

HET EERSTE BOEK VAN SAMUEL.

De beide boeken van Samuël vormen oorspronkelijk in de Hebreeuwse handschriften één geheel en worden daarom niet gescheiden in een eerste en een tweede boek.

De verdeling in twee boeken is van veel later datum. In de Septuaginta is dit het eerst gebeurd, in de Vulgata is dit voortgezet en eindelijk in de 16de eeuw heeft men dit ook gedaan in de Hebreeuwse handschriften.

Heeft men echter in laatstgenoemde handschriften de benaming van de boeken van Samuël behouden, en in de Septuaginta en in de Vulgata heeft men die naam veranderd in die van "Boeken der Koninkrijken," terwijl men tevens die van de Koningen erbij telt en alzo spreekt van het eerste, het tweede, het derde en het vierde boek der Koninkrijken.

Men heeft dit gedaan, omdat in de boeken van Samuël de geschiedenis beschreven wordt van de koninkrijken van Saul en David en in de boeken der Koningen, die van Juda en Israël.

Behalve in de Roomse Vertalingen, die beide namen hebben, is in de overige vertalingen de oorspronkelijke naam behouden.

Deze boeken behelzen de geschiedenis van het Godsrijk onder Israël, van het einde van de tijd van de richters tot op het einde van de regering van koning David.

Zij doen ons zien, hoe, na diep verval, de Heere God zijn volk weer bezoekt, omdat Samuël een gehele hervorming teweegbrengt, en hoe Hij onder Saul, maar bovenal onder David, de man naar Zijn hart, Israël tot een ongekende bloei brengt, zowel op burgerlijk als op godsdienstig gebied.

Het eerste boek laat zich zeer gemakkelijk verdelen in drie hoofddelen. Het eerste deel (1-8) beschrijft ons de toestand van Israël onder de rechterlijke werkzaamheden van Samuël. Het tweede deel (8-15) deelt ons mee, hoe Saul verkoren werd tot koning over Israël, vervolgens diens daden en zijn verwerping vanwege zijn ongehoorzaamheid. Het derde deel (16-31) bericht ons, hoe de Heere David tot koning, in Sauls plaats, laat zalven, vervolgens de voortdurende strijd tussen Saul en David en eindelijk de laatste strijd en de dood van Israëls eerste koning met en door de Filistijnen.

Het geheel doet ons zien, hoe het verband tussen de Heere en zijn volk nu meer bepaald wordt door de invoering van het koningschap, maar ook hoe de innerlijke betrekking blijft door verdere ontwikkeling van de stand van de profeten, opdat Israël niet alleen een priesterlijk volk, maar ook een koninklijk volk zou zijn en worden.

HOOFDSTUK 1.

SAMUEL WORDT GEBOREN.

I. Vs.1-18. Op wonderbaar liefelijke wijze wordt door de Heere de opvoeding voorbereid van de man, die naar Zijn raad voor Israël in het godsdienstige en maatschappelijke beide een hervormer zou zijn. Door de school van lang gemis en van bitter leed gaat de moeder, voordat zij een zoon ontvangt; daardoor wordt haar hart bewogen om met verloochening van eigen begeerte aan Hem het kind in dankbare liefde terug te geven, dat zij van hem gebeden heeft.

1. Daar was, ten tijde dat Eli, uit de priesterlijn Ithamar (Num.25: 13 enzie DACHS "Jud 8: 27), het hogepriesterlijk ambt bekleedde, Thola en Jaïr Israël richtten, de eerste in het westen, de tweede in het oosten van het land (Richteren 10: 2,3) ongeveer in het jaar 1140 vóór Chr., een man uit het Levietengeslacht van de Kothathieten (1 Kronieken 7: 1,22-28,33-38) van Ramathaïm 1) (= de twee hoge plaatsen), Zofim 2) (= wachters), of korthedshalve Rama (vs.19; 2: 11 Joz.18: 20) genaamd, van het gebergte van Efraïm, dat zich over het gebied van de stam Efraïm, maar ook in de stam Benjamin en tot aan Rama uitstreckte (Richteren 4: 5) wiens naam was Elkana (= bezit van God); deze naam droegen meerdere van zijn voorvaders (1 Kronieken 7: 22vv), doelende op de bestemming van de stam van Levi (Num.3: 12,45; 18: 6,20). Deze was een zoon van Jerócham (= hij zal barmhartigheid verkrijgen), de zoon van Elihu (= de HEERE is mijn God), Eliab of Eliël (1 Kronieken 6: 27 en "Ge 46: 13), de zoon van Tochu (= neervallen) of Toah, ook Nahath (1 Kronieken 6: 34,36), de zoon van Zuf of Zofai (1 Kronieken 6: 26), een Efrathiet; 3) hij woonde dus eerst in een van de vier Levietensteden van de stam Efraïm (Joz.21: 20-22), maar was in die onrustige tijden (Jud 17: 7) naar Rama verhuisd, en had op deze plaats, volgens het geslacht, waartoe hij behoorde, de naam Ramathaïm Zofim gegeven (1 Samuel 9: 5).

1) Ook: "Jud 19: 13". Daar hebben wij reeds enige plaatsen ten noorden van Jeruzalem genoemd, en onder deze ook Rama. De naam betekent "hoogte", waaruit gemakkelijk het gedurig terugkeren van die naam te verklaren is. Het hier bedoelde is dat Rama, dat 2 uur noordelijk van Jeruzalem en de stam van Benjamin ligt op een kegelvormige heuvel en thans Raam heet, niet te verwarren met Ramath Mizpe of Ramoth in Gilead in het land ten oosten van de Jordaan (Joz.13: 26; 20: 80 Richteren 10: 17; 11: 34). 2e. Ramath Lechi in het westelijk gedeelte van de stam van Juda (Richteren 15: 17). 3e. Ramath tegen het en (Joz.19: 8) in het oostelijk deel van dezelfde stam. 4e. Rama in de stam Nafthali (Joz.19: 36). 5e. Rama in de stam Aser (Joz.19: 29). Over Rama in de stam Benjamin (Joz.18: 25 Richteren 4: 5; 19: 13) is onder de geleerden strijd, of dit hetzelfde is als het Rama van Samuël, of een andere plaats. Wij houden de eerste mening voor de ware (Rama van Samuël = Rama Benjamin's of er Râm). Terwijl wij later de gehele landstreek ten noorden van Jeruzalem tot aan de plaats Michmas bij 9: 5 nader zullen beschrijven, merken wij hier nog op, dat de meer volledige naam Ramathaïm weer terugkeert in het in 1 Makk.11: 35 vermelde Ramatha, dat van dezelfde betekenis is als het nieuw-testamentische Arimathea (Matth.27: 57 Luk.23: 50vv.); de mening, dat Arimathea het tegenwoordige Ramleh is, is eveneens een dwaling..

2) Zofim betekent, nakomelingen van Suph of Zuf. Rama in Benjamin behoorde daarom tot het geslacht van Zuf. Elkana's geslacht wordt dan ook in dit vers tot op Zuf teruggevoerd. Deze opsomming van zijn geslacht stemt overeen met 1 Kronieken 6..

3) Efrathiet wil hier niet zeggen, van Efratha afkomstig, maar zoals 1 Koningen .11: 26 een Efraïmiet. Elkana behoorde oorspronkelijk burgerlijk tot de stam van Efraïm (zie Richteren 17: 7)..

2. En hij had, volgens de toen bestaande gewoonte van de polygamie (Ex 21: 11) twee vrouwen: de naam van de ene was Hanna (= genade of bevallige), en de naam van de andere was Peninna 1) (= koraal). Peninna nu had kinderen, maar Hanna had geen kinderen.

1) Het schijnt, dat Hanna de eerste vrouw geweest is en dat Elkana, toen het bleek, dat zij onvruchtbaar was, door ernstige begeerte naar kinderen bewogen geworden is tot het nemen van een tweede vrouw, zoals Abraham, met toestemming van Sara, gedaan had.

Dit dubbel huwelijk was de oorzaak van verdeeldheid; het was een overtreding van de oorspronkelijke instelling van God, waarop de Heere (Matth.19: 5,8) wijst. Hoe veel beter zorgt Gods wet voor ons geluk in deze wereld, dan wij het zouden doen, indien wij aan onszelf waren overgelaten!.

3. Deze man nu, Elkana, ging opwaarts uit zijn stad van jaar tot jaar (Ex.13: 10) om, volgens de wet (Ex.34: 23 Deuteronomium 16: 16) te aanbidden en om te offeren aan de HEERE Zebaoth, 1) de Heere der Heerscharen te Silo, dat 6 uur ten noorden van Rama lag, en waar zich (sinds Joz.18: 1) de ark van het verbond bevond; en aldaar waren priesters van de HEERE, Hofni en Pinehas, 2) de twee zonen van de toenmalige hogepriester Eli (= mijn God), over wie later (2: 12 vv.; 22 vv.; 3: 11 vv.) gesproken zal worden.

1) Voor de eerste maal komt hier de naam "Heere Zebaoth," of eigenlijk: "Heere, God van Zebaoth" voor, die later meermalen terugkeert. Deze uitdrukking noemt God als de God van de hemelse legerscharen, als de heerser over de zichtbare en onzichtbare machten van de hemel. Het is zeker niet zonder reden, dat deze naam van God juist in dit boek het eerst voorkomt, omdat dit nu spoedig van de stichting van een aards koninkrijk in Israël zal vertellen. Voordat dit werkelijk optreedt, moet eerst het koningschap van de HEERE in Zijn de gehele wereld omvattende macht en heerlijkheid tot juiste erkenning gebracht zijn en in een bepaalde uitdrukking als zeker voorgesteld worden, om zo alle verdonkering daarvan door het uitwendige, zichtbare koningschap in het hart van de kinderen van Israël te voorkomen..

Deze uitdrukking komt in het Oude Testament zeer dikwijls voor. Keil merkt op, dat zij bij de profeet Jesaja 61 maal, bij Jeremia 79 maal, bij Amos 9 maal, bij Haggai 13 maal, bij Zacharia 53 maal, bij Maleachi 24 maal voorkomt en bij de andere profeten 1 à 2 maal. Bij Ezechiël wordt zij gemist. Ook in de Psalmen wordt zij veel gevonden, vooral in de krijgspsalmen..

2) Van Hofni en Pinehas wordt hier reeds melding gemaakt, om de volgende gebeurtenis in te leiden. Opmerkelijk is het, dat wel van zijn zonen, maar niet van Eli als priester wordt gesproken. De reden zal wel hierin liggen, dat Eli te oud was geworden om nog het priesterambt van de Heeren behoorlijk uit te oefenen..

4. En het geschiedde op die dag dat Elkana offerde, zijn dankoffer bracht, omdat de kinderen van Israël op hun feesten niet met lege handen voor de Heere verschijnen mochten (Ex.23: 15 Deuteronomium 16: 16), gaf hij, bij gelegenheid van de maaltijd, die van het dankoffer gehouden werd (Lev.3: 17, (Ex 29: 34) aan Peninna, zijn vrouw, en aan al haar zonen en haar dochters, delen naar hun getal,

5. Maar aan Hanna, de kinderloze, gaf hij een aanzienlijk deel, 1) want hij had Hanna lief en wilde haar graag troosten; maar de HEERE had haar baarmoeder gesloten.

1) In het Hebreeuws Manah achath aphaim. Deze woorden worden door de Vulgata en door Luther met "een stuk treurig" vertaald in de betekenis, dat hij haar slechts één deel geven kon, omdat zij geen kinderen had, treurig, omdat hij haar niet meer kon geven. De Hebreeuwse woorden betekenen eigenlijk: "een stuk van twee aangezichten" en worden door latere uitleggers met onze Statenvertalers vertaald door "een stuk voor twee personen," d.i. een dubbele portie om Hanna te eren en haar te bewijzen, dat zij hem zo lief was, alsof zij hem een kind geschonken had. De Syrische vertaling heeft reeds: een dubbele portie..

6. En haar tegenstandster, namelijk Peninna, tergde haar ook met terging, met het bepaalde doel om haar te vergrinnen; door overmoedige woorden en gebaren (Genesis16: 4) zocht zij haar hart te verbitteren, omdat de HEERE haar baarmoeder toegesloten had; in jaloezie over Elkana's voorliefde voor Hanna verbitterde zij haar weer, toen hij haar had proberen te troosten.

7. En zo deed hij, Elkana, jaar op jaar, dat hij haar een dubbel deel gaf, van dat zij met haar man opging tot het huis des HEEREN, en Elkana haar zijn deelnemende liefde betoonde, zo tergde zij, Peninna, haar also; 1) daaromweende zij, Hanna, en at niet. 2)

1) Dit zo correspondeert met het eerste zo. De schrijver wil zeggen: Het ging, jaar uit jaar in, zo dat aan de ene zijde Elkana Hanna een dubbele portie gaf, om haar te troosten en Peninna haar daarom des te meer tergde, zodat Hanna elk jaar haar hart moest luchten in tranen en zuchten..

2) Onze droefheid over enige zaak is dan ongeregeld en zondig, wanneer zij ons afrekt van onze plicht jegens God en onze vertroosting in Hem bitter maakt; wanneer die droefheid ons ondankbaar doet zijn wegens de genadebewijzen, die wij genieten en wantrouwend omtrent de goedertierenheid van God ten opzichte van verdere genade en wanneer zij een nevel en treurigheid over onze blijdschap in Christus heen trekt en ons verhindert, dat wij ons van onze plicht kwijten omtrent, en dat we troost scheppen uit onze bloedverwanten (1 Samuel 1: 7)..

8. Toen zij weer eens zo gekrenkt was, en zij zo bitter weende en vastte, zei Elkana, haar man: "Hanna! waarom weent gij? en waarom eet gij niet, en waarom is uw hart kwalijk gesteld? a) Ben ik u niet beter dan tien zonen.

1) Hoewel gij geen kinderen hebt, hebt gij toch aan mij een man, die u zo innig en teder lief heeft, wanneer gij vele zonen had, zo zouden zij tezamen u niet meer kunnen beminnen; laat mij een vergoeding zijn voor hetgeen gij mist."

a) Ruth 4: 15

1) Wel was Elkana's liefde en zijn vriendelijkheid, waarmee hij haar het offervlees toereikte en haar aansprak, een rijke vergoeding tegenover Peninna's lastertong. O, het was zeker een verzachtende balsem voor haar bedroefd hart. Ja, was kinderloosheid alleen de oorzaak van haar verdriet geweest, Elkana's woord zou haar hebben opgericht. Maar wanneer een ziel naar God bedroefd is en naar haar Heiland roept, wanneer het vriendelijk oog van God verduisterd is, en de enige hulp in de nood als een grimmig wreker verschijnt, dan is het niet genoeg meer wanneer man of nabestaande vraagt: "Waarom weent gij?" maar dan moet Hij met de ziel spreken, die de weduwe te Naïm naar haar tranen vroeg om ze geheel te kunnen drogen. Een vraag uit Zijn mond, Zijn "vrede zij met u" in het hart gesproken, weegt tegen de bespotting van lasterenden op, en de te voren bedroefde ziel antwoordt op de vraag van deze man: "Ja Heere! Gij, de gever van alle gaven, zijt meer dan goud en schatten! Heere Jezus, uw nabijheid geeft vrede in het hart, de blik van uw genade maakt ons zo zalig, dat zelfs het gebeente daarover vrolijk en dankbaar wordt (vs.18).

Elkana schijnt ons toe wel een godsdienstig man geweest te zijn (vs.3) en een tedere echtgenoot voor Hanna (vs.5), maar toch de ware vrees voor de Heere te hebben gemist. Zijn troost is voor het hart, dat hogere dingen kent of behoeft, een armzalige troost; hij weet niet met zijn vrouw te bidden, zoals Izak (Genesis25: 21); hij weet niets te noemen dan zijn liefde, terwijl bij de smarten van deze aarde en het plagen van de mensen onze ziel alleen vrolijk worden kan door de liefde van onze Heere Jezus Christus..

Waar Elkana haar vraagt, of hij haar niet beter is dan tien zonen (met tien wordt hier een grote menigte bedoeld), dan wijst hij alleen op aardse dingen, maar vergeet haar te wijzen op Hem, die ook bij machte is, en, haar nog kinderen te schenken. Van Izak lezen we, dat hij in aanwezigheid van zijn vrouw bad om kinderen, van Elkana lezen wij het niet. Wij beluisteren dan ook in deze woorden een soort van wanhoopskreet, ontvluchtend aan een beschuldigend geweten, omdat Elkana zelf door het nemen van Peninna, de oorzaak van dat tergen van zijn tweede vrouw is geworden. Hij voelt zelf, dat hij diep schuldig staat tegenover Hanna en met die vraag wil hij zijn eigen geweten sussen..

9. Toen stond Hanna op; nadat hij (men) gegeten en nadat hij (men) gedronken had te Silo; aan de maaltijd had zij geen deel genomen, nu wendde zij haar schreden naar het heiligdom, want het was in haar hart gekomen, of zij niet op het gebed zou verkrijgen wat de natuur haar onthield (Genesis25: 21; 30: 22). En Eli, de hogepriester, zat naar zijn gewoonte, omdat hij reeds bejaard en een zwaarlijvig man was (4: 18), op een stoel bij een post 1) van de tempel

2) (woordelijk "paleis) des HEEREN, d.i. de tent der samenkomst, toen Hanna in de voorhof was, zonder de hogepriester op te merken, tegenover wie zij zich op de aarde neerwierp.

1) Onder deze "post" is waarschijnlijk een portaal te verstaan, dat sinds de ark te Silo was opgericht, vóór het voorhangsel, dat de ingang tot het heilige vormde, gemaakt was

2) Tempel, of eigenlijk paleis. Zo wordt hier de tabernakel genoemd, omdat hij de woning van de Heere was, en wel van de Heere der Heerscharen, de machtige Koning van Israël. De benaming tempel of paleis past dus geheel bij deze naam van Israëls God, die wij hier in deze boeken voor het eerst aantreffen..

10. Zij dan van ziel bitter bedroefd zijnde, zo bad zij tot de HEERE, 1) en zij weende zeer.

1) Zij bedienden zich van haar tegenwoordige treurigheid en droefheid van hart tot het opwekken en verlevendigen van haar godvruchtige betrachtingen in het gebed. Zodanig een goed gebruik past ons van onze droefenissen te maken, dan zullen zij ons des te levendiger en hartelijker in onze toevluchtnemingen tot God doen zijn. Onze gezegende Heiland zelf, in zware strijd zijnde, bad des te ernstiger (Luk.22: 44 "1 Samuel 1: 10)..

De vijandschap van de wereld kan de gelovige geen schade doen, zij kan alleen tot God dringen en daardoor ten zegen worden..

11. En zij beloofde een gelofte (Le 27: 8) en zei: 1) HEERE Zebaoth, Heere der heerscharen! zo Gij eenmaal de ellende van uw dienstmaagd aanziet en mij gedenkt en uw dienstmaagd niet vergeet, maar geeft aan uw dienstmaagd een mannelijke nakomeling, zal ik dat de HEERE geven al de dagen van zijn leven (Le 27: 29), en er zal geen scheermes op zijn hoofd komen 2) (Nu 6: 4" en "Nu 5: 12", Richteren 13: 5).

1) Met deze woorden wordt meer uitgedrukt haar hevige aandoening van gemoed, n.l. dat Hanna bedroefd van ziel is geweest en zij hevig heeft geweend. En ziedaar dan een eenvoudige reden. Want hier is geen plaats voor retorische wendingen, geen plaats voor sierlijker omhaal van woorden, geen samenvoeging van vele zinnen, zoals de geveinsden gewend zijn God door vele wijdlopijge gebeden te naderen, in de hoop, dat zij door dit ijdel geluid van woorden iets zullen verkrijgen. Maar Hanna, door de mensen verworpen, vlucht als een smekeling tot God. Zij stelt zich niet, zoals velen gewoon zijn, door de beledigingen aangezet, met trotse aanmatiging op de voorgrond, noch beantwoordt op trotse wijze Eli, die haar daden op verachtelijke wijze uitlegt, maar met in het oog vallende bescheidenheid en nederigheid erkent zij en belijdt zij God alleen als de Auteur en Schenker van alle goede gaven. Daarom wendt zij zich tot Hem met de naam van dienstmaagd, opdat zij God mocht bewegen tot het verschaffen van hulp, ziende op de verachting, gepaard met de grofste belediging, die Peninna haar had aangedaan..

Wat nu de woorden van gedenken en niet vergeten betreft, daarvan is in de Heilige Schrift èn genoeg èn overvloedig melding gemaakt om met het menselijk begrip te worden verstaan. Want wie weet niet, dat voor God alle dingen tegenwoordig zijn en Hij niets vergeet, zodat

Hem de herinnering aan enige zaak niet behoeft herinnerd te worden. Maar niet altijd zijn wij daarvan verzekerd en nauwelijks kan het geschieden, zo verstompt kunnen wij zich in ons gemoed, dat God enigen tijd vertoeft, om ons te helpen, of wij zijn van mening, dat hij ons vergeten heeft. Waarom wij tegenover dergelijke beproevingen zo moeten waken, dat wij ze te boven komen. Maar ondertussen, omdat wij met onze aardse zinnen het niet geheel kunnen vatten, zolang wij nog op aarde zijn, daarom duldt de Heilige Schrift ons om naar ons begrip als te stamelen, en staat toe, alzo tot God te naderen. Zodanige zijn meestal de woorden van de heiligen, als: Heere, sta op! Waarom houdt gij U van verre? Waarom vergeet gij mij, Waarom verbergt gij uw aangezicht voor ons? Waarom laat gij mij gebrek hebben aan alles? en andere dergelijke meer..

2) Samuël was een Leviet en dus reeds volgens zijn geboorte tot de dienst bij het heiligdom bestemd. Toch waren er twee zaken, die bovendien in deze gelofte lagen opgesloten. Allereerst werd hij geheel, als bestendig dienaar aan het heiligdom overgegeven, en zou hij spoedig en voor altijd van zijn ouders daarheen trekken, terwijl zich anders de Levieten slechts van het vijftiende jaar af, en dan slechts ieder jaar enige tijd naar het heiligdom begaven, en daarna weer naar hun woonplaats terugkeerden en daar voornamelijk leefden (Num.8: 24vv.); vervolgens zou hij in een voortdurend Nazireaat leven, waardoor hij in een stand kwam, die de priesterlijke gelijk was." Van deze, overigens zeer juiste aanmerkingen van v.Gerlach, moeten wij het volgende voor onjuist verklaren: "van daar (deze priesterlijke waardigheid, die Samuël volgens zijn leven lang Nazireaat bezat) is het ook te verklaren, wanneer hij later, nadat de buitengewone profetische roeping en het ambt als richter daarbij gekomen waren, ook priesterlijke bezigheden verrichtte"; daartoe gaf hem noch het Nazireaat noch het richteramtbet bevoegdheid, maar alleen zijn profetische roeping, waardoor de Heere hem aan het hoofd van het volk plaatste in een tijd, toen over de priesterstand, zowel als over het heiligdom het gericht van God begonnen was (4). Voor Israël was een van die tijden begonnen, zoals die nu en dan in de geschiedenis van het Godsrijk voorkomen, dat er namelijk menselijker wijze geen hoop op voortbestaan meer is, en de natuurlijke berekening niets anders laat verwachten dan een wegsterven tot de ondergang. Vervolgens is ook de tijd gekomen, dat de Heere iets nieuws schept, Zelf ingrijpt, hulp verschaft, die geen mens zou kunnen verlenen, en niet slechts het oude herstelt, maar waarin hij Zijn volk een aanmerkelijke trap hoger brengt en nieuwe krachten verleent. In de dagen, waarvan wij spreken, was het heiligdom ontheiligd; er zou echter geen nieuwe openbaring over de ark van het verbond of door wolk- en vuurkolom plaats vinden, maar nu was het tijd, dat aan het volk van God duidelijk gemaakt werd, hoe de levende God, die in het midden van Zijn volk woont, Zich niet tot de met handen gemaakte ark bepaalt, maar Zijn ark maakt in levende dragers en getuigen van Zijn woord; het uur was gekomen, om te tonen, dat de uitwendige godsdienst van de tent der samenkomst slechts zinnebeeldig was, en dat de levende gemeenschap van de gelovigen met hun God op mededeling van de openbaring van Zijn Geest berustte. De ark van het verbond viel in de handen van de vijanden, en vond pas na langere tijd haar plaats op den berg Zion, en vervolgens in Salomo's tempel; de zegenende openbaring van God geschiedde echter vervolgens door de profeten, die van nu als een geestelijke macht voortdurend optreden.

Dat behoort voor de Christenen belofte te zijn bij elke zegen, die God geeft in zijn dagelijks werk: wat God geeft, aan God weer toe te wijden. Dat is de ware gezindheid, die in het hart van de ouderen hart bij de doop behoort te zijn; het van God gegeven kind aan de Heere terug te geven..

12. Het geschiedde nu, toen zij evenzeer, toen zij lang bleef biddende voor het aangezicht des HEEREN, zo gaf Eli acht op haar mond, om te zien, wat toch eigenlijk deze vrouw deed.

13. Want Hanna sprak in haar hart, 1) alleen roerden zich haar lippen, maar haar stem werd niet gehoord,

2) zodat haar gehele houding de hogepriester bijzonder en vreemd moest voorkomen; a) daarom hield Eli haar voor dronken. 3)

a) Hand.2: 13

1) Eigenlijk staat er tot haar hart en drukt uit, dat waar zij zich alleen als met haar hart bevond, zonder dat haar stem werd gehoord, zij zichzelf troostte met hetgeen zij voorbracht voor het aangezicht des Heeren..

2) Er wordt gezegd, dat Eli Hanna, die haar gebeden zo lispelende voortbracht, heeft berispt, wat uit het hogepriesterlijk ambt voortkwam, omdat het zijn roeping was niet alleen het volk in het openbaar, maar ook in het bijzonder te onderwijzen. Hij bedroog zich echter in zijn mening. Waaruit blijkt, dat niemand zo scherpzinnig is, die te oordelen heeft over onzekere en onheldere zaken, dat hij zich nog niet bedriegen of dwalen kan. Over de zaken nu, waarvan wij weten, dat zij door God zijn voorgeschreven, is het oordeel gemakkelijk uit Zijn Woord op te maken, maar over de zaken, die in het midden liggen, moeten wij niet te spoedig een eindoordeel vellen. Waar wij nu zien, dat Eli zich bedroog ten opzichte van de vurige tot God biddende Hanna, zodat hij haar dronken verklaarde, hoe veel zorg en zorgvuldigheid past ons niet, om niet te gestreng over de daden van de naasten te oordelen en haastig een vonnis over hen te vellen..

Hierdoor betoonde zij haar geloof aan God als de Kenner van het hart en van haar begeerten. Gebed is geen zaak, waarvoor wij ons mogen schamen, maar wij moeten elke schijn van vertoning vermijden. Wat tussen God en onze zielen voorvalt, laat ons dat voor onszelf houden..

3) Laat ons voorzichtig zijn in het beoordelen van anderen. Het was, voorwaar! een slecht bewijs voor die tijden, dat een biddende vrouw werd aangezien voor één, die dronken was..

14. En Eli, uit zijn verborgen plaats tevoorschijn komende, zei tot haar: Hoe lang zult gij u dronken aanstellen, u in zo'n toestand aan de heilige plaats bevinden? doe uw wijn van u. 1)

1) In dit geval dwaalde Eli, ofschoon zonder opzet. Want het is zeker, dat de gebeden van Hanna goed waren en door de Heilige Geest voortgebracht. Waarom hij, terwijl hij haar van dronkenschap beschuldigde, niet slechts deze vrouw, maar eigenlijk God, ofschoon tegen zijn

wil, schandelijk belasterde. Want wij weten, dat de Heilige Geest de Auteur en aandrijver is van onze gebeden en dat wij zonder Diens aandrijven zelfs niet de mond tot God kunnen openen..

Dit is hetzelfde alsof hij zei: ga naar uw bed en slaap uit, en kom dan weer. Eli handelde hoogst onvoorzichtig en benadeelde de waardigheid van een hogepriester, die het voorbeeld moest zijn van Hem, die medelijden heeft met onze zwakheden. Men heeft zijn harde beschuldiging willen verklaren uit het feit, dat niet zelden dronken vrouwen tot de tabernakel kwamen en in die toestand zich door de zonen van Eli lieten verleiden. Het is mogelijk, maar dit heft de beschuldiging toch niet op, die met recht tegen Eli kan worden aangebracht, dat waar hij zijn zonen zelfs niet zuur aanzag, deze vrouw met deze onverdiende verwijten overlaadde..

De Lutherse vertaling heeft hier zeer ten onrechte: "laat de wijn van u komen, die gij bij u hebt," in de betekenis van: "slaap uw roes uit" (1 Samuel .25: 37). Dat woord: "Doe uw wijn van u!" mocht wel als een Godswoord in vele oren klinken! Och, dat Eli, die zo hard kon aanspreken, meer gesproken had, waar hij dit behoorde te doen tot de waarlijk goddelozen, tot Hofni en Pinehas; maar menig prediker ijvert tegen de zonden van anderen en verzorgt zijn eigen huis niet (1 Tim.5: 8). Een nieuwe kwelling voor de vrome, biddende Hanna; zelfs de hogepriester verstoot de onschuldige. Zo zinkt haar laatste hoop weg. Aan de zegen van de hogepriester heeft God Zijn zegen verbonden (Num.6: 25). Maar nu alles wegzinkt, wordt Gods genade openbaar..

15. Maar Hanna¹⁾ antwoordde en zei: Nee mijnheer, ik ben een vrouw, die bezwaard van geest is; ik heb noch wijn noch sterke drank (Lev.10: 11, "Nu 6.4) gedronken; maar ik heb mijn ziel in het gebed uitgegoten (Psalm 42: 5; 62: 9) voor het aangezicht des HEEREN.

1) Wij hebben wederkerig te letten op de bescheidenheid van Hanna die, ofschoon door de hogepriester beledigd, met eerbied en zachtmoedigheid antwoordt dat zij, zoals hij haar beschuldigde, volstrekt niet dronken was, maar uit de aandrang van haar hart en de treurigheid van haar ziel voor Gods aangezicht weende, en dat zij noch wijn noch enige andere dronkenmakende drank had gedronken..

Hoe weinig ziet gij heden dat, wie valselyk beschuldigd worden, deze bedaardheid oefenen, ja veel liever tegen hun beschuldigers zich heftig verzetten en grote beroerte veroorzaken. Wij verdragen zelfs ongeduldig één enkel woord, dat een weinig scherp klinkt, ja ofschoon wij in waarheid schuldig staan, toch eraan herinnerd, hevig opbruisen. Daarom moet deze vrouw ons tot een voorbeeld zijn, die tegen de hogepriester Eli, ofschoon hij haar heeft gekwetst, niet opstaat. Het betekent toch wat om van dronkenschap beschuldigd te worden, maar toch blijft zij binnen de grenzen van bezadigheid..

Wanneer wij ten onrechte beticht worden, moeten wij trachten niet alleen ons van de betichting te zuiveren, maar ook onze broeder genoeg te geven, door aan hem een oprecht en waarachtig verhaal te geven van datgene, waaromtrent zij ons inziens een verkeerd denkbeeld bij zichzelf gevormd hebben (1 Samuel 1: 15)..

16. Houdt toch uw dienstmaagd niet voor een dochter van Belial, voor een slechte vrouw, want ik heb tot nu toe gesproken uit de veelheid van mijn gedachten en van mijn verdriet. 1)

1) In het Hebreeuws ynpl Ntt la (Al thittheen liphnee). Letterlijk: leg niet voor. Gewoonlijk komt deze uitdrukking voor in de zin van, iemand aan een ander prijsgeven hier echter moet het opgevat worden in de zin van, in gedachten in de plaats van iemand stellen. Hanna vraagt aan Eli, dat hij haar toch niet gelijk schatte met de goddeloze en ontuchtige vrouwen, die bij de tabernakel kwamen, en verklaart hem nu verder, hoe het kwam, dat hij haar voor dronken kon houden..

Hanna zuiverde zichzelf nederig van de misdaad, waarvan zij beschuldigd was. Zij beschuldigde niet weer door Hem het gedrag van zijn eigen zonen te verwijten. Als wij onrechtvaardig beoordeeld worden, hebben wij behoefte een dubbele wachter voor de deur van onze lippen te plaatsen, opdat wij niet weer beschuldigen, en berisping voor berisping teruggaven. Zij was meer dan gewoon sterk in het gebed geweest en dat, zo vertelt zij hem, was de ware reden van haar bijzondere houding en gebaren. Als wij onrechtvaardig beschuldigd worden, moeten wij trachten niet alleen onszelf vrij te pleiten, maar ook onze broeders voldoening te geven, door een juist en waar bericht te geven van hetgeen zij berispt hebben..

17. Toen antwoordde Eli 1) uit haar verstandige woorden zijn dwaling bemerkende, en omdat zij een diepe indruk op hem maakten, haar zijn hartelijke deelneming betuigde, en zei, zonder te weten, waarom zij gebeden had: Ga heen in vrede! en de God van Israël, die doet wat godvrezenden begeren, hun geroep hoort en hen helpt (Psalm 145: 9), zal uw bede geven, die gij van Hem gebeden hebt.

1) Ook in Eli, de hogepriester, is zijn bezadigdheid lofwaardig, doordat hij zowel de kalme verontschuldiging van Hanna aanhoort, als dat hij zijn dwaling erkent. Want van Hanna slechte gedachten te hebben was veel, maar dat hij haar omtrent dronkenschap verwijten had gedaan was veel erger. Waarom dit, terwijl hij haar kalm laat antwoorden, zijn dwaling erkent, ja, zelfs enigmatische vergiffenis vraagt, en niet vreest de beschuldiging van lichtvaardigheid of overhaasting, aan velen onwaarschijnlijk voorkomt, die opgeklommen tot het een of ander ere-amt, zelfs nooit de eenvoudigste tegenwerping dulden en honderdmaal van dwaling overtuigd, ja, van aangedane mishandeling beschuldigd, echter haar willen ontveinzen en niet tot het bekennen van hun dwaling zijn te brengen, niet tot het vragen om vergiffenis, hoe dan ook. Waarom ook dit voorbeeld in de bezadigdheid wordt voor ogen gesteld, zodat het des te ijveriger door ons moet overwogen worden, en de herinnering waardig is, naarmate het zeldzaam voorkomt. Want waar hij Hanna alle goeds toewenst en in vrede van zich laat gaan, daar beschuldigt hij zichzelf en spreekt haar vrij van de misdaad, waarvan hij haar beticht heeft..

Eli was voor overtuiging vatbaar, gewillig om zijn misvatting te belijden en te herstellen. Zo heeft Hanna door haar zacht antwoord hem tot een vriend gemaakt en zijn berisping in een gebed voor haar veranderd..

Eli vraagt niet wat zij gebeden heeft, wat zij gevraagd heeft, maar zo'n gunstige indruk maakt Hanna op hem en zo is hij overtuigd van zijn ongelijk, dat hij haar op haar woord gelooft en haar toezegt, als in de naam des Heeren, Wiens hogepriester hij is, dat haar bede vervuld zal worden..

18. En zij zei: Laat uw dienstmaagd genade vinden in uw ogen, en schenk mij ook verder uw deelneming en voorbede, opdat uw priesterlijke belofte vervuld worde. Alzo ging die vrouw haars weegs, in haar hart verzekerd door de HeiligeGeest, dat het woord van de hogepriester niet slechts een vrome wens zou zijn; en zij at (vs.7vv.) en haar aangezicht was zo droevig niet meer als vroeger. 1)

1) Van waar die gelukkige verandering? Zij had in het gebed haar zaak aan God toevertrouwd en Eli had voor haar gebeden. Gebed is gemoedsrust voor een begenadigde ziel. Jakobs nageslacht heeft dit dikwijls bevonden, vertrouwende, dat God nooit zeggen zal: "Zoekt Mij tevergeefs" (Fil.4: 6-7)..

Niemand zal lang ellendig of troosteloos blijven, die van het voorrecht gebruik maakt om te naderen tot de genadetroon van een in Christus Jezus verzoend God..

In mijn woning heb ik een klein bidvertrek, daarheen ga ik, wanneer mijn geest vermoeid of neergedrukt is en nooit deed ik het tevergeefs.

Dit is dat gedeelte van de Heilige Schrift, waarop aanstonds Luthers oog viel, toen hij in de bibliotheek van Erfurt (gedurende zijn studietijd van 1501-1505) voor het eerst de gehele Bijbel in de Latijnse taal vond. Nog in latere jaren dacht hij aan de indruk, die het lezen juist van deze geschiedenis op hem gemaakt had, en het was zeker meer dan toeval, dat de kerkhervormer zijn Bijbelstudie moest beginnen met de geschiedenis van de moeder van die man, die geroepen was tot hersteller van de oudtestamentische gemeente..

Hanna had in waarheid in het geloof gebeden, en nu zij van de dienstknecht van de HEERE toezegging heeft gekregen van de verhoring van haar gebed, is zij een geheel ander mens geworden..

Zij weet, dat God een Waarmaker is van Zijn woord. Haar eten is een daadwerkelijk Amen van haar ziel op de belofte van God..

II. Vs.19-2: 11. Van het heiligdom te Silo naar Rama teruggekeerd, wordt Hanna moeder van een jongetje, dat zij, omdat het de verhoring van haar gebeden is, Samuël noemt. Zij houdt het onder haar moederlijke verzorging, totdat het gespeend is, dan brengt zij het naar Silo naar de hogepriester Eli om hem levenslang aan de dienst des Heeren toe te wijden. Bij deze overgave wekt de Geest des Heeren haar tot een lofzang op, die begint met de uitdrukking van het in vreugde ruim geworden hart; daarop de Heere als de Heilige prijst, die de trotsen weet te buigen en de ootmoedigen te verheffen; zij eindigt met een profetische blik in de laatste toekomst, wanneer het machtige en rechtvaardige regeren van God zich in een gericht over de gehele aarde door Zijn Koning en Gezalfde openbaren zal.

19. En zij, Elkana met zijn beide vrouwen, stonden de volgende dag 's morgens vroeg op, en maakten zich gereed weer huiswaarts te vertrekken, omdat de dagen van het feest ten einde waren, en zij aanbaden voor het aangezicht des HEEREN; 1) het dagelijks morgenoffer (Nu 28: 8) werd nog door hen bijgewoond, waarbij Elkana nog een gelofte deed (vs.21), en zij keerden wteurg en kwamen tot hun huis te Rama (vs.1). En Elkana bekende zijn vrouw Hanna en de HEERE 2) dacht aan haar; Hij gaf haar door de daad te kennen, dat Hij haar gebed gehoord had (vs.11), omdat Hij haar nu zegende met de hoop van moeder te worden. (Genesis30: 22).

1) Het is goed de dag met God te beginnen. Laat Hem, die de Eerste is, het eerste hebben..

2) Terstond nadat zij haar gebeden tot God heeft opgezonden ontvangt zij, opdat God haar in zichzelf het bewijs gaf, dat haar gebeden niet tevergeefs waren geweest, omdat zij, de vroegere onvruchtbare, ontving en een zoon baarde. Hier nu openbaart zich de buitengewone kracht van God in verband met de tijdsomstandigheden. Want indien Hij Elkana kinderen had gegeven uit haar, zoals uit de tweede, zou de goedheid van God niet zo geschitterd hebben. Maar waar Hij uit een onvruchtbare, en iemand, die vroeger nooit ontvangen had, plotseling verwekt en haar moeder doet worden, daar wordt naar waarheid de kracht van God erkend en de gave van God en Zijn bijzondere gunst gepredikt, dat God zich verwaardigd heeft, om de gebeden van een vrouw te verhoren. Hier komt helder uit, dat God in gunst op de mensen neerziet, waar Hij zich verwaardigt de gebeden, die voor de dingen van dit leven tot Hem worden opgezonden, te horen..

21. En die man Elkana trok op met zijn gehele huis naar Silo tot het Paasfeest, het eerste na de geboorte van het kind; om de HEERE te offeren het jaarlijkse offer, dat hij volgens de wet moest brengen (vs.3), en bovendien voor ditmaal het offer van zijn gelofte, 1) dat hij de Heere beloofd had, na de mededeling door Hanna van haar bede, wanneer de Heere aan haar een zoon geschonken zou hebben (vs.19).

1) Hieruit blijkt duidelijk, dat Elkana ook een gelofte had gedaan, indien de Heere het gebed van Hanna zou verhoren. Deze gelofte bestond in het brengen van offers. De LXX voegt hier nog bij: "en alle tienden van zijn land." Ook Josefus vermeldt dit, maar men weet, dat deze de Septuaginta reeds kende.

22. Maar Hanna trok niet op, zoals vroeger, maar zij zei tot haar man: Als de jongen gespeend is 1) (Genesis21: 8) zal ik weer meegaan, dan zal ik hem brengen naar het heiligdom te Silo, dat hij voor het aangezicht des HEEREN verschijnt, en tot Zijn eigendom overgegeven wordt, en wel dat hij daar blijft tot in eeuwigheid, 2) zijn gehele leven van zijn vroegste jeugd af (1 Samuel 1: 11). Ditmaal en ook het volgende jaar wil ik echter thuis blijven, om mijn kind te houden. 3)

1) Dat was een zware zaak voor de vrome Hanna, maar zij weet dat gehoorzamen beter is dan offerande. Indien wij afgehouden door een plicht ons moeten onthouden van het openbare vereren Gods en die plicht in de rechte geest vervullen, zal de Here het niet aan zegen laten ontbreken. Sommige moeders zoogden hun kinderen tot hun derde jaar (2 Makk.7: 27 2Ma

7.27). De aanleidende oorzaak tot dit besluit is zonder twijfel zinnebeeldig. Het aan God gewijde kind moest als het ware eerst een volkomen offer worden, voordat het aan de Heere werd overgegeven, zoals elk offerdier ten minste eerst drie dagen bij de moeder zijn moest (Lev.22: 27). De overgave van een kind aan de dienst van de tempel op het derde jaar van zijn leven gebeurde om reeds van het eerste tijdstip van de ontwikkeling van zijn geestvermogens hem in een heilige omgeving te plaatsen, en het is bovendien volstrekt niet nodig aan te nemen, dat met het spenen van de moedermelk ook de onthouding van de moederlijke opvoeding is samen te vatten. Misschien ook werd van toen af zijn verpleging verricht door een van de vrouwen, die aan de deur van de tent der samenkomst dienden (2: 22)..

2) In het Hebreeuws *Alwe de* (Ad Olam), tot in eeuwigheid, d.i. hier, geheel zijn leven. Zoals reeds gemeld is, behoefde Samuël als Levië pas met zijn 25ste levensjaar zich te begeven tot de dienst van de Tabernakel, maar zijn moeder had hem vrijwillig voor geheel zijn leven aan de dienst des Heeren overgegeven..

23. En Elkana, haar man, volkomen instemmende met de wens van zijn vrouw, zei tot haar: Doe wat goed is in uw ogen, blijf met hem thuis, totdat gij hem gespeend zult hebben. De HEERE bevestigde naar Zijn woord, dat Hij door Zijn hogepriester gesproken heeft (vs.17), en geve u ook wat gij van Hem voor uw zoon gebeden hebt. Zo bleef de vrouw tot in het volgende jaar thuis, en zoogde haar zoon, totdat zij hem in de tijd van het tweede tot het derde levensjaar speende.

24. Daarna, toen zij hem gespeend had, bracht zij hem met zich opwaarts ten tijde van het Paasfeest, met drie vaarzen, 1) waarvan twee tot het jaarlijks brand- en dankoffer moesten dienen, de derde tot een wijdings-offer voor de knaap bestemd was, en daarbij een efa meel voor het spijsoffer, dat bij het drievoudig offer behoorde, en een fles met wijn 2) ten drankoffer (Num.15: 9vv., 12), en zij bracht hem in het huis des HEEREN te Silo; en het jongetje was zeer jong.3)

1) De in het oog vallende zaak, dat Samuëls ouders, naar vs.24, drie vaarzen mee naar Silo namen en in vs.25 slechts van het slachten van één vaars sprake is, verklaart zich eenvoudig daaruit, dat vs.25 slechts het offer uitdrukkelijk vermeldt dat met de overgave van de knaap verbonden was, n.l. het brandoffer, waardoor de knaap de Heere als geestelijk offer tot levenslange dienst in Zijn heiligdom werd gewijd, terwijl die beide andere stieren tot gelijke offers dienden, d.i. tot de brand- en dankoffers, die Elkana jaarlijks offerde en wat de schrijver overbodig acht te vermelden, omdat dit deels uit vs.3, deels uit de Mozaïsche wet is op te maken..

2) Hanna bood haar kind met een offerande aan. Zo ver was zij van de gedachte, dat zij door haar zoon aan God aan te bieden, God tot haar schuldenaar maakte, dat zij door deze gedode offers de aanneming van God van haar levend offer zocht. Al onze overeenkomsten met God voor onszelf en de onzen moesten door offeranden gebeuren, door het grote Offer, dus met dankbare erkenning van Gods goedheid in het antwoorden op ons gebed (Psalm 34: 2,4,6)..

3) Hiermee wordt aangetoond, dat dit een zeer buitengewoon geval was. Ofschoon Samuël nog een tere knaap was, bracht zijn moeder hem toch naar het Heiligdom, omdat zij hem de Heere had toegezegd..

Hebreeuws: "het kind was een kind" d.i. zij konden daarover volkomen beschikken..

25. En zij slachtten een van de drie vaarzen, die tot wijdingsoffer bestemd was, zij maakten die tot een zinnebeeldig teken, wat Samuël voor de Heere moest zijn, namelijk een geestelijk offer tot levenslange dienst in het heiligdom (Richteren 11: 31), zo brachten zij het kind tot Eli, 1) opdat deze hem verder door de vrouwen, die bij de deur van de tent der samenkomst dienden, zou laten opvoeden (2: 22) en het kind reeds bij het eerste ontwaken van zijn geestvermogens de indrukken van de heilige nabijheid van God in zich zou kunnen opnemen.

1) Had Hanna haar zoon aan mensenhanden willen overgeven ter opvoeding, en op deze vertrouwd, zij zou zich zeker bedrogen hebben gezien, omdat Eli de rechte opvoeder niet was (3: 13), noch de vrees voor de Heere van die vrouwen te leren was (2: 22), en bovendien zijn omgeving uit Belials mannen bestond (2: 12). Hanna had hem echter niet gebracht tot mensen, maar opdat hij voor het aangezicht des Heeren zou zijn (vs.22), en zij heeft zich niet bedrogen gezien. Hanna geeft een leer aan ouders; die wel de beste leermeesters voor hun kinderen zoeken, maar de enige Leermeester, de hoogste Opvoeder vergeten. Zij geeft een aandrang aan ouders, die hun zonen aan de dienst des Heeren willen overgeven, zich daarvan niet te laten afhouden door vrees voor het verleidend voorbeeld van mede studerenden. Wie als Hanna hem voor Gods troon gedenkt, en als Elkana vraagt: "de Heere bevestigte naar Zijn woord," die zal ondervinden, dat God machtig is in het bewaren en rijk in trouw..

26. En zij zei, toen zij haar zoon aan de hogepriester overgaf: Och mijn heer! zo waarachtig als uw ziel leeft, mijn heer! ik ben die vrouw, 1) die hier drie jaar geleden bij u stond om de HEERE te bidden.

1) Hiermee wil Hanna de hogepriester er nogmaals op wijzen, dat hij haar toen geheel verkeerd beoordeeld heeft, maar ook, dat de Heere zelf haar volkomen heeft gerechtvaardigd. Zij had gebeden en de Heere had haar gebed verhoord. Het bewijs daarvan bracht zij in Samuël mee..

Noem mij niet Mara, noem mij Naomi (Vergelijk Ruth 1: 20)..

27. Ik bad om dit kind, dit was het voorwerp van mijn gebeden, en de HEERE heeft mij mijn bede gegeven, die ik van Hem gebeden heb, naar het woord, waarmee gij zelf mij gezegend hebt.

28. Daarom heb ik hem ook aan de HEERE overgegeven al de dagen, die hij leven zal; hij is van de HEERE gebeden 1) (woordelijk: Daarom maak ook ik van mijn zijde hem tot een voor de Heere afgebedene alle dagen van zijn leven, als die van de Heere afgebeden is," d.i. ik laat hem mij evenzo van de Heere afeisen, als ik hem van de Heere gevraagd heb); en hij (Elkana) de woorden van zijn vrouw horende, bad aldaar de HEERE aan.

1) Het is van belang om voornamelijk de hoofdzaak van deze geschiedenis te overwegen: dat Hanna de knaap bracht, die de Heere had gegeven. Met welke woorden, zij hetzelfde getuigt, toen zij hem de naam van Samuël gaf. Openlijk bekent zij daarmee, dat God haar gebed heeft verhoord. Want zij zegt niet, dat enkel dit kind haar gegeven is, maar gegeven op haar gebeden. En nu schrijft zij dit wel niet toe aan het verdienstelijke van haar gebeden, maar niet onbekend is zij ermee, dat God aldus het geloof van de Zijnen wil oefenen door de toegang tot Hem met hun gebeden te openen om de Zijnen zekerheid te verschaffen, dat Hij in waarheid zelf, die tot Hem roepen, verhoort. Wat des te meer uitkomt als zij tot Eli zegt: Zo waarachtig als uw ziel leeft..

Men moet nu niet menen, dat zij daarom bij de ziel van Eli gezworen heeft, wat in de grond van de zaak afgoderij zou wezen; want men mag niet anders zweren, dan bij de naam van God. Alzo heeft Hanna volstrekt niet op een schepsel willen overdragen, wat tot het recht van de levende God behoort, maar zij maakt gebruik van een zekere bevestiging, waarvan de kracht volstrekt niet met een eed gelijk staat. Wanneer men bij het leven van iemand zweert, dan wordt door deze belijdenis openbaar, omdat men het tot getuige aanneemt, dat dit voor de zwerende het kostbaarst is..

Indien Hanna bij het leven van God had gezworen, dan had zij daarmee beleden, dat het leven van God, d.i. het eeuwige leven, haar dierbaar was. Maar waar zij het leven van Eli tot getuige van haar gezegde maakt, daar toont zij, hoe hoog zij Eli acht als priester van de levende God..

Wat wij aan God geven, is wat wij eerst gevraagd en ontvangen hebben van Hem. Al onze giften aan Hem waren eerst Zijn giften aan ons. Het is alles van U, en wij geven het U uit Uw hand (1 Kronieken 29: 14,16)..

Uit deze geschiedenis kunnen ouders, die hun kinderen tot de heilige doop tempelwaarts brengen leren wat in hun hart behoort te zijn..

Wij allen zijn ook in onze kindsheid aan de Heere gewijd in de doop. Door deze toewijding zijn wij Hem overgegeven als Zijn eigendom en bestemd tot afzondering van de wereld verplicht tot de dienst des Heeren en tot onthouding van de vleselijke begeerlijkheid. Uit Samuëls voorbeeld zullen wij zien, hoe wij in elke leeftijd aan deze toewijding moeten beantwoorden..

HOOFDSTUK 2.

HANNA'S LOFZANG. SAMUELS OPVOEDING. BOOSHEID VAN ELI'S ZONEN.

1. a) Toen bad 1) Hanna, over wie bij deze aanbidding (1: 28) de Heilige Geest kwam, en zei in een dichterlijke rede: Mijn hart springt op van vreugde in de HEERE wegens de grote genade, die ik ontvangen heb; mijn hoorn 2) is verhoogd in de HEERE. Zoals een stier, die zich van zijn kracht bewust wordt, zijn hoorn verheft, zo verhef ik in deze mijn vreugde mijn hoofd naar boven, ik, die vroeger met neergeslagen aangezicht moest gaan. Mijn mond, die vroeger tegenovermijn tegenstander verstommen moest, is wijd opengedaan over mijn vijanden 3) en roemt luid de genade van de Heere waarvan zij mij verweet, dat ik haar miste. Ik zal vrolijk zingen, want ik verheug mij, o Heere! In uw heil, dat Gij mij uit mijn verachte staat hebt uitgerukt.

a) Luk.1: 46

1) Haar lofzang is een gebed. Niet dat zij nog iets van de Heere vraagt, of van Hem smeekt, maar omdat haar lofzang een rijpe vrucht is van de werking van de Geest..

2) De hoorn is beeld van macht en kracht. Het beeld is ontleend aan de stier, die zijn kracht door zijn hoorn openbaart. Dat zij erbij zegt in de Heere, doet zij om de Heere en Hem alleen de eer ervan te geven..

3) D.i. nu de Heere mij deze zoon heeft gegeven, kan ik mij met vrijmoedigheid verdedigen over of tegen mijn vijanden, tegen Peninna en anderen, die haar gelijk zijn en het met haar houden, en ik kan hen de mond snoeren, omdat er nu geen reden meer is om mij voor een onvruchtbare te houden.

HOOFDSTUK 2.

HANNA'S LOFZANG. SAMUELS OPVOEDING. BOOSHEID VAN ELI'S ZONEN.

1. a) Toen bad 1) Hanna, over wie bij deze aanbidding (1: 28) de Heilige Geest kwam, en zei in een dichterlijke rede: Mijn hart springt op van vreugde in de HEERE wegens de grote genade, die ik ontvangen heb; mijn hoorn 2) is verhoogd in de HEERE. Zoals een stier, die zich van zijn kracht bewust wordt, zijn hoorn verheft, zo verhef ik in deze mijn vreugde mijn hoofd naar boven, ik, die vroeger met neergeslagen aangezicht moest gaan. Mijn mond, die vroeger tegenovermijn tegenstander verstommen moest, is wijd opengedaan over mijn vijanden 3) en roemt luid de genade van de Heere waarvan zij mij verweet, dat ik haar miste. Ik zal vrolijk zingen, want ik verheug mij, o Heere! In uw heil, dat Gij mij uit mijn verachte staat hebt uitgerukt.

a) Luk.1: 46

1) Haar lofzang is een gebed. Niet dat zij nog iets van de Heere vraagt, of van Hem smeekt, maar omdat haar lofzang een rijpe vrucht is van de werking van de Geest..

2) De hoorn is beeld van macht en kracht. Het beeld is ontleend aan de stier, die zijn kracht door zijn hoorn openbaart. Dat zij erbij zegt in de Heere, doet zij om de Heere en Hem alleen de eer ervan te geven..

3) D.i. nu de Heere mij deze zoon heeft gegeven, kan ik mij met vrijmoedigheid verdedigen over of tegen mijn vijanden, tegen Peninna en anderen, die haar gelijk zijn en het met haar houden, en ik kan hen de mond snoeren, omdat er nu geen reden meer is om mij voor een onvruchtbare te houden.

2. Er is niemand heilig, zoals de HEERE, 1) die de Zijnen wonderbaar maar zalig, leidt: want a) er is niemand dan Gij, o Heere! die God mag heten of goddelijke werken kan volbrengen; en er is geen rotssteen, zoals onze God; 2) op Hem alleen kan men vertrouwen, zoals ikondervonden heb.

a) Deuteronomium 3: 24 Psalm 86: 8

1) Wanneer zij zegt: er is niemand heilig, zoals de Heere, dan doet zij dit uit bewondering voor de Goddelijke Majesteit. Welk voorbeeld ons des te naarstiger wordt voorgesteld, opdat wanneer wij de onbegrensde macht, rechtvaardigheid en rechtheid van God overdacht hebben, wij in ons gemoed moge worden aangegrepen en wij dit in onze harten weergeven. Wat, o Heere, mogen wij doen, waar wij zelfs met het verstand het duizendste gedeelte van Uw deugden niet begrijpen, om ze naar waarde te verheerlijken? Buiten onszelf moeten wij gaan, om ons te verheffen boven de gehele aardbodem, zouden wij enigszins verkondigen, wat God voor ons is, of ook, wanneer wij met Hem zouden gemeenschap hebben. In welke zaak wij het voorbeeld van David hebben na te volgen, als hij zegt: o Heere, hoe vreselijk zijn Uw werken, zodat zij niet zouden kunnen verteld of verhaald worden..

2) Een oud prediker zegt: "zulke uitgestorte en ontledigde Hanna's harten zijn de geschikte vaten, die de Heere met Zijn troost vult."

Als Hanna hier de Heere met een rotssteen vergelijkt, dan wil zij daarmee wijzen op zijn onveranderlijkheid voor al Zijn volk. Hij is een alvermogene toevlucht, die niet verandert voor zijn gunstgenoten. Omdat een rotssteen op aarde het beeld is van vastheid en onsterfelijkheid, die de tand des tijds verduurt, zodat hij dezelfde blijft, ook al beuken de golven en teisteren de stormen, zo ook wordt met dit beeld van de Heere onveranderlijkheid voor zijn Zion aangegeven..

Hanna heeft het ervaren, dat Hij een toevlucht is ten dage van de benauwdheid, op Wie men vast aan kan..

3. Maakt het niet te veel, dat gij hoog, hoog zoudt spreken; gaat niet voort u op uzelf en uw eigen kracht te beroemen, dat iets hards uit uw mond zou gaan, dat ergeen grootspraak ga uit

uw mond, om de vromen en rechtvaardigen te verbitteren; want de HEERE is een God van de wetenschappen; Hij ziet het, welk kwaad de Zijnen wordt aangedaan, en Zijn daden zijn recht gedaan; \ 1) Hij, de rechtvaardige, maakt die overmoed tot schande.

1) In het Hebreeuws twlle wnkn alw (Welo nithkenoe alilloth). Letterlijk: Bij Hem zijn afgewogen de daden. (al = wl zoals Ex.21: 28). Dit is hetzelfde als dat de Heere in al Zijn daden recht en gerechtigheid doet. Het is er Hanna om te doen om de goddelozen te waarschuwen, omdat God een God van de wetenschappen is, d.i. een alwetend God, die alles ziet en hoort. Dat Hij recht is in al Zijn wegen en werken, werkt zij in de volgende 5 verzen nader uit..

4. De boog van de sterken is opeens gebroken, voordat zij daaraan denken, en die tevoren struikelden en reeds overwonnen schenen, zijn daarentegen met sterkte omgord.

De boog van de sterken staat hier in plaats van degenen, die bogen hadden, d.i. voor de helden, die met bogen voorzien waren..

5. Die a) verzadigd waren, die te voren in alle overvloed leefden, hebben zich verhuurd om brood, door armoede genoodzaakt (Luk.15: 14vv.), en die hongerig 1) waren zijn het niet meer; God heeft hen verzadigd. De Heere keert het om en werkt, totdat de onvruchtbare zeven heeft gebaard, het volle getal van de goddelijke kinderzegen bereikt heeft (Ruth 4: 15) en die vele kinderen had, krachteloos is geworden, omdat het ene na het andere stierf (Jer.15: 9).

a) Psalm 35: 11 Klaagl.5: 6 Luk.1: 53

1) Men moet hier opmerken, dat wanneer God de rijken verarmt en de verzadigden tot gebrek en honger brengt, er bij Hem rechtvaardige redenen voor Zijn beleid zijn, ofschoon het voor allen niet terstond duidelijk is. Maar het behoort, dat hij die om tot een voorbeeld te dienen verarmd is, bij zichzelf naar de oorzaak onderzoek doet en zich geheel en geheel zijn leven nagaat of hij ook wellicht de gave van God tot slechte doeleinden heeft gebruikt en met slechte middelen zijn schatten, zijn zeer grote schatten heeft vermeerderd, op welke wijze hij deze heeft gebruikt, of tot weelde, of tot trots of tot andere dergelijke dingen, waardoor hij ze zich onwaardig heeft gemaakt. Kortom, ofschoon meestal de oorzaak van de Goddelijke gerichten voor ons verborgen zijn, vallen zij echter dikwijls ook zo in het oog, dat er geen plaats voor enige twijfel overblijft. Wanneer wij de goddelijke oordelen zien, moeten wij ze bewonderen en eerbiedigen en Zijn onbegrensde wijsheid vereren, opdat wij de menselijke wijsheid, zonder haar, als ijdel en niets betekenend achten. Ja, al wat door Hem geschiedt als rechtvaardig en volmaakt belijden..

6. Zo storten de goddelozen van hun hoogten neer; zo komen de onderdrukte vromen uit hun diepten op. Dat is het werk van God, die met Zijn almachtige hand en wijsheid engerechtigheid de wereld regeert. De a) HEERE doodt en maakt levend; Hij doet ter helle neerdalen, leidt in doodsnood en doodsgevaar, en Hij doet weer uit die nood en die ellende opkomen 1) (Deuteronomium 32: 9 Job 5: 18 Psalm 30: 4; 71: 20).

a)Ezech.37: 11, 12vv.

1) Het is duidelijk, dat hier onder hel niet moet worden verstaan de plaats van de verdoemden, want daaruit komt niemand weer op, maar zoals Calvin ook vertaalt, het graf. Hanna spreekt hier echter bij wijze van vergelijking, zoals uit het verband van de zin duidelijk blijft. Zij spreekt hier van hooggaande noden en ellenden, die gelijk staan met sterven en ten onder gaan, waaruit de Heere naar Zijn vrijmacht weer verlost..

Zij roemt hier de Soevereiniteit van God, die heerst over leven en dood, over rijkdom en armoede, over ziekte en onheil en redding. Het is haar in deze verzen te doen, om deze Soevereiniteit van God te bezingen en de heerlijkheid ervan breed uit te meten, opdat haar Verbondsgod aan Zijn eer moge komen..

7. De HEERE maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert, ook verhoogt hij 1) (Psalm 75: 8 75.7).

1) Verhoging en vernedering komen beide van God. Hij vernedert de hoogmoedige en Hij schenkt genade en eer aan de nederige. Hij legt en verbergt degenen, die met Hem twisten, in het stof, die met Hem wilden twisten en alles wat rondom hem is, wilden vertreden, maar Hij verhoogt door zijn verlossing hen, die zich voor hem vernederen..

8. a) Hij verheft de geringe uit het stof en de noodduftige verhoogt Hij uit de drek om te doen zitten bij de vorsten, dat Hij hen de stoel van de eer doe beërven

1) (Psalm 113: 7,8). Alles doet de Heere door Zijn onbepaalde macht en naar Zijn recht, dat Hij als Schepper en Regeerder van de wereld heeft: b) want de grondvesten van het aardrijk 2) zijn van de HEERE, en Hij heeft de wereld daarop gezet. 3)

a) Job 36: 15 Luk.1: 52 b) Psalm 24: 2; 102: 26; 104: 5

1) Dat er nu gezegd wordt, dat God het gestoelte van de eer doet beërven en de hoogste ere-ambten schenkt aan hen, die van oorsprong arm en verworpen waren, daaruit blijkt, dat zij hun vaders noch in goederen, noch in ere-ambten opvolgden, maar door een bijzondere oorzaak en leiding daartoe gekomen zijn, zodat zij, ofschoon zij noch hun voorvaders, noch hun ijver om die schatten en ere-ambten te verkrijgen, konden aanwijzen, toch echter met recht bezitters waren, omdat God hen in dat bezit hen had gesteld..

2) De grondvesten van het aardrijk zijn de bevelen van God waardoor Hij de aarde hangt aan een niet..

3) De HEERE wordt hier Heere der wereld genoemd, niet alleen uit kracht van schepping, alsof Hij na de schepping van de wereld de zorg daarvoor van zich had geworpen en aan het toeval de regering had toevertrouwd, maar ook uit kracht van Zijn altijddurende zorg en macht, waardoor Hij, zowel de wereld als één geheel, als de enkele delen bewaart en beschermt, zodat zij nooit zijn zonder Zijn aanhoudende zorg..

Dit laatste gedeelte vormt de overgang tot de volgende verzen. God, de Heere, is de Souvereine, maar Hij is ook de Almachtige, Wiens toezicht over alles gaat en het is daarom, dat Zijn kinderen niets hebben te vrezen, maar alles van Hem te verwachten..

9. Hij zal de voeten van Zijn gunstgenoten bewaren, 1) zodat zij niet struikelen noch vallen, maar de goddelozen zullen zwijgen 2) in duisternis, in ongeluk omkomen; want een man vermag niet door kracht, 3) het groot vermogen van een mens keert de slagen van de Almachtige niet af.

1) Dit moet nu niet al te letterlijk worden opgevat, alsof hier gezegd wordt, dat God het leven van de gelovigen zo bestuurt, dat nu ook hun gehele leven is in Zijn vrees. Want het is zeker, dat de mensen niet door hun eigen vrije wil zich tot de deugd overgeven, indien zij niet door de tussenkomst van het Goddelijk Woord en van de Heilige Geest worden aangegrepen. Maar dit hier is nu niet zo letterlijk op te vatten, omdat de woorden een bredere betekenis hebben, n.l. dat God de Zijnen op al hun wegen bewaart en bestuurt, zoals ook de profeet leert (Psalm 29: 9; 91: 11). Ik voor mij beken wel, dat God ook de ongelovigen zo bestuurt, dat zij zelfs geen voet zonder Zijn toelating kunnen bewegen, ja, dat zij zozeer door Zijn hand worden gehouden, dat Hij hen naar Zijn wil her- en derwaarts voert; ja zelfs, dat zij zich niet anders kunnen keren, dan zoals een kunstenaar met een dolk, of enig ander instrument doet. En zo zijn ook wel de goddeloze en schandelijke mensen aan de regering van God onderworpen, maar geheel anders als de gelovigen. Want niet een gelijke zorg heeft Hij over de goddelozen als over de gelovigen, die tot Hem de toevlucht nemen en zich geheel aan Hem overgeven, die Hij met Zijn Vaderlijke gunst bedeeft..

2) In het Hebreeuws wmdy (Jiddamo). Onze Statenvertalers hebben het vertaald met zwijgen. Dit betekent het werkwoord wel in de eerste vorm, maar in de tweede vorm zoals hier, heeft het de betekenis van vergaan, omkomen. Wat hier van de goddelozen wordt gezegd, is een volstrekte tegenstelling met het eerste gedeelte van ons vers, en daarom is ook de vertaling van omkomen beter. Zullen de voeten van de godvrezenden door de Heere bewaard worden, met de goddelozen zal dit niet gebeuren, zodat zij zullen struikelen en omkomen en in het verderf worden gestort..

3) Hiermee wordt verklaard, waarom het voorgaande zal plaatshebben. Onmogelijk is het toch voor de mens om in eigen kracht de storm des levens te weerstaan. Eigen kracht faalt. Het verstand is verduisterd. Alleen dan, als hij God heeft tot zijn deel en de Heere tot zijn Rotssteen, alleen dan als de ogen van de Heere hem bewaken, Zijn trouwe zorg hem omringt en de Heere zijn voet bestuurt, zal hij veilig eenmaal de haven van het behoud binnen gaan..

10. Die met de HEERE twisten, en het wagen Hem tegen te staan, zullen verpletterd worden, a) Hij zal in de hemel over hen donderen, 1) zodat zij uit angst voor de oordelen, die zij horen naderen, voor Hem zich trachten te verbergen, zonder Hem te kunnen ontvluchten. De HEERE zal echter zeker ten gerichte komen, hij zal de einden van de aarde, de aarde van het ene tot het andere einde richten, en dit zal tevens de tijd zijn, dat Hij aan Zijn rijk de overwinning geeft over alle machten die Hem tegenstaan; dan zal Hij Zijn b) Koning, die Hij de regering gegeven heeft, sterkte geven en de hoorn van Zijn Gezalfde verhogen,

2) zodat de gehele aarde tot een voetbank voor Zijn voeten is.

a) 1 Samuel .7: 10 b) Psalm 2: 6; 89: 25

1) Als de Heere dondert, nadert Hij ten gerichte. De donder is in de Heilige Schrift de voorbode van de komst des Heeren ten oordeel. Hier verzekert Hanna daarom, dat al wie tegen de Heere twisten, zeker gestraft zullen worden door Zijn rechtvaardig oordeel..

Aan het einde van haar lied wordt Hanna in de volste zin van het woord profetes. Zij ziet in haar geest de Koning komen, die haar volk van zijn vijanden zal verlossen, maar ook, maar bovenal de Grote Koning, die zij hier de Gezalfde van God noemt. Zij ziet hoe de vijanden zich zullen aangorden om Diens troon omver te stoten, maar zij ziet ook dat de HEERE die Koning steun geeft, Diens hoorn verhoogt en Hem tenslotte doet zegevieren over Zijn vijanden. Zuiver Messiaans mag daarom dit lied en vooral het slot ervan worden genoemd..

2) Deze psalm is een rijpe vrucht van de Geest van God. De vrome vrouw, die met al de innigheid van het verlangen van een moederhart van de Heere, de God van Israël, een zoon afgebeden heeft om die levenslang aan Zijn dienst toe te wijden, ziet in haar persoonlijke ondervinding de algemene wet van het Goddelijk bestuur, en begrijpt de betekenis daarvan voor de gehele geschiedenis van het Godsrijk. De ervaring van het genadig bestuur van de alwetende en heilige Verbondsgod, die zij, de neergebogene en verdrukte, verkregen heeft, is haar een onderpand van de goddelijke genadeleiding van haar volk, een teken waaraan zij erkent, hoe God niet slechts altijd de armen en ellendigen, die op Hem vertrouwen, uit hun nood en ellende redt en opricht, maar ook Zijn geheel, toen diep neergebogen en door vijanden onderdrukt volk, verhogen en verheerlijken zou. Door de reeds aan de aartsvaders gegeven beloften van God (Genesis 36: 31 en "De 17: 14) bekend met Israëls bestemming, om een koninkrijk te worden, ziet zij reeds door de verlichting van de goddelijke Geest de Koning, die de Heere aan Zijn volk zal geven en door wie Hij het tot macht en heerschappij verhogen zal..

Hanna ziet niet slechts een koning heersen over Israël, maar zelfs de einden der aarde aan Zijn scepter gehoorzamen. Daarin ligt een profetie, die pas in het Messiaanse tijdperk geheel vervuld is..

Wij horen in dit gedeelte een leeuwerik, die in de vroege morgen omhoog stijgt om haar God haar loflied te zingen, en wij zouden vragen: "Is dat die Hanna, die zo bedroefd te Silo stond, dezelfde Hanna van wie wij hoorden: "Zo ging het jaar aan jaar, van dat zij opging tot het huis des Heeren: zo tergende Peninna haar also; daarom weende zij en at niet." Waar is het dan gebleven, dat hart met die zware steen van zorgen? Waar heeft zij haar zorg en last neergelegd, dat zij thans kan opvaren als met vleugels van de arend? Er moet gebeden zijn, sinds zij haar hart te Silo voor de Heere heeft uitgestort en de Heere haar genadig heeft aangezien, en haar in haar Samuël het onderpand van Zijn vriendelijkheid gegeven heeft, sindsdien is Hanna, de bedroefde, tot een in haar God zalige en vergenoegde ziel geworden met de betuiging op de lippen: "Mijn hart springt op van vreugde in de Heere! Mijn hoorn is verhoogd in de Heere!" De kinderlijke gehoorzaamheid, de volledige overgave aan de Heere

maakt Hanna tot een buitengewoon vat van de Heilige Geest; zij ziet in haar leiding de wet van de Heere verheerlijkt, volgens welke de trotsen verootmoedigd en de ootmoedigen opgericht worden; daarom wordt haar lied tot profetie. Haar Samuël is haar het levend getuigenis, dat de Heere regeert en het hart van de ootmoedigen en de geest van de verslagenen verkwikt. Profetisch ziet zij haar zoon, hoe hij Israëls leidsman zijn zal en de koning zal zalven, wiens rijk tot in eeuwigheid bevestigd zal worden. Wat Hanna hier zingt, dat herhalen in nieuwtestamentische klanken Maria en Zacharias (Luk.1: 46vv., 68vv.) en de drie lofzangen tezamen verheerlijken de Majesteit van die grote God, die zowel Zijn volk, als elke ziel in het bijzonder, uit de engte in de ruimte, uit het duistere in het licht leidt. Wanneer de Geest van God een hart dankbaar en vrolijk maakt, dan mag het begin van het lofzang het stillen van eigen smart zijn, voortgang en einde is echter de verheerlijking van God en de zegen van Zijn rijk.

Davids overwinningen reikten ver, maar de uiterste delen van de aarde zijn aan de Messias tot bezitg beloofd, zij zullen onder Zijn gouden scepter gebracht worden, of door Zijn ijzeren roede geregeerd (Psalm 2: 8). De macht en de eer van deze Messias, de Vorst, zal groeien en meer en meer toenemen. De Heer zal sterkte geven aan deze Koning, Zijn beloofde Zoon, om Zijn groot werk te volbrengen (Psalm 89: 21 Luk.22: 43); Hij zal hem sterken om te gaan door de moeilijkheden van Zijn vernedering en in Zijn verhoging zal Hij Zijn hoofd (Psalm 110: 7 110.7), Zijn hoorn, de macht en de eer van Zijn Gezalfde verhogen en Hem hoger maken dan de koningen der aarde (Psalm 89: 27). Dit maakt de hoop zeker, dat de onderdanen van Zijn koninkrijk gered zullen worden, de vijanden ten ondergebracht zullen worden, want de Gezalfde, de Heere Christus, is met macht omgord, en is bekwaam om op het hoogst te behouden en te verdelgen..

11. Daarna, na de aanbidding van de Heere met Hanna en de overige leden van zijn familie, ging Elkana naar Rama (1: 1,19), in zijn huis; maar 1) de jongeling, die Hanna bij het heiligdom had achtergelaten, werd door de vrouwen aldaar verpleegd en was, toen hij opgroeide, de HEERE dienende voor het aangezicht van de priester Eli, die hem tot deze dienst opleidde.

\1) Op te merken valt hier de gehoorzaamheid van Elkana, die zijn zoon naar de Tabernakel bracht en overgaf aan de zorgen van de hogepriester en daarom enigzins van zijn vaderlijk recht afstand deed. Wij weten nu hoe teder de liefde van de ouders is jegens de kinderen, voornamelijk jegens die kinderen met wie zij nog spelen, die zij niet zo gemakkelijk aan anderen, voornamelijk niet aan vreemden, overlaten, zodat zij van hun aanwezigheid en van hun aanschouwen worden beroofd. Elkana echter vervult de gedane belofte van zijn vrouw, en geeft en wijdt zijn zoon geheel aan de dienst van God. Maar zie hier nu de niet lichte bedenking, dat zonder twijfel de zonen van de priester Eli, aan wie deze knaap, wat zijn opvoeding betreft, werd toevertrouwd, goddeloze en schandelijke mensen waren. Wat een verdriet moet het hem, naar wij menen, gekost hebben, toen hij bemerkte, dat zijn zoon niet ver was van de weg van het verderf, omdat hij onder zulke slechte mensen, die als een zekere pest waren te beschouwen, moest verkeren. Maar evenmin als Hanna hem in een verkeerde stemming God gewijd had, zover was Elkana er ook vandaan, om niet zijn belofte te vervullen, om hem de Heere te wijden, n.l. om in reinheid opgevoed, heel zijn leven lang God

te dienen. Maar het huis van Eli was een zeer verderfelijk huis, waarom men kon menen, dat Elkana een zeer bijzondere reden had, om zijn gelofte te herroepen. En zonder twijfel, wie zou er zich niet over verwonderen, dat Elkana een knaap, die hij van God gekregen had, achterlaat in de handen van zeer slechte mensen. Maar Elkana verheft zich zowel over deze beproeving, als dat hij zijn belofte niet verzaakt, ofschoon hij zag, dat het huis van de Priester zeer wanordelijk en zeer ongelovig was..

Elkana weet, dat Samuël daar in een zeer slechte omgeving is, maar hij weet ook, dat de Heere God hem te midden van die omgeving kan bewaren door Zijn genade. De belofte staat bij Elkana bovenaan. Hanna heeft een belofte gedaan, de Heere heeft haar gebed verhoord en nu laten beiden zich niet door allerlei verschrikkingen afhouden om in gehoorzaamheid aan de Heere hun weg te bewandelen, wetende dat de dienst des Heeren op zichzelf een heilige dienst is..

I. Vs.12-26. Te Silo bij het heiligdom wordt de jonge Samuël opgevoed in het midden van een omgeving, die voor hem de verderfelijkste invloed had kunnen hebben; want Eli's twee zonen Hofni en Pinehas, zijn boze mannen, die naar de Heere niet vragen en maken, dat men het spijsoffer voor de Heere veracht; bovendien leven zij met de vrouwen, die voor de deur van de tent der samenkomst wonen, in ontucht. Maar de vrome Hanna, die door Gods genade met nog meer kinderen gezegend, en daardoor in geloof en godzaligheid bevestigd wordt, onderhoudt de omgang met haar aan de Heere toegewijde zoon; ook is de grijze Eli, hoe zwak ook tegenover zijn zonen, toch een godvruchtig man. Dat zijn behoedmiddelen tegenover die verderfelijke invloed, die in Samuëls voor Gods Geest geopend hart het gevolg hebben, dat hij van zijn jeugd af een diepe blik slaat in het verderf van zijn tijd, hem de Heere leert zoeken, die alleen Israël vernieuwen kan; zo groeit hij in Gods gemeenschap tot zijn welgevallen op.

12. Maar de zonen van Eli, Hofni en Pinehas die als priesters hun vader, de hogepriester, ter zijde stonden, en de offerdienst bij de tent der samenkomst waarnamen (1: 3), waren kinderen van Belial (De 13: 14); zij kenden 1) de HEERE niet, zij leefden alsof er geen God was, die de zonde ziet en straft.

1) Kenden niet is hier in de zin van, erkenden Hem niet als de Heilige en Rechtvaardige God. Verachten Hem niet, maar handelden alsof Hij niet bestond. In die betekenis komt het ook voor Job 18: 21 en Hosea 8: 2; 13: 4..

13. Ze bekommerden zich in het geheel niet om de bepalingen van de wet, hoeveel de priesters (vgl. Lev.7: 30-34) van de offeranden mochten ontvangen, maar handelden naar willekeur en met geweld; want de wijze of het recht van die priesters met het volk was, 1) dat, wanneer iemand een offerande, een dankoffer van groot of klein vee (Lev.3) offerde, 2) en daarna de maaltijd van het offervlees aanrichtte (Ex 29: 34), de jongen, of dienaar, van de priester op bevel van zijn heer kwam, terwijl het vlees kookte, met een drietandige krauwel 3) in zijn hand.

1) Luther voegt dit eerste gedeelte bij het vorige vers en leest dan: Zij kenden de Heere niet, noch het recht van de priesters tegenover het volk, en laat dan vs.13 beginnen met, Wanneer iemand enz. Deze rangschikking is niet onverwonderlijk en heeft ongetwijfeld veel goeds..

2) Hier wordt niets minder gezegd, dan dat dit bij alle slachtofferanden gebeurde, zonder enig onderscheid..

3) Een vork tot het in orde leggen van de stukken vlees op het altaar (Ex.26: 3 Num.4: 14; 1 Kronieken 29: 17)..

14. En sloeg in de teile, of in de ketel, of in de pan, of in de pot, waarin zich het vlees bevond; al wat de krauwel optrok, dat nam de priester voor zich, hoewel hij geen recht daartoe had en hem slechts de beweegborst en de hefschouder toekwamen (Lev.10: 14vv.). Alzo deden zij, niet slechts in een enkel geval, maar aan al de Israëlieten, die te Silo kwamen om te offeren.

15. Ook maakten zij het nog erger, namelijk eer zij het vet, de voor het altaarvuur bestemde vetstukken (Le 3: 3) van het geslachte offerdier afzonderden en aanstaken, tot een liefelijke reuk voor de Heere, kwam de jongen van de priester en zei tot de man, die offerde: Geef mij dat stuk vlees om te braden voor de priester; want hij zal geen gekookt vlees van u nemen, wanneer gij de maaltijd van het dankoffer houdt, maar hij wenst het rauw 1) te hebben.

1) Gekookt vlees was de priester niet goed genoeg, hij moest het gebraden hebben.

16. Wanneer nu die man, tot wie zo'n eis kwam, en in het gevoel van de zwaarte van die misdaad tot hem zei: Zij zullen dat vet als heden geheel aansteken, zoals het bij een offerande betaamt, zo neem dan voor u, zoals het uw ziel lusten zal, 1) zo zei hij tot hem: Nu zult gij het immers geven, en zo niet, ik zal het met geweld nemen.

1) Dit ziet op het gebruik, dat de priesters pas de borst en de schouder zich mochten toeëigenen, wanneer de vetstukken aan de Heere waren geofferd. Wat zij nu eisen was een beroven van de Heere, en daarom wordt het hier als een nog grotere zonde voorgesteld..

17. Alzo was de zonde van deze jongelingen, van Hofni en Pinehas, zeer groot voor het aangezicht des HEEREN: 1) want de mensen, die zagen hoe schandelijk de priesters handelden, waren niet meer in staat buitengewone offers opeen door God gewilde wijze te brengen, en verachtten het spijsoffer, de offeranden des HEEREN, 2) die op zo'n wijze bediend werden.

1) Dit is: zij verzuimden zodanige offeranden te brengen, ja, zij hadden een afkeer hiervan, omdat zij wisten, dat daarvan een zeer gruwelijk misbruik zou gemaakt worden en wel denken konden, dat God zelf ze verwerpen en een afgrijzen daarvan hebben zou. Daarom schaamden zij zich deelachtig te zullen worden aan de zonde van de priesters en aan het verderf, hetgeen in de dienst van God plaatsvond, maar oordeelden raadzamer te wezen, het offeren na te laten, dan de offeranden over te geven ter ontheiliging door de priesters, zijnde de goddeloosheid van de priesters dus oorzaak, dat mensen van een eerlijke en godvruchtige

neiging, tot een ander uiterste oversloegen, terwijl anderen verlokt werden, om met geringschatting en met versmaadheid te oordelen over de inzetten van de Heere, want niets brengt de Godsdienst zo zeer in verwarring bij de mensen, dan de gierigheid, vleselijke gezindheid en trotsheid van hen, die de bedienaars ervan zijn..

Op zichzelf was het een grote zonde (wat de zonen deden) maar door de Heilige Geest wordt het nog als erger voorgesteld, waar hier gezegd wordt van het volk, dat het de offeranden verachtte en het heiligdom minachtte en nalatig werd in de dienst van God. Wij hebben gezegd, dat het behoorde, dat het volk door de gunst en genade van God in Zijn dienst werd bevestigd, omdat, wanneer zij, die zich toeleggende op vroomheid en godsvrucht vele belemmeringen bij het heiligdom ontmoeten, van de heilige voornemens worden afgeschrikt, ja nog veel minder zich bij hun plicht houden, totdat wij horen, dat afkeer hun hart in bezit heeft genomen. Wat door ons ijverig moet worden opgemerkt, want wij worden door dit voorbeeld hier onderwezen, dat ofschoon wij ons verheffen boven de een of andere beproeving, toch tenzij wij door de hand van God zelf worden ondersteund, wij eindelijk aan het wankelen gebracht, ja zelfs geheel van onze plicht worden afgetrokken. Waarom wij mogen weten, dat die kracht tot volharding en standvastigheid bestaat, opdat er een smeken zij tot God in het gebed, dat Hij het in ons begonnen werk volbrengt en ten einde toe ons standvastig doet zijn, opdat wij niet voor een dag, of voor één of twee jaar, maar geheel ons leven lang in de eens begonnen loop gelukkig voortgaan. Terwijl wij in het tegenovergestelde geval geduldig zullen zijn met hen die, ofschoon zij bereid waren om ten opzichte van het recht iets toe te geven, ja om beledigingen geduldig te dragen, toch waar zij geen grenzen zien aan de kwade dingen, ter neergeslagen worden en niet slechts in het doen van hun plicht achteruit gaan, maar ook een verachting opvatten voor de heilige dingen en het heiligdom..

2) Niets brengt groter smaad over de godsdienst, dan de hebzucht, zinnelijkheid en heerszucht van de dienaar..

Waar mannen "die de Heere niet kennen" de kansel beklimmen, opdat zij een broodwinning hebben, daar moet het volk verwilderen en de dienst des Heeren in verachting komen; maar God laat zich niet bespotten; Hij zal die ongelovigen als Hofni en Pinehas doen vergaan en die besturen, die niet anders deden, dan wat gematigheid en omzichtigheid aanbevelen, strenger dan een Eli straffen..

18. Maar Samuël diende voor het aangezicht des HEEREN; 1) hij bleef onbesmet van die zonde in zijn omgeving, zijnde een jongeling, hoewel hij nog zo jeugdig was en de jeugd makkelijk meegesleept kan worden; hij droeg een teken van zijnwijding tot de dienst des Heeren over de gewone rok, omgord zijnde met de linnen lijfrok, met een wit schouderkleed van linnen geweven (Ex 28: 42), dat in snede en vorm overeenkomst had met de hogepriesterlijke Efod (Ex.28: 6vv.).

1) Te midden van deze treurige verhalen vinden wij de herhaalde vermelding van Samuëls godsvrucht, als een bewijs, hoe Gods genade hem zuiver en godvrezend kan bewaren te midden van zonden..

19. En zijn moeder maakte hem een kleine rok, 1) een rok naar de hogepriesterlijke Meïl (Ex.28: 31vv.) gevormd, overeenkomstig de grootte van haar zoon, en bracht hem die van jaar tot jaar, als zij naar Silo opkwam met haar man om het jaarlijkse offer te offeren.

1) Nietige geschiedenissen, roept het ongeloof uit: of iemand het zou weten, dat Samuël een kleine rok gehad heeft, of niet. Nu, de Heilige Schrift is niet voor de verstandigen maar voor de kinderzielen geschreven, en een kinderlijke ziel twijfelt er niet aan, dat ook die kleine rok, die Hanna voor haar Samuël vervaardigde, zijn geschiedenis heeft. Stel ik mij voor, dat Hanna ieder jaar deze rok naaide, wanneer zij te Rama thuis was, zo weet ik ook dat bij de verschillende steken van haar naald ook wel even zo vele gebeden voor haar Samuël tot de troon van de Heere opgestegen zijn. Ook het kledingstuk is heilig, wanneer het geheiligd wordt door Gods woord en gebed. Ja nog meer verbergt de kleine rok in zijn geschiedenis. Het zal Hanna wel menigmaal zwaar gevallen zijn, dat de afgebeden zoon nu ver van haar was, en haar moederhart heeft haar zeker meermalen toegefluisterd: "Hoe liefelijk zou het toch zijn, wanneer uw Samuël hier in huis was, en groot werd tot een steun van uw ouderdom, en u verheugde door zijn kinderrijke liefde." Maar zie, al die klachten moeten aanstonds stil worden, want de rok die zij naaide, herinnerde haar dat zij haar Samuël aan de Heere gegeven had; en was de rok gereed, en bracht dien naar Silo, dan gaf zij ook telkens met de rok Samuël aan haar God over en sprak: "Ik geef hem opnieuw aan de Heere al de dagen, die hij wezen zal, hij is van de Heere gebeden.".

20. En Eli, de hogepriester, zegende Elkana en zijn vrouw, zowel toen zij hem Samuël overgaf als ook later, wanneer zij hem van kleren verzag, en hij zei tot de eerste; de HEERE geve u nog meer nageslacht uit deze vrouw voorde bede, die zij de HEERE afgebeden heeft; Hij geve u in plaats van deze afgebedene, die zij Hem gegeven heeft, andere kinderen die gij bij u behouden moogt. En zij gingen, telkens zo gezegend naar zijn plaats, naar Rama.

21. De wens van de hogepriester werd vervuld; want de HEERE bezocht Hanna; Hij maakte haar door buitengewone werking ook verder vruchtbaar (Genesis21: 1) en zij werd meermalen bevrucht en baarde drie zonen en tweedochters; en of, maar de jongeling Samuël werd groot, groeide op bij de HEERE, in de nabijheid van het heiligdom en onder de goddelijke bijstand en zegen.

Wanneer onze getrouwe God van ons, armzalige schepsels, een offer van der liefde aanneemt, zo neemt Hij het, om het vijf-, honderd- en duizendvoudig weer te geven; uit Zijn volheid ontvangen wij genade voor genade. Is het reeds een grote wonderbare genade, wanneer de Heere een trots mensenhart gewillig maakt om Hem te beminnen en iets gerings voor Hem te doen, zo is het nog zo veel groter genade, dat Hij de geringste liefdedienst, de dronk water, die wij Hem gereikt hebben, omdat Hij Jezus is, met niets gerings wil belonen dan met het eeuwige leven. Zien wij onze Hanna aan! Genade was het, dat de Heere haar leerde bidden om Samuël, dat Hij haar gewillig maakte om Samuël aan Hem toe te wijden. Maar wat zullen wij daarbij zeggen, dat de Heere haar in plaats van het ene kindje, dat Hij Zich had laten geven, vijf kinderen, drie zonen en twee dochters gaf? Halleluja! God is goed! Wie is zo vriendelijk als Hij? Onze Heere is waarlijk goed. Wanneer wij in Zijn dienst ook slechts het allergeingste uit liefde tot Hem doen. Zo is het niet genoeg, dat Hij reeds in de daad zelf zo

veel zaligheid legt, maar hetzij wij er ons van bewust of onbewust zijn, kroont Hij zo'n daad nog met de rijke zegen van Zijn genade, en deze genade wordt volkomen, wanneer Hij ons zegent met de grootste van alle zegeningen, met het eeuwig leven..

22. Maar Eli was zeer oud en hoorde tot zijn groot leedwezen al wat zijn zonen aan geheel Israël deden (vs.12-17), en dat zij bovendien het heiligdom zelfs tot hun wellust misbruikten, en sliepen bij de vrouwen, die met hopen samenkwamen 1) aan de deur van de tent der samenkomst, om daar te dienen (Ex 38: 8).

1) In het Hebreeuws twabuh (Hatsobeoth). De Statenvertaling heeft met hopen tezamen kwamen. Beter is de vertaling, die opkwamen. Het woord wordt gebruikt voor de soldaat, die ten oorlog opkomt en daarom ook hier voor de geestelijke dienst van de vrouwen, die zich kwamen aanmelden tot de geestelijke dienst aan God. Zo komt het ook voor in Num.4: 23; 8: 24. De Statenvertaling is in navolging van de Vulgata..

23. En hij, voor zichzelf wel godvruchtig, maar te zwak om het verkeerde uit te roeien, en het recht van God te handhaven, zei tot hen: Waarom doet gij al zulke dingen, dat ik deze boze dingen hoor van dit gehele volk, dat tot de dienst des Heeren hierheen komt?

25. Wanneer een mens tegen een mens zondigt, zo zullen de goden, de rechters, hem oordelen, zij zullen als scheidsrechters optreden en de straf zal kunnen gedragen worden, maar wanneer een mens tegen de HEERE zondigt, en Hem beledigt, zoals gij doet, wie zal voor hem bidden? 1) Wie zal zich tussen hem en God als scheidsrechter of bemiddelaar kunnen stellen? Uwe zonde is bovendien zozwaar, dat niemand het zou wagen voor u bij God te spreken. Maar zij hoorden de stem van hun vader niet; zij zetten zich daarover heen en gingen in hun goddeloosheid en in hun misdaden voort, want de HEERE wilde hen doden; 2) reeds had Hij hen aan de verharding overgegeven, waarbij geen terugkeren meer mogelijk is, maar de mens in zonde voortleeft om als de maat van zijn zonden vol geworden is, eindelijk in zijn zonden om te komen (Ex 4: 21).

1) Indien iemand zijn naaste beledigt, deze staat bij God zeker als een onrechtvaardige opgetekend, maar indien hij tegen God als overtreder staat, indien hij tegen Hem zich verzet, indien hij Hem beschuldigt van woestheid of wreedheid, indien hij ten opzichte van Hem handelde, indien hij ten opzichte van Zijn Woord en kracht zich te buiten gaat, wie waagt het te ontkennen, dat die misdaad veel zwaarder en verschrikkelijker is, die begaan is tegen de hoogste Majesteit van God, Die alles in één wenk, hemel en aarde, kan vernietigen, dan die tegen een sterfelijk schepsel, die bij God vergeleken het zelfs niet halen kan bij een worm, die op de aarde kruipt? En dat is de kracht van de woorden van Eli. Bij welk onderscheid tussen de zonden wij dit moeten opmerken, n.l. dat zij, die tegen God zelf onmiddellijk begaan worden wel groot zijn, en de andere, die tegen de mensen bedreven worden minder, maar toch zo, dat alle zonden tenslotte ook tegen God begaan worden..

Bij de ene zonde van een mens tegen een ander beslecht God de strijd (Keil vertaalt niet goden, maar God) als scheidsrechter door de Overheid; daarentegen bij de zonde van de mens

tegen God kan niemand als scheidsrechter tussenbeide komen. Deze zonde kan niet door voorbeden beslecht worden..

Waarom heeft God hen nu door hun vader willen vermanen? Om hun iedere grond van verontschuldiging te ontnemen en hen zo te maken, dat zij niet te verontschuldigen waren. Want indien God Zijn Woord tot de mensen brengt en wil, dat het hun gepredikt wordt, is het niet om voor allen tot heil te zijn. Ik erken wel dat dit de eigenlijke kracht is van het Woord van God, dat het heil aanbrengt, maar het kan ook een reuk van de dood worden en in vergif veranderd worden, n.l. door de slechtheid en schuld van de mensen. Zo ook de wet van God is voor alle geslachten de weg tot het leven, indien niet de verkeerdheid van de mensen zo groot was, zoals wij in alle eeuwen opmerken. Maar omdat wij door onze natuur niet anders dan tot het kwade voortschrijden en de gehele menselijke natuur, d.i. zijn hartstocht en gevoel met Gods Woord en Recht in strijd zijn, zodat wij vijanden zijn van God van nature, daarom wordt gezegd, dat de Wet de dood werkt en in de afgrond stort..

2) De zonen van Eli waren vanwege hun zonden, als straf op hun overtredingen, overgegeven aan de verharding van het hart. Daarom staat hier: de Heere wilde hen doden. Alle waarschuwingen van de vader baatten niet meer, omdat hun geweten als met een brandijzer was dichtgeschroeid..

26. En de jongeling Samuël, hoewel hij door zoveel verkeers omgeven was, nam toe, ontwikkelde zich tot jongeling en man, maar tevens in wijsheid en kennis, in vroomheid engodsvrucht, en hij werd groot en, als een voorafbeelding van Christus (Luk.2: 52), werd hij aangenaam zowel bij de HEERE als ook bij de mensen. 1)

1) Wij lezen dit tweemaal in dit gedeelte. Juist tegenover de duisternis van Eli's zonen, tegenover hun altijd droller, altijd wilder drijven, schittert Hanna's zoon in een zo liefelijke glans van vrede, dat het iedereen wel wordt, die met hem in aanraking komt. O, dat is een kostelijke zaak; wanneer van een jeugdige ziel gezegd wordt: "zij neemt toe bij de Heere!" In dit toenemen, in dit aangenaam zijn bij de Heere ligt alles opgesloten, wat wij slechts kunnen wensen, en een ouderenpaar, dat van zijn kind kan zeggen: "het neemt toe bij de Heere," mocht men wel toeroepen: "wat wilt gij meer?" Maar van waar dit heerlijk getuigenis omtrent de jongen Samuël? Was zijn opvoeding zo voortreffelijk? Door mensen is hij zeker niet opgevoed. Eli is oud en zwak; zijn hand heeft zeker het jonge boompje noch geplant noch nat gemaakt. Eli's zonen? Gaarne hadden ze hem verleid; zij zullen hem belasterd en bespot hebben; maar opvoeding. Nee, opgevoed heeft hem een andere hand, de hand van de getrouwe God, die over hem was. En wat verbond de Heere aan de jongeling Samuël? Misschien de jongeling zelf? Samuël was zonde van zonde, vloek van vloek, zoals alle kinderen en onder Gods rechtmatige toorn. Of Hanna? Hanna was ook niet meer en niet minder dan een zondares, en wanneer zij kon bidden, zo was ook dat een gift van de genade van de Heere midden in haar "niets" en in haar armoede. Nog eens: wat verbond de Heere aan Samuël? Niets anders dan de trouw, die zichzelf niet verloochenen kan. Het woord aan zijn moeder gegeven: "Ga heen in vrede," dat bindt de Heere zo, dat Hij Samuël zegenen moet; en dat Samuël reeds vroeg begint te bidden en de Heere te zoeken, het vloeit weer slechts uit de getrouwheid van God voort, die zich aan haar woorden bindt.

Deze geschiedenis is een sterke troost voor ouderharten. Voor de zodanigen die een lief kind aan de dood moeten teruggeven, dat Hij bij de geboorte hun gegeven had, want Hij kan hen op andere wijze verheugen en zegenen (vs.20), maar ook voor hen, die hun zonen en dochters moeten laten uitgaan in de slechte, van kwade voorbeelden en verderfelijke invloeden vervulde wereld, op scholen, tot krijgsdienst enz., want de Heere kan ook daar hun kinderen bewaren en in geloof en godzaligheid groot doen worden (vs.21,26)..

II. Vs.27-36. De tijd nadert dat de Heere over Eli's zonen hun misdaad bezoeken zal, en over Eli zijn weekhartig vermanen. Door een man van God wordt de grijze man dit vooraf bekend gemaakt. Wel zal de verkiezing van Aäron en zijn huis tot het priesterschap blijven bestaan, maar zij die de Heere veracht hebben, Eli met zijn zonen, zullen op het diepst vernederd worden, al de kracht van het huis zal verbroken worden en alle leden daarvan aan één vroege dood overgegeven worden. In plaats daarvan zal de Heere zich een getrouwe priester verwekken, en voor Zijn Gezalfde laten uitgaan; bij dezen zullen de overigen van Eli's huis hun brood moeten bedelen.

27. En er kwam, tegen het einde van zijn veertigjarig hogepriesterschap, dus ongeveer in het jaar 1115, toen Samuël reeds een man geworden en ongeveer 30 jaar oud was, Simson door zijn eerste daden (Richteren 14 en 15), zich de weg tot zijn rechterlijke werkzaamheid gebaad had, een man van God (Deuteronomium 33: 1 Richteren 13: 6) tot Eli, volgens bevel van de Heere, en deze zei tot hem: Zo zegt de HEERE, die mij gezonden heeft: Heb ik Mij niet klaarlijk geopenbaard aan het huis van uw stamvader Aäron 1) a) toen zij, Aäron met zijn vier zonen (Ex.6: 23), in Egypte waren, in het huis van farao. Toen zij in die harde dienstbaarheid waren, heb Ik uw stamvader reeds tot spreker voor farao geroepen en hem tegelijk met zijn broeder tot een werktuig van Israëls verlossing gebruikt (Ex.4: 14vv.; 12: 1,43).

a)Hand.7: 25vv.

1) Wie is de vader van deze geweest in de Egyptische dienstbaarheid, die zo spoedig als zij daarvan verlost waren, verkozen is tot het priesterschap, anders dan Aäron? Nu van deze zijn stam wordt op deze plaats gezegd, hoe het geschieden zal, dat daarvan niet meer priesters zullen zijn. Hetgeen wij nu vervuld zien..

28. En Ik heb hem uit alle stammen van Israël Mij tot een priester verkoren en hem werkelijk daartoe aangesteld (Ex.28), om te offeren op Mijn altaar, om het reukwerk aan te steken, 1) om de efod voor Mijn aangezicht te dragen, en a) heb aan het huis van uw vader gegeven al de vuuroffers van de kinderen van Israël, alle offergaven tot uw onderhoud, voor zover zij niet met het offer verbrand worden (Num.18).

a) Lev.10: 14

1) Met te offeren op Mijn altaar wordt bedoeld de offers aan te steken, die op het brandofferaltaar moesten geofferd worden, en met het reukwerk aan te steken de dienst in het Heilige, terwijl in vereniging met het volgende de efod voor Mijn aangezicht te dragen alles

bedoeld wordt, wat tot het priesterlijk en hogepriesterlijk werk behoort, omdat de hogepriester alleen in het Heilige der Heiligen mocht gaan, gekleed met de Efod..

29. Waarom, omdat Ik uw geslacht van het begin uitverkoren en zo wel verzorgd heb, slaat gij achteruit (Deuteronomium 32: 15 en "Jud 3: 31) tegen Mijn slachtoffer en tegen Mijn spijsoffer, dat Ik geboden heb in de woning, in de tent der samenkomst te brengen, terwijl gij, zonder met alle ernst daartegen te strijden, het toelaat dat uw zonen, Hofni en Pinehas zo misdadig zich daaraan vergrijpen; en gij eert uw zonen meer dan Mij,

1) Wiens eer u toch boven alles moest zijn; gij zijt er slechts op bedacht, dat gij u vetmest van het voornaamste van alle spijsoffers van Mijn volk Israël, dat Mij toebehoort (vgl. vs.15).

1) Dit slaat op Eli en in hem op de hogepriester, die de misbruiken dulde. Omdat hij de misbruiken toeliet, stond hij mede schuldig aan het verachten van de heilige dienst des Heeren. De zonde van zijn zonen worden hem, zoals ook duidelijk blijkt uit het slot van dit vers, toegerekend..

30. Daarom, omdat gij uw zonen bij hun misdaad en hun moedwil zo laat voortgaan, spreekt de HEERE, de God van Israël: Ik had wel duidelijk gezegd, toen Ik Aäron en zijn geslacht tot priesters aanstelde (Ex.28: 43; 29: 9): Uw huis, het huis van Eli, en uw vaders huis, de gehele priesterlijke familie zouden voor Mijn aangezicht als priesters wandelen tot in eeuwigheid, maar elk vals vertrouwen op zo'n belofte als mocht een priester zich alles veroorloven, en stond toch de verkiezing van zijn geslacht vast en ware er nooit verwerping te vrezen, dat vals vertrouwen wordt afgesneden; nu spreekt de HEERE: Dat zij verre van Mij, dat Ik die verkiezing in die zin zou bedoeld hebben! want hoewel Ik niet terugtrek, zal Ik toch de grondwet weten te volvoeren: die Mij eren, zal Ik eren; maar die Mij versmaden zullen licht geacht worden.1)

1) Bij name worden wij hier herinnerd aan het feit, dat eer beloofd wordt aan de waarachtige dienaar van God, wegens de zwakheid van de mensen, opdat zij niet alsof zij verwerpelijk zijn, zouden vertwijfelen of, nog niet genoeg van de menselijke hartstochten gezuiverd, zich zonder reden en onschuldig gedrukt zouden achten, als zij nog voelen hoe zij door de een of andere schandelijkheid of ongerechtigheid gedrukt worden. Hij belooft nu een altijd durende roem van waardigheid en eer als tegenstelling van al de smaad, die zij voor het ogenblik en voor een tijd moesten doorstaan. Maar bij de belofte komt ook de bedreiging, dat God zijn verachters met alle oneer en met verderf zal bezoeken..

Wat de Heere hier zegt is niet een intrekken van Zijn belofte aan Aäron gedaan en aan Pinehas herhaald, maar een nadere verklaring en uitbreiding ervan. De Heere wil zeggen, dat Hij die belofte niet gedaan heeft, zonder in overweging te nemen, of de priesters uit het geslacht van Aäron ook in Zijn wegen zouden wandelen..

De zonen van Eli gingen van die veronderstelling uit, dat hun huis vast was en hun roeping tot het ambt onherroepelijk. Hier komt de Heere uit kracht van Zijn Heiligheid en Rechtvaardigheid tegen op. Nee, zegt de Heere, die belofte zal alleen gelden voor die priesters, die Mij ook waarlijk eren, die in Mijn wegen wandelen en Mijn inzettingen houden.

Daarentegen, wanneer de priesters tegen Mijn inzettingen ingaan en Mijn wetten verzuimen, dan zal Ik ze verwerpen, dan zullen zij licht geacht worden, d.i. als deze, die geen priesters mogen zijn, die uit hun ambt zullen ontzet worden..

In plaats dat dit woord zou strijden tegen de onveranderlijkheid van God, bevestigt het juist Gods trouw jegens alle Zijn gunstgenoten..

31. Zie, omdat gij met uw zonen Mij veracht hebt, zal ook van Mijn zijde de verachting over u en uw nakomelingen niet uitblijven, de dagen komen, dat Ik uw arm zal afhouden¹⁾ en de arm van uw vaders huis, d.i. de kracht van het huis van Ithamar, waartoe gij behoort; die straf zal daarin bestaan, dat er geen oud man in uw huis wezen zal, niemand uit uw huis, zal, als gij het hogepriesterschap wegens hogere leeftijd of meerdere bekwaamheid verkrijgen.

1) De arm afhouden betekent, de kracht van een man, van een familie vernietigen (Vergelijk Job 22: 9 Psalm 37: 17). De kracht van een familie bestaat toch in de levenskracht van haar leden en toont zich daarin, dat zij een hoge ouderdom bereiken en niet vroegtijdig sterven. Deze kracht zal in het huis van Eli vergaan en niemand meer zijn leven tot grijze ouderdom brengen..

Wij verkrijgen hier enige opheldering, waarom in de plaats van de eigenlijk tot het hogepriesterschap bestemde lijn Eleazar (Num.25: 13), in Eli de lijn Ithamar tot deze waardigheid gekomen is; omdat de lijn Eleazar geen geschikte man daartoe had, terwijl de laatste hogepriester (Richteren 8: 27) uit deze lijn in zijn ambt zich dit onwaardig betoond had. Nadat deze gestorven was, is waarschijnlijk van de Eleazarieten niemand oud en bekwaam genoeg geweest om de hoogste leiding van de gemeente in een zo moeilijke tijd op zich te nemen, zodat Eli hogepriester werd. Dit zou nu niet weer het geval zijn, dat Ithamars geslacht met een man van rijpere leeftijd zou kunnen helpen; dit geslacht zou zulke mannen niet meer opleveren; maar God wil dat, wanneer de tijd zal gekomen zijn, dat de hogepriesterlijke waardigheid weer bij Eleazars geslacht zal zijn, deze ook bij dit geslacht laten blijven, om de toezegging, eens aan Eleazar gegeven (Num.25: 13) te volbrengen. Zien wij nu in de verdere geschiedenis van het Israëlitische hogepriesterschap, zo vinden wij het nog ten tijde van koning Salomo bij Eli's huis. De ark van het verbond te Silo, dat met het verlies van de ark (4: 10vv.) ophield, de plaats van de Goddelijke aanwezigheid te zijn, is na Eli's dood in het jaar 1115 v. Chr. (4: 12vv.) waarschijnlijk door zijn kleinzoon Ahitub, een zoon van Pinehas, Ahia, gedurende de eerste helft van Sauls regering (14: 3,18); deze is of dezelfde persoon met de priester Abimelech, die te Nob, waarheen intussen de tent der samenkomst verplaatst was, de vluchtende David de toonbroden te eten gaf, en daarom door Saul met alle priesters die zich daar bevonden, vermoord werd (21: 1vv.; 22: 6vv.) of, wat waarschijnlijker is, de laatste is een broeder van de eerste geweest en heeft na diens dood het ambt bekleed, omdat Ahitub geen zonen had achtergelaten. Hem volgde zijn zoon Abjathar op, die alleen aan het bloedbad ontkomen was; deze vluchtte tot David (22: 20vv.), en speelde een veelbetekenende rol, terwijl Zadok uit de lijn Eleazar, bij de tent der samenkomst te Gibeon het hogepriesterlijk ambt waarnam, totdat Abjathar door Salomo van zijn ambt ontzet werd, zodat Zadok verder alleen hogepriester was (23: 6vv.; 30: 7vv.; 2 Samuel .2: 1,8,18; 15: 24; 17: 25; 19: 11vv.; 20: 25; 1 Koningen .1: 32vv.; 2: 26vv.). Na deze tijd heeft niemand uit

Ithamars lijn het hogepriesterlijk ambt meer waargenomen, maar ook gedurende die tijd was het slechts een schaduw-hogepriesterschap, dat Eli's nakomelingen bedienden, zodat de volgende geschiedenis, in waarheid vervuld heeft, wat hier aan Eli gedreigd wordt. Op de beklagenswaardige toestand van het hogepriesterschap, voor zo lang Eli's nakomelingen nog daartoe behoorden, wordt in het volgende vers bedoeld..

32. En gij zult, zo lang uw nakomelingen nog in het bezit van de hogepriesterlijke waardigheid zijn, aanschouwen de benauwdheid van de woning van God, de tabernakel, die nu van haar kleinood, de ark van het verbond, beroofd wordt (4: 11), en pas na lange tijd weer een volledig heiligdom worden zal (1 Koningen .5 (Jos 18: 9). Dit zult gij zien, in plaats van al het goede, dat Hij Israël zou gedaan hebben, en er zal op die dag een oud man in uw huis zijn, omdat gij in uw ouderdom geen eer en trouw aan Mij betoond hebt.

Volgens berekeningen, die wij hier niet in het bijzonder zullen volgen, moet Abjathar bij het vermoorden van zijn vader Abimelech (23: 6vv.), reeds 30 jaar oud geweest zijn; hij heeft dus, omdat hij David reeds ten tijde van Saul ter zijde heeft gestaan en ook later gedurende zijn gehele 40-jarige regering, een ouderdom van ongeveer 80 jaar bereikt. Toch weerspreekt deze bijzonderheid de hier herhaalde bedreiging niet, want juist in deze Abjathar hield Ithamars lijn op de hogepriesterlijke waardigheid te bekleden (1 Koningen .2: 26vv.).

33. Maar de man, die Ik u niet zal uitroeien van Mijn altaar, 1) die Ik sparen zal om gedurende de naderende tijd van ellende in Mijn heiligdom te latendien, zou indien gij dan nog leefde, zijn om uw ogen te verteren en om uw ziel te bedroeven; gij die in uw zonen de oorzaak van het diepe verval van het heiligdom ziet, zou ook in uw nakomelingen alle jammer en alle ellende, die uit dit verval voor de priesterlijke stand voortkomt, zelf ondervinden; pas wanneer betere tijden zullen komen, zal het andere priestergeslacht in de plaats van het uwe, het heiligdom besturen, en al de menigte van uw huis zal sterven, mannen geworden zijnde, in de bloeitijd van hun leven, opdat geen oude of grijsaard daarin zij (vs.31,32).

1) Welke woorden wij in deze zin kunnen verklaren, dat God de uitvoering van het vonnis nog tot in verre tijd zou uitstrekken, wat ook in waarheid heeft plaatsgehad; want pas lang daarna is het goddelijk vonnis in al zijn strengheid uitgevoerd. Want Abjathar, van de nakomelingen van Eli, heeft veel jaren het priesterlijk ambt bediend. David heeft lang genoeg geregeerd en Samuël heeft een geruime tijd de teugel van het bewind in handen gehad, voordat er een koning over Israël is gaan heersen. Waaruit genoeg blijkt, dat God niet terstond zijn vonnis tegen Eli heeft uitgevoerd, maar tijdelijk hen heeft gespaard. Verder, dat God hier belooft, dat Hij een man uit zijn geslacht niet zal uitroeien, kan wel tot Salomo's tijd worden verhaald, zodat tot op die tijd de opvolgers van Eli niet zijn ontzet, maar wat vervolgens gezegd wordt, dat zijn nakomelingen niet tot de grijze ouderdom zouden komen, zou men naar het schijnt zo moeten opvatten, alsof de Heere bedoelt, dat Hij de nakomelingen van Eli wel niet van het priesterlijk ambt zal ontzetten maar nooit zal toelaten, dat zij het hogepriesterlijk ambt zullen bedienen, of liever, dat zij aan hen, over wie zij vroeger heersten, onderworpen zullen zijn. Niets minder toch bevestigt Hij dan dit, dat wanneer zij tot de mannelijke leeftijd zouden komen, zij zouden sterven en dus tot de rijpe leeftijd niet zouden komen..

34. Ik zal u een bewijs geven, dat dit alles nauwkeurig gebeuren zal. Dit nu zal u een teken zijn, dat over uw beide zonen, over Hofni (= kleine vuist) en Pinehas (= koperen mond) komen zal: op één dag zullen zij beiden sterven¹⁾ (4: 11).

1) Omdat Eli dit nog beleefd heeft, kon hij uit de vervulling van dit strafgericht opmaken, dat alles in betrekking tot zijn huis in vervulling zou treden..

35. En Ik zal Mij, opdat met dit verval van uw priesterschap, toch het priesterschap zelf niet vervalt, wanneer gij zult heengegaan zijn na de dood van uw zonen beleefd te hebben (4: 12-18) een getrouwe priester, 1) eerst in Samuël, later in Zadok en zijn opvolgers, verwekken; die zal doen, in de volvoering van zijn ambt, zoals in Mijn hart en in Mijn ziel zijn zal; die zal Ik, in tegenstelling tot u aan de ondergang prijsgegeven huis, een bestendig huis bouwen, en hij zal altijd voor het aangezicht van Mijn Gezalfde,²⁾ die Ik aan Mijn volk geven zal, wandelen.

1) Er is geen reden om te zeggen, dat deze profetie in Samuël volkomen vervuld is, omdat hierin met zo'n helderheid tevoren verkondigd is, de verandering van het oude priesterschap. En alhoewel Samuël niet was van een andere stam, als die van de Heere verordineerd was om het altaar te bedienen, nochtans was hij niet van de kinderen van Aäron, wiens geslacht verordineerd was om tot priesters te zijn. En daarom zo is ook weer in de verhandelde zaak voorgebeeld de verandering, die door Christus Jezus geschieden zou. En behoorde eigenlijk tot het Oude Testament, maar in voorbereiding tot het Nieuwe, in zoverre, dat het een profetie is, zowel metterdaad als met het woord. Want dit is metterdaad beduid, hetgeen door het woord tot de priester Eli gesproken is door de profeet. Want er zijn daar priesters geweest uit het geslacht van Aäron, zoals Zadok en Abjathar ten tijde van David, en ook meer andere in de volgende tijden, eer dat de tijd kwam waarin die dingen door Christus moesten volbracht worden, die zolang te voren, aangaande de verandering van het priesterschap, verzekerd zijn geweest..

Dus past (armottei) die aankondiging wel op Christus, de Zaligmaker, maar historisch op Zadok, die uit het geslacht van Eleazar voortgekomen, het hogepriesterschap gedurende het leven van Salomo heeft waargenomen..

De persoon, op wie hier gezien wordt, is Zadok, die God en de koning getrouw was, en wiens geslachtslinie het hogepriesterlijk ambt bekomen heeft tot de gevangenschap in Babylonië. Ofschoon deze woorden zien op Zadok, die Salomo in het hogepriesterschap gesteld heeft zo hebben zij nochtans in de volste zin van het woord alleen betrekking op de grote Hogepriester Jezus Christus.

Deze voorzegging is in de volste zin vervuld geworden door het priesterschap van Christus, de barmhartige en getrouwe hogepriester, die God, toen het Levitisch priesterschap had uitgediend, zich verwekt heeft, die in alles Gods welbehagen heeft volbracht, en die een onvergankelijk priesterschap heeft, dat nimmer zal verouderen of plaats maken voor een ander en waartoe geen opvolger nodig is, also Hij altijd leeft, en geen ander hiertoe genoegzaam of voldoende is..

Van Mijn Gezalfde. Wie moet hier onder Gezalfde worden verstaan? O.i. de koning, die straks door God tot herder over Israël zou worden gezalfd, die tevens een type zou zijn van de Gezalfde, d.i. van Christus..

Over dit vers zijn de verklaringen niet eensluidend. Wij hebben met opzet de mening van twee Kerkvaders, Theodoretus en Augustinus, aangehaald, die in de getrouwe priester zien òf Samuël (Aug.) òf Zadok (Theod.), maar die beiden ook in dit woord een Messiaanse voorspelling hebben gezien. De latere uitleggers hebben zich òf aan de ene òf aan de andere aangesloten. Calvijn is het met Theodoretus eens, terwijl Gerlach, Erdmann e.a. zich bij Augustinus aansluiten. Keil verbindt beide en zegt: "Wij mogen noch Samuël noch Zadok uitsluiten, maar moeten zeggen, dat de aankondiging in beide deelsgewijze is verwezenlijkt geworden. Samuël werd na de dood van Eli als profeet des Heeren aan de spits van het volk gesteld, zodat hij niet alleen als richter in de plaats van Eli trad, maar ook als priester voor de Heere en het volk stond..

Ook een vast huis verkreeg Samuël in de talrijke nakomelingschap, die God hem gaf. Samuëls kleinzoon was Heman, de ziener van de koning in het Woord van God, door David over het koor van de zangers bij het Huis van God aangesteld. Deze had 14 zonen en 3 dochters (1 Kronieken 6: 33; 25: 4,5). Alleen reeds de omstandigheid, dat deze nakomelingen van Samuël hun vader niet in het priesterdom opvolgden, toont klaar, dat daardoor aan Samuël, als de getrouwe priester, niet een bestendig huis gebouwd zou worden, dat wij alzo de verdere geschiedkundige vervulling van de belofte te zoeken hebben in het priesterdom van Zadok, maar ook niet de laatste en hoogste vervulling. Op de slotvervulling wordt in het gezicht van de profeet Ezechiël van de nieuwe Tempel heengewezen, wanneer daar de zonen van Zadok als de priesters genoemd worden die, omdat zij met de kinderen van Israël niet zijn afgefallen in de, door dit Gezicht aangetoonde, nieuwe gestalten van het Rijk van God tot de Heere zouden naderen en Zijn dienst zouden bezorgen. Deze vervulling treedt met Christus en Zijn rijk in. Daarom is de Gezalfde van de Heere, voor wie de getrouwe priester te allen tijde zou wandelen, niet zozeer Salomo, als wel David en de Davids Zoon, Wiens Rijk eeuwig zal bestaan..

Zoals hier onder ook nog nader uiteengezet wordt, kan men onmogelijk de vervulling van dit woord bij een sterfelijk schepsel laten eindigen. Alles is hier profetie van de grote hogepriester over het Huis van God. Wij moeten echter niet vergeten, dat God ook Zijn priesters en koningen heeft willen gebruiken om in hen te tonen, wie en wat de Christus zon zijn. Men gaat dus te ver, indien men er alleen een voorspelling van de Christus in wil zien. Een aardse priester wordt hier aangekondigd, maar die type zou zijn van Hem, die uit de Hemelen is. Men zou anders in moeilijkheden komen met het volgende vers..

36. En het zal gebeuren, dat al wie van uw huis zal over zijn, in die druk, die tot straf, omdat uw zonen zich hebben willen mesten van het beste van deze spijsoffers van Mijn volk (vs.29) komen zal, niet genoeg tot voeding zullen hebben, hij zal komen om zich voor hem, de getrouwe priester, die Ik Mij verwekken zal, neer te buigen voor een stukje geld (Ex 30: 13), en een bol brood; 1) hij zal komen bedelen om het geringste loon en het nodigste onderhoud,

en zal zeggen: Neem mij toch aan tot enige priesterlijke bediening, dat ik een bete brood moge eten,

2) want ik weet niet waarheen.

1) Dit is een verschrikkelijke bedreiging en een buitengewone straf voor Eli's nakomelingen. Want had de Heere aan de Levieten in het algemeen en aan de priesters in het bijzonder toegezegd, dat zij zouden eten en leven van het altaar, dat zij van de tienden zouden eten, hier wordt met de straf van volslagen armoede bedreigd. Niet alleen zullen zij ontzet worden van hun hogepriesterlijke waardigheid, maar ook zelfs aan het nodigste gebrek hebben. Niet meer als een recht, meer als gunst zouden zij te vragen hebben, om te leven van het altaar..

Wij weten, dat Abjathar naar zijn bezit werd verbannen, ver van het Heiligdom van de Heere. Wellicht dat met die tijd de vervulling van dit woord in werking trad..

2) De voorspelling in de beide laatste verzen is in de eerstvolgende geschiedenis van Israël slechts gedeeltelijk vervuld. Samuël die als profeet en priester voor de Heere en het volk stond, en het gewichtige en heilige werk had, "voor de Gezalfde, de koning, die Israël verkrijgen zou, in te gaan," is niet geheel de vervulling van de belofte van die getrouwe priester (vs.35), want zijn priesterschap had met zijn persoon weer een einde. Wanneer men Zadok met zijn opvolgers hierbij neemt, zo blijft toch een groot gebrek in de verhouding tussen voorspelling en vervulling. Dit geldt ook ten opzichte van hetgeen van Eli's huis gezegd wordt, hoewel het Aäronitische priesterschap voor geruime tijd in grote verachting kwam, zodat het "om eer en onderhoud moest bedelen," was dat alles toch slechts gedeeltelijk een vervulling van hetgeen bedreigd was. Wij hebben zonder twijfel een Messiaanse voorspelling voor ons; Jezus Christus is die getrouwe priester, die zal in waarheid doen wat aan het hart en de ziel van de Heere welgevallig is, deze heeft de Heere een bestendig huis gebouwd in Zijn gelovigen, die Hij tot priesters voor God en Zijn Vader gemaakt heeft. Hij, deze priester, wandelt voor de Gezalfde des Heeren, die Hij zelf is als Koning van het Godsrijk, in zoverre als Hij eerst Zijn hogepriesterlijk ambt volbracht moest hebben, voordat Hij Zijn rijk konde aanvaarden, en Zich aan de rechterhand van de Majesteit in de Hoogte plaatsen kon; nu Hij dit gedaan heeft, wandelen de gelovigen, door Hem tot priesters gemaakt, altijd voor Hem, het Aäronitische priesterschap is in het Christelijke veranderd. Maar Israëls priesters uit Aärons geslacht hebben geen heiligdom, geen godsdienst, geen waarlijk geestelijk leven meer; hun stand, zowel als van het volk, dat zij vertegenwoordigen, is een beklagenswaardige, ellendige; zij kunnen in geestelijk opzicht slechts leven van de geestelijke aalmoezen van de christelijke kerk, totdat zij tot haar zich keren, die oorspronkelijk uit Israël is opgebouwd, maar om Israëls ongeloof, zich tot de heidenen heeft moeten wenden. Zien wij nu terug op de reden, waarom deze bedreiging gebeurde, zo wordt de ontwijding van het heiligdom door Eli's zonen een symbool en een type, een zinnebeeld en voorafbeelding van de schuld van Israël en van zijn priesterschap tegen Christus en zijn kerk; want zij hebben de lieden het spijsoffer van de Heere doen lasteren en waren dat geslacht van echtbrekers. In hoeverre hetgeen van Eli's huis en de getrouwe priesters gezegd is op de verhouding van de Katholieke kerk tot de Evangelische over te brengen is, willen wij hier niet nader aanwijzen..

HOOFDSTUK 3.

SAMUEL WORDT GEROEPEN EN KOMT TOT AANZIEN.

I. Vs.1-21. De Heere wil thans het vonnis, over Eli uitgesproken, ten uitvoer brengen en in zijn plaats, zoals Hij gezegd heeft, zich een getrouwe priester verwekken (2: 35vv. 2.35). Deze is Samuël, de dienaar van de hogepriester Eli. Toen deze eens, zoals gewoonlijk, in de nabijheid van zijn heer bij het heiligdom sliep, werd hij door een stem, die uit het Allerheilige klonk, tegen het einde van de nacht, vóórdát de lichten op de gouden kandelaar uitgeblust waren, bij zijn naam geroepen. Hij houdt de stem voor een roepen van Eli, maar verneemt, toen hij bij hem kwam, dat deze niet geroepen had. Dit gebeurde drie maal. Toen bemerkte Eli, van Wie die stem gekomen was; hij geeft Samuël aanwijzing, hoe hij bij een herhaling zich te gedragen had, en nu verschijnt de Heere bij de vierde maal persoonlijk aan de uitverkoren profeet en maakt hem bekend, dat nu het vonnis over Eli en zijn huis volbracht zal worden. Samuël is de volgende morgen bevreesd het gezicht aan Eli bekend te maken; deze dringt bij hem aan, alles te openbaren. Hiermee is de profetische loopbaan van Samuël begonnen.

1. En de jongeling Samuël diende de HEERE, bij de tent der samenkomst, voor het aangezicht van Eli, aan wie hij allerlei hulp te bewijzen had (vs.15); en het woord van de HEERE was dierbaar, 1) was zeldzaam in die dagen, er was geen openbaar gezicht; het ontbrak geheel aan mannen, die in nauw persoonlijk verkeer met de Heere stonden, en van Hem mededelingen voor Zijn volk ontvingen; het optreden van de man van God (2: 27vv.) toonde echter reeds, dat er een nieuwe tijd voor Israël zou aanbreken.

1) Dat er staat: het woord van de Heere was dierbaar in die dagen, wil niet zeggen, dat het bij het volk hoog geschat werd, maar dat, terwijl de gezichten en openbaringen zeldzaam waren en er weinig profeten opstonden, de godsdienst zeer bedorven was..

In het Hebreeuws Jakar, kostbaar, dierbaar, maar eveneens iets, wat weinig voorkomt, zo heeft het woord ook hier de betekenis van zeldzaam gekregen. Het wordt nader verklaard door het volgende: In die dagen was er geen openbaar gezicht en dient, om de profetische werkzaamheden van Samuël niet alleen in te leiden, maar ook om erop te wijzen, dat Samuël een door de Heere zelf geroepen getuige was..

2. En het geschiedde, waarschijnlijk niet lang na het optreden van die profeet, op die dag, toen Eli op zijn plaats 1) in een gebouw, dat tot de voorhoven behoorde en tot nachtverblijf ingericht was, neerlag om te slapen (en zijn ogen begonnen donker te worden, omdat hij reeds 98 jaar oud was (4: 15), dat hij niet zien kon en iemand tot zijn hulp bij zich moest hebben),

1) Sinds de tent der samenkomst niet meer met het volk van plaats tot plaats ging, maar een vaste standplaats te Silo verkregen had (Joz.18: 5), werden in het gebouw meer veranderingen gemaakt, die noodzakelijk waren (1: 9). In plaats van de tenten, waarin vroeger de priesters en Levieten rondom het huis van God gelegd waren, kwamen vaste woningen met vertrekken voor de dienstdoende priesters en Levieten en verscheidene gebouwen om de gaven te

bewaren, die tot het heiligdom gebracht werden. Deze gebouwen vervingen nu waarschijnlijk de oorspronkelijke tentgewijze omtuining van de voorhof, zodat nu ook de voorhangsels bij de ingang wegvielen en in de plaats van deze een deur met vleugels kwam. Deze werden, zoals wij uit vs.15 zien, 's avonds gesloten en 's morgens geopend. Dergelijke veranderingen waren een overgang van de tent der samenkomst tot een vast huis, een eigenlijke tempel..

3. En Samuël zich ook neergelegd had, zodat hij tot hulp van zijn heer steeds gereed was, eer de lamp van God uitgedaan werd, 1) voordat het licht op de kandelaar met zeven armen in het heilige, dat de gehele nacht door brandde (Lev.24: 1vv.), uitgeblust werd, dus nog vóór het aanbreken van de morgen ten tijde van de laatste nachtwake, in de tempel van de HEERE, waar de ark van God was. 2)

1) Nog was het nacht, toen de openbaring geschiedde, maar reeds naderde de dag; een zinnebeeld van de toestand van het volk van Israël!.

2) Samuël was niet in het allerheilige; daar mocht zelfs de hogepriester slechts eenmaal in het jaar met het grote zoenoffer ingaan (Lev.16: 1vv.), veel minder zou iemand daar of in de overige tempelruimte zijn slaappleats mogen spreiden; hij was in de onmiddellijke nabijheid van de tempel bij de plaats, waar Eli lag, zodat, toen later (vs.4vv.) de stem hem riep, hij, uit zijn slaap ontwakende, niet nauwkeurig onderscheiden kon, van welke zijde zij gekomen was, óf van de arke van het verbond, waarop de Heere tussen de Cheribum troonde (Exod.25: 22), óf van de plaats, waar zich het bed van de hogepriester bevond..

Uitdrukkelijk wordt dit erbij gevoegd, niet om daarmee te kennen te geven, dat Samuël sliep in het Heilige der Heiligen, noch in het Heilige (dit mocht niet), maar om nader te verklaren, dat de stem, die Samuël hoorde, als hij in een van de zalen bij het voorhof lag, van God kwam, die boven de ark van het Verbond troonde. Ook hier wordt weer de tabernakel tempel van de Heere genoemd, omdat deze het paleis was van de grote Koning..

4. Dat de HEERE van het verzoendeksel boven de ark af Samuël riep, daar zich Zijn stem liet horen: "Samuël". En hij, de stem vernemende, en deze voor een roepen van Eli houdende, zei: Zie, hier ben ik; ik zal aanstonds bij u zijn om te horen wat gij van mij wenst.

5. En hij liep tot Eli en zei: Zie, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen. 1) Maar hij zei: Ik heb niet geroepen, keer weer, leg u neer. En hij ging heen en legde zich neer.

1) Was Eli een man, die in alles de gebreken van de ouderdom voelde, het is dan ook begrijpelijk, dat hij gedurig de hulp van Samuël nodig had. Toen daarom ook Samuël zich bij zijn naam hoorde noemen, dacht hij niet anders, of Eli riep hem. Hij wist nog niet, dat het de stem van de Heere was. In het 7de vers wordt de reden daarvan aangegeven..

5. En hij liep tot Eli en zei: Zie, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen. 1) Maar hij zei: Ik heb niet geroepen, keer weer, leg u neer. En hij ging heen en legde zich neer.

1) Was Eli een man, die in alles de gebreken van de ouderdom voelde, het is dan ook begrijpelijk, dat hij gedurig de hulp van Samuël nodig had. Toen daarom ook Samuël zich bij zijn naam hoorde noemen, dacht hij niet anders, of Eli riep hem. Hij wist nog niet, dat het de stem van de Heere was. In het 7de vers wordt de reden daarvan aangegeven..

6. Toen riep de HEERE Samuël kort daarop, voordat hij ingeslapen was, opnieuw; en Samuël stond op en ging, het weer voor een roepen van zijn aardse meester houdende, tot Eli, en zei: Zie, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen.1) Hij dan zei: Ik heb niet geroepen, mijn zoon! keer terug, leg u neer.

1) Een goed voorbeeld voor dienstbaren, om aanstonds te komen, wanneer zij geroepen worden en insgelijks voor jongelieden, niet alleen om de meer bejaarde onderdanigheid bewijzen, maar ook om zorgvuldig en teerhartig jegens hen te wezen. 2. Van zijn zwakheid en van zijn onbedrevenheid omtrent het gezicht van de Almachtige, in zoverre, dat hij het alleen hield voor Eli's stem, hetgeen wezenlijk de stem van God was. Zulke misslagen als deze begaan wij veelvuldiger dan wij denken. God roept ons door Zijn Woord en wij houden het slechts voor de stem van Zijn dienaar, en overeenkomstig is ook de invloed, die het op ons maakt. Hij spreekt tot ons door Zijn Voorzienigheid en wij blijven slechts op de tweede oorzaak met onze ogen gevestigd..

7. Maar Samuël kende de HEERE wel op die wijze, als ieder vrome en gelovige Hem kent die in het gebed met Hem omgaat en Zijn zegenende genade dagelijks ondervindt, maar nog niet, 1) zoals de profeten Hem kennen, met wie de Heere onmiddellijk verkeert, en het woord van de HEERE was aan hem nog niet geopenbaard; hem was nog geen dadelijk woord van God te beurt gevallen, zoals de Heere hem nu wilde schenken; daarom dacht hij er niet aan, dat de Heere zelf hem riep.

1) Niet op die wijze, zoals de Heere zich aan Zijn profeten openbaarde, zoals Hij zich aan Mozes en andere latere profeten deed kennen. De onkunde van Samuël diende echter ook om Eli te verzekeren dat de roeping, waarmee Samuël geroepen was, een Goddelijke roeping en het woord, dat hij straks zou vernemen, waarlijk een Gods woord was..

Het is een bijzondere genade de stem en de wil van God in bijzondere gevallen goed te onderscheiden van die van de mensen..

8. Toen riep de HEERE Samuël opnieuw, voort de derde keer, en hij stond zonder mopperen ook dit maal op en ging tot Eli, en zei: Zie, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen. Toen begreep Eli, 1) dat hier aan geen zinsbedrog bijde jongeman te denken was, maar dat de HEERE de jongeling riep en Zich aan hem wilde openbaren.

1) Wij kunnen hieruit opmaken; dat ofschoon hij te toegevend was en in het kastijden van zijn zonen te week, zodat hij door zijn nalatigheid toeliet, dat het heiligdom verontreinigd werd, hij toch de vrees voor God behouden had, en ofschoon hij, wat zijn krachten betreft, uitgeput was en met de ene voet reeds in het graf stond, en van ondeugden niet ontbloot, hij toch in vele dingen en wel in de voornaamste nog uitblonk. De vrees voor God nu was in hem

openbaar en de zekere overtuiging had hij, dat God, zoals Hij vroeger met zijn profeten in den beginne gemeenschap had, ook zo in het vervolg deze genade aan zijn volk zou bewijzen, dat het niet beroofd zou worden van de gunst van God, en de belofte niet zo zou schuilgaan, dat zij geheel en al van het volk, dat eenmaal was aangenomen, zou worden weggenomen..

9. Daarom zei Eli tot Samuël: Ga naar uw plaats, leg U neer, en het zal geschieden, als gij weer die stem hoort, weet dan dat Hij, de Heere het is, die U roept. Verklaar Hem uw bereidwilligheid om Zijn openbaring te ontvangen en zo zult gij zeggen: Spreek HEERE! want uw knecht hoort.

1) Toen ging Samuël heen en legde zich op zijn plaats.

1) Goede woorden moeten nu en dan in de monden van de kinderen gelegd worden om hen vertrouwd te maken met het goddelijke en hen op te leiden tot verkeer met de Heere..

Dit bewijst, dat Eli niet door nijd verteerd werd, maar zich boog onder het oordeel van God. Want dat de Heere Samuël riep en hem niet, het was voor de oude man het bewijs, dat hij en zijn geslacht, wat het priesterschap betreft, in ongenade bij de Heere was gevallen. Nochtans wijst hij Samuël de weg en toont daarmee, dat hij met al zijn gebreken werkelijk een man was, die de Heere vreesde..

10. Toen kwam de HEERE, die nu niet meer van het verzoendeksel Samuël wilde roepen, maar hem zichtbaar wilde verschijnen en stelde Zich daar, 1) waar Samuël lag, en riep zoals de andere malen, maar nu Zijn woord herhalende, opdat de aangesprokene met des te meer opmerkzaamheid zou horen: Samuël, Samuël! En Samuël, die reeds het naderen van de Heere aan het ruisen van Zijn voeten (Genesis3: 8) opgemerkt had, en Hem nu in geestelijk lichamelijke werkelijkheid (Genesis32: 24) tegenover zich zag en Hem tweemaal zijn naam hoorde uitspreken (Genesis22: 11), zei, volgens aanwijzing van Eli: Spreek, want uw knecht hoort. 2)

1) Hieruit blijkt duidelijk, dat het geen droombeeld was, maar een werkelijke verschijning van de Heere aan Zijn dienaar. De Heere stelt zich voor hem, opdat Samuël het goed zou weten, dat hij op bijzondere wijze tot het ambt van profeet door Hem zelf was geroepen..

2) Deze woorden, waarmee Samuël in die nacht voor de eerste maal God naderde, die Zich aan hem openbaarde, vormden voortaan de hoofdinhoud van zijn gebeden, ja de ziel van het gehele leven. Naar Gods wil te luisteren, die met onveranderlijke trouw te volbrengen, erkende hij als zijn roeping; de gehoorzaamheid aan God was de bron, waaruit al zijn handelingen voortvloeiden, met ootmoedige zelfverloochening boog hij steeds eigen wil onder de hem geopenbaarde wil van God; zodra hij die had leren kennen was hij in de moeilijkste omstandigheden zeker van zijn zaak, en twijfelde hij geen ogenblik waartoe hij te beslissen had..

Samuël vergat, toen hem de Heere zichtbaar verscheen, het woord: "Heere", de Heere zelf had hij toch in het hart..

Eli daarentegen had dit woord mede genoemd, toch stond hij, hoewel hij overigens godvruchtig was, zo ver van de Heere, dat onder zijn ambtsbediening het woord van de Heere schaars en de profetie zeldzaam was..

Het karakter van Samuël vertoont zich in een beminnelijk licht, in welke tijd van zijn leven wij er onze aandacht op vestigen. Wij vinden hem zachtmoedig, oprecht en vroom; van zijn jeugd af tot aan zijn ouderdom volbracht hij zijn moeilijke verplichtingen vlijtig en vol geloof. In een vroeg tijdvak van zijn leven ontving hij ondubbelzinnige blijken van de goedkeuring van de Hemel. Hij werd begunstigd met een bijzondere openbaring boven de hogepriester en geroepen om tot deze een ernstige berisping te brengen. De jongeling was zowel bij nacht als bij dag gereed om op het roepen van Eli te letten; de Heere sprak tot hem met hoorbare stem..

11. En de HEERE, nu openbarende, wat Zijn voornemen was, zei tot Samuël: Zie, Ik doe een ding in Israël, dat al wie het horen zal, die a) zullen zijn beide oren klinken; zal een ieder zich ontzetten over het vreselijk bewijs, wat er van de mens wordt, die in zijn zonde gerust is geworden, opdat hij leert zich te verootmoedigen en te bekeren.

a) 2 Koningen .21: 12 Jer.19: 3

12. Op die dag zal Ik verwekken, 1) zal Ik laten komen over Eli alles, wat Ik door de mond van de man van God (2: 27vv.) tegen zijn huis gesproken heb; Ik zal het beginnen en voleinden, zodatniets onvolbracht zal blijven.

1) Welke woorden de Heilige Schrift dikwijls gebruikt om aan te tonen, dat God zowel Zijn belofte als Zijn bedreigingen ten uitvoer brengt, zodat God nooit duldt, dat iets van alles, wat hij gesproken heeft, valt d.i. on vervuld blijft. Want op te merken valt, dat God wel tijdelijk de uitvoering van Zijn oordelen verschuift, niet echter om te doen menen, dat Hij Zijn bedreigingen niet zal uitvoeren, alsof zij ijdel en niet gepast waren..

13. Want Ik heb hem te kennen gegeven 1) en zal, als de waarachtige God, die doe, wat Ik denk (Num.23: 19 Jes.46: 10vv.) het ook waarheid maken, namelijk: dat Ik zijn huis richten zal tot in eeuwigheid, zonder dat ooit het gericht zal opgeheven worden, omwille van de ongerechtigheid, die hij geweten heeft; want toen zijn zonen zich hebben vervloekt gemaakt, zo heeft hij hen niet eens zuur aangezien, hij heeft het metdie gruwel zo licht mogelijk opgenomen, hoewel hij niet alleen vader was, maar ook rechter en hogepriester.

1) Met welke woorden God Zijn rechtvaardigheid voor alle ogen openbaar maakt, opdat Hij noch van onrechtvaardigheid noch van wreedheid beschuldigd zou kunnen worden, ofschoon Hij tegen het huis van Eli het strengste vonnis ten uitvoer brengt, dat daarna op het gehele volk en de gehele landstreek wordt gelegd. Want er wordt gezegd, dat Hij van te voren Eli gewaarschuwd heeft, zoals wij eerder gezien hebben, toen de profeet van de Heere tot hem werd gezonden. Maar de schuld is des te zwaarder, naarmate God de zondaars, omtrent hun zonden heeft gewaarschuwd en zij toch desalniettemin hierin hebben volhard. Want ofschoon wij naar het oordeel van God voor schuldig worden gehouden, waar Hij ons de vrije teugel

laat, zo staan wij toch dubbel schuldig, indien wij door Hem gewaarschuwd en als het ware weer in de band worden gehouden, echter in de zonden volharden. Daarom komt God ook tot Eli om hem met name zijn zonde voor ogen te stellen, opdat hij geen onwetendheid zou voorwenden, zoals meestal pleegt te gebeuren, en om hem de weg tot alle mogelijke uitvluchten te sluiten, wanneer Hij zegt, dat Hij vroeger Eli, omtrent de straffen, die hem boven het hoofd hingen, aankondiging heeft gedaan en dat nu bevestigt door de reden erbij te voegen, omwille van de ongerechtigheid die hij geweten heeft..

Duidelijk blijkt hieruit dat, wie het gezag in handen heeft, en door zijn gezag de uitbrekende zonden kan te keer gaan en het niet doet, mee schuldig staat aan al die zonden voor God, evengoed als iemand, die zelf die zonden heeft begaan. Wij hebben hier daarom een ernstige waarschuwing voor allen, die God met het gezag, op welke wijze dan ook, bekleed heeft, om de zonde te keer te gaan en te straffen..

14. Daarom dan heb Ik het huis van Eli gezworen: Als 1) de ongerechtigheid van het huis van Eli tot in eeuwigheid verzoend zal worden door enig offer, door slachtoffer of door spijsoffer. 2)

1) In het Hebreeuws Im. Het gewone woord, om een eed in te leiden. Hierdoor maakt de Heere het herroepen van het vonnis onmogelijk. Geen bekering zal meer mogelijk zijn, geen verzoening door enig offer meer plaats kunnen hebben. Overgegeven zijn zij aan de verharding van hart. De Heere zweert, dat het vonnis, zonder enige bedenking, zal worden uitgevoerd. Daarom zou ook geen slachtoffer of spijsoffer meer baten. Zij waren overgegeven tot een kwade zin om te doen dingen, die niet betamen. God had hen daartoe overgegeven. Bekering was voor hen onmogelijk en dus ook verzoening van de zonde. Zij zouden er niet eens om vragen..

2) Ontzaglijk vonnis van de Heere over een mens, die de wegen van de Heere kende, Zijn geboden wist en die niet gehouden heeft. Dat Eli hogepriester was, legt het zwaarste gewicht in de weegschaal van zijn zonde.

Eli's zonen hadden het offer veracht, het enige dat de zonde wegnemen kon, zo bleef er geen slachtoffer meer voor hen over (Hebr.10: 26vv.). Hoeveel te zwaarder straf zal hij waardig geacht worden, die de Zoon van God vertreden en het bloed van het Testament onrein geacht heeft (Hebr.10: 29)!.

15. Samuël nu lag, nadat de Heere weer van hem gegaan was, tot aan de morgen op zijn bed, met vrees en beven nadenkende over hetgeen hem geopenbaard was; toen hij opgestaan was deed hij de deuren van het huis des HEEREN open (1 Samuel 3: 2), zoals dat tot zijn dagelijkse bezigheden behoorde; maar Samuël vreesde dit gezicht, dat hij gehad had en de verschijning, waarmee de Heere hem verwaardigd had, aan Eli te kennen te geven; 1) hij probeerde dus een ontmoeting met hem te vermijden.

1) Dit is echter op te merken, dat Samuël niet in opdracht had om dat, wat hij door openbaring was te weten gekomen, aan de hogepriester Eli te openbaren, maar wel dat dit de bedoeling

van de Heere is geweest. Want dat Hij het wel zo gewild heeft, was meer om de hogepriester Eli, om hem te treffen en een diepe wond toe te brengen, opdat hij zijn zorgeloosheid erkennende, de Heere om vergiffenis zou smeken, Wiens toorn hij zich op de hals had gehaald, en wel in die mate, dat de ellende ervan zich over het gehele volk zou uitbreiden, omdat hij te nalatig was geweest in het berispen en bestraffen van de ondeugden van zijn kinderen. Maar toch, de Heere had Zijn bedoeling nog niet aan Samuël geopenbaard, waarom, omdat hij nog een jongeling was en vreesachtig, hij zich naar recht bij Eli kon verontschuldigen, dat hij geen bevel had om dat, wat hem geopenbaard was, mee te delen..

Samuël was niet trots op deze onderscheiding; hij verwaarloosde zijn bezigheid niet, noch zag met verachting op Eli; maar uit achting voor de hoge jaren vreesde hij hem de ontzettende tijding te brengen..

Deze vrees had zeker haar oorzaak in het gevoel van menselijk medelijden, dat in een gemoed als dat van Samuël niet ontbreken kon. Toch was het dit niet alleen. Wanneer de stem van de Heere tot ons komt en de uitwendige stem een inwendige wordt, ontstaat altijd een heilige vrees om uit te spreken, wat men vernomen heeft. Het is te geestelijk, te gewichtig, te heilig; het wil niet op de tong, het is diep in de ziel gedrongen, maar wij voelen, het moet nog dieper indringen. Een inwendige overtuiging zegt ons, dat het nog niet diep genoeg ingedrongen is, het woord heeft nog niet alles teweeg gebracht, wat het uitwerken moet, en spreken wij het vroeg uit, zo verliezen wij een zegen. Op deze wijze gaat het allen in het begin, die waarlijk Gods woord in zich vernomen hebben, en wie daarentegen, wat hij zo-even vernomen heeft, aanstonds aan de wereld prijsgeeft, zie wel toe of hij wel werkelijk iets van God ondervonden heeft..

"Mag er dan in het geheel niets van beleden worden?" vraagt gij. Zeker, maar op zijn tijd. Dan, als volgens het woord van een ons dierbare hervormer, Gods woord en uw hart één geworden zijn. "Gij weet niet, wanneer dit geschiedt?" Nu, zo wacht, totdat het geschiedt en dan zult gij het weten. Wilt gij echter een uitwendig kenteken, ziet in Samuëls geschiedenis. Dan is het geschied, wanneer gij, als Samuël, door de Heere door middel van omstandigheden want ook deze schikt de Heere, de roeping verkrijgt, om te getuigen van hetgeen gij uit Zijn woord verneemt.

18. Toen gaf hem Samuël te kennen al de woorden, zijn eigen gevoel verloochenende, en verborg ze voor hem niet. 1) En hij, Eli, zei: toen hij vernomen had, wat God over zijn huis besloten had: Hij is de Heere, die dit beschikt heeft: Hij doe wat goed is in Zijn ogen; 2) ik buig mij voor Zijn raadsbesluit.

1) Samuël bracht zijn boodschap over zo volkomen als hij die ontvangen had, niets achterhoudende van de gehele raad van God. Dienaren van Christus moeten aldus handelen in het geloof..

Samuël doet zich kennen, door niets terug te houden van de hoog-ernstige woorden van God voor de man, die hij niet alleen als hogepriester, maar ook als zijn vaderlijke opvoeder met

kinderlijke eerbied vereerde, als een man, die de moed en de kracht bezit het Woord des Heeren zonder mensenvrees aan het volk Israël te verkondigen..

2) Is dat ootmoedige onderwerping, gelovige overgave aan de wil van God, of een uitroep uit doffe wanhoop? Het eerste laat zich niet buitensluiten, het laatste niet als het enige aanwijzen. Hij voelt, dat de gerichten van de Heere rechtvaardig zijn; maar hij heeft de moed niet als David met het geschrei om genade de uitgestrekte arm van God tegen te houden. Eli's woord herinnert aan zo menig woord, dat men van stervenden of van betrekkingen bij het sterfbed verneemt: "er is niets aan te veranderen." Dat er tegen de dood geen kruid gewassen is, voelt men en aan het einde blijft voor de verharde zondaar niets anders over, dan zich te schikken, maar vreselijk is het, wanneer een zondaar met dat goddeloze, lichtzinnige: "er is niets aan te doen" in de eeuwige verdoemenis gaat en zijn handen niet uitstrekt naar de genade, die ook bloedrode zonden rein wast.

Eli had na deze woorden van God zijn zonen tot zich moeten roepen, en waar deze zich niet wilden buigen, hen moeten uitdrijven van het heiligdom. Eli had Gods aangezicht met belijdenis moeten zoeken; daartoe had de zwakke man geen moed, geen kracht..

Eli erkent het Souverein recht van God om met het leger van de hemel en de inwoners van de aarde te doen naar Zijn welbehagen, maar wij vinden bij hem niet een ootmoedig toevlucht nemen tot de armen van Zijn barmhartigheid of een ootmoedig schuldbelijden. Wel buigt hij zich onder de roede, maar smeekt niet om vergeving..

19. Samuël nu werd groot, nadat hij zo tot profeet geroepen was, en tegenover Eli getoond had, dat hij om zijn roeping zich kon verloochen en moed en kracht bezat, om het woord van de Heere bekend te maken, zonder door mensenvrees zichte laten terughouden; hij nam toe in profetische gaven; en de HEERE was met hem, zoals wij later uit zijn werkzaamheid (7: 2vv.) zullen zien, en Hij liet niet één van al zijn woorden, die Hij door Samuël sprak, op de aarde vallen; 1) alles werd vervuld, zoals Samuël het voorzegde.

1) Hieruit mogen wij leren, dat wij, die op Zijn beloften vertrouwen, niet beschaamd in onze hoop zullen uitkomen. Namelijk, omdat niets van dat, wat God belooft te zullen doen, op de aarde valt. Waarom wij, vertrouwend op Zijn waarheid en trouw, gerust kunnen zijn en zeker ervan overtuigd dat, wat God belooft, zeker in vervulling zal treden. Want God is getrouw en Zijn woorden zijn waar en onherroepelijk. Laten wij daarentegen letten op Zijn bedreigingen en vrezen en laten wij het aan onze verkeerdheid en boosheid wijten, wanneer Zijn toorn tegen ons is gaande gemaakt. Maar dat wij ook weten, dat Hij daarom komt met alle Zijn bedreigingen, omdat het voorname doel is het berouw, waartoe God ons roept, d.i. opdat wij, door de zonde te erkennen, ons bekeren en Zijn genade en goedgunstige toegevendheid mogen verwerven, die beloofd wordt aan allen, die in waarheid berouw hebben en hun zonden erkennen..

20. En geheel Israël, van Dan in het noorden, tot Berseba in het zuiden (Richteren 20: 1) toe, 1) bekende uit dit vervuld worden van zijn voorzeggingen, dat Samuël bevestigd was tot een

profeet van de HEERE, dat hij het in waarheid was en men dus Zijn woord als Gods woord moest aannemen.

1) Hiermee wordt het gehele volk bedoeld. Dan was de noordelijkste punt en Berseba de zuidelijkste streek van Kanaän. Het gehele volk herkende hem als een profeet van de Heere. Hierdoor bereidde God zelf de weg voor de hervormende, reformatorische werkzaamheden van Samuël..

21. En de HEERE verscheen niet alleen toen aan Samuël, maar ging voort te verschijnen te Silo, want de HEERE openbaarde zich aan Samuël te Silo door het woord van de HEERE; 1) hierdoor was de ontheiligde plaats weer gewijd tot een, aanwelke de Heere betonen kon bij Zijn volk aanwezig te zijn.

1) De Heere openbaarde zich aan Samuël door het woord van de Heere. Christus is dat woord van de Heere, die aan hem verscheen, zoals Hij gewoon was te doen aan de aartsvaders en profeten, en door wie de Heere Zijn wil bekend maakte..

Laten jeugdigen de vroomheid van Samuël beschouwen en zich door zijn voorbeeld laten opwekken om in de dagen van de jeugd hun Schepper te zoeken. In jonge kinderen kan godsvrucht wonen. Jeremia en Daniël met zijn vrienden, Timotheüs en Samuël muntten in hun jeugd door godsvrucht uit. Kinderen! Samuël is een bewijs, dat gij op de Heere wachtende, Hem welbehagelijk zult zijn..

Het is door Samuël opgemerkt van zijn jeugd af, dat de Heere geen van Zijn woorden op de aarde laat vallen..

Dit betekent, dat de Heere hen niet verscheen in een droom, maar door profetische openbaring van Zijn Woord. Van nu af aan begint het openbaar optreden van Samuël. Eli is vervangen en Samuël treedt in zijn plaats om het volk weer terug te brengen tot de zuivere kennis van het Woord, om hervormer te zijn in de ware zin van het woord..

HOOFDSTUK 4.

SAMUEL PROFETEERT. ISRAELS NEDERLAAG. WEGVOERING VAN DE ARK VAN HET VERBOND. DOOD VAN ELI EN ZIJN ZONEN.

I. Vs.1-11. Samuël begint onder geheel Israël te prediken. Een krijgstoet van de Israëlieten tegen de Filistijnen, die het land verdrukken, loopt ongelukkig af; 4000 mannen uit Israël vallen in de slag. Nu laat men de ark van het verbond halen en ontvangt die met vreugdegeschreeuw in het leger; men meent, nu moest de overwinning aan de zijde van Israël zijn; zelfs de Filistijnen, als zij het vreugdegeschreeuw over de aankomst van de ark vernemen, beginnen te vrezen. De vrees slaat de vijanden echter niet neer, zij vatten moed tot een dappere strijd; dat tweede gevecht loopt, omdat Israël door de Heere overgegeven wordt in de hand van zijn vijanden, nog ongelukkiger af dan het eerste. Hofni en Pinehas, die de ark vergezellen, komen in de slag om en de ark zelf wordt de vijanden tot buit.

1. En het woord van Samuël geschiedde aan geheel Israël. 1) Hij begon het gehele land door te prediken. En Israël trok uit de Filistijnen tegemoet ten strijde, en legerde zich bij de plaats die later, om de na twintig jaar daar bevochten zege Eben-Haëzer (= steen van hulp) genoemd is, tussen Mizpa en Sen in het gebied van de stam Benjamin (7: 12); maar de Filistijnen legerden zich ten zuidwesten daarvan bij Afek.2)

1) Dit gedeelte van vs.1 brengen de oudste vertalingen, zoals de Septuaginta en de Vulgata tot het vorige hoofdstuk, zoals ook Luther en Calvijn..

Calvijn zegt o.a. in zijn Homilie over deze verzen: "Hij heeft niet een bijzonder bevel gegeven, om tegen het leger van de Filistijnen op te trekken, maar veel liever stellen wij, dat hij de voorzeggingsen heeft bekend gemaakt, niet alleen die tegen het huis van Eli, die ondervonden heeft, dat vervuld is, wat Samuël voorspeld had, zodat hij heeft getoond, dat hij God een getrouw en waar profeet was."

Ook onze Statenvertalers hebben dit niet direct toegepast op het volgende, maar meer op het vorige vers, door erop te wijzen, dat Samuël het woord, dat hij van de Heere had ontvangen, heeft bekend gemaakt en dat nu de schrijver ons gaat tonen, dat de Heere geen van zijn woorden op aarde laat vallen. Wij mogen dan ook niet vaststellen dat, zoals sommigen willen, Samuël door deze woorden tot de strijd met de Filistijnen heeft aangemaand op bevel van de Heere. Wel wordt nu aangetoond, hoe in vervulling treedt, wat de Heere door Samuël liet prediken, opdat Israël in de weg van tegenspoed en ziende, dat de hand van de Heere hen tegen was, tot boete en berouw zou komen..

De Septuaginta, Vulgata en Luther vertalen deze woorden: "En Samuël begon te prediken tot geheel Israël"; de Weimarse Bijbel verklaart dit: "hij nam Mozes voor zich, verklaarde die met woorden en voorbeelden en openbaarde aan het volk van God raad en wil". Dit gedeelte van dit vers was daarom gevoegelijker aan het vorige hoofdstuk toegevoegd. Dächsel meent integendeel dat de zin van deze woorden zal zijn, dat Samuël een bevel van God om de oorlog aan te vangen zal hebben bekend gemaakt. Het bezwaar, dat Israël geslagen is, probeert hij

weg te nemen door op te merken, dat niet 4: 10vv., maar 7: 5-14 het einde van deze geschiedenis is, en de Heere eerst Israël moest verootmoedigen door de nederlaag. Hij voert aan, dat dit dikwijls in het rijk van God plaatsvindt, en wijst op de werkzaamheid van Johannes Huss, die als hij ter dood gebracht werd, gezegd zou hebben: "Nu verbrandt gij een gans (het woord Hus betekent in het Boheems "gans), maar uit mijn as zal een zwaan voortkomen, die gij niet zult kunnen braden". Hoewel dit woord niet als historisch bewezen is, is het zeker, dat Huss overtuigd was van de zegepraal van de Evangeliën, ondanks zijn dood. Hij schrijft in een brief aan zijn gemeente te Praag: "Omdat de gans een tam dier is, dat zich in zijn vlucht niet hoog verheffen kan, en de strikken doorgebroken heeft, zullen na mij valken en adelaars komen, die door het woord van God en door heilig leven hoger opwaarts zullen stijgen en velen tot de Heere Jezus zullen leiden." Dächsel neemt daarom ook het tweede gedeelte van zijn aanmerkingen "Jud 15: 20 terug, waar gezegd is, dat deze strijd met de Filistijnen in verband stond met Simsons wraak in Richteren 16: 23vv.. Hij ziet mede bezwaar in de door ons gevolgde verklaring, wegens het daarop volgende: "En Israël trok uit, enz." Onze Statenvertalers hebben echter het verband verklaard, door aan te wijzen, dat Samuël het woord, dat hij van de Here ontvangen had (3: 11vv.), bekend heeft gemaakt, en dat nu de schrijver ons gaat aantonen, dat de Heere geen van Zijn woorden op aarde laat vallen..

2) Er komen verscheidene plaatsen met de naam Afek voor: 1. een stad in het noordelijk gedeelte van de stam Aser, die deze echter nooit innam (Joz.19: 30 Richteren 1: 31); 2. een plaats, die ongeveer een uur ten westen van Sunem (1 Samuel .28: 4) in de vlakte van Jizreël gelegen is en heden el-Fuhleh heet (29: 1; 1 Koningen .20: 26vv.); 3. een in het Onomastikon vermelde plaats op het hoogland, ten oosten van het meer Gennesareth gelegen, aan de militaire weg tussen Damascus en Palestina, die enige uitleggers in het in 1 Koningen .20: 26vv.) genoemde Afek willen terugvinden, heden Feik; 4. het in Joz.12: 18 genoemde Afek is zonder twijfel het hier bedoelde, dat wij met Robinson niet voor hetzelfde houden als het noordelijk van Damim op een hoge bergtop gelegen dorp Ahbek (dit is volgens Van der Velde het Bijbelse Aseka (Joz.10: 10; 15: 35), en moet veel meer noordoostelijk daarvan, meer naar Mizpa heen, gelegen hebben; 5. een vijfde Afek lag op het middelste gedeelte van het gebergte van Juda, maar is niet nader aan te wijzen (Joz.15: 53)..

2. En de Filistijnen stelden zich in slagorden om Israël in een openlijker veldslag te ontmoeten, en toen zich de strijd uitspreidde, algemeen werd, zo werd Israël voor het aangezicht van de Filistijnen geslagen: want zij sloegen in de slagorden in het veld, op het vrije veld, waar de slag plaatshad, omtrent vierduizend man, zonder dat het nog tot een eigenlijk vluchten gekomen was, de laatsten trokken zich in hun leger terug om later de strijd nog eens te beginnen (vs.3vv.).

3. Toen het volk, voor de Filistijnen teruggetrokken, opnieuw in het leger gekomen was, zeiden de oudsten van Israël, terwijl zij kriegsraad hielden: Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen voor het aangezicht van de Filistijnen?

1) Wij zijn toch Zijn volk en deze Filistijnen zijn onbesneden. Misschien is het wel, omdat wij de ark van het verbond niet meegenomen hebben. Laat ons dan van Silo totons nemen de

ark van het verbond met de HEERE, wanneer wij nu weer tot de strijd uittrekken, en laat die in het midden van ons komen, opdat zij ons verlost van de hand van onze vijanden. 2)

1) De vraag veronderstelt, dat de Israëlieten zich te gering achten om de strijd met de vijanden te ondernemen, en dat zij slechts zijn geslagen, omdat de Heere, hun Verbondsod, hun Zijn bijstand had onttrokken. Dit oordeel was zeer juist, maar zeer verkeerd het middel, wat zij aanwenden om zich vóór de voortzetting van de strijd van Gods hulp te verzekeren. In plaats van tot zichzelf in te keren en door boete en erkenning van hun afval van de Heere, hun God, om Zijn bijstand te smeken, besloten zij de ark van het verbond uit de tabernakel te Silo in het leger te halen, menende dat God Zijn genadige aanwezigheid onder Zijn volk op zo'n wijze aan deze tot troon van Zijn openbaring uitgekozen heilige zaken had vastgeknoopt, dat Hij daarmee zelf in het leger zou komen en de vijanden slaan..

De afgeweken Israëlieten erkennen, dat de Heere hen geslagen heeft. Nee! niet een ieder, die "Heere! Heere!" zegt is een gelovige..

2) Zij hadden op hun vraag zichzelf ten antwoord moeten geven: "Omdat wij de Heere verlaten hebben, heeft Hij ons verlaten, en nu in boete en berouw tot Hem moeten terugkeren. In plaats daarvan vervallen zij, zoals onboetvaardige mensen bij hun dood gewoonlijk in de regel doen, tot de verkeerde waan, dat zij de lieve God tot hun diensten kunnen dwingen, wanneer zij slechts het van Hem verordende genademiddel aanwenden; maar juist om zo'n waan was het nodig, dat hun het genademiddel ontnomen werd, opdat zij zouden leren op de juiste wijze hun vertrouwen op de Heere te stellen..

Het is niet ongewoon, dat zij, die van het leven van godsvrucht vervreemd zijn, grote voorliefde aan de dag leggen voor de gebruiken en uitwendige vormen, en dat zij, die de kracht van godzaligheid verloochenen, niet alleen de gedaante daarvan hebben maar ook bewonderen. De tempel van God wordt hoog verheven, voor de ark van God wordt geijverd met veel schijnbaar vuur door menigten, die geen eerbied hebben voor de Heere van de tempel en de God van de ark, alsof belangstelling in de naam van Christendom een vergoeding zou zijn voor de verachting van het christelijk geloof..

Wanneer goddeloze mensen in nood komen willen zij vroom worden en zij worden bijgelovig. Wat de ark voor Israël was, is bij menig ziek- en sterfbed het gewenste gebed van een geestelijke..

4. Het volk dan voerde spoedig dit besluit uit, zonder eerst naar de wil van de Heere te laten vragen, en zond naar Silo, dat 7 à 8 mijl ten noorden van Mizpa lag, en men bracht van daar uit de tent de ark van het verbond met de HEERE der heerscharen, die a) tussen de Cherubim woont

1) (Ex.25: 20vv. Num.10: 35vv.); en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, 2) verschenen spoedig in het leger, en waren daar met de ark van het verbond van God.

a) 2 Samuel .6: 2 Psalm 80: 2; 99: 1

1) Deze uitdrukking wordt opzettelijk gebezigd, om daarmee aan te duiden, dat het volk daarom de ark weghaalde naar het leger, omdat het meende, dat daarmee ook de Heere zelf in het leger zou komen, de Heere der heerscharen, Wiens macht volkomen is..

2) Het beroep van Eli's zonen bracht het mee de ark te dienen (Num.4: 1vv.); hun misdaad, omdat zij het heiligdom geschonden hadden (3: 13vv.), bracht echter weer de vloek in het leger van de kinderen van Israël, zodat men reeds nu kon voorzeggen, welk gevolg deze maatregel hebben zou..

5. En het geschiedde, toen de ark van het verbond met de HEERE in het leger kwam, juichte geheel Israël van vreugde met een groot gejuich, zodat de aarde dreunde.1)

1) Israël herinnerde zich zeker, hoe door het dragen van de ark rondom Jericho de stad gevallen was (Joz.6: 11) en hoe Midian verslagen was (Num.31: 6). Strigelius past hierop toe het woord van Polyblus: "Velen, zich niet toeliggende om het leven van uitmuntende mannen, maar alleen sommige van hun buitengewone daden na te volgen, hebben niets anders gedaan, dan dat zij hun dwaasheid aan de wereld openbaar gemaakt hebben."

6. Toen nu de Filistijnen in het leger de stem van het juichen hoorden, zeiden zij: Wat is de stem van dit grote juichen in het leger van de Hebreëen? Er moet ietsbijzonders gebeurd zijn. Toen vernamen zij, dat de ark van de HEERE in het leger gekomen was.

7. Daarom vreesden de Filistijnen, want zij zeiden; De God van de Hebreëen is in het leger gekomen. En zij zeiden verder: Wee ons, want dit is gisteren en eergisteren niet gebeurd; vroeger hadden zij hun God niet in hun midden, nu zullen wij zeker verslagen worden.

8. Wee ons, wie zal ons redden uit de hand van deze heerlijke Goden, die hun bijstand verlenen? Dat zijn dezelfde Goden, die de Egyptenaars met alle plagen geplaagd hebben bij de woestijn. 1)

1) Evenals alle heidenen de macht van de goden van andere volken in zekere mate vreesden, zo ook hier de Filistijnen de macht van de God van Israël, van Wiens grote daden in Egypte te voren het gerucht tot hun oren doorgedrongen was (Exod.15: 14vv.), dat door Jozua's overwinning en Simsons wonderbare sterkte in levend aandenken bij hen gebleven was. Als echte heidenen, die zich van één God geen begrip konden maken, maar alleen van vele goden weten, lost zich bij hen de God van Israël in een aantal van goden op. Wanneer zij van het slaan van Egypte met allerlei plagen "in de woestijn" spreken, zo is dit daaruit te verklaren, dat tussen hen en het land Egypte de grote Arabische woestijn (Ex 13: 20) lag, waarmee zij Egypte als één geheel beschouwen, terwijl het laatste wonder, dat farao met zijn ruiters in de Rode Zee deed verdrinken, in de eigenlijke woestijn had plaatsgehad. Met de diepe eerbied, die de Filistijnen hier voor de God van Israël tonen, en met de vrees voor Zijn aan de ark verbonden aanwezigheid schijnt in tegenspraak te staan, dat God later juist deze ark in hun handen liet vallen en zo Zijn eer voor hen tot schande maakte; wij zullen echter in 5 en 6 zien, hoe Hij Zijn eer voor hen redt en hen dwingt Zijn heiligdom weer terug te geven..

De Filistijnen spraken hier van Goden in het algemeen, omdat zij zelf ook meer dan één afgod aanbaden. Van de eenheid van het goddelijk Wezen hadden zij niet het minste begrip. Zij tonen zich zeer bevreesd voor de God van Israël, omdat zij van Zijn daden vroeger hebben gehoord. Dit zet hen echter niet aan om af te houden van de verdrukking van Gods volk, maar veeleer om vol te houden. Hun vrees gaat over in vijandschap en hun vijandschap uit zich in daden van geweld tegen het volk en daarom tegen de God van Israël..

10. Toen zij zich zo tot een dappere strijd aangegord hadden, streden de Filistijnen, en Israël werd geslagen, en zij vluchtten een ieder in zijn tenten; 1)en er vond een zeer grote nederlaag plaats, zodat er van Israël vielen dertigduizend man voetvolk; krijgswagens en ruitery had men toen nog niet (De 17: 16).

1) In het Hebreeuws Leöhelaw, in of naar zijn tenten, d.i. naar zijn haardsteden. De strijd verliep in een ordeloze vlucht, waarbij 30.000 man vielen. Bovendien ook de beide zonen van Eli, Hofni en Pinehas, terwijl ook de ark werd weggenomen. Hierdoor werd aan het huis van Eli het oordeel vervuld en werd tevens aan Israël bewezen, dat de Heere van hen geweken was, opdat het tot boete en berouw zou komen, terwijl straks de Filistijnen eveneens zullen erkennen, dat de God van Israël de machtige en sterke God is..

Israël had vertrouwd op uitwendige voorrechten, maar de Heere toont hier, dat zo'n vertrouwen van geen betekenis is, dat uitwendige voorrechten op zichzelf geen heil verschaffen, noch tijdelijk, noch geestelijk..

11. En a) de ark van God werd genomen en viel in de handen van de vijanden, en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, die de ark vergezelden, stierven, 1)door de vijand gedood.

a) 1 Samuel .2: 32,34 Psalm 78: 61,64.

1) Zo gaat het, wanneer men slechts een historische Christus buiten zich tot Verlosser aanneemt. In ons moet Hij door Zijn Heilige Geest Zijn hulp tot verlossing uit de hand van de Filistijnen bewijzen. Wanneer wij Christus niet hadden, zouden wij niet kunnen bestaan, want er is geen hulp in de hemel en op aarde buiten Hem. Wanneer wij Hem echter niet anders dan slechts buiten ons en onder ons hebben, van Hem prediken, leren, horen, lezen, spreken, strijd voeren, Zijn naam in den mond hebben, maar Hem niet in ons laten werken, Zijn kracht niet in ons laten betonen, zal Hij ons evenmin behouden, als de ark de Israëlieten.

Nu waren zij in die toestand gebracht, dat zij zich met het volste leedwezen moesten beklagen, dat zij zo voorbarig en eigenwijs geweest waren van de ark met zich in het leger te voeren en haar op zo'n wijze bloot te stellen en duizendvoudig wensen zij, dat zij gebleven was op de plaats, die God daarvoor bestemd had. Nu werden zij overtuigd, dat God zich door de ijdele en dwaze mens geen wet wil laten voorschrijven en dat, ofschoon Hij ons verbonden heeft aan Zijn ark, Hij nochtans zelf daar niet aan gebonden is, maar veeleer deze in de handen van Zijn vijanden wil overgeven dan toelaten, dat zij, door zijn schijnvrienden ontheilgd en dus hun bijgelovigheid gestijfd worde. Niemand denke, dat hij onder het kleed van een uitwendige belijdenis zich zal kunnen verbergen voor de toorn van God, want zelfs

zullen er uitgeworpen worden in de buitenste duisternis, die in de aanwezigheid van Christus gegeten en gedronken hebben..

II. Vs.12-22. Wanneer een treurbode het bericht van Israëls ongeluk naar Silo heeft overgebracht, valt de 98 jaar oude, de blinde Eli van zijn stoel en breekt de hals; zo vreselijk ontroert hem het bericht van het verlies van de ark. De vrouw van Pinehas, die zich juist in een toestand van vergevorderde zwangerschap bevindt, wordt door de geboorte-weeën overvallen, als zij verneemt dat de ark is weggenomen, en schoonvader en man gestorven zijn. De zoon, die zij baart, is haar geen voorwerp van vreugde, geen troost in haar nood, zij kan slechts aan dat éne denken, dat de heerlijkheid van Israël verdwenen is en drukt haar smart uit in de naam Ikabod, die zij in het ogenblik van haar sterven aan het kind geeft.

12. Toen geheel Israël vluchtte (vs.10), liep er een Benjaminit 1) uit de slagorden en kwam te Silo op dezelfde dag, zo snel had hij die aanzienlijke afstand (vs.4) afgelegd, om zo spoedig mogelijk de boodschap aan de plaats van de tent der samenkomst over te brengen; en zijn kleren waren, ten teken dat hij als een treurbode kwam (De 14: 2), gescheurd, en er a) was aarde op zijn hoofd.

a) Joz.7: 6

1) Volgens de mening van de Joden zal deze man Saul (9: 2 geweest zijn, hetgeen echter niet mogelijk is, daar deze toen pas 12 jaar oud was (13: 1vv.)..

13. En toen hij in de stad kwam, ziet, zo zat Eli op een stoel waarop hij zich had laten dragen, aan de zijde van de weg, die naar de streek van de strijdplaats voerde, uitziende naar enig bericht verlangende omtrent het leger: want zijn hart sidderde 1) vanwege de ark van God, dat het met haar geen goed einde zou nemen, waarom hij ook niet dan onwillig haar meenemen (vs.4) toegestaan had. Toen die man kwam om dit te verkondigen in de stad en hij haar was ingegaan zonder hogepriester, die aan de kant in de poort zat, opgemerkt te hebben, vertelde hij het aan ieder, die hem ontmoette wat er te Mizpa was voorgevallen; toen schreeuwde de gehele stad van schrik en rouw.

1) Waarom sidderde Eli? Omdat de ark was weggenomen zonder bevel of zonder toestemming van God. God had er geen bevel voor gegeven, noch had men om Zijn toestemming gevraagd. Eli weet bovendien, welk vonnis over zijn beide zonen geveld was. Hij vreesde daarom dat, als op deze dag zijn beide zonen stierven, ook de Ark in de handen van de vijand zou komen. Zijn vrees zou worden vervuld..

15. (Eli nu was een man van achtennegentig jaar, en zijn ogen stonden stijf 1) van ouderdom, dat hij niet zien kon (1 Koningen .14: 4)).

1) In het Hebreeuws Weënuw Kamah. Hiermee wordt bedoeld, die ziekte in de ogen, die men gewoon is te noemen, de zwarte staar (amaurovis).

18. En het geschiedde, toen hij (de bode) van de ark van God vermeldde, viel hij (Eli) achterwaarts van de stoel af, aan de zijde van de poort, want het verlies van de ark was hem nog verschrikkelijker dan de nederlaag van Israël en de dood van zijn beide zonen, en hij brak de nek, en stierf,

1) want de man was oud en zwaar, zodat de val voor hem dodelijk was; en hij richtte Israël veertig jaar.

1) Alle gelovigen stellen meer belang in Gods kerk dan in hun bijzondere zaken. God stelt soms tekenen van Zijn misnoegen in dit leven op gelovigen, die zich hebben misdragen, opdat anderen het horen en vrezen en zich laten waarschuwen. Maar zij mogen ellendig sterven, zij sterven niet de eeuwige dood..

Het valt op te merken, wat een grote zorg en bekommring hij had omtrent de ark van God, waarvan hij het welzijn ver boven de dood van zijn zonen stelde. Want hij bewijst door de zaak zelf, dat hij wel min of meer treurig wordt, door het bericht omtrent de ondergang van zijn zonen, maar met een krachtig en geduldig gemoed een bijzondere kalmte bewaart. Maar als hij hoort, dat er gewag gemaakt wordt van het nemen van de ark, stort hij ineen van schrik en schrikt voor de strengheid van de goddelijke oordelen, die het gehele volk schijnen te bedreigen en van ontsteltenis ter aarde stortende, bezwijkt hij en sterft. Uit deze woorden is duidelijk, dat Eli in zijn dood die ijver behouden heeft en die belangstelling, die de profeet in de Psalmen bezingt: "De ijver voor Uw huis heeft mij verteerd en de smaadheden van hen, die U smaden, zijn op mij gevallen."

19. En zijn schoondochter, de vrouw van zijn tweede zoon Pinehas was bevrucht, zij zou baren, de tijd was zeer nabij; toen zij de tijding hoorde, dat de ark van God genomen was, en haar schoonvader Eli gestorven was en haar man, kromde zij zich, zij zonk op de knieën neer, en baarde, want haar weeën overvielen haar 1) (Psalm 29: 9).

1) Letterlijk staat er: keerden zich tegen haar..

21. En zij noemde het jongetje Ikabod (= geen heerlijkheid), zeggende, en daarmee te kennen gevende, waarom zij het die naam gaf: De eer is weggevoerd uit Israël! Zo klaagde zij, omdat de ark van God, Israëls heerlijkst kleinood, gevankelijk weggevoerd was, en omwille van haar schoonvader en haar man. 1)

1) De ark van het verbond met de wet van de tien geboden en het verzoendeksel waren bewijs en onderpand van de aanwezigheid van God onder Israël, bewijs en onderpand van Zijn genade en trouw. En hoewel Gods belofte onwrikbaar en onveranderlijk was, toch had het al de schijn dat, nu de ark was weggevoerd, ook de Heere van Zijn volk was geweken. Wij zien dus, dat deze vrouw van een andere zin was dan haar goddeloze man Pinehas, dat ook in haar iets was van de ijver voor het huis van de Heere en hoewel zij hierin dwaalde, dat de Heere ook Zijn volk had verlaten, toch spreekt uit haar woord een warme belangstelling en in de eer van God en in het heil van haar volk.

22. En zij herhaalde nog eens haar klacht en zei terwijl zij stierf: De eer is gevankelijk weggevoerd uit Israël, want de ark van God is genomen.

Zo groot was in Israël het gevoel voor de heerlijkheid van God, dat een barendende vrouw haar smart, een stervende de schrik van de dood vergat, een moeder zich niet verblijdde over haar geboren zoon, en de smart over het verloren kleinood van het volk groter was dan over de dood van vader en man. Dit vinden wij in een familie en in een tijd, die tot de vervallene moeten gerekend worden.

Hoewel Pinehas' vrouw hierdoor een bewijs gaf van haar ijver voor de eer van God, was die echter gepaard aan een wankeling van haar geloof, aangezien Gods aanwezigheid niet onafscheidelijk was van de ark. Israëls kerk en staat steunden niet op de ark, maar op Gods beloften, waarop zij haar vertrouwen had behoren te stellen.

De herhaling van deze woorden bewijst, hoe diep ook aan de vrouw van de goddeloze Pinehas de wegvoering van de ark van het verbond ter harte ging, hoe voor haar de heerlijkheid van Israël was verdwenen..

HOOFDSTUK 5.

PLAGEN VAN DE FILISTIJNEN OM HET WEGVOEREN VAN DE ARK.

I. Vs.1-12. De Filistijnen plaatsen de ark, die zij van de kinderen van Israël hebben buitgemaakt, in het huis van hun afgod Dagon te Asdod; de volgende morgen vinden zij hun god op zijn aangezicht voor de ark liggen. Zij zetten hem weer op zijne plaats, maar de volgende dag, als zij vroeg in het huis komen, vinden zij hem weer op de aarde, terwijl hoofd en handen afgehouden aan de drempel liggen. In dezelfde tijd worden de mannen van Asdod met een plaag van muizen, die de velden verwoesten, en met een ziekte aan verborgen plaatsen geslagen. Men zendt nu de ark naar een andere van de vijf Filistijnse hoofdsteden, naar Gath, waar dezelfde plaag komt, evenzo te Ekron, waarheen men vervolgens de ark gebracht heeft. De Ekronieten die het meest te lijden hebben, dringen erop aan, dat het heiligdom, dat zoveel onheil aanbrengt, aan de God van Israël teruggegeven zal worden.

1. De Filistijnen nu waren vol vreugde over hun overwinning, die zij boven verwachting (4: 6vv.) ongeveer in oktober of november (6: 13) behaald hadden, en namen de ark van God, en zij brachten ze van Eben-Haëzer, waar zij haar buit gemaakt hadden, naar Asdod, een van hun voornaamste steden (Jos 1: 2).

2. En de Filistijnen namen de ark van God, en zij brachten ze in het huis van hun afgod (Jud 16: 23) Dagon om haar tot een geschenk ten dank voor zijn hulp te maken, en stelden ze bij Dagon, bij het beeld van de afgod, dat van boven een menselijk lichaam was en van onderen een vis.

3. Maar als de inwoners van Asdod de volgende dag vroeg opstonden om een vreugdefeest te houden voor hun god die, naar hun mening, zijn macht als boven die van de HEERE van Israël verheven, bewezen had, ziet, zo was Dagon op zijn aangezicht ter aarde gevallen voor de ark van de HEERE, 1) alsof hij de Heere aanbad. En zij, het niet ter harte nemende, wat de Heere God hun door dat omgevallen afgodsbeeld wilde leren, namen Dagon en zetten hem weer op zijn plaats, zijn val aan toevallige omstandigheden toeschrijvende.

1) Waardoor werd aangetoond, dat God, ofschoon de genomen ark door de vijanden werd gevangen gehouden, niet gevangen was, maar Zijn kracht tentoonspredde en Zijn hoog gezag en macht openbaarde..

Reeds hierdoor hadden de Filistijnen moeten leren, dat wat zij vroeger hadden betuigd, dat de God van Israël een machtige God was, niet onwaarheid was. De macht van de Heere boven alle goden, ook boven hun afgod Dagon, werd toen reeds de eerste morgen openbaar. En dat zij verplicht zijn hun afgod weer te herstellen in zijn vorige stand, bewees hun dat hun afgod een voortbrengsel van mensenhanden was..

4. Toen zij nu de volgende dag 's morgens opnieuw vroeg opstonden om het de vorige dag verhinderde feest te vieren, ziet, Dagon lag opnieuw op zijn aangezicht ter aarde gevallen vóór de ark van de HEERE; maar het hoofd van Dagon en de beide palmen van zijn handen 1)

lagen afgehouden aan de dorpel²⁾ van de deur van de kapel, zodat het duidelijk was, dat geen toeval maar een levend wezen hier werkzaam was geweest; alleen was Dagon daarop over gebleven, alleen de romp lag voor de ark van de Heere.

1) Hoofd en handen waren niet ten gevolge van het neervallen van het beeld op natuurlijke wijze afgebroken, maar op wonderbare wijze afgehouden, zoals zowel uit de daarvoor gebezigde uitdrukking blijkt, als uit de ligging van deze stukken vóór aan de drempel. Daardoor wilde de Heere de Filistijnen leren, dat hun god noch verstand noch macht had om hen te helpen, en zij dus in geheel iets anders, dan in Dagon's bijstand, de oorzaak van hun overwinning moesten zoeken. Het hoofd is de zetel van het verstand, de handen de werktuigen van macht. Dagon bezat geen van deze beide meer..

Zo zal het koninkrijk van de satan zeker vallen voor het koninkrijk van Christus, dwaling voor waarheid, het onheilige voor het goddelijke, en verdorvenheid voor genade. Juist als de waarheid schijnt teniet te gaan, dan mogen wij vertrouwen, dat de dag van haar triomf zal komen. Machtig is de waarheid; zij zal heersen. Het zal niemand, die tegen God strijdt en opheft wat Hij neerstort, beter gaan dan deze Filistijnen (Mal.1: 4)..

2) Ook hierin lag betekenis voor de Filistijnen. Al wat op de dorpel ligt, wordt gemakkelijk vertreden door degene, die het huis binnengaat. Het niets betekende van hun afgod wordt hun daarmee tentoongesteld..

De Filistijnen hebben het echter niet begrepen, maar bleven geloven aan de heiligheid van hun Dagon, omdat zij later nooit weer op de dorpel van diens tempel traden..

5. Daarom, omdat het hoofd en de handen van hun god eens op die plaats gelegen hadden, treden de priesters van Dagon en allen, die in het huis van Dagon komen, niet op de dorpel van Dagon te Asdod tot op deze dag om de plaats, die naar hun mening daardoor gewijd was, niet weer te ontheiligen.

Zo voegen de mensen liever het ene ongeloof bij het andere, dan dat zij aan de waarheid gehoor zullen geven..

6. Maar de hand van de HEERE was zwaar over die van Asdod; Hij strafte hen, omdat zij zich door hetgeen met Dagon voorgevallen was niet van de machteloosheid van hun afgod en van de macht van Israëls God wilden laten overtuigen, en Hij verwoestte hen. 1) Hij ontnam hun alle levensmiddelen door een plaag van muizen (6: 4vv.), die de velden verdierven; en Hij sloeg ze met builen, met aambeien (Deuteronomium 28: 27), a) Asdod en haar gebied, alle tot haar gebied behorende plaatsen.

a) Psalm 78: 66

1) Verwoestte hen niet alleen door krankheden en de pest in hun midden te zenden, maar ook door de staf van het brood te breken. Ongetwijfeld heeft de Heere hen ook gestraft met de plaag van de muizen, die hun landen kaal aten en misoogsten veroorzaakten..

7. Toen nu de mannen te Asdod zagen, dat het zo toeging, dat zij door twee rampen tegelijk geplaagd werden, zeiden zij: Dat de ark van de God van Israël bij ons niet blijve, want Zijn hand is hard over ons, en over Dagon, onze god.

Het schijnt dat de Filistijnen Dagon beschouwden zowel als een beschermer tegen de ziekte, waarvan hier gesproken is, als voor de gever van de oogst. Daaruit zien wij, dat de Heere juist die builen en veldmuizen zond, opdat men Zijn heerlijkheid zou erkennen. In plaats van Hem echter als de ware God te erkennen, beschouwden zij Hem als een volksgod van dezelfde soort als de hun, uitgezonderd, dat Hij iets machtiger was dan deze, totdat zij eindelijk Zijn almacht leerden kennen, nadat zij door schade waren wijs geworden..

In plaats van Dagon te verwerpen en zich aan God te onderwerpen, verlangden zij, dat de ark heenging evenals de Gadarenen die, toen zij hun zwijnen verloren hadden, wensten dat Christus uit hun gebied heenging (Luk.8: 37). Vleselijke harten, wanneer zij lijden onder de oordelen van God, willen liever, wanneer het mogelijk was, Hem ver van zich verwijderen, dan in gemeenschap met Hem komen en Hem tot hun vriend maken..

8. Daarom zonden zij heen naar de andere steden, en verzamelden tot zich al de vorsten van de Filistijnen, en zij zeiden: Wat zullen wij met de ark van de God van Israël doen, want wij kunnen haar niet langer bij ons houden. En die vorsten meenden, dat die stad de God van Israël misschien niet beviel en verandering in woonplaats ook een verandering in de zaak ten gevolge zou hebben; daarom zeiden zij: Dat de ark van de God van Israël rondom Gath (Jos 13: 2" en "Jos 10: 29) ga, 1) (liever: "naar Gath gedragen worde). Zo droegen zij de ark van de God van Israël rondom (liever: "daarheen).

1) In het Hebreeuws Jissoob, d.i. letterlijk, wende zich. De bedoeling is, dat de ark nu niet meer te Asdod bleef, maar naar Gath werd overgebracht..

10. Toen zonden zij de ark van God ook van daar heen naar Ekron, de noordelijkste van de vijf steden van de Filistijnen: maar het geschiedde toen de ark van God te Ekron kwam, riepen die van Ekron, zeer verschrikt, omdat zij wisten watter Gath gebeurd was, zeggende: Zij hebben de ark van de God van Israël tot mij rondom gebracht om mij en mijn volk te doden. Zo gebeurde het ook, want de stad werd nog zwaarder dan de andere bezocht.

Hoe langer de Filistijnen weigerden te erkennen dat de HEERE, die hen sloeg, de enige waarachtige God was, des te harder werden zij gestraft, opdat zij eindelijk zouden inzien dat de God van Israël, Wiens heiligdom zij als een gedenkteken van overwinning over Diens volks wilden behouden, de almachtige God was, die Zijn vijanden kon vernietigen..

11. En zij, de burgers van Ekron, die het verderf aanbrengeende heiligdom niet langer bij zich duldden, zonden heen en vergaderden al de vorsten van de Filistijnen, en zeiden: Zendt de ark van de God van Israël heen, dat zijterugkere naar haar plaats, naar het land van de Hebreëen, opdat zij mij en mijn volk niet dode; want er was een dodelijke kwellung 1) in de gehele stad, en de hand van God was er zeer zwaar, zodat vele mensen onder de kastijdende hand van de Heere bezweken.

1) De grondtekst geeft duidelijk aan, dat er vele plotselinge sterfgevallen plaatshadden, waaruit duidelijk bleek, dat de Heere tegen de Filistijnen was. Hadden zij eerst nog gemeend, dat de Heere alleen tegen Asdod was, zij kunnen nu opmerken, dat de Heere niet straffeloos duldt, dat Zijn heilige ark in de handen van de onbesneden Filistijnen blijft. Elke vermenging van het Heilige met het onheilige kan de Heilige God niet dulden, maar moet Hij straffen..

12. En de mensen, die niet stierven, werden geslagen met builen, zodat het geschrei van de stad, van de stervenden en zieken, opklom naar de hemel.

Wat uit God is, kan zo min in de hand van de duivel blijven, dat zelfs de satan moet bidden weg te nemen, wat voor zijn rijk onverdraaglijk is. De hel, zegt een godzalig man, zal eerder bersten, dan dat zij een waar kind van God houden kan. ERMANN).

Men moge overwonnen worden door de oordelen van God, zij zijn niet in staat om met Hem te verenigen; niets, dan alleen Zijn vernieuwende genade, zal waar berouw, geloof en liefde en terugkeren van elke afgoderij tot de dienst van de Heere, teweeg brengen..

Als Israël uit de ontvangen nederlaag nog niet genoeg geleerd had, kon het uit het lot van de Filistijnen duidelijk zien, dat het bezit van de ark nog geen zegen aanbracht, maar de HEERE alleen daar zegenend kan wonen, waar Hij wordt gekend en geloofd..

HOOFDSTUK 6.

DE ARK VAN HET VERBOND WORDT WEER TOT DE ISRAELIETEN GEZONDEN.

I. Vs.1-7: 1. Nadat de ark zeven maanden in het land van de Filistijnen geweest is, wordt zij door deze volgens de raad van de priesters en waarzeggers op een nieuwe wagen geplaatst, die door jonge zogende koeien getrokken wordt en zo naar Israël teruggezonden. Geschenken ter verzoening zijn daarbij geplaatst en opzettelijk laten de vorsten van de Filistijnen de wagen aan de koeien over om de macht van Israëls God op de proef te stellen. De koeien, hoewel zij haar verlangen naar de achtergebleven kalveren door onophoudelijk loeien te kennen geven, gaan de rechte weg, zonder rechts of links af te dwalen en brengen de wagen bij een grote steen aan de grenzen van de stad Beth-Semes. Daar is men juist met de tarweoogst bezig; men verheugt zich zeer, als men weer de ark van de Heere ziet. De Levieten heffen haar van de wagen af en zetten haar met het kistje, dat de gouden kleinoden van de Filistijnen bevat, op de steen neer; vervolgens wordt het hout van de wagen tot een brandoffer gebezigd, waartoe men de koeien neemt, en op dit offer volgen nog andere. De ark van het verbond brengt echter ook de Bethsemieten verderf aan, omdat velen van hen zich bezondigen door een nieuwsgierig beschouwen, dat met de heiligheid van de woonplaats van de Heere in strijd is; daarom worden de burgers van Kirjath-Jearim verzocht, het heiligdom naar hun stad te halen en op de hoogte van hun stad te plaatsen, hetgeen zij dan ook doen.

1. Toen nu, zoals in het vorige hoofdstuk is meegedeeld, de ark van de HEERE zeven maanden 1) in het land van de Filistijnen geweest was, en zij daar in alle steden, waar zij geweest was, verderf had teweeggebracht, zodat men besloot haar naar Israël terug te zenden;

1) Zeven maanden waren zij gestraft, omdat zij de ark niet eerder wilden terugzenden. Zondaars verlengen dikwijls hun ellenden, omdat zij weigeren van hun zonde te scheiden..

2. Zo riepen de Filistijnen, toen zij hun voornemen ten uitvoer wilden brengen, de priesters en de waarzeggers, om in deze zaak raad te geven, zeggende: Wat zullen wij met de ark van de HEERE doen, wanneer wij haar thans weer terugzenden? laat ons weten, waarmee wij ze naar haar plaats zenden zullen; 1) op welke wijze en onder welke plechtigheden zullen wij dat doen?

1) Zij hadden Dagon buiten de grenzen moeten werpen en daarentegen de machtige God van Israël, de HEERE, tot hun beschermer moeten kiezen; zij besluiten echter in plaats daarvan, de ark buiten te stoten en Dagon te behouden. Zo doen goddeloze mensen, zij denken er slechts over, hoe zij bevrijd worden van God en Zijn verborgen plagen, hoe zij zich aan Zijn tucht onttrekken zullen, en hoe zij zich aan de zonde vastklemmen en haar behouden zullen.

3. Zij dan zeiden: Indien gij de ark van de God van Israël wegzendt, en wij moeten dit voornemen goedkeuren, zendt haar niet leeg weg, maar vergeldt Hem, de God van Israël, aan Wiens heiligdom gij u vergrepen hebt, geheel een schuldoffer tot uitdelging van de bedreven verkeerdheid, dan

1) zult gij, naar wij geloven, genezen worden, en u zal bekend worden, waarom zijn hand van u niet afwijkt, zo lang gij de ark nog niet teruggegeven hebt; met anderewoorden: wordt gij gezond wanneer gij naar onze raad handelt, zo hebt gij daarin een zeker teken, dat het ongeluk u niet toevallig overkomen is, maar een werk van Zijn hand is om u te straffen voor het behouden van Zijn heiligdom.

1) De Priesters spraken hier voorwaardelijk. Zij zijn er zelf nog niet van overtuigd, of de ziekte een gevolg is van de ark, ja of nee. Zij raden echter de Filistijnen aan te doen en te handelen alsof de plaag hen daarom wel is overkomen en spreken nu van de z.g. wijgeschenken, die zij hebben te brengen als schuldoffer..

4. Toen wonnen zij verder de raad van hun priesters in, en zeiden zij: Wat is dat schuldoffer, dat wij Hem vergelden zullen? En zij zeiden: Vijf gouden builen 1) en vijf gouden muizen, 2) afbeeldingen van de beide plagen, naarhet getal van de vorsten van de Filistijnen (Joz.13: 3): want het is een plaag over u allen en over uw vorsten; daarom moet ook het schuldoffer van ieder van de vorsten, die hun volk vertegenwoordigen, hetzelfde zijn.

1) Het was een in de heidense oudhoud ver verbreide gewoonte, dat degenen, die van een plaag geheel wilden worden of reeds genezen waren, als schuld- of dankoffer een kostbare afbeelding van het geplaagde lid of van het plagende voorwerp aan die god toewijdden, van wie zij de genezing verwachtten of meenden verkregen te hebben. Die uit een schipbreuk gered waren, hingen een afbeelding daarvan, of hun van water doornatte kleding, de krijgslieden hun zwaard, de vrijgelatenen een keten, in de tempel op. Van de 4e tot de 5e eeuw na Christus werden afbeeldingen van ogen, handen enz., wanneer die genezen waren, door Christenen in hun kerken en op heilige plaatsen opgehangen. Bedevaartsgangers in Indië, die van enig kwaad bevrijd wensden te worden, nemen op hun reis naar de pagoden een afbeelding van het lijdende deel in goud, zilver of koper mee. De betekenis van dit offer is deze: door God als geschenk te brengen juist datgene, waardoor zij gestraft zijn, belijden zij, dat Hij zelf hen gestraft heeft en eren zij Zijn macht; zo hopen zij nu door uitdelging van hun schuld weer vrij te worden en te blijven..

De vijf gouden builen zijn eigenlijk afbeeldingen van dat gedeelte van het lichaam, waarin de kwaal zich gezet had en waarin de ziekte zelf tevens vertoond werd..

2) De veldmuizen zijn bij hun ontzaglijke vermeerdering en grote vraatzucht reeds dikwijls voor de velden zo schadelijk geworden, dat binnen korte tijd de gehele oogst vernietigd was (Aristot. anim. VI.37; Strabo III. p.160; Plin. hist. n. X. 65; Bochart Hieroz. II p.429 ed. Rosenm.).

5. Zo maakt dan, volgens onze raad, beelden van uw builen en beelden van uw muizen, die het land verderven, en geeft door het brengen van dit schuldoffer de God van Israël de eer;

1) daardoor toch erkent gij dat die dubbele plaag door Hem u is toegezonden en ook alleen weer door Hem weggenomen kan worden; misschien en wij geloven het met zekerheid, zal Hij Zijn straffende hand verlichten van over u, en van over uw god Dagon, die Hij zijn machteloosheid heeft laten voelen, en van over uw land, waarvan het gewas verdorven werd.

1) Maar, vraag ik, of zij nu een betere gedachte beginnen te voeden en er ernstig over gaan nadenken om Hem te vereren en te dienen? Volstrekt niet. Maar zij hopen, dat zij Zijn wrekende hand, die zij vrezen, zullen ontluchten, door haar (de ark) van zich te verwijderen en weg te zenden. Hieruit wordt ons meer en meer openbaar, hoe groot de hardnekkigheid van de ongelovigen is die, indien de beproeving van de goddelijke straffen hun nog treffen, zodat er geen plaats over blijft om het te ontkennen en zij de vrees voor de goddelijke oordelen en Zijn macht niet kunnen wegcijferen, niet hun moedwil en hardheid van hart afleggen, maar slechts een schuilplaats ertegen of een ontwijken ervan zoeken, terwijl zij zich, indien zij slechts konden, aan de Goddelijke macht zouden ontrukken..

6. Waarom toch zou gij het tot het ergste laten komen door uw hart te verzwaren, te verstokken, zoals de Egyptenaars en farao hun hart verzwaaard hebben, 1) en zich met alle macht tegen de wil van Israëls God verzet hebben? Zij zijn toch genoodzaakt door Zijn machtige arm, en heeft hun verzet hun iets anders gebaat, dan dat telkens nieuwe en zwaardere plagen kwamen, hebben zij niet, toen Hij wonderlijk met hen gehandeld had, hen laten vertrekken, dat zij (de kinderen van Israël) heengingen
2) uit Egypte (Ex.12: 31)?

1) Deze vraag komt niet voort uit liefde tot God, noch uit erkenning van Zijn Heiligheid en Rechtvaardigheid, maar uit het gevoel van zich niet straffeloos tegen de God van Israël te kunnen verzetten. Zij duchten de wraak van God, maar zij verkiezen Hem niet te eren en te erkennen als hun God..

2) Deze is de wijze van goddeloze leraars; zij erkennen wel het een en ander, dat goed is, maar zij blijven daarbij toch verkeerd.

7. Nu dan, opdat gij u overtuigt, dat de nood, die u getroffen heeft, door de hand van de God van Israël u toegezonden is, neemt en maakt een nieuwe 1) wagen, want een reeds gebruikte zou bij een godsdienstige handeling niet betamen (Richteren 16: 11) en twee zogende koeien, waarop geen juk gekomen is (Deuteronomium 21: 3); spant de koeien aan de wagen, en brengt haar kalveren van achter haar weer naar huis in de stal.

1) De nieuwe wagen en de koeien, die nog nooit onder het juk waren geweest, staan in verband met de heiligheid van de ark van het verbond. Ook de Filistijnen doet de Heere betrachten, wat met de heiligheid van Zijn dienst in verband staat. Bovendien zou het de zaak nog vergroten, indien deze koeien, die zogende waren en nog niet onder het juk waren geweest, toch gingen vertrekken en de ark naar Kanaän terugbrachten. Het lag toch voor de hand, dat in een gewoon geval deze beesten naar haar kalveren waren teruggekeerd en geenszins den haar onbekende weg waren gegaan. De leiding van God zou dan op bijzondere wijze zichtbaar worden, indien zij deden, wat zij gedaan hebben..

8. Neemt dan de ark van de HEERE, en zet ze op de wagen, en legt de gouden kleinoden, die gij Hem ten schuldoffer vergelden zult in een koffertje aan haar zijde; en zendt ze weg, dat zij heenga.

9. Ziet dan slechts toe uit de verte, zonder de koeien te drijven of te besturen, indien zij (de ark) door de koeien getrokken, de weg van haar gebied opgaat naar Beth-Semes, de twee mijl van Ekron zuidoostelijk gelegen Israëlitische priesterstad, de grensstad aan het gebied van de Filistijnen (Joz.10: 21,16), zo heeft Hij (de God van Israël) ons dit groot kwaad gedaan. Zo toch de jonge zogende koeien niet alleen vanzelf beginnen te trekken en de rechte weg vinden, maar zelfs haar kalveren achterlaten, zonder tot deze terug te lopen, dan is dit zo geheel tegen de natuur van deze dieren, dat alleen de macht van die God, aan Wie de ark behoort, zo'n wonder kan teweeggebracht hebben. Maar zo de koeiendie weg niet opgaan, zo zullen wij weten, dat Zijn hand ons niet geraakt heeft, dat dit kwaad niet in verband staat met het wegnemen van de ark; het is ons een toeval geweest, een ongeluk zonder bijzondere oorzaak.

12. De koeien nu gingen werkelijk recht in die weg, op de weg naar Beth-Semes, nu Ain-Semes, op een straat, zonder dat iemand haar geleidde of aanzette; zij gingen steedsvoort 1) al loeiende, omdat zij naar haar kalveren terugwilden en toch, zij weken noch ter rechter- noch ter linkerhand, 2) omdat zij door een onzichtbare hand gedreven werden; en de vorsten van de Filistijnen gingen achter deze tot aan het gebied van Beth-Semes, omnauwkeurig de uitslag op te merken.

1) In het Hebreeuws Jischarna badèrek. Letterlijk, zij waren recht op de weg, in de zin van zonder te wijken rechts of links gingen zij in een rechte lijn voort. Dat erbij staat al loeiende, daarmee wil de schrijver aanduiden, dat het geheel tegen haar natuur inging, dat zij werden aangetrokken tot haar kalveren, maar dat een Hogere macht, de macht van God, ze bestuurde..

2)\ Deze twee koeien kenden haar bezitter, haar eigen bezitter (Jes.1: 3), die Hofni en Pinehas niet kenden.

Laten wij hieruit leren, dat God onderwijst in het horen en in het volgen, en dat wij met schaamte vervuld moeten worden, indien wij niet onze slechtheid en hardheid belijden en betreuren..

15. En de Leviëten, die tot de burgers van die stad behoorden en met de priesters geroepen waren, namen, voordat men de wagen (vs.14) kloofde volgens hun roeping (Num.4: 1vv.), de ark van de HEERE af en het koffertje, dat daarbij was (vs.8) waarin de gouden kleinoden waren en zetten ze op die grote steen, waarbij de koeien waren blijven staan, en waarop het offer (vs.14) als op een voor de ark opgericht altaar 1)gebracht werd; en de mensen van Beth-Semes offerden brandoffers, behalve het brandoffer van de koeien (vs.14), die de wagen met de ark getrokken hadden en zij slachtten slachtoffers voor de HEERE op deze dag, deels om hun schuld te verzoenen, deels om zich opnieuw aan God over te geven en zich over Zijn gemeenschap te verheugen.

1) Dit was geen overtreding van het gebod (Deuteronomium 12: 4vv.) om de Heere slechts op de plaats van Zijn heiligdom te offeren, want de ark was toch de troon van Gods aanwezigheid, waarvoor ook bij de tent der samenkomst geofferd werd. Daarenboven was

Silo als plaats van Zijn woning door God verworpen, en daarentegen deze plaats hier door de buitengewone openbaring in dit wonder, dat plaatsvond, geheilgd..

Nadat men de wagen met de koeien de Heere als een brandoffer geofferd had, gaven de bewoners van Beth-Semes hun vreugde te kennen over de terugkeer van de ark van het verbond door nog een daad te kennen, n.l. door het brengen van brand- en slachtoffers. In de brandoffers wilden zij van nu af aan zich met alle leden de Heere tot Zijn dienst wijden, en door de slachtoffers, die in het offermaal wortelden, de levensgemeenschap met de Heere opnieuw bezegelen..

18. Ook gaven zij evenzo tot een schuldoffer gouden muizen, maar deze in veel groter getal, omdat die plaag zich over het gehele land verspreid had, zij gaven deze naar het getal van alle steden van de Filistijnen, die onder de vijf vorsten stonden, van de vaste met muren omgeven steden af tot aan de gehuchten, de dorpen (Deuteronomium 3: 5), en wel alle plaatsen tot aan Abel 1) de grote steen, die zijn naam "klacht" ontving naar de smart die de Beth-Semieten daar later voelden (vs.19), en waarop zij de ark van de HEERE gesteld hadden. Deze steen, die tot op deze dag als een gedenksteen van dit wonder op de akker van Jozua de Beth-Sémiet, staat, was de grens tussen het land van Israël en dat van de Filistijnen.

1) De LXX leest in plaats van Abel, Eben = Steen en waarschijnlijk niet ten onrechte. Sommigen willen ook voor de (Ad) tot aan lezen de (Eed) getuige. De vertaling zou dan aldus wezen: Getuige is de grote steen, waarop zij enz..

19. En de HEERE sloeg, toen de ark buiten op die vrije plaats stond, onder de mensen van Beth-Semes, en nam hen door een plotselinge dood weg, omdat zij, het goddelijk verbod (Num.4: 20) niet achtende, in de ark van de HEERE gekeken hadden; ja Hij sloeg, omdat men zich door enkele voorbeelden niet liet tegenhouden en voortging met die zonde, van het volk zeventig mannen en 1) vijftig duizend mannen. Toen bedreef het volk rouw, omdat de HEERE een grote slag onder het volk geslagen had.

1) Het is nauwelijks te denken, dat er zovelen zouden zijn omgekomen, omdat het inwonertal in Beth-Semes hoogstens 50.000 zal geweest zijn, en zij dus zo goed als geheel verdelgd zouden zijn, hetgeen tegen het volgende vers strijdt. Nu is ook in de Hebreeuwse tekst de opgaaf van het getal zeer opmerkelijk: "zeventig man, vijftigduizend man", omdat het plaatsen van het kleinere vóór het grotere geheel ongewoon is, en bij de verbinding van beide getallen, het woordje "en" ontbreekt, dat in geen geval had mogen wegblijven, wanneer men verstaan moet: "vijftigduizend en zeventig man." In sommige Hebreeuwse handschriften ontbreekt de opgaaf: "vijftigduizend" en Josefus spreekt in zijn verhaal van deze gebeurtenis (Ant. IV 1,4) slechts van 70 gedoden. Waarschijnlijk zal men hebben aan te nemen, dat de betekenis is 70 mannen uit 50.000, namelijk van het gehele inwonertal van Beth-Semes. Bochart in zijn Hierozoicon verklaart daarentegen: "zeventig man, vijftig van de duizend man" zodat het twintigste gedeelte van de inwoners gevallen zou zijn, en deze slechts 1400 zielen bedragen zou hebben..

Calvijn is van mening, dat onder die 50.000 man begrepen zijn, de Filistijnen, die reeds gestorven waren, toen de ark in hun land was, maar neemt ook aan, dat van Beth-Semes slechts 70 man zijn gedood..

Beth-Semes was een priesterstad. Zij konden dus weten, hoe de Heere geheiligd moest worden. En daarom wordt hun onheilig behandelen van het Heilige op zo indrukwekkende wijze gestraft, opdat Israël zou leren, weer een heilig volk te worden..

20. Toen zeiden de mensen van Beth-Semes, toen zij de gemeente van Israël tezamen geroepen hadden, om te beraadslagen, hoe zij verder de gerichten van God zoudenafwenden: Wie zou kunnen bestaan voor het aangezicht van de HEERE, deze heilige God? 1) Wij wagen het niet langer de Heere in Zijn heiligdom bij ons te houden, en daarom is de vraag: tot wie van ons zal Hij optrekken?

1) Voor God te staan, om Hem ere te geven, gezegend zij Zijn naam! het is niet onmogelijk; wij zijn door Christus genodigd, bemoedigd en bekwaam gemaakt om dit te doen, maar voor God te staan om met Hem te twisten, daartoe zijn wij niet bekwaam. Wie is in staat onmiddellijk voor de troon van Zijn heerlijkheid te staan en Hem te aanschouwen? (1 Tim.6: 16). Wie kan voor de rechterstoel van Zijn vlekkeloze rechtvaardigheid staan en zijn zaak goed maken? (Psalm 130: 2; 148: 2). Wie vermag te bestaan voor de toorn van Zijn macht, en die of te weerstaan of de slagen te verdragen? (Psalm 76: 7).

De gevolgtrekking, die zij maken; is alleszins juist. Als zo'n straf volgde op het nieuwsgierig inzien in de ark, wie zou dan kunnen bestaan voor de God van de ark. Onwillekeurig denken wij hierbij aan de waarschuwing, om het bloed van het Nieuwe Testament, het bloed van Hem, die door de Ark in Zijn Godmenselijke natuur werd afgebeeld, niet onrein te achten. Want dit onrein achtende, dan mogen en moeten ook wij vragen: Wie zal dan kunnen bestaan voor zo'n heilig en rechtvaardig God?.

21. Zo zonden zij boden tot de inwoners van Kirjath-Jearim (= woudstad), het huidige Kureyet el Enab (= stad van de wijndruiven), ongeveer 5 uur noordwestelijk van Jeruzalem gelegen (Joz.15: 9), zeggende: De Filistijnen hebben de ark van de HEERE teruggebracht; zij is bij ons, maar wij kunnen haar niet bij ons behouden, omdat wij haar voor de blikken van de nieuwsgierigen niet kunnen verbergen. Komt gij hierheen en haalt ze opwaarts tot u, 1) want bij uw stad is een aanzienlijke hoogte, zodat de toegang gemakkelijk verhinderd kan worden.

1) Dus vervalt de dwaze mens van het ene uiterste in het andere, van een vermete televeralgemening tot een slaafse schuwheid..

HOOFDSTUK 7.

DE BOETVAARDIGE ISRAELIETEN OVERWINNEN OP SAMUELS GEBED DE FILISTIJNEN.

1. Toen kwamen, overeenkomstig de uitnodiging, de mannen van Kirjath-Jearim 1) en haalden de ark van de HEERE op van Beth-Semes, dat 4 of 5 uur zuidwestelijk van hen gelegen was, en zij brachten ze in het huis van Abinadab (= vader van de milddadigheid), een Leviet, die als vreemdeling bij hen verkeerde (Jud 17: 7), die op de heuvel zijn woonplaats had; en zij heiligden door bijzondere godsdienstige plechtigheden zijn zoon Eleazar, dat hij de ark van de HEERE bewaarde 2) en niemand in haar nabijheid toeliet.

1) Deze stad was noch priester- noch levietenstad. Zij lag echter dicht bij Silo en was op de weg van Beth-Semes naar laatstgenoemde plaats, de grootste stad. Nu draagt zij de naam van Kuryet el Enab..

Hoogstwaarschijnlijk is Abinadab een Leviet geweest, omdat men zijn zoon heiligde en tot bewaarder van de ark aanstelde..

2) Hier bleef de ark 60 tot 70 jaar totdat David haar naar Jeruzalem haalde, en daar onder een bijzondere tent liet brengen (2 Samuel .6: 1vv.), naar het voorbeeld van de tabernakel ingericht. Waarom men haar niet reeds nu, in plaats van naar Kirjath-Jearim, naar Silo bracht, heeft zonder twijfel daarin zijn reden, dat men in het wegnemen door de Filistijnen een Godsgericht over het door de zonde van Eli's zonen ontheiligde heiligdom zag, en daarom de ark na haar terugkeren niet zonder een uitdrukkelijk bevel van God daarheen wilde brengen. Daarin handelde men dan ook recht en overeenkomstig Gods bedoelingen; niet uitwendig zou allereerst de oude orde van zaken weer hersteld worden; het volk moest eerst inwendig gereinigd en het uitwendige herstel voorbereid worden, die pas onder David begon, totdat het vervolgens onder Salomo vrede was. De stad Kirjath-Jearim heeft op een naburige steile berg een klooster, dat door een onderaardse gang met de ruïnes van een mooie, tamelijk goed onderhouden kerk verbonden is; deze is waarschijnlijk de plaats, waarheen men de ark bracht..

I. Vs. 2-17. Gedurende de eerste twintig jaar na de wegvoering van de ark van het verbond en de terugzending van haar door de Filistijnen brengt Samuël door zijn profetische werkzaamheid een waarachtige bekering in Israël teweeg, waarvan de vrucht is, dat de afgodsbeelden uit het gehele land worden uitgeroeid. Nu de verdrukking door de Filistijnen reeds 40 jaar geduurd heeft en de tijd gekomen is, dat de Heere zijn volk weer kan helpen, roept hij de kinderen van Israël naar Mizpa om hen op geestelijke wijze op de strijd voor te bereiden; de Filistijnen, die van de vergadering in Mizpa gehoord hebben, wachten de aanval van Israël niet af, maar komen hen voor. De profeet bidt tot de Heere en Hij geeft een heerlijke overwinning bij Eben-Haëzer, zodat het land van zijn onderdrukkers bevrijd wordt. Daarmee begint nu ook de tijd van Samuëls rechterlijke werkzaamheid.

2. En het geschiedde van die dag af, dat de ark van de HEERE in Kirjath-Jearim aankwam en daar bleef, totdat David haar verder vervoerde, dat is van het jaar 1115 of 1114 vóór Christus, en de dagen werden vermenigvuldigd, en het werdentwintig jaar, dus ongeveer tot het jaar 1095 v. Chr.; en het gehele huis van Israël, door Samuëls profetische werkzaamheid tot kennis van zijn diepe afval van God gebracht, klaagde tot de HEERE; 1) het begon tot de Heere te bidden om verlossing van het juk van de Filistijnen.

1) Hieruit mogen wij leren, dat indien wij tot zonde zijn vervallen, wij niet van God genade kunnen verwachten, noch dat wij met Hem verzoend zullen worden, indien wij niet hevig berouw krijgen en op onszelf verontwaardigd worden. Want indien wij niet begeren God als Rechter te leren kennen is ervoor te zorgen, zoals Paulus zegt, en te bidden, dat Hij ons de Heiligen Geest mededeelt, onder Wiens leiding en bewerking wij bedroefd worden, opdat Hij niet met Zijn oordelen over ons komt..

Bij de treurige toestand, die Samuëls werkzaamheid voorafging is het gemakkelijk te verklaren, waarom pas zo'n geruime tijd voorbij moest gaan, voordat deze arbeid een besliste omkering bij het volk tot gevolg had. Men voelde wel de ellende van de tijd, erkende ook dat de oorzaak in de afval van God gelegen was, en probeerde Zijn genade weer te verkrijgen; maar een hervorming, de vernieuwing van een diep gezonken volk is nooit het werk van enkele jaren. Bovendien was de slag, die het heiligdom getroffen had door de wegvoering van de ark en door de dood van de hogepriester voor Israël een te zware verzoeking om zich des te meer aan de dienst van de Baäls en Astharoths vast te houden, hoe minder zij gelegenheid hadden, hun godsdienstige behoeften op wettige wijze te bevredigen. Wij hebben nu in de eerste plaats met Samuëls profetische werkzaamheid te doen, die zijn rechterlijke en priesterlijke, waarover wij bij vs.17 spreken zullen, voorbereidde. Omdat echter in en met hem een eigenlijk geregeld profetisme in het leven getreden is (wat vroeger daarvan voorkwam waren slechts voorbijgaande beginselen en afzonderlijke verschijningen) moeten wij vooraf over het wezen van het profetisme en over de profetenstand in het grote geheel van de theocratie duidelijkheid proberen te verkrijgen.

Nadat door de wet de fundamenten van het oudtestamentische Godsrijk gelegd waren en de betrekking, die tussen de Heere en Israël bestaan moest, was aangewezen, was er nog een bijzonder opvoedingsmiddel nodig om tot een nieuwe hogere trap van de goddelijke economie te komen: want het doel, waarnaar het Oude Verbond streeft, is dat, wat door Christus en Zijn verlossingswerk werkelijkheid geworden is; de noodzakelijke voorbereidselen voor die nieuwe tijd moeten reeds in de oude bedeling zijn, om tot het doel te kunnen komen.

De wet in haar instellingen en geboden is wel geen dood formalisme, maar op zichzelf reeds een vereniging van het inwendige met het uitwendige, op alle bijzondere levensomstandigheden toegepast. Toch is zij altijd slechts het omkleedsel, waaronder zich de reine, volle waarheid verbergt; de priesters, die tot handhaving en instandhouding van dit formalisme geroepen zijn, behoren zelf mede tot de heilige symboliek van de cultus. De gehele dienst is een leer door de daad, waarnaast de leer door het woord op de tweede plaats staat. Deze leer door het woord moet daarom als iets zelfstandigs daarbij komen om de wet in

haar diepe voorspellende betekenis en de toepassing op het leven van het volk te verklaren; zij moet er zijn, opdat de wet geen gevaar loopt alleen in haar vormen en uiterlijkheden gehandhaafd te worden, maar naar haar bestemming in de harten indringe en de gehele gemeente hervormende doordringe. Hiermee hebben wij zowel de noodzakelijkheid van het profetisme aangewezen, als ook zijn bijzonder karakter verklaard; het is de verlevendiging en verdere ontvouwing van hetgeen de wet in zich bevat, de hogere toepassing van haar op de geschiedenis van het leven van het volk. Het profetisme, zij het hervormend werkzaam, of trede het in sterke bedreigingen en heerlijke beloften op, overal is het een "toetsen van de tijd aan de hogere, onveranderlijke, goddelijke wil en een doordringen van deze goddelijke wil door de geschiedenis van het volk; het staat niet boven de wet, maar midden in de wet vol diepe inzichten in de rijke schat van haar inzettingen, vol innige liefde tot de volheid van haar zegeningen, met een hart, brandende voor de wil van God." Volgens deze verhouding tot de wet, kan het profetisme nooit in strijd komen met haar inhoud; het kan slechts als voortzetting van het werk van Mozes optreden, waar het zou willen beproeven van haar af te leiden, daar zou het zich aanstonds als vals openbaren, dat niet geduld mocht worden. Zo kunnen de profeten slechts leden van het uitverkoren volk zijn, slechts broeders van hen, voor wie zij bestemd zijn; binnen het uitverkoren volk is echter het profetische ambt niet, zoals het priesterlijke, aan een bepaald geslacht verbonden. De Heere verwekt zich zelf Zijn profeten en plaatst hen onmiddellijk in hun ambt, terwijl het heidendom zijn orakels en zijn mantiek nauw aan het priesterlijk werk, aan het gezag van een wettige afkomst verbindt.

In de geschiedenis van het Oude Testament treedt de Mozaïsche tijd te zeer op de voorgrond, dan dat wij in deze geen profetische geest, ten minste niet de beginselen zonden mogen verwachten; inderdaad bevestigt zowel Mirjams profetische gave (Exod.15) als de gebeurtenis, die in Num.11 verteld wordt, onze verwachting. Wanneer later in de volgende periode van de richters enkele profetenstemmen gehoord worden (Richteren 4: 4vv.; 6: 7vv.; 1 Samuel .2: 27vv. vinden wij dit toch zeer zeldzaam; het woord van de Heere was schaars in die dagen (1 Samuel .3: 1). Uit de noodzakelijke werkzaamheid naar buiten, de herovering van Kanaän, ontwikkelde zich een materialistische gezindheid, die voor het profetische leven geen grondslag aanbod; in de plaats van profeten traden richters op, die de theocratie voornamelijk naar buiten moesten beschermen. Een nieuwe tijd voor de ontwikkeling van het profetisme begint daarentegen met Samuël. "Hoe moeilijker en treuriger de tijd was, waarin de Heere hem tot Zijn profeet riep, des te grootser en bewonderenswaardiger is zijn optreden en handelen. Heiligdom en cultus waren in verval, het hogepriesterschap (Nu 25: 13) in onrechtmatige handen, het hart van het heiligdom, de ark, viel in de macht van de vijand en de heilige plaats te Silo was een ontheiligde, een door de HEERE verworpen plaats geworden. Uit deze toestand van verderf rukte Samuël het volk door zijn woord en zijn kracht. Zijn roeping was de vernieuwing van het Oude Verbond, de opwekking van een nieuwe geest; de verandering van het volk, een nieuwe cultus, een nieuw priesterschap kon niet voortkomen door uitwendige inrichtingen, Samuëls roeping was, van binnen beginnende, het volk naar buiten te veranderen." Hoe voortreffelijk hij zijn roeping in die tijd van 20 jaar vervuld heeft, zien wij uit hetgeen in het volgende verteld wordt; wij hebben daar een volk voor ons, dat zich met zijn gehele hart tot de Heere bekeert en de vreemde goden van zich doet. Op welke weg dit tot stand gebracht is, blijkt uit de in zijn tijd ontstane profetenschool. Dat hij overal in het land rondtrok en zijn profetische stem, die op Gods wet en op Gods daden in de dagen van

de vaders wees, de harten tot boete en bekering vermaande, de hoop op nieuwe hulp van boven opwekte, en dit bij het beter gezinde deel van het volk levendige instemming vond, hebben wij reeds eerder (3: 19vv.) vernomen.

De Heere toonde echter bovendien nog een bijzonder welgevallen in zijn prediking, omdat een aanzienlijk getal van mannen en jongelingen zich nader aan de man van God aansloot, zich in zijn onmiddellijke nabijheid naar Rama en Gibeon begaf, en zich hem tot hulp in de dienst van het Woord stelde. Ook zij werden met de Geest van God vervuld en op gelijke wijze met de gave van de profetie gezegend, zoals eens de 70 oudsten, die Mozes ter zijde gesteld werden (Num.11). Het profeteren is nu bij hen niet in die zin te verstaan, dat zij bepaalde goddelijke openbaringen ontvangen en die aan het volk meegedeeld zouden hebben; behalve deze profetische voorzegging in engere zin van het woord (als de profeet van de Heere nieuwe mededelingen ontvangt en gedachten van God verneemt, die hij als Woord van God verder zal verkondigen), vinden wij in de Heilige Schriften ook een profeteren in meer uitgebreide zin vermeld, wanneer de mens door de Geest van God wordt aangegrepen, en spreekt zoals de Geest hem dringt, woorden van lof of van vermaning en vertroosting. Wij zullen hierover bij 10: 10 nader moeten spreken; het zij intussen genoeg hier nog op te merken dat, omdat het profeteren met een krachtige opgewektheid en met verhoogd gevoelsleven samenhangt, een sterke opwekking van het gevoel aan de profetische toestand voorafgaat, en alzo middelen kunnen aangewend worden om deze te verkrijgen (2 Koningen 3: 15). Daarom werden muziek en gezang, die de invloeden van de buitenwereld terugdringen, opdat de geest, tot nadenken gekomen, naar het Gods Woord luistere, benevens de heilige dichtkunst in de profetenscholen bijzonder beoefend (10: 5). Men heeft hen meermalen voor oudtestamentische kloosterorden gehouden, en hun medeleden woonden ook in Coenobiën of gemeenschappelijke gebouwen (Hebreeuws: Najoth, 19: 19; 20: 1) bij elkaar, zodat wanneer er in Gibeon ook zo'n profetenschool was, hetgeen wel niet met zekerheid kan beweerd worden (10: 5,10), daar nu in de plaats van de vroeger daar bestaande vereniging van krijgslieden (Richteren 19: 22) een geestelijke broederschap gekomen was. Er bestaat evenwel een groot onderscheid tussen de middeleeuwse kloosterorden en de profetenscholen uit het Oude Testament, want deze wilden niet, zoals die orden, zich uit het gewoel van de wereld in de eenzaamheid terugtrekken en daar een beschouwend leven leiden; hun verenigingen dienden tot geestelijke voorbereiding voor een krachtig werken op de tijdgenoten, om de afvalligen tot de wet en de getuigenis terug te leiden. Behalve in poëzie, muziek en gezang oefende men zich daar vooral om een grondige kennis te verkrijgen van de Wet en van de vroegere goddelijke openbaringen, met andere woorden van het reeds voorhanden Woord van God.

Van Samuëls tijd af is dan ook de beschrijving van de geschiedenis een wezenlijk deel van de profetische werkzaamheid geweest, zoals wij in het slotwoord op de Richteren reeds opmerkten. Aan geestelijke oefeningen heeft het daarnaast natuurlijk niet ontbroken, omdat het profeteren noch onderwezen noch geleerd kon worden, maar een gave was, die de Geest van God kon toedelen aan wie Hij wilde. Het was een waarlijk God gewijd leven. Gesticht en gevormd door Samuëls profetische geest, werden de verenigingen van de profeten weer een steun voor hem bij zijn moeilijke roeping; zij gaven hem helpers in zijn ambt, zoals onder andere omstandigheden later de apostelen in hen medehelpers bezaten..

3. Toen door die arbeid van twintig jaar de harten waren voorbereid, zodat Israël tot de Heere klaagde (vs.2), sprak Samuël tot het gehele huis van Israël, bij gelegenheid van een vergadering, toen de oudsten en hoofden over de treurige toestand beraadslaagden en tot hem kwamen met de vraag of die God hun niet voor altijd had verstoten, zeggende: Indien gij u met uw gehele hart 1) tot de HEERE bekeert, doet de vreemde goden uit het midden van u weg, de Baäls en ook de Astharoths, die gij tegen het uitdrukkelijk verbod van de Heere (Ex.20: 3vv.) gediend hebt (Jud 2: 13); en

a) richt uw hart tot de HEERE b) en dient Hem alleen,
2) dan zal Hij u uit de hand van de Filistijnen rukken.

a)Deuteronomium 6: 13; 10: 20 Matth.4: 10 Luk.4: 8 b) Psalm 78: 8

1) Uit de grondtekst blijkt duidelijk (er staat toch het verleden deelwoord), dat de bekering van Israël reeds een aanvang had genomen, dat Israël onder de werkzaamheden van Samuël reeds het verkeerde van hun handelwijze had ingezien, om de Heere te verlaten en andere afgoden te volgen. Samuël wijst hen erop, dat ook de innerlijke bekering zichtbaar moet worden in de uitwendige, door het wegdoen van de Baäls en de Astharoths..

De innerlijke bekering gaat vooraf en daarna volgt ook de uitwendige openbaring ervan..

2) Met deze woorden leert hij het volk, om de dienst van God niet half te doen, maar òf Hem alleen òf in het geheel niet te dienen. Zelfs gaat hij verder, wanneer hij beweert, de harten vast te doen staan om God alleen te dienen, n.l. dat zij een vast en standvastig voornemen zouden hebben om Hem geheel en van harte te dienen. Een onderwijs waardig, om in ons geheugen te prenten en op te nemen..

Letterlijk staat er, het hart vast richten op de Heere en Samuël wil daar niets anders mee zeggen, dan dat zij zich door niets zouden laten afleiden, om de Heere te dienen. Hem niet half, met een verdeeld hart, maar Hem geheel en al dienen. De Heere wil een beslist en onverdeeld hart. Het verdeelde hart is Hem niet aangenaam..

4. De kinderen van Israël nu voldeden met een gewillig hart aan deze eis, zoals eens het huis van Jakob aan de eis van de patriarch (Genesis35: 2vv.), en deden de Baäls en de Astharoths weg (De 16: 21), en zij dienden de HEERE alleen; 1) zij gaven daardoor metterdaad te kennen, dat zij voortaan niet meer met enige afgoderij te doen wilden hebben.

1) Deze weinige woorden hebben grote betekenis. Deze is een van de grootste opwekkingen (revival) geweest, die in Israël heeft plaatsgehad..

5. Verder zei Samuël, na zo'n bekering van het volk, zeker, dat het uur van de goddelijke hulp nabij was, tot de oudsten en hoofden, hoogstwaarschijnlijk door boden: Vergadert geheel Israël, de gehele krijgsmacht, naar Mizpa,1) aan de zuidwestelijke grens van de stam van Benjamin (1 Samuel 9: 5" en Richteren 21: 1vv.) en ik zal de HEERE voor u bidden 2) om een zegen over de veldtocht tegen de Filistijnen, want nu willen wij de strijd beginnen.

1) Er zijn verscheidene plaatsen met dezelfde naam: 1. Mizpa in de stam van Benjamin (Joz.18: 26); 2. een ander in de stam van Juda, noordwestelijk van Eleutheropolis (Joz.15: 28); 3. aan de berg Hermon (Joz.11: 3); 4. een vierde (= Ramoth in Gilead) in de stam van Gad (Richteren 10: 17); 5. in het land van de Moabieten (1 Samuel .22: 3). De naam betekent: "wachttorens d.i. een berghoogte met een ver uitzicht." Het Mizpa, hier bedoeld, ligt nog hoger dan de Olijfberg bij Jeruzalem, daarom vinden wij in 1 Makk.3: 46 de uitdrukking: "tegenover Jeruzalem".

2) Hiermee wordt het doel aangegeven, waartoe Samuël het volk te Mizpa verzamelt, om n.l. Israël door een boet- en bededag voor te bereiden voor de strijd met de Filistijnen. Nu Israël weer tot God bekeerd is, weer in beginsel het heilige volk van God is geworden, door innerlijke en uiterlijke bekering, kan Samuël het ook weer als volk voor de Heere brengen, opdat het als volk voor de Heere schuldbelijdenis doe, maar ook verder om Zijn gunst en bescherming vragende vóór en in de naderende strijd..

6. En zij, de kinderen van Israël met hun gewapende manschappen, werden vergaderd te Mizpa, en zij schepten water en goten het uit voor het aangezicht van de HEERE (Jud 11: 11), tot een teken, dat hun harten van smart over de treurige toestand van het land als uitgegoten wateren (Psalm 22: 15) waren, en zij vastten op die dag 1) (Richteren 20: 26), en zeiden daar, beleden daar openlijk wat zij door het vasten betuigen wilden: Wij hebben tegen de HEERE gezondigd, daarom is deze ellende over ons gekomen. Zo richtte Samuël de kinderen van Israël te Mizpa; zo herstelde hij door de boete en bededag, die hij daar met hen hield, de rechte betrekking tot God, opdat Hij zich over hen weer zou erbarmen, en hunrecht zou verschaffen tegen hun onderdrukkers, de Filistijnen (Jud 2: 23).

1) Toen zij te Mizpa verzameld waren, "schepten zij water en goten het uit voor het aangezicht van de Heere, vastten die dag en spraken: Wij hebben gezondigd tegen de Heere." Het water scheppen en uitgieten voor de Heere was een zinnebeeldige handeling, die reeds door de Chaldeese uitbreider geheel juist is verklaard: "Zij goten hun hart uit door berouw, zoals het water voor het aangezicht van de Heere." Dit vordert ook de figuurlijke spreekwijzen: uitgegoten zijn als water (Psalm 22: 15) en het hart als water uitgieten (Klaagl.2: 19) tot aanduiding van de innerlijke aandrang van smart, ellende en nood. Hierdoor werd het uitgieten van het water voor God een symbolische aanduiding van aardse en geestelijke ellende, waarin zij zich bevonden, een daadzakelijke belijdenis: ziedaar ons voor U zoals de wateren zijn uitgestort. En omdat hun zonde, hun afval van God deze ellende over hen gebracht hadden, tegelijk een bekentenis van hun ellende door de zonde en een daad van de diepste verootmoediging voor de Heere..

Dit daarom moet altijd het eeuwigdurende fundament en de regel zijn voor onze gebeden, dat wij onze zonden aan God bekennen, opdat wij van Hem genade en mededogen verkrijgen. Maar voornamelijk, wanneer wij door de een of andere klopping van het geweten worden opgewekt, of God zelf met Zijn bedreiging verschrikt en Zijn straffen reeds over onze hoofden uitstort, dan hebben wij Hem met des te vuriger geloof te zoeken en onze zonden door onszelf des te heviger te veroordelen. Zodanig was het vertrouwen op God van onze

vaderen, die niet om hun verdiensten, maar door de erkenning en belijdenis van hun zonde tot de goedheid van God de toevlucht namen..

De verootmoediging, reeds in het uitgieten van het water betuigd, werd nog nader bevestigd door hun vasten en door hun schuldbelijdenis, die zij uitspraken. Israël is nu geheel en al overtuigd van zijn zonde en staat daar als één man, als schuldbelijdende voor de Heere. Nu weet Samuël dan ook, dat de Heere weer in gunst op Zijn volk zal neerzien en kan hun dus de vrijmaking van het juk van de Filistijnen aankondigen. Op nationale bekering en verootmoediging volgt ook door de genade van God nationale verlossing..

7. Toen de Filistijnen hoorden, dat de kinderen van Israël zich vergaderd hadden te Mizpa, en begrepen hadden, dat dit tot doel had het juk, dat zij zo vele jaar gedragen hadden, af te schudden, kwamen de oversten van de Filistijnen met hun krijgslieden op tegen Israël, 1) om de opstand in de kiem te smoren. Toen de kinderen van Israël dat hoorden, zo vreesden zij voor het aangezicht van de Filistijnen, die zij zo lang als een overmachtig volk hadden aangezien, terwijl zij slecht gewapend waren (13: 19vv.).

1) Wanneer zondaars zich tot God beginnen te wenden, moeten zij verwachten, dat satan al zijn macht tegen hen aanwenden zal..

8. En de kinderen van Israël erkenden, van wie alleen hulp kon komen (Psalm 3: 9; 121: 2 121.2), terwijl zij vroeger hun vertrouwen op de ark gesteld hadden, en zeiden tot Samuël: Zwijg niet van onzentwege, dat gij niet zou roepen tot de HEERE, onze God, opdat Hij ons verlost uit de hand van de Filistijnen. 1)

1) Hier nu wordt duidelijk, dat de Israëlieten, ofschoon zij tot God bekeerd waren en een niet geveinsd berouw hadden, omdat zij voor God hun zonden hadden beleden, echter nog niet een ongeschokt geloof bezaten en een zeer zwak berouw, wat de zaak zelf aantoonde en hun vrees bevestigde. Niettemin zoeken zij echter, ofschoon hun vrees te veroordelen was, een middel geheel geschikt, om dit gebrek te verbeteren. Want zij vragen Samuël, om voor hen naarstig God te bidden, niet om zelf in zorgeloosheid te verkeren, maar om met hem, als het hoofd, hun gebeden te verbinden. Zij willen hem als hun middelaar bij God gebruiken. Laten wij hieruit leren, wanneer een te hevige vrees ons overvalt en onze ongelovigheid bovenmate openbaar wordt, tot dat voorbeeld de toevlucht te nemen. Ik beken wel, dat de vrees ons van nature eigen is en dat, ofschoon wij een volmaakt geloof, wat onmogelijk is, zouden hebben, echter altijd zolang wij in dit verderfelijke lichaam verkeren, de vrees in ons een plaats zal houden, weliswaar niet die, welke tot wanhoop leidt en ons de mogelijkheid ontnemt om te zien, wat men moet doen en hoe men moet handelen, maar toch zo een, waardoor wij verhinderd worden rustig en bedaard te blijven. Wanneer nu een te hevige vrees ons overvalt en ons zo ellendig maakt, dat de dood zeer nabij schijnt, dan wordt onze ongelovigheid zo openbaar, dat wij haar niet kunnen verbergen. Ondertussen moeten wij zoeken naar een middel tegen die ramp. Waarom, indien een zodanige vrees ons overvalt, laten wij dan erkennen, dat God niet wil, dat wij onze ziel geheel verslagen zou laten, maar liever tot smeekgebeden ons opheffen en wel zo, dat wij hiervan overtuigd zijn, dat Zijn hulp ook in de

meest ernstige zaken voor ons gereed is, en ons vertrouwen geheel op Hem stellen en zo door Zijn kracht te boven komen, wat tot ons verderf bereid schijnt te zijn..

9. Zo'n verlangen werd met grote blijdschap vernomen nu aan de raad (vs.3vv.), om de vreemde goden weg te doen, gehoor gegeven was. Toen nam Samuël eenmelklam, 1) een nog bij de moeder zuigend boven de 7 dagen oud (Lev.22: 27) lam, en hij offerde het geheel de HEERE tot een brandoffer, en Samuël riep bij dit offer tot de HEERE voor Israël, en de HEERE verhoorde hem,

2) zoals aanstonds bleek.

1) Dit doet Samuël, om hiermee het volk te leren, dat de gebeden de Heere niet aangenaam zullen zijn, dan in de weg van verzoening, d.i. hier niet zonder offerande. Een vingerwijzing voor alle eeuwen, dat God alleen in Christus Jezus, de enige Hogepriester, de gebeden van Zijn kinderen verhoort, maar ook, dat buiten Christus God niet zal horen, wie die Zoon verwerpen..

2) Samuël trad voor het volk tot God met een offerande; Christus het geslachte lam is onze Middelaar. Bij al onze gebeden moeten wij op dit offer zien en daarop vragen om verhoring. Samuëls offer zonder gebeden of zijn gebeden zonder offer waren ijdel geweest, maar beide verenigd leren ons wat grote dingen wij van God mogen verwachten in antwoord op de gebeden, die in geloof in Christus' offer worden opgezonden..

11. En de mannen van Israël trokken uit van Mizpa en vervolgden de Filistijnen en zij sloegen hen tot onder Beth-Kar (= huis van stormrammen), een plaats waarschijnlijk ten westen van Mizpa in het gebied van de Filistijnen gelegd.

12. Samuël nu nam, toen de mannen van Israël van de vervolging terugkeerden, een steen en stelde die tot een gedenksteen tussen Mizpa en tussen Sen (= tand, waarschijnlijk een rots in die streek), en hij gaf deze de naam Eben-Haëzer (= steen van de hulp); en hij zei, om te verklaren, waarom hij die naam gekozen had: Tot hiertoe, tot op deze plaats, heeft de HEERE ons geholpen¹⁾ (of: Hier is de plaats, waar de Heere ons geholpen heeft), nadat Hij ons 20 jaar lang juist hier (1 Samuel .4: 1vv.) op het diepst verootmoedigd heeft; zeker zal Hij verder helpen.

1) Ik zou bijna menen, dat deze daad de meest vruchtbare van alle daden geweest is, die Samuël in zijn leven verricht heeft, ten minste wanneer ik daarop let, voor hoe veel zielen deze Samuëls-steen tot een steen van hulp en dank geworden is, en hoe dikwijls het "tot hiertoe" uit het volle hart gesproken is. Wat is ons leven eigenlijk anders dan de reis van het ene Eben-Haëzer naar het andere. 's Morgens beginnen wij met Eben-Haëzer: "tot hiertoe heeft de Heere geholpen," en 's avonds sluiten wij, met een blik op gekende en ongekende gevaren, waardoor de Heere ons geleid heeft, met een: "tot hiertoe heeft de Heere geholpen." Zo reizen wij van de ene steen van de hulp tot de andere, totdat wij de laatste Jordaan zijn overgegaan en in het eeuwig Jeruzalem het laatste Eben-Haëzer mogen plaatsen en met de volmaakt rechtvaardigen juichen: "Ja, tot hiertoe, tot hiertoe heeft de Heere geholpen.".

13. Zo werden door deze overwinning van God de Filistijnen, die zo lange tijd Israël verdrukt hadden, vernederd en kwamen niet meer in het gebied van Israël,

1) zij konden daar geen heerschappij meer verkrijgen, al vernieuwden zij ook hun aanvallen daartoe, want de hand van de HEERE was tegen de Filistijnen al de dagen van Samuël. Als verhoring van deze bede zijn dan ook alle overwinningen aan te merken, die later Saul over hen behaalde (13: 14,17 enz.).

1) Dit betekent niet, dat zij geen pogingen meer hebben aangewend om Israël te benauwen, maar dat al die pogingen zonder gevolg bleven. Waar het volk in de dagen van Samuël de Heere bleef dienen en ook later in de eerste jaren van Saul, daar toonde de Heere ook, dat Zijn Woord waar was: Die Mij eren, zal Ik eren..

14. En de steden, die de Filistijnen van Israël genomen hadden, kwamen weer toe aan Israël, van Ekron in het noorden tot aan Gath toe, de in het oostelijk gedeelte gelegen stad van de Filistijnen; ook rukte Israël dit gebied, de tot die steden behorende plaatsen, uit de hand van de Filistijnen; en er was vrede tussen Israël en tussen de Amoriëten, 1) want deze waagden, na de overwinning over de Filistijnen, het niet zich vijandig tegenover het volk van God te stellen.

1) De Amoriëten waren de machtigste volksstam van de Kanaänieten. Daarom worden deze genoemd in de plaats van alle de volksstammen, om daarmee aan te duiden, dat Israël rust had van al zijn vijanden. De Heere God had beslag gelegd op hen, zodat zij het niet weer waagden Israël aan te vallen..

Was Israël gestraft door dit volk als tuchtroede in Gods hand, nu de zonde beleden is, verzoend en wordt nagelaten, wordt ook de tuchtroede opgeheven..

17. Maar hij keerde weer naar Rama, want daar was zijn huis, en daar richtte hij Israël, en hij bouwde daar de HEERE een altaar, naar de wijze van de aartsvaders (Genesis 12: 7 13: 18; 21: 33), omdat het heiligdom te Silo nog altijd van de ark van het verbond beroofd was (vs.2).

Samuëls rechterlijke werkzaamheid begon met de overwinning bij Eben-Haëzer, tot ongeveer een paar jaren te voren had Simson (Richteren 15: 20) het richteramtbet bekleed. Samuëls roeping was voornamelijk de vernieuwing van Israël door profetische verkondiging van het Goddelijk woord. Deze profetische werkzaamheid leidde echter bij hem geheel ongezocht en van zelf tot de rechterlijke; want toen hij de grote zegen op zijn werk te Mizpa verkreeg, en daar door de boete- en bededag Israëls vereniging met de HEERE bewerkte, was dit reeds inderdaad een richten van Israël, waarbij aanstonds ook het richten als een rechtverschaffen aan Gods volk tegenover uitwendige vijanden met de wapens van de voorbede kwam. Het zwaard heeft Samuël nooit getrokken, behalve eenmaal, toen de daartoe geroepen koning zijn plicht verzuimd had, en hij in diens plaats de ban moest volbrengen aan Agag, de koning van de Amalekieten (15: 32vv.), zo neemt hij een zelfde plaats in als Mozes (Ex.17: 9; 32: 25vv. Num.31: 1vv.) met wie hij ook in zoverre op een lijn staat, dat hij met de waardigheid van profeet en richter tevens de priesterlijke in één persoon verenigde. Deze was bij hem eveneens een uitvloeisel van zijn profetisch ambt. Toen hij te Mizpa voor het volk het melklam ten

offer bracht en bij dat offer tot de Heere riep, was de profeet tot een priester geworden; toen hij, na de gelukkige bevrijding van het land van de vreemde heerschappij, te Rama een altaar bouwde, nam hij allereerst het priesterlijk ambt waar, alleen om een leemte aan te vullen, omdat Ahitub, Pinehas' oudste zoon, nog te jong was om zijn ambt waar te nemen. Hij offerde dan ook op andere plaatsen, als hij jaarlijks om zijn richterlijk ambt rondreisde (9: 12; 10: 8; 11: 15; 13: 8vv.; 16: 2vv. omdat er geen algemene plaats tot aanbidding meer was en toch de openbare godsdienst aan het volk moest worden teruggegeven, wanneer dit niet opnieuw tot de dienst van de Baäls en Astharoths vervallen zou. Dat hij daarmee niets anders heeft willen doen, dan tijdelijk in een behoefte te voorzien, blijkt uit 14: 3, waar wij nog in de eerste tijden van Saul, Ahia, de zoon van Ahitub en achterkleinzoon van Eli, als priester te Silo vinden, terwijl Samuël van toen af, afgezien van het buitengewoon geval in 16: 2vv., nog slechts alleen het priesterlijk werk van voorbede verricht (12: 16vv.; 15: 11,35)..

Overzien wij nu het geheel van Samuëls verschijning, zo blijkt het duidelijk, dat hij een gewichtige plaats inneemt, een plaats van overgang, met reformatorische werkzaamheden, die van groot belang zijn. Hij is de laatste richter en vormt zo een overgang tot een nieuwe bedeling van de theocratie door het koninklijk en profetisch ambt te stichten, hetgeen van grote invloed op het priesterlijke moest zijn.

In de periode van de richters waren de werkzaamheden van profeet en richter doorgaans (met uitzondering alleen van Debora (Richteren 4: 4vv.) gescheiden; Samuël verenigt deze weer in zijn persoon en bewijst daardoor, dat de uitwendige leiding van het verbondsvolk alleen kan en mag rusten op een inwendige godsdienstige grondslag. Zoals hij zo de stichter is van het koningschap in zijn echt theocratische vorm, zo is zijn priesterlijke werkzaamheid ook de voorbereiding tot die bloeiende toestand, die de cultus in de Davidisch-Salomonische periode bereikte; er moest gebroken worden met het onwettige priesterschap van Eli en van diens geslacht, opdat de herstelling van een waar priesterschap, zoals het onder David en Salomo werd, mogelijk zou zijn.

Tengevolge van de dood van Eli's zonen, was er geen dienstdoend priester, die de ouderdom bereikt had om de dienst des Heeren in Zijn tabernakel waar te nemen. Het was hier dus een zeer buitengewoon geval. Als gewoon Leviet mocht Samuël noch in het Heilige, noch in het Heilige der Heiligen komen. Een dienstdoend priester was er niet uit het geslacht van Aäron. Het komt ons daarom het waarschijnlijkst voor, dat Samuël daar te Rama, wellicht op bevel van de Heere, een altaar gebouwd heeft, opdat tijdelijk daar door hem in de dienst van de offeranden zou worden voorzien. Ook opdat Israël niet weer zou vervallen tot de Baäldienst..

Buitengewone tijden vorderen ook buitengewone voorziening in de behoeften. Als de dienst in de Tabernakel plaats had kunnen hebben, zou Samuël, als Reformator onder zijn volk, zich wel gewacht hebben, om tegen het gebod van God in te gaan, dat er maar één altaar mocht zijn..

HOOFDSTUK 8.

ISRAEL BEGEERT EEN KONING. DE WIJZE, WAAROP DIE REGEREN ZAL, WORDT AANGEWEZEN.

I. Vs.1-22. Toen Samuël, nu achttien jaar als richter werkzaam (van 1095-1077 v. C.), voelde dat de last van zijn drievoudig ambt hem te zwaar werd, liet hij zich in het uitoefenen van de rechtspleging door zijn beide zonen ondersteunen. Deze wandelen niet op zijn weg, maar laten zich door geschenken omkopen en buigen het recht. De oudsten van het volk dienen hun bezwaren hierover bij Samuël in, en openbaren hem het verlangen, dat hij een koning over hen plaatse; zij laten zich niet van die wens afbrengen, als de profeet op bevel van de Heere hun tot waarschuwing het recht voorstelt, dat die koning volgens de wijze van andere volken, zich toekennen zal. Zo dwingen zij voor zich een koning af, wiens aanstelling in Israël wel reeds te voren door God voorzien, maar waarvoor tijd en uur nog niet gekomen was. Samuël belooft naar hun wil te doen en laat hen tot later een ieder naar zijn stad gaan.

1. Het geschiedde nu, toen Samuël oud geworden was, en zijn krachten begonnen af te nemen (volgens onze berekening was hij toen 67 of 68 jaar oud), zo stelde hij, om zich enigszins te verlichten, zonder dat de bediening van het ambt daaronder leed, zijn beide zonen tot richters over Israël. 1)

1) Niet om het richterambt in zijn familie erfelijk te maken, maar om hem te steunen in zijn ambt als richter, en wel in zoverre, dat zij hem te hulp zouden komen in de zuidelijke streken (in vs.2 wordt toch gezegd, dat zij richters waren te Ber-seba), in het vereffenen van geschillen en het uitspreken van het recht..

5. En zij zeiden tot hem: Zie, gij zijt oud geworden en uw zonen wandelen, zelfs nu gij nog in leven zijt, niet in uw wegen, 1) wat zal het dan zijn na uw dood? a) Zet nu, 2) daar het geval bestaat, dat de Heere in de wet genoemd heeft (Deuteronomium 17: 14), als wanneer een nieuwe staatsinrichting nodig zou zijn, een koning over ons, om ons op betere wijze te richten, dan uw zonen doen; wij willen een koning, zoals al de volken, hebben.

a) Hos.13: 10 Hand.13: 21

1) Het is wel waar, dat zijn zonen niet wandelden in zijn wegen, maar dit was voor hem een des te groter smart, maar zij konden niet zeggen, dat dit zijn schuld was. Hij had niet, zoals Eli, in de boosheid van zijn zonen toegegeven, noch hen daarin gestijfd, maar hij was gereed, om de klachten te horen, die men tegen hen inbracht, en indien dit de begeerte van het volk was geweest, en de aanklachten zich door geschenken te laten omkopen, tegen hen bewezen waren, wij mogen wel veronderstellen, dat hij dan hun volmacht had ingetrokken en hen gestraft zou hebben..

Dit plan nu schijnt bij de eerste oogopslag niet slecht of te berispen. Want toch, waar iets kwaads is, moet men ook een geneesmiddel ervoor zoeken en aanwenden. Wanneer daarom de oudsten van het volk zoveel bederf zagen in de rechtspraken, dat plundersaars en rovers aan

het roer zaten, waren zij verplicht, een geneesmiddel te zoeken tegen deze rampen, en zijn zij, wat dit betreft, prijzenswaardig. Maar in het zoeken van dit geneesmiddel zijn zij al te haastig geweest, waarom God ook terecht tot toorn is verwekt. Want aan Samuël hadden zij de zaak eenvoudig moeten uitleggen en over zijn zonen en over het bederf in de rechtspraken bij hem een klacht inleveren en aan hem de verschuldigde eer en gehoorzaamheid bewijzen, en verder hadden zij niet moeten gaan. Want zij hebben bij hem niet alleen over zijn zonen geklaagd, maar zijn terstond tot deze mening gekomen, dat er een koning gekozen behoorde te worden..

2) De uitwendige aanleiding tot deze begeerte hadden volgens 12: 12 de krijgstoerusting van Nahas, de koning van de Ammonieten, die later ook werkelijk Jabes in Gilead belegerde (11: 11) gegeven. Intussen hadden zij reeds eerder (Richteren 10: 6-11: 33) juist tegen de Ammonieten krachtige hulp ondervonden, zodat zij geen reden hadden, om zich wegens hun staatsinrichting te zwak tegenover hen te voelen. De ontaarding van Samuëls zonen gaf niet voldoende reden om die staatsinrichting als onbruikbaar te bestrijden, want dergelijke onrechtvaardigheden konden even goed onder een koninklijke regering voorvallen, als onder de richters. Zij hadden Samuël moeten vragen om bestraffing van zijn zonen of om een ander vroom man na zijn dood; dat was beter geweest, dan dat zij een zo verdienstelijke man nog bij zijn leven afdankten. De ware oorzaak van hun verlangen was echter wantrouwen jegens God en het vertrouwen op de vleselijke arm, alsof een aards koning hen beter zou kunnen beschermen, dan de Heere..

6. Maar a) dit woord was kwaad in de ogen 1) van Samuël, toen zij zeiden: Geef ons een koning om ons te richten, niet omdat hij het niet kon dulden, dat zij zijn zonen aanklaagden, maar hij voelde diep, hoe ondankbaar men jegens hem was, en dat voornamelijke smartte hem, dat zij liever de heidenen gelijk wilden zijn, dan de Heere zelf tot koning hebben. En Samuël bad tot de HEERE, hij legde de zaak voor de Heere in het gebed neer, omdat zij wel niet dadelijk tegen de wet was (Jud 17: 6), maar het hier de vraag was, of onder de omstandigheden, waaronder de oudsten hun eis voordroegen, het goed was hun toe te geven of niet.

a) 1 Samuel .12: 17

1) Hiermee spreekt de Heilige Geest niet een afkeurend oordeel over Samuël uit, maar toont veeleer, dat hij door geen boze hartstocht is aangetast. Hij was toch niet beledigd door de beschuldiging tegen zijn zonen, omdat zij zonder twijfel als slechte bestuurders van de staat ontslagen moesten worden. En bij name tekent de Heilige Schrift Samuël als niet met een onbillijk gemoed de beschuldiging verdragen te hebben, n.l. omdat hij de goddeloosheid van zijn zonen erkende. Wat wel terdege is op te merken, omdat het toch meestal gebeurt, dat de mens moeilijk kan verdragen, dat zijn familie of geslacht beticht wordt, en in de vermindering van de waardigheid van zijn zonen een hevig bezwaar vindt, indien zijn kinderen niet in de waardigheid blijven, die zij eenmaal verkregen hebben. Daartegenover heeft Samuël nu niet de onrechtvaardigheid van zijn kinderen willen vergoelijken, noch verontschuldigen, dat zij bij het volk vernederd werden, maar zeer rustig en met kalm geduld dat zij, omdat zij God niet hadden gehoorzaamd, zoals het had gepast, ook deze straf verdienden. Hij is niet toornig geweest op het volk, omdat het hen verwierp, opdat zij niet aan het bestuur van de

landsbelangen zouden blijven, maar heeft geduld, dat zij ontslagen werden. Niets van dat alles heeft Samuël bewogen, maar daarom zegt de Schrift, dat hij boos werd, omdat de oudsten in het begeren van een koning, de maat niet hebben gehouden, maar God zwaar hebben beledigd..

Het is daarom duidelijk, dat Samuël niet boos werd, omdat zij zijn zonen verwierpen, noch ook zelfs, omdat zij een koning begeerden. Het lag toch in de raad van de Allerhoogste opgesloten Israël een koning te geven, maar omdat zij er nu mee kwamen. De tijd was nog niet rijp, dat David, de door God bestemde koning, zou optreden. Israël liep op de Heere vooruit. Zij vroegen het uit hoogmoed van hart om aan de andere volken gelijk te zijn. De grote zonde van Israël lag bovendien hierin, dat zij niet een koning begeerden uit de hand van God, maar uit de hand van een mens. Daarom zegt de Heere ook tot Samuël in het volgende vers, dat zij Hem, hadden verworpen..

7. Maar de HEERE zei tot Samuël, waarschijnlijk met hoorbare stem, evenals in 3: 4vv.: Hoor naar de stem van het volk in alles, wat zij tot u zeggen zullen, en bekommer u niet verder over het onrecht, dat zij u hebben aangedaan; want zij hebben, in de grond van de zaak, u niet verworpen, maar zij hebben Mij verworpen, dat Ik geen koning over hen zal zijn. 1) Indien zij met Mijn koningschap tevreden waren, zo zouden zij daarop alleen bedacht zijn, hoe de gebreken van de tegenwoordige regering verholpen zouden kunnen worden, maar niet deze wijze van regeren ter zijde willen stellen; dit is slechts een voorwendsel om hun verlangen, dat uit vleselijke gezindheid voortkomt, met een schijn van recht op te sieren.

1) Dit betekent, dat de Heere hen niet meer onmiddellijk en in het bijzonder zou regeren, waarin de heerlijkheid, het geluk en de veiligheid voor het volk bestond. Zij willen liever staan in een algemene betrekking tot God, dan langer een bijzonder volk van de Heere zijn..

Wie de kinderen van de Heere verwerpt, verwerpt God (Luk.10: 16). Indien de Heere Zich aantrekt, wat ons geschiedt, dan mogen wij gerust zijn, en voor onze haters wel om vergeving bidden..

9. Hoor dan nu naar hun stem, en geef aan hun eis toe; maar pas dan, als gij hen op het hoogste zult bedreigd hebben, 1) hoe zij door hun eigenzinnig aandringen op een koning Mijn koningschap verwerpen. Opdat zij later wat hun overkomt, alleen aan zichzelf zullen kunnen verwijten, zo zult gij hun te kennen geven de wijze van de koning, die over hen regeren zal; 2) stel hun voor welke rechten de heidense koningen zich toekennen (vs.11-17), zoals zij nu naar dat voorbeeld een wensen.

1) In het Hebreeuws Ki-haëd thaïd bahem. Dit betekent; wanneer gij tegen hen zeker betuigd zult hebben, in de zin van hun het onrecht hebt voorgehouden, waaraan zij zich schuldig zullen maken. De Heere laat Israël niet los, maar geeft zijn profeet de opdracht om zijn volk nog eens ernstig te waarschuwen..

2) Nadat door Samuëls profetische werkzaamheid (1 Samuel 7: 2) het profetisme tot een blijvende vaste instelling geworden was, was er geen reden meer om zich tegen het

koningschap in Israël onder elke voorwaarde te verzetten. Vroeger zou dit geheel tegen de wil van God geweest zijn, bijv. toen de noordelijke stammen aan Gideon de erfelijke koningswaardigheid aanboden (Richteren 8: 22vv.); want een Israëlitisch koning kon niet eigenmachtig regeren, maar moest dit doen in de naam en naar de wet van de Heere; hij moest zich geheel aan de grondstellingen van de theocratie onderwerpen, omdat deze Israëls voorrang boven alle volken van de aarde vormde, en het middel was tot verwezenlijking van Gods raadsbesluiten tot heil van de mensen. In het profetisme, dat zeer eigenaardig "het geweten van de Staat" genoemd is, was naast het koningschap een macht geplaatst, die met het zwaard van de Geest in de hand daarover waken moest, het moest terechtwijzen en ieder misbruik bestraffen. Desalniettemin is en blijft het voor Samuël uitgesproken verlangen van de oudsten een vooruitlopen van God, een niet afwachten van Gods tijd en uur. Die de Heere tot een eerste koning gesteld zou hebben, was zonder twijfel David, de voorvader van de Messias. Diens koningschap, als het eigenlijk goddelijke, kon nu nog niet gegeven worden, een menselijk moest de tijdruimte aanvullen, maar juist in dit menselijke lag voor Sauls koningschap reeds de kiem van verderf, die zich dan ook vroegtijdig genoeg ontwikkelde en het tot de ondergang leidde (10: 27)..

Wel hadden zij het recht om Samuël te wijzen op zijn ouderdom, waardoor hij om de landszaken te besturen, minder geschikt werd, en ook op de gierigheid en het bederf in de rechtspraken van zijn zonen, of te klagen over zijn kinderen, die niet in zijn voetstappen wandelden, en God te vragen om hun een man te geven, geschikt om te regeren, maar hadden dan de gehele zaak aan Zijn wil moeten overlaten. Indien dit door hen gedaan was, dan is er geen twijfel aan, of zij zouden een gunstig antwoord van God ontvangen hebben. Maar zij dachten er niet aan, om dat God te vragen. Zij eisen, dat hun een koning wordt gegeven, en verlangen de zeden en instellingen van de andere volken..

16. En hij zal uw knechten en uw dienstmaagden en uw beste, uw mooiste en krachtigste jongelingen, 1) en uw ezels nemen, en hij zal zijn werk daarmee doen, zo zult gij met uw gezin, uw trek- en lastdieren hofdiensten moeten verrichten.

1) Dit woord past niet in de samenhang; de jongelingen zijn onder de in vs.11 en 12 genoemde zonen begrepen. De Septuaginta leest daarom in plaats van Mkyrwx (= uw jongelingen): Mkyrqb (= uw runderen); het is mogelijk, dat onze schrijfwijze op een schrijffout berust..

De LXX heeft ta boukolia..

17. Hij zal uw kudden, evenals uw zaad en uw wijnbergen (vs.15), verdienen en wanneer gij zo naar uw verlangen evenals de andere volken een koning zult hebben, zult gij hem met lichaam en leven, have en goed tot knechten zijn.

20. En wij zullen ook zijn zoals al de volken, en onze koning zal ons richten, en hij zal voor onze aangezichten uitgaan, en hij zal onze oorlogen voeren.

Wanneer de oude Adam zijn hoofd opsteekt, baten geen voorstellingen.

Menigeen heeft de Heere wonderbaar onderhouden, zolang hij in nederigheid leefde, en voor elke dag het nodige brood voor zich en de zijnen van de rijke tafel van de genade van zijn God moest afbidden; de Heere zond hem òf de raven met vlees in het huis, òf zegende zijn dagelijks verzamelen zo, dat hij voor elke dag zoveel had als hij nodig had. Maar toen men begon op te leggen, en zich tenslotte een sommetje gespaard had, toen maakte men deze guldens tot zijn gouden, zilveren of papieren koning en in plaats van op de Heere alleen zijn vertrouwen te stellen en onmiddellijk van Zijn hand te leven, hing men het hart aan deze zichtbare koning, en verloor daarbij het kinderlijk geloof en het: "Aan U, Heere! heb ik genoeg." Het "geef ons een koning, zoals alle heidenen hebben" of: "geef mij een kapitaaltje, zoals mijn wereldse buurman dat heeft, opdat ik niet langer om mijn dagelijks brood behoef te bidden." -O, het zit zo diep in het hart van menig kind van God, en men vermoedt niet, dat het toch iets heerlijks is, elke dag het manna opnieuw uit de hand van God onmiddellijk te moeten verzamelen..

Israël bedacht niet, dat God hen van de andere volken had afgescheiden en dat de Heere die andere volken had verworpen..

21. Toen Samuël al de woorden van het volk gehoord had, sprak hij deze voor de oren van de HEERE om nadere aanwijzingen van God te ontvangen.

21. Toen Samuël al de woorden van het volk gehoord had, sprak hij deze voor de oren van de HEERE om nadere aanwijzingen van God te ontvangen.

22. De HEERE nu zei tot Samuël; Hoor naar hun stem en stel hun een koning. Ik zal te zijner tijd de man tot u leiden, die Ik daartoe verkoren heb. Toen zei Samuël, nadat hij zo van de goddelijke wil verzekerd was, tot de mannen van Israël, tot de oudsten (vs.4), die te Rama bij hem gekomen en in de naam van het volk met hem gehandeld hadden: Gaat thans heen, een ieder naar zijn stad, totdat ik u samenroep, opdat ik volgens uw wil een koning over u stel (10: 17vv.).

De koninklijke waardigheid was in Israël wel aan Israëlitische afkomst, maar niet gelijk het priesterschap aan een bepaalde geboorte verbonden; even zo min werd zij door vrije keuze van het volk opgedragen, zoals bijvoorbeeld bij de Edomieten (Genesis36: 31vv.); het is de Heere zelf, die voor Zijn volk een koning kiest. Daarom laat Samuël thans de oudsten gaan om hen later weer te roepen, wanneer God de aanwijzing gedaan zal hebben. Wanneer daarna nog een keuze door het lot geschiedt (10: 19vv.), zo moest hierdoor Saul niet alleen voor het volk, als de door de Heere verkorene, openlijk voorgesteld worden, maar ook hij voor zijn persoon in de zekerheid van zijn goddelijke verkiezing des te meer versterkt worden..

Wij zien hieruit, dat het gezag van Samuël nog onverzwakt was. Hoewel zij een koning begeerden, toch wagen zij het niet hem niet te gehoorzamen, als hij hun beveelt om maar huns weegs te gaan, om de tijd of de dag af te wachten, waarop God hun een koning zou geven. Wel een bewijs, dat Samuël zelf geheel onschuldig was aan de daden van zijn kinderen en die daden ook niet goedkeurde of door de vingers zag..

HOOFDSTUK 9.

SAUL TOT ISRAELS KONING BENOEMD, IS SAMUELS GAST.

I. Vs.1-25. De Heere laat Samuël niet lang wachten op de man, die hij Zich tot koning verkoren heeft. Hij geeft hem de aanwijzing, dat op een bepaalde dag en op een bepaald uur een man uit de stam van Benjamin tot hem zal komen. De schreden van Saul, de zoon van Kis, die met zijn knecht is uitgegaan om de verloren ezelinnen van zijn vader te zoeken, en reeds overal in de omtrek gezocht heeft zonder ze te vinden, worden naar het land van Zuf geleid. Daar houdt zich ook de profeet op om een offerfeest te houden. Het wordt de knecht ingegeven, dat Saul zich naar de man van God zal wenden om diens raad in te winnen. Samuël herkent aanstonds in degene, die tot hem komt, de uitverkorene van de Heere, stelt hem omtrent de verloren ezelinnen gerust en wijst hem aan, waartoe hij geroepen is; daarop dringt hij hem aan de offermaaltijd deel te nemen, neemt hem mee in zijn huis, waar hij, voordat men zich te ruste legt, een samenspreking met hem houdt.

1. Er was nu, ten tijde dat Israël een koning begeerde en Samuël wachtte, wie de Heere als Zijn daartoe verkorene hem aanwijzen zou, een man van Benjamin, uit de stam, die 350 jaar geleden bijna geheel was uitgeroeid (Richteren 19-21), maar sinds die tijd weer toegenomen was, wiens naam was Kis (= hard), een zoon van Abiël (= mijn vader is God; 14: 51; 1 Kronieken 9: 33), de zoon van Zeror (= kleine bundel), de zoon van Bechorath (= zoon van de eerstgeborene), de zoon van Aflah (= verfrist), de zoon van een man, wiens naam niet bekend is, van Jemini, van de Benjaminiten, uit Gibeä, het tegenwoordige Tuleil el Phul (Jud 19: 13), een dapper held. 1)

1) In het Hebreeuws Gibboor chajil. Evenals in Richteren 2: 1 betekent dit ook hier een vermogend man, een man rijk aan aardse bezittingen..

2. Die had een zoon van reeds enigzins gevorderde leeftijd (1 Samuel 13: 2) wiens naam was Saul 1) (= gevraagd), deze was wel zo oud, dat hij zelf reeds een strijdbare zoon had, maar in vergelijking tot zijn vader toch een jongeling, een jong man, en mooi, 2) ja erwas geen mooiere man dan hij onder de kinderen van Israël; van zijn schouders en opwaarts was hij hoger dan al het volk, hij was een hoofd groter dan de anderen.

1) De naam van Saul komt meermalen voor (Genesis 36: 37 Num. 26: 12vv.); hier behoorde hij tot de eisen van de eerste koning van Israël, opdat het volk een blijvende herinnering zou hebben, op welke wijze het aan een koning gekomen was (8: 5, 19vv.). De andere eigenschappen, zijn lichamelijke kracht en schoonheid maakten hem aangenaam voor de mensen, want de Oosterse volken zien bij hun koningen zeer op het uiterlijke..

(De Spartanen legden hun koning Archidamus een boete op, omdat hij een kleine vrouw getrouwd had, die hun waarschijnlijk geen koningen maar koninkjes zou voortbrengen (Plutarchus: de educatione)..

2) Dit betekent, dat hij in zijn volle jeugdige kracht stond, een man van frisse levenskracht..

3. De ezelinnen nu van Kis, de vader van Saul, waren schijnbaar toevallig, maar in waarheid door Gods bestuur (Ru 2: 3), verloren geraakt, toen zij buiten op het veld zonder bijzonder opzicht weidden; daarom zei Kis tot zijn zoon Saul, die nog in zijn vaders huis met vrouw en kinderen woonde: Neem nu een van de jongens, van de knechten, met u en maak u op, ga heen, zoek de ezelinnen.

5. Toen zij, de grenzen van Benjamin in het zuidwesten overgegaan zijnde, en zuidoostelijk zich tot beneden tot Bethlehem gewend hebbende, in het land van Zuf (= honing) kwamen, zei Saul tot zijn jongen, die bij hem was: Kom en laat ons terugkeren, dat niet misschien mijn vader van de ezelinnen aflate¹) en voor ons bekommerd zij, dat ons enig ongeval overkomen mocht, omdat wij reeds zolang afwezig zijn.

1) Bij Ruth 1: 22 hebben wij de landstreek ten zuiden van Jeruzalem tot Bethlehem beschreven; van Bethlehem vermelden wij hier nog, dat de bewoners van de eigenlijke stad, ongeveer 4000 zielen tellende, op enige honderden Moslims na, thans allen Christenen zijn, waaronder een Evangelische gemeente bestaat. Zij onderscheiden zich door een mooie vorm van het gezicht, evenals door zeldzame bedrijvigheid en daardoor ontstane welvaart. Behalve de vee- en bijenteelt, land- olie- en wijnbouw, drijven zij ook bijzonder handel in rozenkransen en schelpen, waarvan zij jaarlijks een grote menigte, de laatste met verschillende voorstellingen uit de Bijbelse geschiedenis versierd, aan de pelgrims verkopen. De vruchtbare grond en het klimaat, dat veel zachter is dan in Jeruzalem, zodat er nog ten tijde van het Kerstfeest voer genoeg voor de kudden op het veld en dikwijls het mooiste weer is (Luk.2: 8), zijn zeer gunstig voor hun economische werkzaamheden. Bovendien is de omtrek van de stad, in vergelijking met andere streken van Palestina, goed van water voorzien; dit water wordt door iedereen van oudsher bijzonder geprezen. Ongeveer een kwartier van de noordzijde van de stad, naar het oosten, ligt ene bron, die de overlevering aanwijst als die, waaruit de drie helden (2 Samuel .23: 13vv.) voor David water haalden, de put van David genaamd; deze is zeer goed gebouwd, 17-21 voet diep en bevat een overvloed aan helder en koel water, waartoe drie openingen van boven leiden. Verlaten wij nu Bethlehem en wenden wij ons verder naar het zuiden, dan bereiken wij na een uur het tegenwoordige Urtas, waarin wij het in 2 Kronieken 11: 6, en in de toevoeging van de Septuaginta aan Joz.15: 59 vermelde Etham erkennen. Dit Etham is niet te verwisselen met de tweede legerplaats van de kinderen van Israël bij hun uittocht uit Egypte (Ex.13: 20) en de spelonk bij Stam (Richteren 15: 8; 1 Kronieken 4: 32). Het ligt in een diepe Wady, die zich met de Wady Khureitum verenigt en na een loop van vier uur in zuidoostelijke richting naar de Dode Zee stroomt. In het liefelijke dal van deze Wady liggen de beroemde tuinen van Salomo, waarvan in Prediker 2: 4-6 Hoogl.4: 12,16 melding gemaakt wordt, en die nog hun oude vruchtbaarheid behouden hebben, zodat Europese kolonisten, die zich daar vestigen, in één jaar zevenmaal aardappelen verbouwen. Daarheen ging Salomo dikwijls, zittende op een hoge wagen en van metgezellen omgeven, van Jeruzalem; hij beschrijft ons het aangename van de beginnende lente, die hij daar zag in de woorden van het Hooglied 2: 11vv.. Zuidoostelijk daarvan vinden wij het dorp Rhureitum, waarbij een ongeveer 1000 voet lang hol met vele vertakkingen ligt, dat men ten onrechte voor de spelonk Adullam (1 Samuel .22: 1) gehouden heeft. Noordoostelijk van de laatstgenoemde plaats bevindt zich de Frankenberg (Dschebel Fureidis = klein paradijs), zo genoemd, omdat de Franken nog 40 jaar na het

verlies van Jeruzalem in het jaar 1244 na Christus) deze in het bezit hielden. Deze is zonder twijfel dezelfde als de wachttorens Beth-Cherem in Jer.6: 1, en het kasteel, dat Herodes de Grote op de plaats van zijn overwinning over de Joden bouwde (Herodium), en waarin hij later begraven werd. Zuidwestelijk van Etham vinden wij eveneens een oud vervallen kasteel, dat de Arabieren El-Burajj noemen. Dicht daarbij liggen de vijvers van Salomo. Dit zijn drie reusachtige, kunstige waterbakken, die in het nu geheel eenzame dal van het oosten naar het westen zo over elkaar liggen, dat de grond van de ene hoger is, dan die van de andere; aan de westzijde gaat de straat van Hebron naar Jeruzalem voorbij. Het water ontvangen zij uit een bron, waartoe men aan de noordwestzijde van het kasteel el Burak 12 voeten diep neerdaalt. Door een waterleiding, die vooral langs de oppervlakte van de grond voortgaat en op sommige plaatsen onder de aarde ligt, en gedeeltelijk uit een stenen kanaal, gedeeltelijk uit aarden pijpen bestaat, wordt het water naar Jeruzalem afgeleid. Volgens Josefus heeft Pontius Pilatus deze waterleiding aangelegd, terwijl hij de middelen daartoe uit de tempelschat nam, hetgeen de Joden in zeer hoge mate verbitterde; en mede tot zijn aanklacht bij de keizer aanleiding gaf, ten gevolge waarvan hij afgezet werd en zichzelf ombracht.

Wij komen nog eens terug op die verzonken bron, waarvan de vijver zijn water heeft. Zij is 270 schreden van de hoogste vijver verwijderd; nadat men door de met zware dekstenen gesloten monding van een gewelf binnengetreden, en over puinhopen tot de grond gekomen is, komt men tot een donker vierhoekig welfsel van 25 voet lengte en 10 voet breedte met een rotsbank aan de zijde; een van boven ronde deur voert westwaarts in een rotskamer, die ongeveer 8 schreden in de lengte en in de breedte heeft, en vandaar een andere rotsdeur in een kleine duistere kamer, aan de westelijke wand waarvan het water uit de rotsspleten zachtjes vloeit, en nadat het tot een twee el brede stroom geworden is, ruisend naar het oosten voortloopt om verder een bassin te vullen, en van daar zich in twee armen te verdelen, de ene arm loopt in de vijver uit, de andere gaat naar de waterleiding. Deze stroom is Ras el Ain of Ain Saleh, de besloten wel, de verzegelde fontein, waarvan in Hoogl.4: 12 sprake is. Gaan wij westelijk van de vijvers van Salomo op de straat, die van Hebron naar Jeruzalem voert, noordwaarts terug, zo hebben wij pas in het zuidwesten van Bethlehem, die landstreek voor ons, die zonder twijfel onder het in ons gedeelte genoemde land Zuf bedoeld is. Daarheen had zich waarschijnlijk een gedeelte van het oorspronkelijk tot de stam van Efraïm behorende Levietengeslacht Zuf bij zijn verhuizen gewend, en aan die landstreek de naam gegeven, evenals het andere gedeelte, waarvan Elkana afstamde, zich te Rama vestigde en aan die plaats de naam van Ramathaim Zofim gaf (1: 1). De stad, waarbij Saul zich met zijn knecht bevond, toen deze hem het antwoord gaf, dat wij in het volgende vers lezen, kan niet nader worden aangewezen; die plaats was echter ook Samuëls eigenlijke woonplaats niet, zoals de meeste uitleggers aannemen, die daarom Rama ergens anders zoeken dan in het tegenwoordige er Râm, en ook het graf van Rachel (10: 2 op een geheel andere plaats stellen, dan de overlevering. Deze plaats was, evenals Mizpa, Gilgal, Bethlehem (7: 5vv.; 10: 8; 16: 2vv.) en andere, een plaats, die door de profeet van tijd tot tijd bezocht werd, waar hij offerfeesten hield, en hem een woning van God ten dienste stond, zoals wij in de geschiedenis van Eliza vinden (2 Koningen .4: 8vv.). Uit het land Zuf komen wij verder tot het reeds bij Ruth 1: 22 vermelde Beit Dschala, wenden ons noordwestelijk heen en vinden aan de overzijde van de Wady Bittir de Filippus-bron, wier water volgens latere mening die zou zijn, waarin Filippus de kamerling uit het Morenland doopte (Hand.8: 26vv.); de oudere

overlevering echter plaatst deze gebeurtenis naar het 1 3/4 uur noordelijk van Hebron gelegen Beth-Zur (Joz.15: 58), waarbij zich een bron Ain et Dirweh bevindt. Dit stemt beter met het Bijbelse bericht overeen, omdat aan Filippus uitdrukkelijk de weg naar het zuiden wordt aangewezen om zich daarop te begeven, en Hiëronymus in de levensgeschiedenis van Paula beweert, dat van oudsher een weg van Jeruzalem naar Gaza werkelijk over Hebron ging; zij voerde aan de andere zijde van Bethlehem door de woestijn van Thekoa; vandaar de bijvoeging: "die woest is". Noordoostelijk van de Filippusbron ligt Ain Karim, het St.Johannes-klooster, aan de zuidelijke zijde van de groot wady Beit Chadina of het Terebinthendal. De laatstgenoemde plaats wordt door de overlevering van de kloosters ten onrechte voor de schouwplaats van de strijd tussen David en Goliath gehouden; deze ligt veel meer in de nabijheid van Socho in de wady Musur, dus links van de straat naar Gaza (17: 1vv.) eveneens wordt Ain Karim, een van de mooiste en grootste kloosters in Jeruzalem, ten onrechte voor de plaats uitgegeven, waar Johannes geboren werd en zich ophield (Lu 1: 7). Van hier wenden wij ons noordoostelijk naar el Kubeibeh, dat door velen voor het nieuwtestamentische Emmaüs gehouden wordt; anderen verstaan daaronder het tegenwoordige Amwas, het vroegere Nicopolis, dat eveneens dwaling is; anderen Kiriat el Enab (1 Samuel 7: 1); anderen Kulonieh (Lu 24: 13). Noordoostelijk daarvan hebben wij Gibeon (Joz.9: 3vv.); vier uur van Gibeon, naar het noordwesten ligt Boven- en Beneden Beth-horon (Joz.10: 9vv.), een half uur zuidelijk van de eerste plaats Mizpa. Een hoge bergrug, met name Neby Samwil, die zich met een punt tot een hoogte van 600 voet, het hoogste punt in die landstreek, boven de vlakte verheft, loopt van het zuidwesten naar het noordoosten. Op de noordoostelijke top hiervan ziet men een klein, armoedig dorpje en in het midden daarvan een vervallen Moskee, die door Joden, Christenen en Moslims voor het graf van Samuël gehouden wordt, hetgeen echter met 1 Samuel .25: 1; 28: 3 niet overeenstemt. Het uitzicht van het dak van de Moskee is naar alle zijden heen zeer uitgestrekt, en wordt door zijn majestueuze hoogte werkelijk tot een Mizpa, dat is: tot een wachttoren. Hiervandaan is de weg naar Gibeon zuidoostelijk ruim 1 1/2 uur. Noordelijk daarvan ligt Rama, Samuëls geboorte- en woonplaats; toch bestaan over het Rama van Samuël, evenals over het nieuwtestamentische Emmaüs, de meest verschillende meningen; sommigen zoeken het in Soba, ten westen van Jeruzalem, anderen in Ramleh bij Joppe, nog anderen bij de Frankenberg, weer anderen in het tegenwoordige Rameh, 3/4 uur ten noorden van Hebron en 1/4 uur ten zuiden van Halhul. Ongeveer 3/4 uur noordoostelijk van Rama vinden wij Gibeon; noordoostelijk tegenover Gibeon, ligt Michmas, door de Wady Suweinit daarvan gescheiden. Deze landstreek zullen wij bij 13: 5 nader leren kennen, tot daar is het hier gezegde voldoende tot een goed begrip van de volgende geschiedenis..

2) Aflata, in de zin van, afzie, zich er niet meer om bekommere. Dit bewijst wel, dat hij een vermogend man was, een man, rijk aan vee..

5. Toen zij, de grenzen van Benjamin in het zuidwesten overgegaan zijnde, en zuidoostelijk zich tot beneden tot Bethlehem gewend hebbende, in het land van Zuf (= honing) kwamen, zei Saul tot zijn jongen, die bij hem was: Kom en laat ons terugkeren, dat niet misschien mijn vader van de ezinnen aflata¹) en voor ons bekommerd zij, dat ons enig ongeval overkomen mocht, omdat wij reeds zolang afwezig zijn.

1) Bij Ruth 1: 22 hebben wij de landstreek ten zuiden van Jeruzalem tot Bethlehem beschreven; van Bethlehem vermelden wij hier nog, dat de bewoners van de eigenlijke stad, ongeveer 4000 zielen tellende, op enige honderden Moslims na, thans allen Christenen zijn, waaronder een Evangelische gemeente bestaat. Zij onderscheiden zich door een mooie vorm van het gezicht, evenals door zeldzame bedrijvigheid en daardoor ontstane welvaart. Behalve de vee- en bijenteelt, land- olie- en wijnbouw, drijven zij ook bijzonder handel in rozenkransen en schelpen, waarvan zij jaarlijks een grote menigte, de laatste met verschillende voorstellingen uit de Bijbelse geschiedenis versierd, aan de pelgrims verkopen. De vruchtbare grond en het klimaat, dat veel zachter is dan in Jeruzalem, zodat er nog ten tijde van het Kerstfeest voer genoeg voor de kudden op het veld en dikwijls het mooiste weer is (Luk.2: 8), zijn zeer gunstig voor hun economische werkzaamheden. Bovendien is de omtrek van de stad, in vergelijking met andere streken van Palestina, goed van water voorzien; dit water wordt door iedereen van oudsher bijzonder geprezen. Ongeveer een kwartier van de noordzijde van de stad, naar het oosten, ligt ene bron, die de overlevering aanwijst als die, waaruit de drie helden (2 Samuel .23: 13vv.) voor David water haalden, de put van David genaamd; deze is zeer goed gebouwd, 17-21 voet diep en bevat een overvloed aan helder en koel water, waartoe drie openingen van boven leiden. Verlaten wij nu Bethlehem en wenden wij ons verder naar het zuiden, dan bereiken wij na een uur het tegenwoordige Urtas, waarin wij het in 2 Kronieken 11: 6, en in de toevoeging van de Septuaginta aan Joz.15: 59 vermelde Etham erkennen. Dit Etham is niet te verwisselen met de tweede legerplaats van de kinderen van Israël bij hun uittocht uit Egypte (Ex.13: 20) en de spelonk bij Stam (Richteren 15: 8; 1 Kronieken 4: 32). Het ligt in een diepe Wady, die zich met de Wady Khureitum verenigt en na een loop van vier uur in zuidoostelijke richting naar de Dode Zee stroomt. In het liefelijke dal van deze Wady liggen de beroemde tuinen van Salomo, waarvan in Prediker 2: 4-6 Hoogl.4: 12,16 melding gemaakt wordt, en die nog hun oude vruchtbaarheid behouden hebben, zodat Europese kolonisten, die zich daar vestigen, in één jaar zevenmaal aardappelen verbouwen. Daarheen ging Salomo dikwijls, zittende op een hoge wagen en van metgezellen omgeven, van Jeruzalem; hij beschrijft ons het aangename van de beginnende lente, die hij daar zag in de woorden van het Hooglied 2: 11vv.. Zuidoostelijk daarvan vinden wij het dorp Rhureitum, waarbij een ongeveer 1000 voet lang hol met vele vertakkingen ligt, dat men ten onrechte voor de spelonk Adullam (1 Samuel .22: 1) gehouden heeft. Noordoostelijk van de laatstgenoemde plaats bevindt zich de Frankenberg (Dschebel Fureidis = klein paradijs), zo genoemd, omdat de Franken nog 40 jaar na het verlies van Jeruzalem in het jaar 1244 na Christus) deze in het bezit hielden. Deze is zonder twijfel dezelfde als de wachttorens Beth-Cherem in Jer.6: 1, en het kasteel, dat Herodes de Grote op de plaats van zijn overwinning over de Joden bouwde (Herodium), en waarin hij later begraven werd. Zuidwestelijk van Etham vinden wij eveneens een oud vervallen kasteel, dat de Arabieren El-Buraj noemen. Dicht daarbij liggen de vijvers van Salomo. Dit zijn drie reusachtige, kunstige waterbakken, die in het nu geheel eenzame dal van het oosten naar het westen zo over elkaar liggen, dat de grond van de ene hoger is, dan die van de andere; aan de westzijde gaat de straat van Hebron naar Jeruzalem voorbij. Het water ontvangen zij uit een bron, waartoe men aan de noordwestzijde van het kasteel el Burak 12 voeten diep neerdaalt. Door een waterleiding, die vooral langs de oppervlakte van de grond voortgaat en op sommige plaatsen onder de aarde ligt, en gedeeltelijk uit een stenen kanaal, gedeeltelijk uit aarden pijpen bestaat, wordt het water naar Jeruzalem afgeleid. Volgens Josefus heeft Pontius

Pilatus deze waterleiding aangelegd, terwijl hij de middelen daartoe uit de tempelschat nam, hetgeen de Joden in zeer hoge mate verbitterde; en mede tot zijn aanklacht bij de keizer aanleiding gaf, ten gevolge waarvan hij afgezet werd en zichzelf ombracht.

Wij komen nog eens terug op die verzonken bron, waarvan de vijver zijn water heeft. Zij is 270 schreden van de hoogste vijver verwijderd; nadat men door de met zware dekstenen gesloten monding van een gewelf binnengetreden, en over puinhopen tot de grond gekomen is, komt men tot een donker vierhoekig welf van 25 voet lengte en 10 voet breedte met een rotsbank aan de zijde; een van boven ronde deur voert westwaarts in een rotskamer, die ongeveer 8 schreden in de lengte en in de breedte heeft, en vandaar een andere rotsdeur in een kleine duistere kamer, aan de westelijke wand waarvan het water uit de rotsspleten zachtjes vloeit, en nadat het tot een twee el brede stroom geworden is, ruisend naar het oosten voortloopt om verder een bassin te vullen, en van daar zich in twee armen te verdelen, de ene arm loopt in de vijver uit, de andere gaat naar de waterleiding. Deze stroom is Ras el Ain of Ain Saleh, de besloten wel, de verzegelde fontein, waarvan in Hoogl.4: 12 sprake is. Gaan wij westelijk van de vijvers van Salomo op de straat, die van Hebron naar Jeruzalem voert, noordwaarts terug, zo hebben wij pas in het zuidwesten van Bethlehem, die landstreek voor ons, die zonder twijfel onder het in ons gedeelte genoemde land Zuf bedoeld is. Daarheen had zich waarschijnlijk een gedeelte van het oorspronkelijk tot de stam van Efraïm behorende Levietengeslacht Zuf bij zijn verhuizen gewend, en aan die landstreek de naam gegeven, evenals het andere gedeelte, waarvan Elkana afstamde, zich te Rama vestigde en aan die plaats de naam van Ramathaïm Zofim gaf (1: 1). De stad, waarbij Saul zich met zijn knecht bevond, toen deze hem het antwoord gaf, dat wij in het volgende vers lezen, kan niet nader worden aangewezen; die plaats was echter ook Samuëls eigenlijke woonplaats niet, zoals de meeste uitleggers aannemen, die daarom Rama ergens anders zoeken dan in het tegenwoordige er Râm, en ook het graf van Rachel (10: 2 op een geheel andere plaats stellen, dan de overlevering. Deze plaats was, evenals Mizpa, Gilgal, Bethlehem (7: 5vv.; 10: 8; 16: 2vv.) en andere, een plaats, die door de profeet van tijd tot tijd bezocht werd, waar hij offerfeesten hield, en hem een woning van God ten dienste stond, zoals wij in de geschiedenis van Eliza vinden (2 Koningen .4: 8vv.). Uit het land Zuf komen wij verder tot het reeds bij Ruth 1: 22 vermelde Beit Dschala, wenden ons noordwestelijk heen en vinden aan de overzijde van de Wady Bittir de Filippus-bron, wier water volgens latere mening die zou zijn, waarin Filippus de kamerling uit het Morenland doopte (Hand.8: 26vv.); de oudere overlevering echter plaatst deze gebeurtenis naar het 1 3/4 uur noordelijk van Hebron gelegen Beth-Zur (Joz.15: 58), waarbij zich een bron Ain et Dirweh bevindt. Dit stemt beter met het Bijbelse bericht overeen, omdat aan Filippus uitdrukkelijk de weg naar het zuiden wordt aangewezen om zich daarop te begeven, en Hiëronymus in de levensgeschiedenis van Paula beweert, dat van oudsher een weg van Jeruzalem naar Gaza werkelijk over Hebron ging; zij voerde aan de andere zijde van Bethlehem door de woestijn van Thekoa; vandaar de bijvoeging: "die woest is". Noordoostelijk van de Filippusbron ligt Ain Karim, het St.Johannes-klooster, aan de zuidelijke zijde van de groot wady Beit Chadina of het Terebinthendal. De laatstgenoemde plaats wordt door de overlevering van de kloosters ten onrechte voor de schouwplaats van de strijd tussen David en Goliath gehouden; deze ligt veel meer in de nabijheid van Socho in de wady Musur, dus links van de straat naar Gaza (17: 1vv.) eveneens wordt Ain Karim, een van de mooiste en grootste kloosters in Jeruzalem, ten

onrechte voor de plaats uitgegeven, waar Johannes geboren werd en zich ophield (Lu 1: 7). Van hier wenden wij ons noordoostelijk naar el Kubeibeh, dat door velen voor het nieuwtestamentische Emmaüs gehouden wordt; anderen verstaan daaronder het tegenwoordige Amwas, het vroegere Nicopolis, dat eveneens dwaling is; anderen Kiriath el Enab (1 Samuel 7: 1); anderen Kulonieh (Lu 24: 13). Noordoostelijk daarvan hebben wij Gibeon (Joz.9: 3vv.); vier uur van Gibeon, naar het noordwesten ligt Boven- en Beneden Beth-horon (Joz.10: 9vv.), een half uur zuidelijk van de eerste plaats Mizpa. Een hoge bergrug, met name Neby Samwil, die zich met een punt tot een hoogte van 600 voet, het hoogste punt in die landstreek, boven de vlakte verheft, loopt van het zuidwesten naar het noordoosten. Op de noordoostelijke top hiervan ziet men een klein, armoedig dorpje en in het midden daarvan een vervallen Moskee, die door Joden, Christenen en Moslims voor het graf van Samuël gehouden wordt, hetgeen echter met 1 Samuel .25: 1; 28: 3 niet overeenstemt. Het uitzicht van het dak van de Moskee is naar alle zijden heen zeer uitgestrekt, en wordt door zijn majestueuze hoogte werkelijk tot een Mizpa, dat is: tot een wachttoren. Hiervandaan is de weg naar Gibeon zuidoostelijk ruim 1 1/2 uur. Noordelijk daarvan ligt Rama, Samuëls geboorte- en woonplaats; toch bestaan over het Rama van Samuël, evenals over het nieuwtestamentische Emmaüs, de meest verschillende meningen; sommigen zoeken het in Soba, ten westen van Jeruzalem, anderen in Ramleh bij Joppe, nog anderen bij de Frankenberg, weer anderen in het tegenwoordige Rameh, 3/4 uur ten noorden van Hebron en 1/4 uur ten zuiden van Halhul. Ongeveer 3/4 uur noordoostelijk van Rama vinden wij Gibeon; noordoostelijk tegenover Gibeon, ligt Michmas, door de Wady Suweinit daarvan gescheiden. Deze landstreek zullen wij bij 13: 5 nader leren kennen, tot daar is het hier gezegde voldoende tot een goed begrip van de volgende geschiedenis..

2) Aflate, in de zin van, afzie, zich er niet meer om bekommere. Dit bewijst wel, dat hij een vermogend man was, een man, rijk aan vee..

6. Hij, de knecht, daarentegen zei tot hem; Zie toch, er is, zoals ik vernam, een man Gods in deze stad 1) die voor ons op de heuvel ligt (vs.12), en hij is een geëerd man; al wat hij spreekt, dat gebeurt zeker; laat ons nu daarheen gaan om hem te raadplegen, misschien zal hij ons, hoewel het slechts een kleine zaak is, door zijn profetische geest onze weg aanwijzen, waarop wij gaan zullen,

2) om tot ons doel te komen en de ezelinnen te vinden.

1) Wellicht heeft de knecht onderweg gehoord, dat Samuël juist in deze stad op zijn jaarlijkse rondreis vertoefde. Rama is het toch niet geweest, zoals duidelijk blijkt uit 10: 2-5. Omdat toch wordt gemeld, dat Saul op zijn terugreis van deze stad komt in de nabijheid van het graf van Rachel aan de grens van Benjamin bij Zelzah, daarna bij de eikenboom Thabor en dan te Gibeon. Deze weg was niet die van Rama naar Gibeon. Aan die weg lag niet het graf van Rachel, maar dichtbij Bethlehem. Wij moeten deze stad zoeken in ten zuidwesten van Jeruzalem, aan de grens van Benjamin..

Zo weet de Heere de wegen en de middelen te leiden, dat Zijn heilig doel bereikt wordt. Calvijn zegt bij de plaats zo terecht: Daarom worden wij hier door de Heilige Geest onderwezen in het feit, dat alle zaken hier op aarde door God bestuurd worden en gaan onder

de hoge regering van God. Laten wij Zijn Voorzienige zorg bewonderen en tot ons nut en onderwijzing aanwenden..

2) Het voorstel om de profetie te doen dienen voor zo'n geringe zaak als deze, openbaarde van welke geest zij waren. Wij voelen sterk een tijdelijk verlies, en wenden vele moeiten aan om het weer te vinden, naar hoe weinig beproeven wij de zaligheid van onze zielen te zoeken, en hoe spoedig zijn wij dat zoeken moe. Wanneer de predikers de mensen konden leren, hoe zij hun eigendom konden verzekeren of rijkdom verkrijgen, zij zouden meer geraadpleegd en geëerd worden dan thans, nu zij prediken hoe men de eeuwige ellende kan ontkomen, en het eeuwige leven kan verkrijgen. De meesten willen liever over hun aardse belangen horen, dan van hun plicht..

9. Wij moeten echter, voordat wij ons verhaal vervolgen, een aanmerking laten voorafgaan, die nodig is tot goed begrip van het volgende. Eertijds zei een ieder aldus in Israël, en ook nog in de tijd van deze geschiedenis, als hij ging om God door middel van enen profeet te vragen: Komt en laat ons gaan tot de ziener, want die heden (ten tijde dat dit boek geschreven werd) een profeet genoemd wordt, die werd eertijds een ziener genoemd, 1) om de gezichten die de Heere hem gaf (Num.12: 6); die naam was gebruikelijker dan de eerste (1 Kronieken 9: 22), hoewel ook die niet geheel onbekend was.

1) Die profeten waren, moesten zieners zijn; die ondernemen tot anderen te spreken van de dingen van God, moeten zelf een inzicht in deze dingen hebben..

10. Toen zei Saul, om na deze opmerking ons verhaal te vervolgen, tot zijn jongen: Uw woord is goed, kom, laat ons gaan. 1) En zij gingen naar de stad, waar de man Gods was, en bezig was in de priesterlijke dienst, die hij waarnam (1 Samuel 7: 17).

1) De dienaar was door een verborgen ingeving van de Geest tot het geven van die raad bewogen, opdat geschieden zou, wat de Heere besloten had.

Tot het geven van die raad was de dienaar door een heimelijke beweging van Gods Geest bewogen, opdat hetgeen de Heere besloten had, zou gebeuren. En Saul luisterde naar die raad, waaruit een ieder kan leren, niet zozeer te zien op de persoon door wie enige raad gegeven wordt, dan wel te letten op welke reden de gronden hiervan steunt..

12. Toen antwoordden zij hun en zeiden: Ziet, hij is voor uw aangezicht; hij is in deze stad, die voor u ligt; haast u nu, opdat gij hem nog aantreft, voordat hij uitgaat, want hij is heden in de stad gekomen, omdat het volk heden eenofferande heeft op de hoogte, 1) zoals hij hen daartoe uitgenodigd heeft.

1) Op de hoogte, wil hier niet zozeer zeggen, op een heuvel, maar op een verhevenheid waarop de offerande plaatshad. Van zulke hoogten werden er vele gevonden..

Dat zij zeggen, dat hij heden in de stad is gekomen, bewijst wel, dat hij daar niet woonde, meer er slechts tijdelijk vertoefde..

13. Wanneer gij in de stad komt, zo zult gij hem vinden, eer hij opgaat op, of naar, de hoogte, om de offermaaltijd met de genodigde hoofden van de stad te eten: want het volk zal niet eten, totdat hij komt; want hij zegent het offer, hij spreekt eerst een bede uit, daarna eten de genodigden; daarom gaat nu spoedig op, want hem, als heden zult gij hem vinden; nu is hij nog thuis, straks zal hij reeds uitgegaan zijn.

Het is niet zozeer de gehele volledige offerdienst, die Samuël op verschillende plaatsen in het land hield, sinds het heiligdom te Silo had opgehouden de enige rechtmatige offerplaats te zijn, als wel het dank- of slachtoffer. Het voorname doel van deze was: gemeenschapsoefening met de Heere en van de leden van het volk van God onder elkaar (Le 3: 17); dit mocht des te minder nagelaten worden daar eigenlijk alle slachtingen in de vorm van dankoffers moesten geschieden (Lev.1: 2 en "De 18: 5), daarom konden zij ook op andere plaatsen in het land, op hoogten, nu hier dan daar gehouden worden, zonder de wet (Deuteronomium 12) te schenden, omdat zij van begin af aan niet in zo'n onmiddellijke aansluiting aan het heiligdom gestaan hadden, als de overige offeranden. Samuël kwam daar hij als huispriester en ging bij de maaltijd als huisvader voor; de oudsten en voornaamsten van elke stad waren door hem gewoonlijk als gasten genodigd. Uit de woorden in vs.12 ziet men duidelijk, dat de stad, die in deze geschiedenis bedoeld is, niet zijn woonplaats Rama is, maar de aanzienlijkste, misschien ook de enige stad van betekenis in de landstreek van Zuf, waarom haar naam niet nader genoemd is..

16. Morgen omtrent deze tijd zal Ik tot u zenden een man uit het land van Benjamin, die zult gij tot voorganger zalven over Mijn volk Israël, en hij zal Mijn volkverlossen uit de hand van de Filistijnen, 1) die na de nederlaag (7: 10vv.), weer begonnen zijn het te verdrukken en te benauwen; want Ik heb Mijn volk aangezien, 2) omdat diens geroep tot Mij gekomen is (Ex.3: 7,9).

1) Dit is niet in strijd met de vroegere mededeling, maar hieruit blijkt, dat de Filistijnen weer begonnen om de verloren heerschappij terug te krijgen, om het volk van Israël te benauwen en te verdrukken. Daarom zou God een verlosser zenden in de toekomstige koning, zoals Hij vroeger Mozes had verwekt om hen van de verdrukking van de Egyptenaars te verlossen..

Had Israël een koning begeerd om met de andere volken gelijk te staan, God zal nu een koning geven, niet om Israël te doen naar zijn zondige neiging, maar om Zijn volk te verlossen uit de handen van zijn verdrukken. De reden, waarom Israël een koning vraagt en God een koning geeft, is daarom volstrekt niet dezelfde..

2) Aanzien, in de zin van, zich opmaken om te verlossen..

Ook hieruit blijkt, dat de regering van Saul niet een erfelijke regering zou zijn, maar slechts een tijdelijke. Hij zal alleen de roeping hebben om Israël van de Filistijnen te verlossen..

De Heere had Zijn ongenoegen te kennen gegeven over de eis van het volk om een koningsstam, nochtans spreekt Hij in liefde over hen en wil Hij die koningen maken tot middelen van redding. Gods genade is groot voor Zijn volk!.

17. Toen Samuël Saul aanzag, en in zijn hart de Heere vroeg, of deze de bedoelde persoon was, antwoordde hem de HEERE: Zie, dit is de man, van wie Ik u gezegd heb: Deze zal over Mijn volk heersen. 1)

1) Niet zonder reden wordt hier gezegd, dat Samuël opnieuw door God vermaand is en een nieuwe openbaring heeft ontvangen. Want wie God tot een bedienaar van Zijn Woord wil maken, behoort ook, hieromtrent, niet in het onzekere te verkeren..

17. Toen Samuël Saul aanzag, en in zijn hart de Heere vroeg, of deze de bedoelde persoon was, antwoordde hem de HEERE: Zie, dit is de man, van wie Ik u gezegd heb: Deze zal over Mijn volk heersen. 1)

1) Niet zonder reden wordt hier gezegd, dat Samuël opnieuw door God vermaand is en een nieuwe openbaring heeft ontvangen. Want wie God tot een bedienaar van Zijn Woord wil maken, behoort ook, hieromtrent, niet in het onzekere te verkeren..

18. En Saul naderde tot Samuël op hetzelfde ogenblik, dat deze dit antwoord ontving, in het midden van de poort, 1) en zei, omdat hij Samuël niet kende, hoewel deze het gehele land doorreisde tot heilige verrichtingen: Wijs mij toch, waar is hier het huis van de ziener, het huis, waar hij zijn intrek genomen heeft (Hand.10: 17vv.).

1) In het midden van de poort, wil hier zeggen, bij de ingang. Men moest en kon alleen door de poort de stad binnengaan. God leidt ook de schreden van Saul..

20. Want, 1)om de zaak, waarom gij komt, reeds dadelijk op te helderen: de ezelinnen aangaande, die gij heden de derde dag kwijt bent, zet uw hart daarop niet langer, want zij zijn gevonden; en nu deze zorg van u weggenomen is, richt uw hart op iets hogers, dat de Heere met u voor heeft: wiens zal zijn al het gewenste, dat in Israël is het heerlijkste, dat in deze dagen zo menig hart en huis in Israël voor zich begeert? Is het niet van u en van het gehele huis van uw vader?

1)Ondertussen is op te merken, dat God het hart van Saul overbuigt, om de woorden van Samuël geredelijk op te volgen. Want hij kon overwegen, dat zijn vader ongerust was over wat hem geschied was en vervolgens zich bij Samuël verontschuldigen en verlof vragen om heen te gaan. Maar niets van dit alles. Hij gehoorzaamt Samuël zonder enige tegenwerping. Het is volstrekt niet twijfelachtig, of God heeft hem daartoe bewerkt, evenals het zeker is, dat alle dingen door Zijn Voorzienigheid bestuurd worden. Daarom ook wekt Samuël bij hem vertrouwen op door zijn woorden, opdat zij groot gezag bij hem zouden hebben en vermaant hem, als van God daartoe opdracht gekregen hebbende, om zijn hart niet te zetten op de ezelinnen. Wat hij toch niet zonder bijzondere openbaring kon verzekeren. Waarom het behoorde dat Saul, tenzij hij volstrekt zich tegen God zou willen verzetten, erkende dat Samuël tot hem was gezonden om hem in alles ter wille te zijn en het bevel om bij Samuël te blijven, gewillig opvolgde..

21. Toen antwoordde Saul, die aanstonds begreep, dat de ziener van de eer van het koninkrijk sprak-want deze was het, die alle harten en gedachten bezig hield-maar voor zich het allerm minst daaraan gedacht had, en hij zei: Ben ik niet een zoon van Jemini (een Benjaminiet) en dus van de kleinste van de stammen van Israël (Richteren 20: 26vv.)? en mijn geslacht is het niet bovendien het kleinste van al de geslachten van de stam 1) van Benjamin? Waarom spreekt gij mij dan aan met zulkewoorden? 2)

1) In de grondtekst staat het meervoud: "stammen"; dit is zonder twijfel een schrijffout, zoals dan ook alle oude vertalingen het enkelvoud "stam" hebben..

2) Ootmoed is de edelste deugd in een mens, door haar worden alle overige deugden geadeld. Ware deze niet bij Saul geweest, zo had hij kunnen denken, zo niet zelfs zeggen: "Ik ben even na daartoe als een ander", en daar God hem reeds van de geboorte af in natuur en gedaante een zo hoge voorrang boven alle andere Israëlieten gegeven had, was hij ook niet zonder reden voor de waardigste tot de koninklijke kroon aan te zien. Dit is echter ver van hem, en hij geeft een juist teken van ootmoed, dat hij niet ziet op de voorrechten, die hij werkelijk bezit. Wanneer Saul altijd zo nederig en klein in eigen ogen gebleven was, en zich bestendig zijn nederige afkomst herinnerd had (15: 17), zo zou het later met hem zo kwalijk niet afgelopen zijn.

Deze ootmoed, die Saul hier openbaart, had echter geen diepe wortels bij hem geschoten, zoals later blijkt. Later werd hij zeer hoogmoedig, maar heeft dan ook ervaren, dat God de hovaardigen weerstaat..

22. Samuël dan, hartelijk verheugd over zulke woorden van ootmoed, die hem een bevestiging waren van de goddelijke verkiezing, nam Saul en zijn jongen mee naar de hoogte, en hij bracht ze in de kamer, die voor de meer aanzienlijkeburgers ingericht was, terwijl de overigen zich op het vrije veld gelegerd hadden; en hij gaf hun, ook de knecht, omwille van Saul, plaats aan het opperste van de genodigden, hij wees hun de ereplaats aan; de genodigden nu waren omtrent dertig man.

23. Toen zei Samuël tot de kok, nadat hij de zegenbede uitgesproken had (vs.13): Geef dat stuk, dat ik u heden morgen gegeven heb, waarvan ik tot u zei: Zet het bij u weg 1) tot een erestuk voor een nogte verwachten gast.

1) Samuël wist uit de gisteren ontvangen openbaring, dat de Heere heden de verkoren koning van Israël tot hem leiden zou (vs.15); hij had daardoor alles vooraf in orde kunnen brengen..

24. De kok nu bracht een schouder (Ex 29: 22) op met wat daaraan was 1) en Samuël zette het gehele stuk voor Saul, om hem des te meer te regeren, en hij zei: Zie, dit is het overgeblevene, een stuk waarop niemand van de aanwezigen aanspraak heeft, zet het voor u, eet, want het is, omdat de Heere mij voor uw aankomst met tijd en uur heeft bekend gemaakt, ter bestemder tijd voor u bewaard, toen ik zei: Ik heb het volk genodigd. Zo at Saul met Samuël opdie dag.

1) Dit kunnen niet de nieren geweest zijn, noch eigenlijk het vet, omdat dit verbrand moest worden ter ere van de Heere, maar moet wezen het niet voor het altaar bestemde vet aan het vlees..

25. Daarna, toen de maaltijd geëindigd was, gingen zij af van de hoogte in de stad en in het huis, waar Samuël geherbergd was, en hij sprak alleen met Saul op het dak 1) (De 22: 8). Daarna verwijderde hij zich en Saul bleef alleen in de stille kamer achter (2 Koningen .4: 9vv.); zij zullen dus weinig geslapen en veel gebeden 2) hebben, de beide vroeger elkaar onbekende, nu zo nauw aan elkaar verbonden mannen.

1) De Schrift zegt ons niets van de inhoud van dit gesprek; het is niet moeilijk die zich in te denken. Voor Israël zal nu een nieuw gedeelte van zijn geschiedenis beginnen, het zal zijn eerste koning ontvangen; hoe diep bewogen moet hierbij Samuëls hart geweest zijn! Waarvan kon hij anders spreken, dan van de hoge roeping van zijn volk en het diep verval, van de oorzaak van de grote ellende en de enige weg tot redding, van de dringende behoefte aan waarachtige bekering en de hoge roeping van de koning om als een man naar Gods hart Zijn volk voor te gaan en van de ontzaglijke straf, die deze zou ontvangen, indien hij niet God gaf, wat van God is, maar zich tot daden van ongehoorzaamheid en willekeur liet meeslepen?.

2) Hebt gij reeds zo'n gebedsnacht gehad? of tenminste gebedsuren, wanneer in de duisternis van de wereld het licht van de Heere in uw ziel neerdaalde en Hij zelf in u opging als een heldere morgenster? Hebt gij met Gods woord en gebed uw ziel geheiligd, voordat gij de wijding ontvingt tot uw Christelijk beroep, of zijt gij lichtzinnig spelende en dartelende uw werkkring ingetreden, die u Gods genade gegeven heeft?.

II. Vs.26-10: 16. De volgende morgen doet Samuël Saul uitgeleide tot aan het einde van de stad; hier laat hij hem stilstaan, zalft hem tot vorst over het volk van God, en laat hem vervolgens gaan met aankondiging van drie tekens, die hem de goddelijke verkiezing tot het koningschap bevestigen zullen. Hij wijst hem aan dat de onderneming tegen de Filistijnen te Gilgal waar hij het leger rondom zich zou verzamelen, door een offer gewijd zou worden, en dat hij daar zeven dagen zou wachten, totdat hij hem de wil van de Heere bekend gemaakt zou hebben. Terwijl nu Saul van Samuël weggaat, komen de drie tekens; bij het laatste, bij het ontmoeten van een hoop profeten die van de hoogte bij Gibeon neerkomt, wordt Saul door de Geest van God aangegrepen, zodat hij tot algemene verwondering van de Gibeonieten, zijn medeburgers, onder de profeten profeteert. In zijn vaders huis aangekomen geeft hij aan zijn oom op de tot hem gerichte vraag in het algemeen antwoord, maar verzwijgt wat Samuël hem van het koningschap gezegd heeft.

26. En zij stonden, omdat de slaap hun die nacht ontweek (vs.25), ieder op zijn plaats vroeg op, en het geschiedde omtrent de opgang van de dageraad, zo riep Samuël Saul, die de nacht op het dak had doorgebracht, zeggende: Sta op, dat ik u laat gaan, 1) ik wil u, zoals ik u gisteren zei (vs.19), niet langer bij mij houden. Toen stond Saul op, en zij beiden gingen uit, Saul met zijn knecht en Samuël, naar buiten.

1) In het Hebreeuws Waäscholchèka. Eigenlijk: ik zal u geleiden. Er wordt dan ook terstond gezegd: zij beiden gingen uit, hij en Samuël, naar buiten, en uit het volgende vers blijkt duidelijk, dat Samuël een eind weegs mee is gegaan om hem de woorden van God mee te delen..

27. Toen zij afgegaan waren aan het einde van de stad, zei Samuël, die hem een eind weegs uitgeleide deed, tot Saul: Zeg de jongen, dat hij voor onze aangezichten weggaat, want ik heb nog iets te doen met u, waarbij geen oog- en oorgetuige zijn mag; toen ging hij, de knecht, weg zoals zijn meester hem beval; maar, zo ging Samuël voort, sta gij als nu stil, en ik zal u Gods woord doen horen; 1) ik zal aan u doen wat Hij mij opgedragen heeft.

1) Het is door de zalving van de Heilige Geest, dat Christus, de grote Profeet, ons het Woord van de Heere openbaart (1 Joh.2: 17)..

Hoe verschillend zijn Gods gedachten van onze begeerten, Saul was uitgegaan om ezelinnen te zoeken, en hij vond een koninkrijk. Menigeen is heengegaan om rijkdom en genot te zoeken, en werd naar plaatsen geleid, waar hij de redding van zijn ziel vond..

HOOFDSTUK 10.

SAUL TOT KONING GEZALFD EN AAN HET VOLK VOORGESTELD.

1. Toen nam Samuël een oliekruiik met heilige olie, die hij tot dat doel had meegebracht, en goot ze uit op zijn hoofd, nadat hij hem eerst voor zich had laten neerknielen, en kuste hem als betoning van eerbied, en zei: Is het niet alzo, erkent gij nu niet met zekerheid, dat de HEERE u a) tot een voorganger over het volk van Zijn erfdeel, over Zijn eigendom gezalfd heeft? 1)

a)Hand.13: 21

1) Tot hiertoe was geen andere zalving dan die van de priester en van het heiligdom voorgekomen (Exod.30: 23vv. Lev.8: 10vv.). Nu Saul hier door Samuël tot koning gezalfd wordt, wordt daardoor het koningschap naast het priesterschap als een goddelijke inzetting geplaatst, waardoor de Heere voortaan Zijn volk eveneens gaven van Zijn Geest wilde laten toekomen tot opbouw van Zijn rijk. Evenals de priester door de zalving tot middelaar van de zedelijke zegeningen van Gods genade gezalfd werd, zo werd nu de koning tot een drager en middelaar van alle genadegoederen, die de Heere als Koning aan Zijn volk door de burgerlijke regering wilde geven..

Volgens de Rabbijnen zou een koning bij zijn zalving een kring op het hoofd getrokken zijn tot aanduiding van de koninklijke kroon (Le 8: 13)..

Opmerkelijk is het verschil tussen de zalving van Saul en die van David. Saul werd gezalfd met olie uit de kruik. David met olie uit de hoorn. Is het om ons daarmee reeds te leren, dat de heerschappij van Saul een voorbijgaand, die van David een erfelijke heerschappij zou zijn? De kruik is breekbaar, de hoorn niet..

2. Er zullen u echter nog meerdere bewijzen gegeven worden. Als gij heden van mij gaat, zo zult gij, na een weg van ongeveer 1 1/4 uur afgelegd te hebben, twee mannen vinden bij het graf van Rachel (Ge 35: 20), aan de grenzen van Benjamin, (Joz.18: 16) te Zeizah (= schaduw voor de zon; deze plaats is niet nader bekend); die zullen tot u zeggen: De ezelinnen zijn gevonden, die gij zijt gaan zoeken, en zie, uw vader heeft de zaak van de ezelinnen, reeds voordat zij gevonden waren, verlaten, en hij is bekommerd om u, zeggende: wat zal ik om mijn zoon doen, dat ik hem terugvind, of hoor, wat hem overkomen is?

Het eerste teken moest dus ook dienen, om Saul te bevestigen in zijn geloof aan hetgeen Samuël hem gezegd had omtrent zijn koningschap (1 Samuel 10: 8)..

3. Als gij u van daar en verder begeeft, verder naar het noorden tot uw woonplaats, en zult komen tot aan Elon Thabor (= eikedal van Thabor! een plaats in het gebied van Benjamin te zoeken), daar zullen u drie mannen vinden, opgaande tot God naar Bethel, 1) tot de plaats van de aanbidding te Beth-el, en elk volgens het gebod (Ex.23: 15; 34: 20), een offergave bij zich

hebbende, één dragende drie bokjes voor een dankoffer, en één dragende drie bollen brood voor een spijsoffer, en één dragende een fles wijn voor een dankoffer.

1) Hieruit blijkt, dat nog altijd een altaar te Beth-el stond. Want wat die mannen bij zich hadden, waren offergaven, om die tot een dankoffer voor de Heere te offeren..

5. Daarna zult gij komen te Gibeā, 1) op de heuvel van God, 2) uw woonplaats, waar de bezettingen van de Filistijnen, de uitgezette posten van de vijandelijke legers zijn, en het zal geschieden, als gij daar in de stad komt, zo zult gij ontmoeten een hoop profeten, in plechtige optocht a) van de hoogte bij de stad afkomende, en voor hun aangezichten speellieden met luiten en trommels en fluiten en harpen, zoals die bij psalmgezang gebruikt worden (Nu 19: 2), en zij, de achter deze speellieden aankomende profeten zullen profeteren, b) hun gevoel openbaren in verheven redenen en door levendige gebaren.

a) 1 Kronieken 16: 39 b) Num. 11: 25

1) Gibeā, naar de stam tot welken het behoorde, Gibeā Benjamins (13: 2) en als residentie van Saul: Gibeā Sauls (15: 34) genoemd, heet hier Gibeā Gods (Gibeā = heuvel), om de hoogte, die zich daar bevond en die tot offeranden gebruikt werd; deze was misschien als plaats van een profetenvereniging boven andere hoogten, waar eveneens geofferd werd, beroemd. Dat hier een profetenschool was kan niet met zekerheid gezegd worden, omdat die hoogte misschien ook een plaats was, waarheen de profetenzonen van Rama van tijd tot tijd in plechtige optochten zich begaven en evenzo van daar weer terugkeerden of naar andere streken verder reisden. Deze reizen hadden tot doel, godsdienstig leven bij het volk op te wekken en aan te kweken, daar het profeteren ook bij anderen een hogere stemming opwekt..

Extatische toestanden hebben niets aanstekelijks; zij planten zich voort, zoals wij bij de Amerikaanse revivals en de Zweedse preekziekte zien; ook bij hen, die volgens hun gezindheid aan zulke toestanden vreemd zijn..

2) Op de heuvel van God (in het Hebreeuws El-Gibeāth Haēlohim). Zo hebben het de Statenvertalers vertaald. Beter is het echter het onvertaald te laten en te lezen: Daarna zult gij komen te Gibeā-Gods. Het is hetzelfde als Gibeā-Sauls of Benjamins, en wordt daarom hier zo genoemd, omdat er een hoogte was, waarop een altaar stond en waarbij de profetenzonen zich verenigden..

6. En de Geest van de HEERE zal bij deze ontmoeting vaardig worden over u, en gij zult met hen profeteren, in een extatische toestand raken, door een geestelijke opwekking worden aangegrepen; en gij zult in een andere man veranderd worden; 1) de gehele richting van uw geest, die zich tot hiertoe slechts in het aardse leven bewogen heeft, zal die verandering ondergaan, die gij tot volbrenging van uw koninklijke roeping nodig hebt; want de Heere zal u een koninklijkgezind hart en koninklijke gedachten geven.

1) Wij moeten hier niet denken aan een geestelijke wedergeboorte, maar aan een ambtelijke werking van de Geest. De Geest van profetie zal op Saul overgaan, zodat ook hij zal

profeteren. Verder zal door de werking van de Geest zijn hart zo veranderd worden, dat hij bekwaam wordt gemaakt tot het volbrengen van zijn koninklijke roeping. Het hart is in de Heilige Schrift het centrum van het gehele geestelijke zieleleven, van willen en begeren, van denken en voelen en van voorstellen. Zou hem door de voorgaande tekens zijn roeping uiterlijk verzekerd worden, door dit teken zou het hem innerlijk worden verzegeld..

8. Gij nu zult dan voor mijn aangezicht afgaan naar Gilgal, en daar het leger rondom u verzamelen (13: 4), en zie, ik zal tot u komen, om brandoffers te offeren, om te offeren offeranden van dankzegging, en zo door mijn profetisch-priesterlijk ambt aan dit werk een wijding geven; zeven dagen zult gij, wanneer ik verhinderd mocht zijn vroeger te komen, daar wachten, totdat a) ik tot u kom en u, zoals de Heere mij gebieden zal, bekend maak, wat gij doen zult; in geen geval zult gij iets ondernemen voordat ik tot u gekomen ben.

a) 1 Samuel .13: 8

De drie tekens, waardoor Saul de zekerheid van zijn goddelijke roeping en de verzekering van de goddelijke bijstand bij zijn koninklijk werk zou verkrijgen, zijn niet willekeurig gekozen; zij staan bepaald in betrekking tot hem en zijn roeping en tot de wijze waarop hij handelen moet, evenals de drie tekens, die Mozes ontving van symbolische aard waren (Ex 4: 9). Het eerste teken, de ontmoeting van de beide mannen bij het graf van Rachel op de grenzen van Benjamin, die hem het terugvinden van de ezelinnen berichten, moet hem ontheffen van de zorgen van de gewone zaken van het dagelijks leven, en zijn gedachten vestigen op de hogere bestemming, die hem gegeven is; uit deze geschiedenis, omdat hij vanzelf ontvangt, wat hij met alle vlijt en trouw, met al zijn lopen en jagen niet had kunnen bereiken, moet hij leren wat in Psalm 127: 1,2 geschreven staat; de plaats waar het bericht tot hem komt, moet hem herinneren, dat in hem Rachels "zoon van smarten" werkelijk tot een "zoon van geluk" (Genesis35: 18), de kleinste onder alle stammen van Israël tot de meest bevoorrechte (9: 20vv.) geworden is. Het tweede teken, de vriendelijke groet en het vrijwillig geschenk van de drie mannen, die hem bij de eik van Thabor ontmoeten, zal hem een onderpand zijn daarvan, dat op zijn tijd al het volk hem eren en vrijwillig zijn koningschap erkennen zal, en het hem daarom geen bezwaar hoeft te zijn, wanneer enkelen met hem spotten en geen geschenk brengen (vs.27 11: 12vv.); het is een onderpand, dat de Heere hem van alles verzorgen zal, wat hij behoeft voor de nieuwe stand, waartoe hij geroepen is, om die waardig te vervullen, dat Hij voor de koning van Israël evenzeer de tafel verzorgen zal, als Hij de priesters verzorgt, hoewel zij geen erfdeel onder hun broeders hebben, want naast het priesterschap treedt nu het koningschap op als een nieuwe zuil, die het gebouw van de theocratie dragen zal. Het derde teken eindelijk, de ontmoeting met de profetenzonen te Gibeá, de plaats, waar toentertijd de machtigste en gevaarlijkste vijand van het volk van God reeds zijn voorposten gelegerd had, en het komen van de Geest van God tot Saul, juist bij deze gelegenheid, moet hem daarop wijzen, dat hij zich net zo min als tegen de priesterschap mag stellen tegenover een andere zuil van de theocratie tegen de profeten, die de Heere in deze dagen heeft opgericht; integendeel zal hij zijn ambt waarnemen in nauwe vereniging met de profetenstand, die een middel voor hem is tot het ontvangen van geestelijke gaven; anders zal hij die gaven verliezen en aan een boze geest door de Heere worden overgegeven. Is hij in eenheid met de profeten, dan zal de kracht van de Geest, die juist toen over hem kwam, toen de zware verdrukkers van

Israël zich weer vastgenesteld hadden, sterk genoeg zijn, om hen uit het land te verdrijven; op diezelfde plaats zou hij zijn koninklijke residentie vestigen, om het volk van de Heere in alle godzaligheid te regeren en niets zou in staat zijn, hem van die hoogte neer te storten..

Als Samuël hier zegt: Gij nu zult enz., dan hebben wij niet te denken aan een eigenlijk bevel, maar aan een herinnering, aan een gemaakte afspraak. Wat Samuël hier zegt, stond in verband met de aanstaande strijd tegen de Filistijnen, waartoe Saul zijn leger zou verzamelen te Gilgal en waarbij Samuël aanwezig zou zijn, om de offeranden te offeren, opdat hij als de getrouwe priester aan de koning het bevel van God overbracht en de strijd heiligde door offeranden..

10. En wat het gewichtigste van alles was, toen zij daar aan de heuvel kwamen, waarop de stad Gibeā, of ten minste de plaats voor de offeranden was, ziet, zo kwam hemeen hoop profeten tegemoet, voorafgegaan door speellieden, en in geestverrukking de eer van God verkondigende, en de Geest des HEEREN werd, toen Saul hen ontmoette, vaardig over hem, en hij profeteerde, nadat hij zich bij hen aangesloten had, in het midden van hen.

Dat aan de profetische toestand een sterke opwekking en verhoging van het gevoel voorafging, dat deze zelf door voorbereiding teweeggebracht werd, zagen wij reeds eerder (1 Samuel 7: 2). Het is nu de vraag, of de profetische toestand een zodanige was, waarbij het verstandelijk bewustzijn geheel verdween, en het gehele zelfstandige geestesleven van de profeet door de machtige werking van de goddelijke Geest ten onder werd gehouden, zodat men in een geheel lijdelijke toestand gekomen was. Zo'n extase, waarbij het bewustzijn verdwenen is, schijnt in deze oudste tijd van het profetisme plaatsgevonden te hebben: "het komt bovendien niet zelden voor, dat nieuwe godsdienstige ontwikkelingen op een geweldig aangrijpende wijze in het leven van de geest aanvangen, zoals ook de oudste Christelijke kerk, met name in de Korinthische gemeente, dergelijke buitengewone verschijningen oplevert". In het bijzonder wordt dit gezien, als later (19: 18vv.) Saul, in de profetenschool te Rama door de profetische Geest aangegrepen, evenals de profeten zijn kleren uittrekt en profeterende de gehele dag en nacht neerligt. Intussen mogen wij ook aan de andere zijde niet ongemerkt laten, dat de profetische toestand van zekere psychische verschijningen, waarmee hij op het eerste oog grote verwantschap schijnt te hebben, van het slaapwandelen en de extase van de heidense waarzeggers en profeten (1 Koningen 18: 29) wezenlijk onderscheiden is. De slaapwandelaar heeft, wanneer de magnetische slaap voorbij is, geen bewustzijn meer van hetgeen gedurende die tijd is voorgevallen, en even zo min heeft de sjamaan, wanneer hij uit zijn verrekking ontwaakt is, enige herinnering meer van zijn visioen en van hetgeen hij heeft meegedeeld. Daarentegen is de macht, die de profeet van de Geest van God, die over hem gekomen is ondervindt, niet een gehele onderdrukking van zijn eigen Ik, waarbij zijn eigen leven ophoudt zich te laten voelen; integendeel gaat er bij zulke gewijde momenten een krachtige verheffing van zijn inwendige mens uit, het is hem, zoals hier Saul, alsof hij een nieuw hart verkregen, een nieuwe mens aangetrokken had. En zelfs later, als Saul met vijandige bedoelingen naar Rama komt (19: 22vv.) en daar in geestverrukking raakt, werkt deze een tijd lang als goddelijk tuchtmiddel voort, dat hem niet toelaat, zijn eigen meningen verder door te zetten..

11. En het geschiedde, toen een ieder, die hem vantevoren gekend had, zag, dat hij profeteerde met de profeten, zei het volk van Gibeä, dat de profeten zag en onder hen Saul, van wie toch ieder wist, dat hij niet tot de vereniging vande profeten behoorde, een ieder tot zijn metgezel: Wat is dit, dat de zoon van Kis overkomen is? Van waar die grote verandering? Is Saul ook onder de profeten? 1)

1) De verwondering bewijst genoeg, dat er bij Saul geen voorbereiding of dispositie tot het profetenambt is geweest en vervolgens, dat de genade van God toen zo geopenbaard en voor de dag is gekomen. Want die mensen zouden zich niet zo verbaasd hebben, indien Saul reeds van zijn jeugd jaren af in de scholen van de profeten onderwezen was, omdat zij hem dan als tevoren onderwezen en gevormd hadden beschouwd en vervolgens zich niet zo hadden verwonderd over het feit, omdat hij dan tevoren daartoe was voorbereid en gevormd, noch het ook als een nieuwe en ongewone zaak hadden opgenomen..

12. Toen antwoordde een man van daar, wie het Gods Geest ingaf de mensen van verder onderzoeken terug te houden en hun gedachten daarop te bepalen, dat de profetische Geest aan geen geboorte of stand verbonden was (Num.11: 29 en hij zei: Wie a) is toch hun vader?

1) Heeft iemand op de profetische gaven, zoals Aärons zonen op het priesterschap, recht? God roept daartoe wie Hij wil. Daarom is het tot een spreekwoord geworden, dat later (19: 13vv.) nog meer bevestigd werd: Is Saul ook onder de profeten? Daarmee drukte men zijn verwondering uit over iemand, die plotseling een ander leven of beroep was ingetreden, dat hem tot hiertoe geheel vreemd was geweest.

a) Gal.1: 24

1) Hier wordt niet gezegd, dat God de vader is geweest van Saul. Maar in een andere zin wordt die vraag gedaan, wie de vader is van Saul. Namelijk, opdat erkend zou worden, dat de gave van de profetie niet erfelijk was. En daarop, dat die verandering niet was voortgekomen uit de natuur, zodat men niet behoorde vol te houden met deze nieuwsgierige vragen, hoe het kwam, dat Saul profeteerde, omdat hij de zoon van een landbouwer was. En immers, zij oordelen verkeerd, die naar iemands familie of geslacht een oordeel over iemand vellen..

16. Saul nu zei tot zijn oom, overeenkomstig de waarheid (9: 20): Hij heeft ons voorzeker te kennen gegeven, dat de ezalinnen gevonden waren. Maar de zaak van het koninkrijk, waarvan Samuël gezegd had, gaf hij hem niet te kennen, niet alleen, omdat deze allereerst nog verborgen moest blijven, maar ook omdat hij in ootmoed (9: 21; 10: 21vv.), met de hem toegedachte eer niet wilde pronken.

Het is dikwijls ook plicht om te zwijgen (Spreuken 29: 11 Prediker 3: 7) Bij diegenen, die de hun met ernst verkondigde Christelijke waarheid snood terugwijzen, of in het algemeen niet in een stemming zijn om aan de waarheid gehoor te geven, heeft de Christen de plicht, om het heilige voor ontheiliging te bewaren; voor hen moet hij niet het woord van waarschuwing en vermaning, maar de meer nauwkeurige mededeling van waarheden, die slechts voor ernstiger gezinde zielen toegankelijk zijn, terughouden. Ook in andere dan zuiver geestelijke zaken vorderen liefde en wijsheid dikwijls ons weten daarvan te verzwijgen en zo de geheimen te

bewaren. Als wij zonden van anderen weten, vordert de Christelijke liefde tot de naaste een verzwijgen voor anderen, om deze geen aanleiding te geven tot lasteren, tot vreugde over het kwaad van hun naaste, of tot een liefdeloos oordelen; tenminste dan wanneer niet onze roeping, de zedelijkheid van het gezelschap, en het doel van verbetering, het spreken zedelijk noodzakelijk maken (Matth.1: 19). Tegenover de geestelijk onmondige, vordert de Christelijke opvoedkunde dikwijls een verzwijgen van onze eigen, voor God beleden en betreurde zonden om hun niet een verleidend voorbeeld en dus ergernis te geven. Iedere openbare zonde van opvoeders is een ergernis verwekken, een verzoeken van degenen, die opgevoed moeten worden, en het zou een zeer ontijdige openhartigheid zijn, wanneer ouders aan hun kinderen al hun zonden bekend maakten. Ja, omdat ieder Christen op de ander een zedelijke invloed moet uitoefenen, is voorzichtig verzwijgen niet alleen bij kinderen nodig, maar ook tegenover andere mensen. Wie aan ieder, die hij ontmoet, zijn zonden wil biechten, zou zich jegens anderen bezondigen. Dikwijls zijn wij verplicht, de gedachten, handelingen, bedoelingen en verbindtenissen van onszelf en van anderen voor onbevoegde oren te verbergen, wanneer wij niet dat inzicht en die welwillendheid kunnen veronderstellen, die tot een juiste opvatting van de zaak behoren, of wanneer wij wegens zondige bedoelingen en begeerten van andere moeten vrezen, dat een bekendheid met hetgeen wij weten, door hen dwaas of zondig misbruikt zou worden. Een dergelijk zwijgen is dus een plicht jegens onszelf, om ons tegen onrecht en voor gevaar te beschermen, een plicht jegens hen die ons hun vertrouwen geschonken hebben, of jegens het beroep dat ons toevertrouwd is (ambtsgeheimen), en een plicht jegens de anderen die wij daardoor voor dwaasheden of zonden bewaren, al is het alleen voor het gevaar, om door verder vertellen van het toevertrouwde, onheil teweeg te brengen. Sluiten wij ons huis en ons eigendom voor ongeroepen indringers, zo veel te meer geldt het recht, om dit ten opzichte van het inwendige te doen..

Wij zien hieruit, dat bij Saul nog niet gezien wordt de openbaring van die hoogmoed van hart, die wij later bij hem zullen aantreffen. Hij openbaart zich hier als een nederige van hart, ervan overtuigd dat God zelf op Zijn tijd wel in het licht zal brengen, dat hij tot koning over Israël bestemd is..

I. Vs.17-27. Samuël, die nu weet, wie hij volgens de wil van de Heere tot koning over Zijn erfdeel moet plaatsen, roept het volk naar Mizpa; daar houdt hij Israël zijn zonde voor, die in de eis om een koning ligt, en laat door het lot beslissen, wie koning zal zijn; want onmogelijk is het dat het lot anders zou uitvallen dan de Heere reeds bepaald heeft, terwijl alleen de onmiddellijke beslissing van de Heere door de middellijke van het lot tot overtuiging bij het volk kan gemaakt worden. Als het lot op Saul, de zoon van Kis gevallen is, is hij niet onder de aanwezigen te vinden en moet hij eerst van tussen de vaten, waaronder Hij zich verborgen had, gehaald worden. Samuël stelt hem daarop aan het volk voor, en dit juicht zijn koning toe. Dat enige boze mannen Saul versmaden en verachtelijk van hem spreken merkt hij niet op; daarentegen zijn er anderen, wier hart God beweegt, en die hem met eer naar Gibeon geleiden. 17. Maar Samuël vervulde zijn belofte, aan de oudsten gegeven, toen zij naar Rama gekomen waren, om een koning te eisen (8: 12) en hij riep het volk tezamen tot de HEERE, om een plechtige verzameling te houden in Gods aanwezigheid (Jud 11: 11). Die vergadering werd

gehouden te Mizpa, 1) dus op dezelfde plaats, waar hij 18 jaar geleden Israël tot de strijd voorbereid en een zo heerlijke overwinning afgebeden had (7: 5vv.).

1) Het volk, d.i. het volk vertegenwoordigd door zijn verschillende hoofden, roept Samuël te Mizpa samen, om hen in de herinnering terug te roepen, de weldaden, die de Heere hun geschonken had. Juist daar moest Israël als vanzelf erbij bepaald worden, hoe ondankbaar het was jegens zijn Verbondsgod, toen zij een koning begeerden, en bij die begeerte hardnekkig volhardden..

18. En hij zei tot de kinderen van Israël, tot de hoofden van de stammen, om hen nog eens de zonde voor te houden, die in hun begeerte lag en om hen nog eens te laten begrijpen, hoe gevaarlijk de weg was, die zij kozen en hoe bitter het hun berouwen zou: Zo heeft de HEERE, de God van Israël gesproken: Ik heb Israël uit Egypte gebracht, en Ik heb u uit de hand van de Egyptenaren gered en uit de hand van alle koninkrijken, die u onderdrukten. Ik heb daardoor bewezen van die tijd af, dat Ik sterk genoeg ben om ook zonder een zichtbare koning u te helpen en de overwinning over al uw vijanden u te verlenen.

18. En hij zei tot de kinderen van Israël, tot de hoofden van de stammen, om hen nog eens de zonde voor te houden, die in hun begeerte lag en om hen nog eens te laten begrijpen, hoe gevaarlijk de weg was, die zij kozen en hoe bitter het hun berouwen zou: Zo heeft de HEERE, de God van Israël gesproken: Ik heb Israël uit Egypte gebracht, en Ik heb u uit de hand van de Egyptenaren gered en uit de hand van alle koninkrijken, die u onderdrukten. Ik heb daardoor bewezen van die tijd af, dat Ik sterk genoeg ben om ook zonder een zichtbare koning u te helpen en de overwinning over al uw vijanden u te verlenen.

19. Maar gij hebt evenwel niet willen erkennen, hoe goed gij het onder Mijn regering had en hoe veilig gij onder Mijn bescherming bent, maar hebt toen gij korte tijd geleden te Rama kwam (8: 4vv.) en ook heden, door bij dat voornemen te volharden, uw God verworpen, die u uit al uw ellenden en uw noden verlost heeft, en hebt tot Hem gezegd: Zet een koning over ons. Of gij toch deze eis tot mij richtte, het is hetzelfde, of gij die eis aan de Heere zelf hebt gedaan. Nu dan, omdat gij eist, dat in de plaats van God een mens als koning over u gesteld worde, stelt u voor het aangezicht van de HEERE, 1) die hier bij dit opgerichte altaar aanwezig is, naar uw stammen en naar uw duizenden. 2) Het lot zal onder goddelijke leiding beslissen, uit welke van de 12 stammen de koning moet genomen worden, uit welk geslacht van de geraakte stam, uit welk huis van het aangewezen geslacht, en eindelijk wie van de mannen van dit huis koning zal zijn.

1) Voor het aangezicht van de Heere betekent: bij het altaar, dat hier te Mizpa is..

2) Waarom Samuël het eerst nog op een beslissing door het lot laat aankomen, omdat hem toch reeds de uitverkorene van de Heere voldoende bekend is, zodat hij hem aanstonds aan het volk had kunnen voorstellen (1 Samuel 8: 22). Hier komen nu de vier natuurlijke afdelingen van Israël (stammen, geslachten, gezinnen en vaders) in aanmerking, evenals in Joz.7: 16vv.. Omdat de ene stam na de andere, het ene geslacht na het andere enz. voorbij de Heere geleid werd, zou zich het gehele volk als gemonsterd beschouwen; ieder van hen, die

niet geraakt werden, had nu de getuigenis uit Gods eigen mond, dat hij de uitverkorene niet was, en daardoor de plicht alle wensen en verwachtingen, die hij gehad mocht hebben, van dat ogenblik af te laten varen, en zijn hart, zonder nijd en in gehoorzame zelfverloochening, tot de werkelijk verkorene te wenden; terwijl opnieuw deze in het bewustzijn van zijn goddelijke verkiezing zeer gesterkt werd. Op dezelfde wijze komt het ook bij ons voor, dat velen naar een ambt, een waardigheid dingen; heeft de Heere, al is het niet door het lot, toch door de omstandigheden en de invloed van hen, in wier handen Hij de macht gelegd heeft, om dit toe te voegen, beslist, zo moet hij, wiens wensen niet vervuld worden, deze nu vergeten; alle bitterheid over teleurgestelde verwachting moet, ook dan, als het bij de beslissing zeer menselijk, misschien zeer zondig toegegaan is, door verootmoediging onder Gods toelating overwonnen worden; men behoort zich aan hem, aan wie het ambt is gegeven, volgens het Evangelie te onderwerpen. Wanneer de Heere ons onthoudt, wat wij voor het beste gehouden hebben, heeft Hij zeker voor ons nog iets beters bewaard, dat wij door morrend opstaan tegen Zijn leiding en door vijandige gezindheid tegen enige broeder verliezen zouden..

20. Toen nu Samuël al de stammen van Israël tot het altaar had doen naderen, om de beslissing door het lot te doen plaatshebben, a) zo is de stam van Benjamin geraakt. 1)

a) Joz.7: 11

1) In het Hebreeuws Wajillakeed Schebet. Eigenlijk staat er: werd de stam eruit gegrepen. Deze gehele handeling moest dienen om de regering van Saul bij het volk aangenaam te maken, in het hart van het volk te bevestigen..

God had het recht gehad om het volk door Samuël te laten aanzeggen, dat Saul door Hem tot koning was bestemd en het volk had daarmee genoegen moeten nemen. Maar het had kunnen zijn, dat het al morrende erin had berust. Daarom, om alle ongenoegen zoveel mogelijk bij het volk te voorkomen of weg te nemen, heeft de Heere Saul nog door een plechtige handeling door het volk zelf bij het altaar te Mizpa in zijn koningschap bevestigd..

Israël leert God ook hier weer kennen als Degene, die het kwade niet goedkeurt, maar hun, ondanks hun zonde, toch wil geven, wat zij verlangen..

22. Toen vroegen zij door middel van de Urim en Tummim want ook de hogepriester was bij zo'n gewichtige handeling aanwezig-verder de HEERE, of die man nog daarheen komen zou, dan of zij naar Gibeon moesten zenden om hem te halen? De HEERE dan zei: Ziet, hij is hier aanwezig; hij heeft zich uit ootmoed en bescheidenheid tussen de vaten, tussen de reispakken, die de tezamengekomenen naar Mizpa op een bepaalde plaats gelegd hadden, verstopt.1)

1) Wanneer Starke Sauls gedrag niet uit enkel ootmoed maar ook uit vrees verklaart, omdat hij in een zo moeilijke en gevaarlijke tijd, toen de Filistijnen voor de deur waren, zich niet graag aan het roer wilde laten zetten", dan wordt dit tegengesproken door de woorden in vs.9: "God gaf hem een ander hart," en evenzeer door Sauls later gedrag (11 en 13), wanneer hij een zo grote dapperheid aan de dag legt. Beter is wat Seb. Schmidt zegt: "opdat het niet zou

lijken, alsof hij naar de koninklijke waardigheid zocht en erop rekende, wilde hij liever verre van het loten blijven."

Ook dit alles moest dienen, om de overtuiging bij het volk te versterken, dat Saul waarlijk de door God bestemde koning voor Israël was. Had men nog kunnen twifelen aan de rechtvaardigheid van het lot, nu God zelf opnieuw zich openbaart, en niet alleen de persoon aanwijst, maar ook de plaats, waar hij zich verscholen houdt, nu kunnen zij er ook vast op aan, dat het alles is volgens Goddelijke beschikking..

24. Toen zei Samuël, terwijl hij op de lichamelijke gedaante van deze door het lot gekozene wees, tot het gehele volk: Ziet gij, wie de HEERE verkoren heeft? 1) want zoals hij is er niemand onder het gehele volk in grootte en schoonheid van gedaante. Toen juichte het gehele volk, tevreden met de keuze die God gedaan had, en zij zeiden: Leve de koning!

1) In deze woorden wordt ons weer duidelijk, de bescheidenheid van Samuël, doordat hij uit eigen beweging afstand doet van de waardigheid, die hij te voren had bezeten, en gewillig zich aan de heerschappij van een ander onderwerpt, omdat hij tevoren de macht over het volk had bezeten en waar hij vroeger het hoofd was, nu een van de leden werd. Deze verandering, zeg ik, die hij erkende van God te wezen, was voor hem niet lastig of bezwaarlijk. Want hij beveelt de koning zeer aan en wil dat hij door allen geëerd wordt en leert, dat juist door die tekenen God heeft gewild, dat hij in aanzien zou zijn, opdat hij door de onderdanen des te meer in waarde zou worden gehouden. De grootte van zijn lichaam beveelt hij hen te aanschouwen en te erkennen, dat God hem een vorm en aanzien en gestalte heeft gegeven, die bij zijn waardigheid niet tevergeefs paste, en dat hij tot die waardigheid reeds door zijn geboorte was bestemd. Want allen stak hij boven de schouders uit. Samuël belijdt dus in het openbaar, dat hij om zichzelf niet meer bekommerd is, noch hem, die God met dit ambt heeft begiftigd en die in zijn plaats was gesteld, benijdde. Laten wij ons beijveren, om dit voorbeeld van bescheidenheid na te volgen..

25. Samuël nu sprak na de voorstelling en de gebrachte hulde tot het volk het recht van het koninkrijk, 1) hij verklaarde nu welke plaats een koning van Israël in de godsstaat volgens Deuteronomium 17: 15vv. moest innemen en wat van beide zijden, zowel van de koning als van de onderdanen, de rechten en plichten waren, en hij schreef het in een boek, 2) wat hem bij deze gelegenheid de Geest van God gaf uit te spreken, en legde het voor het aangezicht des HEEREN, in de Tabernakel te Silo naast de Thora of het Wetboek van Mozes (Deuteronomium 31: 24vv.) Toen liet Samuël, na zo zijn werk volbracht te hebben, het gehele volk gaan, elk naar zijn huis.

1) Hier staat niet het recht van de koning, maar het recht van het koninkrijk. Had Samuël vroeger waarschuwend erop gewezen, welk recht zich een Oosters vorst aanmatigde, hier wijst hij het volk en de koning erop, hoe de betrekking moet zijn tussen een koning en zijn God, en tussen de koning en zijn volk. De koning moest daarom zich bewust zijn, dat hij zijn macht aan God had ontleend, door Hem in het ambt was gesteld, maar ook, dat hij als een door God aangestelde koning moest handelen, door niet als een despotisch vorst te regeren, maar als een koning, die aan God rekenschap verschuldigd was en dus het volk in recht en

gerechtigheid had te regeren. Tevens wordt in dit recht opgenomen, wat de plicht was van het volk, jegens de door God in het ambt gestelde koning..

2) Hieruit is op te merken dat, na de keuze van een koning, die God zelf bewerkstelligd had, Samuël aan Saul de gehele inhoud van zijn roeping en zijn plicht heeft uitgelegd en hoe hij moest regeren, om de dienst van God te beschermen en te beveiligen en het nut en voordeel van het gehele volk te zoeken. En wederkerig heeft hij aan het volk zijn plicht meegedeeld jegens de koning, n.l. gehoorzaamheid aan de koning, opdat indien hij soldaten opriep, indien hij belasting vorderde en dergelijke dingen meer, zij zouden weten dat zij in dit alles aan de koning gehoorzaamheid verschuldigd waren. Hieruit leren wij, dat alle goede besturing van de Staat rust op wetten, en dat het voorts niet voldoende is, indien er al veel mannen van voortreffelijk gezag zijn, maar nodig is, dat hiernaar gestreefd wordt, dat er bepaalde wetten worden gegeven, waardoor bij wijze van teugel ieder voor zich bij zijn plicht wordt gehouden. Vervolgens dat het niet aan ieders believen is overgelaten bij hen, die aan het roer staan, hoe beslist moet worden, en eindelijk, dat men niet buiten de gestelde grenzen mag gaan. En op zijn beurt ook het volk, opdat het bij zijn plicht wordt gehouden en niet te haastig zich verzet, noch ook opstaat tegen hen, die over hen gesteld zijn, maar door wetten en statuten wordt geregeerd en ieder zijn plicht doet naar de roeping, waarmee hij geroepen is..

27. Maar de kinderen van Belial, enige nietswaardige mannen, zeiden bij hun terugkeren van Mizpa: Wat zou ons deze, een man van geringer stand en van een klein geslacht, verlossen? en zij verachtten hem en brachten hem geen geschenk, terwijl alle welgezinden in het land zich haastten om de nieuwe koning op beleefde wijze (2 Kronieken 17: 5) hun eerbied te betonen. Maar hij was als doof, hij luisterde niet eens naar die beledigingen.

God gaf aan Zijn volk een koning in Zijn toorn (Hos.13: 11), want zij hadden Hem verworpen, dat Hij geen koning over hen zou zijn (8: 7). Toch was hij toen een voortreffelijk koning, een ootmoedig, krachtig man, zo goed dat men geen betere zou hebben kunnen vinden; de betere (13: 14) hun te geven, daartoe had Israël de Heere geen tijd gelaten. Saul greep niet aanstonds na zijn terugkomst te Gibeon de teugels van de regering in de hand, maar begaf zich tot zijn landelijke bezigheden. Dat deed hij evenzeer uit ootmoed, als uit juiste beoordeling van de stand van zaken. Eerst wilde hij voldoen aan de verwachtingen, die men van een koning koesterde (8: 6,19), dan zou hij vanzelf erkend worden; en omdat de Heere Hem zonder zijn toedoen tot een vorst over zijn volk gesteld had, wilde hij de Heere niet vooruitlopen, maar geduldig en in stilte afwachten, totdat hem gelegenheid gegeven zou worden om te handelen: "De Heere dekt enig pas aangestoken lichtje met wijsheid toe, opdat het behoorlijk aanbrande."

Christus hield zich als doof, toen Hij beledigd werd, want het was de dag van Zijn lankmoedigheid, maar er komt een dag van vergelding..

HOOFDSTUK 11.

SAULS EERSTE OVERWINNING OP DE AMMONIETEN.

I. Vs.1-15. Saul vindt spoedig gelegenheid om aan de verwachtingen te voldoen, die Israël zich van een koning gemaakt heeft; Nahas, de koning van de Ammonieten, belegert Jabes in Gilead, en benauwt de inwoners zeer; zij zenden boden naar alle delen van Israël, opdat men hen helpt die, naar het schijnt, door goddelijke leiding het eerst naar Gibeon komen, waar de nieuw gekozen koning nog in zijn landelijke bezigheden is en op het veld ploegt. Als hij van daar terugkeert, vindt hij de burgers van zijn stad wenende en jammerende over de nood van de Jabesieten en de overmoed van de Ammonieten, zonder dat er iemand aan dacht de broeders te helpen. Toen hieuw hij zijn runderen in stukken, en liet onder toezending van de stukken in alle stammen van Israël een oproep uitgaan om zich te verzamelen. Hieraan werd voldaan en bij de monsterring te Bezek is er een strijdmacht van 330.000 man. Van drie zijden valt Saul met deze in het leger van de Ammonieten en verdrijft hij het in korte tijd. Thans zijn alle harten zo vol van geestdrift voor hem, dat men de bestraffing eist van allen die de koning veracht en bespot hebben. Saul wijst in grootmoedigheid deze eis af, maar Samuel maakt gebruik van deze gunstige gezindheid van het volk, gaat met hem naar Gilgal en vernieuwt daar het Koninkrijk.

1. Toen 1) trok Nahas (= slang), de Ammoniet, op uit zijn land, dat ten oosten van de stam Gad gelegen was. Reeds lang had deze een gelegenheid gezocht om de aanspraken van zijn voorganger op een gedeelte van het oostelijke land (Richteren 11: 13) te vernieuwen (12: 12); nu wilde hij zijn voornemen ten uitvoer brengen, en belegerde hij Jabes in Gilead (Jud 21: 9). En al de mannen van Jabes, zich te zwak voelende om de belegering uit te houden of de vijand te verdrijven, zeiden door hun oudsten, die zij in het vijandige leger hadden gezonden om te onderhandelen, tot Nahas: Maak een verbond met ons, stel ons aannemelijke voorwaarden, dan zullen wij u dienen, onze stad aan u overgeven en ons aan uw heerschappij onderwerpen.

1) De tijd, waarop dit plaatsvond, is niet aangegeven. Het woordje toen kan ook door en vervangen worden volgens de grondtekst. Uit 12: 12 blijkt duidelijk, dat vóór de keus van Saul Nahas reeds aanstalten gemaakt heeft om, als in de dagen van Jeftha, zijn vermeende aanspraak op het land van Gilead te laten gelden. Juist nu Saul tot koning is gekozen, schijnt hij zijn plannen te willen doorzetten om Jabes te belegeren. Er blijkt echter uit niets, dat hij van Sauls verkiezing af weet..

2. Maar Nahas, de Ammoniet, zei tot hen vol honende overmoed: Mits deze, op deze voorwaarde, zal ik een verbond met u maken, dat ik u allen het rechteroog uitsteke; en dat ik deze schande op geheel Israël legge.¹⁾

1) Deze voorwaarde van Nahas moest onder de leiding van God dienen om de inwoners van Jabes naar redding te doen uitzien. Dat zij onderwerping aanbieden en zich aan Ammon schatplichtig willen stellen, was voortgekomen uit zonde en ongelovige vrees, maar was daarom tegen de wil van God. Zij mochten zich niet overgeven, zij mochten zich niet

schatplichtig stellen aan een heidens koning. God had hun Jabes tot eigendom gegeven, opdat zij de Heere zouden dienen. En nu horen zij de vernederendste voorwaarde, een voorwaarde, waaraan de wraak ten grondslag ligt, omdat Ammon vroeger door Israël onder Jeftha is geslagen. Maar die voorwaarde doet Jabes opschrikken om hulp en redding te zoeken en bevrijd te worden van de voornemens van deze goddeloze..

Sommigen hebben in deze eis van Nahas een dubbel beeld gezien. 1. een beeld van de duivel, want Nahas betekent een slang. Wie zich in de dienst van satan overgeeft, die steekt hij het rechteroog uit; hij berooft hem van zijn verstand in geestelijke zaken, en laat hem het linkeroog, de bekwaamheid voor aardse zaken. 2. Een beeld van de aanslagen, die de vereniging van de afgescheiden godsdiensten tot doel hebben, en dus noodzakelijk met het verlies van de waarheid verbonden zijn. De paus heeft dikwijls de protestanten vrede laten aanbieden, wanneer zij zich slechts het rechteroog wilden laten uitsteken, d.i. wanneer zij de erkende waarheid verloochenen en een blinde gehoorzaamheid beloven wilden.

3. Toen 1) zeiden tot hem de oudsten van Jabes, nadat zij dat antwoord aan hun medeburgers gebracht en met hen beraadslaagd hadden: Laat ons zeven dagen met rust, geef ons zeven dagen uitstel, dat wij boden zenden in heel het gebied van Israël of misschien onze broeders aan de overzijde van de Jordaan ons hulp zullen verschaffen; is er dan niemand die ons verlost, zo zullen wij tot u uitgaan 1) en ons op genade of ongenade overgeven. Nahas nu, omdat hij aan de ene zijde bij zo'n verval, als toen in Israël was, de hulp onmogelijk achtte; en aan de andere zijde niet in staat was, de stad stormenderhand in te nemen, stond hun dit uitstel van zeven dagen toe.

1) De smaad en hoon (vs.2) ging boven hetgeen de burgers van Jabes dragen konden. Nu ontwaakte in hen een vonk van gevoel, dat zij tot het volk van God behoorden; zij herinnerden zich de eenheid van de gehele gemeente van Israël, en het kwam hun in de gedachte, dat er in het gehele land wel een redder zou kunnen gevonden worden. Iets dergelijks is meer gebeurd. Denkt slechts aan de verloren zoon; wie weet wanneer zijn ellende niet boven mate groot geworden was, of ook de gedachte aan het vaderhuis in hem zou ontwaakt zijn. Had bij menig gedoopte de zonde slechts enigszins zachter gehandeld, hij zou wel een blijvend verbond met haar gemaakt hebben, en het juk van dat verbond in valse rust en vrede gedragen hebben, totdat het te laat was; maar toen de oude vijand in zijn gedaante, in zijn onverzoenlijke haat zich vertoonde, om geheel en al tot schande te maken, toen kwam een overdenking in de ziel, wie Hij was wiens teken men droeg, tot welk volk men behoorde. Men zag verlangend uit naar een redder, en zond de zuchten om hulp uit zijn ellende naar alle zijden op.

Om hun lichamen te behouden willen zij hun vrijheid verliezen en toestaan, dat hun ogen werden uitgegraven; is het dan niet wijzer ons rechteroog, of die zonde die ons bijzonder dierbaar is, uit te werpen dan geworpen te worden in het helse vuur..

2) Het blijkt, dat Nahas aan dit beding heeft toegegeven, wellicht vertrouwend op zijn macht en sterkte. Calvijn zegt daarom ook: "Hieruit blijkt de Voorzienigheid Gods, die de harten van

de goddeloze menigte zo in bezit heeft, dat Hij ze buigt, tot wat Hij wil, als waterbeken, zoals Salomo zegt in de Spreuken."

Dat de inwoners van Jabes in heel het gebied boden willen zenden, daaruit blijkt, dat zij nog niets van het verkiezen van Saul tot koning hebben gehoord. In de weg van de Goddelijke Voorzienigheid komen wel de boden het eerst te Gibeon-Sauls, maar ook hieruit blijkt weer, dat Gods bijzondere zorg over alles gaat..

5. En ziet, Saul kwam, terwijl al het volk in ijdel klagen voortging achter de runderen 1) uit het veld, waarmee hij daar gewerkt had, en Saul zei: Wat is er met het volk, dat zij wenen? Toen vertelden zij hem de woorden van de mannen van Jabes.

1) In het Hebreeuws Acharee habakar, in verband met vs.7, waar gezegd wordt, dat zij een paar runderen namen, blijkt dat Saul aan het ploegen was geweest, en nu zijn runderen of ossen weer naar hun weide bracht..

7. En hij nam een paar runderen, waarmee hij zo-even van het veld gekomen was, en hieuw ze in stukken 1) voor de ogen van het volk, en hij zond ze (Richteren 19: 29) in het hele gebied van Israël door de hand van de boden van Jabes, die hij nu naar de overige stammen liet gaan, zeggende: Die niet zelf uittrekt achter Saul, de verkozen koning, en achter Samuel, de profeet van de Heren, in de strijd tegen de Ammonieten, zo zal men zijn runderen doen tot straf, omdat hij geen deelgenomen heeft aan de strijd, zoals ik aan mijn runderen gedaan heb. Toen viel de vrees voor de HEERE 2) op het volk, en zij gingen, angevuurd door de Geest van God, die bij dit optreden van Zijn gezalfde Zich voelen deed 3) uit als een enkel man.

1) Ook bij de Scythen was het gewoonte, dat hij die zichzelf voor een geleden onrecht geen voldoening kon verschaffen, een os in stukken deelde en rond zond, waarop allen die het gepleegde onrecht wilden wreken, een stuk namen en zwoeren hem naar vermogen bij te staan..

Voorts was dit een teken van en voor Saul, dat aan zijn gewoon handwerk een einde was gekomen, dat hij niet meer de ploeg zou besturen, maar het roer van bewind over Israël in handen zou nemen.

2) De vrees voor de Heere is een vrees door de Heere in het volk gestort, zodat het, ziende het krachtig optreden van Saul, gedwongen werd hem te volgen in de strijd tegen de Ammonieten..

3) Een lafhartig Christen, die het lijden schuwt, maakt gemakkelijk honderden lafhartig, want dit is aantrekkelijk; maar één, wie niet het vuur van vlees en bloed, maar het heilige, stille vuur van het altaar van God in het hart brandt, wie dit uit de ogen schittert, die trekt duizenden met zich mee, zoals beloofd is (Jes.60: 22): "De kleinste zal tot duizend worden en de minste tot een machtig volk." Een vrees voor de Heere valt van zo'n man op de vijanden, zowel als op de vrienden; zij doet de vijanden sidderen, (een gebed van deze mens is mij verschrikkelijker dan een leger van tienduizend krijgslieden", riep de Katholieke Maria v.

Guisse van de godsmann Knox) de vrienden brengt zij tot een juichen, dat hen weer sterk maakt, nieuwe geloofsmoed in hen opwekt en hun hand leert strijden met het zwaard van de Geest..

8.En hij telde hen te Bezek (bliksemstraal) aan de westzijde van de Jordaan en de stam Issaschar (Jud 1: 4); en de kinderen van Israëel waren driehonderdduizend, en de mannen van Juda dertigduizend (15: 4; 17: 52).

Deze getallen zullen niet te groot voorkomen, wanneer men bedenkt, dat hier geen sprake is van een regelmatig krijgslager, maar dat Saul het gehele volk tot een landstorm oproepen had. In de afzonderlijke opgaaf van de kinderen van Juda en van de kinderen van Israëel, zien wij reeds een begin van de scheiding die later ontstaan is..

9. Toen zeiden zij tot de boden, die met de bede om hulp gekomen waren, en zo lang gebleven waren, totdat zij wisten welk gevolg Sauls oproep (vs.7) hebben zou: Aldus zult gij de mannen te Jabes in Gilead, die u tot ons gezonden hebben, zeggen: Morgen 1) zal u verlossing geschieden, en wel op de middag, als de zon heet worden zal. Toen de boden tot hun volk kwamen en dat verkondigden aan de mannen te Jabes, werden zij verblijd.

1) Dat zij zo bepaald het uur opgeven, wanneer de burgers van Jabes geholpen zouden zijn, berust waarschijnlijk op een profetisch woord van Samuel, die het leger tot Bezek vergezeld had (vs.7,12). "Wanneer Christus, de Zonne der gerechtigheid (Mal.4: 2) in de ziel opgaat en haar verwarmt, dan is er overwinning en hulp; dan worden de vijanden geslagen, die in de nacht van de wettelijke toestand onoverwinnelijk schenen te zijn..

10. En de mannen van Jabes zeiden tot de Ammonieten, die hen belegerden: Morgen zullen wij, overeenkomstig onze belofte (vs.3), omdat de zeven dagen met die ten einde zijn, tot u uitgaan, en gij zult ons doen naar alles, wat goed is in uw ogen. 1) Zij spotten met de vijanden en bedoelden onder dat uitgaan, dat zij morgen zouden uitvallen, en met hun belegeraars doen, wat hun goeddacht; het dubbelzinnige woord was tevens een krijgslist om de Ammonieten zorgeloos te maken.

1) Men vraagt of het aan de inwoners van Jabes geoorloofd was, zo listig met de vijand te handelen, want het bedrog was in het oog vallend en een slecht doel hadden de gesprekken, waardoor zij, door middel van de gezanten, de overgave beloofden. Zij hadden een wapenstilstand van enige dagen bedongen om gezanten tot de vrienden te kunnen zenden, die om hulp moesten verzoeken. En nu, terwijl de boodschappers zijn teruggekeerd, verbergen zij de hoop op hulp. En terwijl zij daarmee de vrienden en broeders beschuldigen van het verzuim om hulp aan te brengen, veinzen zij zich te zullen overgeven en bereid te zijn, de straffen, om hun ogen uit te steken, alsof zij overwonnen waren, te ondergaan, en bedriegen zij aldus de vijand. Welnu, wij weten, dat wij niets geveinsds, maar alles openbaar en zuiver moeten doen. Waarom de inwoners van Jabes hierover schijnbaar hard zijn te berispen, omdat zij Nahas hebben bedot, veinzende de toevlucht te nemen tot zijn medelijden en dat zij bereid waren zich over te geven onder de gestelde voorwaarde. Maar men moet deze zaak niet al te teer opvatten. Want er is een oud spreekwoord: "Geen vertrouwen en vroomheid is er bij hen,

die het leger volgen." En zeker is het, dat God duldt, dat er in de oorlog veel geveinsds en listigs gedaan wordt, wat in het gewone leven volstrekt niet mag worden verdragen. Want indien iemand anders handelt, dan hij geveinsdelijkheid voorgeeft, deze wordt terecht om trouweloosheid veroordeeld. Maar in tijden van oorlog is het geoorloofd tot list zijn toevlucht te nemen, opdat men met des te groter kracht, door verandering van mars, op de vijand een aanval kan doen, en zo met het schijnbaar vluchten meer ten doel heeft, om de vijand, die zorgeloos was geworden en niet in slagorde stond, te overvallen. Kortom, hetzelfde geldt niet voor de oorlog als voor de vrede. Maar toch moet men altijd dit in beginsel vasthouden, dat de waarheid en rechtvaardigheid in acht moet worden gehouden, omdat God alle leugen mishaaft..

In de oorlog zal dikwijls de plicht jegens het vaderland eisen om de vijand door list op een dwaalspoor te brengen en daardoor zijn plannen te verijdelen; wanneer daarentegen de vijand zich persoonlijk in een strijd tegenover ons stelt, en het niet zozeer om het vaderland, maar om onszelf te doen is, dan is het niet Christelijk de vijand als buiten elke zedelijke gemeenschap met ons te beschouwen; daar is een onwaarheid een krenking van de zedelijke waarde van de vijand zowel als van onze eigen. In het Oude Testament worden krijgslisten en heimelijke overvallen meermalen vermeld, (bijv. Richteren 3: 16vv.; 4: 17vv.; 9: 49vv. de Christelijke zedelijkheid niet overeenkomt; Christelijke volken mogen krijgslist niet tot boze stukken maken..

13. Maar Saul, die dit hoorde, zei vol grootmoedigheid: Er zal op deze dag geen man gedood worden, want de HEERE heeft heden een verlossing in Israël gedaan, en daardoor deze dag tot een geheiligde gemaakt, die wij door geen bloedblad mogen ontheiligen.

Hij wil zeggen: is God heden zo barmhartig geweest, dat hij Israël's zonden niet heeft aangezien, maar ons een zo heerlijke overwinning geschonken heeft, dan is het billijk, dat wij naar Zijn voorbeeld de zonden van onze naaste vergeven en niet met de doodstraf wreken.

De beide edelste sieraden van een ware knecht van God verenigen zich in deze eerste koningsdaad van Saul: 1. heilige ijver in de zaak van de Heere en van de broeders; 2. zachtmoedigheid en zelfverloochening in zijn eigen zaak..

Geef mij, Heere! door Uw dierbaar bloed een heldenmoed, die goed en bloed verloochent en de lusten van het vlees haat. Uw zachtmoedigheid, Uw ootmoed werkt in mij uit, dat geen toorn of trots in mij opwellen. Heilige Jezus! heilig mij, dat ik als Gij, zachtmoedig, graag vergevend zij!.

14. Verder zei Samuel, die deze geestdrift voor Saul zich tot nut wilde maken, om alle tegenspraak tegen zijn koningschap voor altijd tot zwijgen te brengen, tot het volk: Komt en laat ons naar Gilgal (Dschild-Schilia, zuidwestelijk van Silo; 7: 16) gaan, en het koninkrijk daar vernieuwen, 1) de door de Heere ons gegeven, en met een zo heerlijke overwinning gezegende koning in zijn waardigheid bevestigen, terwijl wij door hem te huldigen, ons tot onderdanigheid aan hem verbinden.

1) Het koninkrijk vernieuwen wil niet zeggen hem nog eens zalven, zoals sommigen menen. Dan zou het wel opzettelijk zijn vermeldt, maar hem openlijk huldigen en hem algemeen erkennen als koning. Nu God hem in zijn koninkrijk had bevestigd door hem de overwinning te geven over de Ammonieten, nu was er bij niemand van het volk enige bezwaar meer om hem te erkennen en nu Saul ook zijn vijanden had vergeven, die zijn koninklijke waardigheid hadden aangetast, nu was elke reden opgeheven om hem tegen te staan en zich niet voor hem te buigen..

HOOFDSTUK 12.

SAMUEL GEEFT OP PLECHTIGE WIJZE ZIJN RECHTERLIJK AMBT OVER.

I. Vs.1-25. Nadat de vernieuwing van het koninkrijk heeft plaatsgehad en de harten van het volk bij het offermaal zich met het hart van de koning verenigd hebben, besluit Samuel dit samenzijn met een uitvoerige rede. Hij laat alle aanwezigen getuigen, dat hij rechtvaardig en getrouw zijn ambt als richter heeft waargenomen. Wanneer dan hierin geen rechtmatige aanleiding was om een koning te eisen, toch voorzeker ook niet in de wijze, waarop de Heere zijn volk sinds de dagen van Egypte tot hiertoe geleid heeft. Israël heeft dus met die eis zeer kwalijk gehandeld. Samuel laat daarvan de Heere door donder en regen van de hemel getuigenis geven; zoals hij daarom bidt, juist nu in de oogsttijd dit iets ongehoords is. Daarover verschrikt het volk zeer, en vraagt Samuel om zijn voorbede, dat de Heere hen in Zijn toorn niet vernielt. Hij spreekt nu de verschrikten, bij wie hij bereikt heeft, wat hij wenste, namelijk de belijdenis van zonden, vriendelijk toe, vermaant hen tot grotere trouw aan hun Verbondsgod en belooft hen hun welzijn verder als profeet op het hart te zullen dragen, hoewel hij nu voor altijd van zijn rechterlijk ambt afstand doet.

1. Toen de offermaaltijd geëindigd was en het volk nog te Gilgal aanwezig was, zei Samuel tot geheel Israël: Ziet, ik heb, volgens de aanwijzing van de Heere (8: 7,22) naar uw stem gehoord in alles, wat gij mij gezegd hebt, toen gij tot mij te Rama bent gekomen (8: 4vv.), en ik heb een koning over u gesteld.

3. Ziet, hier ben ik, gereed om rekenschap te geven, betuigt tegen mij, als gij enige beschuldiging hebt, voor de HEERE 1) en voor Zijn gezalfde, voor de koning, in wiens hand het rechterambt is overgegaan, wiens os ik genomen heb, en wiens ezel ik genomen heb, en wie ik verongelijkt heb, wie ik onderdrukt heb, en van wiens hand ik een geschenk genomen heb, dat ik mijn ogen van hem, van zijn kwaad, zou verborgen hebben, dat ik daarom een schuldige vrijgesproken of een onschuldige veroordeeld zou hebben, ik zal het u teruggeven, en alles doen om het oprecht weer goed te maken.

1) Voor de Heere, d.i. in aanwezigheid van Hem, de Alwetende en de Rechtvaardige. Samuel doet hier een beroep op het volk om voor het aangezicht van God en de koning getuigenis af te leggen omtrent zijn handel en wandel als rechter over hen. Zo vast is hij ervan overtuigd, dat hij altijd recht en gerechtigheid heeft voorgestaan, dat hij niet schroomt het gehele volk op te roepen om indien zij iets tegen hem weten, het voor te brengen..

7. En nu, stelt u hier, dat ik met u recht, voor het aangezicht van de HEERE, over al de gerechtigheden 1) van de HEERE, die Hij aan u en aan uw vaders gedaan heeft; ik zal u voorhouden, hoe ondankbaar gij jegens mij geweest zijt.

1) In het Hebreeuws Kol-tsidkoth Jahweh). D.i. al de weldaden, waardoor Hij getoond heeft, dat Hij de getrouwe Vervuller van Zijn beloften is, dat Hij volbracht heeft de eed aan Abraham en Izaak en Jakob gezworen. Nu gaat Samuel die weldaden Israël voor ogen

houden, opdat het te weten komt, hoe ondankbaar het zich tegen de Heere, zijn Verbondsgod, heeft gehouden..

11. En de HEERE zond onder anderen Jerubbaäl of Gideon (Richteren 6: 11vv.), en Bedan, dat is Barak 1) (Richteren 4: 6vv.), en Jeftha (Richteren 11), en Samuel 2) (1 Samuel .7), en Hij rukte u uit de hand van uw vijanden rondom, zodat gij, na verdrijving van de onderdrukkers, steeds weer opnieuw veilig woonde.

1) Anderen denken aan Simson (Ndb = Nd-Nb, de Daniël), of volgens 1 Kronieken 8: 17 aan Jaïr (Richteren 10: 13); of aan Abdon (Richteren 12: 13)..

Het waarschijnlijkste is echter, dat Ndb een oude schrijffout is (Bedan voor Barak).

2)Opmerkelijk is het dat Samuel over zichzelf in de derde persoon spreekt, zich bij name noemt, in plaats van eenvoudig te zeggen: "mij"; daarom hebben de Syrische en Arabische vertaling daarvoor "Simson" gezet. Intussen wil de spreker zich plaatsen bij de overige door God gezonden richters om het volk duidelijk te laten voelen, dat het geen reden had bij de inval van de Ammonieten een koning te eisen (vs.12 het had toch een richter, door wie de Heere reeds vroeger geholpen had (7), en door wie Hij ook verder geholpen zou hebben..

Samuel maakt ook eindelijk melding van zichzelf en noemt tenslotte zichzelf ook onder de bevrijders. Waardoor de Israëlieten op het meest van gebrek aan godsvrucht worden beschuldigd en dat zij als het ware hun goddeloosheid op de spits hebben gedreven. God toch had hen door Zijn hand uit de hand van de vijanden tot vrijheid gebracht, niet anders dan door Jeftha, Gideon en anderen, wier daden God had willen gebruiken om hen te bevrijden en die Samuel op zijn tijd had opgevolgd. Wij hebben eerder gezien, hoe God zijn bestuur met gelukkige uitkomsten had begunstigd, hoe hij vrede en rust aan het volk had bezorgd, terwijl de vijanden zich niet tegen het volk durfden keren, of in iets bemoeilijken, op welke gunst het volk wel niet had gelet, maar waarom Samuel expliciet van zichzelf melding maakt..

14. Zo 1) zult gij de HEERE vrezen en Hem dienen, en naar Zijn stem horen, en de mond, de duidelijk uitgesproken bevelen (Deuteronomium 1: 26) van de HEERE niet weerspanning zijn, zo zult gij, zowel gij als de koning, die over u regeren zal, achter de Heere, uw God, zijn, zo zult gij Hem volgen en Zijn leiding en bescherming genieten; dan zal Hij niet ophouden, als uw eigenlijke en opperste Koning u te leiden en te helpen, zoals een herder zijn kudde verzorgt.

1) Met deze woorden wil Samuel het volk beduiden, dat de Heere machtig is om uit het kwade het goede te voorschijn doen komen, dat Hij het kwade nog ten goede wil veranderen, maar onder deze voorwaarde, dat zowel de koning als het volk de Heere zal gehoorzamen en Hem vrezen. Samuel spreekt en van hen en van hun koning, opdat Israël zou weten, dat niet alleen wanneer zij als volk tegen de Heere zouden opstaan, zij Zijn straffen hadden te vrezen, maar ook wanneer hun koning tegen Hem zondigde. De zonde van de koning zou het volk worden aangerekend..

15. Maar als gij naar de stem van de HEERE niet zult horen, naar de mond van de HEERE, hetgeen Hij door Mozes, Zijn profeet, gesproken heeft, weerspanning zijt, zo zal de hand van de HEERE tegen u zijn en wel op even verootmoedigende wijze, als tegen uw vaders 1); het verkregen koningschap zal u geenszins beschermen tegen goddelijke straffen; geluk en zegen hangen evenals voorheen van de gehoorzaamheid aan de hemelse Koning af.

1) Als tegen uw vaders. Deze bijvoeging is niet zonder opzet. Israël had een koning begeerd om verlost te worden van het juk, of van de vijandschap van de heidense volken. Zij moesten niet menen, dat een koning op zichzelf hen daarvan zou bevrijden. Integendeel als zij, evenals hun vaders, de Heere zouden verlaten, dan zou de hand van de Heere evengoed tegen hen zijn, als in vroeger dagen, toen er nog geen koning was..

16. Ook stelt u nu hier, blijft nog een ogenblik met mij voor God, de rechtvaardige Rechter, en ziet die grote zaak, die de HEERE voor uw ogen doen zal, om de waarheid van mijn woorden te bevestigen.

In het Hebreeuws Gam-attha. In deze weinige woorden, hier vertaald door ook nu ligt echter deze gedachtegang opgesloten: reeds nu kunt gij opmerken, dat gij iets gedaan hebt, wat kwaad is in de ogen van de Heere. Zuivere vertaling is: Zelfs nu reeds. Het volgende woord betekent, maakt u bereid, en is als een tussenzin te beschouwen om Israël voor te bereiden op het grote wonder, op het gewichtige feit, wat plaats zal hebben..

17. Is het niet vandaag de tarwe-oogst 1) (in het midden van mei tot juni; Richteren 15: 1), wanneer onweer en regen in ons land ongehoorde zaken zijn (Spreuken 26: 1 en "Le 26: 5)? Ik zal tot de HEERE roepen, en Hij zal, juist nu het naar de gewone loop niet gebeuren zou, donder en regen geven; weet dan, wanneer dit gebeurt op mijn gebed en ziet, bekent voor de Heere, dat uw kwaad groot is, dat gij voor de ogen van de HEERE gedaan hebt, dat gij een koning voor u begeerd hebt. 2)

1) Nooit hebben wij, zegt Hieronymus, op het einde van de maand juni of in juli in deze provincie, en in het minst niet in Juda, regen gezien. Het teken, dat de Heere zou geven, zou daarom een buitengewoon teken zijn en bewijzen dat de Heere zeker de overtreders van Zijn Wet zou straffen..

2) Israël had een koning verkregen. Saul had een overwinning behaald, en toch was hun begeerte zeer zondig geweest. Wanneer wij voorspoed hebben op onze wegen, is het nog geenszins een bewijs, dat wij de rechte weg ingeslagen zijn..

18. Toen Samuel na deze woorden de HEERE aanstonds aanriep om Zijn ongenoegen door onweer te kennen te geven, zo gaf de HEERE donder en regen op die dag, 1) daarom vreesde heel het volk zeer de HEERE en Samuel, 2) het erkende tegen beiden gezondigd te hebben door ondankbaarheid en verachting.

1) Deze tekens moesten tevens dienen om Israël te waarschuwen, dat de Heere met Zijn gerichten zou komen, indien het in het vervolg van Hem afweek..

2) Niet zonder oorzaak wordt hier gezegd, dat het volk de Heere en Samuel vreesde, zoals ook op een andere plaats gezegd wordt, dat het de Heere en Mozes vreesde. En dit niet, alsof Mozes en Samuel op zichzelf waren te vrezen, maar omdat zij God getrouw het besturen van het volk hadden waargenomen en het volk zich aan hun gezag had onderworpen, dat echter niet op eigen akker groeide, maar werk was van de Heilige Geest..

19. En heel het volk zei tot Samuel: Bidt voor uw knechten tot de HEERE, uw God, 1) die wij zelf niet durven aanbidden, noch onze God noemen, dat wij niet sterven, zoals wij verdiend hadden, en vernietigd worden door Zijn toorn (Ex.20: 19): want boven al onze zonden, die Israël door ongehoorzaamheid en hardnekkigheid gedaan heeft, hebben wij dit kwaad daartoe gedaan, dat wij voor ons een koning begeerd hebben.

1) Het volk spreekt hier om een bijzondere reden van de God van Samuel, alsof het wilde zeggen: God is zo tegen ons vertoornd dat wij onze mond niet tot Hem durven openen, of onze ogen tot Hem opheffen, waar onze overmoed voortaan de toegang tot Hem heeft gesloten. Ondertussen erkennen wij en belijden wij U als Zijn profeet en Zijn trouwe en Hem aangename dienstknecht, en twijfelen daarom niet of uw gebeden Zijn Hem aangenaam en zullen verhoord worden. Bidt gij zo tot God voor ons. Hieruit valt te leren dat, ofschoon wij de grootste zondaars zijn en voor Gods aangezicht schuldig staan, wij toch nooit mogen wanhopen aan de gunst van God; om altijd tot Hem de toevlucht te nemen, want juist dan zullen wij het meest Zijne hulp en aanwezigheid nodig hebben. Echter hebben de bidders wel drie of viermaal met ernst te denken ten opzichte van Zijn Majesteit, wanneer zij door de kloppingen van het geweten gekweld en gedrukt worden door de veelheid van de overtredingen, opdat zij Hem niet zonder eerbied of ontzag aanroepen, maar liever bij zichzelf voelen dat zij hebben verdiend, dat Hij ze verre van zich laat, ja hen gedurig afwijst, ja zo door de verwarring van de ziel worden aangegrepen, dat zij, wanhopende aan zichzelf, door onze Heere Jezus Christus als Middelaar en Tussenpersoon naderen, die voor hen bij de Vader voorbidt en hen met Hem verzoent..

Het volk was op dit ogenblik, ten gevolge van de buitengewone tekenen van donder en regen, onder de indruk van Gods Majesteit en Heerlijkheid, waartegen zij hadden overtreden. Het was nu zo door vrees bevangen, dat hun zonden hun voor ogen stonden en zij dus niet tot de Heere durfden naderen, maar Samuel vroegen voor hen te bidden. De werking van de Wet werd bij hen openbaar..

21. En wijkt niet af, door andere goden te dienen, want gij zou de ijdelheden 1) navolgen (Deuteronomium 32: 21 Jes.41: 29), die niet bevorderlijk zijn, die tot niets nuttig zijn, noch verlossen, want die afgoden, zij zijn ijdelheden (1 Kor.8: 4).

1) In het Hebreeuws Hathohoe het ijdele, het nietige, het ledige. Hiermee worden de afgoden bedoeld. Letterlijk staat er: En wijkt niet af, want het ijdele na, d.i.: En wijkt niet af, want indien gij afwijkt, volgt gij het ijdele, d.i. de afgoden na, die niet enz..

Hiermee toont Samuel, dat hij een warm hart heeft voor de belangen van het volk. Als een tweede Jozua vermaant hij het volk om nu niet en later niet van de Heere af te wijken, want

van tweeën een, of zij dienden de Heere, of de afgoden. Dienen zij de afgoden, dan zullen Zij weer in alle ellende vervallen en ondervinden, dat deze hen niet kunnen verlossen. En waar Jozua, door te wijzen op zichzelf en zijn keuze, het volk wilde bemoedigen en sterken in de keuze om de Heere te dienen, door op zijn eigen voornemen te wijzen, wijst ook Samuel erop, dat hij voor het volk zal blijven pleiten, zoals blijkt uit vs.23..

22. Want de HEERE, die een machtig Helper en getrouw God is, zal zijn volk 1) niet verlaten; Hij zal Zijn trouw bevestigen omwille van Zijn grote naam, om Zijn grote naam, die Hij door Zijn wonderbare leiding van Israël bij alle volken verkregen heeft, voor miskennis en lastering te bewaren (Joz.7: 9); omdat het de HEERE liefd heeft in vrije genade u Zich tot aan volk te maken, kan Hij Zichzelf niet verloochenen (2 Tim.2: 13).

1) Daarom vermaant Samuel in welgekozen woorden om God niet te verlaten, of van Hem af te wijken, door bijvoeging van de belofte, dat de Heere op Zijn beurt Zijn volk niet zal verlaten. En zeker is het, dat het volk zonder deze belofte nooit tot berouw zou zijn gekomen. Het is toch aan ieder bekend, wat de gewoonte is van de goddelozen, n.l. om in hun hardnekkigheid stout volhardende op de tanden te knarsen, en ofschoon zij hun zonden schijnen te belijden, toch tegen God te blijven mopperen. Deze ervaring is openbaar. Judas heeft zich met een strik van het leven beroofd. Kaïn klaagde, dat zijn zonden te groot waren om vergeven te worden. En dit is het geval met alle verachters van God, wier hardheid, die bij henzelf gevonden wordt, omtrent het medelijden van God, wantrouwen baart. Waarom, wanneer wij in veel zonden zijn gevallen, laten wij tot Gods mededogen zoals die in het Evangelie wordt voorgesteld, de toevlucht nemen. En laten wij er vast bij onszelf van overtuigd zijn, dat wanneer wij niet geveinsd of met een leugen in onze rechterhand tot God naderen, wij ook niet zullen uitgeworpen worden. Indien wij ons slechts tot gehoorzaamheid aan Hem opmaken, en van harte ons tot Zijn dienst en zijne vrees overgeven..

Samuel doet hier duidelijk uitkomen, dat als Israël zich ook werkelijk als Zijn volk openbaart en Hem dient en gehoorzaamt, het ook door de Heere niet zal worden verlaten. Hij bevestigt hier, wat de Heere zelf tot Eli heeft laten zeggen. Israël moet weten, dat de beloften van de Heere conditioneel zijn, dat, ja, wel de verbondsbetrekking niet verbroken zal worden; maar dat Israël alleen de vrucht ervan zal genieten, als het zich als volk van God gedraagt door zich ver te houden van de dienst aan de afgoden..

22. Want de HEERE, die een machtig Helper en getrouw God is, zal zijn volk 1) niet verlaten; Hij zal Zijn trouw bevestigen omwille van Zijn grote naam, om Zijn grote naam, die Hij door Zijn wonderbare leiding van Israël bij alle volken verkregen heeft, voor miskennis en lastering te bewaren (Joz.7: 9); omdat het de HEERE liefd heeft in vrije genade u Zich tot aan volk te maken, kan Hij Zichzelf niet verloochenen (2 Tim.2: 13).

1) Daarom vermaant Samuel in welgekozen woorden om God niet te verlaten, of van Hem af te wijken, door bijvoeging van de belofte, dat de Heere op Zijn beurt Zijn volk niet zal verlaten. En zeker is het, dat het volk zonder deze belofte nooit tot berouw zou zijn gekomen. Het is toch aan ieder bekend, wat de gewoonte is van de goddelozen, n.l. om in hun hardnekkigheid stout volhardende op de tanden te knarsen, en ofschoon zij hun zonden

schijnen te belijden, toch tegen God te blijven mopperen. Deze ervaring is openbaar. Judas heeft zich met een strik van het leven beroofd. Kaïn klaagde, dat zijn zonden te groot waren om vergeven te worden. En dit is het geval met alle verachters van God, wier hardheid, die bij henzelf gevonden wordt, omtrent het medelijden van God, wantrouwen baart. Waarom, wanneer wij in veel zonden zijn gevallen, laten wij tot Gods mededogen zoals die in het Evangelie wordt voorgesteld, de toevlucht nemen. En laten wij er vast bij onszelf van overtuigd zijn, dat wanneer wij niet geveinsd of met een leugen in onze rechterhand tot God naderen, wij ook niet zullen uitgeworpen worden. Indien wij ons slechts tot gehoorzaamheid aan Hem opmaken, en van harte ons tot Zijn dienst en zijne vrees overgeven..

Samuel doet hier duidelijk uitkomen, dat als Israël zich ook werkelijk als Zijn volk openbaart en Hem dient en gehoorzaamt, het ook door de Heere niet zal worden verlaten. Hij bevestigt hier, wat de Heere zelf tot Eli heeft laten zeggen. Israël moet weten, dat de beloften van de Heere conditioneel zijn, dat, ja, wel de verbondsbetrekking niet verbroken zal worden; maar dat Israël alleen de vrucht ervan zal genieten, als het zich als volk van God gedraagt door zich ver te houden van de dienst aan de afgoden..

23. Wat ook mij aangaat, hoewel gij ook mij verworpen hebt, dat ik uw richter niet zou zijn, het zij verre van mij, dat ik tegen de HEERE, die mij tot Zijn knecht gemaakt heeft en uw welzijn mij op het hart heeft gelegd, zou zondigen, dat ik uit gekrenkt eergevoel mijn priesterlijk-profetisch ambt zou verwaarlozen, en zou aflaten voor u te bidden, maar ik zal u de goede en rechte weg leren. 1)

1) Zij vroegen het als een gunst, hij beloofde het als een plicht. Het is zonde tegen God niet voor het Israël van God te bidden, bijzonder voor hen, die aan onze zorgen zijn toevertrouwd. Zij vroegen hem bij deze gelegenheid te bidden en hij belooft het altijd te doen en niet op te houden, zolang hij leefde. Wij moeten bidden zonder ophouden. Zij vroegen hem alleen voor hen te bidden, maar hij belooft meer voor hen te doen, hen te leren, hij wilde niet ophouden hen te onderwijzen als profeet..

De grote profeet, zoals Mozes, was machtig om voor zijn afvallig volk tussenbeide te treden, en heeft de plicht van openbare tussenkomst geplaatst op de meest vaste grond; de zonde is ingedrongen door de dienaars van de godsdienst en de wachters van de staat, omdat zij dit verwaarloosden.

Hij vertroostte hen, door hen te verzekeren, dat hij in zijn zorg en belangstelling tot hun behoefte zou volharden. Zij begeerden, dat hij voor hen zou bidden. Hij zei niet: Ga heen naar Saul, de koning, die gij in mijn plaats begeerd hebt, en beweegt hem, dat hij voor u bidt, maar zo ver was hij van enige wrok te voeden, wegens de smaad die zij hem hadden aangedaan, dat hij gewillig op zich nam meer voor hen te doen, dat zij van hem vorderden..

24. Vreest slechts, ik bid het u nogmaals, de HEERE, en dient Hem trouw met uw ganse hart; want ziet, hoe grote dingen Hij bij u gedaan heeft, dat Hij, ondanks uw zonde, u nog niet verwerpt, maar u een koning gegeven heeft en u door deze nog zegenen wil.

1) Samuel heeft als een trouw wachter Israël gewaarschuwd en zo zijn eigen ziel bevrijd. Indien wij bedenken, welke grote dingen God voor ons gedaan heeft, voornamelijk in het grote werk van de verlossing, dan kunnen wij zeker zijn, dat, als wij Hem dienen, ons niets ontbreken zal..

25. Maar indien gij voortaan kwaad doet, van de Heere afvalt en Hem verlaat, zult gij, als ook uw koning, omkomen. 1)

1) Grote verenigingen van mensen zijn, als zodanig, strafbaar in deze wereld in de eeuwigheid zijn er geen families, kerken of volken. Indien daarom een land de verwoesting verdiend heeft, wordt het hier beproefd, veroordeeld en gevonnist. Wanneer wij een bijzonder persoon als een goddeloze in de voorspoed van de wereld zien, en niet dadelijk zien gestraft worden, wordt ons geloof niet geschokt, want wij weten, dat zijn dag komt. Maar indien een goddeloos volk kon ontkomen, zouden wij vragen: "Waar is de God van de rechtvaardigheid?" want in het geval dat het hier niet gestraft werd, zou het als volk in het geheel niet gestraft kunnen worden. Maar er is reeds in de natuur van de zonde een noodzakelijk gevolg gelegd om een land te verwoesten. De daden van God met schuldige volken zijn door Zijn woord en inderdaad door de gehele geschiedenis bevestigd.

In de zwanenzang van Samuel kunnen wij duidelijk drie akkoorden onderscheiden: 1) de roem van een onbevlekt geweten, waarmee hij zich voor het volk verantwoordt; 2) het brandend verlangen van zijn hart om Gods weldaden voor zijn volk te verheerlijken; 3) het vertrouwen van een knecht van God, die zijn volk geborgen weet in Gods erbarmen..

Met deze rede legt Samuel zijn rechterlijk ambt neer, zonder daarom op te houden als profeet het volk voor te staan en de rechten van God tegenover de koning te verdedigen. In deze eigenschap ging hij voort de koning met zijn raad te ondersteunen, totdat hij genoodzaakt werd Saul zijn verwerping aan te kondigen, wegens herhaald overtreden van de bevelen van de Heere en David tot zijn opvolger te zalven..

HOOFDSTUK 13.

SAULS WANTROUWEN IN DE TOCHT TEGEN DE FILISTIJNEN.

I. Vs.1-15. Na een opmerking over de leeftijd, waarop Saul koning werd, en de tijd, die hij geregeerd heeft (vs.1) begint de geschiedenis van zijn regering. Van Gilgal (Dschild Schilia) in Efraïm, waar hij in het koninkrijk was bevestigd, begeeft hij zich met 3000 man, die hij bij zich houdt van degenen, die de veldtocht tegen de Ammonieten meegemaakt hebben, naar zijn woning; om daar, zoals zijn roeping het meebrengt (9: 16), het volk van de Heere te verlossen uit de hand van de Filistijnen, die zich weer meester van het land gemaakt hadden. Met twee derde van zijn manschappen plaatst hij zich tussen Michmas en Bethel, terwijl zijn zoon Jonathan en de overige duizend man zich te Gilgal legerd; tussen beide afdelingen van het leger bevindt zich Geba, een post van de Filistijnen. Als Jonathan door een moedige daad de bezetting gedood heeft, wordt het bericht van de overwinning door alarmsignalen in het gehele land bekend gemaakt, opdat Israël tegen zijn vijanden opsta en zich om zijn koning schare te Gilgal, in het dal van de Jordaan, het middelpunt van het nog vrij gebleven land. De Filistijnen trekken, om de smaad van de nederlaag van hun bezetting te wreken met een sterk leger uit. Voordat Saul iets tegen hen kan ondernemen, moet hij volgens de van Samuel (10: 8) ontvangen aanwijzing zeven dagen wachten, opdat de profeet door een offer het werk heiligt en de koning een antwoord van God brengt omtrent hetgeen hij doen moet. Saul wacht ook tot de zevende dag, hoewel van zijn krijgslieden de een na de ander de moed verliest en zich verwijderd; omdat ook nu Samuel zich nog niet daar bevindt en het gevaar van allen te verliezen schijnt te dreigen, overtreedt hij het gebod, en gaat hij zelf tot de offerande over. Te midden van deze daad komt Samuel; Saul verontschuldigt zich bij hem over zijn gedrag, en moet uit zijn mond horen, dat zijn rijk niet zal bestaan. Hierop trekt de koning met de hem trouw gebleven schaar van krijgslieden, die echter slechts 600 man telt, onder geleide van Samuel naar Gibeon terug.

1. Saul was één jaar in zijn regering geweest, toen hij (11 en 12) de Ammonieten sloeg en de bevestiging te Gilgal ontving, en het tweede jaar regeerde hij over Israël.

De eigenlijke vertaling van vs.1 zou moeten zijn: En Saul was een jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde twee jaren over Israël. Dezelfde uitdrukking, die hier gebezigd wordt, wordt ook gebruikt in de boeken der Koningen, waarin telkens van de koningen wordt gezegd, hoe oud zij waren, toen zij aan de regering kwamen, en hoe lang zij geregeerd hebben. Deze tijdsbepaling kan hier natuurlijk niet, en daarom verenigen wij ons met de mening van Nagelsbach en Keil (1 Samuel 13: 2) dat er een paar letters bij het overschrijven zijn uitgevallen, die het juiste getal en van zijn ouderdom en van de duur van zijn regering aangeven..

2. Toen 1) verkoos zich Saul drieduizend mannen uit Israël, om de strijd tegen de Filistijnen te beginnen. Deze waren in de 18 jaar na hun nederlaag te Eben-Haëzer (7: 3-14) weer in het land ingedrongen en hadden hun voorposten tot Gibeon (10: 5) en onlangs 1 ½ uur meer noordoostelijk tot aan Geba (vs.3) vooruitgeschoven. Hij verdeelde deze schaar van uitgelezen strijders in twee afdelingen, die hij deels vóór, deels achter de vijandelijke

voorpost plaatste. En er waren bij Saul tweeduizend te Michmas, dat recht tegenover Geba, waar de Filistijnen waren, lag, door een diepe pas, de tegenwoordige Wady Suweinit, daarvan gescheiden, en op het gebergte van Bethel, dat 1 ½ uur noordwestelijk daarvan ligt, en duizend waren er bij Jonathan (= gift van de HEERE), Sauls oudste zoon (14: 49) te Gibeab-Benjamins, het tegenwoordige Tuleil el Saul (Jud 19: 13); en het overige van het volk liet hij gaan, een ieder naar zijn tent. 2)

1) Deze laatste zin verbindt deze geschiedenis onmiddellijk aan de in 11 vertelde gebeurtenis. Toen Saul na de overwinning op de Ammonieten te Gilgal tot koning van Israël bevestigd was, en alle krijgslieden, die hij tegen Nahas opgeroepen had, nog om hem verzameld waren, verkoos hij zich de 3000 man die hij deels tussen Michmas en Bethel, deels in de plaats van zijn woning in Gibeab plaatste, terwijl hij de overigen naar huis liet gaan. Dadelijk na het eerste gelukkige gevolg van zijn werkzaamheid had hij het besluit genomen, de strijd tegen de Filistijnen te beginnen, wier overmacht sinds de laatste jaren dat Samuel richter was (van 1095-1077 v. C.) weer zwaar op het land drukte (vs.19vv.). Hij voelde zich echter nog niet sterk genoeg, om een algemene oorlog tegen deze vijanden, bij wier leger een gedeelte van zijn eigen volk was (14: 21), te beginnen; daarom was zijn doel om allereerst een verder voortdringen van de Filistijnen te beletten. Hieruit blijkt; dat de voorstelling van het eerste vers volgens deze vertaling niet juist is, omdat volgens dit vers de voor ons liggende onderneming van Saul van die tegen de Ammonieten door de tijdruimte van een geheel jaar gescheiden zou zijn. Ook de voorafgaande opgaaf, dat tussen de koningskeuze (11: 1vv.) eveneens een jaar ligt, kan niet juist zijn; want de eis van een koning van de zijde van Israël's oudsten had volgens 12: 12 haar aanleiding juist in de bedoelingen van deze Nahas, die zich tot de strijd tegen Israël gereed maakte. Zakelijk heeft het daarom veel voor zich, zoals de Septuaginta 11 begint: "En het geschiedde ongeveer een maand daarna (nadat Saul te Mizpa tot koning gemaakt was, (10: 17vv.), dat Nahas de Ammoniet optrok en Jabes in Gilead belegerde." Deze vertaling rust echter op een verkeerde opvatting van de beide laatste woorden in 10: 27: (maar hij, Saul, was als doof. d.i. hij deed alsof hij niets hoorde). De Septuaginta leest in de plaats daarvan: en het geschiedde ongeveer een maand daarvan (Genesis38: 24), en voegt deze woorden bij het volgend hoofdstuk. Maar hoe kan, zo vraagt men, de Heilige Schrift opgaven bevatten, die elkaar zo tegenspreken. De Statenvertalers, evenals Luther, v.d.Palm, enz. hebben een verklaring willen geven van de in de grondtekst zeer moeilijke en onvolledige woorden. De woordelijk nauwkeurige vertaling namelijk heeft niet voldoende betekenis, zij luidt:

1. Zoon van....jaren (dat is.... jaren oud; Genesis5: 32) was Saul, toen hij koning werd (2 Samuel .2: 10; 5: 4) en regeerde twee..... jaar over Israël.

2. Toen verkoos zich Saul drieduizend enz.

Op de beide door....aangeduide plaatsen zijn zonder twijfel getallen weggefallen; want wanneer de Vulgata zonder meer vertaalt...Een jaar was Saul oud, toen hij begon te regeren, hij nu regeerde twee jaren over Israël, zo zal hierbij moeilijk iemand op de gedachte komen, die de Chaldeeër daarin vindt: "Saul was als een onschuldig kind; toen hij koning werd." Wat nu de uitgevallen getallen zijn, daarover kunnen wij slechts gissingen maken. Nagelsbach

meent, dat in de eerste plaats het getal 50 moet ingevuld worden, het woord Nb d.i. zoon, waarop het getal moest volgen sluit met de letter Hun en deze is tevens het getalteken voor "vijftig", zodat een tweede Hun, die daar oorspronkelijk gestaan zou hebben, door de afschrijver over het hoofd gezien zou zijn. Deze gedachte heeft veel voor, omdat Saul reeds toen in Jonathan een zoon had, die een strijdbaar, dapper held was; 40 jaar moet hij dus reeds op z'n minst geweest zijn, op vijftigjarige leeftijd was hij nog altijd een man in de krachtigste, bloeiendste leeftijd (9: 2) ten minste naar de toestand van die tijden. Op de tweede plaats vult Keil bij het getal "twee" nog het getal "twintig", zodat de gehele tijd van Sauls regering 22 jaar bedragen zou hebben. Daarmee schijnt de opgave in Hand.13: 21 in strijd te zijn: "Van toen aan begeerden zij een koning, en God gaf hun Saul, de zoon van Kis, een man uit de stam van Benjamin, veertig jaar." Deze opgaaf steunt echter alleen op de wijze van rekenen, die bij de Joden ten tijde van de apostelen in gebruik was; deze namen de tijd van Sauls regeren op 40 jaar, of omdat David en Salomo zo lang geregeerd hebben (1 Koningen .2: 11; 11: 42), en men hetzelfde getal ook op Saul overdroeg, of omdat volgens 2 Samuel .10 Isboseth op een leeftijd van 40 jaar in de plaats van zijn vader Saul de regering over die stammen verkreeg, die na Sauls dood niet tot David kwamen; omdat nu in 1 Samuel .14: 49 Isboseth nog niet onder de zonen van Saul genoemd wordt, zo scheen hieruit te volgen, dat hij geboren was na het begin van het koningschap, en Saul dus 40 jaar zou moeten geregeerd hebben. Intussen zijn op de laatste plaats slechts die zonen genoemd, die reeds toen strijdbare mannen waren en later in de slag tegen de Filistijnen vielen (31: 2 Isvi = Abinadab); de jongste daarentegen Isboseth of, zoals hij 1 Kronieken 8: 33; 9: 39 heet, Esbaäl wordt nog buiten beschouwing gelaten; uit meerdere omstandigheden, die wij hier niet in het bijzonder kunnen opgeven, blijkt bovendien, dat Saul slechts 21-22 jaar geregeerd kan hebben; Paulus houdt zich op de plaats in de Handelingen aan de gewone traditie, omdat het bij zijn rede niet op wetenschappelijke zaken aankwam, integendeel een correctie van de eenmaal gewoon geworden wijze van rekenen tegenspraak zou hebben verwekt, die zijn gehele doel vrijdeld zou hebben; bovendien had het getal 40 in zoverre recht, als de rechterlijke werkzaamheid van Samuel, die een overgang tot het koningschap was (18 jaar), gevoeglijk met de koninklijke werkzaamheid van Saul (22 jaar) als één geheel beschouwd kunnen worden..

2) Het laten gaan van de overigen naar hun huizen veronderstelt, dat het gehele strijdbare volk tezamen was. Omdat vroeger van een andere oproep van het volk sprake is geweest, als van die tot de oorlog tegen de Ammonieten bij Jabes, ligt de veronderstelling voor de hand, dat Saul daarom te Gilgal, na de vernieuwing van het koningschap, terstond het besluit tot de oorlog tegen de Filistijnen heeft opgevat, en tot dat doel uit het verzamelde volk zich 3000 strijders heeft uitgekozen en de overigen naar huis heeft laten gaan..

3. Maar Jonathan, een jongeling vol geloofsmoed en dapperheid, kon niet lang ledig op zijn standplaats blijven, en sloeg de bezetting van de Filistijnen, die te Geba was, wat de Filistijnen hoorden. De reeds in 10: 5 vermelde post, was van Gibeä verder noordoostelijk tot Geba, het tegenwoordige Dscheba (Jud 19: 13) voortgerukt; toen de vorsten van de Filistijnen, die zich nog in hun vijf hoofdsteden, Gaza, Asdod, Askalon, Gath en Ekron bevonden, Jonathans overwinning vernamen, zagen zij, dat de kinderen van Israëlbeproefden het juk af te schudden en trokken hun krijgslegers tezamen. Die heldendaad van zijn zoon wilde de koning van Israël zich tot nut maken, om het volk tot de strijd op te wekken. Daarom

blies Saul met de bazuin in het gehele land door zijn boden, terwijl hij tevens door hen liet bekend maken, zeggende: Laat het de Hebreëen horen,

1) wat Jonathan gedaan heeft en moed vatten; dit gelukkig gevolg is een zeker teken.

1) Hiermee bedoelt Saul niet alleen, om aan Israël een vreugdebericht te doen toekomen, maar bovenal, opdat het zich achter hem zou verzamelen, om de Filistijnen geheel en al uit het land te verdrijven, en een einde te maken aan hun opperheerschappij over Israël. Het woord horen hier heeft de betekenis van, ter harte nemen. In die zin komt het o.a. ook voor in Jes.1: 2..

4. Toen hoorde geheel Israël zeggen: Saul heeft, door de hand van zijn dappere zoon, de bezetting van de Filistijnen, hun verst voorgedrongen voorpost geslagen, en zoals dit de harten aan de ene zijde met vreugde vervulde, zo ook aan de andere zijde met ene zekere bezorgdheid, dat het nu tot een beslissende strijd zou komen; want men voegde erbij: ook is Israël stinkende geworden bij de Filistijnen, het is in kwade reuk gekomen doordat Jonathan hun voorposten geslagen heeft, en wij kunnen zeker verwachten, dat zij met een sterke legermacht tot ons zullen komen. Toen werd 1) het volk van Israël, omdat er niets anders overbleef dan zich tegen een vijandelijke uitval gereed te houden, samengeroepen achter Saul, om daar een leger te organiseren, en wel naar Gilgal, in de vlakte van de Jordaan, 4 à 5 mijl van het oorlogstoneel verwijderd (Jos 9: 6).

1) Of, toen liet het volk zich samen roepen achter Saul naar Gilgal. De heldendaad van Jonathan had daarom het voor Saul gewenste gevolg..

5. En de Filistijnen werden, zodra het te Geba (vs.3) gebeurde bekend geworden was, verzameld, om te strijden tegen Israël, en die nederlaag te wreken, dertigduizend wagens, 1) en zesduizend ruiters en het voetvolk in menigte als het zand, dat aan de oever van de zee is, in talloze menigte (Joz.11: 4 Richteren 7: 12), en zij trokken op, en legerden zich te Michmas, noordelijk van Geba, tegen het oosten van Beth-aven 2) (Joz.7: 2).

1) Zo'n buitengewoon getal van krijgswagens komt overigens nergens in de geschiedenis voor, ook niet bij volken die veel machtiger dan de Filistijnen waren; bovendien staat het getal in geen verhouding tot het genoemde getal van de ruiters, omdat dat van de strijdswagens altijd kleiner is, dan dat van de ruiters (2 Samuel .10: 18; 1 Koningen .10: 26; 2 Kronieken 12: 3). Evenals wij nu in vs.1 aangenomen hebben, dat door weglating van een tweede Hun na het woord Nb een schrijffout in de tekst gekomen is, zo nemen wij hier het omgekeerde geval aan; na de woorden larvy-Me is bij vergissing nog een tweede Lamed, het getalteken voor 30 bijgekomen, dat dan een later afschrijver in het overeenkomend getal opgenomen heeft. Mogen wij dus het laatste woord weglaten, dan verkrijgen wij slechts 1000 krijgswagens, wat met de boven aangevoerde verhoudingen overeenstemt..

De Syrische en de Arabische vertalingen hebben 3000, door schloschiem te veranderen in Scheloscheth. Ook dit kan, maar beter en eenvoudiger is de bovenstaande verandering, ook door Keil voorgestaan..

2) Beth-aven lag volgens Joz.7: 2 ten oosten van Michmas. Nu kan het woord in de grondtekst, dat hier vertaald is door tegen het oosten Kidmath ook betekenen, op de voorzijde, en dan zou het hier zijn, aan de westzijde van Beth-aven..

9. Toen zei Saul, die vreesde dat bij een langer toeven alle moed zou verloren gaan, allen hem zouden verlaten, en de Filistijnen tenslotte hem met zijn weinige manschappen zouden overvallen: Brengt tot mij hierheen een brandoffer en dankoffers: omdat Samuël niet komt ben ik genoodzaakt zelf de offerande te doen; en hij offerde brandoffer, 1) hij liet door de priesters, die hij bij zich had, een begin maken.

1) Het is niet zeer waarschijnlijk, dat Saul alleen uit hoogmoed tegen God is opgestaan en de aangeboden genade heeft verworpen. Want door de noodzakelijkheid, die hij zichzelf voorstelde, is hij gedreven en nog duidelijker is het dat hij van alle eerzucht en aanmatiging vreemd was inderdaad, en van alle verachting van de priesterlijke waardigheid. Maar toch hij heeft daarmee geen enkele verontschuldiging kunnen maken. Waaruit wij leren, dat al onze verontschuldigungen nutteloos en zonder doel zijn voor Gods aangezicht, indien wij de maat overschrijden, die Hij ons zeker heeft voorgeschreven, en dat wij nooit met geen enkel voorwendsel onze ongehoorzaamheid bij God kunnen bedekken. Want zo groot acht God de ongehoorzaamheid, dat hemel noch aarde, kortom de gehele wereld niet, de zondaar de ongehoorzaamheid voor Gods aangezicht kan rechtvaardigen, of wat wij ook als voorwendsel mogen aanvoeren. Want welke verontschuldiging had meer reden van bestaan, dan die, waarmee Saul zich hij Samuel wilde dekken: Ik heb zeven dagen gewacht en gij zijt niet gekomen. Ja, ook zou ik tien dagen op u gewacht hebben, maar toen ik merkte, dat het volk van mij verstrooide, verkeerde ik in de grootste angst, enz. Waaruit blijkt, dat Saul in deze ongehoorzaamheid gehoorzamer heeft willen schijnen dan velen, die gewoonlijk in alles geredelijk zich aan God onderwerpen. Ja, Saul kon bij de mensen geen groter en heerlijker eretitel verworven hebben, dan toen hij, na op Samuel gewacht te hebben, God door het brengen van het offer, aanriep. Want indien hij niet tot de offerande was overgegaan, zou hij door de tong van velen beschuldigd zijn, alsof hij slechts hoop op Gods hulp veinsde en echter niet bemerkte, dat de vijand hem binnen weinige uren onvoorbereid zou vinden en verslaan. Want met de dag vermeerderden de krachten van de vijanden en Saul was nog niet gereed..

Gewoonlijk zoeken de uitleggers Sauls zonde daarin, dat hij zelf het offer verricht en daardoor buiten zijn ambt gegaan is, of men geeft hem de schuld, dat hij graag naar zijn eigen wil had willen leven, zoals de koningen van de heidenen; daarom heeft het hem heimelijk verdriet gedaan, dat een profeet in zijn regering durfde spreken. Deze zijn verkeerde opvattingen, waarvan dan opnieuw het gevolg is, dat men Samuel geheel verkeerd beoordeelt en hem (zoals bijv. Schiller, Neue Thalia IV 94 vv.) voor een trots, heerszuchtig man aanziet, die de koning in voortdurende voogdijschap wilde houden. Dat Saul met eigen hand het offer gebracht heeft, staat niet in de tekst (1 Samuel 14: 3); ook Samuel liet, naar het schijnt, de Aäronitische priesters in hun ambt en had bij de offermaaltijden, die hij hier en daar in het land hield, alleen de voorzittersstoel als vader (9: 13). Wat het tweede betreft, dat Saul niet onder voogdij van Samuel zou hebben willen staan, zo is er geen spoor van zo'n vijandschap bij deze man te vinden tegen de opperheerschappij van God door de profeten; tot hiertoe

hebben wij hem slechts als een ootmoedig man leren kennen. Waarin zijn huidige zonde bestaan heeft, blijkt uit de verklaring van Disselhoff; later zullen wij die zonde bij Saul veel meer ontwikkeld vinden, de vergiftige worm is dan uitgekropen, terwijl wij die nu nog slechts als een pop voor ons hebben. Die verklaring is de volgende: "Om een einde te maken aan het gejammer van zijn volk, dat door de onbesnedenen steeds meer gesmaad werd, en zich ook altijd lafhartiger onder de onheilige voeten liet vertreden, behoudt Saul 3000 man uitgelezen krijgslieden bij zich; duizend stelt hij onder de hand van Jonathan; met twee duizend trekt hij naar Michmas; het andere volk laat hij gaan, want met zijn God en met de 3000 hoopt hij Israël uit de hand van de Filistijnen te verlossen (9: 16). Toen nu Jonathan op die tijd een wachtpost van de Filistijnen succesvol verjaagd had, liet Saul de bazuinen in het gehele land blazen en zeggen: "Laat het de Hebreëen horen." Dit schoon begin zal, meent hij, hen uit hun slaap wakker schudden en hen doen beseffen, wie zij zijn.

Ook nu, evenals bij de strijd tegen de koning van de Ammonieten, Nahas, viel een vrees over het volk. Zij verhieven zich maar niet vrijwillig; zijn krijgsknechten volgden naar Gilgal, maar morrende, dat hij de schandelijke vrede verstoord en een opstand tegen de Filistijnen gemaakt had. Te midden van die golven, die op hem aansloegen, blijft Saul onbeweeglijk, geen gedachte van vrees, alleen de zekere hoop dat hij ook met dit volk zijn werk verrichten zal, vervult hem. "En de Filistijnen werden verzameld om te strijden dertigduizend wagens en zesduizend ruiters, en het volk in menigte als het zand, dat aan de oever van de zee is; en zij trokken op en legerden zich te Michmas. Toen de mannen van Israël zagen, dat zij in nood waren (want het volk was benauwd), zo verborg zich het volk in te spelonken, in de doornbossen, in de steenklippen, in de vestingen en in de putten." Enige Hebreëen, kinderen van Abraham, de vader van de gelovigen, vluchtten in de landen aan de overzijde van de Jordaan en lieten Saul alleen; anderen liepen over naar de Filistijnen en dienden in het vreemde leger tegen hun broeders (14: 21). Toch stond Saul altijd nog zonder te beven, te Gilgal, op de heilige grond van de gedenkplaatsen van Gods wondermacht, in het midden van die tweeduizend, die geen wapens hadden (vs. 19vv.); hij stond daar vertrouwend op de hulp van God, stil getroost, vrolijk en zijn gehele persoon riep uit: "wie gelooft, vlucht niet." Op de tweeduizend was iets van zijn moed, van zijn hoop, van zijn gerustheid overgegaan; maar, toen zij de macht van de Filistijnen zagen, werd ook dit volk achter hem bevreesd. Men weet hoe aanstekelijk de vrees en de lafhartigheid is; verderfelijker dan de schadelijkste pest velt zij, in het donkere voortsluitende, de ene man na de andere. Men weet ook, dat een leger, dat door lafhartigheid en vrees verteerd wordt, nog nooit over de vijand gezegevierd heeft. Wat zal Saul nu doen? Moet hij niet aanstonds op de vijand losstormen, vóórdat de angst verder om zich heen vreet? Eist het verstand dit niet gebiedend? Menselijk nadenken moge dit eisen, wat vraagt Saul naar menselijke berekeningen? Hij vraagt wat God, wat gehoorzaamheid eisen. En deze eis? "Gij zult", zo heet het (10: 8), "voor mij afgaan naar Gilgal; zie, ik zal tot u afkomen, om brandoffers te offeren, om te offeren offeranden van de dankzegging, zeven dagen zult gij daar wachten, totdat ik tot u kom, en u bekend maak wat gij doen zult." Hij houdt vast aan het geloof, dat hij, die hem van de ezelinnen gehaald en tot koning gezalfd heeft, ook met deze eis slechts zegen bedoelt. In de kracht van dit geloof wachtte hij in die wanhopige toestand zeven dagen, de tijd door Samuel bepaald. Zeven dagen! dat was wel een week, zoals gij en ik die nog nooit doorleefd hebben. De Hebreëen in de spelonken weggekropen, de anderen over de Jordaan gevlucht, nog anderen zelfs bij de Filistijnen, in het

gehele land morren en aanklagen, zijn laatste tweeduizend ook bevreesd, vóór zich de trotse, roemzuchtige Filistijnen zo wacht hij van dag tot dag onwankelbaar als een rots in de zee. Eindelijk moet toch de zevende morgen komen, en met deze de hulp van de bergen van de eeuwigheid. De zevende morgen breekt aan, de zon stijgt hoger, geen ster van hoop. Samuel blijft uit! Het verlangend oog zoekt de hoge gestalte, nergens een spoor! "Toen verstrooide het volk van hem." De een na de ander van de tweeduizend neemt de vlucht; en Samuel? Wie weet wat hem overkomen is. Saul! laat gij ook de laatste zich verstrooien, dan is alles verloren, dan is er geen redding, geen hulp meer; Israël gaat te gronde; de Filistijnen behalen voor de overwinning; God en Zijn heilige naam worden geschandvlekt. En gij wacht hier rustig en ledig. Kom op! er is nog slechts een ogenblik tijd, het is het laatste! Daar overtreedt hij het gebod van de Heren, en laat toch zich brandoffers en dankoffers brengen, om daarna volgens eigen keus de strijd te beginnen.

Thans ziet gij duidelijk in de inwendige bron, waaruit Sauls overtreding voortgevloeid is. Het is niet de zonde van eigenbaat, van trots, van lust van de ogen van vleselijke begeerlijkheid; niet de grootsheid van het leven; niet de hoofse gedachte: "Ik heb God niet nodig, ik ben alleen sterk genoeg!" niet de begeerte naar roem, die alle eer tot zich trekken wil; het is het diep verborgen ongeloof dat daar, waar de nood tot een toppunt stijgt, waar alle hulp van God schijnt uit te blijven, plotseling te voorschijn komt en de koning aan het wankelen brengt. Had hij geloof behouden, daar waar voor mensenogen alles verloren was, had hij gehoopt op hoop tegen hoop, had hij eenvoudig zich aan het goddelijk woord vastgeklemd, zich aan het vaste anker van de onwankelbare belofte vastgehouden en luid geroepen: "Bij de mensen is het onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk," hij was een rots gebleven, ook al waren de bergen aanstonds midden in de zee gezonken, en al had de zee aanstonds nog duizend malen meer gewoed, zodat door haar woeden de bergen waren ingestort. Maar nu kwam in de nood, toen er geen uitweg te zien was, een zaadkorreltje ongeloof, en met en uit het ongeloof, vrees voor de Filistijnen en voor het vluchten van het volk, en met die vrees ongeduld en kwellende onrust, en met die onrust een haastig aangrijpen van middelen door het eigen blinde verstand aan de hand gegeven, en met dit aangrijpen een vertrouwen op vlees en bloed, en door dat alles een openlijke ongehoorzaamheid, de werkelijke overtreding van het goddelijk gebod. Zo wordt het verborgen ongeloof in het hart van de knecht van de Heere tot die bittere wortel die, wanneer hij opschiet, gal en alsem draagt en allerlei boze vruchten. Het geloof is het zwaartepunt in de mens; zolang hij daarop rust, staat hij vast. Het ongeloof ontruikt de mens zijn zwaartepunt; dan kan hem al was hij een rots, zelfs een strohalm aan het wankelen brengen. Is het ook niet het ongeloof, dat zelfs bij Mozes, de man van God, aan het twistwater was ingedrongen, zodat hij ongehoorzaam werd tegen de Heere, zijn God, en hij niet in het beloofde land mocht trekken. En Jakob? was hij niet een vroom man, zoals de Schrift (Genesis 25: 27) zegt? Wat heeft hem dan tot Jakob, tot die arglistige, bedrieglijke, vreesachtige man gemaakt? En Rebekka, die godzalige vrouw tot een leugenares, een bedriegster en verleidster? Is het niet weer het ongeloof? Dat dreef haar, om de zegen en de belofte voor haar jongste zoon te verkrijgen, tot die eigen vleselijke middelen en sleepte Jakob mede weg in de schuld. Wie gelooft, vreest niet, maar wie niet gelooft, neemt zijn toevlucht tot zijn verstand, zijn kracht en sterkte, die acht zich geroepen met zijn hoofd de ingewikkelde knoop los te maken, die God gelegd heeft!"

12. Zo zei ik tegen mijzelf: Nu zullen de Filistijnen tot mij komen te Gilgal om mij aan te vallen, en ik heb het aangezicht van de HEERE niet ernstig aanbeden, mij nog niet door offerande en gebed van de goddelijke bijstand verzekerd, om hun aanval getroost tegemoet te gaan; zo dwong ik mijzelf 1) in die hoogste nood, want het was mij moeilijk uw gebod te overtreden, en ik heb brandoffer geofferd, het dankoffer is niet gebracht, zodat gij nog bijtijds gekomen zijt om dit zelf te verrichten.

1) In het Hebreeuws Ethàphak. Ik deed mijzelf geweld aan. Saul doet het hier voorkomen, dat hij zich in zijn geweten bedwong. Wat is zijn zonde, en waarom wordt hij zo zwaar gestraft? God had het koningschap over Israël ingesteld, maar niet een koningschap, dat losgemaakt was van de theocratie, integendeel dat juist in die theocratie wortelde. Daarom had de Heere de stand van de profeten verwekt, opdat het koningschap door het profetisme zou worden voorgelicht en gesteund. Saul krijgt nu ook het bevel om niet eerder op te rukken van Gilgal dan wanneer Samuel, als de mond van God, er was geweest en hem en het volk de weg tot de overwinning had aangewezen. Hij wacht echter wel enige tijd, maar niet zolang totdat Samuel komt. Nu geeft hij zelf bevel tot de offerande. Wat doet hij nu feitelijk? Het koningschap losmaken van het theocratisch beginsel. Niet rekenen met God, de hoogste Koning van Israël, maar zichzelf stellen in Diens plaats..

Hij stelt zich voor het volk gelijk met de heidense koningen, die ook niet rekenen met de Almachtige God. Daarom wordt hem gebodschapt als Samuel komt, dat zijn koningschap geen erfelijk koningschap zal zijn. Verworpen wordt hij nog niet. Dit zal pas later plaats hebben, maar wel wordt hier de straf aangekondigd, dat de Heere een ander in zijn plaats heeft uitverkoren, wiens koningschap bevestigd zou worden. En omwille van hemzelf en van het volk is de straf zeer streng, hoewel niet te hard..

14. Maar nu zal uw rijk niet op de duur bestaan. De HEERE heeft integendeel van dit ogenblik van uw ongehoorzaamheid af Zich een man gezocht naar Zijn hart, hoewel ik nog niet weet, wie deze is (16: 1vv.), ende HEERE heeft hem geboden een voorganger te zijn over Zijn volk, omdat gij niet gehouden hebt wat U de HEERE geboden had en daardoor bewezen hebt geen man naar Zijn hart te zijn.

Hoe invloedrijker het in Israël ontstane koningschap voor alle volgende tijden moest zijn, des te noodzakelijker was het, dat zich van begin af aan op een wijze ontwikkelde, die overeenkomstig de bestemming van het volk van God was. Terwijl de kinderen van Israël in verkeerde gezindheid een koning verlangden, zoals alle heidenen hadden, moest deze juist als het tegenovergestelde van alle heidense koningen verschijnen en tegenover hen een bijzondere plaats innemen, die aan het volk, dat hij beheerste, onder al de natiën der aarde aangewezen was. Het doel van een Israëlitische koning kon geen ander zijn, dan die van een plaatsbekleder van God, die in onvoorwaardelijke gehoorzaamheid de wil van de hoogste Koning volbrengt, en ver van elke willekeur en elke eigenzinnigheid zich ootmoedig buigt onder de goddelijke wet, en daardoor een voorbeeld van zijn volk is. Israël's eerste koning was in het bijzonder geroepen om een staatsinrichting te geven, die het algemene welzijn verzekerde. Hij vond die reeds en wel als een goddelijke, door Mozes vastgestelde orde, die alle betrekkingen van het leven regelde en het kwam er slechts op aan, dat hij, de koning,

vóór alles zichzelf binnen de perken van deze heilige orde voegde, en met des te vaster hand en groter trouw zijn volk op de weg van de goddelijke wet terugvoerde, hoe groter de afval was, waaraan het zich schuldig gemaakt had..

De aan Saul gestelde tijd van 7 dagen en het toeven van Samuel, dat deze niet opzettelijk had gewild, maar in het wachten van de Heere lag, die hem niet eerder Zijn opdracht aan de koning meedeelde, was voor de bijzondere roeping en de eigenaardige plaats van Saul een even overeenkomstige geloofsbeproeving, als Gods gebod aan Abraham: "Neem uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, en ga naar het land van Moria, en offer hem Mij aldaar, op een van de bergen, die Ik u wijzen zal," voor de roeping en de plaats van deze vader van de gelovigen, door wiens nageslacht alle volkeren der aarde gezegend zouden worden. Nu Saul de proef niet doorstaat, is de aangekondigde goddelijke straf geenszins te hard, zoals dit bij de eerste blik zou schijnen; deze is integendeel het natuurlijke gevolg, dat vanzelf spreekt. Hij kan de stichter niet zijn van een geslacht, dat voor altijd op de troon van Israël zal zitten, er moet een ander geslacht in de plaats van het zijn komen; want de idee van het rijk van God en van de vorst over het volk van de Heere kan niet opgeofferd worden aan het bijzonder belang van een mens; deze moet werkelijkheid worden door een koning van de toekomst, omdat de tegenwoordige het niet gedaan heeft. Daarbij is bovendien aan Saul tijd gelaten, om zich tot God te bekeren, om ook voor zijn geslacht, ten minste voor een tijd, de koningskroon te verkrijgen, zo niet voor altijd; pas zijn volgende eigenlijke verwerping (15) doet hem die geheel verliezen; toch blijft hij voor zijn persoon koning tot aan zijn zo beklagenswaardig einde..

Mensen zijn zeer onbevoegde rechters over de goddelijke oordelen, omdat zij weinig kunnen zien van de Majesteit van de beledigde God en van de vreselijke aard en de verzwarende omstandigheden van de overtreding. Wij zien niet, dan Sauls uitwendig bedrijf, dat gering schijnt, maar God zag met hoe boos een hart hij dat pleegde, met hoeveel weerspanning tegen het licht van zijn geweten, zoals zijn eigen woorden tonen, met hoe groot een ongeloof en wantrouwen aan de hemelse voorzienigheid, met welke verachting van het gezag van de Heere en gerechtigheid, en uit welke andere boze beginselen en bewegingen van zijn geest, die de mensen onbekend zijn. God bespeurde duidelijk de goddeloosheid, die in Sauls hart verborgen lag, en voorzag al de andere misdaden, die hij begaan zou, en had daarom meer reden tot vaststelling van dit vonnis, dan wij ons verbeelden kunnen. Bovendien straft God soms geringe zonden zeer streng om verscheidene gewichtige redenen, namelijk opdat alle mensen zouden zien, wat de minste van hun overtredingen verdient en hoeveel zij verschuldigd zijn aan de vrije en overvloedige genade van de Heere, in voorbijgaan van hun grote zonden, opdat ieder ter harte zou nemen, dat hij zich niet moet toegeven in geringe zonden, op het ijdel vertrouwen van Gods barmhartigheid, waardoor zij lichtelijk tot grote misdaden vervallen. Eindelijk moet men zich herinneren, dat het koninkrijk van Israël nog in zijn kindsheid was, en dat dit het eerste bevel is geweest, dat Saul van God ontvangen had. Nu is het altijd in alle wetgevers voor grote wijsheid gerekend, de eerste overtreding van hun wetten streng te straffen, opdat de eerbied en gehoorzaamheid jegens deze bewaard, en de overtreders voor het vervolg gewaarschuwd en afgeschrikt zouden worden. Overeenkomstig hiermee heeft God gehandeld met Kaïn, de eerste moordenaar, met Israël over de eerste afgoderij met het kalf, met de eerste overtredende priesters (Lev.10), met de eerste

sabbatschender (Num.15: 35) en met de eerste grote geveinsden in de Christelijke kerk (Hand.5: 5,10)..

Gezegende Verlosser! laat ons nooit onze geringe offeranden brengen als Saul, zonder te zien op uw dierbaar genoegzaam offer. Dit is het alleen. O Heere, dat kan maken of gemaakt heeft onze vrede in het bloed van het kruis.

15. Toen dit was voorgevallen, en naar het schijnt ook nog het dankoffer gehouden was, maakte Samuel zich op, en hij ging op van Gilgal naar Gibeab-Benjamins, want vandaar zouden de ondernemingen tegen de Filistijnen beginnen! en Saul telde het volk, dat bij hem gevonden werd, terwijl hij de profeet volgde en bevond, dat het getal van zijn krijgsknechten omtrent zeshonderd man was; hij had dus met zijn te vroeg offeren zijn doel niet bereikt, om de verstrooiing van het volk te voorkomen.

15. Toen dit was voorgevallen, en naar het schijnt ook nog het dankoffer gehouden was, maakte Samuel zich op, en hij ging op van Gilgal naar Gibeab-Benjamins, want vandaar zouden de ondernemingen tegen de Filistijnen beginnen! en Saul telde het volk, dat bij hem gevonden werd, terwijl hij de profeet volgde en bevond, dat het getal van zijn krijgsknechten omtrent zeshonderd man was; hij had dus met zijn te vroeg offeren zijn doel niet bereikt, om de verstrooiing van het volk te voorkomen.

II. Vs.16-23. Voordat de heldendaad van Jonathan bericht wordt, die aan de Israëlieten een schitterende overwinning over hun vijanden gaf (14), vernemen wij vooraf iets naders van de standplaats van de beide legers tegenover elkaar, over de onderneming van de Filistijnen, waardoor zij de manschappen van Saul en van zijn zoon uit hun voordelige positie probeerden te lokken, als ook over de hoogst gebrekkige wapening van de laatsten, waardoor het dezen onmogelijk was de Filistijnse strooptochten te verhinderen als ook een aanval op het vijandelijke hoofdleger te Michmas te ondernemen. Tenslotte wordt melding gemaakt van de post, die de Filistijnen naar de zijde van Geba verlegd hadden om een heimelijke aanval voor te bereiden; hiermee is de overgang gemaakt tot de hierboven vermelde daad van Jonathan, waardoor hij aan de gevaarlijke toestand van zijn volk opeens een einde maakte.

16. En Saul en zijn zoon Jonathan en het krijgsvolk, de 600 man (vs.15 14: 2 14.2), dat bij hen gevonden was, bleven te Geba-Benjamins hadden een plaats ingenomen op de heuvel van Benjamin, dus op dezelfde plaats, waaruit Jonathan door zijn eerste aanval (vs.3) de voorposten van de Filistijnen verdreven had; het hoofdleger zelf bevond zich een uur meer zuidwestelijk op de noordzijde van Gibeab (vs.15; 14: 2); maar de Filistijnen waren, zoals reeds in vs.5 vermeld is, te Michmas gelegd, ten oosten van die stad, naar de streek van Beth-aven.

17. En de verdervers, de uitgezondenen om overal verwoesting aan de richten, gingen uit het leger van de Filistijnen in drie groepen naar verschillende richtingen heen; de ene groep keerde zich noordoostelijk op de weg naar Ofra 1) een Duitse mijl ten oosten van Beth-el, naar het land Sual (= vossenland), waarschijnlijk hetzelfde als het in 9: 4 gemelde Sahalim.

1) Volgens de gedachte van Robinson lag Ofra op de plaats van het tegenwoordige Taybeh, maar naar alle waarschijnlijkheid was het verder naar het zuiden gelegen, niet ver van Michmas en Beth-aven (Jos 18: 23)..

22. En het geschiedde op de dag van de strijd, toen het volk zich op Sauls roepstem ten strijde tegen de Filistijnen verzameld had, dat er zwaard noch spies gevonden werd in de hand van het gehele volk, dat bij Saul en bij Jonathan was; maar bij Saul en bij Jonathan, zijn zoon, werden zij gevonden; 1) de overigen waren met bijlen en zeisen en dergelijke gewapend; er kon dus, vooral toen het getal van de krijgslieden zo klein was geworden, niets tegen de stropende benden noch tegen het hoofdleger van de Filistijnen ondernomen worden, en Saul moest een afwachterende positie aannemen.

1) Dit bericht schijnt in strijd met hetgeen in 11 over de krijgstoet vermeld wordt; ook daar is zeker de uitrusting van het leger zeer gebrekkig geweest; bovendien wordt hier slechts gesproken van dat gedeelte van dat land, waar de Filistijnen het zwaarst verdrukken, terwijl andere delen van het land daaronder minder te lijden hadden..

23. En het leger van de Filistijnen, een afdeling van dat leger, trok naar de doortocht van Michmas 1) om dit punt tegen een heimelijke overrompeling door het leger van de Israëlieten te dekken.

1) Tussen Geba en Michmas stroomt de grote en diepe Wady Suwienit, die uit de landstreek van Bethel en Becroth komt, in de richting van het noordwesten naar het zuidoosten tot het dal van de Jordaan, en breekt de hoogte door, waarop beide plaatsen liggen. Naar het zuidoosten wordt die stroom steeds nauwer en wilder. Deze opening, waarvan de beide zijden steile rotsen vormen, is met de doortocht of pas van Michmas bedoeld. Robinson beschrijft de weg tussen Geba en Michmas als zo steil en de rotstappen als zo hoog, dat hij met zijn geleiders moest afstijgen en de lastdieren slechts met grote moeite verder konden komen. Links van de weg liggen in het dal twee heuvels van een kegel- of liever kogelvormige gedaante (v. Schubert noemt ze "Suikerbroodvorm), met steile rotswanden; deze zijn de in 14: 4vv. vermelde beide rotsen, waarover Jonathan zijn waagstuk uitvoerde, De ene (Bozes) ligt aan de zijde naar Geba en ziet noordoostelijk naar Michmas, de andere (Sene) aan de zijde van Michmas en ziet zuidwestelijk naar Geba..

HOOFDSTUK 14.

JONATHANS HELDENDAAD. SAUL BRENGT HEM DOOR ONTIJDIGE IJVER IN LEVENSGEVAAR.

I. Vs.1-23. Jonathans heldendaad, die hij in het geloof aan Gods bijstand, en blijkbaar gedreven door de Geest van God onderneemt, bestaat daarin, dat hij zich vergezeld door zijn wapendrager, van zijn plaats bij Geba over de beide rotsen Bozez en Sene begeeft naar de uiterste voorposten van de Filistijnen, hier aanstonds 20 man neervelt en door goddelijke hulp een schrik in het leger van de vijanden teweegbrengt, waardoor het gehele leger in verwarring geraakt. Sauls wachters bemerken de verwarring en geven hem daarvan bericht; in het begin is hij besluiteloos, wat hij doen moet en wil juist de hogepriester van God een bevel geven, als het altijd groter wordende gevaar bij de Filistijnen geen twijfel meer overlaat, dat hij niets anders te doen heeft, dan zich met zijn manschap op te maken, de aftrekkende vijand te vervolgen en zo mogelijk te verslaan. Bij deze vervolging lopen alle Israëlieten, die tot hertoe de Filistijnen gediend hadden, tot hem over; evenzo sluiten zich diegenen bij zijn leger aan, die zich vroeger uit vrees verborgen hadden, zodat het het volk, dat bij hem is, buitengewoon vermeerderd. Zo heeft de Heere bewezen, dat, zoals Jonathan van Hem gezegd heeft, het Hem niet moeilijk is, door velen, of door weinigen te verlossen.

1. Het geschiedde nu op een dag, toen het leger van de Filistijnen bij Michmas gelegd was (vs.16) en een afdeling tot aan de doortocht voortgerukt was (vs.24, dat Jonathan, de zoon van Saul, die over de voorhoede van de Israëlitische wacht bij Geba het bevel voerde, het niet langer kon verdragen, dat hij, zonder iets te verrichten, tegenover de vijand lag, en tot de jongen, die zijn wapens droeg, zei: Kom, en laat ons tot de bezetting van de Filistijnen overgaan, die aan de overzijde is; misschien zal de Heere iets door ons verrichten (vs.6); maar hij gaf het zijn vader niet te kennen wat hij voornemens was, omdat deze nooit de gewaagde onderneming toegestemd zou hebben, waarvan Jonathan zich toch bewust was, dat zij niet door vlees en bloed, maar door de Geest van de Heere was ingegeven.

2. Saul nu zat, had zijn hoofdleger (vs.15) aan het uiterste, aan het noordelijk uiteinde van de stad Gibeon, onder de granaatboom, die te Migron, 1) (= steilte) was, en het volk, dat bij hem was (13: 15), was met degenen, die hij naar Geba gezonden had, omtrent zeshonderd man.

1) Migron is een niet nader bekende plaats. In Jes.10: 28 komt eveneens een Migron voor, dat echter aan de overzijde van Michmas gelegen moet hebben..

3. En Ahia (= vriend van de HEERE) de zoon van Ahitub (= goedgehartige broeder), de broeder van Ikabod (1 Samuel 4: 21), de zoon van Pinchas, de zoon van Eli, 1) was priester van de HEERE te Silo, liever deze, namelijk Eli, was priester van de Heere te Silo geweest deze Ahia bevond zich mede in het leger bij Saul (vs.18 en 36vv.), dragende de efod, de hogepriesterlijke lijfrok met de borstlap en de Uriem en Tummim; maar het volk wist niet, dat Jonathan heengegaan was, evenmin als Saul zelf (vs.1).

1) De genealogische betrekking is de volgende (1 Samuel 2: 31).

Eli: Pinchas en Hofni.

Pinchas: Ahitub en Ikabod.

Ahitub: Ahia en Achimelech (21: 1)

Is deze Ahia, zoals zeer waarschijnlijk is, reeds te Gilgal bij Saul geweest, met hem van daar naar Gibeon getrokken en heeft Saul toen de offeranden door hem gebracht, zo wordt het nog duidelijker, dat Sauls offeren niet de oorzaak van Samuëls boosheid kon zijn..

Ook kan Ahia dezelfde zijn als Achimelech, zoals door sommigen verondersteld wordt..

Wij moeten hier de goedheid van God opmerken, die het grote leger van de Filistijnen terughield, op het kleine groepje van vreesachtige krijgslieden, dat Saul bij zich had, te vellen. Een onzichtbare macht houdt de boosheid tegen van de vijanden van Gods kerk en laat hen niet toe om te doen, wat zij zouden menen, dat zij zonder enige hinder zouden kunnen doen..

3. En Ahia (= vriend van de HEERE) de zoon van Ahitub (= goedhartige broeder), de broeder van Ikabod (1 Samuel 4: 21), de zoon van Pinchas, de zoon van Eli, 1) was priester van de HEERE te Silo, liever deze, namelijk Eli, was priester van de Heere te Silo geweest deze Ahia bevond zich mede in het leger bij Saul (vs.18 en 36vv.), dragende de efod, de hogepriesterlijke lijfrok met de borstlap en de Uriem en Tummim; maar het volk wist niet, dat Jonathan heengegaan was, evenmin als Saul zelf (vs.1).

1) De genealogische betrekking is de volgende (1 Samuel 2: 31).

Eli: Pinchas en Hofni.

Pinchas: Ahitub en Ikabod.

Ahitub: Ahia en Achimelech (21: 1)

Is deze Ahia, zoals zeer waarschijnlijk is, reeds te Gilgal bij Saul geweest, met hem van daar naar Gibeon getrokken en heeft Saul toen de offeranden door hem gebracht, zo wordt het nog duidelijker, dat Sauls offeren niet de oorzaak van Samuëls boosheid kon zijn..

Ook kan Ahia dezelfde zijn als Achimelech, zoals door sommigen verondersteld wordt..

Wij moeten hier de goedheid van God opmerken, die het grote leger van de Filistijnen terughield, op het kleine groepje van vreesachtige krijgslieden, dat Saul bij zich had, te vellen. Een onzichtbare macht houdt de boosheid tegen van de vijanden van Gods kerk en laat hen niet toe om te doen, wat zij zouden menen, dat zij zonder enige hinder zouden kunnen doen..

6. Jonathan nu, om weer op het meegedeelde in vs.1 terug te komen, zei tot de jongen, die zijn wapens droeg: Kom, en laat ons tot de bezetting van deze onbesnedenen overgaan. Zij hebben geen deel aan Goden Zijn hulp, maar bouwen alleen op eigen sterkte; misschien zal de HEERE, die Zijn verbondsvolk overal nabij is, waar het op Hem vertrouwt, voor ons werken en iets door ons uitrichten, hoewel wij slechts met ons beiden zijn, want bij de HEERE is

geen verandering om te verlossen door velen of door weinigen. 1) Hij kan net zo goed door weinigen als door velen heil geven (2 Kronieken 14: 11 1 Mak.3: 18vv. Richteren 7: 7).

1) Laten wij Jonathan niet van vermetelheid beschuldigen, maar veeleer geloven, dat hij handelde op aandrijving van God en het als een Goddelijke en buitengewone daad beschouwen, die hij niet bij zichzelf had bedacht. Want indien hij plaats had gegeven aan menselijke overleggingen, zou hij het nooit ondernomen hebben, omdat hem de menselijke kracht ten enenmale ontbrak..

Al zijn wij, Christenen, weinigen en zwak, laat ons geloven dat God ons niet alleen kan helpen, maar door ons redding zal geven. Dit geloof zal niet beschaamd worden. Dat dit de zwakke en besluiteloze sterke, de moedeloze bemoedige. De uitverkorenen mogen weinigen zijn, de kinderen van de wereld velen en machtig, het geloof overwint de wereld, door dat kleine kuddeke zal het gehele Israël van God worden gered..

Jonathan handelt hier uit en door het geloof. Hij weet, dat God, de Heere, Israël's God is; hij weet tevens, dat die God de almachtige is, voor Wie niets te wonderlijk is. Hij weet eveneens, dat het Gods bedoeling niet is, dat de Filistijnen ellende over zijn volk brengen. God stort hem het geloof in en door dat geloof zal hij kloeke daden doen..

Het is geen God verzoeken, wat hij doet, maar een handelen in de kracht en in de mogendheden van de Heere. Datzelfde geloof, dat een David de reus Goliath deed weerstaan, bezielt hier Jonathan, om de voorposten van de Filistijnen te overvallen. En God geeft er Zijn zegen op..

10. Maar zeggen zij, als een trage menigte, die het in haar overmoed niet de moeite waard acht ons terug te drijven, al spottende, aldus: Klimt tot ons op, komt bij ons, en gij zult zien, hoe het u bevalt, zo zullen wij opklimmen, want de HEERE heeft hen in onze hand gegeven; en dit gedrag van onze vijanden, of zij ons terughouden of spottende opwekken, zal ons een teken zijn, 1) of wij van ons voornemen moeten afzien, of het tot uitvoering zullen brengen.

1) Dit teken gold eigenlijk zijn wapendrager. Voor zichzelf had hij het niet nodig. Maar om de zwakheid van zijn wapendrager te schragen en hem moed in te boezemen, stelt Jonathan het. Een teken, dat ook weer geheel in overeenstemming was met het doel, en waaruit zou blijken, of de Filistijnen tot weerstand bereid waren, of dat zij traag tot strijden waren..

12. Verder antwoordden de mannen van de bezetting, in hun overmoed, aan Jonathan en zijn wapendrager, van hun hoogte af, en zeiden: Klimt op tot ons, en wij zullen het u wijs maken, 1) wij zullen u hierboven een les geven en besparen ons de moeite tot u neer te dalen. En Jonathan, deze honende woorden horende, zei, nu zeker van de goddelijke hulp, tot zijn wapendrager: Klim op achter mij; want de HEERE heeft hen, die met ons spotten en zich zo veilig achten, gegeven in de hand van Israël. 2)

1) In het Hebreeuws Wenodiah etkem dabar, letterlijk: Wij willen u een woord verkondigen. Hieruit spreekt traagheid aan de ene en overmoed aan de andere zijde. Zij achten het niet de

moeite waard om naar beneden af te dalen en zij verwachten niet, dat Jonathan naar boven durft opklimmen. Zij zullen het echter ondervinden, dat de Heere met Jonathan is..

2) Jonathan is nu vol geloof; waar hij vroeger (vs.6) sprak "misschien" daar is hij nu zeker. Aan dat geloof paart hij nederigheid, hij zegt niet: "in onze hand" maar: "in de hand van Israël". Hij voelt zich een lid van dat lichaam. Geloof is nooit zonder ootmoed en liefde tot de broeders..

Wie twijfelt eraan, ja, wie houdt het niet voor zeker, dat God, naarmate Hij alles bestuurt, ook zo de dingen kan gebruiken, naar zijn welbehagen om ons te beschermen en te behoeden, wanneer wij in gehoorzaamheid aan Hem onze weg bewandelen en overal, waar Hij ons roept, Hem volgen. Ja, indien wij vast in onze gemoederen overtuigd zijn, dan zal geen gevaar, geen vrees voor de dood ons van onze plicht kunnen afhouden, en het minste ons niet kunnen bewegen..

13. Toen klom Jonathan op zijn handen en op zijn voeten de steile rots op, en zijn wapendrager hem na. 1) Met Gods hulp kwamen zij behouden boven en zij, de daargestelde wachters, die zo gespot hadden, vielen voor Jonathans aangezicht, en zijn wapendrager doodde ze achter hem.

1) Josefus merkt op dat Jonathan en zijn dienaar niet opgeklommen zijn aan de kant, waar de Filistijnen hen het eerst gezien hadden, maar dat zij een omweg genomen hebben naar een andere plaats, waar geen bezetting was, mits men zich daar door de natuur genoeg beschermd achtte, en dat hij hen dus onverwacht en schielijk overvallen heeft.

15. En er was een beving in het leger, op het veld, in het hoofdleger van de Filistijnen, dat oostelijk van Michmas lag, en onder het gehele volk, toen het gerucht van die eerste slag tot hen kwam; de bezetting en de drie groepen verdervers, die zij uitgezonden hadden (13: 17vv.), beefden ook zelf; ja het land werd beroerd, de aarde dreunde zelfs van het gedruis, dat de Filistijnen, die ijlings de vlucht namen, maakten; en geen wonder, want het was niet door mensen veroorzaakt, het was een beving van God, 1) anders zouden zij wel gezien hebben, dat het slechts twee mannen waren en zich niet verder hebben laten doden.

1) Hij, die het hart formeert, kan het ook doen beven. Zij, die God tegen zich hebben, hebben alles tegen, en dan is het geritsel van een blad genoeg, om hen schrik aan te jagen..

Als de mensen met goddelijke schrik geslagen worden, nemen zelfs de kinderen van de goden (de heldhaftigsten) de vlucht.

16. Als nu de wachters van Saul te Gibeon-Benjamins zagen, dat, ziet, de menigte van de Filistijnen boven op de hoogte bij Michmas versmolt, en doorging, op de vlucht ging en geklopt werd, 1) zodat de ruitery en de strijdagens in wanorde kwamen, en het voetvolk elkaar verdrong en de weg versperde, omdat ieder de eerste op de vlucht wilde zijn;

1) De Filistijnen waren zorgeloos geweest, omdat zij alle de spiesen en zwaarden in handen hadden en Israël er geen had behalve Saul en Jonathan, maar nu betoonde God de dwaasheid van dit vertrouwen, door hun eigen spiesen en zwaarden, en wel in hun eigen handen, te maken als werktuigen tot hun vernieling op een noodlottiger wijze, dan zij waren geweest in de handen van de Israëlieten..

Op dezelfde wijze als Gideon met zijn klein hoopje volk de Midianieten had verslagen, zo ook Jonathan. Want eigenlijk was het Gideon niet en Jonathan niet, maar de Heere zelf, die hen in hun eigen zwaard deed vallen. Op heerlijke wijze werd het geloofsvertrouwen van Jonathan gekroond..

Deze schrik werd daaruit geboren, dat de post, die het gehele leger aan de ene zijde dekte, was ingenomen, en dat men niet wist hoe; men vermoedde dus verraad, men voorspelde zich naderend onheil..

18. Toen zei Saul, op dat ogenblik niet wetende, wat hij doen moest, tot Ahia (vs.3): Breng de ark van God hierheen. Want de ark van God was toen bij de kinderen van Israël. 1)

1) Sommige uitleggers lezen hier met de Septuginta iets geheel anders, n.l.: "Trek de Efod aan en ondervraag de Heere door de Uriem en Tummim, want hij droeg de Efod toen bij de kinderen van Israël." Men geeft dan als reden op, dat de ark in Kirjath-Jearim was, en dat zij niet bepaald aanwezig hoefde te zijn om de wil van de Heere te vragen. Hiervoor was alleen nodig de Efod met de Uriem en Tummim. Dit laatste is volkomen waar. Maar dit behoeft ons niet te dwingen, om de lezing van de Septuaginta over te nemen. Alle andere oude vertalingen hebben haar ook niet overgenomen..

Wij zien niet in, waarom ook nu niet, zoals eerder, de ark in het leger aanwezig kon zijn. Dit is zelfs zeer wel mogelijk, al is het vroeger niet uitdrukkelijk vermeld. Het was er Saul dan ook niet om te doen, om de wil van de Heere te vragen, hiervan wordt niets vermeld, maar om de ark mee te voeren in het leger. In dit plan wordt hij echter verhinderd door het steeds toenemend rumoer, zodat hij het tegenbevel geeft in de woorden soof jadeka, houd op of: laat af, trek uw hand terug, zoals wij zeggen: Het behoeft niet meer..

In plaats van Oebenee Israël = en de kinderen van Israël, is echter te lezen, Libnee = bij de kinderen van Israël, zoals ook reeds onze Statenvertalers hebben vertaald..

Volgens een betere lezing van de Septuaginta: "Trek de Efod aan en ondervraag de Heere met de Uriem en Tummim, want hij droeg de Efod toen bij de kinderen van Israël. Dat de lezing in de Hebreeuwse tekst niet de juiste is, blijkt uit het volgende: 1. Stond de ark in Kirjath-Jearim (7: 2), van waar zij moeilijk in het leger bij Gibeon gehaald kon worden. 2. Kon Saul van haar niet zeggen, "breng haar hier," ook was haar aanwezigheid tot ondervraging van de goddelijke wil door de hogepriester niet nodig, zoals wij later (23: 2vv.) zien zullen. 3. Geven de slotwoorden van de tekst geen goede zin (want de ark van God was toen en de kinderen van Israël), waaruit wij besluiten kunnen, dat hier een vergissing in de tekst is. Men vraagt, wanneer de Heilige Schrift door de Geest van God ingegeven en door heilige mannen

geschreven is, van waar het toch komt, dat de tekst niet overal met volkomen juistheid voor ons bewaard, maar hier en daar een fout bij het afschrijven ingeslopen is? Waarom God het niet veeleer zo bestuurd heeft, dat wij de Bijbelse boeken nog in hun oorspronkelijke toestand, nog hetzelfde exemplaar, dat de schrijver zelf geschreven heeft, bezitten in plaats, dat wij slechts afschriften hebben? Waarom Hij ten minste de afschrijvers niet eveneens voor alle dwalingen bewaard heeft als de schrijvers zelf, omdat toch de Schrift het richtsnoer van ons geloof en de regel van ons leven is, en wij ons daarop vast moeten kunnen verlaten? Op deze vragen kunnen wij pas antwoorden, wanneer van de inspiratie of ingeving van de Heilige Schrift gesproken zal worden (1Ti 3: 16); thans slechts dit, dat onze Heer en Heiland zelf de gestalte van een dienstknecht op aarde droeg, terwijl overal door dit kleed Zijn goddelijke majesteit en heerlijkheid doorschittert. Ook de Schrift, die van Hem getuigt, moet een soort van knechtelijke gestalte dragen en menselijke zwakheid mag van haar niet uitgesloten zijn. Ook het zoeken en onderzoeken naar het juiste begrip van de Schrift behoort tot het mengen van zuurdeeg onder de drie maten meel, waarvan Christus in MATTHEUS.13: 33 spreekt; daardoor ontstaat gisting, zonder welke het deeg niet geheel doorzuurd kan worden..

21. Er waren ook Hebreëen 1) zoals ze door de vijanden genoemd werden, bij de Filistijnen (vs.11), als vroeger, die met hen in het leger opgetrokken waren rondom, die met geweld in hun leger ingelijfd en onder de verschillende legerafdelingen verdeeld waren; deze nu vervoegden zich ook met de Israëlieten, 2) hun broeders, die bij Saul en Jonathan waren.

1) Als overlopers tot de Filistijnen heetten zij Hebreëen, naar hun oude volksnaam in tegenstelling tot het volk, dat bij Saul en Jonathan was, dat Israël wordt genoemd, als het volk van de aanneming en de verbonden..

2) Eigenlijk staat er in de grondtekst: Ook deze, om te zijn met de Israëlieten, die het volk van Saul en Jonathan uitmaakten. De oude vertalingen, zoals de Septuaginta en de Vulgata, de Syrische enz. hebben de woorden: keerden terug, er terecht tussenin gevoegd, zoals ook onze Statenvertalers hebben gedaan..

Natuurlijk, dat door deze zaak de verwarring in het leger van de Filistijnen nog groter werd. Uit dit feit wordt ook later de vrees van de Filistijnse vorsten verklaard, om David en zijn soldaten mee te laten optrekken tegen Saul en zijn leger..

23. Zo verlost de HEERE, door de daad van een jongeling, die in het geloof was ondernomen, Israël op die dag; en het leger trok, toen Saul met zijn 600 mannen in het leger van de Filistijnen inviel (vs.20), over naar Beth-aven; het trok van de oostzijde van Michmas noordoostelijk tot over Beth-aven, vandaar begonnen de Filistijnen naar de westzijde heen te vluchten, de kinderen van Israël jaagden hen echter zuidelijk tot aan Ajalon achterna (vs.31).

Saul had door ongeloof gezondigd; wanneer zijn krijgslieden, zo meende hij, zich verstrooiden, was alles verloren (1 Samuel 13: 14). Daarom wilde nu de Allerhoogste hem en allen, die wilden zien, aantonen dat waar slechts geloof is, ook Hij zelf de Almachtige is, en dat waar Hij iemand ter zijde staat, de hulp niet uitblijft, al wenden zich ook alle menselijke helpers af. Daarom verwekte Hij Jonathan, de zoon van Saul. Zijn "misschien" dat hij tot de

wapendrager spreekt (vs.6) is niet de geest van twijfel, hij voegt er toch aanstonds dat woord bij, dat nu sinds duizenden jaren het blijmoedige Schibboleth (Jud 12: 6) van waarachtig geloof en vertrouwen is: "Bij de Heere is geen verhindering om te verlossen door velen of door weinigen." Dit stond dus bij Jonathan vast, dat de arm van de Heere niet verkort was, dat Hij door één gebrekkige, zondige mens net zo veel kon verrichten als door legioenen engelen. Maar hij wist niet, of God juist door hem Zijn wonderlijke macht wilde bewijzen. Daarom probeert hij hiervan zeker te worden, of God hem, de zwakke, die zich in zijn geweten gedroegen voelde, iets voor zijn volk te doen, als werktuig wilde gebruiken; daarom vroeg hij, als Eliëzer en Gideon (Genesis 24: 13vv. Richteren 6: 36vv.) een teken: "Zo verlost de Heere Israël op die dag." "Zo," let op dat woord. Deze wijze van helpen was nog geheel ongehoord. Door Gideon had God ook wel geholpen; maar met Gideon waren er nog driehonderd, bovendien was hij nog duidelijk tot hulp geroepen. Door Simson, een enkel man, had Hij ook eens de Filistijnen geslagen, maar Simson was van moederschoot een afgezonderde, de man, over wie reeds lang de Geest van God gekomen was, bekend in Israël, als de van God verkoren redder. Hier komt de hulp door een jongeling, die nauwelijks volwassen is, door iemand, aan wie niemand gedacht heeft, die nauwelijks een naam had onder het volk. Hij had eens een post van de Filistijnen gelukkig verjaagd, hij had een zwaard (13: 3,22); dat was ook al zijn roem. Bovendien had hij niets dan een jongen, zijn wapendrager en geloof. Kon God een wijze van helpen kiezen, die duidelijker dan deze getuigde: "alle dingen zijn mogelijk degene, die gelooft." Zeg het mij! en zeg het mij ook: om wiens wil Hij juist zo geholpen heeft..

Onze Heere Jezus heeft onze geestelijke vijanden overwonnen, verslagen en verstrooid zodat wij waarlijk lafhartig zouden zijn, indien wij onze wapens niet wilden opnemen, omdat het alleen te doen is om de overwinning voort te zetten en de buit te verdelen..

II. Vs.24-35. In ongeduldige haast en vleselijke ijver wil Saul de geslagen Filistijnen zonder oponthoud vervolgen, om hen geheel te vernielen, daarom spreekt hij een vloek uit over hem, die vóór de avond iets genieten zou. Hierdoor verlamt hij niet alleen de kracht van het volk, zodat het doel niet bereikt kan worden en de vervolging slechts tot Ajalon mogelijk is, maar brengt hij ook de dappere Jonathan, aan wie toch de overwinning te danken was, in gevaar om een offer van die vloek te worden. Deze had namelijk, onbekend met het verbod van zijn vader, een weinig honing in het bos gegeten. Nog om een andere reden is Sauls onbezonnenheid tot groot nadeel want tegen de avond valt het volk van honger op runderen en schapen aan en wil het geslachte vlees tot spijs bereiden, zonder het verbod van het eten van bloed in acht te nemen.

24. En de mannen van Israël werden, toen men de Filistijnen bij Beth-aven (vs.23) teruggeslagen had, mat op die dag, ten gevolge van de grote inspanning, die zij die dag gehad hadden; want Saul had in vals, vleselijke ijver in plaats van eerst een korte rust toe te staan, en de nodige verkwikking aan de voorraad, die de vijand achtergelaten had, te gunnen, het volk bezworen, zeggende: Vervloekt zij de man, die spijs eet tot aan de avond, opdat ik mij aan mijn vijanden wreke! Eerst moeten deze geheel verdreven zijn, dan als de arbeid van de dag geëindigd is, kunt gij eten. Daarom proefde dat gehele volk geen spijs, omdat het zelfs boven

vermogen volgens het gebod van de koning deed, en de Filistijnen nog verder dan Beth-aven vervolgde, zuidwestelijk tot aan Ajalon (vs.31).

Toen Saul de wonderbare trouw van God, die hij verlaten had, met zijn ogen zag, met zijn oren hoorde en met zijn handen tastte, sloeg hij zijn ogen niet van schaamte neer, deed hij niet in zak en as boete, riep hij niet met een hart dat door de buitengewone genade verpletterd was: "Ik ongelovige dwaas. Ik vreesde, dat allen mij zouden verlaten; ik dacht, dan is Israël verloren. Ik werd ongehoorzaam, een overtreder van Gods gebod; nu moet ik het met mijn ogen zien, mijn God en het brandt mij in mijn ziel hoe Gij het geloof genadig zijt. Ja, voorwaar! Gij kunt vele duizenden wegen vinden, waar het verstand niet één ziet; daarom schaam ik mij, en vrees mijn ogen tot U, mijn God, op te heffen." In Sauls hart heerst daarentegen die vermenging van waarheid en leugen, die wij reeds in 13: 10-12 bij hem opmerkten; daarom zien wij zelfs na zo'n hulp nog geen spoor van beschaamdheid bij hem, geen gedachte aan zijn schuld, geen verootmoediging vanwege zijn ongeloof, zelfs niet een oppervlakkige. Integendeel vervult hem een vleselijke en daarom verblindende ijver; hij ontziet geen moeite en arbeid in de strijd tegen de vijanden, zij moeten geheel en al vernietigd worden. Die onrust, die in hem knaagt, openbaart zich op een onstuimige wijze in de verstrooiing van een haastige, rusteloze arbeid. God ontmoet met Zijn wonderbare trouw Zijn ongelovige dienstknecht; Hij stelt het hem recht tastbaar voor ogen, dat Zijn Geest nooit van menselijke wetten afhangt, zoals het verstand vaststelt, maar dat het geloof altijd de overwinning is, die de wereld overwonnen heeft. God stelt het nog bovendien een ieder in een bijzondere gedaante voor ogen, dat die uitgezocht blijkt te zijn om de bijzondere gedaante, die het ongeloof bij hem aangenomen heeft, te beschamen. Wat wil Hij door deze Zijn goedheid? Boete; waarachtige boete; wie boete doet, is gered van het struikelen. Maar waartoe laat ons eerlijk zijn is het hart het meeste geneigd? Om de zonde van het ongeloof, met alles, wat daaruit voortgekomen is rond en open te belijden? Ach het is veel gemakkelijker en aangenamer tot vleselijke ijver over te gaan; men doet een belofte zacht of luid: "Ik wil trouwer werken, geen moeite ontzien, door onvermelde ijver de misslag weer goed maken." Wat ijver, wat goed maken! Boete moet gij doen, uw misslag eenvoudig belijden. Al die ijver is vleselijk; hoe kan men de zonde bedekken? Hoe vermag men van struikelen zich op te richten? Mijn vriend, bemerk gij in u zo'n onrustig verstrooien in de moeite en in de arbeid voor God en uw naaste, zoals gij hier in Saul ziet; vraag uzelf ernstig af, of het niet de tijd na het struikelen is, waarin gij de boete ontvlucht..

Nochtans was deze strenge verplichting, die hij het volk opleide: 1e. Onvoorzichtig en zeer onverstandig, want ofschoon op zo'n wijze tijd gewonnen werd, men verloor daarentegen de sterkte en vlugheid, om de overwinning naar wens te kunnen achtervolgen en de vijand, die voor hen vluchtte, na te jagen. 2e. Hetgeen zondig en nadelig voor het volk en erger dan het muilbanden van een dorsende os. Hun het slempen en brassen te beletten zou prijzenswaardig zijn geweest, maar hen te verbieden enige spijze te nemen, hoe weinig het ook mocht zijn, ofschoon zij hongerig en krachteloos waren, dit was barbaars. 3e. Goddeloos daarom, dat hij het verbond met een vloek en een eed bekrachtigde. Had hij geen wredere straf dan een verbanning of vervloeking, om de krijgswetten te handhaven en het leger in tucht te houden? De doodstraf wegens een overtreding als deze, was te zwaar, en nog veel meer, wanneer een

vloek daaraan gehecht was. Zij, die over anderen gesteld zijn, mogen hun onderhorigen wel bestraffen en kastijden maar zij mogen hen niet vervloeken..

Waarom spreekt Saul deze vloek uit? Omdat hij het vertrouwen op een volkomen gelukkige uitslag mistte, en daarom het geloof in de trouw van Israël's God. Waar hij dit geloof derfde, daar wil hij zichzelf door een buitengewoon krachtig optreden redden en helpen. In die vloek spreekt geheel het vertrouwen op eigen kracht hij Saul. Streng, tot in het overdrevene toe, wordt hij daardoor..

26. Toen het volk in het woud kwam, ziet, zo was er een honingvloed; 1) in rijke stromen vloeide uit de nabij zijnde bomen en uit de op het veld aanwezigerotskloven de honing; de Heere gaf dus ten tweede male gelegenheid aan het volk om zich te verkwikken; maar niemand nam zelfs het geringste, of raakte met zijn hand aan zijn mond, hoewel daardoor slechts een kort oponthoud zou hebben plaatsgevonden, en de krachten opnieuw herstel zouden zijn; want het volk vreesde de bezwering, waarmee Saul het bezworen had.

1) V.d. Palm meent, dat hier van geen bijenhoning sprake is, maar van een "zoet en dikachtig sap, dat uit sommige planten, dikwijls in grote overvloed vloeit en tot spijs gebruikt wordt." Vele reizigers en andere schrijvers hebben meegedeeld, dat de bijen dikwijls de stammen van bomen, de kloven van de rotsen en de hollen van de aarde tot korven gebruiken, zodat deze uit de bomen en kloven vloeide. Die honing was zo veelvuldig, dat dit aanleiding gaf tot de uitdrukking in Job 20: 17: "Stromen, rivieren en beken van honing en boter." (Psalm 81: 17).

Dit was nu het gevolg van Sauls vermetelheid en tevens een zware schuld, die hij onder geen voorwendsel, wat ook, kon ontkennen, dat hij de naam van God ijdellijk had gebruikt. Ja, zelfs had hij door zijn vervloeking het leven van Jonathan in gevaar gebracht, terwijl God de vermetelheid en aanmatiging van de vader zo wreekte..

27. Maar Jonathan had het niet gehoord, toen zijn vader het volk bezworen had, en hij reikte in de haast, waarmee hij de vijand achtervolgde, het einde van de staf uit, die als teken van zijn veldheer waardigheid in zijn hand was, en hij doopte die in een honingraat; als hij nu zijn hand tot zijn mond wendde en de honing at, zo werden zijn ogen verlicht; 1) men zag het aanstonds aan zijn ogen, dat hij nieuwe kracht verkregen had.

1) Gerhard Vossius merkt op, dat de ogen door lange honger duister worden, en zoals spijs en drank verkwikt en verlevendigt, zo doen de wijn en de honing dit boven alle dingen; de geesten van beiden zijn zeer vlug en verspreiden hun kracht terstond door het lichaam..

28. Toen antwoordde een man uit het volk, die opmerkte, dat dit een aansporing was, om hetzelfde te doen, en zei: Uw vader heeft het volk zwaar bezworen, zeggende: Vervloekt zij de man, die heden 1) vóór de avond brood of iets anders eet! Daarom bezwijkt het volk.

1) De dag eindigde bij de Hebreëen met de ondergang van de zon (1 Samuel 14: 28).

29. Toen zei Jonathan, die de waarheid, die in dit verwijt tegen Saul lag, erkende: Mijn vader heeft het volk van het land, dat zich aan hem aangesloten heeft, beroerd

1) door zijn ontijdig verbod in grote moeite en in onheil gebracht; ziet toch, hoe mijn ogen verlicht, verhelderd zijn, omdat ik een weinig van deze honing geproefd heb. 2)

1) Dit is de natuur van ons mensen, dat de dagelijkse arbeid niet zonder dagelijks brood kan geschieden. Daarom geeft het de Hemelse Vader. De zonde van de mensen, hier vleselijke ijver, meestal gierigheid, onthoudt het aan anderen..

2) Wordt door honing het oog verlicht, veelmeer door de vrees voor de Heere (Psalm 19: 10-12)..

32. Toen het avond geworden was, en het gebod van Saul hen niet langer van de spijsz afhield, maakte zich het volk aan de buit, het viel uitgehongerd daarop aan, en zij namen schapen, en runderen, en kalveren, en zij slachtten ze tegen de aarde, 1) zonder het bloed behoorlijk te laten uitlopen en de stukken vlees behoorlijk daarvan te reinigen; en het volk at ze met het bloed, 2) geen acht gevende op hetgeen de Heere (Lev.19: 26) gezegd had, dat het vlees niet met het bloed gekookt ofgebraden mocht worden; een ieder toch haastte zich slechts, om zo spoedig mogelijk zijn honger te stillen.

1) In het Hebreeuws Artsah. Dit betekent eigenlijk: ter aarde heen. De uitdrukking wil zeggen, dat het dier op de aarde viel en in zijn bloed bleef liggen, zodat het niet genoeg kon uitbloeden, en het vlees daarom met het bloed vermengd werd. Dit mocht niet volgens Lev.19: 26..

2) In het Hebreeuws Al-hadam. Letterlijk: op het bloed, zodat het bloed er nog aan kleefde..

33. En men boodschapte het Saul, zeggende: Zie, het volk bezondigt zich aan de HEERE, etende met het bloed, hetgeen toch uitdrukkelijk in de wet verboden is. En hij zei: Gij hebt trouwelooslijk gehandeld door dit toe te laten, wentelt heden een grote steen tot mij, Ik zal verhinderen, dat dit verder gebeurt.

34. Verder sprak Saul, toen men de steen tot hem gewenteld had: Verstrooit u onder het volk, en zegt tot hen: Brengt tot mij een ieder zijn os, en een ieder zijn schaap, dat hij eten wil, en slacht het hier op de steen, waarop het uitbloeden kan, en de bevlekking van het vlees met het bloed vermeden kan worden, en eet en bezondigt u niet aan de Heere, die etende met het bloed.1) Toen bracht al het volk een ieder zijn os, of zijn schaap met zijn hand, 's nacht, tot in de late nacht, en slachtten ze daar; hierdoor was de verdere wanorde voorkomen; maar ook een veel groter tijdverlies teweeggebracht, dan wanneer het volk op de juiste tijd iets had kunnen genieten.

1) Hieruit blijkt, dat Saul nog enige vrees voor God behouden heeft, omdat hij zeer verontwaardigd was over zo'n zonde van het volk. Maar des te meer blijkt zijn eigen zonde, omdat hij het volk door een vloek gebonden had. Want wie, vraag ik, genoot daarvan de vrucht of de gevolgen? Het arme volk was van honger verzwakt en zijn kracht was verlamd.

En indien het een stukje brood of enige spijs had verworven, had het die nooit durven aanraken. Indien Saul dus bij zichzelf de gevolgen van zijn vervloeking had overwogen, zou hij niet zo voortvarend hebben gehandeld. Want, zoals wij zien, had hij, door het volk met een vloek te verbieden, het tot erger zonde verleid, en zelfs het leven van Jonathan had hij in gevaar gebracht, dat zonder tussenkomst van het volk was weggeweest..

35. Toon bouwde Saul te Ajalon, waar hij de Filistijnen geslagen had (vs.31), voordat hij de plaats verliet, om de vervolging nog diezelfde nacht voort te zetten (vs.36), de HEERE een altaar, tot gedenkteken van Zijn hulp; dit was het eerste altaar, dat hij de HEERE bouwde, zonder dat het tot een tweede gekomen is; veeleer werd in de loop der tijd zijn verwijdering van God steeds groter (1 Kronieken 13: 3).

Wij zien, dat Saul zich nog niet zo geheel van God losgerukt heeft, dat hij met geen draad meer aan de Almachtige zou hebben willen verbonden zijn, dat in hem de trotse gedachte zou opgekomen zijn: ik kan ook zonder God zijn, zonder Hem overwinnen; zo gemakkelijk komt iemand, die eens met de Heere verbonden was, niet van Hem los. Integendeel voelt hij diep, dat God regeert en een mens God moet geven, wat van God is; hij was zelfs hierin nog ijveriger geworden dan tevoren. Hij staat er met grote ernst op, dat de heiligheid van God door zijn krijgsliden niet wordt aangerand, straft met zijn misnoegen de zondaars en verhindert met wijsheid verdere zonden (vs.33vv.); hij bouwt de Heere het eerste altaar ten dank voor de verleende overwinning (vs.35) erkent later (vs.36vv.) in het zwijgen van God, dat een onbekende zonde, een ban op Israël rusten moet, en hij zou, toen het door het lot aan de dag kwam, dat Jonathan tegen de eed van zijn vader onwetend iets van de honing geproefd had, in toorn tegen de zonde ook zijn eigen zoon gestraft hebben, wanneer God niet door middel van het volk tussenbeide getreden was. Uit dit alles leren wij, welke macht de krachtige hand van God nog over Saul had, hoe de struikelende koning zich nog op allerlei wijzen vermoeide, om weer in die oude vriendschapsbetrekking tot God te komen. Maar al zijn moeite, al zijn pogen is geheel en al tevergeefs. Waarom? omdat hij zich door zijn uitwendige godsdienst, door het bouwen van het altaar, door zijn verterende toorn tegen de zondaars, boven het inkeren in eigen hart, boven de belijdenis van zijn ongeloof als bron van alle kwaad, boven waarachtige boete verheffen wil. Overal zoekt hij de schuld, maar alleen niet in zichzelf. Alle middelen om God te verzoenen, wendt hij aan alleen dat éne niet, dat alleen verzoenen kan. In zo'n toestand kan soms een geruime tijd een gehele gemeente komen, zoals wij aan Efeze (Openbaring .2: 1-7) zien. Zij had de eerste liefde verlaten, die uit vergeving van zonde voortkomt; zelfkennis, boete waren onaangename woorden geworden. Des te meer vermoeide men zich met godsdienstige werken, werkte zonder moe te worden niet voor zichzelf maar voor de Heere; zij kon evenmin als Saul de kwade verdragen, beproefde de valse apostelen, haatte de Nikolaïten met een grote haat. Maar dat alles was niet aangenaam voor de Heere van de gemeente; Hij roept te midden van het drukke, ernstige, godsdienstige drijven: "Bekeer u (doe boete) en doe de eerste werken", die werken, die de begenadigde zondares deed, toen zij zich aan Jezus' voeten wierp, die met haar tranen nat maakte en met de haren van haar hoofd afdroogde. God wil dus boete, ongeveinsde belijdenis van de eerste zonde, waardoor ik van Hem verwijderd ben. Maar wat draait en keert en vermoeit zich de oude mens, om boven de boete verheven te zijn; om boven dit ene woord te komen: "Ik heb gezondigd." Het geweten laat hem geen rust; hij voelt nog de behoefte, om

weer tot God te komen; hij loopt en rent, wordt in uiterlijke godsdienst des te strenger, klemmt zich uiterlijk vaster aan de ark van het verbond van onze God, houdt zich nauwgezet vast aan zijn tempel; hij verkrijgt een kwellend wettisch bestaan, bouwt altaar op altaar, brengt offer op offer, vast, bidt, kastijdt zich; hij ziet de zonden van anderen met scherpe ogen, predikt anderen, bestraft hen, ijvert tegen de misdaden van het volk, toont grote ernst tegen elk verborgen kwaad; alles tevergeefs. De ziel wordt steeds verder van God verwijderd, de inwendige vervreemding wordt steeds groter, de val komt hem steeds nader. Ik weet niet, waarmee ik deze toestand beter vergelijken zou, dan met een schipbreukeling, die de ene hand uit het water omhoog steekt en roept: "Red mij", terwijl hij met de andere en met de voeten daarbij dieper in de draaikolk zwemt, of met een man, die voor een grote gesloten tuin staat, met de ene hand het slot openmakende, met de andere grendel op grendel ervoor schuivende. Waartoe dat vergeefse, dwaze kwelen? Hebt gij gezondigd, steek dan uw hand in uw boezem en breng de melaatsheid, die daar verborgen is, aan het licht; zwijg niet! Welgelukzalig de mens, zegt David, in wiens geest geen bedrog is; want toen ik zweeg werden mijn beenderen verouderd, in mijn brullen de gehele dag (Psalm 32: 2vv.). Roep niet de ark van het verbond bij u, bouw geen altaren; het is zeer gemakkelijk altaren te bouwen en offeranden te brengen, wanneer daardoor de oude mens zijn leven verlengen kan en het dodend zwaard van waarachtig berouw in de hoek kan plaatsen. Straf ook niet en oordeel niet; predik niet aan anderen, gij zijt toch verwerpelijk; weg met alle artseningen, er is toch geen heling. Belijdt uw zonde; ik ken niets anders, dat u redden kan..

Onze Statenvertalers (1 Samuel 14: 35) hebben in de marge aangetekend: Hebreeuws: "dit altaar begon hij de Heere te bouwen", dat is hij legde de eerste steen, maar was zo haastig om de overwinning voort te zetten, dat hij het niet voltooiën kon. Dit is een merkwaardig beeld van Sauls godsdienstig bestaan. Hij begon met de Heere te dienen, maar zijn overijling, zijn haast tot strijd en overwinning deed hem die dienst verlaten en het begin daarvan werd also nutteloos, maar tevergeefs..

III. Vs.36-46. Toen Saul voornemens was, het nog overig gedeelte van de nacht tot verdere vervolging van de vijanden te besteden, en daarom Gods wil door de hogepriester vraagt, valt hem geen antwoord ten deel. Hij erkent zeer juist, dat Gods toorn op het leger moest drukken, en laat het lot beslissen, bij wie de zonde was, die zo'n toorn veroorzaakt had. Zo komt Jonathans overtreding van het verbod van zijn vader aan het licht, en zal hij die, hoewel hij het onwetend gedaan heeft, met de dood boeten. Het volk verzet zich ertegen, dat hij gedood zal worden, door wie de Heere op die dag in Israël heil gegeven heeft.

36. Daarna, nadat Saul het altaar opgericht en het volk door spijs en drank verkwikt was, zei Saul tot zijn hoofdlieden en de hogepriester Ahia, die zich in zijn omgeving bevond (vs.3,17): Laat ons,

1) verder van hier, van Ajalon (vs.31) trekken, de Filistijnen na, nog heden bij nacht; omdat zij zeker ergens zich weer verzameld hebben om uit te rusten, en laat ons hen beroven, voordat het morgen licht wordt, want anders zal de vervolging niet meer mogelijk zijn, en laat ons, voordat zij in hun land ontkomen, hen najagen en niet een man onder hen over laten. Zij, de hoofdlieden, nu zeiden: Doe al wat goed is in uw ogen, wij verenigen ons met hetgeen gij zegt; maar de priester, die bedenkingen maakte of niet Sauls ijver weer te ver ging, zei: Laat

ons hierheen tot God naderen, en ik zal bij dit opgerichte altaar Zijn naam aanroepen en Hem door de Uriem en Tummim om raad vragen.

1) Daaruit blijkt wel de fysieke kracht van Saul, zodat hij niet zonder reden door God tot koning was gekozen. Want ofschoon hij de gehele dag in touw was geweest, niet had gegeten, noch zich te goed had gedaan, toch begeerde hij de oorlog voort te zetten om met een grote slag de Filistijnen te treffen, opdat zij niet weer tegen de Israëlieten oorlog zouden kunnen voeren. Te prijzen is daarom zijn dapperheid. Maar ondertussen is in hem duidelijk, wat de dapperheid van de mens is, wanneer zij op hun eigen ijver of voortreffelijkheid en macht vertrouwen, omdat zij toch reeds bij de aanvang zelf zich stoten, omdat zij niets kunnen, nog mogen vorderen, tenzij zij eerst de naam van God hebben aangeroepen. Want dan pas is een gelukkige uitkomst van onze plannen en wensen mogelijk, wanneer God zelf ons regeert en ons in onze overleggingen bestuurt..

Saul spreekt hier terecht uit, dat de Heere om de een of andere zonde Zijn aangezicht verbergt; maar hij bedenkt niet, dat hij zelf de oorzaak kan wezen. En toch in de grond van de zaak is hij zelf de oorzaak. Want Jonathan heeft wel onwetend zijn gebod overtreden, maar dit was het zo'n zonde, dat de Heere Zijn aangezicht moest verbergen. Door Saul zelf, om zijn ondoordachte vervloeking, was hetgeen Jonathan had gedaan, tot zo'n zonde gemaakt..

Op Sauls eigen hoofd kwamen de gevolgen neer. Ja, het zou hem het leven van zijn zoon hebben gekost, indien God niet het volk had willen gebruiken, om dit te verhinderen..

Saul heeft dit ook zelf, zonder enige twijfel, gevoeld. Want wij lezen niet, dat hij God nog eens gevraagd heeft. Wel, dat hij van zijn plan heeft afgezien om de Filistijnen te vervolgen. Zijn ondoordachte vleselijke ijver heeft daarom de tegenovergestelde uitkomst gehad, als die hij met zijn vervloeking heeft bedoeld..

37. Toen vroeg Saul door middel van de hogepriester, wiens raad hij als recht erkende, God: Zal ik vertrekken de Filistijnen achterna? Zult gij ze in de hand van Israël overgeven? Maar Hij antwoordde hem niet op die dag; 1) er volgde geen antwoord, noch ja, noch nee.

1) Omdat de hogepriester de wil van God openbaarde door de Uriem en Tummim, zonder verdere uitwendige gebruiken en plechtigheden daarbij in acht te moeten nemen (Ex.28: 30), moeten wij aannemen, dat hij zich in zijn geest door goddelijke invloed belemmerd zal hebben gevoeld op dit tijdstip enige uitspraak in naam van de Heere te doen. Daaraan gaven en het volk en met het volk de koning met recht de uitlegging, dat er enige zonde moest zijn begaan, die de Heere belette, Zijn volk in genade aan te zien (28: 6)..

38. Toen de Heere zweeg, als een zeker bewijs, dat Hij wegens enige zonde Zijn aangezicht van het volk afgewend had, zei Saul: Komt hierheen, tot het altaar, uit alle hoeken van het volk, liever: "alle hoofden van het volk." (In het Hebreeuws staat hetzelfde woord als in Richteren 20: 2), en verneemt, en ziet, door het werpen van het lot (Joz.7: 16vv. 10: 20vv.), waarin deze zonde heden geschied zij, 1) om wiens zonde de Heere op ons vertoornd is, opdat wij door bestraffing van de schuldige het kwaad uit ons middenwegdoen.

1) Wanneer de Heere Zich van onze gebeden afkeert, hebben wij reden om te vermoeden, dat er verkeerdheid in onze harten is gadegeslagen. Wij moeten die zoeken totdat wij haar vinden, opdat wij ze uitwerpen, kruisigen en doden..

39. Want, zo waarachtig als de HEERE leeft, die Israël verlost, wiens gunst wij tot elke prijs weer moeten winnen, al was het in mijn zoon Jonathan, 1) die ik met u zo hoog schat, dan zal hij toch de dood sterven, al is hij de erfgenaam van de troon en een dapper held; en niemand uit het gehele volk antwoordde hem op dit woord, zozeer vervulde het allen met ontzetting, wegens de vermetelheid, die bij alle onpartijdige rechtvaardigheid daarin lag.

1) Naar het schijnt had Saul reeds enige verdenking tegen Jonathan, die reeds tweemaal (13: 3; 14: 1vv.) op eigen hand iets bijzonders ondernomen had. Een verborgen afgunst van de koning tegen zijn zoon, die hem door de beide heldendaden de roem van de overwinning ontnomen had, kan in zijn strenge rede niet miskend worden, hoewel hemzelf misschien die wangunst verborgen was, en hij veeleer meende zich daardoor als een echt onpartijdig vorst te openbaren, die het gevoel van zijn vaderhart en het belang van zijn familie ver beneden de welvaart van het land stelde..

Wij zien hier, hoe waar het is, wat de dichter van het menselijke hart zegt: "Ach 't hart is vol van snode listen, vol van bedrog in elke hoek" (Gez.73: 10)..

Wanneer we, na onszelf onderzocht te hebben, bevinden, dat er een zonde bij ons huisvest, die Gods gunstig aangezicht van ons afwendt, zodat Hij onze gebeden niet hoort, of ons de gave van het gebed onthoudt, dan vordert onze plicht, zowel als onze rust en ons belang, dat we die zonde, als was ze ons zo lief als ons rechteroog, of onze rechterhand verdoeme als een alles verdervend en zielberoerend kwaad en ze in de mogendheid van God kruisigen en uitroeien..

40. Verder zei hij tot het gehele Israël, om te tonen dat hij het ernstig met dat woord meende: Gij zult aan de ene zijde zijn, en ik en mijn zoon Jonathan zullen aan de andere zijde zijn, opdat het lot beslisse, bij welke van beide partijen de schuld is. Toen zei het volk tot Saul, die verdeling goedkeurende: Doe wat goed is in uw ogen.

41. Saul nu sprak, toen de hogepriester tot het loten zou overgaan, tot de HEERE, de God van Israël, zoals hij Hem noemde: Toon de onschuldige; 1) bestuur het lot zo, opdat blijkt, wie schuldig en wie onschuldig is. Toen werd (Jos 7: 16) Jonathan en Saul, die aan de ene zijde stonden, geraakt, het lot viel op hen, en het volk, dat aan de andere zijde stond, ging vrijuit; onder hen was dus de schuldige niet, er was nog slechts aan te wijzen of Saul dan wel Jonathan overtreden had.

1) In het Hebreeuws Habah thamim. In onze Statenvertaling vertaald met: toon de onschuldige. Beter is de vertaling: Breng voort de waarheid. De bedoeling is natuurlijk dezelfde. Het is de bede van Saul, dat de Heere, de God van Israël, aan de dag doe komen, waarom Hij hem niet heeft geantwoord, wat de reden daarvan is..

44. Toen zei Saul: Zo doe mij God en zo doe Hij daartoe, Jonathan! gij moet de dood sterven; 1) ik kan, omdat gij mijn zoon zijt, de eed niet breken.

1) De bron, waaruit deze verzekering bij Saul voortvloeit, was niet anders dan hoogmoed. Saul werd gedurende zijn koningschap een zeer hoogmoedig man. Hoogmoed had hem ertoe gedreven, de vloek uit te spreken, hoogmoed zette hem aan, om zijn wil vol te houden en zelfs zijn zoon Jonathan niet te sparen, waar deze zich tegen het koninklijk gezag, hoewel onwetend, had gesteld. Hoogmoed doet hem straks de koning van de Amalekieten sparen, en hoogmoed drijft hem tenslotte tot zelfmoord..

Die het meest toegevende zijn ten opzichte van hun eigen zonden, zijn het strengst tegenover anderen; die het meest Gods gezag voorbijzien, kunnen het het minst verdragen, wanneer hun eigen bevelen worden verwaarloosd..

45. Maar het volk, 1) dat wist, dat Jonathan het in onwetendheid gedaan had, zei tot Saul: Zou Jonathan sterven, die deze grote verlossing in Israël gedaan heeft, en door zijn heldenmoed (vs.1vv.) het land van zijn onderdrukkers bevrijd heeft? Dat zij verre! Zo waarachtig als de HEERE leeft, zo er een haar van zijn hoofd op de aarde vallen zal! want hij heeft dit heden met God gedaan. 2) Hoe zouden wij hem durven doden, van wie zo duidelijk gebleken is, dat de Heere met hem is. Zo verlost het volk Jonathan, door zich zo nadrukkelijk te verzetten, dat hij niet stierf.

1) Al had Jonathan in onwetendheid gehandeld, zo had hij toch de eed van zijn vader geschonden, en (Jos 1: 1) een schuld op het geheel van het volk gebracht; dat is de reden, waarom de Heere in vs.37 Zijn aangezicht van Israël afwendt en aan Saul op zijn vraag geen antwoord geeft. Omdat echter de overtreding niet alleen uit onwetendheid geschied was, maar ook in een zaak bestond, die op zichzelf niet verkeerd was, maar het alleen daardoor was geworden, dat de koning het verboden had en wel in blinde, vleselijke ijver met een eed, zo was de schuld weggenomen met de openbaring van hetgeen geschied was. Dit openbaar worden nu had Saul tot nadenken moeten brengen, dat hij zichzelf voor de eigenlijk schuldige had erkend en het voor het gehele volk beleden had. Hij had moeten belijden, dat hij tot zo'n verbod en zo'n eed geen recht had; hij had om vergeving voor deze zonde moeten bidden en (Joz.9: 21 Richteren 21: 11) van het doorzetten van zijn verkeerdheid moeten afzien, in plaats van in gewaande zelfverloochening consequent te blijven ook tegenover zijn zoon. Omdat hij echter in zijn verkeerdheid besloten heeft, aan het uitwendige formele recht een geheel schuldeloze op te offeren, aan wie het gehele volk de hulp te danken heeft, die het op deze dag van God ondervonden heeft, zo bedient de Heere Zich van het volk als middel, om Jonathan uit de hand van zijn onrechtvaardige vader te redden..

2) Met welke woorden het volk aantoonde, dat het onrecht op God zelf terug zou vloeien, indien Saul op hem, wiens daden Hij had gebruikt, om het volk heil aan te brengen, zijn woede koelde. Want wel gebeurt het, dat sommigen grote dingen doen, die vermeldenswaardig zijn, maar toch tot zulke misdaden vervallen, die door hun dood verzoend moeten worden, ofschoon zij anders in grote dapperheid hebben uitgeblonken. Maar het volk spreekt hier over zaken, die met elkaar in verband staan. Want het vraagt, waarom hij, die het

volk tot heil is geweest, moet sterven, wegens het genieten van een weinig honing, die hij met het uiterste van zijn staf had genomen? Want op welke wijze had hij dit gedaan? Immers, terwijl hij de vijand vervolgde en, zelf veldheer, door zijn voorbeeld de gemoederen aanzette, om de vijand te vervolgen. Kortom, als een standaarddrager en aanvoerder van God had hij zich midden in de vijanden begeven. God had die man niet in de steek gelaten, maar Zijn kracht in hem uitgestort, alsof Hij hem met eigen hand leidde. Verder, terwijl hij zijn plicht had gedaan, en God als aanvoerder was gevolgd, had hij een weinig honing geproefd en dit had hij niet uit boosheid of weerspannigheid gedaan. Waarom hij niet tegen de koning had gezondigd, tenzij de onbekendheid met het edict hem wellicht tot misdaad kon aangerekend worden. Waarom, indien hij met de dood gestraft werd, of zij dan niet God beledigden, en de gunst, die Hij in Jonathan geopenbaard had, verdonkerden?.

46. Saul nu trok in het gevoel van zijn schuld, die hij niet belijden wilde, en daarom ook twijfelende aan de goddelijke bijstand, op van achter de Filistijnen, zonder de vervolging, die hij voorgenomen had (vs.36) voort te zetten, en de Filistijnen trokken zich zonder tegenstand in hun land terug naar hun plaats, hoewel zij verdelgd hadden kunnen worden, wanneer Saul in een andere betrekking tot de Heere gestaan had.

In de beide eerste verzen van het volgend gedeelte zullen wij zien, hoe Saul, hoewel hij met zijn hart van God en van de waarheid geweken is, toch steeds groter en machtiger wordt en zijn daden van steeds groter betekenis worden. Daardoor mogen wij ons niet laten misleiden; juist dit geluk brengt hem steeds nader tot de eigenlijke val (15), omdat hij van zijn struikelen zich niet door waarachtige boete weer opricht. "De genadige hulp van God was nog met Saul, alles lukte hem, zijn werk volbracht hij gezegend, zijn naam werd wijd en zijn geprezen, maar dat juist maakte hem gerust. Het gelukkig gevolg van zijn werken voor God dreef de laatste herinnering aan de verborgen, nog onbekende, veel minder uitgewiste schuld uit zijn gedachte. Hij hield zich wegens de hulp, die hij bij al zijn ondernemingen van Boven ondervond, weer voor een vriend van God, en hij was toch Zijn vijand. Hij waande de kloof gedempt, maar in waarheid werd zij steeds wijder. Evenals later Babel (Jes.47: 1vv.) leefde hij in een wellust en zat hij zo veilig neer en sprak hij in zijn hart: "Ik ben een koning in eeuwigheid; " maar hij had, evenmin als Babel, tot hiertoe eraan gedacht, hoe het hierna met hem zou gaan. Hij stond daar als een eikenboom, die in zijn merg reeds lang rottende is; hoewel men uitwendig geen gebreken kan waarnemen en den groene, mooie boom bewondert."

Op grond van het hier en bij vs.24 en 35 gezegde blijkt, wat het antwoord is op de voor het inwendige leven zo gewichtige vraag: "wat richt ons weer op, als wij gestruikeld zijn?" 1. Geen vleselijke ijver maar boete; 2. geen uitwendige godsdienst maar boete; 3. geen gelukkige uitslag van onze ondernemingen, maar opnieuw boete. Evenzo luidt volgens het Evangelie (MATTHEUS.7: 15vv.) op de andere niet minder gewichtige vraag: "wat is het teken van echt, waar Christendom?" het antwoord: 1. Niet veel weten maar geloof; 2. geen mooi klinkende woorden maar geloof; 3. geen glinsterende werken, maar opnieuw geloof..

God heeft wel gewild, dat hij zijn volk tot vrijheid zou brengen, en zo zich als verdediger en beschermer van het volk openbaren, en van de tirannie van de Filistijnen, die lang geduurd

had, bevrijden, maar heeft aan Saul niet de volkomen en volmaakte overwinning toegestaan over zijn vijanden, omdat hij buiten twijfel schande en oneer waardig was, omdat hij Samuel niet had afgewacht..

IV. Vs.47-52. Nu volgt als slot van de eerder meegedeelde gebeurtenis, die Saul voor altijd tot het koninklijk gezag bij het volk bracht, een overzicht over zijn verdere oorlogen en overwinningen, zij hebben geen bijzondere betekenis voor de geschiedenis van het Godsrijk, waarom zij niet elk in het bijzonder verhaald, maar slechts in het algemeen opgeteld worden. Daaraan wordt dan een korte mededeling omtrent zijn familiebetrekkingen en zijn militaire omgeving gevoegd.

47. Toen nam Saul het koninkrijk over Israël in; ten gevolge van de overwinning over de Filistijnen (vs.1-46) kwam hij werkelijk tot de koninklijke macht, die hem reeds na de overwinning over de Ammonieten (11) door alle stammen was toegekend; en hij streed in de eerste jaren van zijn koninkrijk, dat hij nu probeerde te bevestigen (ongeveer van 1077-1067 vóór Chr.) rondom tegen al zijn vijanden, zoals het een Israëlitische koning betaamde (Num.23: 7vv.; 17vv.), trokken Moab, en tegen de kinderen van Ammon, en tegen Edom, en tegen de koningen van Zoba, een landschap noordoostelijk van Damascus, tussen de Orontos en de Eufraat gelegen (2 Samuel .8: 3), en tegen de Filistijnen, en overal, waar hij zich wendde, oefende hij, met hulp van God, die zijn ondernemingen liet gelukken, straf 1) voor al het kwaad, dat die volkeren vroeger aan Israël hadden aangedaan.

1) Hij strafte die volken voor al het onrecht en de verdrukking, die zij Israël hadden aangedaan. Alleen de oorlogen met de Ammonieten en de Filistijnen worden ons vermeld. Niet de andere, hier opgesomd, omdat zij geen betekenis hadden voor het koninkrijk van God..

48. En hij handelde dapper, 1) (woordelijk hij maakte macht, d.i. hij kwam tot steeds groter macht (Num.24: 18) en hij sloeg de Amalekieten, zodat hij volgens de voorzegging (Num.24: 7) inderdaad hoger was dan hu koning Agag, en hij redde Israël uit de hand van hen, die hem beroofde. 2)

1) In het Hebreeuws Wajaäs chajil, Hij handelde dapper, maar beter nog: Hij ontwikkelde macht, omdat deze woorden in verband gebracht moeten worden met de volgende, waardoor melding gemaakt wordt van de oorlog met de Amalekieten. Niet alleen, dat hij de vorige volken had verslagen, maar hij overwon ook de Amalekieten, die aartsvijanden van Israël..

2) In deze tijd van zijn overwinnende werkzaamheid naar buiten heeft hij, naar het schijnt ook binnen zijn rijk veel goeds gedaan, onder andere de waarzeggerij en duivelskunstenaar uit het land uitgeroeid (28: 9)..

49. De zonen van Saul nu, om hier enkele berichten ten opzichte van zijn familiebetrekkingen te geven, waren vier in getal. Van deze worden thans alleen deze drie genoemd, die later tegelijk met hem stierven (31: 2,6): Jonathan, die wij reeds als een strijdbaar held leerden kennen, en Isvi (= gelijk), 1) of zoals hij gewoonlijk heet: Abinadab (31: 2; 1 Kronieken 9:

33; 9: 39) en Malchi-sua (= koning van hulp); de vierde Esbaäl (1 Kronieken 8: 33; 9: 39) of Isboseth, 2) zal later in het bijzonder voorkomen, omdat hij de enige was, die zijn vader overleefde (2 Samuel .2: 8vv.); en de namen van zijn twee dochters (13: 17vv.) waren deze: de naam van de eerstgeborene was Merab (= vermenigvuldiging), en de naam van de kleinste, Michal (= een kleine waterstroom).

1) Veel uitleggers menen, dat het woord een schrijffout is voor de tweede en voor dat woord "Abinadab" is uitgevallen..

2) De Joden hebben, zoals bij 13: 2 opgemerkt is, uit het niet vermelden van Isboseth op deze plaats besloten, dat hij bij het begin van Sauls regering nog niet geboren was; omdat volgens 2 Samuel .2: 10 Isboseth bij de dood van zijn vader 40 jaar oud was, zou Saul volgens die mening 40 jaar geregeerd moeten hebben, een opvatting, die Paulus in zijn rede (Hand.18: 21) onbestreden laat, zonder die toch als juist te bevestigen..

52. En er was, zoals wij uit het vervolg van de geschiedenis, van 17, zien zullen, een sterke strijd tegen de Filistijnen al de dagen van Saul, omdat hij door zijn onbezonnen gedrag (vs.24)verhinderd had, dat zij toen niet met één slag vernield konden worden. Onder zijn regering zien wij daarom, om die voortdurende oorlog, reeds een begin van een staand leger in Israël, terwijl vroeger eerst bij het uitbreken van een oorlog de strijdbare mannen oproepen werden om, nadat die geëindigd was, weer tot hun arbeid terug te keren. Reeds dadelijk na de strijd tegen de Ammonieten hield hij 3.000 man bij zich, die de kern van zijn leger uitmaakten (13: 2); dit leger versterkte hij; alle helden, en alle kloeke mannen, alle mannen tot de krijgsdienst geschikt, die Saul zag, die vergaderde hij tot zich.

Onder de beide volgende koningen werd dit staande leger nog zeer uitgebreid. David had, behalve zijn lijfwacht, een garde (in 2 Samuel .16: 6 en 20: 7 de helden genoemd) uit de 600 krijgslieden, die zich in zijn strijd met Saul rondom hem vergaderd hadden (22: 2; vgl. 23: 13; 25: 13 en 2 Samuel .15: 18 uit deze kwamen zijn bekwaamste veldheren voort (2 Samuel .23: 8vv.). Bovendien organiseerde hij ook uit het volk een leger van 12 afdelingen; ieder van deze, tot 24.000 man groot, stond een maand van het jaar in dienst (1 Kronieken 27). Salomo versterkte de legermacht van het rijk door de invoering van krijgswagens, die hij in vaste steden, bijzonder aan de grenzen van het land legde (1 Koningen .4: 26; 3: 19; 10: 26). Deze inrichtingen werden door de volgende koningen behouden; niet weinigen onder hen versterkten de krijgsmacht met voetvolk en ruitery (1 Koningen .16: 9; 2 Koningen .8: 21; 13: 7 Jes.2: 7 Micha 5: 9), verscheidene namen ook vreemde troepen als hulptroepen in soldij (2 Kronieken 25: 6vv.). Deze krijgsmacht was echter ook eigenlijk land-militie, maar niet in voortdurende dienst; in vreedstijd was zij waarschijnlijk het grootste gedeelte van het jaar in landelijke bezigheden en onbezoldigd; in de oorlog bestond zelfs hun soldij waarschijnlijk slechts in naturalia en een bepaald aandeel in de buit..

HOOFDSTUK 15.

SAUL OM ZIJN ONGEHOORZAAMHEID VERWORPEN.

I. Vs.1-9. De in 13: 13vv. tegen Saul uitgesproken bedreiging, dat zijn koninkrijk niet bestaan zou, was meer een waarschuwing dan een vast, onveranderlijk besluit geweest; nu wordt zijn gehoorzaamheid op een beslissende proef gesteld, Amalek is een toonbeeld van de aan God vijandige macht van de wereld (Ex.17: 8vv.); Mozes had kort vóór zijn einde het volk van God aan de uitroeijing van deze herinnerd (Deuteronomium 25: 17vv.); van Amaleks vernietiging door Israël's koning was reeds lang tevoren, door Bileam in zijn vierde en laatste rede voorspeld (Num.24: 20); nu zegt Samuel Saul volgens bevel van God aan, dat hij een krijgstoct tegen deze moet ondernemen en de ban in zijn gehele omvang aan hen ten uitvoer moet brengen. Saul doet dit in zoverre, dat hij de strijd tegen de Amalekieten begint en, nadat hij hen geslagen heeft, de ban tot op zekere hoogte uitvoert; maar niet alleen laat hij de koning in leven, om met een koninklijke slaaf te kunnen pronken, maar geeft ook aan de hebzucht van zijn krijgslieden toe, die het beste vee sparen, om het voor zich te behouden.

1. Toen zei Samuel, gedwongen door de Geest van God, tot Saul, toen deze de in 14: 47 vermelde strijd zegerijk volbracht had, naar onze berekening ongeveer in het jaar 1067 v. C.: De HEERE heeft, toen het volk een koning begeerde (8-10), mij gezonden, dat ik u tot koning zalfde over Zijn volk, over Israël; hoor dan nu de stem van de woorden van de HEERE, die ik u bekend zal maken, en vervul dat bevel getrouw en nauwgezet. Was God tevoren vertoornd over uw ongeloof (13: 8vv.), toon u nu voor de in die tijd ontvangen zalving (10: 1) dankbaar door volkomen gehoorzaamheid.

Wij hebben gezien, hoe Saul in het gehele gedeelte van 14: 24-46 niet de verkeerde wegen ging, omdat hij zijn zonde in 13: 8vv. niet erkennen en belijden, maar de boete ontwijken wilde. Toch lag aan zijn vleselijke ijver en zijn uiterlijke godsdienst altijd nog een zeker verlangen ten grondslag, om weer met God verenigd te worden; verworpen had de Heere hem nog niet, hoewel hem reeds aanstonds gezegd was, dat zijn rijk niet zou bestaan. De in 14: 47 meegedeelde strijd met hetgeen hij, volgens 28: 9, tot uitroeijing van de waarzeggers en duivelskunstenaars in zijn rijk deed, waren aan de ene zijde een openbaring van dat verlangen. Zoals echter aan de andere zijde dit streven, om door werken van eigengerechtigheid God te verzoenen en de boete na te laten, in de grond verkeerd was, zo stond ook Saul in groot gevaar voor zijn ziel, wanneer de Heere aan zijn ondernemingen geluk en zegen verleende, hij zag dit slagen voor een teken aan, dat hij werkelijk zijn doel bereikt en zijn onrecht weer goed gemaakt had, alsof God weer zijn vriend was en zijn verhouding tot Hem de ware was. Daarom stelt de Heere door hetgeen Hij in ons gedeelte door Samuëls mond hem gebiedt, hem op de proef: het moet nu duidelijk en openbaar worden, wat op de diepste grond van zijn hart is: er moet, omdat de Hartenkenner dit reeds weet en hem als onrein en zelfzuchtig kent, gelegenheid komen, om het oordeel over hem uit te spreken en aan zijn koninkrijk een einde te maken. Wanneer hij ook later nog een tijdlang in zijn koninklijke waardigheid blijft, zo figureert hij toch slechts als koning; de eigenlijke koning van Israël is reeds diegene, die de Heere geboden heeft, vorst te zijn over Zijn volk. Zo staat onze geschiedenis enigermate op een gelijke lijn met de verzoeking van Abraham in

Genesis 22 ; bij Abraham heeft echter het tegenovergestelde plaats. Bij Abraham zal het reine, het zich geheel en al de Heere opofferende geloof openbaar worden; bij hem zal het vast en zeker worden, dat hij voor altijd tot erfgenaam van de goddelijke belofte en tot middelaar van de zegen van God voor de gehele wereld gesteld wordt. Evenals echter bij Abraham, van de kant van de mens gezien, de mogelijkheid bestond, om aan Gods gebod ongehoorzaam te worden, zo was het voor Saul mogelijk, dat hij het bevel, dat door Samuël tot hem gekomen was, in alle trouw ten uitvoer bracht: de beproeving, waarin hij kwam, moest, volgens Gods genadige bedoelingen, een handreiking zijn, om hem op de rechte weg terug te brengen; want wie heeft, die zal gegeven worden, opdat hij overvloedig hebbe. In dit opzicht staat Sauls beproeving op gelijke lijn met die, die farao ondervond (Ex 3: 18)..

3. Ga nu heen, gij Saul, die geroepen zijt om als vorst van Mijn volk het vonnis te voltrekken, naar de zuidelijke grenzen van het land, en sla Amalek, dat aan de overzijde van die grenzen in het steenachtig Arabië woont, en verban alles, wat hij heeft (Le 27: 29) en spaar hem niet, maar dood van de man af tot de vrouw toe, van de kinderen tot de zuigelingen, van de ossen tot de schapen, van de kamelen tot de ezels toe, 1) zoals de wet ten opzichte van de ban voorschrijft, wanneer die in al haar strengheid ten uitvoer gebracht moet worden.

1) Vroeg of laat zal de afrekening geschieden, wegens de verongelijkingen, die het Israël's God zijn aangedaan. God draagt veeltijds zeer lang degenen, die tot het verderf zijn aangeschreven; ofschoon het vonnis gestreken is, het wordt echter niet aanstonds uitgevoerd. Alhoewel God lang verdraagt, Hij zal nochtans niet altijd verdragen; de dag zal eindelijk komen, waarop gewroken zullen worden alle ongelijkheden die Gods volk zijn aangedaan. Gods Rechtvaardigheid slaat langzaam, maar zij treft gewis..

4. Dit woord van de Heere verkondigde Saul het volk, en riep het tot de strijd tegen Amalek op, en hij telde hen te Telaïm (= schapen) of Telem in het oostelijk gedeelte van het Zuiderland (Joz.15: 24), tweehonderdduizend man voetvolk en tienduizend mannen van Juda 1) (11: 8).

1) Een grote menigte, maar men moet niet vergeten, dat om een volk als de Amalekieten een nomadenvolk, te verslaan, een groot leger nodig was..

6. En Saul liet, voordat hij tot bestormen overging, de Kenieten zeggen, die zich uit het gebied van Juda (Richteren 1: 16) meer naar het zuiden hadden uitgebreid: Gaat weg, wijkt naar een andere plaats, trekt af uit het midden van de Amalekieten (Num.24: 21), opdat ik u in de hitte van de strijd, wanneer vriend en vijand niet te onderscheiden is, met hen niet wegruime, niet dode. Ik wens u te sparen, want gij hebt in uw stamvader Hobab, Mozes' zwager, die de tocht door de woestijn van Sinaï als leidsman meegemaakt heeft (Num.10: 29vv.), barmhartigheid gedaan aan al de kinderen van Israël, toen zij uit Egypte kwamen. Zo weken de Kenieten uit het midden van de Amalekieten, 1) en trokken meer noordwaarts naar het land van Juda.

1) Dus laat een voornaam man de goddelijke zegeningen zijn kinderen en kindskinderen na tot erfenis, en terwijl hij in het graf ligt, hebben zij die na hem komen, het vruchtgebruik van zijn liefdedaden..

8. En hij, agag 1) (= de vurige), de koning van de Amalekieten, levend, hij maakte hem krijgsgevangen; maar al het volk, dat in zijn handen viel, verbande hij door de scherpte van het zwaard, terwijl een aanzienlijk gedeelte ontkwam (27: 8; 30: 1; 2 Samuel 8: 12 ook dit overblijfsel later door de Simeonieten onder koning Hizkia uitgeroeid werd (1 Kronieken 4: 31).

a) Num.24: 7

1) Dit is geen eigennaam, maar de titel van alle koningen van de Amalekieten, evenals de koningen van Egypte farao, die van de Filistijnen Abimelech (Ge 26: 1) 21: 10 Psalm 34: 1) genoemd werden..

9. Maar Saul en het gehele volk spaarde, tegen het uitdrukkelijk bevel van God in (vs.3), Agag, 1) zodat men hem niet met de scherpte van het zwaard verbande, en de beste schapen, en runderen, en de naast beste, 2) en de lammeren, en al wat best was, en zij wilden ze niet verbannen; maar elk ding, dat verachtzaam, dat nietswaardig, en dat verdwijnende, schurftig was, dat verbanden zij.

1) De uitleggers hebben veel moeite met dit woord: "hamisnim." Door deze wordt het gehouden voor "vetgemeste", door anderen weer voor "de runderen van de tweede soort", of "van de tweede geboorte"..

Het sparen van Agag was in Sauls belang, die met de koninklijke slaaf wilde pronken; het sparen van het beste vee was in het eigen belang van het volk. Deze zonde was zeer zwaar en aan Achan gestraft (Joz.7 en 8)..

Het verbannen was een geheel overgeven aan God. Hem geeft men nu het nietswaardige, terwijl men al wat goed was God onttrekt..

Ongetwijfeld heeft Saul hier het gebruik van de heidense koningen willen navolgen, om overwonnen koningen te gebruiken als hun slaven, om hen daarmee hun onmacht te doen voelen. Hoogmoed was het daarom, die hem tot deze daad aanzette, waardoor hij het bevel van de Heere verachtte en zich niet als koning op bevel van God wilde gedragen. Door deze daad van verzet maakte Saul zich los van de band, die hem bond aan het volk, dat de Heere tot zijn Opperheer had en bovenal van de band, die hemzelf bond aan de Heere God..

2) In het Hebreeuws Wehamischnim. In onze Statenvertaling vertaald door de naaste beste. Volgens David Kimchi zijn het de runderen en schapen van de tweede geboorte (animalia secundo partu edita), die gewoonlijk voor de besten worden gehouden..

Onder de lammeren moeten verstaan worden de weide- of vette lammeren. Het beste hielden zij voor zich en het slechtste gaven zij de Heere. Niet alleen blijkt hieruit een geringachten van het bevel van de Heere, maar ook een aantasten van Zijn heerlijk en heilig Wezen..

II. Vs.10-35. De Heere is vertoornd over Sauls ongehoorzaamheid. In een openbaring van de nacht maakt hij aan Samuel het vonnis van de verwerping over de trouweloze koning bekend. Samuel moet, hoewel hij de gehele nacht tot God roept om afwending van dit vonnis, het toch tenslotte als onherroepelijk erkennen. Daarom begeeft hij zich de volgende morgen op weg, om Saul te ontmoeten. Deze heeft de terugweg uit het land van de Amalekieten over Karmel, waar hij zich een gedenkteken van de overwinning opgericht heeft, reeds zó ver afgelegd, dat hij juist naar Gilgal afgekomen is. Hier ontmoet hem de profeet en houdt hem, die huichelende, alsof hij het woord van de Heere volbracht had, hem tegemoet komt, aanstonds zijn ongehoorzaamheid voor. Saul beproeft zijn handelwijze op alle mogelijke wijze te sparen, maar Samuel maakt alle zijn uitvluchten te schande en kondigt hem aan, wat de Heere de afgelopen nacht met hem gesproken heeft. Met herhaalde bede dringt de koning bij de profeet aan hem nu niet te verlaten, zoals hij het voornemen heeft, maar hem tot het voorgenomen offer te vergezellen, opdat hij voor het volk niet tentoongesteld worde. Samuel geeft eindelijk hierin toe. Nadat echter de godsdienstige plechtigheid geschied is en Samuel den gevangenen koning der Amalekieten nog op de plaats van het offer heeft omgebracht, scheidt hij zich voor altijd van den door den Heere verworpenen Saul, zonder dat hij toch zijn hart van hem afgetrokken heeft.

10. Toen Saul en zijn volk zo in Amalek handelde, zoals vs.9 gezegd is, en daarop over Karmel naar Gilgal terugkeerde (vs.12), geschiedde het woord van de HEERE in de nacht (vs.16) tot Samuel te Rama, zeggende:

11. Het berouwt Mij, 1) dat Ik Saul tot koning gemaakt heb, omdat hij zich, hoewel hij aanvankelijk in Mijn wegen wandelde, van achter Mij afgekeerd heeft, om zijn eigen weg te gaan en Mijn woorden niet bevestigd heeft. Toen deze ongehoorzaamheid van Saul de profeet door Gods openbaring bekend geworden was, en tevens de daardoor teweeggebrachte vernietiging van zijn roeping tot koning, ontstak Samuel, en hij riep tot de HEERE de gehele nacht,

2) om, ware het mogelijk, voor de ongehoorzame koning nog vergeving te verkrijgen, zoals eens Mozes voor Israël bad (Ex.32: 30vv. Num.14: 13vv.); maar hij erkende onder zijn bidden, dat hij de voorbede moest eindigen en de koning ter verantwoording roepen.

1) Wanneer de Schrift, die nergens met woorden speelt (Genesis6: 6vv.; 1 Samuel .15: 11,23 Jona 4: 2 Joël 2: 13 Jer.4: 28; 18: 8,18 Ezechiël.24: 14 Psalm 106: 45) zegt: "Het berouwde Hem," dan is dit op een voor ons bevattelijke, menselijke wijze uitgedrukt, dat God, wegens de veranderde gezindheid van de mens, ook Zijn verhouding tot hem verandert. Hij betoont Zich daardoor te zijn: de levende God, die niet maar een strakke, onveranderlijke wet is, maar boven de noodzakelijkheid van Zijn eigen Wezen regeert, indien Hij een woord van dreiging kan terugnemen, zodra Hij zijn doel bereikt heeft, of een woord van belofte, zodat het zijn doel in het mensenhart niet bereiken kan. Berouwde het Hem mensen geschapen en Saul tot koning gemaakt te hebben, dan is dit niet, alsof Hij ingezien zou hebben, een misslag te

hebben begaan, maar het is de klacht van Zijn hart daarover, dat de bedoeling van Zijn liefde aan die mens niet bereikbaar was. Wanneer het een menselijke vader berouwt, zijn zoon met gaven overladen te hebben, zo kan hij in waarheid onwjs, onpedagogisch gehandeld hebben, en moet hij over zichzelf leed dragen evenals over de ondankbare zoon, die zich misdragen heeft. Zo is het bij God niet; want alles, wat Hij doet, is recht. Berouwt Hem omgekeerd de straf, die hij over de boze besloten heeft, zo is Hij de Vader, die genadig is, barmhartig, geduldig en van grote goedertierenheid, wiens vaderlijk hart medelijden heeft met het bloedend kind en het diep betreurt, dat hij het zo kastijden of ten minste bedreigen moest. Zo geeft de uitdrukking: "berouw; " "berouwen" een kostbare blik in het hart van onze God..

2) Voorzeker vele en ernstige redenen schijnen Samuel hier beroerd te hebben, wanneer hij bedacht, dat de Naam van God enige oneer zou ondergaan en de goddelozen gelegenheid zouden hebben, om tegen God lasteringen voort te brengen, wanneer Saul verworpen en van zijn ambt werd ontzet. Want hij was door de dienst van Samuel gezalfd en door God zelf uit het gehele volk gekozen, en tot de koninklijke waardigheid geroepen; waarom het nu, wanneer hij uit zijn ambt werd ontzet, wel kon schijnen, alsof men aan het gezag en de keuze van Samuel zijn vertrouwen enigszins kon onzeggen, en vervolgens dat het noodzakelijk was, om de dienst van God te laten varen en dat alzo de grootste verwarring bij het volk en een gehele omkering van zaken er het gevolg van zou zijn. Dit zijn wel voornamelijk de redenen, die Samuel tot zo grote verontwaardiging hebben gedreven..

De wegen van het volk en van zijn leidlieden aan de Goddelijke wet te beproeven (Jer.6: 27), overal op de erkenning van de Majesteit en enige heerlijkheid van de HEERE met onverbiddelijke ernst aan te dringen, tegen elke afval van Hem, tegen elke ontrouw aan Zijn bepalingen voor hogeren en geringeren, voornamelijk voor de dragers van het theocratisch ambt, zonder terughouding te getuigen; aan hen, die zich verstokken tegen het goddelijk woord, het oordeel te verkondigen; naar omstandigheden zelf tot volvoering daarvan in te grijpen; maar ook aan de andere zijde, wanneer menselijke hoop verdwenen is, redding en heil te beloven, altijd het oog op de Heere, van wie Israël alles te hopen en te vrezen heeft, en op zijn wegen gericht te houden; dat is het, wat men onder de politieke werkzaamheid van de profeten te verstaan heeft een werkzaamheid, die noch met die van ministers en staatsraden, noch met die van demagogen (volksleiders), waarmee het onverstand zo dikwijls de profeten vergeleken heeft, iets gemeen heeft..

Samuel vertoont hier enigszins het beeld van Mozes, die bad voor zijn volk, omdat de eer van Gods Naam en het heil van zijn volk hem zozeer ter harte gingen. Samuel bidt niet zozeer voor Saul, omwille van hem, als wel omwille van de Heere en omwille van het volk. God zal echter strak, tonen, dat Zijn oordelen rechtvaardig zijn, en dat wat hij nu doet, zal strekken juist tot eer van Zijn Naam en tot heil van het volk, wanneer hij in plaats van Saul, David tot koning roept over Zijn volk..

12. Daarna maakte Samuel zich, overeenkomstig zijn verplichting als profeet, 's morgens vroeg van Rama op, Saul tegemoet, die uit de strijd terugkeerde; en het werd Samuel bericht door iemand, die hij op zijn weg ontmoette, zeggende: Saul is, van het land van de Amalekieten naar Juda optrekkende, te Karmel, het tegenwoordige Kurmul, ongeveer 2 mijl

zuidoostelijk van Hebron (Joz.15: 54), gekomen, en zie, hij heeft zich daar, in de hoogmoed van zijn hart, een pilaar, een gedenkteken van de overwinning, gesteld, daarna is hij omgetrokken, heeft hij zich in noordoostelijke richting verder gewend, en is doortrokken, en naar Gilgal in de Jordaanvlakte (13: 4) afgekomen, met het doel om de Heere brandoffers en dankoffers te brengen, nadat hij eerst voor zijn eigen eer gezorgd heeft.

13. Samuel nu richtte volgens dit bericht zijn schreden aanstonds naar het westen, en kwam tot Saul te Gilgal, en Saul zei tot hem, de profeet met gemaakte vriendelijkheid tegemoet tredende: Gezegend zijt gij de HEERE, dat gij tot ons komt, om aan ons offer deel te nemen! Ik heb het woord van de HEERE, dat door u tot mij gekomen is (vs.2,3), bevestigd, 1) zodat gij met mijn gehoorzaamheid, waartoe gij mij vermaande (vs.1), wel tevreden zult zijn.

1) Zo verdwaasd is de zondaar, dat hij het oordeel van God denkt te ontvluchten, door zichzelf te verontschuldigen; omdat we nochtans onszelf moeten oordelen, indien we niet geoordeeld willen worden. Zij, die het meest roemen op hun godsdienstigheid, mogen zeer wel verdacht gehouden worden, dat hun werk niet in waarheid, maar veeleer geveinsd is..

15. Saul nu, in plaats van door de vraag in verlegenheid te raken, zei, reeds volleerd in het huichelen: Zij, de kinderen van Israël hebben ze van de Amalekieten meegebracht, want het volk heeft de beste schapen en runderen gespaard met een doel, dat ik billijken moet, namelijk om de HEERE, UW God, te offeren; na de gelukkig behaalde overwinning moet Hem eer gegeven worden, en omdat nu het offer uw God geldt, voor Wiens eer gij ijvert, zult gij het sparen van de daartoe nodige schapen en runderen niet veroordelen; maar het overige, dat wij tot het offeren niet gebruiken konden, hebben wij verbannen, 1) en dus letterlijk het woord van de Heere vervuld, zoals ik (vs.13) gezegd heb.

1) De onwaarheid en huichelarij van deze woorden ligt voor de hand. Wanneer ook werkelijk een gedeelte van het gespaarde vee de Heere zou geofferd worden, zo was dat toch niet de eigenlijke bedoeling; het meeste wilde men voor zichzelf houden en met hetgeen men offerde wilde men God tevreden stellen, dat Hij om zo te spreken, zou zwijgen over de door, die gepleegd was. Maar ook in geval men niets voor zichzelf had gehouden, maar alles in het eigen land had willen offeren, was het sparen toch zonde geweest, want wat door de Heere verbannen was, kon Hem niet als offer gebracht worden, omdat het als heilig reeds aan hem behoorde (Lev.27: 29) Deuteronomium 13: 16) gedood moest worden..

Zij, die altijd genegen zijn zichzelf te rechtvaardigen, zijn gewoonlijk de eerste om anderen te veroordelen, en veel liever zullen ze tegen de duidelijkste bewijzen in de schuld op hun naaste leggen, dan zich zelf schuldig erkennen. De zonde is als een onecht kind, hetgeen niemand zich wil eigenen, noch toestaan, dat het voor zijn deur gelegd, of hem thuis gebracht wordt..

20. Toen zei Saul tot Samuel: Hoe kunt gij mij deze verwijten doen? Ik heb immers naar de stem van de HEERE gehoord, en heb gewandeld op de weg, waarop mij de HEERE gezonden heeft, en ik heb Agag, de koning van de Amalekieten, gevangen en meegebracht, maar de Amalekieten heb ik verbannen. 1)

1) Hij wil in Agag, die hij levend gevangen had, het bewijs leveren, dat hij het woord van de Heere had gehoorzaamd. Immers, de gevangen Agag was een bewijs, dat de Amalekieten overwonnen en verslagen waren. Op die wijze meende hij Samuel en in deze de Heere te kunnen misleiden. Van berouw en boete is bij hem geen spoor te ontdekken. Nu niet en ook straks niet..

21. Wat nu de door betreft, ik heb die niet begaan. Het volk nu heeft genomen van de door, van de buit, schapen en runderen, het voornaamste van het verbannene, niet om het voor zichzelf te houden, maar om de HEERE uw God een gedeelte daarvan op te offeren te Gilgal, 1) hier, op deze offerplaats. 2)

1) Saul zondigde niet alleen hierin, dat hij beproefde, de schuld op het volk te werpen, om zichzelf aan de veroordeling te onttrekken; maar hierin het meest, dat hij voorgaf het best gedeelte van de buit aan God gewijd te hebben. Want dit was toch niet de bedoeling van het volk, waar het de goederen aan de Amalekieten ontnomen had. Waarom wij ons met des te meer ijver moeten wachten, om nimmer de naam van God als een voorwendsel voor onze zonde te gebruiken. Want het is de grootste goddeloosheid, om na het plegen van enige zonde, de hoogheilige Naam van God op ijdele wijze te gebruiken..

Om zijn zonde van hoogmoed en gierigheid te bedekken, gaat hij voorgeven, alsof hij die dieren gespaard heeft, om de Heere een offerande te brengen. Aan zijn zonde geeft hij nog een godsdienstige tint om Samuel te verblinden. Zichzelf kon hij echter bedriegen, maar de Heere niet..

2) Door verontschuldigen meent de zondaar het oordeel van God te ontvliden, en zij bewijzen alleen de verharding van het hart. Zie hoe moeilijk het is de kinderen van de ongehoorzaamheid te overtuigen..

22. Maar Samuel zei, om met een krachtig woord alle verdere uitvluchten van Saul af te snijden: Heeft de HEERE lust aan brandoffers en slachtoffers, als aan het gehoorzamen van de stem van de HEERE? Zie, a) gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerken op het woord van de Heere en daarnaar handelen dan het vette van de rammen 1) (Lev.3: 3vv.). Wat baat de Heere het vette op zichzelf (Psalm 50: 10vv.), indien het niet is de uitdrukking en het zinnebeeld van eensgezindheid van hart, om zich Hem in ware vroomheid en gehoorzaamheid over te geven?

a) Prediker 4: 17 Hos.6: 6 MATTHEUS.9: 13; 12: 7

1) Hier is nu allereerst op te merken, opdat deze uitspraak des te beter begrepen wordt, dat waar Samuel zegt, dat God geen lust heeft in brandoffers en slachtoffers, maar in het gehoorzamen van Zijn stem, dat hij daarmee niet wil zeggen, dat God de brandoffers en slachtoffers mishagen, maar hij maakt een vergelijking tussen brandoffers en vrijwillige gehoorzaamheid. Alsof hij wil zeggen, dat de hoogste verering van God gelegen is in gehoorzaamheid, waarmee men moet beginnen en dat de offeranden nu als het ware

aanhangsels zijn, waarvan de kracht niet zo groot is als die van de gehoorzaamheid aan de Voorschriften van de Heere.

In het offeren wordt slechts vreemd vlees van onredelijke dieren geofferd, maar in de gehoorzaamheid de eigen wil; deze is de redelijke of geestelijke godsdienst (Rom.12: 8).).

Opmerken is het hoogste in het leven van de Christen. Opmerken op de genade in Christus, werkt geloof, liefde, hoop. Wij hebben niets te doen, dan op te merken alles wat God doet, om dagelijks toe te nemen in de kennis van God, die het eeuwige leven is..

23. De offeranden van hen, die Zijn stem niet willen gehoorzamen, zijn Hem integendeel een gruwel (Jes.1: 11vv. Jer.6: 20). Want weerspanning is een zonde van toverij 1) en het weerstreven van de goddelijke wil is afgoderij en beeldendienst, 2) omdat bij dergelijk weerstreven het eigen ik in de plaats van de ware God gesteld wordt, en zo min toverij en afgoderij door enige godsdienstige verrichting goedge maakt kan worden, even zo min ongehoorzaamheid. Gij moogt de waarzeggers en duivelskunstenaars hebben uitgeroeid en geen beelden dulden, gij hebt die zonde onder andere vorm bedreven, en nu omdat gij het woord van de HEERE verworpen hebt, door niet te doen, wat u bevolen was, zo heeft Hij u verworpen, dat gij geen koning zult zijn over Zijn volk, maar te Zijner tijd aan een ander uw plaats zult moeten overgeven.

1) God gelijk te willen zijn, te willen weten en doen, wat God aan Zijn alwetendheid en almacht voorbehouden heeft, ligt sinds de eerste ongehoorzaamheid (Genesis3: 5) in ons hart. Toverij en waarzeggerij zijn daarin één, dat de gevallen mens door deze op een door God gesloten en verboden weg zich verheffen wil boven de grenzen van het natuurlijke geopenbaarde weten, die de mens gezet zijn en boven het door genade verhoogde menselijk werken. Het is een vermetel en zondig inbreuk maken op de afgesloten weg tot de boom des levens en der kennis, om te roven en te stelen wat verboden is. Omgekeerd heet daarom ook de ongehoorzaamheid, als een overgaan van de door God gezette perken: zonde van toverij; zij leidt ook, zoals wij in het bijzonder aan Saul zien (28), zeer dikwijls tot toverij in de eigenlijke zin..

Het woord toverij komt waarschijnlijk af van een versterkte vorm van doen; het betekent dus een kunstig doen, omdat de mens om buitengewone werken voort te brengen, machten en krachten in zijn dienst probeert te brengen, die boven de door God verleende maat zijn..

Het is veel gemakkelijker een rund of schaap te brengen, op het altaar te verbranden, dan elke hoge gedachte aan God te brengen en aan Zijn wil te onderwerpen. Gehoorzaamheid is de heerlijkheid van de Engelen (Psalm 103: 20), en moet ook de onze zijn. Niets is zo Godtergend dan ongehoorzaamheid, die de menselijke wil in strijd met de Zijnen stelt. Ongehoorzaamheid maakte ons allen tot zondaars (Rom.5: 19), zij is die boosheid van de zonde, dat zij de overtreding is van de wet en bij gevolg vijandschap tegen God (Rom.8: 7)..

2) Gewis, indien er één plaats is in de gehele Heilige Schrift, die ons leert, ons te buigen onder het juk en hoe groot nut daarvan is te hopen, dan is het wel deze bij uitnemendheid. En

het is een uitspraak, waardig, dat wij haar dag en nacht overwegen en altijd in onze gedachten houden. Want op dit fundament alleen behoort alles te steunen, indien men alles, waartoe men geroepen en verplicht wordt, ten uitvoer wil brengen..

24. Toen zei Saul, verschrikt, dat hem nu werkelijk en onherroepelijk het koninkrijk ontnomen was, tot Samuel, van wie hij wel wist, dat hij een getrouw profeet van de Heere was, zodat geen van deze woorden op de aarde zou vallen (3: 19vv.), en die reeds op het punt stond Gilgal te verlaten: Ik heb gezondigd, omdat ik het bevel van de HEERE en uw woorden overtreden heb; zij is echter een zonde van zwakheid, die niet al te zeer toe te rekenen is; want ik heb het volk gevreesd, dat van mij het sparen van de beste schapen en runderen verlangde, en ik heb naar hun stem gehoord. 1)

1) De laatste bijvoeging toont genoeg, dat Sauls berouw niet een waar berouw was, niet een berouw dat voortkwam uit de overtuiging van het hart, dat hij God had beledigd, door Zijn stem ongehoorzaam te zijn. Want toch, al was het waar, dat het volk hem daartoe aangezet had, zo had hij toch zijn koninklijk gezag moeten stellen tegen de wens van het volk. Het bevel van de Heere om alles te verbannen moest hem dierbaarder zijn geweest dan de wil van het volk. Zijn berouw kwam meer voort uit de schrik, dat hij nu als koning door God verworpen was. Hoogmoed deed hem voor een ogenblik spreken, wat hij zei, zoals duidelijk blijkt uit vs.30..

25. Nu dan vergeef mij toch mijn zonde, en maak dat het uitgesproken vonnis weer wordt ingetrokken, en keer met mij terug 1) tot het altaar, waar het offer gebracht zal worden, dat ik de HEERE aanbid. Laat het mij niet zonder u verrichten, wat een schande voor mij zou zijn ten aanzien van het gehele volk.

1) Hieruit blijkt, dat Samuel, na het vervullen van zijn opdracht, wilde weggaan, maar door Saul gebeden wordt om te blijven, en met hem het offer te brengen, opdat het volk niet zou weten van zijn verwerping..

26. Maar Samuel zei tot Saul: Ik zal met u niet terugkeren; ik heb geen gemeenschap meer met u en uw koninkrijk. Omdat gij het woord van de HEERE verworpen hebt, zo heeft u de HEERE verworpen, dat gij geen koning over Israël zult zijn, en waar de Heere niet is, daar moet ook Zijn dienaar niet zijn (Joh.12: 26).

29. En ook zal de Heere hierin Zijn raadsbesluit niet veranderen, maar het ondanks uw tegenstreven vervullen, ook liegt Hij, die de overwinning van Israël is, de sterke, de onveranderlijke God, 1) op wie Zijn verbondsvolk al zijn vertrouwen en al zijn hoop stelt, niet, en het berouwt Hem niet, zoals een mens, die aanvangt en straks het verkeerde inziet; want Hij is geen mens, dat Hem iets berouwen zou, 2) integendeel al Zijn werken zijn Hem van eeuwigheid bekend (Hand.15: 18 Num.23: 19).

1) In het Hebreeuws Netsach Jisraël. Eigenlijk: de bestendige of de onveranderlijke Israël's. Het eerste woord betekent: waarheid, onveranderlijkheid, en van daar: Hij, die de waarheid is,

of in Wie men vertrouwen stelt. Deze vertaling past ook beter bij het volgende, dan die van overwinning, omdat juist wat nu volgt uit Zijn Onveranderlijkheid en Waarheid voortvloeit..

2) Deze woorden zijn er daarom bijgevoegd, omdat dit het gevoel is van de mensen, dat zij God kunnen ombuigen en afmeten naar hun maat en begrip. Dus kon het schijnen bij het eerste gezicht, dat deze uitdrukking minder paste bij de Majesteit van God, dat God niet kon liegen, noch berouw hebben, waar niemand twijfelde, dat God waarachtig was..

Dit woord spreekt Gods eigen woorden in vs.11 niet tegen, want daar spreekt God van zich, zoals Clerikus het met een Grieks woord uitdrukt anyrwpopaywv, dat is zo, dat Hij zichzelf menselijke gevoelens en gewaarwordingen toeschrijft, omdat Hij geen dode, maar een levende, persoonlijke God is. Hier daarentegen spreekt Samuel van Hem yeoprepwv, dat is naar Zijn eigenlijk wezen, dat boven al het menselijke verheven is..

30. Saul erkende, dat het vonnis onherroepelijk was, maar wilde tot iedere prijs vermijden, dat het volk iets van zijn verwerping bemerkte. Hij dan zei: Ik heb gezondigd, en zal mij niet verder verontschuldigen, maar doe alleen dit: eer mij toch nu voor de oudsten van mijn volk en voor het hier verzamelde Israël, en keer terug met mij, dat ik de HEERE, uw God in uw aanwezigheid door het brengen van het voorgenomen offer aanbid, 1) en er niet een algemene opspraak over uw verwijdering opsta.

1) Saul vraagt aan Samuel om bij hem te blijven, om hem te eren voor het aangezicht van de oudsten van het volk en voor Israël, opdat hij daardoor zijn gezag bij hen mocht houden. Alsof Samuel iets in het besluit van God kon veranderen, of zijn gezag bij de mensen in stand kon houden, terwijl hij door het oordeel en de hand van God was verworpen. God had hem evenwel door het aangekondigde vonnis gestraft, en hem volstrekt niet de gunst en welwillendheid van de mensen toegezegd. Want wat zou dit anders zijn, bid ik u, dan dat God zou liegen en Zichzelf een slag in het gezicht geven. Verre van ons zij zo'n grote dwaasheid! en ervarende, dat God op ons vertoornd is, om van de schepselen hulp te verwachten, waardoor wij onze veroordeling zwaarder zouden maken. Niettemin wil Samuel hem echter vergezellen n.l. omdat voor de profeet de tijd en het ogenblik van zijn onttroning nog niet was gekomen wat echter bij God besloten was, en met het oog op de mensen. Maar terwijl nog geen opvolger was aangesteld, was hij toch de door God beloofde te verwachten. David was nog niet gezalfd en gewijd en dus eerde Samuel de koning tot op die tijd, ofschoon deze door het besluit van God verworpen was..

God gaf aan Israël een koning in Zijn toorn. Hij verkoos de zoon van Kis, de Benjaminit. Deze mooie jongeling met zijn veelbelovende aanleg scheen tot de beste verwachting recht te geven. Zijn ridderlijke gestalte kwam overeen met zijn krijgsmoed. Bovendien kan hem de getuigenis gegeven worden zich onbevlekt van de zedelijke afdwalingen van zijn tijdgenoten gehouden te hebben; zonder twijfel is hij door zijn vader in het geloof opgevoed, en ontbrak het hem niet aan godsdienstige indrukken. De opmerking van de geschiedenis, dat God hem een ander hart had gegeven, noodzaakt ons zelfs hem, na de zalving door Samuel, als een met heilige aandoeningen en voornemens vervulde man te denken. Maar reeds aanstonds wordt hier het vermoeden opgewekt, dat de ootmoed, die hij openbaarde, meer in herinnering aan

zijn geringe afkomst, dan in zijn zondaars bewustzijn haar oorsprong had, en niet minder bevreemdt het ons, dat wij hem, nadat Samuel hem de handen opgelegd heeft, niet vóór alle andere dingen zich voor de Heere zien buigen, noch om Zijn genade hulp horen roepen. Wij vergissen ons niet, wanneer wij reeds op de dag van zijn roeping in hem een man zien, wiens hart tussen God en de wereld verdeeld is, en die achter zijn belofte, om in de naam van de HEERE te regeren, het geheime voorbehoud heeft, dit slechts te doen, in zoverre de wil van de HEERE niet het verloochen van eigen wil eisen zal. En nu: Saul voelde zich tot de grond toe verpletterd. Door de nood gedwongen, belijdt hij: "Ik heb gezondigd," en hij voegt er dringend bij: "Keer terug met mij, dat ik de Heere aanbidde." Dat klonk verheugend en gaf hoop; maar wat was van die schijnvroomheid de oorzaak? Niets anders, dan de begeerte, om door het hoge aanzien, waarin Samuel zich verheugde, voor de ogen van het volk bedekt te worden. Zozeer was het hem te doen om in het licht van de heiligheid van deze man van God voor de mensen mee te schitteren, en om door een voortgezet verkeer met hem zijn eigen vroomheid aan alle verdenking van onreinheid te onttrekken, dat hij, in plaats van met een verbroken hart en om genade roepende, voor de Almachtige in het stof te zinken, de profeet met geweld bij zich zocht te houden, en de mantel zo krampachtig en woest aangreep, dat deze scheurde en een slip daarvan in zijn hand bleef hangen. Daar herhaalt hij zijn belijdenis: "Ik heb gezondigd en spreekt in zijn angst uit, wat hem boven alles ter harte ging: "Eer mij toch voor de oudsten van mijn volk en voor Israël; en keer terug met mij, dat ik de Heere, uw God aanbidden." Hier zien wij zijn hart geheel voor ons besloten. In plaats van boete voor God vervult hem slechts de zorg voor zijn eer bij de mensen..

31. Toen keerde Samuel terug, Saul 1) achterna en Saul aanbad de HEERE. 2)

1) De profeet, die met de ellende medelijden heeft, gaat werkelijk, maar met welk doel? Om gemeenschappelijk met hem te offeren en hem daardoor te meer in zijn huichelarij te sterken? Dat zij verre! Wat geschiedt er? In zijn aanwezigheid volvoert hij eigenhandig met de scherpste van het zwaard aan de gevangen gehouden Amalekietenkoning Agag de ban van God, en stelt daardoor de koning van Israël tot een onvergetelijk voorbeeld van de heilige en onverbiddelijke ernst van Hem, die zich niet laat bespotten en tevens van de onvoorwaardelijke gehoorzaamheid, die aan God en Zijn gebod toekomt..

Ware de aardse koningskroon op zijn hoofd niet wankelend geworden en door God in het stof geworpen, om de kroon van het eeuwige leven had Saul zich nooit belijdende en biddende voor God en Samuel in het stof gebogen; niet de stad met poorten van paarden en gouden straten en de zetel voor de troon van de Eeuwige verbrak zijn harde hart, maar alleen de lust en begeerte om verder zegevierend in zijn arme vergankelijke hoofdstad in te trekken en op de troon van stof nog enige dagen te kunnen pralen. Laat mij het in een woord samenvatten; om in zijn zonde, zelfzucht, zijn aardsgezindheid ongestoord verder te kunnen leven, daarom dwong hij zich tot het tegenstrijdige woord: "Ik heb gezondigd," en boog hij zijn knieën tot gebed. Nood pijnigt, onheil dringt, angst drijft; dan komt wel een gebed te voorschijn daar, waar het in betere dagen nooit zou gekomen zijn. Is nu ieder gebed, dat in de nood zijn geboorte-uur heeft, een Saulsgebed? Dat zij verre! Menigeen heeft in de nood waarlijk leren bidden en is verhoord; denkt aan de moordenaar aan het kruis. Dan is het een Saulsgebed wanneer men alleen bevrijd wil zijn van hetgeen onaangenaam en drukkend is, van hetgeen

de zelfzucht en haar bandeloze vlucht beperkt, opdat men weer lucht verkrijgt en zo ongestoord op dwaalwegen kan voortwandelen, evenals eens farao en de andere moordenaar, die lasterend smeekte: "Help uzelf en ons!" Wanneer ik naar de orde in het "Onze Vader" eerst om vergeving van zonden bid, en daarna om bewaring voor nieuwe zonde, en dan eindelijk om verlossing van de boze, van allerlei gevolgen van de zonde, is het een waar gebed; wanneer echter de vijfde en zesde bede mij gering voorkomt en ik met de zevende begin, d.i. wanneer ik verlossing van de gevolgen van de zonde, niet van de schuld van de zonde en de zonde zelf begeer, dan is het een Saulsgebed..

2) Dit wil zeggen, dat Saul op plechtige wijze offeranden heeft gebracht. Hij wilde voor het aangezicht van het volk een vereerder van de Heere schijnen, hoewel hij in zijn hart niet die ware eerbied en die vrees koesterde die de Heere aangenaam is..

32. Toen Saul zijn gebed geëindigd had, zei Samuel: Breng Agag, de koning van de Amalekieten, die gij gespaard hebt (vs.9), hier tot mij. Agag nu ging tot hem weeldelijk, meer in de stemming van iemand, die naar een feest, dan die tot de dood heengaat; en Agag zei: Voorwaar de bitterheid van de dood, is geweken. 1)

1) Zonder christelijk geloof kan de vrees van de dood door kunstmatig zelfbedwang, door zelfmisleiding onderdrukt worden, maar nooit overwonnen; voor de onbekeerde mens is de vrees van de dood een zedelijke noodzakelijkheid, en de dood, die koning van de verschrikking (Job 16: 14 Psalm 18: 5) te vrezen, heeft een hogere waarheid, dat hem onverschillig te beschouwen..

Men kan deze woorden ook nemen in de zin, alsof Agag, tot een profeet en een oud man geleid, gemeend heeft, nu bevrijd te zullen worden van de dood, of dat hij het voor verkieselijker heeft geacht te sterven boven het rondgevoerd worden tot spot en hoon..

Uit hetgeen Samuel in het volgende vers zegt, wil het ons voorkomen, dat Agag gemeend heeft in het leven te zullen blijven en aan Samuel te worden voorgesteld..

33. Maar Samuel zei: Zoals uw zwaard in de oorlogen, die gij gevoerd hebt, met ontzettende wreedheid en moordlust de vrouwen van haar kinderen beroofd heeft, alzo zal, naar het recht van de wedervergelding, uw moeder van haar kinderen beroofd worden onder de vrouwen; 1) nauwkeuriger: meer dan alle andere vrouwen, d.i. zij zal op het diepst ondervinden, wat het is de kinderen te verliezen, omdat gij, haar trots, de koning van haar volk, gedood wordt. Toen hieuw Samuel Agag in stukken, en volbracht hij zo de ban van hem, hetgeen Saul had nagelaten, voor het aangezicht van de HEERE, voor het altaar te Gilgal.

1) Met welke woorden Samuel aan Agag de rechtvaardigheid en billijkheid van zijn aanstaande dood aantoonde, dat deze noch wreed was, noch iemand tot misdaad kon worden aangerekend. Indien wij Agag horen zeggen, dat de bitterheid van de dood van hem geweken was, dan geeft Samuel hem deze woorden terug en berispt hem, alsof hij zei: Met welk recht meent gij aan de dood ontkomen te zijn, gij die terwijl gij liefde zoekt, wreedheid hebt getoond, gij die vele vrouwen van haar kinderen hebt beroofd en vele kinderen van hun

ouders, en vele weduwen hebt gemaakt. Dit alles is geboekt, waarvan nu door u rekenschap moet worden gegeven. En niet zonder oorzaak pakt Samuel de man zo aan. Want toch goddelozen, wanneer zij zien dat de straf hen treft, plegen hevig bewogen en verontwaardigd te worden en met de tanden te knersen, er tegen God en mensen op te bruisen en op te staan. Maar Samuel breidelt zijn woestheid, door hem te doen verstaan, dat geen hoop op leven en redding hem overbleef, omdat hij zijn verdiende loon kreeg, het loon voor zijn daden..

34. Daarna¹⁾ ging Samuel naar Rama, waar hij zich gewoonlijk ophield; en Saul ging op naar zijn huis te Gibea, welke stad, omdat hij daar zijn residentie had, Gibea-Sauls genoemd werd.

1) Te Gilgal werd Saul gekroond, te Gilgal is hij verworpen. Ofschoon de profeet de koning als zodanig bleef eren, is alles voortaan tussen hem als opdrachtgever van God en Saul afgebroken..

Samuel is hier geen heerszuchtig priester, maar de vertegenwoordiger van de HEERE.

35. En Samuel zag Saul niet meer tot de dag van zijn dood toe; de ontmoeting in 19: 24 toch was van geheel andere aard, dan wanneer hij hem vroeger als vriend en raadgever opzocht en de ondernemingen van de koning met zijn voorbede vergezelde; evenwel droeg Samuel, hoewel er van nu aan een wijde kloof tussen beiden gevestigd was, leed om Saul; en het berouwde de HEERE, dat hij Saul tot koning over Israël gemaakt had.

De gehele nu volgende geschiedenis is die van een man, die zijn ondergang steeds nadert, om voor een ander heerlijk opgaand gesternte plaats te maken; die echter dit lot niet met overgave draagt, maar met inwendige woede en met het streven, om de gehate mededinger uit de weg te ruimen, zich daartegen stelt.

Hij was goed begonnen, toen kwam een ruwe wind, die de bloem verbrak, totdat zij eindelijk geheel verwelkte..

Saul is als een schip, dat prachtig opgetuigd de veilige haven verliet, maar door hevige stormen geteisterd en door een felle bliksemschicht in mast of roerpen getroffen, een speelbal werd van de onstuimige golven, en nog een tijd lang in telkens tegenovergestelde richting geslingerd wordt, totdat het eindelijk op gindse klip geheel te pletter stoot en spoorloos in de diepte verdwijnt..

Het opmerkelijkst van alles, wat ons in het geschiedverhaal wordt meegedeeld, en wat ons de aard van de Godsregering in Israël het duidelijkst voor ogen stelt, is dit, dat Sauls verwerping zijn afzetting van de koninklijke waardigheid niet tevens in zich sluit, maar alleen later tot gevolg heeft, dat zijn huis na zijn dood van de troon word verwijderd. Die verwerping, voor het ogenblik zonder zichtbare gevolgen, werkt als een langzaam vergif. Langs geheel zichtbare wegen bestuurde God de lotgevallen van Zijn volk zo, dat tenslotte blijken moest, hoe geheel onmogelijk het was met zodanige gezindheden, als die in Saul werden gevonden, over Israël te regeren..

Hoe gemakkelijk was het voor Samuel, bij het groot aanzien, dat hij algemeen had, geweest, de koning neer te doen storten, wanneer hij gewild had en heerszucht de drijfveer van zijn handelen geweest was, zoals zij voorgeven, die zijn handelwijze ten opzichte van de koning op gelijke lijn stellen met de handelwijze van vele pausen in de middeleeuwen, die over keizers en koningen de banvloek slingerden, volken tot ongehoorzaamheid opzetten, ja zelfs de eed van gehoorzaamheid teniet deden. Dit zou Samuel veel eerder gelukt zijn, dan hun, die men dwaselijk onderstaan heeft met hem te vergelijken. De beste rechtvaardiging van de profeet ligt in de getuigenis van de Schrift, die zij van hem in vs.35 geeft..

Nadat Samuel nog door de zalving van David (16: 1vv.) tot de zekerheid gekomen is, dat de koning naar Gods hart gevonden, en daardoor de eerste grond tot opbouw van het rijk van Israël gelegd is, trekt hij zich geheel in de stilte van het afgezonderd leven terug. Nog slechts eens vóór zijn dood zien wij hem uit het duistere van dit stille leven te voorschijn treden, toen hij de gezalfde van de Heere tegen de door de Heere verworpene in bescherming moest nemen (19: 18vv.). Dan verschijnt Samuel aan de spits van zijn profeten, hetgeen ons tevens een duidelijk teken is, dat hij zijn werkzaamheid in de laatste tijd van zijn leven tot deze kring bepaald heeft. Misschien heeft hij nu ook in deze tijd van zijn rust de schriftelijke aantekeningen gemaakt, die in 1 Kronieken 29: 29 als "geschiedenissen van Samuel de Ziener" vermeld worden..

Menigeen, wiens hart oprecht is met God, is zo gedrukt door het gevoel van Zijn afdwalingen, voornamelijk door die, die begaan zijn na belijdenis van geloof, dat hij vreest, dat de geschiedenis van Saul een schilderij van hemzelf is. Maar voor hem, die iedere kwade weg haat, is er troost. De droefheid, die gij voelt, is een bewijs, dat gij niet van God verworpen zijt; want aan hem moet gij uw afkeer van zonde en uw ernstig verlangen toeschrijven, om vernieuwd te worden in heiligheid. Sauls geval is het uwe niet. Gij hebt een andere gemoedstoestand dan hij. O, dank daarvoor en houd vast hetgeen gij ontvangen hebt. Verlangen wij de gehele wil van God te doen? O, wend u tot Hem, niet in schijn en vorm alleen, maar met ongeveinsde oprechtheid..

Samuel draagt leed om Saul, omdat hij hem tot koning heeft gezalfd en ervan overtuigd is, dat waar God hem verworpen heeft, ook niets meer baten zal, om hem weer op het goede spoor te brengen..

Waar hier ook weer gezegd wordt, dat het de Heere berouwde, daar hebben wij het ook hier op te vatten in de zin, dat het de Heere leed deed. Een menselijke uitdrukking van het Hoogheilig Wezen van God..

HOOFDSTUK 16.

DAVID'S ROEPING EN EERSTE ZALVING TOT KONING.

I. Vs.1-18. De Heere wekt Samuel, die over Sauls verwerping leed draagt, uit zijn lijden op. Hij beveelt hem naar Bethlehem te gaan om daar te offeren en bij die gelegenheid een van Isai's zonen, die hem nader zal worden aangewezen, tot toekomstige koning van Israël te zalven. Terwijl Samuel de opdracht volbrengt, laat hij nog voordat het offermaal begint zich door Isai zijn zonen voorstellen; maar van deze allen is geen de uitverkorene van de Heere. Nu moet Isai ook de jongste, die hij eerst in het geheel niet had willen voorstellen, van de schapen die hij hoedt, roepen; deze is het dan, omtrent wie het bevel van de Heere tot Samuel komt: "Sta op, zalf hem!" Na de zalving komt aanstonds de Geest van God over David, die ook verder bij hem blijft.

1. Toen, enige tijd na de geschiedenis, in het vorige hoofdstuk vermeld, zei de HEERE tot Samuel, door innerlijke openbaring van Zijn Geest, toen deze leed droeg over Saul en in Gods verborgen wegen zich niet vinden kon (15: 34vv.): Hoe lang draagt gij leed om Saul, 1) die Ik toch verworpen heb, dat hij geen koning zij over Israël. Gij hebt thans genoeg aan het natuurlijk gevoel van uw hart toegegeven. Berust nu in Mijn wil en vertrouw aan Mijn wijsheid de verdere leiding toe. Ik heb reeds maatregelen genomen, om aan Israël een koning te geven, beter dan deze. Vul uw hoorn, niet weer de oliekruid, waaruit gij Saul gezalfd hebt (10: 1), maar een hoorn, wiens duurzaamheid een zinnebeeldig teken is dat ik de nieuwe koning in zijn rijk voor altijd bevestigen wil (2 Samuel .7: 12vv.); vul die hoorn met olie, en ga heen, Ik zal u zenden tot Isai (= geluk), de zoon of kleinzoon van Obed, uit de stam van Juda (Ru 1: 22" en Ru.4: 13vv.), de Bethlehemiet, want Ik heb Mij een, die Ik ken als een man naar Mijn hart (13: 14), tot koning onder zijn zeven zonen uitgezocht. 2)

1) God is een ijverig God, die geen afgoderij dulden kan, ook geen afgoderij van medelijden en deelneming. De mens mag niet te zeer aan de mens hangen; hij komt daardoor in gevaar zijn overige plichten te verwaarlozen en de liefde van God, die hem toch boven alles gaan moet, in de weg te staan.

Welaan, laat uw smart en zorgen varen, neem afscheid van hetgeen het hart bedroeft en treurig maakt. Ook de smart over de zonden heeft haar grenzen; ook in onze gebreken en verkeerdheden, aan het gevoel van onze onwaardigheid en onmacht mogen wij niet blijven hangen. Wij moeten hoger opzien tot onze God en Heiland, die de reiniging van onze zonden door Zichzelf teweeg heeft gebracht (Hebr.1: 3). Waar de zonde meer geworden is, is ook de genade veel meer overvloedig geweest (Rom.5: 20). Boete is nodig, zij is onmisbaar; zij is de enge poort, waar ieder doorheen moet, wanneer hij tot het ware leven wil komen. Maar de boete is ook niet meer dan poort en weg. Het doel is de zaligheid van het geloof, gerechtigheid en genade, volkomen heiligheid door de Geest van boven..

Hieruit blijkt, dat Samuel zich er nog niet goed in kon vinden, dat Saul verworpen was. Niet alleen, omdat hij persoonlijk van Saul had gehouden, maar omdat hij van diens verwerping vele omkeringen vreesde voor zijn volk. De heerlijkheid van het volk van God woog hem

zeer zwaar. De Heere komt hem eerst opzoeken, komt hem eerst berispen over zijn leed dragen over Saul, maar hem daarna ook troosten met de verzekering, dat Hij een ander in de plaats van Saul tot koning heeft verkozen. Samuel neemt de volheid van die troost niet terstond aan, want hij heeft bedenkingen, om de opdracht te volbrengen. Pas als de Heere alle bezwaren bij hem heeft weggenomen, gaat hij gewillig het bevel ten uitvoer brengen. Hoeveel geduld heeft de Heere met Zijn knechten en kinderen nodig!.

2) Was niet alles verschillend tussen het zalven? Saul met olie uit de kruik en David met olie uit de hoorn? Wij hebben ook wel degelijk hierop te letten dat, werd Saul straks bij loting tot koning aangewezen, David hier zonder enige tussenkomst van het lot of van het volk, door God zelf onmiddellijk tot koning aangewezen wordt om daarmee te bewijzen, dat zijn regering zou overgaan op zijn nakomelingen, en een altijddurende regering zou zijn..

Ook in zijn roeping is David een beeld van de Grote Davidszoon, de grote Koning van het geestelijk Israël..

2. Maar Samuel zei: Hoe zou ik heengaan, hoe zal ik het aanleggen, dat ik daarheen zonder gevaar kom? Saul, die sinds zijn verwerping met wantrouwen en argwaan vervuld is (vs.15), zal het toch door zijnomgeving horen en mij doden, die zalving voor hoogverraad aanziende. Toen zei de HEERE: Gij zult ook niet alleen voor deze zaak uitgaan, maar een van uw gewone reizen ondernemen, om nu hier, dan daar een offermaaltijd te houden met de oudsten van elke plaats (9: 6vv.). Van zo'n gelegenheid zult gij gebruik maken. Neem dan een kalf van de runderen met u en zeg, wanneer gij te Bethlehem gekomen zijt, opdat uw aankomst geen opzien onder de mensen teweegbrengt, alsof gij iets buitengewoons te doen had: Ik ben gekomen, om de Heere offerande te doen. 1)

1) Hier kan weer de vraag opkomen, hoe God toch de profeet kon bevelen of veroorloven, enige veinzerij te gebruiken. Want het schijnt in zeker opzicht bedrog, wanneer hij het ene doet en het andere verbergt. En (...) God heeft het meest behagen in de waarheid. Waarom het een lichte veinzerij schijnt te zijn, die God heeft toegestaan. Men moet echter antwoorden, dat het aan Samuel volstrekt niet is toegestaan om te liegen, wel om verborgen te houden, wat hij heeft willen doen, maar dat hij echter ook de waarheid heeft gezegd. Want wie iets verborgen houdt, bedekt het, opdat het niet onder het volk verspreid worde; wie echter veinst, gebruikt bedrog en valsheid, om iemand te bedriegen. Wat aan niemand geoorloofd is. Maar verborgen te houden, d.i. zijn plan niet geheel te openbaren, kan noch veroordeeld worden, noch tot misdaad worden aangerekend. Ofschoon, indien het doel van het verborgen honden tot bedrog aanleiding geeft, moet het altijd verafschuwd worden. Maar niemand heeft hij bedrogen, met niemand heeft hij bedrieglijk omgegaan, geen slechte bedoeling heeft hij gehad, maar God, die het hem beval, heeft hij gehoorzaamd, omdat hij het plan van God, wat God wilde, dat tot nog toe verborgen zou blijven, niet openlijk mocht verkondigen. Waarom niets in dit plan, om de zalving te bedekken door een soort van offer, een berisping waardig is, omdat er geen bedrog onder school en het doel goed was, en niet tot enig bedrog of list leidde..

Geen onwaarheid lag in deze woorden, maar slechts een verzwijgen van het grote hoofddoel van de komst van Samuel. God wilde zijn knecht veilig doen zijn, en daarom beval Hij hem een offer te brengen, opdat voorlopig de zaak voor Sauls oren verborgen zou blijven..

Het brengen van het offer was evengoed een bevel als het zalven van David. De Heere vermeerderde de opdracht, die Samuel gekregen heeft, om in de bezwaren van Zijn knecht tegemoet te komen..

Velen zijn van mening, dat de boze geest reeds over Saul is vaardig geweest. Daarom zal Samuel des te meer zijn toorn hebben gevreesd..

3. En gij zult, onder de oudsten van de stad ook Isaï ten offer nodigen, en hem in stilte met het doel van uw zending bekend maken, en Ik zal u dan te kennen geven, wat gij verder doen zijn, en gij zijt Mij die van zijn zonen zalven, die Ik u zeggen, die Ik u aanwijzen zal.

Bij de aanmerkingen in (Jos 2: 6) moeten wij aan de ene zijde beslist vasthouden, dat de Christen verplicht is, in alle gevallen de waarheid te zeggen en er alzo van het geoorloofde van een nood- of dienstleugen nooit sprake kan zijn; aan de andere zijde hebben wij echter ook toegegeven, dat er toestanden en omstandigheden zijn, waarin wij niet verplichting, de gehele, de volle waarheid te zeggen, maar daarvan terughouden haar verzwijgen of verbergen mogen. Tot bevestiging daarvan dient, behalve het in (1 Samuel 10: 16) aangemerkte, ook hetgeen God hier tot Samuel zegt; met de oprechtheid van de duiven moet hij ook de voorzichtigheid van de slangen verbinden, opdat hij zijn eigen leven niet in gevaar brengt en de openbare rust niet verstoort. "De maat en het keerpunt van deze vereniging is weliswaar niet zeldzaam moeilijk te treffen; de scheidende lijnen zijn zo teder en fijn getrokken en men kan makkelijk in het een of ander gebied van het verbodene komen. Maar hebben wij Pinksterfeest gevierd en de zalving van de Geest van God uit de hoogte ontvangen, zo leert deze zalving ons alle dingen." (1 Joh.2: 27)..

5. Hij dan zei: Met vrede; ik ben thans in uw stad gekomen, om de HEERE offerande te doen en een offermaaltijd met u te houden; heiligt u door wassingen van het lichaam en het aantrekken van feestkleren, maar ook door voorbereiding van hart (Genesis35: 2 Ex.19: 10 Joz.3: 5), tegen morgen, en komt met mij ten offer. En hij heiligde Isaï, bij wie hij zijn intrek nam en die hij in vertrouwen met zijn zending bekend maakte, en bovendien zijn zonen, die echter nog niet vernamen, waarom het te doen was, en misschien van mening waren, dat Samuel een van hen in zijn profetenschool (1 Samuel 7: 2) wilde opnemen, en hij nodigde hen ten offer. 1)

1) Het offer hier bedoeld, is het slachtoffer dat altijd verbonden was met een offermaaltijd. Het hij heiligde Isaï enz. hebben wij zo te begrijpen, dat hij Isaï en zijn zonen nog in het bijzonder het bevel gaf, om zich te heiligen, zich voor te bereiden op de offermaaltijd en op hetgeen daarbij zou plaats hebben..

6. En het geschiedde op de dag van het offer, voordat de maaltijd begon, toen zij door hun vader de een na de ander voor Samuel geleid werden, en kwamen in de zaal van Isaï's huis,

waar de offermaaltijd gehouden zou worden, en wel de oudste het eerst (17: 13,28), zo zag hij (Samuel) Eliab (= mijn God is vader) aan en dacht, toen deze in de bloei van zijn mannelijke leeftijd voor hem stond en door zijn mooie gedaante indruk op hem maakte: Zeker is deze voor de HEERE, de tot Zijn gezalfde verkorene.

De Filistijnen waren wel reeds meermalen teruggeslagen, maar zochten toch altijd door nieuwe aanvallen het volk van God onder de voeten te treden. Juist nu werd, zoals wij uit het volgende hoofdstuk zullen zien, weer een krijgstoet voorbereid, en het is het menselijk denken en menen, dat in Samuëls hart is. Eliab scheen zo geheel te bezitten hetgeen Saul, de verworpen koning onderscheidde (9: 2; 20: 23)..

7. Maar de HEERE zei tot Samuel, wiens enige gedachte was nu de openbaring van God te ontvangen: Zie zijn mooie en edele gestalte niet aan, noch de hoogte van zijn statuur, want Ik heb hem verworpen, hem niet tot Mijn gezalfde verkoren. Want het is niet, zoals de mens ziet en wanneer hij zijn mening vestigt; want de mens ziet aan, wat voor ogen is; zelfs gij die zo vele ervaringen hebt, ziet te zeer op het uiterlijke, de natuurlijke gaven en krachten van lichaam en geest, en laat u daardoor misleiden, a) maar de HEERE ziet het hart aan 1) en daaruit zijn de uitgangen van het leven (Spreuken 4: 23). De Heere ziet, of de gegeven krachten en vermogens op de juiste wijze gebruikt worden en dan is een schijnbaar minder begaafde natuur dikwijls veel beter voor Zijn dienst dan een rijk begaafde.

a) 1 Kronieken 28: 9 Psalm 7: 10 Jer.11: 20; 17: 10; 20: 12

1) Deze verwerping is niet zo op te vatten, alsof zij een algehele verwerping door God zou zijn, maar als een ten opzichte van de koninklijke waardigheid. Er is toch een dubbele verkiezing bij God, waarvan de ene de gelovigen betreft, die tot de erfenis van het eeuwige leven worden aangenomen. Want het Verbond geldt enkel de leden van de Kerk, van welk geslacht, sekte of stand zij ook zijn mogen, zonder enige uitzondering. De andere nu is bijzonder, wanneer God den een of ander roept tot enig bijzonder ambt, en hem tot de een of andere dienst wil gebruiken. Zo zegt onze Heere Jezus Christus: Gij hebt mij niet uitverkoren, maar ik heb u uitverkoren, n.l. tot de bediening van het apostelschap. Want ofschoon de apostelen uit kracht van aanneming geroepen waren tot het eeuwige leven, zo gold die verkiezing echter het bijzonder ambt en de bediening van het apostelschap. Maar de verkiezing tot zaligheid is vast en onveranderlijk, waarmee de verkiezing tot enige waardigheid niets gemeen heeft..

Hier nu, waar van de eerstgeborene van Isaï gezegd wordt, dat hij verworpen is, moet dit niet zo verstaan worden, dat hij geen hoop meer kon voeden op eeuwige zaligheid, en dat hij door God was veroordeeld. Want hij wordt niet van enige misdaad of opstand tegen God beschuldigd. Maar het moet begrepen worden van die bijzondere verkiezing tot de koninklijke waardigheid, die naar de wil van God voor David werd bewaard..

Mij dunkt wij moeten hieruit dit leren, om zoveel immer in ons vermogen is, evenals Hij te zien op het hart. Hij toch is de volmaakte, en wie dus de dingen beschouwt zoals Hij, zal ze goed beschouwen. Op onszelf zullen wij dan vooral dadelijk toepassen: "Wat is het mooist

versiersel, dat men op aarde draagt? Geen glans van pracht of schoonheid, een hart dat God behaagt," maar ook bij de beschouwing en des te meer bij de beoordeling van anderen zullen wij vooral naar het hart vragen. De arme met een godvrezend hart zij ons meer waard dan de goddeloze in zijn voorspoed en overvloed. Die waarheid dient ons mede tot vertroosting. Hebt niets wat u onder de mensen verheft, weest wanstaltig, gering, arm; wordt gij veracht, verdacht, verguisd, worden uw goede bedoelingen miskend, uw daden verkeerd uitgelegd, wordt gij verkeerd beoordeeld, gij tekent hoger beroep aan en zegt: "Die mij oordeelt is de Heere", "de Heere ziet het hart aan." Mogen wij in de tweede David onze Koning bezitten, de naam van zijn medegezalfde dragen naar waarheid en door innige verbintenis met Hem, de Heilige Geest deelachtig zijn, dan zal een gereinigd en vernieuwd hart ons eigendom zijn, en Hij, die het hart aanziet, zal Zijn eigen werk in onze harten herkennen.

Wij kunnen alleen zeggen, hoe wij de mensen zien, God alleen, wie zij zijn. Laat ons voorzichtig zijn in het oordelen. Schoonheid en kracht zijn niets voor de Heere. Wie ze bezit, stelle ze niet te hoog. De gewaarwordingen en aandoeningen van het menselijk hart zijn wel te onderscheiden van de leidingen en openbaringen van de Heere..

Als de Heere God hier tot Samuel zegt: De mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan, dan wordt hier met wat voor ogen is bedoeld op het uiterlijke en met het hart op het innerlijke. Niet, omdat er in de vroomheid en godsvrucht van hart iets verdienstelijke ligt, maar omdat de Heere, waar er in het hart de vrees van Zijn Naam wordt gevonden, dit hart zelf alzo bereid heeft..

Zo was het ook hier met David. De Heere gaat al zijn broeders voorbij en ziet David aan, omdat Hij zelf in diens hart de vrees van Zijn Naam had gewerkt..

10. Zo liet Isai, volgens de rij, zijn zeven zonen 1) voorbij het aangezicht van Samuel gaan, na deze drie ook de andere, want volgens zijn gedachten had hij slechts deze zeven, omdat hij de achtste (17: 14), als voor de koninklijke waardigheid ongeschikt, niet had meegerekend; maar Samuel zei telkens tot Isai: 1) De HEERE heeft deze niet verkoren.

1) Volgens de aanwijzingen van de Schrift, die hier en daar voorkomen, was de familie van David's huis de volgende: Isai had zijn, bij name niet bekende vrouw als weduwe gehuwd, die 2 dochters van haar vorige man Nahas had. De ene daarvan was Zeruja, wier drie zonen heetten: Abisai, Joab en Asahel; de tweede, Abigail, had bij de Ismaëliet Jether een onechte zoon Amasa (1 Kronieken 2: 16vv.; 2 Samuel .17: 25). De namen van deze vier stiefneven van David zullen wij later in zijn geschiedenis meermalen aantreffen en hen als grote krijgshelden leren kennen, die in de school van smart, die zij met hem doorliepen (22: 1vv.), gevormd waren. In zijn eigen huwelijk met de weduwe van Nahas verkreeg Isai de in 1 Kronieken 2: 13vv. genoemde zeven zonen. Dat een tussen Ozem, de zesde en David, de achtste uitgevallen zou zijn, volgens sommigen, omdat hij een natuurlijke, bij een bijvrouw verkregen zoon van Isai geweest is, volgens anderen, omdat hij vroeg en zonder kinderen gestorven is, en daarom in het geslachtsregister niet verder in aanmerking kwam, volgens een derde mening, omdat hij slechts een aangenomen zoon van Isai was, is niet aan te nemen. Het getal zeven is op deze plaats niet in letterlijke zin te nemen, maar slechts als rond getal, zodat

eigenlijk zes zonen gemeend zijn, maar zeven genoemd, omdat Isaï er zeven had, maar op de jongste in het geheel niet lette. Hiermee is te vergelijken Richteren 9: 5,18, waar van Gideons 70 zonen gezegd wordt, dat zij door Abimelech op een steen gedood zijn, hoewel er slechts 69 waren, omdat de jongste ontkwam. Wanneer nu in 17: 12 evenwel van 8 zonen sprake is, zo is onder dit getal de vader meegerekend, evenals in Genesis 46: 15 en 1 Kronieken 3: 22..

In 1 Kronieken 2: 13vv. worden slechts zeven zonen genoemd. Hier en in het volgende hoofdstuk is er sprake van acht zonen. De reden zal eenvoudig hierin liggen, dat één van Isaï's zonen is gestorven, zonder kinderen na te laten, voordat het geslachtsregister, in 1 Kronieken 2: 13vv. 2.13 vermeld, is opgemaakt..

Wat sommigen aan te nemen, dat zeven hier een rond getal is en eigenlijk voor acht staat, komt ons zeer onwaarschijnlijk voor. In het volgende hoofdstuk wordt ook uitdrukkelijk gezegd, dat Isaï toen nog acht zonen bezat..

2) Aan Isaï alleen heeft Samuel, zoals uit dit vers blijkt, het oogmerk van zijn komst geopenbaard. (L. DE GEER).

11. Voorts zei Samuel, die begreep dat de kroon van de zonen nog niet voor hem gebracht was, tot Isaï: Zijn dit al de jongelingen? En hij zei: De kleinste, de jongste, is nog over, die ik niet heb laten komen, omdat ik vooruit zag, dat deze de uitverkorene niet kon zijn, en zie, hij a) weidt de schapen, op het veld, zodat ik om hem zenden moet, als gij ook deze verlangt te zien. Samuel nu zei tot Isaï: Zend heen en laat hem halen, want wij zullen niet eerder rondom de offermaaltijd aanzitten, totdat hij hier gekomen en de Heere voorgesteld zal zijn. 1)

a) 2 Samuel 7: 8 Psalm 78: 70

1) In dit verhaal merken wij op, de dwaling van Samuel, dat hij door de uiterlijke schijn bedrogen werd, juist het tegenovergestelde van wat God pleegt te doen, die niet zoals de mens oordeelt naar de uiterlijke schijn van de dingen, of naar de voortreffelijke vorm en de gestalte van het lichaam, of naar enige omstandigheden van dien aard, waarmee men zich de gunst bij anderen tracht te verwerven, alsof men door uiterlijke begaafdheden enige waardigheid en gezag verdient, maar naar de roerselen van het hart, dat Hij alleen doorzoekt. Waarom, terwijl wij zien, dat de profeet daarin bedrogen werd, wij des te groter zorg hebben te dragen, dat wij zelf niet bedrogen worden, waartoe wij gemakkelijk kunnen vervallen, wanneer, omdat wij aards zijn, wij door ijdele en nietige dingen worden meegesleept en door de uiterlijke glans ervan bedrogen worden..

Hoe zou deze zo denkt Isaï nog altijd bij zichzelf de uitverkorene van de Heere zijn, wanneer de anderen, die hij toch als vader kende en voor veel bekwaamer hield dan de kleinste, de proef niet doorstonden! In hem wordt ten volle bewaarheid: "De mens ziet aan wat voor ogen is." Wat niet als veelbetekenend, als glinsterend en gewichtig in het oog valt zijn wij geneigd over het hoofd te zien. Letten wij nader op David's eigenaardigheid, zoals deze uit zijn latere geschiedenis en zijn Psalmen blijkt, zo was hij geenszins zonder rijke, grote geestesgaven, of zonder bijzondere lichamelijke voorrechten, zodat wij ons moeten verwonderen, waarom de

vader hem zo geheel buiten aanmerking kon laten. Dat komt daarvan, dat zijn voornaamste karaktertrek was de kinderlijk gelovige, aan de Heere zich overgevende gezindheid, die het meest innerlijke leven voor de genadewerkingen van God heeft leren openstellen, die zich vergenoegt met in de kleine, dagelijkse dingen getrouw te zijn, die niet naar hoge dingen tracht, en de stille ootmoed, die zich nergens op de voorgrond stelt, maar wacht, totdat de Heere roept. Ten opzichte van het eerste punt beroepen wij ons op Psalm 71: 5,17 ; wat het tweede betreft op de woorden in ons vers: "hij weidt de schapen", en ten opzichte van het derde op de in 17: 34vv. vermelde heldendaad, waarvan hij zijn vader niets verteld heeft, anders zou deze hem met geheel andere ogen hebben aangezien. Al deze eigenschappen nu zijn een heerlijkheid, die voor de ogen van anderen zelfs van de naaste betrekkingen verborgen blijven, ja, wat een mens van zo'n aard voorneemt, wordt in de regel scheef beoordeeld en verkeerd uitgelegd, hij schijnt een zonderling of dweper (1 Samuel 16: 18)..

12. Toen zond hij (Isaï) heen, en bracht hem (David) in: hij nu was roodachtig 1) van haar, maar ook mooi van ogen en mooi van aanzien; zodat hij ook in dit opzicht wel geschikt was (1 Samuel 9: 2) voor de plaats, die hij onder het volk van God innemen zou, en de HEERE zei tot Samuel, zodra deze David zag: Sta op, zalf hem, want deze is het, die Ik verkoren heb.

1) Deze kleur is in het Oosten zeer zeldzaam, omdat daar het haar in de regel zwart is; roodachtig haar wordt daar voor bijzonder mooi gehouden. Ook de Romeinse vrouwen waren daarop zeer gesteld. Het Hebreeuwse woord kan ook betekenen: "glansrijk"..

V.d. Palm vertaalt: "hij was blozend"..

David verenigde in zich alles, wat hem tot de toekomstige koning en tevens als de toekomstige theocratische koning bestempelde. Hij was van een kloeke lichaamsbouw (wij lezen toch later, dat hij Sauls wapenrusting kon aanhebben). Hij zag er flink en degelijk uit, zoals de Oosters en graag hun koning zien. Hij was tevens een jongeling, die de Heere vreesde; wist van klein te zijn in de ogen van God, die zijn tijd, om op te treden, kon afwachten en in alles wist te letten op de wenken van de Heere. Als koning over zijn volk was David uiterlijk en innerlijk een bijzondere schepping van God..

13. Toen nam Samuel de oliehoorn, en hij zalfde hem in (uit) het midden van zijn broeders. Uit de acht zonen van Isaï werd David gezalfd, zonder dat de anderen iets daarvan bemerkten; daarna nam de offermaaltijd een aanvang. En de

b) Geest van de HEERE werd na deze zalving vaardig over David

1) van die dag af en voortaan. 2) Daarna stond Samuel op, nadat het maal in vereniging met de oudsten gehouden was, en hij ging weer van Bethlehem naar Rama, 3) van waar hij gekomen was.

a) Psalm 89: 21 b) Hand.7: 46; 13: 22

1) David (de geliefde) was bij zijn troonsbestijging 30 jaar oud (2 Samuel .5: 4), dus was hij naar onze berekening in het jaar 1085 voor Chr. geboren. Omdat hij nu bij zijn zalving, volgens de geschiedenis in 17: 34vv., toch zeker reeds 18 jaar telde, zo kunnen wij het jaar

van zijn zalving op 1067 v. Chr. stellen. Dientengevolge is hij naar onze mening nog enige tijd in de stilte gebleven, voordat hij tot Sauls hof kwam (vs.14vv.), evenals tevoren de schapen weidende, hoewel Samuel zeker meermalen met hem gesproken heeft..

2) Deze lering is nu uit deze woorden te trekken, dat de Geest van God op David bleef van die dag af, nadat hij door de bediening van Samuel met olie was gezalfd. Of nu die zalving hem de Geest van God gaf? Geenszins de uitwendige olie, maar de kracht van God. Zo hebben wij ook het verder ervoor te houden, dat het water van de Doop niet de kracht heeft, om onze zonden te doden en ons van de zonden af te wassen, maar dat het een zeker teken is, waardoor wij verder worden gebracht, n.l. tot het bloed van onze Heere Jezus Christus, dat ons een enkel bad is. Zo ook zien wij, dat die zalving van David zijn kracht ontleende aan de Heilige Geest, terwijl God door een zichtbaar teken verklaarde, dat Hij David tot zo grote waardigheid riep en hem ook, om die te volbrengen, met buitengewone genadegaven wilde begiften. Waar nu uitdrukkelijk gezegd wordt, dat de Heilige Geest op David bleef van die dag af en vervolgens daaruit blijkt, dat God Zijn werk niet laat varen, maar tot het einde toe volmaakt, indien wij maar niet door onze onbedachtzaamheid enige vertraging veroorzaken. Overigens het is zeker dat David, voordat hij gezalfd werd, niet een dom en slecht wezen was, of geheel ontbloot van de gave van God, maar dat de koninklijke Geest hier over hem kwam, die hij tevoren niet had, wat ook niet hoefde..

De zalving is evenzo min enkel ceremonie (uiterlijk gebruik zonder werkelijke kracht) als een Magie (toverachtig werkend middel zonder acht te geven op de gezindheid van hem, bij wie het aangewend wordt), maar het teken van een innerlijk, geestelijk voorval. Evenals de olie door haar fijne indringende kracht het lichaam van de oosterling verfrist en de levenskrachten opwekt, zo wil de goddelijke Geest het gehele menselijke organisme van de gezalfde opnieuw levend maken, om hem voor het hem opgedragen ambt geschikt te doen zijn. Is echter deze geestelijke wijding eenmaal ontvangen, moet zij ook bewaard en bewaakt worden. Saul had de vernieuwende Geest bij de zalving eveneens ontvangen (10: 6,9), maar hij bedroefde die door zijn eigenzinnigheid en in de plaats van de verheugende Geest, kwam een boze geest van de duisternis (vs.14) over hem.

David was een geboren musicus en dichter; reeds als herder van Bethlehem speelde hij op de snaren en verenigde hij met zijn natuurlijke begaafdheid een hart vol diepe, de Heere bekende vroomheid. Maar Psalmen van David, de nog ongezalfde, bevat het boek der Psalmen evenmin als het Nieuwe Testament geschriften van de apostelen uit de tijd vóór Pinksteren. Pas van de tijd af, toen met zijn zalving tot koning van Israël de Geest van de HEERE over hem kwam en hem op de hoogte van Zijn heerlijke roeping stelde, zong hij Psalmen, die in de Canon ene plaats hebben verkregen. Zij zijn de vrucht niet alleen van een hoogbegaafde en door de Geest van God gedreven persoon, maar ook van zijn eigenaardige lotgevallen en de daarmee verbonden lotgevallen van het volk. David's weg van zijn zalving af voerde door lijden tot heerlijkheid. Het lied is, zoals een Indisch spreekwoord zegt uit het leed voortgekomen, Sloka uit Soka..

"Van waar zouden David's Psalmen gekomen zijn, indien hij ook niet verzocht ware." In het geheel zijn er 80 Psalmen van hem (Psalm 1-41; 51-71; 101-103; 107-110, 122, 124, 131,

133, 138-145); de geschiedkundige aanleiding tot elke kan niet altijd aangewezen worden, waar dit echter het geval is, zullen wij bij de volgende voorstelling van David's leven daarop opmerkzaam maken. Hij is zozeer het voorbeeld van alle overige psalmdichters geworden, dat hij in zekere zin als de vader van alle psalmen kan beschouwd worden, waarom men op goede grond het gehele Psalmboek de "Psalmen van David" noemt..

Wij moeten in de Heilige Schrift onderscheid maken tussen de werking van de Heilige Geest als ambtelijk, als ten opzichte van kunst en wetenschappen en als zaligmakend..

David had reeds de zaligmakende werking van de Geest ontvangen, waar hij een kind van God was geworden, hier ontvangt hij de ambtelijke werking, waardoor de Heere hem met wijsheid vervult voor de aanstaande koninklijke regering. Tegelijk ontvangt hij ook de gave van wijsheid, om die heerlijke Psalmen te dichten, die wij van hem in de Psalmboeken hebben. In tegenstelling tot Saul lezen wij hier, dat de Geest van de Heere op David bleef..

3) Waarschijnlijk zal Samuel aan David en Isai de betekenis van deze zalving hebben meegedeeld. Wij lezen echter niet van een gesprek van hem met de Gezalfde..

David bleef nog thuis en ging weer de schapen van zijn vader weiden. Niet uit onverschilligheid omtrent het lot, dat hem te beurt was gevallen, maar om in afhankelijkheid van zijn Zender af te wachten, wanneer het de Heere behagen zou hem tot het openbare leven te roepen..

II. Vs.14-23. Enige tijd na zijn zalving tot toekomstig koning over Israël, wordt David door goddelijke leiding aan het hof van de toen nog regerende koning gebracht, om hier, uit zijn stil leven in andere kring geplaatst, de plichten en gevaren van zijn toekomstig ambt te leren kennen, om in de eerste plaats zich reeds te oefenen en tegen de gevaren reeds door velerlei verzoeken gesterkt te worden. Toen namelijk Saul, van wie de Geest van God tegelijk met zijn verwerping geweken was, door een boze geest gekweld en beangstigd werd, gaven zijn hovelingen hem de raad, door een bekwame harpser de hem kwellende geest te laten verbannen. Hij wordt op Isai's jongste zoon opmerkzaam gemaakt, en laat deze ook aanstonds tot zijn dienst roepen.

14. En de Geest van de HEERE, die nu in David was neergedaald, week van Saul; die nog enige tijd in zijn bewind gelaten werd, maar toch reeds onherroepelijk door God verworpen was, en een boze geest van 1) de HEERE, verschrikte hen, tot straf van zijn ongerechtigheid. Ten gevolge van zijn scheiding van God en van diens getrouwe profeet Samuel (15: 35), voelde hij niet alleen voortdurend een grote leegte en onrust in zijn binnenste, te meer daar hij vroeger de hemelse gave gesmaakt had en de Heilige Geest deelachtig was geworden (10: 9vv.; 11: 6, Hebr.6: 4vv.), maar kwam hij ook van tijd tot tijd in verstoordheid tegen de Allerhoogste, en in melancholie of zwaarmoedigheid, die nu en dan zelfs tot openbaringen van waanzinnigheid aanleiding gaf.

1) Ook in Richteren 9: 23 lezen wij, dat God een boze geest tussen Abimelech en de mannen te Sichem gezonden heeft, die daar onheil zou stichten. De vraag, in hoeverre van God kan

gezegd worden, dat Hij de boze geest zond, omdat toch niets kwaads maar alleen goeds van Hem uitgaat, is daar onbeantwoord gebleven. De vraag zou niets moeilijks hebben, indien wij ons de zaak zo konden denken, dat God Abimelech en de Sichemieten aan zichzelf overliet en hen overgaf aan de ontwikkeling van hun boze wil, zodat nu ook kwade gevolgen voor beide partijen moesten ontstaan. Echter is daar, evenals hier, niet zozeer sprake van het boze, dat in het mensenhart voorhanden is, maar van een bovennatuurlijke, geestelijke macht, van een persoonlijk boos wezen of een demon. Omdat Sauls tegenwoordige toestand enige verwantschap heeft met de bezetenen, waarvan in de Evangeliën meermalen gesproken wordt, willen wij eerst deze beschouwen, terwijl wij ons ten nutte maken, wat daarover door anderen, in het bijzonder door Dr. Ebrard gezegd is:

Onder demonen verstaat de Heilige Schrift de boze geesten, die in dienst van de satan staan en met hem tezamen het rijk van de duisternis vormen, waarvan hij de vorst is. Dat nu van de zijde van deze een ingrijpen in het lichamelijk zielenleven van de mens mogelijk is, leren de uitdrukkingen, bezetenen (woordelijk: gedemoniseerden (MATTHEUS.4: 24), door onreine geesten gekweld (Luk.6: 18), door de satan gebonden (Luk.13: 16), een waarzeggende geest hebben (Hand.16: 16), evenals de uitdrukkingen die voor de wegneming van deze macht gebruikt worden: "uitdrijven, uitvaren" (MATTHEUS.12: 24vv. Hand.8: 7). De ziel van een bezetene bevindt zich niet meer in het bezit van het lichaam; iets vreemds heeft zich tussen haar en het lichaam gedrongen en werkt hinderend op de lichamelijke organen. Niet in de ziel zelf heeft de demon zijn woonplaats genomen (de uitdrukking "bezetene" is daarom niet volkomen juist), niet deze of het "Ik" van de mens heeft hij in bezit (bij wie dit het geval is, als bij Judas, Joh.13: 27 zijn het geen bezetenen maar verharde zondaars, rijp voor het gericht); integendeel werkt hij slechts direct op het gemoed, omdat hij het zenuwleven in zijn macht genomen heeft en daar dezelfde verschijningen teweegbrengt, die ook door andere verstorende invloeden in de lichamelijke organen van het zielenleven teweeggebracht kunnen worden. Dergelijke verschijningen zijn: een zekere soort van helderziendheid (Luk.4: 34; 8: 28, Hand.16: 16) of razernij (MATTHEUS.8: 28 Luk.8: 28; 9: 39), epilepsie (vallende ziekte; Luk.9: 39 Mark.9: 28 MATTHEUS.17: 15), stomheid (MATTHEUS.9: 32; 12: 22), lamheid (Luk.13: 11), blindheid (MATTHEUS.12: 23), maanziekte (MATTHEUS.17: 15) en verdorring (Mark.9: 18). Zowel bij de zieke zelf, als bij zijn omgeving vindt men overal een bepaalde overtuiging, dat een vreemde, demonische invloed die toestand veroorzaakt heeft. Reeds hieruit blijkt, dat alleen het lichamelijk zielenleven van de bezetene gestoord en gebonden is, maar niet de ziel of het "Ik" door de boze geest verdrongen en in bezit genomen is, de substantie of het wezen van de ziel integendeel zich in gezonden, hoewel lijdende toestand bevindt. Dit wordt ook daardoor bevestigd, dat zelfs dieren door demonen bezeten kunnen worden (Mark.5: 11vv.), want het dier heeft het zenuwleven met de mens gemeen. Volgens nieuwere onderzoeken zijn bovendien de zogenaamde krankheden van de geest geen krankheden van de ziel, maar slechts van de fijnere lichamelijke organen van de ziel. De geheele krankzinnige is weer dezelfde mens die hij voor zijn ziek worden geweest is, weet weer wat hij tevoren wist, terwijl hij echter de ziekte vergeten is; zelfs kan gedurende de lijdende toestand de ziel tot God bekeerd of tot kennis van de waarheid gebracht worden, zoals wij in het voorbeeld van Nebukadnezar (Dan.4: 26vv.) zien.

Dit komt daarvan, dat de substantie van de ziel dieper ligt dan het aardse bewustzijn. Wanneer nu het zenuwstelsel geprikkeld kan worden, niet alleen op lichamelijk materiële weg, als door drukking op de hersens, bloedvergiftiging enz., maar ook door inwerking van het ene zielenleven op het andere, bijvoorbeeld door middel van het zogenaamde dierlijk magnetisme (een onkuise opwelling in de ziel van de Magnetiseur kan bij de gemagnetiseerde aanstonds krampspijnen veroorzaken, tot de vreselijkste convulsies toe; en hoe door magnetisme een mens in de toestand van helderziendheid gebracht kan worden en zijn aards, wakend bewustzijn kan weggenomen worden, is bekend), waarom zou dan niet hetzelfde zenuwleven van een mens, dat voor de invloed van een vreemde menselijke ziel en haar zenuwenstromingen zo vatbaar is, dat voor instromingen vatbaar zijn, die van een niet menselijk wezen, een gevallen engel, uitgaan? Dit te meer, wanneer wij ons de demonen, zoals de engelen in het algemeen, niet alleen als geesten (spiritus meri), maar ook met een ander en fijner lichaam dan het menselijke mogen denken. De eerste oorzaak van de mogelijkheid van een inwerking van demonen op het lichamelijk zielenleven mag men geenszins zoeken in de zedelijke schuld van hem, die deze ondervindt. Het bezeten zijn komt in de Schrift bijna altijd voor als een ongeluk, als een deel van de algemene vloek over de zonde; zij is een ontzettend, verwoestend indringen van een macht van de duisternis in het zielenleven van de mens, dat tegenover de hel onmachtig is, omdat het onder de algemene ban van de zonde ligt.

Hoewel wij zo demonisch lijden en demonisch handelen, aan de ene zijde bezeten, aan de andere roekeloze zondaars, streng onderscheiden, kan toch niet ontkend worden, dat wat anders gewoonlijk met wijze en genadige bedoeling door God toegelaten wordt, om de mens te tuchtigen, in enkele gevallen door Hem beschikt kan worden, om hem die Hij in de macht van de duisternis overgeeft, te straffen. Zo'n geval ligt zonder twijfel in Saul voor ons. De Heere heeft Zijn Geest van hem genomen, omdat hij Die bedroefd heeft. Zijn gemoed is door de overtuiging van de ongenade van God terneer gedrukt en innerlijk verscheurd, omdat hij geen boete gedaan heeft en zijn misdaad slechts verontschuldigd heeft, in plaats van die berouwvol te erkennen en zich onder de straf te buigen. Nu is dan door die omstandigheid de deur geopend, waardoor om zo te zeggen, de boze geesten bij hem kunnen insluipen, maar ter rechtvaardige vergelding voor zijn onboetvaardigheid, om zijn huichelachtig verdraaien van de waarheid en zijn twisten en morren tegen God, wordt hij door Hem overgegeven aan een boze demon, die bij hem woning maakt en van tijd tot tijd op zijn zenuwenleven zo werkt, dat hij nu eens in diepe zwaarmoedigheid en melancholie, dan eens in razernij raakt. Hij is daarom nog heden een arme lijdende en gekwelde, wiens toestand hartelijk medelijden opwekt, evenals later de dochter van de Kananese vrouw (MATTHEUS.15: 22) en de bezeten in het land van de Gadarenen (MATTHEUS.8: 28 Mark.5: 2vv. Luk.8: 29). Ook is, indien niet volkomen genezing, toch verlichting voor hem mogelijk; de Heere voert zelf hem later degene toe, wiens snarenspeel hem verkwikken kan, en die door de in hem wonende geest van vreugde en vrede, in zijn duistere ziel een lichtstraal van boven laat lichten. Aan David wordt macht gegeven de boze geest van Saul verjagen en zijn gemoed weer te verhelderen, zodat het beter met hem wordt (vs.23). Nadat het echter werkelijk beter met hem geworden is, komt een nieuwe beproeving voor Saul in 17. David's geloofsmoed, waarmee hij tot de strijd tegen de Filistijn Goliath gaat, doet bij Saul herinneringen ontwakken aan de heerlijkheid van

het geloofsleven, die hij van vroeger tijd uit eigen ervaring kent; zijn hart wordt tot liefde voor de jongeling getrokken.

Had hij nu de liefde tot deze jongeling kunnen vasthouden en in hem, de tot toekomstige koning van Israël verkorene, het raadsbesluit van de Heere kunnen eren en zich onder de machtige hand van God kunnen verootmoedigen, zoals zijn zoon Jonathan dit op zo bewonderingwaardige wijze deed, wij twijfelen geen ogenblik of zijn ziel was gered, al bleef ook het koninkrijk voor hem en zijn huis verloren. Maar deze beproeving doorstaat hij net zo min als de beide vorige in 13 en 15. Integendeel wordt hij toornig als de vrouwen zingen: "Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden, en begint hij de toekomstige vorst over het erfdeel van God heimelijk en openlijk naar het leven te staan (18). Een vermaning van God komt tot hem in hetgeen zijn zoon Jonathan tot hem spreekt (19: 4vv.) en de vermaning vindt voor dat ogenblik ingang bij hem. Als hij zich echter opnieuw aan moordgedachten overgeeft (19: 8vv.), komt ook de boze geest opnieuw over Saul, en hij werpt, van woede ontstoken, zijn spies naar David, om hem te doorboren. Het gebeurde te Najoth bij Rama, waar Saul onder de profeten geraakte en weer als vroeger onder hen profeteert (19: 11vv.) brengt, omdat hij ook hierdoor zich niet tot bekering laat leiden, het tot die wending, dat de boze geest nu macht heeft, hem niet alleen meer lichamelijk te kwellen, maar hem zedelijk te verderven, hem van een gedemoniseerde tot een Judas te maken. Hier is dus het demonische lijden geworden tot een demonisch handelen..

De boze geest door de HEERE verwekt, die in Saul in de plaats van de Geest van de Heere trad, is niet alleen een innerlijk gevoel van zwaarmoedigheid over de hem aangekondigde verwerping, die in melancholie ontaarde en bij ogenblikken tot wanhoop overging, maar een hogere boze Macht, die zich van hem meester maakte en hem niet slechts de zielenrust wegnam, maar ook de ervaringen, gevoelens, voorstellingen en gedachten van zijn geest in beweging bracht en hem een tijdlang tot razernij bracht. Deze demon heet een boze geest, door de HEERE verwekt, omdat de Heere hem tot straf had gezonden, een boze Geest van God, of kortweg een Geest van God, of de boze Geest, als bovenmenselijk, geestelijk boze macht, maar nergens de Geest van de Heere..

Men zou het ongelofelijk achten, dat een boze geest over Saul kwam, nadat men getuige is geweest van de beloften van vroeger, die eens Samuel de koning gaf. Men hoorde toch de profeet zeggen: "de Geest van de Heere zal over u komen en gij zult in een andere man veranderd worden." De geschiedenis getuigt zelfs van hem: "God gaf hem een ander hart" en men ontmoette hem zelfs eens te midden van de profetenzonen, en hoorde hem vol geestdrift instemmen in hun lof voor Israël's God. Maar God kan een mens veel moois en begeerlijks laten ondervinden, zonder hem daardoor tevens een getuigenis van Zijn welgevallen te schenken. Hij kan zich van zo'n mens als een werktuig willen bedienen en hem omwille van anderen geestesgaven schenken zonder hem daarom te machtigen te geloven, dat zijn naam in de hemel aangeschreven is. Zo verleent Hij aan menige beheerser de gaven van wijsheid, van dapperheid, van moed; aan menige prediker theologische kennis, kerkelijke ambten, welsprekendheid, zonder daardoor de zo toegerustte toe te staan hieruit tot zijn kinschap van God te besluiten. Het woord: "Vrees niet, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt de Mijne" geldt alleen voor hen, die verbroken van hart zijn, in besliste

strijd tegen de zonde staan en van harte de Heere wensen te dienen. Dit missen wij bij Saul. Na zijn zonde dacht hij er slechts aan zijn eer bij de mensen te redden. Had hij nog vol berouw op de borst geslagen en de Almachtige ootmoedig om vergeving gebeden, hij was gered en werkelijk tot een ander man geworden. Voor de treurende zijn toch de poorten van Gods woning altijd geopend. Welke schuld ook drukke, zij zullen ondervinden, dat bij onze God de barmhartigheden vele zijn. Maar zelfs het vreselijke woord van verwerping trof hem slechts als een onweerslag zonder hem te versmelten, en hij week daarvoor als eens Kaïn en later Judas verder van God. Zo overkwam hem, wat later de ongelukkige discipel overkwam..

In het Hebreeuws Meeëth Jahweh. D.i. door de Heere verwekt, om daarmee te kennen te geven, dat het niet de Geest van de Heere, de Geest van wijsheid en verstand was, maar een andere, die door de Heere aan Saul tot straf werd toegezonden..

16. Onze heer zegge 1) toch tot ons, uw knechten, die voor uw aangezicht staan, om uw bevelen te volbrengen, dat zij een man zoeken, die op de harp 2) spelen kan; en het zal geschieden, als de boze geest van God op u is, dat hij met zijn hand spele, dat het beter met u worde.3)

1) Zeggen, in de zin van, gebieden. Wanneer een Oosters vorst iets zegt, heeft dit de kracht van een bevel..

2) Men moet de Hebreeuwse harp (Kinnor) niet denken als onze tegenwoordige, maar meer als de gitaar of Arabische citer; de snaren (volgens afbeeldingen op Makkabese munten acht of nog minder in getal) waren bij deze gespannen over een klankbord op de wijze van een schildpad. In vereniging hiermee komt dikwijls voor de Nebel (= psalter, snaarspeeltuig), die overeen kwam met de Kussir, die nog heden in Egypte en Arabië veel in gebruik is. Deze was van cypressen- of rood sandelhout, en had, zoals Augustinus meedeelt, de resonantkas boven..

3) Dat ernstige gemoedsziekten, zelfs waanzin, ja ook razernij, door harmonieën van toonspel of gezang, dat Klopstock "de ziel van snaren" noemt, tot rust gebracht kunnen worden, hebben ondervindingen bevestigd.

Asclepiades, een beroemd geneesheer van de Griekse oudheid, was gewend krankzinnigen, wanneer zij razend werden, door muziek tot hun verstand te brengen en van Karel IX is bekend, dat hij na de bloedbruiloft te Parijs (in de nacht van 24 op 25 Augustus 1572, de Bartholomeüsnacht) de muziek als middel tegen zijn onrust van de nacht gebruikte..

18. Toen antwoordde één van de jongelingen, een van de mindere hofbeambten, en zei: Zie, ik heb gezien, ik ken een zoon van Isai, de Bethlehemiet, met name David, die spelen kan, en hij is een dapper held en een krijgsman, die reeds verscheidene bewijzen van zijn kracht gegeven heeft (17: 34vv.) en verstandig in zaken, geschikt om iets te volbrengen, en bovendien een mooi man (vs.12), en de HEERE is met hem.

Hieruit blijkt dat, hoewel David na zijn zalving tot de bezigheden van het land terugkeerde, en er op zijn hoofd geen merkteken van zijn zalving, die hij met grote zorgvuldigheid geheim

hield, was overgebleven, het nochtans onmogelijk was, dat de werkelijke gaven van de Geest, door de zalfolie betekend, verborgen konden blijven, maar dat ze zelfs door de duisternis van een afgezonderde levenswijze heen, een zo mooi licht van zich gaven, dat al zijn burens en bekenden de grote vorderingen van zijn deugd en bekwaamheden met verwondering opmerkten..

Deze getuigenis omtrent David is een schildering van geestelijke en lichamelijke voorrechten, zoals ze zelden verenigd zijn. Men bemerkte die meer buiten- dan binnenshuis. Zeker heeft men wel in zijn huis een indruk gehad van David's buitengewone geest, maar deze niet begrepen en verkeerd verklaard. Een bewijs daarvan vinden wij in Eliabs toorn (17: 28), als David in het leger is gekomen en hem ondervraagt. Men wist wel in zijn huis, dat zijn geest op iets hogers dan de kudden gericht was, maar achtte dit de overmoed van een verkeerde gezindheid; men begreep niet dat hetgeen, waarnaar David's hogere geest streefde, geen door hemzelf opgevat voornemen, maar zijn natuur en zijn goddelijk recht was. David weet, dat hij bij dit misverstand van zijn huis niets verrichten kan; met een kort weerwoord verlaat hij dan ook zijn broeder (17: 29vv.). Hij behoort tot die diepe, veelomvattende naturen, die in hun naaste omgeving altijd met het grootste misverstand te strijden hebben, maar die juist daarom geroepen zijn, de wijde ruimte te zoeken, om te ontwikkelen en te openbaren wat in haar is, opdat door daden blijke, wat niet door woorden duidelijk kan gemaakt worden. Eliab, zijn broeder, noemde zijn hart boos; lang na David's dood blijft in David's koningshuis de reinheid en rechtschapenheid van David's hart het hoogste voorbeeld (1 Koningen .15: 3).

20. Toen nam Isaï, volgens de gewoonte om een aanzienlijk man nooit zonder geschenk te naderen (9: 7), een ezel, met brood beladen, en een leren zak met wijn (Joz.9: 5 MATTHEUS.9: 17) op een tweede ezel, en een geitenbokje, 1) tezamen een wel eenvoudig, maar voor die tijden reeds zeer aanzienlijk geschenk; en hij zond ze door de hand van zijn zoon David aan Saul, opdat deze zich daarmee aan de koning zou voorstellen.

1) Deze geschenken waren overeenkomstig de gewoonte van die dagen, en toont wel aan, hoe eenvoudig de zeden waren aan het hof van Saul. Het was tevens een bewijs van eerbied en hoogachting van Isaï voor Saul, de Gezalfde van de Heere. Nog altijd is het de gewoonte in het Oosten, om bij het bezoeken van vorsten geschenken mee te nemen..

21. Zo kwam David, door de wonderbare leiding van God, die hem op zijn toekomstige roeping wilde voorbereiden, tot Saul, en hij stond voor zijn aangezicht met zijn harp; en hij (Saul) beminde hem (David) zeer wegens de goede uitwerking, die David's spel op zijn gemoed uitoefende, en hij werd, zozeer was de koning over hem tevreden, zijn wapendrager, 1) zijn adjudant, zonder daardoor nog aan de krijgsdienst verbonden te zijn (17: 22, 38vv.).

1) Dit ging niet buiten de Goddelijke Voorzienigheid om. Het was de leiding van God, om hem aldus aan het hof te brengen, opdat hij aan de ene zijde werd voorbereid op zijn toekomstige werkkring, maar ook, om met het volk in nadere kennis te komen, om de liefde van het volk te winnen. Aan de andere zijde begon nu ook straks voor David de school van het lijden, opdat hij ook daardoor werd gevormd tot de man naar Gods hart en voorbereid om koning over het volk van God te zijn, zoals de Heere hem wenste..

23. En het geschiedde, toen de boze geest van God (vs.16) over Saul was, zo nam David de harp, en hij speelde met zijn hand; dat was voor Saul een verademing, het werd hem gemakkelijker, wanneer hij naar de tonen luisterde, en het werd beter met hem, en de boze geest week van hem; want nog had de Heere, hoewel Hij Saul verworpen had in dit opzicht, dat zijn rijk niet bestaan zou, gedachten van vrede over hem; daarom juist bracht Hij David tot hem, in wiens ziel de vrijmoedige Geest 1) heerste, en deze Geest van vrede en vreugde was het, die de machtige invloed op het droevige gemoed van de koning teweegbracht.

1) "De vrijmoedige geest ondersteune mij," bidt later David bij zijn boete (Psalm 51: 14). Daarbij denkt hij wel in stilte aan Saul en de verschrikkelijke toestanden, waarin de boze geest deze bracht..

Muziek, gezelschap, uitspanningen of bezigheid hebben dikwijls voor een tijd het gewonde geweten tot rust gebracht; maar niets kan een werkelijke genezing aanbrengen, dan het bloed van Christus, aangenomen in geloof, en de heiligmakende Geest, die door Zijn heilige vertroostingen, van de vergiffenis verzekert. Alle andere proeven om godsdienstige melancholie weg te nemen, zijn zeker middelen om de droefheid te doen toenemen, of in deze of in de toekomstige tijd..

Wanneer er gezegd wordt, dat de boze geest, waardoor Saul geplaagd werd, week als David op de harp speelde, dan hebben wij dit zo te beschouwen, dat hem wel het geopperde plan voordelig was, maar door een bijzondere beschikking en door de gunst van God, zodat men daaromtrent niet moet vaststellen, dat God altijd op die wijze met anderen zal handelen en moet niet al te haastig dit voorbeeld worden nagevolgd..

HOOFDSTUK 17.

DAVID'S STRIJD MET DE REUS GOLIATH.

I. Vs.1-11. Het eerste oponthoud van David aan Sauls hof, deze "ongestoorde idyllische episode van zijn leven", zoals men dit genoemd heeft, breekt na de korte duur van een jaar plotseling af, en de liefelijke idylle wordt onverwacht in een toneel van strijd veranderd. De Filistijnen trekken tegen Israël op en legeren zich bij Efes-Dammim. David wordt naar huis gezonden, gedurende de tijd, dat Saul met zijn leger de vijand in het eikedal tegemoet trekt. Een tijd lang liggen de beide partijen tegenover elkaar zonder iets te verrichten; vervolgens treedt uit de rijen van de Filistijnen de reus Goliath te voorschijn, en daagt onder de kinderen van Israël ieder tot een tweegevecht met hem uit, die de moed heeft dit te ondernemen.

1. En de Filistijnen, 1) die zich van hun nederlaag (14: 20vv.) weer sinds lang hersteld hadden, en gedurig opnieuw beproefde Israël weer onder hun macht te brengen, verzamelden, ongeveer omtrent het jaar 1062 vóór Chr., hun leger ten strijde, en verzamelden zich te Socho (= bolwerk), dat in de vlakte van Juda is; 3 ½ mijl zuidwestelijk van Jeruzalem, niet te verwisselen met het Joz.15: 48 vermelde Socho, op het gebergte van Juda, en zij legerden zich tussen Socho en tussen Azéka; (= omheind) aan het einde van Dammim = trossen), liever te Efes 2) Dammim, omdat namelijk was het centrum van hun leger.

1) Deze oorlog bood, naar Goddelijke beschikking, David gelegenheid, om met de vijanden van zijn volk in aanraking te komen en hen door zijn geloof en vertrouwen op de Almacht van zijn Verbondsgod te verslaan, wanneer hij hun kampvechter zou doden. Tevens heeft hij gelegenheid, om zich te openbaren als de redder van zijn volk..

2) Het Hebreeuwse woord Efes betekent wel "het einde", "de uiterste grens; " hier behoort het echter zonder twijfel tot de naam van de plaats, die 1 Kronieken 11: 13 verkort Pas-Dammim genoemd is, door de Vulgata "Phesdomim."

5. En hij had een koperen helm op zijn hoofd, en hij had een schubachtig pantser aan, een pantser dat niet alleen rug en borst, maar ook het benedenlichaam bedekte, vervaardigd uit kleine, over elkaar liggende koperen platen; en het gewicht van het pantser was vijfduizend sikkels koper 1) (Le 19: 37).

1) Voor een man als Goliath geen te zware last, wanneer wij daarmee vergelijken de harnessen en wapens nog hier en daar uit oude tijden van enkele sterken bewaard..

Volgens Thenius weegt het kuras van August de Sterke, dat bewaard wordt in het historisch Museum te Dresden, 55 pond. Hij komt daardoor tot het besluit, dat voor Goliath het aangegeven gewicht van zijn pantser een niet te grote last is geweest..

Een sikkel koper is iets minder dan bij ons een lood koper, zodat het pantser nog geen 50 pond heeft gewogen. Anderen berekenen het op 78 pond. Wij moeten er wel op letten, dat zo'n pantser ook het onderlijf bedekte..

6. En hij had een koperen scheenharnas, beenschilden, boven zijn voeten, en een koperen, een kleiner (vs.7) schild 1) tussen (op) zijn schouders.

1) In het Hebreeuws Kidoon. Dit is eigenlijk niet een schild, maar een lans. Tussen de schouders wil zeggen, op de rug. Het was namelijk de gewoonte, dat grote krijgshelden hun lans zelf op de rug droegen, of om de schouders. In de Ilias van Homerus komt dan ook de uitdrukking voor amfi d wmoisin, rondom de schouders..

7. En de schacht van zijn spies was als een weversboom, 1) en het lemmet van zijn spies was van zeshonderd sikkels ijzer; en de schilddrager ging voor zijn aangezicht.

1) Het Hebreeuwse weefgetouw (Jud 10: 13) verschilde in hoofdzaak niet van die in de gehele oudheid; het was namelijk hoog, zodat de wevende daarvoor moest staan. De weversboom is het ronde sterke hout, dat bovenaan het weefgestoelte is en de beide zijden verenigt; hierop werden de op spoelen een of meervoudig getwijnde draden getrokken. De getrokken draden heetten de scheerdraad (Lev.13: 47), daarin werd met de weversspoel (Job 7: 6) de inslag ingeweven, wat staande gebeurde, en dan met de lepel vastgeslagen (Jud 16: 13). Bovendien komt in Jes.38: 12 voor "de drom" (Hij zal mij afsnijden als van de drom); hiermee zijn de overblijfsels van de scheerdraden boven aan de weversboom bedoeld, die overblijven, nadat het weefsel is afgesneden. Hieraan werden de nieuwe draden van de nieuwe weefsels eenvoudig gedraaid om zich moeite te sparen. De zin van die plaats is dus: "Mijn leven wordt als een weefsel, dat gereed is, van de weversstoel afgerold; hij, de wever, snijdt mij af van de afhangende, overblijvende draden."

10. Verder zei de Filistijn: Ik heb heden met dit woord de slagorde van Israël gehoond, 1) zeggende: Geeft mij een man uit uw rijen, dat wij tezamen strijden! 2) Niemand zult gij daartoe vinden. Legt de wapens neer en onderwerpt u aan onze heerschappij.

1) Het honende lag hierin, dat hij de Israëlieten verachtelijk knechten of slaven van Saul had genoemd. Goliath had echter nog dieper dan hij zelf wel wist de slagorden van Israël gehoond. Want wat het eigen volk van de Heere, het vrije volk van de HEERE was, had hij verachtelijk een slavenvolk genoemd. Dat zal later David hem ook te kennen geven..

2) Het geschiedde in de oudheid niet zelden, dat twee krijgslagers, die tegenover elkaar lagen, de strijd lieten beslissen door twee kampvechters, die van beide zijden gesteld werden. Hetzelfde voorstel deed later (2 Samuel .2: 14vv.) Abner aan Joab, om de burgeroorlog te vermijden. Van de Romeinen wordt verteld, dat zij, toen zij onder hun koning Tullus Hostilus (van 772-640 vóór Chr.) lang tegenover de Albanen, die door Mettus Fuffetius aangevoerd werden, gestaan hadden, zonder dat een van beide legers de aanval gewaagd had, een gelijke aanbieding aannamen, als hier Goliath de kinderen van Israël deed; het volk, wiens kampvechter zou overwinnen, zou over het andere heersen. Nu waren er in beide legere drielingbroeders, in jaren en krachten elkaar gelijk, bij de Romeinen de Horatiërs, bij de Albanen de Curiatiërs. In het begin bleef de overwinning twijfelachtig, totdat het d Curiatiërs lukte, twee van de Horatiërs te doden, omdat echter de drie Curiatiërs reeds gewond waren, zo hield zich de nog overgebleven Horatiër, alsof hij vluchtte en de drie volgden hem, door hun

wonden opgehouden, niet tezamen, maar met tussenruimten, gescheiden van elkaar. Zo lukte het hem, op zijn geveinsde vlucht zich spoedig omkerende, de een na de ander neer te vellen. De overwinning was also aan de Romeinen, die dan ook spoedig daarop hun moederstad Alba Longa geheel verwoesten..

11. Toen Saul en geheel Israël deze woorden van de Filistijn hoorden, ontzetten zij zich en vreesden zeer,

1) want niemand waagde het de strijd met zo'n reus te ondernemen.

1) Dat nu gezegd wordt, dat Saul, tengevolge van het gepoeh van Goliath, vreesde en het gehele volk met hem, daaruit blijkt wel, dat waar de Geest van God van hem was geweken, hij geen moed meer bezat, omdat deze door de ongenade van God hem als geheel was ontnomen. Want indien er enige dapperheid bij hem was geweest, enige kracht, had hij duizendmaal liever de dood moeten begeren, dan te dulden, dat door zulke lasterlijke woorden de Naam van God werd gelasterd en onteerd. Maar met het gehele volk staat hij daar als verpletterd..

Noch bij Saul, noch zelfs bij Jonathan is er enige moed. Het voorbeeld van Saul werkte zo aanstekelijk, dat ook aan Jonathan de moed ontnomen werd, om de tweestrijd met Goliath te wagen..

Van achteren blijkt het, dat het alles zo heeft moeten zijn, opdat de Heere aan David de overwinning over Goliath zou schenken. Dit heft echter de schuld van Saul niet op..

II. Vs.12-40. Goliath herhaalt ongeveer zes weken zijn uitdaging; onder alle strijders van Israël wordt niemand gevonden, die het waagt zich tegenover hem te plaatsen, hoewel Saul op zijn overwinning een hoge prijs gesteld heeft. David komt, op last van zijn vader, in het Israëlitische leger en verneemt de stand van zaken, die zo zwaar op alle harten drukt. Vol geloofsmoed geeft hij aanstonds zijn besluit te kennen om de strijd op te nemen; hij wordt tot de koning gebracht en verkrijgt eindelijk van deze toestemming, om de onderneming te wagen. In de krijgsuitrusting, die Saul hem laat aantrekken, kan hij niet gaan; daarom grijpt hij weer naar zijn herderskleding en wapent zich met een slinger en met vijf gladde stenen uit de beek.

12. David nu, die in de volgende geschiedverhalen als de eigenlijke held op de voorgrond treedt, en wiens familie wij ons daarom nog eens voor de geest willen roepen, was de zoon van de 1) man uit Efratha van Bethlehem-Juda (Genesis35: 16,19), wiens naam was Isaï, en die acht zonen (1 Samuel 16: 10) had, en in de dagen van Saul was hij een man, oud, afgaande onder de mannen, hij was reeds boven de 50 jaar, wanneer men geen krijgsdienst meer behoefte te doen.

1) In het Hebreeuws wedawid ben-isch Efrathi hazèh. En David, de zoon van die man uit Efratha. Het woordje die is in de Statenvertaling uitgevallen. Het wijst echter terug op iets, wat reeds vroeger vermeld is. Van die man uit Efratha, n.l. van Isaï is reeds eerder sprake geweest. Het woordje was moet weg vallen, omdat pas in vs.15 het werkwoord voorkomt.

Velen hebben dit aanhangsel zonderling gevonden, omdat reeds eerder van David en Isaï sprake is geweest, maar juist dit woordje die maakt duidelijk dat wat hier en in de volgende verzen vermeld wordt, slechts tot verduidelijking is, en dat de Schrijver wel degelijk David en Isaï kende. Het is volstrekt geen ingeschoven stuk, noch een aanhangsel van een ander..

16. De Filistijn nu, van wie in vs.4vv. verteld is, trad toe, Israël honende en uitdagende, 's morgens vroeg en 's avonds. Zo stelde hij zich daar veertig dagen lang; 1) zes weken lang zette hij zijn honen voort, terwijl Saul een grote prijs stelde, wanneer men de gevreesde man overwinnen zou (vs.25).

1) Met deze opmerking wordt de in vs.10 begonnen beschrijving van het optreden van Goliath voortgezet en het volgende ingeleid. Terwijl de Filistijn dagelijks, 40 dagen lang, tot het tweegevecht uitdaagde, zond Isaï zijn zoon David naar het leger..

17. En Isaï, in wiens huis wij ons, na deze herhaalde opmerkingen nog eens verplaatsen, zei tot zijn zoon David: Neem toch voor uw broeders, van wie de van huis meegenomen voorraad voedsel wel spoedig opgeteerd zal zijn (Jud 19: 10), een efa (Ex 16: 36" en Ruth 2: 17) van dit geroosterd koren (Le 2: 14) en deze tien broden, en breng ze terloops of, met spoed in het leger tot uw broeders.

18. Maar breng deze tien melkkazen aan de oversten over duizend, als een geschenk van eer; en gij zult uw broeders bezoeken, of het hun welga, en gij zult van hen pand 1) meenemen, voor mij ten bewijze, dat zij nog leven en het hun goed gaat.

1) Het moeilijke woord hbre is afgeleid van bre (verwisselen, pand geven): anderen leiden het af van bre (zoet aangenaam zijn) en vinden hier ten onrechte deze zin: "verneemt wat hun aangenaam is", wat zij bovendien nog graag zouden hebben..

19. Saul nu, en zij uw broeders, en alle mannen van Israël, die krijgslieden zijn, waren of, zijn bij het eikedal (vs.2) met de Filistijnen strijdende. 1)

1) De Statenvertaling geeft, waren strijdende. Het moet echter zijn, zijn strijdende, omdat zoals duidelijk blijkt uit het en zij, Isaï met deze woorden zijn boodschap aan David besluit. Alleen dan, als het als een gedeelte van de rede van Isaï wordt opgevat, komt dat en zij tot zijn recht, als aanwijzing van Isaï zelf, omtrent zijn zonen..

Isaï wil hiermee aan David de plaats beschrijven, waar hij zijn broeders kan vinden..

22. David nu liet de vaten met de levensmiddelen, die hij gebracht had, van zich, onder de hand van de bewaarder van de vaten, die de wacht bij de pakgoederen van het leger had, en hij liep tot de slagorde; en hij kwam in de rijen van de soldaten, dat hem naar de toenmalige militaire orde niet verboden werd, en vroeg zijn broeders naar hun welstand. 1)

1) David was in het leger gekomen, alleen om het bevel van zijn vader te volbrengen, zonder te vermoeden, wat daar geschied was, en toch hing hiervan zo buitengewoon veel af. De

omkering, die van die tijd af in zijn leven kwam, de keten van geluk en ongeluk, die jaren lang voortliepen, het hofleven en Sauls nijd, Jonathans vriendschap, Michals huwelijk, de vlucht voor de koning dat alles was aan dit ene bezoek verbonden. Zo zijn het dikwijls kleinigheden in het leven, die grote dingen bewerken. Een reis van Jozef naar zijn broeders op het veld bij Dothan, wat een menigte van gebeurtenissen bracht deze teweeg, van zijn verkocht worden tot aan zijn verhoging.

23. Toen hij met hen sprak, ziet, zo kwam de kampvechter op, zoals hij dagelijks deed (vs.16); zijn naam was Goliath, de Filistijn van Gath, uit het leger van de Filistijnen, en hij sprak achtereenvolgens die woorden, die reeds in vs.8-10 zijn meegedeeld; en David hoorde ze, 1) en hij hoorde in die hoon van Israël een hoon tegen de levende God (vs.26); dat verteerde hem het hart.

1) Met grote verwondering verneemt David, wat er gebeurt. Hij gelooft zijn oren niet te kunnen vertrouwen, als hij opnieuw het geroep van de onbesnedene hoort klinken, noch zijn oren, omdat hij in het leger van zijn landgenoten niemand in heilige toorn ziet ontbranden en voor de eer van de HEERE ziet optreden. "Hoe, denkt hij, is dan het laatste vonkje van geloof in Israël uitgeblust, of de arm verkort van Hem, die eens farao met zijn ruiters en paarden in de golven van de Rode Zee begroef, die op Mozes' gebed de overmacht van Amalek vernietigde en Gideon aangordde, zodat hij met driehonderd, de duizenden van Midian deed vluchten, ja zelfs de nek van de Kanaäniet Sisera, die een schrik voor het land was, onder de voet van een zwakke vrouw boog? Hij denkt het en hoog brandt de heilige vlam van ijver zowel tegen de lasteraar in het leger van de aartsvijand, als tegen de versaagden van zijn eigen volk op..

24. Maar alle mannen in Israël, toen zij die man zagen, vluchtten zij voor zijn aangezicht, en zij vreesden zeer. 1)

1) Het is opmerkelijk, dat ook Jonathan, die toch (14: 6vv.) bewezen had een gelovig en moedig jongeling te zijn, nu niet opstond, maar in de algemene vrees deelde. Daaruit ziet men, zegt Starke, dat de helden en heiligen zonder Gods aandrang en kracht niets vermogen. God ontnam aan Jonathan de heldenmoed (Psalm 76: 13), omdat Hij David wilde groot maken..

25. En de mannen van Israël, die zelf geen lust hadden met de algemeen gevreesde man te strijden, maar toch graag zagen, dat iemand besloot de uitdaging aan te nemen, en de smaad uit te wissen, zeiden, met gespannen verwachting uitziende, of niet eindelijk iemand zich daartoe gewillig zou verklaren: Hebt gij, die man wel gezien, die opgekomen is? Dat moet gewroken worden; want hij is opgekomen, om Israël te honen; en het zal geschieden, dat de koning die man, die hem slaat, met grote rijkdom verrijken zal, met grote geschenken zal begiftigen, en hij zal hem zijn dochter geven (Joz.15: 15vv.), en hij zal zijn vaders huis vrij maken in Israël 1) van alle diensten aan het koninklijk hof (8: 11vv.; 1 Koningen .4: 7).

1) Allen hoorden wel de uitroep van de reus, maar de ene zag bevreesd op de ander. Niemand durfde tot de ongelijke strijd zich aangorden, maar door vrees verslagen en verward van

gemoed namen zij de vlucht. Maar David een gesprek beginnende zegt: Wie is toch die onbesnedene, die de slagorden van de levende God heeft gehoond?.

Allereerst is nu op te merken, dat God zo de gemoederen van het volk heeft beroerd, dat noch Saul, noch Jonathan, kortom niemand in het gehele leger de moed en de dapperheid bezat, ofschoon zij talrijk waren. Vroeger hebben wij wel van de dapperheid van Jonathan gehoord, die het bestaan had, alleen, vergezeld van zijn wapendrager, het leger van de Filistijnen aan te vallen, zodat hem eerder voortvarendheid, dan dapperheid scheen te moeten toegeschreven worden. Want wie anders toont overmoed dan hij, die zich in het grootste gevaar stort, zonder hoop op hulp. Wanneer daarom Jonathan en de plaats van de bezetting losstormde, alleen gesteund door een zwakke wapendrager en, ver van alle hulp, de gewapende legerscharen van de vijanden aanvalt, wie zal die daad niet liever onbezonnenheid noemen, dan dapperheid, tenzij wij mogen erkennen, dat hem die onverschrokkenheid en dapperheid van Gods wege is gegeven? Maar waar is nu de dapperheid van Jonathan? Waarom vreest hij de ontmoeting met de reus? Zeker, het blijkt wel, dat hij van de Goddelijke geest van de dapperheid is beroofd geweest, omdat hij zeker voor David zou moeten wijken? Het is daarom zeker, dat dit alles door de Goddelijke Voorzienigheid alzo is beschikt, terwijl het goddelijk vonnis Saul vervolgde, omdat hij van de rechte weg van Gods bevelen was afgeweken. Vervolgens zien wij, dat er niemand in het gehele leger was, die Goliath aandurfde, omdat het het eigen werk van God is, kracht en dapperheid te schenken aan vreesachtigen en zwakken en daartegenover de moed van de dapperheid te breken en zo te verzwakken, dat zij als het water wegvloeit, en hen, bij wie vroeger een onverwinnelijke dapperheid is aanschouwd en een niet bevreesd zijn in de gevaren, zó voor een ogenblik te veranderen, dat zij zelfs voor het gezicht van hun eigen schaduw beven..

In zijn moeilijke toestand vat Saul geen moed in God, noch zoekt hij hulp of gunst door gebeden en offeranden; hij verwacht alleen hulp van mensen. Dit was een gevolg en teken van het verlaten van Gods Geest van hem..

26. Toen zei David, zich nu nog te meer verwonderende, dat niemand de strijd waagde: tot de mannen, die bij hem stonden zeggende: Wat zal men die man doen, die deze Filistijn slaat, en de smaad van Israël wendt? Bij zo'n prijs moest de een de ander verdringen, in plaats van te vluchten. De overwinning zal aan onze zijde zijn, want wie is deze onbesneden Filistijn, dat hij de slagorden van de levende God zou honen? 1) Het is een mens, die buiten het verbond met de HEERE staat.

1) Hij moet weten, dat hij het met God en niet met een mens te doen heeft, met de levende God en niet met een afgod zal hij te strijden hebben.

Hoe duidelijk blijkt het uit deze woorden, dat het schenden van de eer van God David's gemoed in vlam zet tegen de Filistijn. Dat de eer van God door de Filistijn wordt aangetast, kan David niet hebben. Daartegen verzet zich alles wat in hem is. Hij voelt op dit ogenblik de werking van de Geest van de Heere, die over hem is gekomen. Hij voelt door die werking dat hij, de aanstaande koning, is geroepen om tegen de Filistijn op te treden, maar hij voelt het ook dat God hem kracht en moed zal geven, om waarlijk tegen hem te kunnen optreden. Niet

in de eerste plaats de hoop op het loon, de overwinnaar van Goliath toegezegd, doet hem besluiten de strijd te wagen, maar aangezet en aangevuurd wordt hij door de Geest van God. Dat hij gedurig navraag doet naar dat, wat Saul beloofd heeft, is meer om op die wijze met Saul, de koning, in aanraking te komen, om van hem verlof te ontvangen, om de eer van God te handhaven en het heil van zijn volk te bewerken..

28. Als Eliab zijn grootste, zijn oudste broeder, hem tot die mannen hoorde spreken, zo ontstak de toorn van Eliab tegen David, dat hij wilde beproeven wat niemand in het gehele leger waagde, en hij zei (MATTHEUS.7: 1vv.): Waarom zijt gij nu van Bethlehem afgekomen naar de strijdplaats? en onder wie hebt gij de weinige schapen, die onze vader bezit, zodat het verlies van een enkele een grote schade is; in de woestijn gelaten? Het ware veel beter geweest, zo gij thuis en bij uw beroep gebleven was, maar ik ken, ik doorzie thans uw vermetelheid, en de boosheid van hart wel, dat gij, niet tevreden met hetgeen gij zijt, naar hogere dingen streeft; want gij zijt met geen ander doel gekomen, dan opdat gij de strijd zou zien. 1) Wilt gij de reus bevechten, daarbij zelf omkomen, Israël's ondergang en een nederlaag van de HEERE in de ogen van de heidenen bewerken?

1) Eliab verwijt David, waaraan hij zichzelf op grove wijze schuldig maakt. n.l. aan boosheid van hart. Men zou uit deze gehele redenering kunnen opmaken, dat Eliab niet onbekend is geweest met het doel, waartoe David gezalfd was, en dat nu jaloersheid hem zo doet spreken. Reeds bij het eerste publieke optreden heeft David gelegenheid, om geduld te oefenen, om op koninklijke wijze beledigingen te verdragen en zijn zaak aan God over te geven. En David verdraagt op waarlijk koninklijke wijze die belediging, hoewel hij zijn smader op kalme wijze bescheid geeft, in hetgeen hij zegt. Dit is de juiste wijze van handelen voor al degenen, die in waarheid gelovigen zijn en weten, dat zij door Gods Geest bestuurd worden..

29. Toen zei David, die harde verwijten met zachtmoedigheid en bescheidenheid beantwoordende: Wat heb ik nu gedaan, 1) dat gij mij vermetelheid en baatzucht verwijt? Is er geen oorzaak, waarom ik hier gekomen ben? Heeft onze vader mij niet gezonden, om u te bezoeken en van spijzen te voorzien?

1) Ziet, hoe David het ware, God welgevallige midden houdt tussen het woord: "Laat de gedachte varen aan hetgeen, waartoe gij geroepen zijt", en het andere: "Wie weet goed te doen en het niet doet, die is het zonde"; hoe hij stil en ootmoedig wacht, totdat hij gezonden wordt, maar dan ook niet traag is om de hand met ijver aan het werk te slaan. Zo is het naar Gods hart. Wanneer wij onszelf in deze spiegel beschouwen, moeten wij met Tersteegen belijden: "Nu eens volgt men God niet, dan loopt men Hem vooruit; de een is te bang, de ander te haastig." Maar voegen wij er ook biddende bij: "Heere! was ik slechts zo voor U, wat mijn hand voor mij is, dan hield ik wel de ware middenweg." Zoals de hand niet zelf de arbeid kiest, maar wanneer de wil haar die aanwijst, moedig aangrijpt, zo moet ook een knecht van de Heere niet naar eigen lust en keus zijn werk en ambt zoeken, maar hij moet ootmoedig op de wil van Zijn Heere acht geven, zich door Hem laten zenden en getroost en moedig en met een gewillig hart verrichten, wat hem bevolen is.

2) In het Hebreeuws Halo dabar hoe. Dit kan ook vertaald worden en o.i. is dit beter: Was er niet een bevel? n.l. van Isaï, m.a.w. David vraagt dan tot zijn verontschuldiging, of hij niet moest gehoorzamen aan het woord of bevel van hun vader?.

30. En hij wendde zich, als hij zijn broeder zo geantwoord had, af van die naar een ander van de nabijstaande krijgslieden toe, en hij zei achtervolgens dat woord, dat hij reeds vroeger (vs.26) gezegd had; hij liet zich nog eens meedelen, wat de koning beloofd had; en het volk gaf hem weer antwoord, overeenkomstig de eerste woorden (vs.27 17.27).

Volgens onze mening was David (1 Samuel 16: 12) bekend met zijn roeping tot de koningstroon. Terwijl hij nu die roeping voelde, om de strijd met Goliath te ondernemen en profetisch voor het volk van God te worden, wat hij ook eens werkelijk zijn zou: de beschermer en wreker tegenover overmoedige vijanden, zal wel de gedachte in hem opgekomen zijn, dat juist deze strijd een middel in Gods handen zou worden, om hem in nadere betrekking met het koninklijk huis te brengen. Hieruit verklaard zou kunnen worden, waarom hij herhaaldelijk vraagt naar de door Saul beloofde beloning; want tot deze behoorde ook de hand van de koningsdochter. Dat David later op dat toegezegde loon niet meer aanspraak maakt, heeft zijn oorzaak in het geduld, waarmee hij aan Gods leiding het verdere overlaat; dat hij echter bij Sauls aanbieding in 18: 17vv. zich zo terughoudend gedraagt, is een werking van Gods Geest, die het eenvoudige hart van de jongeman voor de aanslagen van de arglistige koning wist te beschermen..

32. En David zei tot Saul, toen hij voor de koning stond en deze zijn verwondering te kennen gaf, dat een ongeveer achttienjarige jongeling wilde ondernemen, wat geen van de dapperste en sterkste mannen waagde: Aan geen mens ontvalle het hart, niemand vreze om zijnentwil, alsof deze Filistijn een reus ware, die met Gods hulp niet zou te overwinnen zijn. Uw knecht zal heengaan, en hij zal met deze Filistijn strijden; 1) geef hem slechts de toestemming daartoe.

1) Deze woorden brengt David volstrekt niet in onbezonnenheid voort, zoals jonge mensen dikwijls gewend zijn veel zonder overleg te beginnen, zodat niets zo moeilijk is of zij menen, het gemakkelijk te kunnen overwinnen, en zoals een spreekwoord zegt: "zelfs met de handen aan de maan reiken". Zij hebben toch geen kennis van zaken en hebben geen ondervinding, zodat zij van de zwarigheden, die zij willen ondernemen, niet voldoende bewust zijn. Vandaar dat jonge mensen dikwijls stoutmoediger zijn dan behoort en zich hals over kop in gevaar storten, waaruit zij niet weer opstaan. Van dit alles was bij David niets, zoals vervolgens blijkt. Want ten opzichte van eigen kracht belooft hij niets, wanneer hij bereid is tegen de reus Goliath in een tweestrijd zich te begeven, die hij genoeg had leren kennen, evenals de leeuw en de beer, door wie hij in een ogenblik verscheurd had kunnen worden. Maar hij heeft zijn hoop alleen op God gevestigd en verwacht zijn hulp van de Heere, terwijl hij van zichzelf niets verwacht. Hoe duidelijk is het hier, dat David zo spreekt, gedreven door de Heilige Geest..

35. En ik ging hem achterna, de ene keer de leeuw, de andere de beer, en ik sloeg hem met mijn herdersstok (Jud 14: 6) en redde het geroofde schaap uit zijn mond, zodat hij het weer

losliet. Toen hij tegen mij opstond, zo vatte ik hem bij zijn baard 1) met de ene hand, en sloeg hem met de andere gewapende hand, en doodde hem.2)

1) Hoewel noch leeuw noch beer een eigenlijke baard hebben, spreekt toch ook de Griekse dichter Homerus (Ilias, XV, 275) van de sterkgebaarde leeuw (vgl. Martialis X, 9). Men behoeft dus niet, zoals Gerlach wil, de lezing van de Septuaginta in plaats van "aan zijn gordel" te volgen..

2) David is een afschaduwing van Christus, de goede Herder (Jer.40: 11)..

37. Verder zei David, toen Saul hem met zijn ogen opnam, wel getroffen over zijn geloofsmoed, maar toch bevreesd, dat de moedige jongeling vallen zou: De HEERE, die mij van de hand van de leeuw gered heeft, en uit de hand van de beer, die zal mij redden uit de hand van deze Filistijn. 1) Toen zei Saul, die zich herinnerde, hoe hij vroeger met God in gemeenschap was, en hoe hij door de kracht uit de hoogte alles vermocht (10: 7; 11: 11) tot David: Ga heen, 2) en de HEERE zij met u!

1) Met welke woorden hij genoeg toont, dat hij op zijn eigen kracht niet vertrouwt, noch iets omtrent zichzelf belooft, maar van God alleen de hulp verwacht. Waaruit is op te maken dat, ofschoon David tevoren een veehoeder was, hij echter van begin af aan door God tot grote dingen was verkoren, die nauwelijks in de gedachten van de mensen zouden zich opgekomen. Want meer dan verwonderlijk was het, dat een jongeling tegen een beer of leeuw een aanval waagde, op wier gezicht zelfs iemand de vrees om het hart zou slaan, en voor wie we maar liever het heil in de vlucht zouden zoeken, dan dat men hen op een open en blote plaats zou willen aanvallen. Wanneer David dan zegt, dat hij een leeuw of een beer heeft aangevallen en gewurgd, dan blijkt daaruit wel, dat hij niet met gewone kracht was begaafd en die daad heeft verricht door goddelijke en onverwinnelijke kracht. Waaruit men dit besluiten mag dat David, toen hij het leven van landbouwer en veehoeder leidde, in het vaderlijke huis wel door iedereen veracht was, maar echter met grote kracht was begaafd; dat hij die niet van nature had, maar dat God in hem met goddelijke kracht heeft gewerkt, opdat hij door Hem tot de gewichtigste dingen uitverkoren daarvan door de daad zelf getuigenis zou geven. Waarom, ofschoon David als de kleinste en meest onaanzienlijke van de broeders veracht werd, hij echter niet minder door God niet enige zekere eretekens werd vereerd en tot de gewichtige taak, volgens het eeuwig en goddelijk plan van God, werd aangeduid..

Hier zien wij het hart van Isai's zoon geheel voor ons ontsloten. De HEERE, de God van zijn vaders, op Wiens bijstand hij ten volle vertrouwt, terwijl hij alleen bedoelt Diens eer te zoeken, is zijn sterkte..

David verwacht alleen zijn kracht van zijn God. Hij weet het, dat diezelfde God, die hem kracht gaf, om de leeuw en de beer te weerstaan, hem ook niet in de steek zal laten, waar het geldt de Filistijn, die Zijn eer heeft aangetast, te overwinnen..

2) Nu David zo'n bewijs heeft gegeven van zijn kracht en nu Saul iets ziet van die heldere en onuitblusbare geloofsmoed van David, nu durft hij het hem niet te verbieden. Waar het geloof

zich in Gods kinderen uitspreekt, daar moeten tenslotte de vijanden zich gewonnen geven, of buigen voor de Majesteit van het geloof..

37. Verder zei David, toen Saul hem met zijn ogen opnam, wel getroffen over zijn geloofsmoed, maar toch bevreesd, dat de moedige jongeling vallen zou: De HEERE, die mij van de hand van de leeuw gered heeft, en uit de hand van de beer, die zal mij redden uit de hand van deze Filistijn. 1) Toen zei Saul, die zich herinnerde, hoe hij vroeger met God in gemeenschap was, en hoe hij door de kracht uit de hoogte alles vermocht (10: 7; 11: 11) tot David: Ga heen, 2) en de HEERE zij met u!

1) Met welke woorden hij genoeg toont, dat hij op zijn eigen kracht niet vertrouwt, noch iets omtrent zichzelf belooft, maar van God alleen de hulp verwacht. Waaruit is op te maken dat, ofschoon David tevoren een veehoeder was, hij echter van begin af aan door God tot grote dingen was verkoren, die nauwelijks in de gedachten van de mensen zouden zich opgekomen. Want meer dan verwonderlijk was het, dat een jongeling tegen een beer of leeuw een aanval waagde, op wier gezicht zelfs iemand de vrees om het hart zou slaan, en voor wie we maar liever het heil in de vlucht zouden zoeken, dan dat men hen op een open en blote plaats zou willen aanvallen. Wanneer David dan zegt, dat hij een leeuw of een beer heeft aangevallen en gewurgd, dan blijkt daaruit wel, dat hij niet met gewone kracht was begaafd en die daad heeft verricht door goddelijke en onverwinnelijke kracht. Waaruit men dit besluiten mag dat David, toen hij het leven van landbouwer en veehoeder leidde, in het vaderlijke huis wel door iedereen veracht was, maar echter met grote kracht was begaafd; dat hij die niet van nature had, maar dat God in hem met goddelijke kracht heeft gewerkt, opdat hij door Hem tot de gewichtigste dingen uitverkoren daarvan door de daad zelf getuigenis zou geven. Waarom, ofschoon David als de kleinste en meest onaanzienlijke van de broeders veracht werd, hij echter niet minder door God niet enige zekere eretekens werd vereerd en tot de gewichtige taak, volgens het eeuwig en goddelijk plan van God, werd aangeduid..

Hier zien wij het hart van Isaï's zoon geheel voor ons ontsloten. De HEERE, de God van zijn vaders, op Wiens bijstand hij ten volle vertrouwt, terwijl hij alleen bedoelt Diens eer te zoeken, is zijn sterkte..

David verwacht alleen zijn kracht van zijn God. Hij weet het, dat diezelfde God, die hem kracht gaf, om de leeuw en de beer te weerstaan, hem ook niet in de steek zal laten, waar het geldt de Filistijn, die Zijn eer heeft aangetast, te overwinnen..

2) Nu David zo'n bewijs heeft gegeven van zijn kracht en nu Saul iets ziet van die heldere en onuitblusbare geloofsmoed van David, nu durft hij het hem niet te verbieden. Waar het geloof zich in Gods kinderen uitspreekt, daar moeten tenslotte de vijanden zich gewonnen geven, of buigen voor de Majesteit van het geloof..

38. En Saul kleeft David met zijn kleren, met zijn wapenrok, en zette een koperen helm op zijn hoofd, en hij kleeft hem met een pantser. 1)

1) Men moet niet vragen, hoe uitstekend iets is, maar hoe geschikt het is. Sauls wapenrok moge nog zo rijk en zijn wapens nog zo sterk zijn, wat baatten ze David, daar zij hem niet pasten?

Hieruit blijkt wel, dat David volstrekt niet klein was, zoals hij wel eens wordt voorgesteld; omdat hij Sauls kleren kon aantrekken, en Saul boven alle anderen uitstak. Want dat hij ze straks weer uittrok met de uitroep: Ik kan in deze niet gaan, was niet omdat de wapenrusting hem te groot was, maar zoals hij zelf er bij voegt: ik heb het nooit verzocht, m.a.w. ik ben die wapenrusting niet gewoon. Als herder was hij altijd zeer luchtig gekleed geweest en daarom viel hem het gaan in een ijzeren wapenrusting uit de aard van de zaak zeer moeilijk. David was alleen klein tegenover Goliath, de reus. Ook dit alles moest leiden, opdat niet David, maar God alleen de eer zou krijgen van de overwinning. Want toch, als David straks Goliath verslaat, is de vaste hand en alles wat tot het verslaan van de reus diende, van de Heere God..

40. En hij nam, in plaats van die wapenen, zijn herdersstaf, waarmee hij de leeuw en de beer verslagen had (vs.35) in zijn hand, en hij koos zich vijf gladde

1) stenen uit de beek, uit de Wady Musur, die hij voor zich had, en legde ze in de herderstas, die hij had, te weten in de herderszak, en zijn slinger was in zijn hand; want in het gebruik van deze had hij zich gedurende zijn herdersleven zo geoefend, dat hij evenals de Benjaminiten (Richteren 20: 16), op een haar treffen kon; zo naderde hij tot de Filistijn. Intussen deed Saul bij Abner nader onderzoek naar zijn familiebetrekkingen, die echter de koning geen volledige oplossing kon geven (vs.55vv.).

1)Eigenlijk: "gekloofde stenen". Scherpe, puntige stenen dienden het best tot zijn oogmerk..

Menigeen is David in geestelijke zin hier gevolgd. Ik herinner slechts aan Luther, die ondanks de bedenkingen van angstige kamergeleerden de zware wapenrusting van scholastieke geleerdheid van zich wierp en moedig intredende met de vijf hoofdstukken van zijn catechismus de reus te Rome neerverelde..

III. Vs.41-54. David gaat tot de reus Goliath ten strijde, en beantwoordt diens hoon en overmoed met zijn vertrouwen op de God van Israël, die niet met zich laat spotten. De aanval voorkomt hij met een worp van zijn slinger, hij treft hem zo juist aan zijn voorhoofd, dat Goliath bedwelmd ter aarde zinkt, en houdt hem vervolgens met zijn eigen zwaard het hoofd af. Nu de sterkste van hen dood is, gaan de Filistijnen op de vlucht: de kinderen van Israël jagen hen na tot aan de poorten van hun steden Gath en Ekron, en beroven vervolgens de door hen verlaten legerplaats. David brengt het afgeslagen hoofd van Goliath naar Jeruzalem en de hem uitgetrokken krijgstoerusting in zijn tent te Bethlehem.

41. Toen de Filistijn zag, dat van de kinderen van Israël iemand zich tot de tweestrijd wilde begeven, ging hij ook heen, gaande en naderende tot David, om deze zijn sterkte te laten voelen; en zijn schilddrager ging voor zijn aangezicht (vs.7).

43. De Filistijn nu, over zo'n bejegening in hoge mate verstoord, zei tot David: Ben ik een hond, die men met een stok wegjaagt, dat gij tot mij komt met stokken. En de Filistijn, toen

hij gehoord had, in welk vertrouwen zijn tegenstander het waagde hem tegemoet te treden, vloekte David bij zijn Goden. 1)

1) De Septuaginta voegt na de woorden: "Ben ik dan een hond, dat gij met een stok tot mij komt" een tegenwoord van David: "Nee, nog minder dan een hond." Dit voegt weinig bij David's aard en gezindheid. Bovendien verklaart de Septuaginta het laatste woord: "Elohiem" (God of goden) van de goden van de Filistijn, Dagon en Astharoth, zo ook de Vulgata (et maledixit Philistaeus David in diis suis), evenzo de meeste uitleggers. Intussen kan daar ook bedoeld zijn, dat hij vloekte bij de God van David en van Israël..

In het Hebreeuws Beëlohaw. Hebben velen het verstaan van de goden van de Filistijn, zoals ook de oude vertalingen, o.i. moet het zien op de goden, d.i. op de God van David. Goliath, als heiden, kende niet de God van Israël, als de enige God, maar hield het ervoor, dat ook David meer dan één God had. Zijn bedoeling was echter, om niet alleen David te vloeken, maar ook de God van Israël te lasteren..

44. Daarna zei de Filistijn tot David, op de wijze, waarop de hoogmoedige helden elkaar hoonden en bedreigden: Kom tot mij, zo zal ik uw vlees aan de vogels van de hemel geven, en aan de dieren van het veld. 1)

1) De ongelovigen nu zijn altijd vol aanmatiging, want niets houdt de mens meer ootmoedig, dan het ware geloof en de kennis van God. Want ieder mens is van nature de trots als ondeugd ingeschapen, en de begeerte, om boven anderen uit te blinken. Zodat het een onafscheidelijk iets is van de menselijke natuur, trots, aanmatiging en onbezonnenheid, en wel zo zeer, dat het zelfs in het allerbinnenste zit ingewrocht. En niets leidt meer tot ware nederigheid, dan de kennis van God, waardoor wij leren, dat wij zelf niets zijn, dat wat wij hebben, wij van Hem ontvangen, en als van Hem ontvangen moeten boeken..

45. David daarentegen, vol van geloof en de Heilige Geest, zei tot de Filistijn: Gij komt tot mij met een zwaard, en met een spies, en met een schild, en houdt uzelf voor onoverwinnelijk; maar ik kom tot u in de naam van de HEERE der heerscharen, aan wie al het heer in hemel en op aarde ten dienste staat, de God 1) van de slagorden van Israël, die gij gehoord hebt met uw lasterlijke woorden.

1) David spreekt hier als van God geleerd. Tegenover de aanmatiging en trots van de vijand komt zijn ootmoed en nederigheid, maar ook zijn vast geloof zo treffend uit. Telkens weer spreekt hij het uit, dat Goliath de slagorden van de levende God heeft gehoord, en omdat David weet, dat God Zijn eer niet straffeloos laat schenden, weet hij ook dat God de Filistijn voor zoveel verwaten hoogmoed zal straffen. David weet zich het instrument van God, door wie de Heere der Heerscharen kloeke daden zal doen..

47. En deze gehele vergadering van de kinderen van Israël, die tot hiertoe zo versaagd geweest is, omdat zij niet het ware, levende geloof had, maar alleen op het zichtbare zag en vlees tot zijn arm stelde (Jer.17: 5), zal weten, dat de HEERE niet door het zwaard, noch door de spies verlost. Dat ik zo zeker van de overwinning tot u kom, heeft niet zijn oorzaak in

vermetelheid, maar in geloof; want de strijd is van de HEERE, Hij alleen heeft strijd en overwinning in Zijn macht. Die zal u in onze hand geven, omdat Hij de eer van Zijn naam tegen uw hoon en uw spot verdedigen moet.

Uit dit woord van David is de 144ste Psalm geworden die, al is zij niet door David zelf gemaakt, zoals sommigen menen, maar door een latere Godsmann, waarschijnlijk door een koning uit David's huis die, evenals Hizkia, het vervaardigen van Psalmen beproefde, toch geheel het gevoel uitdrukt, waarmee David in het tweegevecht tegen Goliath ging, waarom de Septuaginta aan het opschrift bijvoegde: "tegen Goliath"..

49. En David stak zijn hand in de tas, en hij nam een steen daaruit, en hij slingerde 1) en trof de Filistijn, die het vizier in zijn helm (vs.5) opengeslagen had, in zijn voorhoofd; zodat de scherpe steen zonk in zijn voorhoofd, en hij, door die worp bedwelmd, viel op zijn aangezicht ter aarde.

1) De slinger bestond uit een touw of een vlechtsel van haar, waaraan in het midden ter opname van de steen een brede leren riem was (de holheid; 25: 29). Bij het gebruik nam men de beide einden van het touw tezamen, zwaaide de slinger eens of enige malen om het hoofd, en wierp dan de steen, die zijn doel op 600 schreden afstand trof..

Waar er gezegd wordt, dat hij de slinger en steen nam, daaruit blijkt, dat hij het deed onder leiding van God, die niet duldde, dat hij door vrees verschrikt werd. Want anders kan het dikwijls geschieden, dat de vrees iemand, wanneer het gevaar van de dood aanwezig is, overvalt dat dikwijls ook de schrik de dapperste mannen zo overvalt, dat zij noch door hun verstand, noch door hun beleid worden bestuurd, terwijl de vrees hun oordeel geheel in bezit neemt, omdat zij niet om God denken, noch tot Hem de toevlucht nemen. Waarom, waar gezegd wordt, dat David de steen nam en uit de slinger wierp, wij erkennen, dat God hem zo nabij is geweest, dat hem noch de kracht, noch het overleg heeft ontbroken. En waar hij de Filistijn midden in het voorhoofd trof, daar is het niet twijfelachtig, of God zelf heeft de worp bestuurd..

David trof de Filistijn in zijn voorhoofd, of in zijn slaap. Hieruit blijkt, dat deze niet met gesloten vizier de tweekamp gewaagd heeft, maar uit overmoed met open, zodat de helm niet was neergeslagen. Zo had God hem verblind, opdat hij aldus zelf de oorzaak moest worden van zijn ondergang. Daardoor kreeg David gelegenheid, om hem met de steen te treffen in zijn voorhoofd. En zo bestuurde God de arm, en zo deed Hij de steen met kracht aankomen, dat deze in zijn voorhoofd wegzonk en Goliath bedwelmd ter aarde stortte..

50. Alzo, om hier aanstonds het gevolg van de strijd mee te delen, voordat wij de verdere loop (in vs.51) nauwkeuriger beschrijven, overweldigde David de Filistijn met een slinger en met een steen; en hij versloeg de Filistijn, en doodde hem; maar David had geen zwaard in de hand. 1)

1) Deze laatste uitdrukking dient, om het goddelijk wonderlijke van het feit meer te doen uitkomen, dat de zwakke David de sterke Goliath gedood heeft, eenvoudig met een slinger en

een steen, zonder een zwaard te gebruiken, opdat het daardoor bevestigd zou worden, dat het de Heere was, die in en door David de vijand verslagen had..

51. Daarom of daarna liep David, en stond op de Filistijn, wiens wapendrager zich uit de voeten gemaakt had, en nam zijn zwaard, en hij trok het uit zijn schede, 1) en hij doodde hem, en hij hieuw hem het hoofd daarmee af, 2) om dit met de wapens van de reus als een zegeteken mee te nemen (vs.54). Toen de Filistijnen zagen, dat hun geweldigste dood was, vluchtten zij, 3) door een schrik van de Heere aangegrepen.

1) Waartoe was het nodig, dat David een eigen zwaard meenam; het zwaard van zijn vijand moet hem dienen. God wordt verheerlijkt, wanneer Zijn vijanden door hun eigen zwaard vallen. David's overwinning over Goliath was een afschaduwing van de zegepralen van David's zoon over de satan en alle machten van de duisternis, die hij beroofde en openlijk tentoonstelde of.2: 15), en door Hem zijn wij meer dan overwinnaars..

Waraan zullen wij de moed en het geluk van David toeschrijven? Niet aan de poging van een natuurlijke geaardheid, maar aan de invloed van goddelijke beginselen, van geloof en ijver. De geschiedenis is meegedeeld, om allen op te wekken met moed te werken voor de eer van God, en welke gevaren ook dreigen, Zijn zaak te bevorderen, met een onwrikbaar vertrouwen op God. Er is één strijd, waarin allen volgelingen van het Lam zijn en moeten zijn. Eén vijand, vreselijker dan Goliath, daagt de slagorden van Israël uit. Maar "weerstand de duivel en hij zal van u vluchten." Alleen gaat voort te strijden met het geloof van een David en de machten van de duisternis zullen tegen u geen stand houden..

2) Wij zijn en wij blijven hier in een voortdurende staat van gevecht tegen een geduchte Goliath, tegen een driehoofdige afgod, tegen een vervaarlijk monster, waarvoor wij ongetwijfeld zouden moeten onderdoen, zo niet een drievoudige hulp ons ten dienste stond, en wij het wisten: in Emmanuel, de sterke Held is al onze steun! Van Hem alleen leren wij ook zo goed, nog onze vijand te treffen en die dodelijk te kwetsen; met het woord van God toch wordt deze het best bestreden; uit dat woord rapen wij onze steentjes tezamen en door het geloof slingeren wij ze met kracht en goed gevolg onze tegenstander naar het hoofd.

3) Een grote, heerlijke overwinning was behaald, een overwinning rijk in gevolgen, een overwinning van de HEERE, niet van een mens, een overwinning van de ware, levende God over het gehele rijk van de valse goden, een overwinning van het geloof in de God van Abraham, Izaak en Jakob over al het toenmalige en toekomstige ongeloof en bijgeloof van de gehele wereld. Nauwelijks heeft ooit de Heere Zijn Woord tot Israël: "Ik zal u verlossen door Mijn uitgestrekte arm en gij zult bekennen, dat Ik de Heere, uw God ben," met meer majesteit en heerlijkheid bezegeld, dan juist hier..

52. Toen maakten zich de mannen van Israël en van Juda op (1 Samuel .15: 4) en juichten, en vervolgden de Filistijnen; tot waar men komt aan de vallei, 1) en tot aan de poorten van de stad van de Filistijnen, van Ekron; en de gewonden van de Filistijnen vielen op de weg van Saäraïm, een stad in de vlakte van Juda, het tegenwoordige Zakarija, ten westen van Efes-Dammin (Joz.15: 36) en tot aan Gath, en tot aan Ekron.

1) De Septuaginta leest tot aan Gath. Deze schijnt inderdaad de oorspronkelijke en ware lezing te zijn, omdat volgens het volgende de Filistijnen eerst westwaarts vluchtten naar Saäraïm en vervolgens gedeeltelijk zuidwaarts naar Gath, deels noordwestwaarts naar Ekron..

53. Daarna keerden de kinderen van Israël om, van het verhit najagen van de Filistijnen, en zij beroofden hun legers 1) bij Efes-Dammim, waar zij bij de haastige vlucht veel buit hadden achtergelaten.

1) Ongetwijfeld is tussen het verslaan van Goliath door David en het plunderen van het leger van de Filistijnen een tijdruimte van enige dagen of weken. Vandaar ook dat David eerst nog enige dagen bij Saul in gunst kon zijn, omdat de vrouwen pas na het beëindigen van de strijd dat overwinningsslied hebben gezongen..

54. Daarna, nl. nadat hij Goliath verslagen had en het leger van de Israëlieten de Filistijnen achtervolgden, nam David het hoofd van de Filistijn, dat hij met diens eigen zwaard had afgehouden (vs.51), en bracht het eerst tot Saul, opdat deze het zou zien (vs.55), en vervolgens, toen hij naar huis terugkeerde, naar Jeruzalem

1) (Jos 15: 63); maar zijn wapens, de wapens van Goliath, legde hij in zijn tent te Bethlehem, totdat hij ze later in de tent der samenkomst te Nob bracht, en daar als een geschenk voor de Heere neerlegde (21: 9).

1) De vurige, theocratisch-gelovige jongeling waren de Jebusieten in de burg Jeruzalem een doorn in het oog; hen wenste hij voor alles uit het hart van het land, aan hen moest het hoofd van Goliath profetisch getoond worden, wat hun van David wachtte, die hen ook later overwon (2 Samuel .5). Misschien wilde en moest David reeds, toen hij met Goliaths hoofd naar Jeruzalem ging, aan Saul een teken geven, dat hij toch de Jebusieten moest verdelgen. Bovendien moeten de Jebusieten met de Filistijnen in een nadere gemeenschap tegen Israël gestaan hebben. De oude macht van de Filistijnen tegen Israël was pas toen voor altijd gebroken, toen de vaste stad Jeruzalem veroverd was, en de Jebusieten hen dus niet meer konden helpen. Van die tijd af verdwijnen de Filistijnen als onbeduidend uit de geschiedenis en bleef hun alleen de belofte van het Evangelie over (Psalm 87: 4)..

Evenals David aan Goliath, zo heeft onze Heere Christus, aan de sterk gewapende (Luk.11: 21) of de reus (Jer.49: 24) zijn wapenrusting ontnomen (Kol.2: 15) en door Hem overwinnen wij..

Van het slagveld legde de weg naar Bethlehem, de verblijfplaats van David, over Jeruzalem..

IV. Vs.55-18: 5. Voor David heeft de overwinning op Goliath aanstonds dit gevolg, dat Saul, op hem opmerkzaam geworden en zijn bijzondere gaven erkennende, hem in zijn bestendige dienst neemt, zodat hij de troon een groot stuk nader gekomen is. Achter dit eerste gevolg ligt echter een ander verborgen, de toenemende jaloezie van de thans nog regerende koning tegen hem, die tot zijn opvolger geroepen is en tot wie zich de harten van het volk reeds neigen een jaloezie, die Saul ertoe drijft te proberen eerst door verborgen list, vervolgens door openbare vervolging zich van zijn mededinger te ontslaan. De Heere geeft op hetzelfde uur, dat David

voor de koning staat, en op zijn vragen antwoordt, hem een vriend in Sauls zoon, in Jonathan, die hem niet alleen alle vijandschap, die hem wacht, zal helpen dragen, maar ook zijn hart op een wijze aan de vervolgingszuchtige koning zal verbinden, dat hij geschikt wordt, met onverbreekelijke trouw die aan te hangen en zijn vijand op het hoogst te beminnen.

55. Wij wensen het verhaal thans weer aan vs.40 aan te knopen en het verband te herstellen, door een gebeurtenis mee te delen, die eveneens bij die overwinning over Goliath plaatshad. Toen Saul David zag uitgaan, de Filistijn tegemoet, zei hij tot Abner, de krijgsoverste: Wiens zoon is deze jongeling, Abner? Deel mij de familiebetrekkingen mede van Isai's zoon, die mijn harpspeler was, en nu naar de prijs van mijn dochter dingen wil. En Abner, die meer belang in krijgszaken stelde, dan hij van familie-aangelegenheden wist, zei: Zo waarlijk als uw ziel leeft, o koning! ik weet het niet. 1)

1) Ook dit vers is gemakkelijk te verstaan, indien men erop let, wat Saul vraagt. Het is geen onkunde met David, die hem zo doet spreken, maar wanneer hij David ziet uitgaan de Filistijn tegemoet, dan wenst Saul te weten, wie eigenlijk de familie van zo'n moedige jongeling is. Hij vraagt niet, wie is David, maar wiens zoon is deze jongeling? Hoe komt hij aan zo'n moed en moedsbetoning? Bovendien, Saul heeft de overwinnaar zijn dochter beloofd. Is het nu te verwonderen, dat hij iets meer van de familie wil weten, waarmee zijn dochter, indien David overwint, in nadere betrekking zal komen?.

Abner weet het niet, en nu krijgt deze opdracht, om onderzoek te doen. Abner weet niet beter zijn opdracht te volbrengen, dan de overwinnaar van Goliath zelf bij Saul te brengen. Dit gebeurt en nu houdt Saul met David, en David met hem een gesprek, wat ons niet nader is meegedeeld, maar waarvan het begin ons meegedeeld wordt in het slot van vs.58. Uit vs.1 van het volgende hoofdstuk, waar gezegd wordt: "het geschiedde nu als hij geëindigd had te spreken," blijkt toch, dat het nog een gewichtig gesprek is geweest, waardoor voorzeker de godsvrucht en het kinderlijk ernstig geloof van David treffend is uitgekomen en zo, dat de kinderlijk gelovige ziel van Jonathan zich aan die van David verbonden ging voelen..

57. Toen David terugkeerde van het verslaan van de Filistijn, nam Abner hem, die als opperbevelhebber van het Israëlitische leger hem tegemoet was gegaan, om hem met de overwinning geluk te wensen, en hij bracht hem voor het aangezicht van Saul, opdat ook deze hem zou begroeten, en het hoofd van de Filistijn was in zijn hand. 1)

1) Deze gebeurtenis had, volgens hetgeen in vs.51 verteld werd, nog plaats voor de Filistijnen gingen vluchten en de kinderen van Israël hen najaagden; want in 18: 5 zien wij David mee uittrekken. Toen de beroving van het leger plaatsvond (vs.53), heeft hij zeker de weg over Jeruzalem naar Bethlehem (vs.54) gemaakt, om tevens aan zijn vader te melden, wat Saul tot hem gezegd had (18: 2) en om van zijn vader afscheid te nemen. De gebeurtenissen in dit en het volgend gedeelte zijn meer naar de zaken dan naar de tijdsorde meegedeeld, waardoor enige moeilijkheid ontstaan is in het begripen van de geschiedkundige samenhang..

HOOFDSTUK 18.

LOF VOOR DAVID, ZIJN LEVENSGEVAAR EN HUWELIJK.

1. Het geschiedde nu, toen hij geëindigd had tot Saul te spreken, en op diens vragen openhartig en bescheiden geantwoord had, dat de ziel van Jonathan verbonden werd aan de ziel van David; en Jonathan, die hem reeds vroeger om zijn geloofsmoed bewonderd had, en nu bij dit gesprek met de koning een blik in zijn tedere, zo vast aan God verbonden ziel geslagen had, voelde zich sterk tot David aangetrokken, en beminde hem als zijn ziel. Hiervan openbaarde hij echter niets; hij wachtte totdat hij later (vs.3) met David afzonderlijk spreken kon.

4. En Jonathan deed, naar de gewoonte van die tijd, toen krijgsvrienden met elkaar de wapens pleegden te verwisselen (Hom. Ilias VI. 230), zijn mantel af, die hij aanhad, en gaf hem aan David, ook zijn kleren, zijn wapenrok (17: 39), ja tot zijn zwaard toe, en tot zijn boog toe, en tot zijn gordel, toe, welke laatste het voornaamste sieraad van de krijgslieden was.

Noch de vriendschap van Theseus en Perithous, van Achilles en Patroklos, van Orestes en Pylades, van Pythias en Damon, noch die van Epaminondas en Pelopidas kan met deze van David en Jonathan vergeleken worden..

Dit is echter op te merken, dat Jonathan er niet onbekend mee was, dat David tot opvolger van de koning was aangenomen, wat hij zelf aan David verklaart, en dat dit hem toch niet verhinderd heeft, om David lief te hebben. Waaruit wij opmaken, dat deze vriendschap niet is geweest uit hoop op enig nut, dat hij van David verwachtte, omdat hij de hoogste waardigheid aan hem moest afstaan. Het is toch bekend, hoe groot de begeerte in de natuur geworteld is, om te heersen, en bekend is het spreekwoord onder de volken: Dat om het rijk te bemachtigen recht en billijkheid worden onteerd, en de ene broeder de ander niet spaart. Wij zien daarom dat de vriendschap van Jonathan niet een vleeselijke was, maar geworteld in de kracht en vrees van God en een geheel andere dan de menselijke vriendschap, die in de regel, tenzij God de eerste is in het verbond, niet anders is dan in het belang van de persoon zelf. Want ofschoon een vriend ter wille van een vriend veel wil doen, wordt er echter, indien men die vriendschap naspeurt tot op de wortel en de oorsprong, veel vleierij gevonden, omdat men zichzelf en zijn eigen belang zoekt..

Wanneer wij de gehele geschiedenis van de Heilige Schrift doorgaan, vinden wij geen vriendschap gelijk aan die tussen David en Jonathan. De heilige geschiedenis is rijk aan voorbeelden van liefde en haat, van trouw en boze vijandschap, aan de treffendste bewijzen van zachtheid en aan de afschrikwekkendste voorbeelden van de verschrikkelijkste vervolgingszucht; maar het schijnt, dat zij slechts één voorbeeld van zo'n vriendschap wilde geven, als er tussen David en Jonathan bestond. Zij heeft deze zo vastgesteld, dat zij voor alle tijden genoeg en in alle dergelijke verbintenissen een gezegend voorbeeld is.

Uit deze voorstelling leren wij, wat de grond van de ware vriendschap is en hoe zij zich openbaart. Zij heeft zowel een goddelijke als een menselijke grond. Elke vriendschap, die niet

in God zijn grond heeft, die met van God vervreemden, zij mogen overigens nog zo beminnenswaardig en achtingswaardig zijn, gesloten wordt, draagt de kiem van haar ondergang in zichzelf. Eén zaak alleen bindt voor eeuwig mensenzielen aan elkaar; dit is het Eeuwige. Dit één zijn in de Heere heeft de ware vriendschap gemeen met de gemeenschap der heiligen in het algemeen, die eigenlijk daarin bestaat, dat men in de ander de Heere bemint, hem daarom bemint, omdat men in hem het werk van de Heilige Geest waarneemt, en in hem een verlost door Jezus Christus, een broeder in de Heere erkent. Maar daarom is deze gemeenschap der heiligen, deze broederlijke liefde van de Christenen onder elkaar nog geen vriendschap; er moet noodzakelijk nog iets bijkomen, opdat deze nauwere betrekking van de ziel kan bestaan en wortel schieten, en dat is overeenstemming van de menselijke richting van het gemoed, het instemmen van de hart, de verwantschap van de zielen. Een dubbel vuur heeft later de vriendschap van Jonathan door te staan, het vuur van tegenspoed en het nog meer verterend vuur van zelfzucht; maar zij doorstond heerlijk de dubbele vuurproef.

Jonathans vriendschap was meer zich overgeevende en opofferende, die van David meer ontvangende en erkennende. David's vriendschap is evenzo oprecht, maar minder gloeiend dan van Jonathan. Zijn geest liet zich niet zo door iedere hartstocht beheersen, hij had niet alleen voor deze, maar ook voor grotere zaken ruimte in zijn hart; Jonathan voelt zich van nu af alleen in David en leeft als het ware alleen voor hem.

Jonathan betoonde zijn liefde voor David door een geschenk van de kledingstukken, die hij gedragen had. David werd gezien in Jonathans kleren; ieder mocht het weten, dat hij Jonathans tweede Ik was. Onze Heere Jezus heeft ook zo Zijn liefde voor ons getoond; Hij ontledigde zich om ons te kleden, Hij werd arm om ons rijk te maken. Ja! Hij deed meer dan Jonathan, hij kleedde zich met onze lommen..

Gelukkig hij, aan wie de parel van zo'n vriendschap ten deel wordt. Zij zal niet alleen zijn leven veraangenamen, maar ook de levensstrijd verlichten, elk laat met de helft van de zwaarte verminderen en de pelgrimsreis naar het eeuwig huis op allerlei wijzen helpen verzoeten. Bovendien is het woord van de Heere bekend: "Waar twee onder u tezamen stemmen om een zaak te begeren, dat zal hun gegeven worden van Mijn Vader in de hemel", en niet minder het andere: "Waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn naam, daar ben Ik in het midden". Een Kleopas met zijn metgezel op weg naar Emmaüs, een Petrus en een discipel, die aan Jezus' borst lag, een Paulus en zijn Timotheus, hoe liefelijk stralen ons deze dubbele sterren van de hemel van de heilige geschiedenis toe; welke bronnen van verfrissing ontspringen uit deze gemeenschap van hart; wat een oogst van heil en vrede zullen zij duizenden malen uit hun vertrouwelijk verkeer meegedragen hebben! Aan wie zo'n zielevriend gegeven werd, die houde hem voor een grote schat en achte hem hoog in waarde. Wie daarentegen moet klagen, dat hem zo een ontbreekt, zoeken de oorzaak daarvan niet in anderen, maar in zichzelf, omdat hem zonder twijfel, misschien wel niet elk edel streven, maar toch de deugden, die harten winnen, ootmoed, reinheid, liefde ontbreken. Waar toch deze adel is, daar blijft het niet uit, of het laat bij gelijkgezinden zijn magnetische invloed voelen, terwijl de zelfzucht afstoot, en de mens gelijk maakt aan die Amerikaanse boom, in wiens omtrek niets groeit of bloeit, en waarnaar geen enkel gewas zijn ranken uitstrekt, om zich daaraan vast te hechten. Niemand zegge, dat hij geen mens nodig heeft, omdat de Heere,

zijn God hem voldoende is. Dit is een hoogdravend woord dat zelden waar is, en dat in de meeste gevallen slechts voor een dekmantel dient, om de kou en leegheid van het hart te bedekken..

De behoefte aan liefde in ons gemoed, nooit door teleurstellingen uitgedoofd, maar veeleer aangevuurd, vindt bij Eén gerede bevrediging. De bitter beproefde voelt minder zijn moeite, als hij het vermoeide hoofd aan de boezem van deze vriend neervlijt, met geen goudstukken hoeft gij hier liefde te kopen. Gij weet het, wie wij bedoelen, Hij heet Jezus, Hij, de Vriend bij uitnemendheid, de Vriend van zondaren, van Wie het heten mag: meer dan Jonathan is hier! Troon en kroon heeft Hij verlaten, zichzelf heeft Hij gegeven, en nu vraagt Hij op die grond: zonen en dochters, geef Mij uw hart! Het is zoals iemand gezegd heeft: "Uw hart is voor Christus geschapen, en zolang het niet aan Christus gegeven is, verstrooiing, daar om vertroosting, elders om liefde, en overal vergeefs naar rust en geluk."

5. En David trok uit, toen hij tot de werkelijke krijgsdienst aangenomen was, terwijl hij vroeger (16: 21) slechts de titel van een koninklijk adjudant gevoerd had, overal waar Saul hem zond; zo nam hij al aanstonds deel aan de vervolging van de Filistijnen (17: 52); hij gedroeg zich voorzichtiglijk, verstandig; hij betoonde zich een bekwaam en gelukkig strijder te zijn, en Saul, die hem nu nog genegen was, zette hem, uit dankbaarheid voor hetgeen hij bij deze eerste krijgstocht gedaan had, over de krijgslieden, stelde enigen van deze onder zijn bevel; en hij was aangenaam in de ogen van het gehele volk, en ook in de ogen van de knechten van Saul, 1) van de hooggeplaatste beambten en officieren van de koning.

1) Dit laatste wordt er niet zonder grote bedoeling bijgevoegd, omdat het een uitzondering maakte op de regel. Wanneer iemand door een schitterende daad bij een vorst in gunst komt en wordt voorgetrokken, beginnen gewoonlijk de oudere hovelingen hun hart door nijd voor zo iemand toe te sluiten en kunnen het in de regel niet verdragen, dat een nieuweling is opgenomen in de gunst van de vorst. Bij David was het echter anders. Wel een bewijs, dat de Heere op een bijzondere wijze met hem was, maar ook, dat hij iemand was van een innemend karakter die te midden van zijn voorspoed, door Gods genade, de nederige man bleef..

I. Vs.6-16. Na het ten einde brengen van de veldtocht tegen de Filistijnen trekt Saul in triomf met het leger terug, en wordt door koren van vrouwen in de steden van Israël onder jubelgezing en vrolijke dansen ontvangen. Maar het woord, dat hem tegemoet klinkt: "Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden" dringt als een vergiftige pijl in zijn borst en doet een jaloezie in hem ontbranden, die reeds de volgende dag, toen de boze geest weer over hem kwam, hem een moordaanslag op David's leven doet beproeven. David ontkomt die aanslag tweemaal en wordt door de koning uit zijn onmiddellijke nabijheid verwijderd, omdat deze hem nu vreest.

6. Het geschiedde nu toen zij, de krijgsknechten, uit de strijd kwamen, en David terugkeerde van het slaan van de Filistijnen, dat de vrouwen uitgingen uit al de steden van Israël, met gezang en rijen, om door gezang en dansen de overwinning te vieren (Ex.15: 20 Richter 1: 34), de koning Saul tegemoet, die aan het hoofd van de triomftocht stond, met trommels, met vreugdezangen, en met muziekinstrumenten.

7. En a) de vrouwen, in twee koren verdeeld, spelende,

1) antwoordden elkaar, zodat het ene koor het eerste, het tweede het laatste gedeelte zong, en zeiden: b) Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijntienduizenden! Sauls overwinning is groot, is heerlijk, maar David's daad, daar hij de Filistijn versloeg en daardoor de overwinning mogelijk maakte, is toch nog tienmalen groter en heerlijker.

a)Ex.15: 20vv. b) 1 Samuel .21: 11; 29: 5

In het Hebreeuws Hamsachakoth: spelende, in de zin van mimische dansen uitvoerende. In zijn "Ninevé en Babylon" deelt Layara mee, hoe in de ruïnen van Kojundschih een basreliëf is gevonden, waarop een menigte van mannen en vrouwen is afgebeeld die met gezang en muziek al dansende de Assyrische aanvoerder van het overwinnend leger verwelkomden.

8. Toen ontstak Saul zeer, en dat woord, dat de vrouwen, zonder kwaad te denken, of de gevolgen te berekenen, gezongen hadden, was kwaad in zijn ogen, en hij zei: Zij hebben David tienduizend gegeven, maar mij, die toch koning ben en op het hoogst moest vereerd worden, hebben zij maar duizend gegeven; en voorzeker zal het koninkrijk nog voor hem zijn; ontvangt hij reeds nu de eer, die de koning toekomt, zo kan het niet lang duren of het koninkrijk komt ook tot hem.

Wij geloven niet de vrouwen te kunnen verwijten, dat zij door onvoorzichtigheid en gebrek aan nadenken de oorzaak zijn geworden van al de treurige gevolgen, die dit woord tot gevolg heeft gehad; het komt ons integendeel voor als een direct woord van God. De Heere wilde, dat Zijn volk allengs de toekomstige koning zou leren kennen, en hun hart aan hem geven; de tegenwoordige koning moest opmerken, dat de aankondiging van zijn verwerping geen woord zonder kracht of gevolg was. Voor Saul en David beiden was, wat de vrouwen zongen een beproeving, voor Saul diende het, helaas, tot steeds diepere val en tot bespoediging van het gericht over hem, terwijl toch de in hem opkomende gedachte, dat het koninkrijk voor David zou zijn, hem had kunnen verootmoedigen onder Gods machtige hand, en indien hij genade en vergeving van zonden gezocht had, zou het woord hebben kunnen dienen om hem te doen opstaan. Voor David daarentegen had het kunnen dienen tot een grote verzoeking, wanneer hij, door het volk met liefde en groot vertrouwen vereerd, zich verhoovaardigd had; maar hij weet de verzoeking te weerstaan, hij blijft ootmoedig en aan God overgegeven. En opdat nu hem, die heeft, gegeven wordt, zodat hij overvloedig heeft, moet juist tot een middel daartoe worden, wat uit dit woord voorkomt: de school van het lijden..

De lofzangen hadden boven alles voor de Heere moeten klinken, die zich van de geringe, ongewapende herdersknaap als van Zijn werktuig bediende, opdat het des te ondubbelzinniger zou blijken dat Zijn arm, de arm van de Almachtige, Israël redde. Het volk miskende dit en verafgoodde het werktuig. Is deze dwaling, die zo beklagenswaardig is, en die getuigt van diepe vervreemding van God niet een karaktertrek, die zich bij het tegenwoordig geslacht openbaart, dat de uitdrukking: "Cultus van het genie" uitvond, en waarbij wij de mensverafgoding niet zelden tot waanzin zien stijgen..

Alles werkt mede, om Saul van David te vervreemden. Het lied van de vrouwen wekt argwaan en naijver op. Het geloofsleven van David, waardoor Jonathan wordt aangetrokken, moet de man afstoten, die zich door God verlaten weet. De bewijzen van moed en beleid, later door de held als overste van duizend gegeven, maken het vooroordeel, aan zijn eerste optreden verbonden, wel krachteloos, maar zijn tevens zo vele redenen, om hem te haten, een haat, die gevoed wordt door de hovelingen (1 Samuel .22: 9; 24: 10) en versterkt door het onloochenbaar feit, dat hij èn in de gunst van het volk mag delen, èn rijkelijk door God wordt gezegend..

9. En Saul had het oog 1) op David, van die dag af en voortaan, hij zag van die tijd af hem met nijldige ogen aan.

1) In het Hebreeuws Oween. Door de Statenvertalers vertaald door: had het oog. Er staat echter letterlijk, was scheel ziende op, d.i. Saul zag David van die dag af met schele ogen, met nijldige blikken aan..

10. En het geschiedde de volgende dag na het voorgevallene (vs.7), dat de boze geest van God over Saul vaardig werd, en hij profeteerde, 1)raasde midden in het huis en David, die na het eindigen van de krijgsondernemingen tot zijn vorige dienst bij de koning teruggekeerd was, speelde op snarenspeel met zijn hand, als van dag tot dag, zoals hij dagelijks deed; Saul nu had een spies in de hand (1 Samuel .22: 6), volgens oude gewoonte in plaats van een scepter.

1) Van het zingen van een lied, waarbij David had moeten spelen, zoals Michaëlis wil, of van een nabootsen van de profeten in gebaren en redenen, zoals Starke verklaart, is hier geen sprake; de uitdrukking, die afkomstig is van de extatische toestanden, waardoor zich bij de profeten de Geest van God openbaarde (1 Samuel 10: 10), wordt hier gebruikt van de werkelijke razernij, waarin de boze geest Saul bracht..

Dit is niet zo op te vatten, alsof God wilde, dat hij in Zijn Naam zou spreken, noch dat hij de gave van de profetie had ontvangen, zoals Samuel en de andere door God gezonden profeten. Want het woord profeet wordt in de Heilige Schrift verschillend gebruikt, zoals ook van aanbidders van Baäl en andere afgoden gezegd wordt, dat zij geprofeteerd hebben. Laten wij ons herinneren, wat de apostel Paulus zegt, dat er een groot onderscheid is van gaven en krachten onder de mensen, die echter alle voortkomen uit een en dezelfde bron en wortel, n.l. de enige Geest van God, van Wie alle goede dingen afdalen. Maar omdat de verleiders en bedriegers, die valselijk de naam van God als voorwendsel gebruiken ook de titel van profeet aannemen, schikt de Heilige Schrift zich dan ook naar het algemeen spraakgebruik van de mensen. Daarom wordt Saul hier gezegd te profeteren, niet zoals David heeft geprofeteerd, noch zoals Samuel, noch ook zoals Saul zelf profeteerde, toen hij tot koning was gekozen, maar door een zeker enthousiasme opgewekt en door toorn vervoerd, en buiten zichzelf zijnde, heeft hij fanatieke redeneringen gehouden en voortgebracht..

11. En Saul schoot (wierp) de spies tot tweemaal toe, en zei daarbij in zijn hart: Ik zal David aan de wand pinnen, want de boze geest zette hem aan zich van deze man te ontdoen; maar

David wendde zich tweemaal van zijn aangezicht af: 1) hij wist beide keren door een wijken ter zijde het dreigend schot te ontwijken.

1) Dat David na deze aanslag niet dadelijk ontvlucht en Saul verlaat, is een teken van zijn edele gezindheid zo vol van vreugde van het geloof, die zich in de volgende geschiedenissen steeds openbaart. Niet eerder onttrekt hij zich aan de koning, voordat hij ziet, dat niet alleen in enkele aanvallen van waanzin, waartegen hij op Gods bescherming vertrouwt, maar in koelbloedig overleg, Saul hem naar het leven staat (19: 1vv.). Een nieuwe moordaanslag dwingt hem eindelijk de koning te verlaten en geeft hem tot vluchten recht..

12. En Saul vreesde voor David, zoals eens de Egyptenaren voor de Israëlieten, toen in de bijzondere vermeerdering van deze zich een niet gewenste macht openbaarde (Ex.1: 12), want de HEERE was met hem, zoals duidelijk uit het voorgevallene (vs.11)gebleken was, en Hij was van Saul geweken, 1) zoals hij zelf na de aanval van waanzin erkennen moest.

1) Hier wordt ons de grote reden aangetoond, waarom Saul David zo haatte. Hij vreesde hem, omdat hij voelde en zag, dat diezelfde God met David was, die hem verlaten had. Saul had wel zoveel kennis dat hij wist, dat de mens, door God verlaten, zwak is en hulpeloos, vergeleken bij hem met wie God, de Heere, is. Saul voelt, dat hij steeds dieper moet zinken en David steeds hoger moet klimmen. Er is bij Saul een zekere wanhoop, een gevoel van niets te kunnen veranderen aan de donkere toekomst, die hem bedreigt. Er is wel droefheid bij hem, maar een droefheid naar de wereld, die de dood werkt. Hij weet dat hij verloren is, maar mist tegelijk het voornemen, om zich als een diep schuldige aan de voeten van de Heere te werpen en Hem om genade en vergeving te vragen. Kaïn, Ezau, Saul en Judas, bij alle vier merken wij hetzelfde op: met een overtuigd geweten een steeds dieper wegzinken in de afgrond van Godverlating..

13. Daarom, omdat zijn nabijheid hem onaangenaam geworden was, deed hem Saul van zich weg, en hij zette hem zich tot een overste van duizend, gaf hem een hogere officiersrang, dan hij tot hiertoe bekleed had; en hij ging uit en hij ging in voor het aangezicht van het volk, David voerde in zijn nieuwe post, omdat hij niet nutteloos zijn tijd wilde doorbrengen, allerlei krijgsondernemingen tegen de Filistijnen uit, met wie Israël altijd een moeilijke strijd had, zolang Saul leefde (14: 52).

13. Daarom, omdat zijn nabijheid hem onaangenaam geworden was, deed hem Saul van zich weg, en hij zette hem zich tot een overste van duizend, gaf hem een hogere officiersrang, dan hij tot hiertoe bekleed had; en hij ging uit en hij ging in voor het aangezicht van het volk, David voerde in zijn nieuwe post, omdat hij niet nutteloos zijn tijd wilde doorbrengen, allerlei krijgsondernemingen tegen de Filistijnen uit, met wie Israël altijd een moeilijke strijd had, zolang Saul leefde (14: 52).

16. Maar geheel Israël en Juda had David lief, beminde hem hoe langer hoe meer, als een bekwaam en gelukkig krijgsoverste; want hij ging uit en hij ging in voor hun aangezicht (vs.13).

Op de plaats, waar de hoogste aardse macht haar zetel heeft, op de koninklijke stoel, gaan de zonden met ontzaglijke snelheid voort, maar bijzonder op de Israëlitische troon die, omdat hij eigenlijk op de eenheid van de goddelijke en de menselijke wil gegrondvest was, de tegen God opstaande wil tot volle rijpheid moest brengen. Daaruit kan verklaard worden dat, terwijl Saul overigens geen boosaardig karakter toont te bezitten, hij tegen David een zo diep gewortelde als doortrapte boosheid toont. Deze vijandschap van Saul tegen David verdient een bijzondere studie; want zij wijst op de diepste diepten van de geschiedenis van de mensheid, en verklaart het lijden van David, als de hoogste en heilzaamste leiding, waartoe de mens in het algemeen bekwaam is. Saul heeft in zijn eigen geweten bepaald de indruk, dat hij zijn koninklijke plicht niet vervuld heeft en, door Samuëls heilige ernst geschokt, belijdt hij zelfs zijn zonde: duidelijk blijkt het, dat het hem met deze belijdenis niet om schulduitdelging te doen is, maar om afwending van de kwade gevolgen, die hij van zijn zonde vreest, want het heeft voor hem het hoogste belang, dat Samuel hem voor het volk weer eer geeft. Samuel, hoewel hij hem schoorvoetend ter wille is, houdt zijn boete niet voor oprecht, en heeft daarom koning Saul van die dag af niet teruggezien (15: 24vv.). Uit deze gebeurtenis van die dag ontstond de worm, die aan Sauls innerlijk leven knaagde. Wat voor hem Samuëls scherp woord geweest was, dat werd David's persoon en verschijning, zodra het volk David's roem boven die van Saul verheven had. David heeft nooit voor Saul een boetprediking gehouden, heeft hem bovendien nooit iets verweten; zijn toekomstig koningschap heeft David zo bescheiden verborgen, dat het tegenwoordig koningschap van Saul op geen wijze door deze toekomst gestoord werd. Ook de gedachte aan zijn kinderen kon in Saul geen vijandschap tegen David bewerken; want Jonathan was David's broederlijke vriend, en Michal werd later (vs.20vv.) uit eigen vrije keuze zijn vrouw. Niet alleen kon Saul zijn tegenwoordig koningschap, zo lang hij leefde, zonder alle stoornis van David's zijde bezitten en genieten, maar de tegenwoordigheid van David is hem ook op alle wijzen ten voordeel; David is in de dienst aan de koning de trouwste en bekwaamste; Saul moet het zelf erkennen, dat de HEERE met David is in alles, wat hij in de aangelegenheden van de koning onderneemt. Ja, dagelijks kon Saul ondervinden, dat David zijn goede genius (beschermgeest) was, want deze alleen was in staat zijn ergste en onvermijdbare vijand, de onrustige en boze geest te verbannen. Ondanks dat alles was Saul de vijand van David zijn gehele leven door; al de weldaden van David aan Saul zijn niet in staat, David's existentie (bestaan) voor hem verdraaglijk te maken. Niet dit of dat haat hij in David, maar zijn existentie haat hij, want zijn geweten vreest deze existentie, en dit te meer, omdat hij niet ontveinzen kan, dat de HEERE met David is. Dit is de eigenlijke en ware gedaante van de menselijke boosheid, de eigenlijke boze wortel van alle zonde, namelijk dat, wat de Schrift vijandschap tegen God noemt (Rom.8: 7). Het gewone oog en oordeel kan in de openbaringen van de menselijke zonde deze meest verborgen grond nooit ontdekken, en daarom is het leerrijk, dat deze hier juist wordt blootgelegd; hoewel ook hier niet voorbijgezien mag worden, dat de boosheid van de zich tegen God verzettende wil ook in Saul nog altijd met allerlei prijzenswaardige gaven en voorrechten omgeven blijft.

II. Vs.17-30. Bij de steeds toenemende genegenheid van het volk voor David ziet Saul zich genoodzaakt de aan Goliaths overwinnaar gegeven belofte (17: 25) aan hem te volbrengen en hem zijn dochter tot vrouw te geven. Hoewel hij nu de oudste, Merab genaamd, hem toezegt, en hem daardoor wil aansporen, zich zeer ijverig in de strijd tegen de Filistijnen te betonen, omdat hij hoopt dat David in die strijd zal omkomen, zo geeft hij toch spoedig Merab aan een

rijke Meholathiet. Daarna hoort hij, dat zijn tweede dochter, Michal, David zeer genegen is: deze omstandigheid neemt hij aanstonds te baat, om de gevreesde tegenstander in nog groter levensgevaar te brengen, want hij eist als bruidsschat honderd voorhuiden van de Filistijnen. David brengt het geëiste in dubbel getal, zodat Michal hem ten deel moet worden. Nu is de vrees en de vijandschap van Saul ten toppunt gestegen, en daarmee de tijd gekomen, dat David het koninklijk hof verlaten en zich in ballingschap begeven moet.

17. Daarom¹⁾ zei Saul tot David, toen deze in al zijn handelen zich zo dapper en verstandig betoonde en alle harten voor zich won (vs.13vv.); zie, mijn grootste dochter Merab (= vermenigvuldiging), zal ik, naar hetgeen ik beloofde aan hem, die de Filistijn doden zou, u tot vrouw geven; alleen wees mij een dapper zoon, en voer de strijd van de HEERE ²⁾ tegen de Filistijnen, die voornaamste vijand van Zijn volk. Dat was echter niets dan een huichelachtig vroom klinkend woord, waarmee de koning de arglistigheid van zijn hart bedekte, want Saul zei in zijn hart, omdat hij voor David vreesde (vs.15): Dat mijn hand niet tegen hem zij, dat ik hem niet zelf om het leven brengen, maar dat de hand van de Filistijnen tegen hem zij, in een strijd tegen hen zal hij wel ten gevolge van zijn moed te ver gaan en vallen, en het uitzicht op de hand van de koningsdochter zal hem steeds moediger en vermeteler doen handelen.

1) Nu Saul zag, dat David hoe langer hoe meer steeg in de gunst van het volk, en dit volk de belofte wist, die Saul had gedaan, n.l. om de overwinnaar van Goliath zijn dochter tot vrouw te geven, durfde hij niet langer aarzelen. Het geschenk voor de overwinnaar moet echter, indien Sauls wens vervuld wordt, zijn ongeluk en dood veroorzaken. Daarom spreekt hij hem schijnbaar wel vriendelijk toe, maar in die vriendelijke woorden schuilt de haat, die zich op zijn dood toelegt..

2) Strijd van de Heere, d.i. strijd voor het behoud en de bevestiging van het rijk van God, noemt Saul de oorlog tegen de Filistijnen, om zijn listig doel te verbergen en David des te meer te verzekeren, dat de koning de welvaart van het rijk van God na aan het hart ligt. Wie de strijd van de Heere voert, kan ook op de bijstand van de Heere hopen..

19. Het geschiedde nu ten tijde, door Saul bepaald, toen men Merab, de dochter van Saul, aan David geven zou, is zij door haar vader, die een geheel ander doel met zijntoezegging (vs.17) had willen bereiken, dan David te eren, aan Adriël (= gemeente van God), de Meholathiet, een man van Mehola in de stam Issaschar (ongeveer midden tussen het meer Gennesareth en de Dode Zee; Richteren 7: 22; 1 Koningen .4: 12; 19: 16 afkomstig, een zoon van Barzillai, tot vrouw gegeven. 1) Deze baarde zij vijf zonen (2 Samuel .21: 8).

1) Hiermee werd David een zeer groot onrecht aangedaan. In plaats van zich te wreken, verdroeg hij het geduldig. Hij gaf het over in de hand van de Heere. De vijf zonen van deze Merab zijn later allen gedood, zoals blijkt uit 2 Samuel .21: 8..

21. En Saul zei in zijn hart: Ik zal haar aan hem geven, dat zij hem tot een valstrik zij, en dat de hand van de Filistijnen tegen hem zij. Ik zal hem door het uitzicht op haar hand dwingen opnieuw zijn leven in gevaar te stellen. Deze loze plannen bedekte hij weer onder het masker

van welwillendheid en van ijver voor de zaak van God. Daarom zei Saul tot David: Met de andere, de tweede dochter, zult gij heden, zo spoedig mogelijk, mijn schoonzoon worden. 1) David antwoordde op deze woorden niet, omdat hij ze niet vertrouwde en niet ten tweeden male zich aan smaad wilde blootstellen.

1) Op allerlei wijze zocht Saul gelegenheid om David te doden. Daartoe bood hij ook hem zijn tweede dochter aan. Zijn eerste dochter had hij ook met dat doel aan een ander gegeven, om hem wellicht tot het een of ander misdadig feit op te zetten en hem alzo van majesteitsschennis te kunnen beschuldigen. David handelde echter in alles voorzichtig. Ook nu. Hij antwoordt niet op het voorstel van Saul. Hij weigert niet, maar neemt het aanbod ook niet aan. Hij doet alsof hij de zaak niet vertrouwt. God was ook in deze met hem..

22. En Saul, omdat hij zo zijn heimelijk plan niet kon bereiken, gebod zijn knechten, zijn bevelen: Spreekt met David in het heimelijke, verbergt dat ik met u gesproken heb en doet alsof gij uit eigen aandrang kwam zeggende: Zie, de koning heeft lust aan u en al zijn knechten hebben u lief: word dan nu de schoonzoon van de koning, 1) neem zijn aanbod aan, gij zult niet ten tweeden male door hem bedrogen worden.

1) Waar Saul zelf niet aanstonds zijn doel kan treffen, daar gebruikt hij nu zijn hovelingen. Zo spannen allen samen, om David in het verderf te storten. Echter zou hij ook ervaren, dat God de raadslagen van de goddelozen teniet doet, en voor Zijn volk een rotssteen van hulp en een toevlucht is..

23. En de knechten van Saul spraken deze woorden voor de oren van David. Toen zei David, die hierdoor in grote verlegenheid raakte, omdat hij geen zo groot huwelijksgoed kon aanbieden, als Adriël, (vs.19) voor Merab gegeven had: Is dat goed in uw ogen, de schoonzoon van de koning te worden, omdat ik een arm en verachtzaam, een gering man ben? Om dat te worden moet men een bruidsschat kunnen aanbieden, zoals voor een koningsdochter betaamt (Ex.22: 17).

25. Toen zei Saul: Zo zult gij tot David zeggen: De koning heeft geen lust aan de bruidsschat van u, maar aan honderd voorhuiden van de Filistijnen; hij heeft geen behoefte aan bezittingen, maar hij heeft aan deze lust, opdat men zich wreke aan de vijanden van de koning, en de Filistijnen verdelgd worden. Hij stelde zo'n eis, waaraan zo groot levensgevaar verbonden was, want Saul dacht David te vellen door de hand van de Filistijnen, daarom legde hij hem nu nog gevaarlijker valstrikken dan vroeger, toen hij hem zijn oudste dochter beloofde.

Volken, die de besnijdenis hadden, en zich altijd op hun voorrang boven de onbesnedenen beroemden, waren meermalen gewoon als overwinningsteken niet hun hoofden, maar een aantal voorhuiden van de strijdplaats mee te nemen; voornamelijk wordt dit van een Ethiopische volksstam, de Gallianen, verteld. Evenzo vordert Saul hier in plaats van 100 hoofden van verslagen Filistijnen 100 voorhuiden, onder voorwendsel dat het hem om de uitroeiing van deze onbesnedenen (17: 26), of om de eer van God en Zijn volk te doen was; in waarheid wil hij David noodzaken, zijn leven tot het uiterste op het spel te zetten, omdat het

veel gevaarlijker was deze prijs van de overwinning te behalen dan 100 hoofden van verslagenen van de strijdplaats mee weg te nemen. Behalve zijne arglistige boosheid tegen David misbruikt hij ook de naam van God..

Bovendien wist de wantrouwige Saul dan tevens, dat David geen Israëlieten, die hadden de voorhuid niet, maar waarlijk Filistijnen had gedood. Hij hoopte wellicht ook nog op een overval van andere Filistijnen, die de dood van de verslagenen zouden wreken, wanneer David aan het werk was, om aan het beding van de koning te voldoen..

27. Toen, hoewel de tijd nog niet verstreken was, maakte David zich op, die in vertrouwen op Gods hulp moed genoeg tot deze onderneming had, en hij en zijn mannen gingen heen en zij sloegen onder de Filistijnen tweehonderd mannen En David bracht hun voorhuiden en men leverde ze, als zegetekenen, de koning volkomen, 1) het dubbele van hetgeen hij bedongen had, opdat hij schoonzoon van de koning worden zou. Toen gaf Saul, die niet langer weerstand durfde te bieden, hem zijn dochter Michal tot vrouw.

a) 2 Samuel .3: 14

1) David handelde in het doden van de Filistijnen niet tegen de wetten van godsdienst en zedelijkheid, want degenen, die hij doodde waren vijanden van zijn land en werkelijk in oorlog met hem..

Hieruit blijkt de macht van God in het beheersen van de goddelozen en in het betomen van hun woede, ja, dat Hij hen als bij de haren vasthoudt. Want Saul had zich niet voorgenomen Michal, zijn dochter, aan David ten huwelijk te geven, toch scheen hij goed te keuren, dat David door haar bemind werd maar hij nam dat zoete van het huwelijk waar als gelegenheid om heimelijk een trouw dienaar te doden en het bloed van een onschuldige te vergieten. Maar dit waren van die listen, waardoor hij toch niet verder kwam. Want David moest komen tot de hoogste ere-ambten en schoonzoon van de koning worden en zijn eigen dochter ten huwelijk ontvangen..

29. Toen vreesde Saul nog meer voor David, als voor een onwelkome macht, waartegen hij zich niet kon verweren; en Saul was, of werd, voor David een vijand al zijndagen, 1) hoewel nu en dan nog een betere gezindheid bij hem ontstond (Hoofdstuk .19: 6; 24: 17vv.; 26: 16vv.).

1) De haat, die Saul reeds lang tegen hem koesterde, ging nu in openlijke vijandschap over. Saul kon het niet aanzien, dat alles David lukte, dat de Heere op bijzondere wijze Zijn welgevallen aan Zijn knecht betoonde, en hij zelf hoe langer hoe meer het moest ervaren, dat God van hem was geweken. In plaats van voor God in de schuld te vallen, gaat Saul hoe langer hoe meer tegen zijn treurige toestand in worstelen en dat worstelen van de ziel loopt niet uit in een bukken voor God, maar in een toenemende opstand tegen Hem..

30. Zo dikwijls als de vorsten van de Filistijnen uittrokken, om tegen Israël te strijden, zo geschiedde het, als zij uittrokken, dat David kloeker was, 1) dan al de knechten van Saul en

veel groter daden dan deze verrichtte; zodat zijn naam zeer geacht was, en het hem weinig moeite gekost zou hebben, wanneer hij met geweld zich van de troon meester had willen maken.

1) Hoe ongewoon is zo'n voorzichtigheid en trouw, voornamelijk onder mishandelingen en tergingen. Laat ons onderzoeken, of wij op dit gedeelte van dit voorbeeldig karakter, dat voor ons is, lijken. Gedragen wij ons voorzichtig en trouw op alle onze wegen? Is er geen zondig verzuim, geen onbezonnenheid van geest? Tegenstand en verkeerdheid van anderen kunnen geen verkeerde hartstochten in ons verontschuldigen, maar moeten ons nauwlettender maken en ijveriger in het betrachten van onze plicht..

De herderszoon moet nu de krijgsdienst leren; wat zou hij voor koning zijn, wanneer hij de wapens niet had kunnen roeren en niet geleerd had legers te bevelen? Aan het hof moest hij dat alles leren en nergens beter kon hij het leren. Zoals farao Mozes, zo moest Saul David tot een vorst helpen opvoeden; het koninklijk hof moest zijn school zijn, waarin hij voor zijn toekomst werd voorbereid. De éne school had hij nu doorlopen, nu zou een tweede volgen wel harder, maar niet minder heilzaam: de school van de droefheid. Zoals eens Jozef in Egypte eerst in de diepte moest neerdalen, voordat hij tot heerlijkheid kwam; zoals later Mozes, hoewel in alle wijsheid van de Egyptenaren onderwezen, toch nog, voordat de Heere hem kon gebruiken, veertig jaren in de stilte van de woestijn verkeren moest, zo zou het ook met David gaan, die toch van zichzelf zei (Psalm 18: 36): "Uw verootmoedigingen hebben mij groot gemaakt."

De tijd van David's vervolging door Saul, berekenen wij met Luther op 10 jaar, zodat volgens de eerder door ons gegeven chronologie de gebeurtenissen uit 15-18, in de jaren 1067 tot 1065 vóór Chr. moeten vallen; het meegedeelde in 19-31 in de jaren 1065-1055..

Reeds omwille van zichzelf had David de gedurige herinneringen nodig aan de afhankelijkheid van Hem, die in de hoogte en in het heiligdom woont en bij die, die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat hij zich niet zou verheffen op de bijzondere genade, die God hem bewees. Bovendien moest David gedurende duizenden jaren voor verdrukten en bedroefden van allerlei soort een troostrijk metgezel worden, en ook daarom mocht geen lijdensbeker onaangeroerd voor hem voorbijgaan. Door welke diepten van lijden heeft niet zijn weg geleid! Maar in die duisternis, die hem omgaf, viel het licht van de geopende hemel en op elke storm, die rondom hem woedde, volgde, tot bemoediging van al zijne navolgers op de kruisweg, een zacht en liefelijk geruis van goddelijke vertroosting. Zo werd hij gevormd, om voor alle bestreden zielen de harp speler te blijven, die hij eens voor Israël's koning geweest was, en tot op deze dag wordt het ondervonden, dat waar de tonen van zijn harp klinken en in de harten weerklinken, de schaduwen van droefheid en zwaarmoedigheid zich moeten verstrooien en moed en vreugde moeten terugkeren. Hoe menigmaal reeds hebben die Psalmen beproefde pelgrims van de Heere op hun wegen vol doornen nieuwe moed gegeven! Moge het hun verleend zijn, dit kostelijk werk in steeds grotere kringen te verrichten. Dat geve God!.

HOOFDSTUK 19.

DAVID GAAT, OM ZIJN LEVEN TE BEHOUDEN, OP DE VLUCHT.

I. Vs.1-7. Reeds is Saul in zijn haat tegen David zover voortgegaan, dat hij openlijk voor zijn omgeving en voor zijn zoon Jonathan als zijn doel te kennen geeft, de door hem gehate mededinger te doden. Jonathan nu geeft aan David van het voornemen van zijn vader niet alleen bericht, maar weet ook met de laatste een samenkomst buiten op het veld te houden en hem zo te stemmen, dat hij zweert van zijn voornemen af te zien, en David weer als te voren aan het hof kan verschijnen en zijn dienst verrichten.

1. Met al zijn pogingen had de koning David niet uit de weg kunnen ruimen. Hij voelde, dat het huwelijk met zijn dochter zijn mededinger nader tot de troon gebracht had. Daarom sprak Saul, wiens verborgen haat nu tot openbare vijandschap overging, tot zijn zoon Jonathan en tot al zijn knechten, om David te doden; hij deelde hun mee, dat hij dit voornemen had. Veel van zijn hovelingen nu door hun roddelen, versterkten de haat van de koning, om zelf zijn gunst te winnen; maar Jonathan, Sauls zoon, had groot welgevallen aan David, 1) zodat hij besloot de verlatene te helpen.

1) In Saul blijkt wel, dat men de mensen niet best kan vertrouwen, waar zij meestal èn onstandvastig èn trouweloos worden bevonden, ofschoon zij vriendschap huichelen en tonen. Want wij zien, dat David, die tevoren door Saul grootgemaakt was, en die zijn knechten liefhad en met eer behandelden, nu in haat èn bij Saul èn bij die knechten komt, zodat er plannen van moord tegen hem gesmeed worden, en dat nu niemand zijn mond opent, om hem te verontschuldigen. Alleen Jonathan, Sauls zoon, durft de zaak van de onschuldige en ellendige bepleiten, en houdt zijn verstand en de grootheid van zijn ziel. Waaruit blijkt, dat zulke mensen niet te vertrouwen zijn, wat David zelf, door de ervaring geleerd, zegt: "Vertrouwt de mens niet, in wie geen vertrouwen is". Maar David's geduld moge tot een aanbeveling zijn, dat men niet zijn geveinsde vrienden moet vertrouwen die, terwijl het fortuin gunstig is, aanhangen, maar wanneer men in zorg en moeite verkeert, de rug toekeren, wat zo dikwijls pleegt te gebeuren, maar dat wij al onze hoop op God alleen moeten stellen. Daarom indien Hij eenmaal ons in Zijn bescherming en hoede heeft genomen, laten wij er niet aan twijfelen, dat Hij zelf met ons is in onze moeite, en ons vrienden verschaft, die onze onschuld in bescherming nemen en ons tot hulp zendt, zoals Hij aan David Jonathan tot beschermer verwekte..

3. Maar ik zal morgen, wanneer hij wellicht reeds weer in betere stemming zijn zal, uitgaan uit de stad, en aan de hand van mijn vader staan op het veld, waar gij in de nabijheid in een schuilplaats zijn zal, en ik zal van u tot mijn vader spreken, en zal zien wat het zij, welke gezindheden en bedoelingen ik bij hem opmerk. Wat ik opmerk, dat zal ik u verkondigen, opdat gij weet, of gij hem weer kunt naderen of voor hem moet vluchten.

David hield zich natuurlijk niet zo nabij verborgen, dat hij het gesprek mede kon aanhoren, want een ontdekking van de zijde van Saul had zonder twijfel aan beide vrienden het leven kunnen kosten (20: 30vv.). Wel wilde Jonathan David in de nabijheid laten vertoeven, om

hem de uitkomst van de samenspreking te kunnen meedelen, zonder hem eerst met moeite te moeten opzoeken en daardoor de wederkerige betrekking te verraden. Deze geschiedenis kan voortreffelijk bij de verklaring van het 9de gebod gebruikt worden; aan de ene zijde de hovelingen van de koning, die valse getuigenissen spreken; aan de andere zijde de koningszoon Jonathan, die verontschuldigt, goede dingen spreekt en alles ten beste keert..

4. Zo sprak dan Jonathan de volgende morgen, nadat hij de koning was gevolgd en hem ontmoet had, goed van David tot zijn vader Saul; en hij zei tot hem, 1) terugkomende op hetgeen deze de vorige dag gesproken had (vs.1): de koning zondige niet tegen zijn knecht David door hem te doden, omdat hij tegen u niet gezondigd heeft en omdat zijn daden, zowel in oorlogs- als in vreedstijd voor u zeer goed zijn.

1) Jonathans voorspraak was ingericht met veel zachtmoedige wijsheid en hij betoonde een zonderlinge trouw jegens zijn vriend, door graag van hem te spreken, ofschoon hij zich in gevaar stelde, om zijn vaders ongenoegen hierdoor op zich te laden. Zulke vrienden vindt men zelden..

5. Want hij heeft, vooral toen hij het tweegevecht met de reus Goliath op zich nam, wat niemand anders in het gehele leger durfde ondernemen (17), zijn ziel in zijn hand gezet, zich in het grootste levensgevaar begeven (Richteren 5: 18; 9: 17), en hij heeft de Filistijn verslagen, en de HEERE 1) heeft, door de nederlaag van de gevreesde man en de daaraan verbonden overwinning op de Filistijnen, een groot heil aan geheel Israël gedaan; gij hebt het gezien, en gij zijt verblijd geweest (17: 55-18: 5); waarom zoudt gij dan tegen onschuldig bloed zondigen, David zonder oorzaak dodende?

1) Jonathan bezieet de zaak uit het juiste oogpunt. Wat David heeft gedaan, dat heeft God in en door hem gedaan. David is het instrument geweest, waardoor de Heere gewerkt heeft. Tevens wil Jonathan hiermee Saul waarschuwen, dat hij niet tegen een gewoon menskenkind als zodanig woedt, maar tegen iemand, die op bijzondere wijze de gunsteling van de Heere is..

6. Saul nu hoorde naar de stem van Jonathan, wiens woorden een diepe indruk gemaakt hadden op zijn hart, dat nog niet geheel voor de waarheid gesloten was; en Saul zwoer: Zo waarachtig als de HEERE leeft, hij zal niet gedood worden!1)

1) Waarom heeft Saul deze eed gedaan? Allereerst ook om bij Jonathan vertrouwen te wekken, dat David niet zou worden gedood, maar tevens om zichzelf door een eed te binden, van elke vervolging van David af te zien. Door de woorden van Jonathan was Saul op dit ogenblik geroerd en zag hij zijn verkeerdheid in. Hij neemt bij zichzelf voor, om van alle aanslagen op David af te zien en spreekt daarom de eed uit, opdat hij door vrees voor de straf op het overtreden van de eed gezet, zou worden weerhouden, pogingen aan te wenden, om David te doden. Wij zien hieruit dat Saul niet meer de kracht tegen de zonde bij God zoekt, maar bij zichzelf, maar ook daarom straks weer vervalt in hetzelfde euvel, en dan op erger wijze dan nu..

7. En Jonathan riep David, toen Saul weer naar huis gegaan was, en Jonathan gaf hem al deze woorden, die zijn vader gesproken had, te kennen; en Jonathan bracht, toen hij in de stad teruggekeerd was, David tot Saul, 1) en hij was weer, ten minste voor een korte tijd, voor zijn aangezicht als gisteren en eergisteren, hij verrichtte weer als voorheen zijn dienst aan het hof.

1) Dat was een dubbel goede daad van de zalige vredestitcher..

Dat intussen de vrucht van deze daad niet lang bleef, maar Sauls hart zo spoedig weer met nieuwe haat vervuld werd, daartoe droeg een partij van benijders en lasteraars, die zich aan het hof tegen David gevormd had (vs.1), het meeste bij. Deze was het dan ook, die later de koning steeds weer opzette en alle betere opwellingen van zijn hart onderdrukte (Psalm 7: 5). Men leze het morgenlied van David uit die tijd: Psalm 5.

II. Vs.8-17. Een nieuwe overwinning die David aan het hoofd van de koninklijke troepen op de Filistijnen behaalt, wekt opnieuw Sauls jaloezie zodanig op, dat hij in een aanval van razernij opnieuw zijn spies naar David slingert en deze alleen door Gods bewaring en een snelle wending aan de dodelijke worp ontkomt. Nu kan hij niet langer aan het hof van de koning blijven. Met hulp van Michal ontkomt hij ook uit zijn eigen huis, waarheen Saul zijn boden zendt, om het gedurende de nacht te bewaken. De verantwoording van Michal over haar list, waarmee zij haar echtgenoot behulpzaam geweest is, geeft zij met een voorwendsel dat haar, met haar onbekeerd gemoed, niet moeilijk is.

8. En er kwam opnieuw oorlog (14: 52); en David, die de koning het aanvoeren van de legerscharen opdroeg, trok uit en streed tegen de Filistijnen en hij sloeg hen met een grote slag en zijvluchtten voor zijn aangezicht.

10. Saul nu wilde, zoals wij reeds eerder bij zo'n aanval van woede gezien hebben (18: 11), met de spies David aan de wand pinnen, te hechten; maar hij (David) bemerkte tijdig genoeg het hem dreigende gevaar en ontweek van (Hebreeuws: maakte ruimte voor) het aangezicht van Saul; hij week uit de weg voor hem, die met de spies in de wand sloeg, die hij met alle kracht naar David slingerde. Toen vluchtte David, die God verzocht zou hebben, indien hij langer in de nabijheid van de koning gebleven was (1 Samuel 18: 11), en ontkwam naar zijn huis in diezelfde nacht; 1) daar wilde hij zich die nacht verborgen houden, omdat het reeds te laat was om nu nog verder te ontvluchten.

1) Deze lering behoren wij hieruit te trekken, dat van David gezegd wordt, dat hij week van het aangezicht van Saul en zijn heil in de vlucht zocht, dat met die vlucht echter in het vervolg vele bezwaren, zware beproevingen en een harde strijd begon. Laten wij echter opmerken, dat God de worp van Saul heeft afgewend, zodat toen hij David met de spies trachtte te doorboren, de worp tevergeefs was en in het voordeel van David veranderde tegen de bedoeling van Saul. Maar zo ook pleegt God, waar alles tegen ons geluk schijnt samen te spannen, ja, waar de dood als op de hielen zit, het alles tot heil van de zijnen en tot hun nut te veranderen, wat genoeg blijkt uit de bevrijding van David, die zeker heeft plaatsgehad naar Gods bestel, die ons leven in Zijn macht heeft, waarover Hij, zoals het Hem belijft, beschikt en wel zo, dat al schijnt elk schepsel tot ons verderf samen te spannen, en voor een ogenblik

de dood ons geheel en al op de hielen te zitten, deze ons toch niet kunnen schaden, dan voor zover God het toelaat..

12. En Michal liet aan een zijde van het huis, waar de wachters, wegens de duisternis, dit niet konden opmerken, David door een venster neer aan een touw, of in een mand (Joz.2: 15 Hand.9: 25) en hij ging heen en vluchtte en ontkwam (vgl. vs.18).

Zo moest de dochter van Saul, die deze aan David tot zijn val gegeven had, hem tot behoud dienen (Rom.8: 28). Op de toestand, waarin David zich toen bevond, heeft Psalm 59 betrekking. Uit deze Psalm blijkt duidelijk dat, wat toen de overhand bij hem had, niet was de vrees voor de dood, maar de heilige zorg voor de eer van zijn God, die door het lukken van de duivelse aanslag van zijn tegenstander een zware verdenking had ondergaan..

Wanneer ook wij niet meer zeker wonen, wanneer ons wel geen benden omgeven, maar moordenaars van onze geestelijke vrede onze ziel bedreigen, bijv. bekommernissen of vrees, of zorgen voor voedsel of kleding, of andere, zouden er dan ook voor ons touwen te vinden zijn, die ons uit de benauwdheid in de vrijheid kunnen brengen? Inderdaad zodanige zijn er, zij liggen voor ons gereed in de schatkamers van Gods woord. Het zijn de zekere toezeggingen en beloften van onze God. Beheersten wij het, deze in kinderlijk geloof aan te grijpen, zacht gleden ook wij uit elke gevangenis, wij kwamen uit de engte in de ruimte en ademden opnieuw vrij in geduld en hoop..

13. En Michal, die het ontvluchten van David zo lang mogelijk wilde verbergen, opdat hij intussen op een veilige plaats kon komen, nam een beeld, 1) en zij legde het in het bed, alsof David nog daarin lag, en zij legde een geitenvel, 2) een vlechtwerk van geitenhaar, op zijn hoofdkussen, en dekte het beeld met een kleed, een opperkleed (Ex 12: 34) toe.

1) Hebreeuws "terafiem" (Ge 31: 19). Misschien heeft Michal wel heimelijk een huisafgod bezeten, die zij raadpleegde, mogelijk evenals Rachel, wegens haar onvruchtbaarheid..

Sommigen menen, zoals de Joodse uitleggers Aben-Ezra en Abarbanel, dat de vrouwen gewend waren van hun mannen beelden te laten maken en Michals beeld zo een van David geweest zal zijn. Krummacher denkt, dat het een huisgod van de Filistijnen geweest is, die David als zegeteken uit de strijd met dat volk meegenomen zal hebben..

O.i. kan het niet anders dan een terafiem zijn geweest, een huisgod, die Michal, evenals Rachel, uit het huis van haar vaders had meegenomen..

2) Liever: netwerk van geitenhaar. Bedeksels van deze soort waren en zijn in het Oosten in gebruik om insecten te weren.

14. Saul nu, die zich waarschijnlijk bedacht had en zijn tegenstander nog in diezelfde nacht wilde laten gevangen nemen, zond boden, om David te halen. Zij dan zei: Hij is ziek, 1) en kan dus niet voor de koning verschijnen.

1) Zij voerde hen in de voorgewende ziekenkamer, toonde hun van verre door de deur de gedaante, die daar op David's veldbed lag, en fluisterde hun toe: Hij is ziek..

17. De koning raakte hierover buiten zichzelf, en liet aanstonds David's vrouw tot zich komen. Toen zei Saul tot Michal: Waarom hebt gij mij zo bedrogen, en hebt mijnvijand laten gaan, dat hij ontkomen is? Michal nu bediende zich van een noodleugen (Jos 2: 6), om zich uit haar verlegenheid te redden, en zei tot Saul: Hij (David) zei tot mij, toen uw boden (vs.11) het huis omsingelden en hij wilde ontvluchten: Laat mij gaan, waarom zou ik u doden? 1) Toen moest ik door de nood gedwongen hem laten gaan.

1) Men lette hier op de aard van de zonde van liegen. Wanneer men aan deze eenmaal toegeeft, neemt zij gestadig toe; de ene leugen sleept de andere, de kleinere de grotere tot zich. Michal sprak eerst een leugen, om haar man te redden (vs.13vv.), toen verviel zij in een schandelijke onwaarheid, om zichzelf in veiligheid te stellen. Veel liever had zij het voorbeeld van haar broeder moeten volgen en ter verdediging van haar mans onschuld vrijmoedig tot haar vader moeten spreken.

Hierdoor betoonde zij haar ongelovige vrees en haar wantrouwen op Gods macht en Voorzienigheid, alsof die niet genoeg geweest zou zijn, om haar tegen haar vaders vijandschap te beveiligen, zonder dat zij in het behoud van zichzelf op deze wijze voorzag..

Bovendien bracht zij ook nog David in gevaar, door hem voor te stellen als iemand, die haar wilde doden. Saul had deze leugen als aanklacht kunnen gebruiken, om David ter dood te doen veroordelen. De liefde van Michal voor David had veel zelfzuchtigs..

III. Vs.18-24. David vlucht naar Samuel en diens profetenschool te Rama. Wanneer Saul zijn verblijfplaats verneemt, zendt hij boden om de vluchteling gevangen te nemen. De boden, die te Najoth bij Rama een vergadering van profeten profeterende vinden, worden zelf door geestdrift aangegrepen, zo ook de tweede en derde groep boden, die Saul de eerste nazendt. Nu gaat de koning zelf op weg, hem overkomt hetzelfde. Reeds op het laatste gedeelte van zijn weg raakt hij, door de Geest van God, die over hem komt, buiten zichzelf en profeteert in Najoth, met afgeworpen kleed op aarde liggende, de gehele dag en de gehele nacht.

18. Zo vluchtte David, terwijl het zo even meegedeelde te Gibeon in zijn huis voorviel, en ontkwam (vs.12); en hij kwam tot Samuel te Rama, dat slechts een klein uur ten noorden daarvan lag, en hij gaf hem te kennen al wat Saul hem gedaan had, opdat hij van hem raad mocht ontvangen en vertroosting; en hij en Samuel gingen heen, en zij bleven te Najoth 1) in de daar gelegen woonhuizen van de profeten (1 Samuel 7: 2).

1) Najoth was de voorstad van Rama, waar de profeten en profetenzonen hun verblijf hadden. Daarheen vlucht David, omdat Samuel er zijn verblijf had, om hem om raad te vragen hoe hij verder moest handelen, en om bij hem troost te zoeken..

21. Toen men het Saul boodschapte, dat zijn boden uitbleven, en men na nadere onderzoekingen hem meedeelde, dat zij profeteerden, zond hij andere boden en die

profeteerden ook, zij werden eveneens, toen zij de vergadering van de profeten naderden, door die Geest aangegrepen; toen ging Saul voort en zond een derde groep boden, en die profeteerden ook. 1)

1) God heeft aldus hun hart en doel veranderd, dat zij niet slechts David niet hebben gevangen genomen, naar het bevel van de koning, maar daarentegen makers van de profeten zijn geworden. En God heeft dit bewerkt, om door de daad zelf getuigenis te geven, dat Hij de harten van mensen in Zijn macht en handen heeft, om ze naar Zijn wil te buigen en aan te drijven..

Het is duidelijk, dat die knechten van Saul in een extatische toestand zijn gebracht, door de bewerking van Gods Geest, zowel om hen daardoor te leren, dat zij tegen de bedoelingen van God ingingen, als zij het bevel van Saul opvolgen, als om te verhinderen, dat David gevangen werd genomen. Hoe hebben wij echter dit profeteren te denken? Het leek voor het uiterlijke geheel op het profeteren van Samuel en de ware profeten, maar toch ook hier moet van toepassing gebracht worden dat, wanneer twee hetzelfde doen, het altijd nog niet hetzelfde is. Want toch, wat Samuel en zijn profetenzonen deden, was omdat hun eigen wil zo was overgebogen door Gods Geest dat, als zij in die buitengewone toestand werden gebracht, zij ook met hun geheiligde wil de eer van God groot maakten, terwijl deze knechten van Saul het deden als tegen hun wil. Eigenlijk komt hun toestand in veel overeen met die van Bileam, die ook profeteerde, hoewel in de grond van de zaak tegen zijn wil, maar omdat de Geest van God het wilde. Wat wij hier hebben is feitelijk een bewijs van de macht van de Geest van God over die van de boze geest. Sauls knechten en straks ook Saul handelden geheel naar de wil en op aandrijving van de boze geest. Deze zette hen aan, om David gevangen te nemen, maar de Geest van God overwint..

24. En hij trok zelf ook, evenals de profeten, zijn kleren, zijn opperkleed of de mantel, uit en hij profeteerde zelf ook voor het aangezicht van Samuel, de leider van de profetenvergadering (vs.20), en hij viel zelfs, omdat de Geest van God hem nog krachtiger aangreep dan de anderen, bloot, dat is zonder opperkleed (Ex 12: 34) neer. Hij bleef in deze toestand van uiterlijke bewusteloosheid, omdat zijn gehele eigen leven door de macht van de goddelijke Geest onderdrukt was en tot een lijdelijke toestand gehecht was, die gehele dag en de gehele daaropvolgende nacht,

1) terwijl anders bij de profeten de extatische toestand nooit zo lang duurde. Daarom zegt men: Is Saul ook onder de profeten? Door deze gebeurtenis werd het spreekwoord, dat reeds vroeger ontstaan was, ten gevolge van het eerder gebeurde (10: 12), bevestigd.

1) Saul moest daardoor hevig bewogen worden en erkennen, dat hij niets tegen God kon doen, maar zo gevoelloos was hij, dat hij de hand van God niet heeft gevoeld. Want zelfs haast hij zich naar Najoth, wanneer hij ziet, dat hij door zijn boden bedrogen wordt. Hieruit blijkt, dat de goddeloze en gruwelijke mensen door geen waarschuwingen, door geen tastbare bewijzen, op de weg van redding gebracht kunnen worden, maar dat zij daarentegen meer en meer zich verhardten..

De Heere wilde juist Saul op het sterkst van Zijn macht laten voelen, omdat hij zich op het sterkst tegen de trekkingen van de goddelijke genade verzette om, ware het mogelijk, zijn harde hart te verbreken en onder de macht van de genade te buigen. Hoeveel herinneringen uit de oude tijd zullen hier bij de koning niet ontwaakt zijn; hoe zal Samuëls verschijning nog eens aan zijn hart hebben aangeklopt, of hij niet tot zichzelf wilde inkeren. Toen Saul na deze gebeurtenis toch in zijn opstand tegen God volhardde, werd hij aan het oordeel van de verharding overgegeven, en het demonische lijden, waaraan hij tot hiertoe onderworpen geweest was (1 Samuel 16: 14) werd verder bij hem tot een demonisch handelen, dat alleen op zeer voorbijgaande wijze, twee maal (24: 17vv.; 26: 17vv.), door een zedelijk beter ogenblik afgebroken werd. Hoewel wij met de Heilige Schrift geloven dat, wanneer men zich waarlijk aan de Heere Jezus Christus heeft overgegeven en men niet alleen geproefd en gesmaakt heeft de hemelse gaven, niet alleen de Heilige Geest is deelachtig geworden, maar de Heilige Geest ons leven geworden is (Hebr.6: 4vv.), men in de kracht van God bewaard wordt tot de zaligheid (1 Petrus. 1: 5) en niemand ons rukken kan uit de hand van de Vader (Joh.10: 28,29), zo spreekt de Schrift toch ook duidelijk van een opnieuw liefkrijgen van de tegenwoordige wereld (2 Tim.4: 10). Van zo'n afwijken, zo'n ontrouw is zeker nog een terugkeren mogelijk (Rom.11: 23 Openbaring .2: 5), hoewel dit gewoonlijk zeer moeilijk is. Bij verharding tegen de middelen van Gods genade komt de toestand van onbekeerlijkheid (Hebr.6: 4vv.), en hun, die de kennis van onze Heere Jezus Christus ontvangen hebben en de besmettingen van de wereld ontvlucht zijn, en in deze opnieuw ingewikkeld en door deze overwonnen worden, is het laatste erger dan het eerste (2 Petrus .2: 20vv.). Een dergelijke afval is een bewuste vijandschap tegen het reeds ondervonden heil en dringt noodzakelijk naar de zonde tot de dood, die geen vergeving vindt, tot de lastering tegen de Heilige Geest (1 Joh.5: 16 MATTHEUS.12: 31vv.).

De heiligen te Damascus werden bevrijd van de woede van de Saul van het Nieuwe Testament door een verandering van de Geest, maar die van een andere aard was. Menigeen heeft grote gaven, maar geen genade; zij mogen profeteren in de naam van Christus, maar zij zijn reeds door Hem verloochend..

Ware het in David's of Samuëls hart geweest, zo ware het nu in hun macht Saul te verderven. Dit is een edel blijk van de onschuld en trouw van David, van Samuel en de profeten; tevens is het een zeer heerlijk voorbeeld van de goddelijke zorg en de onmacht van menselijke boosheid tegen hen, die God bepaald heeft te bewaren..

Van Saul geldt hetzelfde als van zijn knechten. Alleen wordt hij nog sterker aangegrepen, opdat straks elke verontschuldiging hem ontnomen zou zijn. Het is hier als het ware de laatste strijd. Het is hier het laatste twisten van de Geest van God met de diepongelukkige koning. Van nu af aan, omdat hij uit dit geval niets heeft geleerd, zal de Geest van de Heere niet meer met Saul twisten. Aan het oordeel van de verharding wordt hij overgegeven, zodat wij ook straks lezen, dat de Heere hem niet meer antwoordde..

24. En hij trok zelf ook, evenals de profeten, zijn kleren, zijn opperkleed of de mantel, uit en hij profeteerde zelf ook voor het aangezicht van Samuel, de leider van de profetenvergadering (vs.20), en hij viel zelfs, omdat de Geest van God hem nog krachtiger aangreep dan de

anderen, bloot, dat is zonder opperkleed (Ex 12: 34) neer. Hij bleef in deze toestand van uiterlijke bewusteloosheid, omdat zijn gehele eigen leven door de macht van de goddelijke Geest onderdrukt was en tot een lijdelijke toestand gehecht was, die gehele dag en de gehele daaropvolgende nacht,

1) terwijl anders bij de profeten de extatische toestand nooit zo lang duurde. Daarom zegt men: Is Saul ook onder de profeten? Door deze gebeurtenis werd het spreekwoord, dat reeds vroeger ontstaan was, ten gevolge van het eerder gebeurde (10: 12), bevestigd.

1) Saul moest daardoor hevig bewogen worden en erkennen, dat hij niets tegen God kon doen, maar zo gevoelloos was hij, dat hij de hand van God niet heeft gevoeld. Want zelfs haast hij zich naar Najoth, wanneer hij ziet, dat hij door zijn boden bedrogen wordt. Hieruit blijkt, dat de goddeloze en gruwelijke mensen door geen waarschuwingen, door geen tastbare bewijzen, op de weg van redding gebracht kunnen worden, maar dat zij daarentegen meer en meer zich verhardden..

De Heere wilde juist Saul op het sterkst van Zijn macht laten voelen, omdat hij zich op het sterkst tegen de trekkingen van de goddelijke genade verzette om, ware het mogelijk, zijn harde hart te verbreken en onder de macht van de genade te buigen. Hoeveel herinneringen uit de oude tijd zullen hier bij de koning niet ontwaakt zijn; hoe zal Samuëls verschijning nog eens aan zijn hart hebben aangeklopt, of hij niet tot zichzelf wilde inkeren. Toen Saul na deze gebeurtenis toch in zijn opstand tegen God volhardde, werd hij aan het oordeel van de verharding overgegeven, en het demonische lijden, waaraan hij tot hiertoe onderworpen geweest was (1 Samuel 16: 14) werd verder bij hem tot een demonisch handelen, dat alleen op zeer voorbijgaande wijze, twee maal (24: 17vv.; 26: 17vv.), door een zedelijk beter ogenblik afgebroken werd. Hoewel wij met de Heilige Schrift geloven dat, wanneer men zich waarlijk aan de Heere Jezus Christus heeft overgegeven en men niet alleen geproefd en gesmaakt heeft de hemelse gaven, niet alleen de Heilige Geest is deelachtig geworden, maar de Heilige Geest ons leven geworden is (Hebr.6: 4vv.), men in de kracht van God bewaard wordt tot de zaligheid (1 Petrus .1: 5) en niemand ons rukken kan uit de hand van de Vader (Joh.10: 28,29), zo spreekt de Schrift toch ook duidelijk van een opnieuw liefkrijgen van de tegenwoordige wereld (2 Tim.4: 10). Van zo'n afwijken, zo'n ontrouw is zeker nog een terugkeren mogelijk (Rom.11: 23 Openbaring .2: 5), hoewel dit gewoonlijk zeer moeilijk is. Bij verharding tegen de middelen van Gods genade komt de toestand van onbekeerlijkheid (Hebr.6: 4vv.), en hun, die de kennis van onze Heere Jezus Christus ontvangen hebben en de besmettingen van de wereld ontvlucht zijn, en in deze opnieuw ingewikkeld en door deze overwonnen worden, is het laatste erger dan het eerste (2 Petrus .2: 20vv.). Een dergelijke afval is een bewuste vijandschap tegen het reeds ondervonden heil en dringt noodzakelijk naar de zonde tot de dood, die geen vergeving vindt, tot de lastering tegen de Heilige Geest (1 Joh.5: 16 MATTHEUS.12: 31vv.).

De heiligen te Damascus werden bevrijd van de woede van de Saul van het Nieuwe Testament door een verandering van de Geest, maar die van een andere aard was. Menigeen heeft grote gaven, maar geen genade; zij mogen profeteren in de naam van Christus, maar zij zijn reeds door Hem verloochend..

Ware het in David's of Samuëls hart geweest, zo ware het nu in hun macht Saul te verderven. Dit is een edel blijk van de onschuld en trouw van David, van Samuel en de profeten; tevens is het een zeer heerlijk voorbeeld van de goddelijke zorg en de onmacht van menselijke boosheid tegen hen, die God bepaald heeft te bewaren..

Van Saul geldt hetzelfde als van zijn knechten. Alleen wordt hij nog sterker aangegrepen, opdat straks elke verontschuldiging hem ontnomen zou zijn. Het is hier als het ware de laatste strijd. Het is hier het laatste twisten van de Geest van God met de diepongelukkige koning. Van nu af aan, omdat hij uit dit geval niets heeft geleerd, zal de Geest van de Heere niet meer met Saul twisten. Aan het oordeel van de verharding wordt hij overgegeven, zodat wij ook straks lezen, dat de Heere hem niet meer antwoordde..

HOOFDSTUK 20.

VRIENDSCHAP VAN JONATHAN EN DAVID.

I. Vs.1-11. Gedurende Sauls langdurige geestverrukking vlucht David van Najoth naar Gibeon en zoekt daar Jonathan op. Voor deze stort hij zijn bewogen hart uit en bidt hem naar de gezindheid van zijn vader onderzoek te doen bij gelegenheid van het feest van de nieuwe maan op de beide volgende dagen, en vraagt hem daarvan mededeling te doen. Jonathan belooft hem niet alleen alles, maar begeeft zich ook met hem naar buiten op het veld waar de beide vrienden hun wederkerig verbond vernieuwen, daarop met elkaar een teken afspreken, waardoor Jonathan, zonder verdenking op te wekken, aan zijn vriend te kennen zal geven, hoe de zaak bij de koning staat.

1. Toen vluchtte David van Najoth bij Rama, terwijl de koning nog in die toestand (19: 24) op aarde lag, en hij kwam te Gibeon, waarheen hij zich voor dat ogenblik om de toestand van de koning nog kon wagen, en hij zei voor het aangezicht van Jonathan, die hij aanstonds opzocht: Wat heb ik gedaan, wat is mijn misdaad en wat is mijn zonde voor het aangezicht van uw vader, dat hij mijn ziel zoekt. 1)

1) Uit deze en de volgende woorden blijkt duidelijk, dat David enigszins in een moedeloze en gedrukte toestand verkeert. Hij weet het wel, dat de Heere een machtige helper is, dat heeft hij ook nu weer ondervonden, maar geen ogenblik, weet hij, is hij zijn leven zeker. Wat krenkt hem echter vooral? Dat al zijn ijver voor het welzijn van Saul en het volk, betoond in zijn strijd tegen de Filistijnen, met zo'n zwarte ondank wordt beloond. David kan het niet hebben, dat hij, waar hij geheel onschuldig is, zo door Saul vervolgd wordt, als de grootste misdadiger. Uit die moedeloze toestand is ook te verklaren, dat hij niet alleen kracht zoekt bij Jonathan, maar ook tot een noodleugen de toevlucht neemt. David is de geloofsheld; de man naar Gods hart, maar ook in hem wordt het gedurig openbaar, dat de menselijke zwakheden hem niet vreemd zijn. Integendeel, dat ook bij hem gedurig de strijd tussen vlees en geest zichtbaar is. David kon door de trouw van zijn Verbondsgod zo hoog staan, maar hij wist ook van de afgronden van de ellende en van de moerassen van twijfel en moedeloosheid te spreken..

3. Toen zwoer David verder, hij bevestigde het met een eed, wat hem de beide vorige dagen overkomen was, en zei: Uw vader weet zeer goed, dat ik genade in uw ogen gevonden heb, dat gij mij bijzonder liefhebt, daarom heeft hij gezegd: Dat Jonathan dit niet wete, dat ik besloten heb David om te brengen, opdat hij zich niet bekommere. Hoewel gij er niets van weet, is het zoals ik u zeg, en zeker, zo waarachtig als de HEERE leeft, en uw ziel leeft (Ru 3: 13), er is maar als een schrede tussen mij en tussen de dood! 1) bij iedere tred, die ik doe, moet ik van uw vader de dood vrezen.

1) Soms zien wij dit, altijd is het zo en moeten wij op de dood bereid zijn. Maar hoewel de gevaren steeds dreigender worden, kunnen wij niet sterven, voordat het voornemen van God met ons volvoerd is..

Het was Gods besluit hem op de troon te plaatsen en niets kon dit verhinderen. God waakte over hem met vaderlijke tederheid. Maar Hij plaatste hem niet aanstonds in de bezitting van het koninkrijk; Hij leidde hem door vele moeiten. Hij mocht dan niet klagen over zijn lot, noch Gods zorg wantrouwen, maar kon voorwaarts zien met blijde verwachting naar de kroon, die voor hem was weggelegd..

Christenen! ook voor u is de kroon weggelegd. Vreest niet, al is de strijd zwaar en bang. Jezus leeft!.

Was aan David plotseling alle moed ontzonken? Dat zij verre! Maar hoe zou het hem onverschillig hebben kunnen zijn, of hij zijn leven onder de handen van een moordenaar verloor, of dat hij het in de dienst van God tot een God welgevallige prijs gaf. Tot het laatste was hij ieder ogenblik gereed, door Sauls slagen en zijn wens was over diens eigen hoofd en over het volk een onheil gekomen. Vergeten wij het bovendien niet, dat voor de gelovigen van het Oude Verbond de dood nog geen engel met de palm van de vrede was, als voor hen, die door het Evangelie weten, dat "het leven en de onsterfelijkheid aan het licht gebracht is"..

5. En David, wie er veel aan gelegen lag, voordat hij tot een bepaalde vlucht besloot, duidelijk te weten, of de aanslag ten gevolge van een nieuwe aanval van razernij had plaatsgehad, of dat Saul, na tot zijn verstand gekomen te zijn, in dezelfde woede zou voortgaan met vervolgen, zei tot Jonathan: Beproof de koning, hoe hij jegens mij gezind is. De gelegenheid biedt zich aanstonds aan. Zie, morgen is de nieuwe maan, 1) de tijd, dat de koning aan zijn hovelingen een feestmaal geeft, en dat ik zeker met de koning zou aanzitten om te eten; zo laat mij gaan, geef mij toestemming, dat ik mij van de koninklijke tafel verwijderd hou, en mij op het veld verberg tot aan de derde avond, wanneer het feest is afgelopen. Gedurende die tijd zal het wel blijken, hoe de koning jegens mij gezind is, wanneer gij wilt doen, wat ik u zeg.

1) Volgens de wet werden de dagen van de nieuwe maan, of de eerste van de maand, door een bijzonder offer geheiligd, (Nu 28: 15) waarbij de priesters op de zilveren trompetten bliezen. Hier vernemen wij, dat aan het hof van de koning een grote maaltijd was, en hier het feest nog de volgende dag werd voortgezet (1 Samuel 20: 19). Evenzo stelden sommige families of geslachten hun jaarlijks dankoffer op een dag van de nieuwe maan. Dit kon men toen, bij het verval van het hoofdheiligdom, niet op de plaats van de tabernakel (Deuteronomium 12: 4vv.) doen, men deed dit dan op verschillende plaatsen van het land, waar zich, zoals te Bethlehem, een altaar bevond (16: 2vv.)..

6. Indien uw vader mij gewis mist, en vraagt waar ik ben en waarom ik niet ter tafel gekomen ben, zoals hij zeker doen zal, 1) zult gij; zeggen: David heeft van mij zeer begeerd, dat hij tot zijn stad Bethlehem mocht lopen, want daar is op dit feest van de nieuwe maan een jaarlijks offer voor het gehele geslacht van de Perezieten (Num.26: 20), waartoe hij behoort (Ruth 4: 18vv.), en zijn oudste broeder Eliab, die aan het hoofd van de familie staat, heeft hem nog bijzonder daartoe genodigd (vs.29), zodat hij niet wegblijven kon. 2)

1) Het schijnt vreemd, dat na het voorgevallene (19: 9-24), David het noch zijn plicht acht, zich aan de tafel van de koning te bevinden en hij ook van Saul verwacht, dat deze naar hem zal vragen, alsof er niets was voorgevallen. Wat het eerste aangaat, herinneren wij aan de opmerking (1 Samuel 18: 10); wat Saul aangaat, zo had, zoals in 19: 1-7, Jonathan, zo nu de Heere Zichzelf tot een middel gesteld, om de koning met David te verzoenen. Nu was het noodzakelijk uit te zoeken, welke indruk de gebeurtenis uit 19: 23vv. in het hart van Saul had achtergelaten. Dat deze naar David zou vragen, was in elk geval te verwachten. Was hij nu weer verzoend, zo zou het hem zeker een behoefte zijn, aan David daarvan kennis te geven; was hij daarentegen nog met de vorige gedachten van moord vervuld, dan zocht hij zeker gelegenheid, om David in zijn nabijheid te krijgen, en rekende hij bepaald op deze gelegenheid, nu het de plicht van David, als van een koninklijk beampte, was aan de tafel te verschijnen..

2) Op te merken valt hier, dat David door enige zwakheid is overvallen, waar hij, voor zijn afwezigheid, het jaarlijks offer als voorwendsel gebruikt, wat echter niet zo was. En zo heeft hij tot een leugen zijn toevlucht genomen. Indien iemand herinnert, dat hij niemand heeft geschaad, dat hij niemand heeft willen bedriegen, dan is deze verontschuldiging niet voldoende. Want God bemint de waarheid, zodat, indien iemand tot een leugen de toevlucht neemt, hij tegen Hem een zware zonde pleegt. Waarom, ofschoon hij niets boos had gezegd en niemand over het onrecht hem aangedaan geklaagd, zijn leugen toch altijd is te veroordelen. Want God, altijd zichzelf gelijk, kan nooit veranderd worden, en bemint de waarheid, omdat Hij zelf de Waarheid is, waarom Hij alles, wat met Zijn Majesteit in strijd is, moet verafschuwen en veroordelen. Niemand kan daarom David's geveinsd voorwendsel verontschuldigen, maar liever moeten wij door dit voorval leren en in onze herinnering terugroepen, wat ons dikwijls in de Heilige Schrift wordt voorgesteld, dat ook de kinderen van God wel tot een goed einde komen, maar toch kunnen vallen en afdwalen. David stond wel op de rechte weg en had ook wel een gezicht op het doel, wat moest worden bereikt, n.l. dat hij God oprecht en zuiver moest dienen en op Hem en Zijn mededogen zijn vertrouwen stellen, kortom, vertrouwen op hetgeen hem door middel van Samuel was beloofd. Waarom de volmaaktheid van David in het oog vallend en bijna de engelen gelijk was, maar toch, er bleef iets menselijks in hem over. Waaruit wij moeten leren dat, ofschoon wij God niet met die vurige ijver kunnen dienen, zoals het behoort, wij daarom echter niet de moed moeten verliezen, maar liever naar onze krachten voortvaren en ondertussen erkennen, dat ook de beste van onze werken nog voor Hem onvolmaakt, ja, verwerpelijk zouden zijn, indien zij niet genadig werden aangenomen en geduld..

Zonder twijfel was het, zoals David hier zegt, dat zijn geslacht een jaarlijks dankoffer op de hier genoemde dag bracht; dat hij daaraan echter zou deelnemen en, zoals Jonathan (vs.29) daarbij voegt, door een bijzondere uitnodiging van zijn broeder genoodzaakt, daaraan moest deelnemen, en dit ook werkelijk wilde, is een noodleugen, want David wilde zich op het veld verbergen en volstrekt niet naar Bethlehem gaan. Waarom begeerde David de leugen van Jonathan? Wist hij niet, dat Jonathan moed genoeg had voor zijn vriend open en eerlijk met zij vader te spreken. En waarom bewilligde Jonathan in die leugen? Had hij niet zelf ondervonden, dat zijn openhartige en vrijmoedige taal de toorn van zijn vader overwonnen had? De Heere is genadig, Hij liet de leugen niet lukken, maar liet haar als een verpletterende

steen op het hoofd van de vriend terugvallen. Toen Jonathan de leugen voor zijn vader uitsprak, doorzag deze haar gemakkelijk en spoedig, Jonathan gaf zijn geveinsde rol op, en sprak met de vorige vrijmoedigheid tot zijn vader. Maar eenmaal door de leugen opgewekt, kon de vertoornde de tegenspraak van de waarheid niet verdragen; hij wierp zijn spies naar zijn eigen zoon, en werd met driemaal heviger toorn dan tevoren tegen David vervuld (vs.27vv.). Een dergelijk gevaar brengen zij op het hoofd, die een verbond in de Heere en voor de Heere gemaakt hebben, en toch buiten de Heere en Zijn gemeenschap gaan dwalen en met loze strikken van onwaarheid zich samen koppelen. Onze voorvaders verhaalden dat de duivel het bij geen maaltijd kon uithouden, waarbij zout op de tafel stond; zo kan de verzoeker geen gemeenschap schaden en verderven, wanneer het zout van waarheid en oprechtheid onder haar leden heerst; daarvoor vlucht hij..

Wij berispen het in David niet, dat hij met alle vlijt middelen in het werk stelde om zich te beveiligen; maar het betaamde hem het woord van God te geloven, en verzekerd te zijn, dat Saul niets tegen hem vermocht. Het geloof is niet om onze pogingen te weerhouden, maar om ons daartoe aan te moedigen en ons van een gelukkig einde zeker te doen zijn. Zijn wij terneergedrukt door een gevoel van schuld? Laat ons de belofte vasthouden dat Christus niemand uitwerpt, die tot Hem komt..

8. Doe dan barmhartigheid aan uw knecht, en doe niet alleen onderzoek naar uw vaders gezindheid jegens mij, maar maak die ook aan mij bekend, opdat ik ontvluchtte, zo het kwaad bij hem ten volle besloten is. Doe alzo, want gij hebt uw knecht in een verbond van de HEERE met u gebracht (18: 3vv.); maar is er een misdaad in mij, houdt gij mij voor de dood waardig, zo dood gij mij zelf, waarom zou gij mij toch tot uw vader brengen, 1) dat die mij doodde?

1) Hiermee wil David zijn onschuld betuigen, die aan Jonathan voldoende bekend was. Hij noemt het verbond een verbond van de Heere, omdat het als in de heilige aanwezigheid van God was gesloten. Het was een verbond voor heel het leven aangegaan en waaraan de dood alleen een einde kon maken. Het was een verbond door Jonathan, de koningszoon, gesloten, waar hij zich overtuigd hield, dat David een gelovig man was, en in de gunst van de Heere deelde. Daarom verzocht hij hem om, indien hij meende iets kwaads in hem gevonden te hebben, hem te doden, opdat hij zelf een einde maakte aan het verbond, met hem gesloten..

10. David nu zei tot Jonathan: Wie zal het mij te kennen geven, hoe uw vader over mij denkt, of, indien uw vader u wat hard antwoorde? 1) In zo'n geval toch zal uw vader u wel verhinderen zelf bericht te brengen, omdat hij wel weet dat gij mijn vriend zijt.

1) David spreekt hier het alleszins gewettigd vermoeden uit, dat Saul, wetende van de verhouding tussen Jonathan en hem, wel middelen zal in het werk stellen om te verhinderen, dat hij door Jonathan wordt gewaarschuwd..

12. En Jonathan zei tot David, toen zij buiten gekomen waren en wisten, dat zij alleen voor het aangezicht van de Heere waren: De HEERE, de God van Israël, 1) indien ik mijn vader

onderzocht zal hebben omtrent deze tijd, morgen of overmorgen, en zie, het is goed voor David, en ik dan tot u niet zende en voor uw oor openbare;

1) Jonathan roept eerst de naam des Heren aan en dan is hier de vertaling beter: O Heere, God van Israël! Calvijn tekent daarom ook hierbij aan: "Met deze woorden belijdt hij, dat God over hen beiden als rechter zit, en vervolgens verklaart hij daarmee, dat hij zich oprecht en getrouw zal houden, wetende dat hij met God deze zaken begonnen is en dat deze zijn Rechter is; en op zijn beurt vermaant hij David wederkerig aan zijn plicht." Jonathan verklaart daarom, dat hij geheel onder de indruk is van de aanwezigheid van God en van Zijn Alwetendheid. Hij zal volbrengen wat hij belooft, maar vraagt ook aan David om na te komen, wat hij van hem begeren zal. De grootheid van ziel van Jonathan is in de mensenwereld schier zonder weerga..

13. Alzo doe de HEERE tot straf voor zo'n ontrouw, kwaad aan Jonathan, en alzo doe Hij daartoe! Ik geef mij geheel aan Zijn straffende rechtvaardigheid over, dat Hij mij naar verdienste doe. Als mijn vader het kwaad over u behaagt, en voornemens is u om te brengen, zo zal ik het voor uw oor ontdekken, zoals ik u gezworen heb, en ik zal u laten vertrekken, dat gij in vrede heengaat, om een veilige schuilplaats te zoeken; En de HEERE zij met u, zoals Hij met mijn vader geweest is, toen Hij hem tot een vorst over Zijn volk zette. Dat de Heere het voornemen heeft u tot koning te maken in mijn vaders plaats, weet ik; maar ik voor mijn deel sta vrijwillig van alle aanspraak af. 1)

1) Dat David van zijn zalving door Samuel hem verteld heeft, of deze zelf in haar betekenis ten volle gekend heeft, wordt niet vermeld; daarom moeten wij aannemen, dat Jonathan zelf uit zo vele tekens heeft leren kennen, waarheen God het wilde leiden..

Met die woorden schijnt hij geheel en al de koninklijke waardigheid aan David af te staan, niet gedwongen, maar vrijwillig, omdat hij de overtuiging heeft, dat dit de wil van God is. De gehele macht van de koninklijke waardigheid staat hij aan David af, die het geslacht van Saul scheen te kunnen vorderen, alsof hij zeggen wilde: God heeft door Samuel geopenbaard, dat Hij van mijn vader het rijk zou afnemen, ziedaar, ik buig mij vrijwillig voor het besluit van God; aan mijn vader moge het bewind ontnomen worden, aan mij, zijn opvolger, kortom aan de gehele familie, gij, David, regeer gij, en behoud de gunst van de Heere, die tevoren op ons geslacht rustte. Waaruit voldoende blijkt, dat Jonathan niet zijn eigen belang op het oog had, maar zich geheel aan de wil van God onderwierp..

14. En zult gij niet, wanneer gij eens koning geworden zult zijn, indien ik dan nog leve, ja zult gij niet de weldadigheid van de HEERE aan mij doen, 1) dat ik niet sterf? Ik weet het, gij zult niet doen naar de gewoonte van de nieuwe heerser, die alle overgeblevenen van het vorige koningshuis doodt.

1) Hier plaatsen sommigen, zoals Keil e.a., in navolging van de Syrische en Arabische vertaling "een" en vertalen dan het volgende, en zo ik sterf, ook niet uw weldadigheid enz. Zo heeft Calvijn het ook opgevat. O.i. is echter de Statenvertaling beter, omdat het niet zelden de

gewoonte was bij de Oosterse volken dat, wanneer er een ander geslacht tot de troon verheven werd, het de leden van het vorige geheel en al uitroeide..

15. En niet alleen zult gij mij niet doden, ook zult gij uw weldadigheid niet afsnijden van mijn huis tot in eeuwigheid; wreek het op niemand van mijn huis, dat gij hem uitroeien zou, omdat mijn vader u kwaad heeft aangedaan, ook niet wanneer de HEERE een ieder van de vijanden van David van de aardbodem zal afgesneden hebben, 1) en ook mijn verblinde vader en zijn huis gevonnist zal hebben.

1) Jonathan legt niet uit zwakke toegevendheid, maar met mannelijke zelfverloochening kroon en scepter aan David's voeten, omdat hij weet, dat hij dit offer aan de allerhoogste Leenheer bracht, die Zich de alleenheerschappij over Israël voorbehouden had. Waar ter wereld vinden wij een zelfde voorbeeld van zelfverloochenende onderwerping onder het goddelijk raadsbesluit en van zo geheiligde vriendschap als dit? Men moet wel een kluizenaarsleven geleid hebben en zeker verre van de hoven van de "goden van deze aarde" zijn dagen hebben doorgebracht om zich te kunnen inbeelden, dat zelfs te midden van de Christenheid de Jonathanszielen meer dan uiterst zeldzame paarden zijn. Hoe menigvuldig zijn daar tonelen van de beklagenswaardigste aard! En het is niet nodig, dat het om een kroon te doen is, nee, slechts om het verkrijgen van een titel, een verhoging van rang, een ereteken, of welk ander menselijk gunstbewijs ook, heeft een wedrennen, een kleingeestige jaloezie, een ijverzuchtig indringen van de een boven de ander, zelfs tussen vrienden plaats. Ten smaad van het Evangelie ontbreekt het zelfs onder die afgunstigen niet aan de zodanige, die het uithangbord van rechtgelovigheid voor zich dragen en misschien zelfs in de priesterrok pronken. Hoe veroordeelt Jonathans voorbeeld dezen!.

Ware vriendschap rust op een vaste grondslag, zij is sterker dan de dood, en kan jaloezie en eigenbaat tot zwijgen brengen. Maar wie kan de liefde van Jezus begrijpen, die Zichzelf heeft gegeven tot een offer voor weerspannige, met schuld beladen zondaars? Wat een kracht en uitwerking behoorde dan niet onze liefde voor Hem, Zijn zaak en Zijn volk te hebben!.

16. Zo maakte Jonathan een verbond met het huis van David, omdat zij wederkerig trouw en barmhartigheid beloofden, zeggende: 1) Dat het de HEERE eise van de hand van de vijanden van David, al het kwaad dat zij hem aandoen!

1) Het woord "zeggende" staat niet in de grondtekst, men kan daarom het volgende ook voor een uitdrukking van de schrijver houden en lezen: "en de Heere heeft het ook van de hand van de vijanden van David geëist."

Deze opmerking is zeer juist. Grammaticaal is de invoeging van het woord zeggende niet te verdedigen..

17. En Jonathan ging voort met David te doen zweren, dat hij ook hem trouw zou blijven, omdat hij hem liefhad 1) en bij de drang van zijn liefde zich alleen kon tevreden stellen met de verzekering van even sterke en innige tegenliefde: want hij had hem lief met de liefde van zijn ziel 2) (18: 1,3).

1) Wel blijkt hier de trouw en hechte vriendschap van Jonathan en deze is wel te bewonderen. Want hij was de zoon van koning Saul, wiens naam en familie toen niemand dacht uit te roeien, tenzij misschien de vijanden, tegen wie hij toen oorlog voerde, n.l. de Filistijnen. Want bij het gehele volk had Saul geen enkele mededinger, geen bijzondere vijanden, geen die hem zo haatte, dat hij hem kroon en scepter niet graag liet behouden. En toch desalniettemin geeft Jonathan David de scepter over. Wat was dit nu? Dat hij erkende, dat David koning zou zijn, ofschoon hij op dit ogenblik zeer gejaagd en door velerlei dingen bezwaard was, zo zelfs, dat hij geen enkel ogenblik ergens veilig scheen, om van zijn leven verzekerd te zijn, zoals wij vervolgens zullen zien. Daarom, ofschoon David vluchtende was, gehaat en benijd door Saul, toch erkent en belijdt Jonathan hem als koning. Hoe kon dat, indien hij geen rekening hield met de goddelijke belofte, en, van de zekerheid ervan overtuigd, de onzienlijke dingen zich voor ogen stelde en ze omhelsde..

Jonathan bezwoer David bij zijn liefde, die teder en innig was, omdat hij hem met al de kracht van zijn ziel liefhad; dit is toch de bedoeling om hem en zijn kinderen genade te bewijzen. Omdat hij David innig liefhad, moet hij een beroep doen op diens weldadigheid om, als hij eenmaal koning zou zijn, hem na zijn dood, alsmede zijn kinderen de vrucht van deze vriendschap te doen ervaren..

2) De grootheid van zijn liefde deed hem denken, dat hij nooit te veel kon doen, om de vriendschap van David met alle geslachten te bevestigen, en deze deed hem wensen, dat niet alleen hij, maar ook de zijnen door hem geliefd mochten worden..

19. En als gij de drie dagen zult uitgebleven zijn, dus overmorgenavond, als het feest 1) geëindigd is, en ik u bepaald bericht over de stand van zaken geven kan, kom haastig af, en ga tot die plaats, waar gij u verborgen had ten dage van de handeling; kom tot dezelfde plaats, waar wij nu zijn, en blijf bij de steen Ezel.

1) De dag van de nieuwe maan was, zoals wij bij Num.28: 15 gezien hebben, geen eigenlijke feestdag met sabbatsrust; toch worden zij dikwijls genoeg bij de profeten naast de Sabbat vermeldde feestdagen, waarop handel en arbeid rustte, en die men voor godsdienstige verrichtingen afzonderde (vgl. 2 Koningen .4: 23). Nu vinden wij hier een dubbele feestdag; dit geeft ons aanleiding om aan de dag van de nieuwe maan van de zevende maand (Tisri), of aan de trompettendag te denken, waarvoor de wet (Num.29: 1-6 Lev.23: 23vv.) een verdubbeling van het offer van de nieuwe maan voorschrijft, benevens een geklank met de zilveren trompetten, in plaats van het gewone blazen op deze. Deze dag heeft geheel en al het karakter van de Sabbat en het ligt voor de hand, dat ook op de volgende dag de gewone burgerlijke werkzaamheden (Ex 31: 15) stilstonden. Gedurende beide dagen kon David zich ook op andere plaatsen verbergen; hij had geen ontdekking te vrezen, omdat op de velden geen arbeiders waren. Met de derde dag begonnen weer de werkdagen (de uitdrukking staat ook in Ezechiël.46: 1 voor werkdag in tegenstelling tot de Sabbat en de nieuwe maan), dan was er meer voorzichtigheid en een bijzondere schuilplaats voor David nodig, die Jonathan hem hier in de nabijheid van de steen "Ezel" aanwijst, opdat hij kon weten, waar hem te vinden, als hij het antwoord wilde brengen. Wat met dit woord bedoeld wordt kan niet juist bepaald worden. De Septuaginta heeft daarvan Ergab of Argab (= argob d.i. steenhoop,

Deuteronomium 3: 4) gemaakt en aan een natuurlijke grote steenmassa gedacht, waarin zich misschien een hol bevond; gewoonlijk echter leidt men de naam af van het Hebreeuwse asal = weggaan, en neemt men aan, dat de steen pas later die naam ontvangen heeft, omdat hier Jonathan en David van elkaar scheiden (vs.43), zodat alzo de uitdrukking moet verklaard worden: "afscheidssteen"..

23. En aangaande de zaak, 1) waarvan ik en gij gesproken hebben, zie, de HEERE zij tussen mij en tussen u getuige en rechter tot in eeuwigheid! wij willen getrouw houden wat wij gezworen hebben.

1) Dit heeft niet alleen betrekking op de laatste afspraak, omtrent het teken van de pijlen, maar op alles, wat zij besproken en elkaar beloofd hebben. De Heere wordt als getuige aangeroepen in het geval dat iemand het verbond mocht breken, opdat hij daarvoor door de Heere werd gestraft. Zo diep wortelt de vriendschap van Jonathan voor David, dat hij gerust de Heere als de Wreker van het verbond durft aanroepen, overtuigd dat hij in de kracht van zijn God het verbond zal houden..

II. Vs.24-43. Op de eerste dag van het feest van de nieuwe maan, als David bij de koninklijke tafel gemist wordt, gaat Saul de zaak met stilzwijgen voorbij, omdat hij zichzelf een verklaring daarvan geeft; als echter op de tweede dag David weer afwezig is en Jonathan Sauls onderzoeking volgens de afspraak beantwoordt, doorziet deze aanstonds het verbond met de vriend en slingert in hevige woede zijn spies naar zijn eigen zoon, omdat deze nu openlijk voor David optrad. Jonathan verlaat de tafel, zonder op die dag een bete te genieten. Op de volgende dag geeft hij door het afgesproken teken aan David bericht. De beide vrienden zien zich echter op dat ogenblik zo geheel vrij van ontdekt te zullen worden, dat zij nog eens aan elkanders hart liggen, voordat zij van elkaar scheiden, terwijl voor David de langdurige tijd van vluchten en omdwalen in het land begint.

24. David nu verborg zich, terwijl Jonathan naar Gibeon terugging, in het veld; en toen het nieuwe maan was en het gewone uur van de maaltijd was aangebroken, zat 1) de koning bij de spijze, om te eten.

1) Het aanliggen aan de tafel werd pas later gewoonte (Om 6: 4)..

25. Toen zich de koning gezet had op zijn zitplaats, ook ditmaal gelijk de andere maal, zoals hij gewoon was, aan de stede bij de wand, zoals nog heden bij de Oosterlingen de plaats in de hoek van de eetkamer voor de hoogste gehouden wordt, zo stond Jonathan, die tegelijk met zijn vader binnengetreden was en aan diens rechterzijde plaatsgenomen had, dadelijk weer op, 1) om liever een meer nederige plaats recht tegenover de koning (vs.33) in te nemen, en Abner, de veldoverste van de koning (14: 50; 17: 55vv. 14.50 17.55) zat aan Sauls zijde, en David's plaats werd leeg gevonden.

1) Waarom stond Jonathan op en verwisselde hij van plaats? Wij geloven, dat hij bedacht, hoe hij niet de erfgenaam van de troon zou zijn, volgens de raad en de wil van God, en hij zinnebeeldig voor het aangezicht van de Heere afstand van zijn aanspraak op de kroon wilde

doen. Iets van betekenis moet het in elk geval geweest zijn, anders had de Schrift die zaak niet vermeld. Dat Jonathan aan Abner de ereplaats bij de koning heeft willen overlaten, zoals verscheidene uitleggers menen, is niet te denken; wat bekommerde hij zich bij zijn gemoedsstemming om Abner?.

27. Het geschiedde nu de volgende dag, de tweede van de nieuwe maan, toen David's plaats weer leeg gevonden werd, zo zei Saul, 1) voor wie dit wegblijven onverklaarbaar was, omdat de door hem aangenomen omstandigheid daarvan niet weer heden de reden kon zijn, tot zijn zoon Jonathan: Waarom is de zoon van Isai noch gisteren noch heden tot de spijze gekomen?2)

1) Wanneer iemand zich verontreinigd had, mocht hij niet alleen niet aan een godsdienstige plechtigheid deelnemen, maar moest zich ook van een feestmaal onthouden. Daarom maakt Saul er geen melding van als hij de eerste dag David mist. Deze gedwongen onthouding duurde echter niet langer dan vierentwintig uur. Als daarom Saul David ook de volgende dag mist, begint hij argwaan te krijgen, en vermoedt, dat hij opzettelijk, vreemde voor de toorn van de koning, is weggebleven. Uit de gehele houding van Saul en uit zijn enigszins verachtelijke vraag; Waar is de zoon van Isai enz., en niet, waar is David, of mijn schoonzoon enz.? blijkt genoeg de gesteldheid van zijn hart omtrent David..

2) De koning is op zijn stoel gezeten bij het offerfeest, met een hart vol nijd tegen David. Reeds had hij zich moeten verzoenen en dan zijn gaven offeren; in plaats daarvan hoopte hij op dit feest David's bloed te vergieten. Wat een afschuwelijke zaak was het een offer met zo'n gemoed te brengen! (Spreuken 21: 27).

30. Toen ontstak de toorn van Saul tegen Jonathan, en hij zei tot hem: Gij zoon van de verkeerde in weerspanningheid! 1) die de verkeerdheid en weerspanningheid met de moedermelk ingezogen hebt. Weet ik het niet, dat gij de zoon van Isai tot uw vriend en bondgenoot verkoren hebt, en dit tot uw schande, en tot schande van de naaktheid van uw moeder? 2) Gij wilt hem in zijn zoeken naar het koninkrijk ondersteunen, alsof gij een bastaard was en niet het in wettig huwelijk verwekte erfgenaam van de troon.

1) In het Hebreeuws Ben-naawath hamardoth. Letterlijk: Zoon van een verkeerde van de weerspanningheid, d.i. zoon van een verkeerde en weerspannige vrouw. Zover gaat de euvelmoed van Saul, dat hij niet alleen Jonathan, maar ook zijn moeder beschimpt, en daarom eigenlijk ook zichzelf. Hij is een fanaticus geworden, die in zijn woede niet meer weet, wat hij zegt, en voor wie alle woorden goed genoeg zijn, als zij maar de tegenstander te dieper kunnen verwonden. Zover gaat de macht van de boze over Saul, dat hij niet meer een slachtoffer is, maar reeds werktuig, om, ware het mogelijk, de raad van God te verijdelen. Zelfs zijn eigen zoon wil hij liever doden, dan ook maar iets ten voordele van David horen..

Door de medebeschimping van de moeder wordt de beschimping voor de zoon des te groter..

Bij Oosterse volken is de ergste belediging kwaad van de moeder te spreken. Park verhaalt de uitdrukking van een Afrikaan: "Dood mij, maar vloek mijn moeder niet."

2) Niet Jonathan was de oorzaak van David's keuze en Sauls val, maar Sauls eigen zonde. Dit ziet Saul over het hoofd. Hiervoor zijn zijn ogen gesloten, of dat wil hij niet zien. Het gaat hem als iedere onbekeerde, die geen oog heeft voor de ware oorzaak van de ellende, n.l. de zonde. De eerste oorzaak ziet men voorbij en men zoekt naar een tweede tot schade van de ziel en tot oneer van God, de Heere..

32. Toen antwoordde Jonathan Saul, zijn vader, en zei tot hem, omdat hij nogmaals beproefde, zoals eerder (19: 4) tot zijn geweten te spreken: Waarom zal hij gedood 1) worden? Wat heeft hij gedaan, dat de dood waardig is?

1) Wij kunnen hieruit duidelijk opmaken, uit de kort uitgestoten woorden, dat Jonathan verontwaardigd is over zo'n haat en toorn van Saul tegen zijn boezemvriend. Saul heeft ook hem diep gegriefd door zulke woorden tegen hem te spreken als hij geuit heeft, maar dat ziet hij voorbij. Het is hem te doen, om voor het leven, in alle geval voor de onschuld van David op te komen, en niet zonder protest zal hij Saul laten volharden in zijn boosheid. Jonathan is hier een kostelijk voorbeeld, om te allen tijde op te komen voor het recht van de onschuldig vertrapten, om als in de kracht van God op te komen tegen alle geweld en willekeur, door wie die ook begaan wordt..

33. Toen schoot (18: 11) Saul, die door deze voorspraak in des te groter woede geraakte, de spies op hem, om hem te slaan. 1) Zo merkte Jonathan, dat dit ten volle door zijn vader besloten was, David te doden, en dus alle verdere middelen niet zouden baten.

1) Ofschoon Jonathan dit gevaar schijnt te hebben voorzien, toch was het voor hem een harde en zware beproeving waar hij ziet dat zijn vader zo op hem in woede en toorn uitvaart, dat hij de spies op hem richt om zijn zoon met eigen hand te doden, indien God de worp niet had afgewend, hoewel Saul van plan was om zijn zoon te doorboren. Hieruit mogen wij leren dat, indien wij door goed te doen in haat en verachting bij de mensen komen, wij echter geen berouw over onze weldaden behoeven te krijgen. Want Jonathan is ons tot een voorbeeld, die zeker hevig is aangedaan, toen hij zijn vader met zo grote woede tegen hem zag samenspannen en die toch daarom van zijn plicht niet is afgegaan..

34. Daarom stond Jonathan van de tafel op in de hitte van de toorn, en hij at op de tweede dag van de nieuwe maan geen brood, want hij was bekommerd om David, omdat zijn vader hem 1) gesmaad had, hem voor een de dood waardige kroonrover uitgescholden had.

1) Onder hem wordt niet Jonathan verstaan, maar David. Jonathan was bekommerd om David, want hij weet nu zeker dat hij door Saul gezocht werd. Hij wist nu, dat David vluchten moest, zou hij niet door Saul worden gevat beschuldigd worden van hem naar de kroon te steken, en daarom gedood. Zijn toorn was een edele verontwaardiging om het verschrikkelijk onrecht en de valse beschuldiging tegen David, door zijn vader, ingebracht..

38. Opnieuw riep Jonathan de jongen na om David tevens te kennen te geven, dat hij in allerijl moest vluchten, omdat het zeer slecht met hem stond: Haast u, spoed u, sta niet stil! De jongen van Jonathan nu raapte de pijl op, en hij kwam tot zijn heer.

Jonathan drijft de jongen aan, opdat hij geen tijd zou hebben hier en daar te kijken en zo David in zijn schuilplaats te ontdekken..

41. Toen de jongen heenging, reeds een goed eind op de weg naar Gibeon was, zo stond David op van de zuidzijde, uit de schuilplaats, die ten zuiden van Jonathan was, en hij viel op zijn aangezicht ter aarde (Ge 33: 3) om hem door dat diepe eerbewijs voor zijn trouwe dienst te danken, en hij boog zich driemaal; 1) en zij kusten daarop elkaar en weenden met elkaar), 2) omdat zij zo bewogen van hart waren, dat zij niet veel konden spreken, totdat het David geheel veel deed, 3) gevoelig voor de trouw, die hij van Jonathan ondervond.

1) Ongetwijfeld heeft David daarmee zijn innige erkentelijkheid willen betuigen voor de onschatbare diensten hem bewezen. Hij heeft toch in directe zin aan Jonathan het behoud van zijn leven te danken voor deze keer..

2) Woordelijk: "Zij beweenden elkander". Ten bewijze van hun trouwe vriendschap gedacht de één bovenal aan het leed dat de ander te wachten stond.

3) D.i. totdat hij luid begon te wenen. Wat zal er op dat ogenblik niet in David's ziel zijn omgegaan? Hij, de aanstaande koning van Israël, van Gods wege daartoe gezalfd, en nu een balling, die omwille van zijn leven moet vluchten, scheiden van de vriend, met wie hij zich zo innig verbonden voelde, en die hij wellicht nooit meer zal terugzien. Elk bewijs van voorspoed, elke overwinning heeft er steeds toe bijgedragen, om Sauls haat op te wekken en te vermeerderen. Geen ogenblik en nergens is hij meer veilig voor de hand van Saul. Waarlijk, indien zijn vertrouwen niet geweest was op de Heere Heere, hij zou in al zijn nood en ellende zijn vergaan. Voor hem begint nu een leven vol beproevingen, maar waardoor ook zijn geloof geoefend zou worden. Wel zou dat geloof soms dreigen schipbreuk te lijden, maar David zou het ervaren, dat de Heere hem uit alle benauwdheden zou redden. Het water zou wel tot aan de lippen komen, maar zijn Verbondsgod zou ervoor zorgen, dat hij straks op bijzondere wijze de Heere zijn Helper zou mogen noemen..

42. Toen zei Jonathan tot David: Ga in vrede, waarheen God u leiden zal! Hetgeen wij beiden in de naam van de HEERE gezworen hebben, zeggende: De HEERE zij getuige en rechter tussen mij en tussen u, en tussen mijn nageslacht en tussen uw nageslacht, dat zij en blijve tot in eeuwigheid! 1)

1) Jonathan beëindigt de zin niet (want er had nog moeten volgen: "dat blijve zo), zo aangedaan en geroerd is hij. Hij kan niet meer spreken, zijn stem stekt hem in de keel. Het is ook genoeg. Zij begrijpen elkaar volkomen..

43. Daarna stond hij (David) op en ging heen, en Jonathan kwam in de stad Gibeon.

Indien wij David's oefenschool en zijn beproevingen naarstig overwegen, dan is het zeker, dat wij niet zo week en verwijfd moeten zijn in het verduren van de tegenspoeden als wij gewoon zijn. En wanneer God ons door verschillende verliezen en harde slagen wil oefenen, moeten wij niet slechts niet de moed laten zinken, maar met steeds vuriger gebeden tot Hem de

toevlucht nemen, opdat Hij ons een onwrikbare standvastigheid schenke, zoals aan David, en moeten wij onze zwakheid des te meer bewust zijn, want het gebeurt, dat zelfs de gemoederen van de dappersten bij de lichtste gevaren aan het wankelen worden gebracht en de eerste poging terstond schipbreuk lijdt, tenzij wij door de kracht van Gods Geest worden ondersteund en bekrachtigd..

HOOFDSTUK 21.

DAVID HONGERT, VLUCHT EN HOUDT ZICH ALS EEN KRANKZINNIGE.

I. Vs.1-9. David neemt aanstonds zijn toevlucht tot de hogepriester Achimelech te Nob; omdat deze hem tegemoet komt met grote verwondering, dat de schoonzoon van de koning alleen reist verbergt hij de eigenlijke toedracht achter het voorwendsel, dat hij een geheime opdracht van Saul ten uitvoer moet brengen, en om die reden zijn begeleiders buiten de stad achtergelaten heeft. Hierop weet hij Achimelech over te halen, dat deze hem vijf van de weggenomen toonbroden mee op de weg geeft, benevens het zwaard van Goliath, dat bij het heiligdom bewaard werd.

1. Toen kwam David, nadat hij van Jonathan gescheiden was (20: 43) te Nob 1) (= voorzeggig) (2 Samuel .21: 16 Jes.10: 32 Nehemia 11: 32), waar in die tijd de tent der samenkomst maar zonder de ark van het verbond stond (Jos 18: 1), ongeveer ruim één uur zuidoostelijk van Gibeon (22: 19), tot de hogepriester Achimelech 1) (= broeder van de koning), om vooreerst bij deze toevlucht te zoeken, en bij hem over zijn verdere vlucht door de Urien en Tummim raad te vragen. En Achimelech kwam bevende David tegemoet, om hem te begroeten, want hij vreesde dat dit onverwachte bezoek van de schoonzoon van de koning in zo'n haast en zonder enige begeleider niets goeds te betekenen had, en hij zei tot hem: Waarom zijt gij alleen, en geen man met u?

1) Volgens de gewone opvatting is deze Achimelech dezelfde als de in 14: 3 vermelde Ahia, zodat de naam Achimelech, d.i. broeder of vriend van de koning, van God, de onzichtbare koning, slechts een andere vorm zou zijn voor Ahia, d.i. broeder of vriend van de HEERE. Wij menen echter, dat Ahia ten tijde van onze geschiedenis reeds gestorven was en zijn broeder Achimelech in zijn plaats als hogepriester gekomen was (1 Samuel 2: 31); want tussen de gebeurtenis in 14 en die in dit is een tijdruimte van 10-12 jaar..

De reden, waarom David allereerst naar Nob gaat, kan geen andere zijn, dan om de mond van de Heere om raad te vragen, omdat daar de hogepriester woonde. Wellicht ook om bij laatstgenoemde hulp en raad te zoeken. De houding van Achimelech doet David echter veranderen van plan. Van deze bevende en vrezende man heeft hij niets te verwachten. Hij zal voor hem de Heere niet om raad vragen, als David hem meedeelt, dat hij voor Saul is vluchtende, omwille van zijn leven. Hij zal hem dus alleen maar vragen om levensmiddelen en daarom stelt hij; de zaak anders voor dan zij is en maakt gebruik van een noodleugen..

Op dit ogenblik is het met de tederheid van het geweten van David enigszins gedaan. In plaats van zijn vertrouwen op de Heere te stellen, verwacht hij het van de bergen en de heuvelen van de aarde..

2. Die vraag van schrik maakte op David de indruk, dat hij bij de man, die zo angstig voor zichzelf was, bezwaarlijk hulp zou vinden, wanneer hij zich bekend maakte als vluchtende voor het aangezicht van de koning. En David, zich weer (20: 5vv.) van een noodleugen bedienende, zei tot de priester Achimelech: De koning heeft mij een zaak bevolen, die in het

geheim moet volbracht worden, en zei tot mij: Laat niemand iets van de zaak weten, waarom ik u gezonden, en die ik u geboden heb, daarom kom ik in zo'n haast en zonder enig geleide; de jongelingen nu, die mij vergezellen, heb ik de plaats van zo'n te kennen gegeven,

1) heb ik op een plaats, die ik u niet mag noemen (Ru 4: 1), achtergelaten, om alle opzien te vermijden.

1) Vroeger zagen wij David zo versierd met de uitstekende gave van Gods Geest, dat hij de bewondering van allen gaande maakte, nu in waarheid door zwakheid gevallen en in gevaar verkerende, zien wij, dat hij zich niet anders dan door een noodleugen weet te beveiligen. Des te ijveriger hebben wij God te bidden, dat Hij zelf ons besture en Zijn Geest ons in moeilijke en dubbelzinnige zaken raad geve en wel zo, dat hoe ook de beproevingen toenemen, wij nooit met onze tong mogen zondigen..

3. En nu, omdat ik mij in allerijl op weg heb begeven en mij en mijn geleiders niet van levensmiddelen voorzien heb, en ik niet bij anderen daarom vragen kan, zonder nieuwsgierigheid op te wekken, voorzie gij mij daarvan. Wat is er onder uw hand? hoeveel hebt gij? Geef mij bij voorbeeld vijf broden in mijn hand, of wanneer gij zoveel niet bezit, geef wat er gevonden wordt. 1)

1) In waarheid wilde David zichzelf voor meerdere dagen van spijs voorzien, omdat hij niet wist, wanneer hij weer gelegenheid zou hebben, om in het bezit van levensmiddelen te komen..

Werkelijk is hij door enige jongelingen vergezeld geweest, die hij buiten Nob achtergelaten had (MATTHEUS.12: 3vv. Mark.2: 25vv.)..

De uitkomst van deze geschiedenis (22: 6vv.) bewijst het hoogst verderfelijke van de noodleugen, zoals zo velen in het Oude Testament zich die veroorloofden (Genesis12: 11vv. 12.11), hoewel telkens de uitslag die veroordeelde..

5. David nu, die hier volle verzekerdheid kon geven, omdat hij reeds 3 of 4 dagen op de vlucht was (19: 18vv. \), antwoordde de priester, en zei tot hem: Ja trouwens, hierin is geen bezwaar, de vrouwen zijn ons onthouden geweest gisteren en eergisteren, toen ik uitging, en de vaten 1) van de jongelingen, hun kleren en alles wat zij bij zich hebben, zijn heilig, omdat reeds zo lang geen aanraking met de vrouwen heeft plaatsgehad (Lev.15: 17); en het is enigerwijze gewoon brood, te meer omdat heden ander in de vaten2) geheiligd zal worden.

1) Het Hebreeuwse woord werktuig, vat, hetzelfde als het Griekse skeuov, wordt niet zelden van de personen, van hun lichamen gebruikt (Jes.13: 5 Jer.50: 25; 1 Petrus .3: 7.

2) In het Hebreeuws staat er letterlijk: "Is deze weg onheilig, zo wordt zij toch heilig door het werktuig." Onze Statenvertalers hebben het laten slaan op het brood. Ons inziens wil David hier dit zeggen, want wij moeten hier de letterlijke vertaling houden: Is ook al de weg, waarop wij op dit ogenblik wandelen, n.l. het doel waartoe wij zijn uitgezonden, niet goed, ik ben niet alleen een afgezant van de koning, maar ook de Gezalfde van de Heere, de toekomstige

koning, die in nood wel van dit brood mag eten. Hoe het echter ook zij, èn door de uitbreiding van de Statenvertalers èn door onze vertaling komt het uit, dat David Achimelech wil overreden, om over zijn bezwaren heen te stappen en hem het begeerde brood te geven..

Onder werktuig hebben wij hier te verstaan de persoon van David zelf. Lange, in navolging van Thenius en Erdmuller, is van mening, dat door werktuig of vat niet David, maar de hogepriester moet worden verstaan in de zin van, al is de zaak op zichzelf niet goed, wanneer de priester het doet, als drager van het ambt, dan mag het geschieden. Deze verklaring bevalt ons echter niet. Wij kunnen niet anders zien, of David heeft met het vat of het werktuig zichzelf op het oog gehad. Als de Heere Jezus Christus deze plaats aanhaalt tegen Zijn vijanden, dan wil de Heere ook hierop wijzen, dat de nood het bij David vorderde. David zondigde dan ook niet, omdat hij de toonbroden at, maar omdat hij zich van een noodleugen bediende..

6. Toen a) gaf de priester zonder bedenking hem dat heilige brood, vijf van de weggenomen toonbroden, omdat er, zoals in vs.4 reeds gezegd is, geen brood was dan de toonbroden, 1) die van voor het aangezicht van de HEERE weggenomen waren, waar zij zeven dagenlang gelegen hadden, en van waar zij op de morgen van de laatste Sabbat weggenomen waren, opdat men er het warm brood legde, volgens de bepaling (Lev.24: 8), ten dage als dat weggenomen werd.2)

a)MATTHEUS.12: 3 Mark.2: 25 Luk.6: 3

1) De toonbroden lagen eigenlijk uitgespreid voor de Heere, die bij de ark van het verbond aanwezig was en deze tot Zijn troon had (Ex.25: 30); de ark bevond zich echter toen niet in de tabernakel, maar nog te Kirjath-Jearim (1 Samuel 7: 1). Intussen bleef toch, ondanks het tijdelijk verval van het heiligdom, een geregelde godsdienst voortduren, zoals die in de wet bepaald was, zoals uit het volgende vers blijkt..

2) Uit deze en andere geschiedenissen (2 Samuel .3: 27; 20: 10; 13: 13; 14: 11 men dat de koningen, priesters en oversten dikwijls in de wet hebben ingegrepen, waar geloof en liefde het eisten, dat deze dus over de wetten heersen, en die in hun macht hebben. Omdat toch alle wetten tot geloof en liefde moeten leiden, mag geen van deze in aanmerking komen, waar zij geloof of liefde in de weg staan..

7. Daar was nu, zoals wij hier, om hetgeen in (22: 6vv.) zal worden meegedeeld, reeds willen opmerken, een man van de knechten van Saul, op dezelfde dag, toen Achimelech op de tevoren beschreven wijze met David handelde, opgehouden voor het aangezicht van de HEERE, in de tot het heiligdom behorende ruimte (1 Samuel 3: 2), misschien omdat hij van melaatsheid verdacht werd (Lev.13: 4vv.); en zijn naam was Doëg (= vreesachtig), een Edomiet, 1)de machtigste onder de herders, die Saul had, de opziener over Sauls herders (Genesis47: 6). Deze hoorde uit zijn verblijfplaats alles aan, wat er gesproken werd en verraadde het later aan de koning.

1) Dat Doëg een proseliet geweest is en tot de plechtigheden, die voor zijn opname in Israël's volksgemeenschap nodig waren, bij het heiligdom was, wordt wel door veel verklaarders aangenomen, maar is volgens de bepaling in Deuteronomium 23: 7,8 niet waarschijnlijk..

9. Toen zei de priester: Het zwaard van Goliath, de Filistijn, die gij sloeg in het eikedal, 1) hebt gij vroeger tot het heiligdom gebracht als een geschenk voor den Heere (17: 54), zie, dat is hier, gewonden in een kleed, en zorgvuldig bewaard in de kamer, waar de hogepriesterlijke klederen hangen, achter de Efod (Ex.28: 6vv.): indien gij u dat nemen wilt, zo neem het, want hier, in de tent der samenkomst, is geen ander dan dat. David nu zei: Er is zijn gelijke niet, geen ander heeft voor mij zo grote waarde en zo hoge betekenis, als dit, geef het mij. En Achimelech gaf het aan David.

1) Is het niet, alsof God, de Heere, Zijn knecht, die op de dwaalwegen van twijfmoedigheid geraakt was, onzichtbaar na wandelde, om hem weer genadig terecht te brengen? Wat ware meer geschikt, om David te herinneren aan hetgeen, waarvan hij vervallen was, en hem tot het kinderlijk, vast geloof terug te roepen, dan juist het zwaard van de Filistijn? dan de woorden van Achimelech: "die gij sloeg in het eikedal?" Leefde dan die God niet meer, die Zijn geliefde uit den muil van de leeuw en van de beer, en uit de hand van de reus gered had? Maar bij het zien van het zwaard, dat zo luide de nietigheid van alle vleselijke hulp predikte, raadde David's eigen hart, in plaats van de terugkeer, het toevlucht nemen tot de Filistijnen (vs.10vv.), die vijanden van God en Zijn volk aan. Wij zien, het ongeloof groeit spoedig aan, daarom ontstaat ook spoedig de leugen (vs.13)..

Eens had onze held genoeg aan een slinger; nu vraagt hij om een zwaard, dat zelfs die niet hielp, voor wiens reuzenvuist het gesmeed was; hij noemt het een zwaard zonder gelijke, alsof de overwinning aan een wapen verbonden was, en niet alleen aan de arm van de Heere. Arme David! Maar geduld; de Heere zal hem wel weer op de juiste plaats weten te brengen..

II. Vs.10-15. Van Nob vlucht David zuidwestelijk naar Gath, een ongeveer op 6 mijl afstand gelegen stad van de Filistijnen; daar wordt hij echter spoedig door de hovelingen van de koning Achis als Israël's meest gevierde held en als de gevaarlijkste vijand van de Filistijnen erkend en voor de koning gebracht. In zijn wanhopige toestand beproeft hij zich daardoor te redden, dat hij zich waanzinnig houdt. Werkelijk gelukt hem de list, want Achis laat de vermeende razende wegvoeren en over de grenzen van zijn land brengen.

10. En David, met brood en het zwaard van Goliath voorzien, maakte zich op van Nob, en vluchtte op die dag van het aangezicht van Saul. Bij Achimelech, die bij de eerste begroeting een zo grote vrees geopenbaard had, had hij geen schuilplaats durven vragen, daarom vluchtte hij buiten Israël, en hij kwam tot Achis, 1) de koning van Gath (Jos 13: 3), in wiens gebied hij hoopte voor zijn vervolger bewaard te zullen blijven.

1) Tot Achis zelf begaf zich David wel niet, maar hij vluchtte slechts in zijn rijk, daar hij erop rekende, dat de Filistijnen bestendig op de voet van oorlog met Saul stonden, en deze dus hem, een door Saul vervolgte vluchteling, niet zouden tegenstaan. Dat men hem voor de overwinnaar van Goliath zou herkennen en voor degene, die hun nog menige andere

nederlaag had toegebracht, daaraan dacht hij in zijn angst even zo min, als daaraan, dat Gath toch de geboorteplaats van Goliath was (17: 4), en hij het zwaard van de reus aan zijn zijde droeg; persoonlijk was hij de Filistijnen niet bekend en sinds de tweestrijd in het eikedal was er zeker meer dan een jaar verlopen; daarop vertrouwde hij..

Hieruit blijkt wel, wat een zware vervolging David ondergaan heeft, waar hij nergens anders bescherming weet, dan bij de doodsvijanden van de kerk van God. Want toentertijd waren de Israëlieten in aanhoudende oorlog met de Filistijnen gewikkeld, zoals wij hebben gezien en verder zien zullen, en David had reeds gedurende enige tijd aan het hoofd van legerbenden gestaan en goed succes tegen de Filistijnen gehad. Want Saul had hem dikwijls aan gevaar blootgesteld, en bij wijze van spreken, ter slachtbank gezonden. Maar God had hem een gelukkige en gemakkelijke overwinning over zijn vijanden, tot grote smart en verontwaardiging van Saul, gegeven. Zodat het niet twijfelachtig is, of hij had de gruwelijkste en dodelijkste haat van de Filistijnen tegen zich gaande gemaakt, en voornamelijk door die uitstekende en roemwaardige daad, toen hij Goliath had verslagen en gedood. Waarom het wel een teken is, dat hij in de grootste ongelegenheid verkeerde en als het ware twijfelde aan zijn behoud, en meende, dat zijn leven aan een zijden draad hing, waar er voor David geen andere plaats van behoud over scheen, dan zich te geven in de handen van de vijanden, terwijl hij toch niets anders kon verwachten, dan de vreselijke wreedheid en woestheid van de Filistijnen tegen zich gewaar te worden. Hieruit blijkt wel, dat door de Heere het geloof en het geduld van David tot op het hoogste is beproefd. Waarvan de kennis voor ons heden ten dage wel noodzakelijk is, opdat wij geduldig zijn in het verduren van de tegenspoeden, die de Heere ons zendt..

11. Maar de knechten, 1) de hovelingen van Achis, die, evenals alle koningen van de Filistijnen, ook de erenaam Abimelech, d.i. koningsvader, voerde (Psalm 34: 1 en "Ge 26: 1) herkende de vluchteling, en zeiden, toen zij hun koning de zaak meedeelden, en toestemming vraagden tot gevangenneming, tot hem, tot Achis: Is deze niet David, de koning van het land, die in Israël nog meer betekent dan de koning zelf? Zong men niet van deze in de rijen, bij gelegenheid van het feest van de over ons behaalde overwinning (18: 6), zeggende: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden?

1) David is niet in de weg van God, wanneer hij vlucht tot de ervijanden van zijn volk en van zijn God. Al meent hij, dat de Heere hem daar zal beschermen, toch zal hij ervaren, dat de Heere de kromme wegen van zijn kinderen niet goedkeurt, maar ook aan de andere zijde, dat de trouw van de Heere door de trouweloosheid van zijn kinderen niet wordt teniet gedaan. Want toch spoedig merkt hij, dat zijn leven ook daar gevaar loopt, omdat zij hem herkennen als de overwinnaar van Goliath en als de machtigste veldheer van Saul. Toch zou zijn tijdelijk leven gespaard worden, hoewel hij aan zijn geloofsleven schade zou lijden door de list, die hij aanwendt, om weer vrij te komen. Als echter later David ook dezen zijn weg overdenkt en (Psalm 34) zijn redding bezingt, heeft hij het verstaan, dat de Heere hem gered heeft en hem het leven heeft geschonken..

12. En David legde deze woorden in zijn hart; het viel hem, toen de knechten van de koning hem grepen, zwaar op het hart, dat men hem herkend had, en hij was zeer bevreesd 1) voor

het aangezicht van Achis, de koning van Gath, tot wie men hem nu zou heenvoeren, omdat hij wel kon voorzien, dat hem daar niets goeds wachtte.

1) In de angst van zijn ziel, die David op de weg naar Achis uitstond, nam hij zijn toevlucht tot gebed en werd hij aldus zijn angst meester, getuige de 56ste Psalm, die op dezen zijnen toestand betrekking heeft en aan het slot zowel als in de derde strofe (vs.5,12) de belijdenis bevat: "Ik vertrouw op God, ik zal niet vrezen, wat zou mij de mens doen?" In deze Psalm ziet hij de hulp van God zo vertrouwend tegemoet, dat hij de Heere reeds voor de redding dankt, voor zij nog aanwezig is (vs.12,14)..

13. David was op die tocht op een list bedacht, opdat hij de vrijheid weer verkrijgen zou; daarom veranderde hij zijn gelaat voor hun ogen, 1) hij stelde zich waanzinnig aan, en hij maakte zichzelf gek onder hun handen, zodat zij hem nauwelijks konden houden; en hij bekrabbelde de deuren van de poort, 2) waardoor hij binnengebracht werd, en hij liet zijn zever, zijn speeksel, in zijn baard aflopen, zodat hij geheel met het uiterlijke van een krankzinnige voor de koning stond.

1)Hebreeuws: "hij veranderde zich ten opzichte van zijn verstand" = hij hield zich als een razende..

Het middel, waarvan zich David hier tot zijn redding bediende, is weer een noodleugen, waarbij (27: 10vv.) nog weer een nieuwe komt. Wanneer echter de Heere het middel toch zegende en de list liet gelukken, zo was dit "die wondere genade van God, die rekent naar hetgeen een ieder gegeven is, en gedenkt welk maaksel wij zijn", waarvan wij bij Joz.2: 6 gesproken hebben. Een voorbeeld van navolging zal een waar Christen nooit aan dit gedrag van David willen ontleen..

2) De LXX vertaalt: "hij sloeg, bonsde op de deur."

15. Heb ik aan razenden gebrek, heb ik ze te weinig in mijn land, dat gij deze gebracht hebt, om voor mij te razen, Meent gij, dat ik nimmer zo iemand gezien heb, dat gij mij in de gelegenheid wilde stellen, hem te zien? Zal deze in mijn huis komen? 1) Brengt hem aanstands weg uit mijn ogen.

1) In het Oosten had men vanouds zekere eerbied voor krankzinnigen en beschouwt men hen nog enigmater als onschendbare personen..

Dat David zijn redding uit dit gevaar niet aan zijn list maar aan de hulp van God toeschreef, ja hoe hij zijn list als een onrein middel leerde kennen, bewijst de 34ste Psalm, waarmee hij de in Psalm 56: 13vv. aan God beloofde dank betaalt..

HOOFDSTUK 22.

SAUL LAAT DOOR DE VERRADER DOEG VIJFENTACHTIG PRIESTERS DODEN.

I. Vs.1-5. Door Achis uit het gebied van de Filistijnen verjaagd, redt zich David naar de spelonk Adullam, waarheen ook zijn familie tot hem vlucht met een schare van verdrukten, wier getal spoedig tot 400 man aangroeit. Na enig oponthoud daar trekt hij verder naar Mizpa in het land van de Moabieten en brengt bij de koning van Moab zijn ouders in veiligheid. Door de profeet Gad komt tot hem de eis, niet buiten het land te blijven, maar weer naar Juda te komen, hetgeen hij dan ook doet door zich naar het woud Chereth te begeven.

1. Toen ging David, weggejaagd uit het gebied van Gath, de stad van de Filistijnen (21: 14) van daar, en ontkwam in de spelonk van Adullam, 1) in een spelonk, die nabij de stad Adullam (Genesis38: 1 Joz.12: 15; 15: 35)aan de oostelijke rand van het gebergte van Juda gelegen was. En zijn broeders, Eliab, Abinadab, Samma, Nathaneël, Raddai en Ozem (1 Samuel 16: 10) hoorden het, dat David daar een veilig toevluchtsoord gevonden had, en het gehele huis van zijn vader, allen die tot de familie van zijn vader Isaï behoorden, kwamen daarheen tot hem, omdat zij te Bethlehem eveneens voor de nasporingen en voor de woede van Saul blootstonden.

1) Adullam, de tegenwoordige plaats Deir-Dubban, ligt twee uur noordelijk van Eleutheropolis, die voorheen de Filistijnse stad Gath was (Jos 10: 29" en "Jos "13: 3). In de nabijheid zijn grote spelonken, die door de natuur en door kalkrotsen gevormd zijn en waarbij de mensenhand slechts enige hulp heeft aangebracht; overigens is aan de voet van het gebergte van Juda geen andere grot bekend, die geschikt zou zijn een aanzienlijk getal van vluchtelingen te verbergen. Wij twijfelen daarom niet, of dit Deir-Dubban is het Bijbelse Adullam (2 Kronieken 11: 7 2 Makk.12: 38). De kerkelijke overlevering daarentegen plaatst de spelonk van Adullam in de nabijheid van het dorp Khureitum, twee uur zuidelijk van Bethlehem (1 Samuel 9: 5); daar bevindt zich in het midden van een rotswand een buitengewoon grote spelonk, door de Franken het Labyrint genoemd. De ingang, waartoe men alleen langs een smal, kronkelend pad tot de klippen komt, leidt door een lange, kromme en nauwe gang, met door de natuur gevormde bogen, van waar een menigte 4 voet hoge en 3 voet brede gangen naar alle richtingen heenlopen en elkaar doorkruisen. Beneden deze spelonk, iets dieper aan de helling van de rots, is een klein hol, waaruit water opborrelt. Dit laatste hol wijst de traditie aan als dat, waarin David zich verborg; 2 Samuel .23: 13vv. schijnt hiermede overeen te stemmen, maar Joz.15: 35 spreekt het tegen..

2. En tot hem vergaderden, gedurende zijn oponthoud aldaar, elke man, die benauwd was, en elke man, die een schuldeiser had, en elke man, wiens ziel bitterlijk bedroefd1) was, allen die of door Saul, of door hun schuldeisers in grote nood waren, en hij, David, werd tot een overste over hen; het werd een schaar van vrijbuiters, met wie hij tegen de rondom wonende volken op buit uittrok (Jud 11: 3), en welker getal steeds aangroeide, zodat bij hem waren omtrent vierhonderd mannen,2) later steeg dit getal zelfs tot 600 (23: 13; 27: 2vv.).

1) In het Hebreeuws Mar-nèphesch. Letterlijk: Verbitterd van gemoed. Het waren zij, die met de handelwijze van Saul zich niet konden verenigen en met zijn regeringsbeleid geen vrede hadden. Daarom namen zij hun toevlucht tot David. Deze verzamelt daardoor een leger rondom zich, dat goed geoefend wordt in de strijd, aan ontberingen gewend, straks in alle opzichten hem behulpzaam zal zijn, en eindelijk, als hij op de troon is gezeten, een keurbende vormt, waarmee hij onder de zegen van God, vele kloeke daden zal doen..

2) Wij bevelen onze lezers aan hier de 57ste Psalm te lezen, omdat de voorgaande op het gevaar bij Achis, de koning van de Filistijnen betrekking heeft (21: 10vv.) en beide Psalmen veel overeenkomst hebben, terwijl bovendien bij David's oponthoud in de spelonk van Engedi (24: 1vv.), waarmee vele uitleggers de 57ste Psalm in betrekking stellen, nog een andere Psalm (142) in aanmerking komt..

Onder deze schaar bevonden zich vele dappere mannen, die gedurende de lange tijd van David's vervolging helden werden en later als veldheren in zijn leger dienden; een aanwijzing hiervan vindt men in 1 Kronieken 12, waarmee vergeleken moet worden 2 Samuel .23: 13vv. en 1 Kronieken 11: 15vv...

De zoon van David is gereed bedroefde zielen te ontvangen, die Hem tot hun overste verkiezen, en door Hem bestuurd willen worden. Hij ontvangt allen, die tot Hem komen, hoe gering en ellendig zij zijn, Hij maakt hen tot een heilig volk en neemt hen in Zijn dienst; wie met Hem willen regeren, moeten tevreden zijn met eerst met en voor Hem te lijden..

3. En David ging van daar, om zijn familie, die hij in een spelonk en onder woeste krijgslieden niet kon laten blijven, naar Mizpa (1 Samuel 7: 5) van de Moabieten; 1) en hij zei tot de koning van de Moabieten, omdat hij bij dezen, die op de voet van oorlog met Saul stond, voor de zijnen bescherming hoopte te vinden: Laat toch mijn vader en mijn moeder bij u ingaan en uitgaan, bij u een wijkplaats vinden, totdat ik weet, wat God mij doen zal, 2) totdat het najagen van Saul door Gods hulp geëindigd zal zijn.

1) Een bergvesting, waarschijnlijk in het Abarim- of Pisga-gebergte (Deuteronomium 34: 1), dat aan de velden van Moab grenst en aan de noordoostzijde van de Rode Zee voortloopt. Dit behoorde eigenlijk aan de stam van Ruben, maar was, toen de Moabieten Israël verdrukten (14: 47), door deze bezet gehouden..

2) Deze woorden van David zijn niet zo te verstaan, alsof hij noch in het onzekere verkeert en al twijfelende in zijn gemoed, heen en weer zwerft. Want nooit heeft hij de aan hem door God gedane belofte verworpen, maar daarop vertrouwend, heeft hij alle moeilijkheden overwonnen. En ofschoon hij door vele windvlagen en stormen bezocht is, nooit echter heeft hij van dit fundament afgeworpen kunnen worden, dat God waarachtig was. En vervolgens, waar hij door Diens genadige goedheid tot koning was aangewezen, heeft hij zich overtuigd, dat God door de daad zelf zich als zijn verdediger zou betonen en niet eerder zou rusten, dan wanneer de zaak haar beslag had gekregen. Niettegenstaande echter zijn deze woorden, die van een man die met de grootste moeilijkheden heeft te worstelen..

4. En hij bracht hen voor het aangezicht van de koning van de Moabieten; die hem zijn bede toestond, en zij bleven bij hem al de dagen, die David in de vesting, op de hoogte bij Mizpa, (vs.3) was.

Volgens 2 Samuel .10: 2 heeft ook Nahas, de koning van de Ammonieten aan David gedurende de tijd van zijn vlucht voor Saul barmhartigheid bewezen; deze Nahas is waarschijnlijk de hier vermelde koning van de Ammonieten, zoals S. Schmidt aanneemt, omdat het niet waarschijnlijk is, dat David nog eens in het vreemde land toevlucht (vgl. vs.5) gezocht heeft; de verwisseling van de beide volken, Moabieten en Ammonieten, die zeer na aan elkaar verwant waren, komt meermalen voor (Jud 11: 24). Moet hier werkelijk aan een eigen koning van de Moabieten gedacht worden, zo komt bij de in de verklaring van vs.3 genoemde reden, waarom David voor zich en de zijnen daar hulp hoopte te vinden, nog dat hij door zijn overgrootmoeder Ruth met het volk van de Moabieten verwant was (Ruth 4: 18vv.)..

Laten kinderen hier leren eerst barmhartigheid aan hun eigen huis te doen en hun ouders te verzorgen. (1 Tim.5: 4)..

Hieruit blijkt, dat niet alleen zijn broeders, maar ook zijn ouders zich niet meer veilig achtten voor de hinderlagen van Saul en tot David de toevlucht hadden genomen. David brengt hen tot de koning van de Moabieten, om van hem te vragen, dat deze voor hen zou zorgen. Duidelijk komt hier aan het licht, hoe David in de strijd geslingerd is geweest, maar ook, hoe het zijn ervaring werd, dat God, de Heere, veel beter voor Zijn kinderen zorgt, dan zij voor zichzelf zorgen..

Want toch, was hij in het vreemde land gebleven, hoe was hij daar vervreemd geraakt van zijn eigen volk, maar ook, hoe weinig oefening van het geloof had er dan bij hem plaatsgevonden!.

De Heere zou hem echter een boodschap zenden, door Zijn profeet, dat hij weer naar het land van Juda moest terugkeren, opdat hij aldus zou leren, veilig onder de hoede van de Heere te zijn..

5. Maar de profeet Gad, 1) waarschijnlijk een van de profetenzonen van Samuel, die uit zijn woonplaats te Rama (15: 34) David's schreden naging en waar zij met de wil van de Heere niet overeenkwamen, tot hem zond om hem op de rechte weg te leiden, zei tot David: Blijf in de vesting niet, waarin gij u nu ophoudt, ga heen uit dit land en ga terug in het land van Juda. 2) Toen ging David heen, gehoorzaam aan het woord van de profeet, dat hij als een aanwijzing van de Heere erkende, en hij kwam in het woud Chereth 3) (= houthakking), waarschijnlijk in de omtrek van de landstreek Gosen (Joz.10: 41; 11: 16), waar, volgens Robinson (III. 862), in de nabijheid van Murran en Mirsim nog een Charatein ligt.

1) Dit is dezelfde profeet Gad, die in 2 Samuel .24: 11 de ziener van David heet, en behalve deze plaats (vgl. 1 Kronieken 21: 9vv.) nog meermalen vermeld wordt (1 Kronieken 29: 29; 2

Kronieken 29: 25). Of hij reeds nu bij David bleef en bode tussen hem en Samuel was, of tot de laatste terugkeerde, kan uit gebrek aan verdere berichten niet bepaald worden..

2) David moest volgens de goddelijke raad geen toevlucht buiten het land zoeken, niet alleen om niet vervreemd te worden van zijn vaderland en van zijn volk, wat met zijn bestemming als toekomstig koning van Israël in tegenspraak geweest zou zijn, maar ook om hem volkomen te leren vertrouwen op de Heere als zijn enige toevlucht en zijn vaste burg..

De toekomstige koning van Israël moest deels onder zijn volk zijn licht laten schijnen, opdat dit zijn wijsheid, zijn onschuld, zijn geduld en zijn geloof leerde kennen, deels de verdenking van zich werpen, alsof hij om enige misdaad gevlucht was en naar Israël's vijanden was overgelopen.

3) Hoewel David weet, dat hij in Juda weer in vele gevaren zal verkeren, toch lezen wij, dat hij het woord van de Heere, door Gad tot hem gebracht, kinderlijk gehoorzaamt. Hier komt weer het verschil uit tussen Saul en David. Als Saul in moeilijkheid verkeert en het wachten moe is, verwerpt hij het woord van God door Samuel tot hem gebracht, en maakt zich los van het bevel van de Heere. Maar David, hoe groot ook de moeilijkheden mogen zijn, die hem wachten, hij gaat waarheen de Heere beveelt. Hij heeft de Wet, het Woord van de Heere lief. Het is zijn doel, zijn lust en begeerte, om naar dit Woord te horen en het op te volgen..

Noch in deze tijd van David's leven, naar Starke meent, noch in de tijd van 23: 14 kan Psalm 63 geplaatst worden; integendeel wordt in deze psalm van David als van een werkelijke koning gesproken, zodat wij deze plaatsen in de tijd van zijn vlucht voor Absalom (2 Samuel 17: 14)..

II. Vs.6-23. Saul, die ervan gehoord heeft, dat David weer in het land van Juda gezien was, wendt zich bij een vergadering, die hij onder de tamarisk op de hoogte bij Gibeon hield, tot zijn knechten en vordert van hen dat zij hem bekend maken waar zijn tegenstander, die hem zoals hij meent naar de kroon en naar het leven stond, ophield. Toen verried Doëg, de Edomiet, die het gesprek van de hogepriester Achimelech met David in de tent der samenkomst te Nob beluisterd had, aan de argwanende koning, wat daar voorgevallen was. Saul laat alle priesters van daar halen en voor zich brengen. Achimelech verontschuldigt zich door de zaken naar waarheid mee te delen, maar de koning spreekt over hem en zijn medepriesters het doodvonnis uit. Omdat de trawanten van de koning voor het volvoeren van dit vonnis terugschrikken, doet Doëg het zonder bedenking. Ook op de stad Nob wordt door Saul de ban gelegd en haar inwoners worden gedood. Slechts één priester is aan het algemene bloedbad ontkomen, Abjathar, de zoon van Achimelech; deze wordt door David met vriendschap opgenomen en vindt bij hem een veilige schuilplaats.

6. En Saul hoorde, dat David bekend geworden was, en de mannen, die bij hem waren (vs.2), dat zij gezien, opgemerkt waren op hun tochten, zonder dat toch iemand hun eigenlijke verblijfplaats wist. Saul nu zat, terwijl hij een Diwan, een vergadering van de voornaamsten van zijn rijk hield, om over de openbare zaken te beraadslagen, op een heuvel onder het

geboomte te Rama, 1) en hij had zijn spies, het teken van zijn koninklijke waardigheid (Ge 49: 10) in zijn hand, en al zijn knechten stonden bij hem.

1) In het Hebreeuws Weschaoel joscheeb bagibeath thachath haëschel baramah. Door de Statenvertalers, alsmede door Luther vertaald met: Saul nu zat op een heuvel onder het geboomte te Rama. Saul woonde echter niet te Rama, maar te Gibeā. Te Rama woonde Samuel en het is toch niet te denken, dat hij in de nabijheid van Samuel tegen David zou samenspannen. Beter is de vertaling: En Saul zat te Gibeā onder een tamarisk, op een hoogte. En dan blijkt hieruit, dat hij een vergadering met zijn hovelingen opzettelijk belegd had om te beraadslagen, hoe met David moest worden gehandeld. Uit de grondtekst blijkt duidelijk, dat deze hoogte meer werd gebruikt tot beraadslagingen tussen de koning en zijn dienaren. De Statenvertalers hebben de Septuaginta gevolgd. De Vulgata heeft te Gibeā..

7. Toen zei Saul tot zijn knechten, die bij hem stonden, tot zijn rijksgroten, die hij meestal uit zijn stam gekozen had en rijk in goederen en eer gemaakt had (8: 11vv.): Hoort toch, gij zonen van Jemini! (Benjaminieten) die door mij zo hoog verheven zijt, zal ook de zoon van Isaï, deze David, wanneer hij werkelijk meester van de troon wordt, u 1) altegader akkers en wijnbergen geven, zoals ik gedaan heb? Zal hij u allen tot oversten van duizenden, en oversten van honderden stellen; zal hij niet integendeel die uit de stam van Juda verheffen?

1) Ook u, Saul wil hen erop wijzen, dat hij juist Benjaminieten, mannen van zijn stam heeft uitverkoren, om in zijn onmiddellijke nabijheid te verkeren en de hofgunsten te genieten. David was uit de stam van Juda. Daarom was het te voorzien, dat zij, de Benjaminieten, door David achteruit gezet zouden worden..

8. Van waar is het dan, dat gij, ondanks zulke slechte vooruitzichten, u allen tegen mij verbonden hebt, om mij te doen vallen? Heb ik geen recht te menen, dat gij niet alles aanwendt, opdat mijn tegenstander niet tot de troon kome, omdat gij alles voor mij verbergt, en niemand voor mijn oor openbaart, dat mijn zoon, Jonathan, een verbond gemaakt heeft met de zoon van Isaï, om hem tegen mij bij te staan; en niemand is onder u, die het pijn doet van mijnentwege, dat ik zo door mijn eigen zoon verlaten ben, en die het uit deelneming in mijn hard lot voor mijn oor openbaart, waar en hoe ik David kan meester worden: want, zoals ik gezegd heb, mijn zoon heeft mijn knecht, die David, tegen mij opgewekt tot een strikkenzetter, opdat zij tezamen mij doen vallen, zoals het op deze dag is, 1) zoals zij nu dit beproeven? Waarom helpt mij niemand van u, om mijn troon te steunen?

1) Zo willen de goddelozen bij al hun boosheid nog gelijk hebben.

Een vals hart verklaart het goede, dat hij ziet, voor misdaad, en het allerbeste wordt op het hoogst belasterd; het kan de zaken verdraaien, zoals het wil (Sir. 19: 22)..

9. Toen antwoordde Doëg, de Edomiet (21: 7), die bij de knechten van Saul stond, 1) en als overste van de herders een aanzienlijke plaats onder de raadslieden van de koning had, en hij zei, terwijl de anderen zwegen, of hun onwetendheid verontschuldigten (1 Samuel 23: 22): Ik zag de zoon van Isaï, komende te Nob, tot Achimelech, de zoon van Ahitub.

1) Anderen vertalen: "die over de knechten van Saul gesteld was", zodat Doëg de plaats van een hofmaarschalk of van een kamerheer van de koning bekleed zou hebben, wat echter, omdat hij een Edomiet was, niet waarschijnlijk is..

Saul heeft gesproken van akkers en wijnbergen, van macht en aanzien. Het is niet twijfelachtig, of Doëg heeft zich door de zucht en begeerte naar gunstbetoningen van de argwanende koning laten verleiden, om mee te delen, wat hij weet van de ontmoeting van David en Achimelech. Dat hij het doet met een de priester vijandig hart, blijkt wel uit het verdraaien en vergroten van de zaak, omdat hij het voorstelt, alsof Achimelech de vluchteling met raad en daad heeft bijgestaan..

10. Die de HEERE voor hem vroeg 1) door de Uriem en Thummim (Ex.28: 15vv. Num.27: 21), en gaf hem voedsel; hij gaf hem ook het zwaard van Goliath, de Filistijn (vgl. 10: 16 en Spreuken 11: 13).

1) Hiervan wordt in 21 niets meegedeeld; dat dit echter geen verdichting van Doëg is, maar werkelijk heeft plaatsgehad, bevestigt Achimelechs verantwoording (vs.15)..

11. Toen 1) zond de koning aanstonds heen naar Nob, dat ongeveer 3/4 uur van Gibeon verwijderd lag, om de priester Achimelech, de zoon van Ahitub, te roepen en zijn vaders gehele huis, allen die met hem tot hetzelfde vaderlijk huis (Ex 6: 15) behoorden, de priesters, die te Nob waren; en zij, behalve Achimelech nog 85 andere priesters, kwamen allen behalve Abjathar tot de koning.

1) Met deze geschiedenis wordt het oordeel over het huis van Eli voortgezet, hoewel Saul aansprakelijk blijft voor het vergieten van onschuldig bloed..

14. En Achimelech, in het volle bewustzijn van zijn onschuld, antwoordde de koning met kalmte en waardigheid en zei: Wie is toch onder al uw knechten trouw als David, heeft hij zijn trouw niet voldoende bewezen en is hij niet de schoonzoon van de koning (18: 17vv.) en voortgaande in uw gehoorzaamheid, 1) is hij niet een van uw meest getrouwe raadslieden, en is hij niet eerlijk

2) in uw huis? Hoe zou ik hem zijn bede om brood en een zwaard hebben kunnen weigeren?

1) In het Hebreeuws Sarel-mischmathèka. De bedoeling van deze woorden is, dat David toegang tot de geheime zittingen van de koning in zijn geheimraad had. Letterlijk: toetredende tot uw gehoor..

2) Eerlijk, in de zin van, geëerd. Achimelech toont duidelijk, dat hij niets weet van de verhouding van Saul en David. David heeft hem er ook niets van gezegd. Daarom is Sauls zonde straks des te groter, omdat hij alleen om persoonlijke wrok tegen David, de priesters van de Heere laat doden. Want is het waar, dat het huis van Eli onder de bijzondere vloek van God lag, toch heeft Saul dat vonnis niet voltrokken, om de vloek van de Heere te vervullen, maar om persoonlijke wraak te oefenen..

17. En de koning zei in zijn aan waanzin grenzende woede tot de trawanten, 1) die bij hem stonden: Wendt u tot die mannen, en doodt de priesters van de HEERE. Juist om hun stand hebben zij des te meer de dood verdiend, omdat hun hand ook met David is, om hem hulp te verlenen, en omdat zij geweten hebben, dat hij vluchtte, en hebben het voor mijn oren niet geopenbaard. Maar de knechten van de koning, de trawanten, schrokken voor de uitvoering van een zo ontzettend bevel en wilden hun hand niet uitsteken, 2) om de priesters van de HEERE aan te vallen.

1) Het Hebreeuwse woord betekent in de eerste plaats "lopen". Men heeft hieronder snelle boden te verstaan, die mede tot het dienstdoend personeel van de Oosterse vorsten behoorden, zich steeds in hun nabijheid bevonden, naast hun wagens draafden (8: 11), of bij hun uitgaan hen omringden, om aanstonds hun bevelen naar de plaats, waar zij behoorden, over te brengen. Ook de Hebreeuwse koningen hadden zulke lopers, die een gedeelte van hun garde uitmaakten, zoals blijkt uit de samenstelling van de Krethi en Plethi (2 Samuel .8: 18; 15: 18; 20: 7). Vele uitleggers hebben aangenomen, dat onder deze: Krenzers en Filistijnen (de eerste de algemene, de andere de bijzondere naam, daar de Filistijnen uit Kreta naar Palestina gekomen waren), moeten verstaan worden, die David tot een koninklijke lijfwacht gemaakt had, omdat hij meende, de bewaking van zijn persoon beter aan buitenlanders dan aan zijn volksgenoten te kunnen toevertrouwen, evenals de Bourbons Zwitsers in dienst namen en de Kalifen zich met een Turkse lijfwacht omgaven. Deze mening is onjuist. De Krethi zijn de scherprechters, die het door de koning uitgesproken doodvonnis hadden uit te voeren (van neder houwen, doorboren) en de Plethi de lopers (van vluchten, ijlen). Dit blijkt ook daaruit, dat in 2 Koningen .11: 4,19 van de krijgsoversten van de Kari (een andere vorm voor Krethi) en de lopers (in plaats van Plethi) sprake is (Statenvertaling: "de oversten van honderd met de hoofdmannen en met de trawanten). Ook is het zeer onwaarschijnlijk, dat "de zo vaderlandsgezinde David, die de verering van de enige God zo getrouw aanhing, zich door een buitenlandse en heidense wacht omringd zou hebben". Op deze plaats nu zijn de latere Krethi en Phethi nog een enkele klasse; de scherprechters moesten in de dienst van de lopers voorzien en omgekeerd, waarom terecht met "trawanten" is vertaald, dat in de eerste plaats "lopers" betekent (van draven) en de meer algemene betekenis van "koninklijke lijfwacht" verkregen heeft..

2) Geen van de trawanten van Saul wilde zijn hand uitsteken tegen de priesters van de Heere. Waaruit blijkt, dat God hem heeft willen veroordelen door zijn eigen trawanten, die hem dienden, en die aan deze tiran hun arbeid gaven. God, zeg ik, heeft die tot rechters van Saul willen maken, waarom zij niet de hand wilden uitsteken tegen de priesters van de Heere. Ofschoon nu de priesters daardoor niet zijn vrij gekomen, noch hun toestand beter is geworden, terwijl het Saul niet behaagde, heeft God toch van Zijn zijde het gezag van het priesterschap hooggehouden, omdat de trawanten van de koning, anders wel gewoon aan door en samenspanningen en moordaanslagen, en mensen, die in ledigheid hun tijd doorbrachten, echter aan het bevel van de koning, om de priesters te doden, geen gevolg hebben willen geven, maar hun handen hebben afgehouden van zo'n onmenselijke misdaad. Juist daardoor heeft het priesterschap zijn waardigheid en eer behouden en Saul is ondertussen des te minder te verontschuldigen, waar hij ziet, dat zijn bevelen als onrechtvaardig door de trawanten worden afgewezen, en hij toch desalniettemin in zijn wraakgierigheid volhardt..

19. Hij sloeg ook, met deze wraak nog niet tevreden, maar in zijn verblinding de vermeende misdaad tegen zijn persoon met een Majesteitsschennis van de HEERE gelijk stellende, Nob, de stad van deze priesters met de scherpte van het zwaard, van de man tot de vrouw, van de kinderen tot de zuigelingen, zelfs de ossen en ezels en de schapen sloeg hij met de scherpte van het zwaard; hij voltrok de ban in zijn gehele strengheid aan haar (Deuteronomium 13: 12vv.).

Vooraf had hij de tent der samenkomst (21: 1) naar Gibeon, 5/4 uur noordwestelijk van zijn residentiestad Gibeon, laten brengen (1 Koningen .3: 4; 2 Kronieken 1: 3), en roeide hij daar het overblijfsel van de vorige Kanaänitische bewoners (Joz.9), in zogenaamde ijver voor het volk van de Heere, uit (2 Samuel .21: 1). Reeds onder David moet echter Nob weer opgebouwd zijn, hetgeen anders met verbannen plaatsen niet mocht geschieden; wij vinden haar opnieuw vermeld in 2 Samuel .21: 16 Jes.10: 32 Nehemia 11: 32. Ten tijde van Hieronymus was er geen spoor meer van aanwezig, en tot op deze dag is de plaats, waar zij lag, niet met zekerheid aan te wijzen. Waarschijnlijk echter bevindt zich deze op de plaats van het tegenwoordige dorpje El-Isawijeh, ongeveer één uur ten noorden van Jeruzalem zeer liefelijk gelegen, met een uitzicht op de Dode Zee. De naam betekent Ezau's, of Edoms-dorp, dat waarschijnlijk op Doëg, de Edomiet, doelt; ook vindt men hier veel uit de oudheid, zodat het niet twijfelachtig is, of hier is een Bijbelse plaats geweest. Dit alleen komt niet overeen, dat volgens een Joodse overlevering men van Nob Jeruzalem kon zien, hetgeen bij dat dorpje niet het geval is..

Bedenk, wat er onder zo'n tirannie van Israël geworden zou zijn, indien de Almachtige niet in genade en op het juiste uur een einde had gemaakt aan de willekeurige heerschappij van de van God vervreemde monarch. Was het wonder, dat de vromen in Israël hoe langer hoe meer zich om David schaarden en op hem al hun hoop voor de toekomst van het rijk gesteld hadden. Maar tot roem van het volk moet gezegd worden, dat niemand eraan dacht de vaan van het oproer tegen deze moordblazende despoot te planten. Hij was en bleef toch de "gezalfde van God", zo lang het Hem behaagde, die de koningen aanstelde en afzette. Er is zeker nauwelijks een groter ongeluk voor een volk, dan zich aan de ijzeren scepter van een heerser onderworpen te zien, die de toom en de teugel van de vrees voor de Heere van zich wierp, en, in plaats van het goddelijk woord en gebod, zijn luimen tot richtsnoer van zijn regering koos. Maar, waar zo'n ongeluk overkwam, ziet een volk, waarin nog niet elk geloof wegstierf, daarin een rechtvaardig gericht van God, buigt het zich onder Gods machtige hand, hoopt biddend en wachtend op het weder opgaan van de zon der genade na het onweer, en zal zich in die hoop ook nooit bedrogen vinden..

Hieruit blijkt, dat Saul de daad van Achimelech niet alleen als een misdaad tegen hem persoonlijk beschouwt, maar als tegen de "Gezalfde van God" en daarom in de grond van de zaak tegen God zelf. Door het voltrekken van de ban aan die stad in al zijn strengheid..

Zo verduisterd is hij van verstand geworden. Hij weet echter nog niet en vermoedt niet, dat hij zich door deze verschrikkelijke moord ook berooft van de Uriem en Thummim, waarmee Abjathar tot David vlucht. De Geest van God is reeds van hem geweken, nu verliest hij ook de Uriem en de Thummim, om de raad van God te kunnen vragen. Samuel ziet hij niet meer.

Zo komt hij in de toestand om van God verlaten te zijn, totdat hij straks ook bij zijn dood van de mensen wordt verlaten. Ongelukkige koning, die aldus zich eigen ondergang geestelijk en lichamelijk veroorzaakt..

20. Maar een van de zonen van Achimelech, de zoon van Ahitub, ontkwam, aan het onder de priesters aangerichte bloedbad (vs.18), wiens naam was Abjathar, (= vader van overvloed). Waarschijnlijk had hij, gedurende de afwezigheid van zijn vader, de dienst van het heiligdom moeten waarnemen en was hij daarom niet mee naar Gibeon (vs.11) gekomen. Volgens onze berekening was hij toen reeds 32 jaar oud (1 Samuel 2: 32): die vluchtte, nog vóóordat Saul zijn wraak over Nob ten uitvoer bracht, David achterna, 1)terwijl hij tevens de hogepriesterlijke lijfrok met de borstlap meenam. Hij ontmoette David, toen deze eraan dacht een tocht te ondernemen tegen de Filistijnen, die Kehila benauwden.

1) Saul van God verlaten te midden van zijn schijnbare grootheid en David door God beschermd en nu ook in het bezit van de priester met de Efod te midden van zijn schijnbare kleinheid en geringheid. Zo werd toen reeds David groot en Saul hoe langer hoe meer klein en gering..

23. Blijf bij mij, vrees niet, als zou u ook hier iets kwaads kunnen overkomen: want wie mijn ziel zoeken zal, die zal uw ziel zoeken; alleen over mijn lijk zal de vijand u kunnen bereiken, maar gij zult met mij in bewaring zijn; 1)de Heere zal mijn leven weten te beschermen en mij eindelijk helpen uit al deze vervolgingen van Saul, en Hij zal u met mij behoeden.

1) Nog nauwkeuriger dan hier heeft David de indruk, die het bericht van Doëgs verraad en de gruwelijke daad van Saul toen op hem maakte, neergelegd in de woorden van de 52ste Psalm..

De gedachte is de volgende: "Omdat geen ander u naar het leven staat als Saul, die ook mij wil doden, zo kunt gij zonder vrees bij mij blijven, omdat ik van de goddelijke bescherming zeker ben". Zo sprak David in het vast geloof, dat de Heere hem van zijn vijanden redden en hem het koninkrijk zou schenken. In dit geloof kon de zo-even vernomen misdaad van Saul hem slechts versterken, omdat zij een teken was van de verharding van Saul, die zijn ondergang moest bespoedigen..

HOOFDSTUK 23.

DAVID WORDT OPNIEUW VERRADEN, VERVOLGD EN OP WONDERBARE WIJZE GERED.

I. Vs.1-14. David verneemt, dat een schaar van Filistijnen de stad Kehila in de vlakte van Juda overvallen heeft en de dorsvloeren, waarop het afgemaaide koren was neergelegd om gedorst te worden, beroofd heeft. Nadat hij zich verzekerd heeft van de toestemming van de Heere door de hogepriesterlijke Urien en Thummim trekt hij met zijn manschappen op, redt de stad en vestigt zich daarin. Zodra Saul van de onderneming hoort, besluit hij David in Kehila te belegeren. Het Goddelijk antwoord geeft aan David de zekerheid, dat de mannen van Kehila hem aan zijn tegenstander zouden overleveren, wanneer het tot een belegering kwam. David komt dit voor en trekt zich naar de bergen van de woestijn in Juda terug, en wel in de nabijheid van de stad Zif.

1. En men boodschapte David, terwijl hij zich nog met zijn mannen in het bos Chereth (22: 5) bevond, zeggende: Zie, de Filistijnen zijn met een menigte in het gebied van Juda gevallen en strijden nu tegen Kehila,¹⁾ (= sterkte) en zij beroven de schuren, de dorsvloeren; zij roven de tot uitdorsen uitgespreide schoven weg (De 25: 4).

1) Volgens het Onom lag Kehila ten oosten van Eleutheropolis. Volgens Tobler is het het tegenwoordige Kila..

4. Toen vroeg David, om zijn vreesachtige manschappen door een bevestiging van de goddelijke toezegging moed in te boezemen, de HEERE nog verder op dezelfde wijze als tevoren (vs.2) en de HEERE antwoordde hem en zei: Maak u op, laat u door de bedenkingen van uw manschappen niet terughouden, trek naar Kehila, want Ik geef de Filistijnen in uw hand.

Er is geen andere weg om veilig en vast in het leven op te treden en trouw bij de opgevatte goede voornemens te volharden, dan de vaste overtuiging: wij handelen naar Gods gebod; het is Zijn heilige wil, dat wij deze weg gaan en overigens noch ter rechter- noch ter linkerhand. Treden ook niet altijd juist mensen van buiten op, om ons af te raden, in onze eigen borst doet dit de ergste vijand van al wat goed is. Daar zit de traagheid en gemakzucht, die zich niet graag bewegen en voor opoffering en moeite terugdeinzen; daar zit de zelfzucht, die vraagt: "wat voordeel brengt het mij aan?" en zich beklaagt, dat men iets moet doen voor niets; daar woont de eerezucht en de trots, die waar men geen voedsel vindt voor eigen zelfzuchtige bedoelingen, zich terugtrekt en de handen in de schoot legt; daar woelt het ongeduld, dat niet kan wachten, totdat de Heere Zijn belofte vervult, en het ongeloof, dat altijd wil zien, waar men moet geloven en zich vasthouden aan hetgeen men niet ziet, alsof men het zag; daar woont de vreesachtigheid, die maar al te zeer gereed staat om op te geven en te wanhopen, wanneer niet alles dadelijk naar wens gaat. Hoe zullen wij, bij enig werk, dat wij aanvaarden en dat ons opgedragen is, erdoor komen bij al deze machten en krachten van de duisternis, die ons in de weg treden, wanneer het niet geschiedt door de zekerheid: "de Heere is met ons?"

6. Hij deed dit met uitdrukkelijke toestemming van de Heere, en liet voortaan telkens bij elk voornemen vooraf naar Gods wil vragen. Dit kon hij nu doen, want het geschiedde, toen Abjathar, de zoon van Achimelech, tot David vluchtte, zoals wij in 22: 20-22.20 meegedeeld hebben en hem bereikte, toen deze bij het bericht van de inval van de Filistijnen reeds het plan had opgevat, om af te trekken naar Kehila, dat hij afkwam met de Efod (Ex.28: 6-30) in zijn hand. 1)

1) Evenals vroeger de Geest van de Heere, die van Saul geweken was, op David was gekomen (16: 13vv.), zo was nu ook de zegen van de hogepriesterlijke Uriem en Thummim van Saul weggenomen en aan David gegeven..

7. Toen David ten gevolge van zijn herhaalde beraadslaging door de hogepriester werkelijk de voorgenomen krijgstocht ondernomen had, en aan Saul te kennen gegeven werd door spionnen, die hem ten dienste stonden, dat David te Kehila gekomen was, zo zei Saul bij zichzelf: God 1) heeft hem, die ik zo lang tevergeefs gezocht heb (1 Samuel .22: 6vv.) verworpen en in mijn hand overgegeven, zodat ik hem nu zal kunnen grijpen, want hij is besloten, ingesloten, zodat geen ontkomen meer mogelijk is, komende in een stad met poorten en grendels, zodat hij niet kan ontvluchten, wanneer ik de stad omsingel met mijn krijgsmacht.

1) Laten wij hier opmerken, hoe trots de vijanden van God tegen Hem in hun overmoed zich verzetten en alles wat volgens hun mening moet volgen tot hun voordeel zich voorstellen. Zo overtuigt Saul zichzelf, dat David in de stad ingesloten, nooit aan zijn handen kan ontkomen, maar waarom, bid ik u, herinnert hij zich niet, dat David in de hand en onder de bescherming van God is? Waarom herinnert hij zich niet, dat David reeds zeer dikwijls aan zijn handen is ontsnapt? Want hoe dikwijls heeft hij niet getracht hem te doden en tevergeefs de spies naar hem geworpen? De werpspies heeft hij tegen hem geslingerd, wat tevergeefs was, omdat David zich afkeerde, alsof God zelf zich tussen hem en David in had geplaatst. En hoe dikwijls heeft hij hem vervolgd en met list achtervolgd, echter zonder enig gevolg! Hoe heeft hij dan niet kunnen merken, dat David niet door kracht en hulp van mensen werd geholpen, maar alleen beschermd door de genade en de kracht van God? Waarom, zeg ik, heeft Saul dit alles niet in zijn geheugen teruggeroepen en verstaan? Maar zo plegen goddeloze en ongelovige mensen, in beslag genomen door hun eigen hartstochten, God en Zijn Woord te verachten, van Wie zij zichzelf overtuigen, dat Hij zich geen partij stelt, noch ten goede noch ten kwade, d.i. zodat zij aan de ene zijde God niet vrezen en niet geloven, dat zij eenmaal rekenschap hebben te geven van hun daden, en dat hun leven in Zijn macht is, en zo ook aan de andere zijde zichzelf wijsmaken, dat Hij degenen, die op Hem vertrouwen, niet kan beschermen en bewaken..

Hierbij maakt Josefus de treffende opmerking: "Goddelozen stellen God uit de ogen, en beelden zich toch daarbij vast in, dat Hij hen bij hun schandelijke voornemens behulpzaam zal zijn."

De verblindheid en verstoktheid van Saul komt meer en meer uit. Er is bij hem vermoeden, ja, zekerheid, dat David bestemd is tot koning, en toch meent hij nu, dat hij hem in zijn macht

heeft. Welke gedachte heeft toch de ongelovige en verstokte van God? Nu de Geest van God, de Geest van wijsheid van hem geweken is, wordt hij hoe langer hoe meer verstrikt in de netten van de boze geest..

12. Daarna zei David, zijn eerste vraag herhalende: Zouden, wanneer ik met Uw hulp de stad kon verdedigen, de burgers van Kehila mij en mijn mannen overgeven in de hand van Saul? En de HEERE zei: Zij zouden u overgeven. 1)

1) Hieruit blijkt, dat David nooit zó door zijn rampen in verwarring is gebracht, of hij heeft nog altijd tot God als zijn vrijplaats de toevlucht genomen. Welk voorbeeld wij behoren na te volgen, om in onze grootste ellende, terwijl wij alle menselijke hulp en middelen ontberen en geen hoop op behoud ons voor ogen staat, onze zaken in de handen van God te leggen en in het gebed tot Hem de toevlucht te nemen, om zowel onze raad van Hem te vragen als op een goede uitkomst te hopen. Wij hebben wel niet zo'n zichtbaar teken om God te vragen, zoals David die had, wij hebben geen hogepriesterlijke Efod, om naar de wil van de Heere te vragen. Maar God heeft Zijn wil ons voldoende geopenbaard; waarnaar wij al ons doen hebben te regelen. Indien wij daarom ijverig zijn in het God om raad vragen, dan zal hij ons gewis de weg wijzen, die wij ons geheel leven lang moeten volgen. En bovendien zal Hij ons met Zijn Heilige Geest besturen en Zijn raad in onze ellende schenken en ofschoon wij bij onszelf geen raad weten, toch overvloedig ons raad geven..

Waar Saul geen antwoord ontvangt, omdat hij het woord van de Heere en Zijn bevelen heeft verworpen, daar ontvangt David wel een aanwijzing van de raad van God. Wel een bewijs, dat de Heere, hoewel Hij de zonde en zwakheid niet goedkeurt, maar bestraft, Hij toch altijd aan Zijn kinderen toont, dat Hij weet van welk maaksel zij zijn..

De alwetende God weet niet alleen datgene, wat volgens de door Hem gestelde orde van de natuur, maar ook datgene, wat volgens de vrije wil van de mensen geschiedt, geschied is en voortaan geschieden zal (scientia die naturalis et libera). Zijn alwetendheid strekt zich ook tot zulke dingen uit, die nooit werkelijk geschieden, maar slechts onder zekere omstandigheden zouden hebben kunnen geschieden.

13. Toen maakte zich David en zijn mannen op, die zich langzamerhand al meer en meer om hem verzameld hadden (zie 22: 2), omtrent zeshonderd man, en zij gingen uit Kehila, en zij gingen heen, waar zij konden gaan, 1) waarheen zij het best konden trekken, zonder zich aan nieuwe gevaren bloot te stellen, namelijk in de woestijn van Juda tussen het gebergte van Juda en de Dode Zee (Nu 13: 25). Toen aan Saul geboodschapt werd, dat David uit Kehila ontkomen was, zo hield hij op uit te trekken, 1) en liet hij het (vs.8) samengeroepen krijgsvolk weer uit elkaar gaan.

1) In het Hebreeuws Wajithhalboe baäschër jithhalboe. Letterlijk: Zij trokken heen, waarheen zij konden heentrekken, d.i. zij gingen zo lang, totdat zij ergens een plek vonden, waar zij op dit ogenblik veilig waren en geen gevaar voor vervolging hadden te duchten. Wel blijkt ook hier, dat de Heere ervoor zorgt, dat Zijn kinderen niet bovenmate verzocht worden. Dat Hij regeert en het lot en leven van alle mensen in zijn hand heeft en bestuurt. Dat de vijanden aan

de kinderen van God niets kunnen doen, dan voor zover God het toelaat. Maar ook werpt dit weer een blik op het leven van Saul, hoe hij steeds verder wegzinkt in de afgrond van Godverlating. Want toch, hij is omringd door een machtig leger en David is slechts omringd door 600 man. En toch heeft hij niet de moed, om in het openbaar tegen David de strijd te wagen. Al zijn vertrouwen op een gunstige afloop is weg. God voelt hij tegen zich en daarom durft hij het verder vervolgen niet voort te zetten..

14. David nu bleef in de woestijn, 1) waarheen hij zich teruggetrokken had (vs.13), in de vestingen, op de hoogten, die zich daar bevinden, en om zijn verblijfplaats nader aan te wijzen, hij bleef allereerst op de berg, in de woestijn Zif, op het tot deze woestijn behorende gebergte; en Saul zocht hem alle dagen, zolang hij zich hier en op andere verborgen plaatsen ophield, zoals in de volgende hoofdstukken uitvoeriger zal bericht worden, maar God gaf hem niet over in zijn hand,

2) tot een duidelijk teken, dat Hij hem geenszins verworpen had, zoals Saul zich inbeeldde, (vs.7), integendeel hem bewaarde als de appel van Zijn ogen (Psalm 17: 8).

1) De gehele helling van het gebergte van Juda naar de Dode Zee is in drie verschillende afdelingen van ongeveer gelijke breedte verdeeld. Allereerst volgt op het gebergte golvend land, dat nog vruchtbaar is en tot weiden voor de Bedoeïenen dient; wij komen daar nog wel langs enkele cisternen, maar de landstreek verkrijgt steeds meer het aanzien van een woestijn. Na vier uur is men midden in woestijnen op grond van kalksteen, afgewisseld door lagen van krijt en keistenen; aan alle zijden stijgen kegelvormige bergen van 2-400 voet naar de hoogte, in het begin nog met bossen begroeid. Spoedig wordt de streek echter kaal en vindt men alleen armoedige graslanden. Nu bereikt men de rand van de zee, een zeer ruwe rotsachtige streek land, die door vele kloven van Wady's doorsneden is. Wij dalen langs een steile wand neer, die 200 voet hoog is, waarop na ½ uur een tweede terras van dezelfde aard volgt. Vervolgens gaan wij in de 100 voet diepe rotskloof van de Wady el Ghor over klippen naar beneden, waar sjakals en steenbokken verblijf houden en waar zich van alle zijden holen en schuilhoeken vertonen. Hier zijn wij in de woestijn van Engedi, waarvan in 14: 1 sprake is. Zij heeft haar naam van de stad Engedi (Joz.15: 62), het tegenwoordige Ain Dschidy d.i. boksbron vroeger Hazon Tamar (Genesis14: 7 2 Koningen .20: 2 d.i. palmenplaats genoemd, ongeveer op het midden van de westelijke oever van de Dode Zee gelegen. Robinson kwam door de woestijn van Juda over de in 2 Kronieken 20: 16 vermelde verschrikkelijke "opgang" of "bergengte van Zif", die men met de bergengte van Gemmi in Zwitserland zou kunnen vergelijken, met dit onderscheid, dat in Palestina de kunst veel minder geholpen heeft dan hier. Over rotsen en hopen van roodachtige gladde kalksteen steeg hij af tot die schone bron, die op een gedeelte van de berg, meer dan 400 voet boven de zeespiegel ontspringt en een heerlijke, rijke, heldere stroom van zoet, kalkbevattend, lauw water vormt. De beek valt vervolgens steil naar beneden en verbergt haar verdere loop tussen dicht ineengegroeide bomen en struiken, die geheel tot het zuidelijk klimaat behoren. Reeds hier bij de bron liggen overblijfsels van oude gebouwen; de plaats echter, waar voornamelijk Engedi gelegen heeft, was meer naar beneden. Na een afstijgen van een half uur door het dichte geboomte van de beek komt men aan een mooie, rijke vlakte, die een vierde uur lang allengs naar de oever afdaalt, door deze kronkelt zich de beek heen, die in het hete jaargetijde in het zand smoort, voordat zij de zee bereikt. Deze vlakte is zo goed als vierkant, rondom

door klippen, kloven en de zee ingesloten, en heeft een grond, die bijzonder vruchtbaar en geschikt tot de schoonste bebouwing is. Vroeger beroemd door Salomo's wijnbergen en tuinen van specerijen (Hoogl.1: 14) worden daar ten gevolge van de traagheid en zorgeloosheid van de bewoners nog alleen komkommers en enige gerst verbouwd. In bijna rechte lijn van Engedi naar het westen, 1 3/4 uur zuidoostelijk van Hebron, ligt de tegenwoordige Tell (d.i. heuvel) Zif, een ronde in de vlakte gelegen hoogte van ongeveer 100 voet; enigszins noordelijk daarvan, door een kleine Wady gescheiden, treft men de ruïnen van het oude Zif aan (Joz.15: 55), niet te verwisselen met de andere plaats met dezelfde naam in het zuidelijk deel van de stam van Juda (Joz.15: 24); deze bestaan uit neergevallen muren en uit fundamenteën, die aan een grootse bouw doen denken, zij breiden zich tot op een aanzienlijke afstand uit. Midden in de ruïnen is een smalle afhellende gang in de rotsen gehouwen, die naar een deur leidt met een onderaardse kamer daarachter. Het gedeelte van de woestijn van Juda, dat zich in de omtrek van deze stad bevindt, is de op deze plaats bedoelde woestijn Zif. Ten zuiden daarvan breidt zich een mooie schaalvormige hoge vlakte uit, die wel 12-1400 voet boven de spiegel van de Middellandse Zee ligt, en waarvan de wateren gedeeltelijk naar de Dode Zee, gedeeltelijk naar de Wady es Sheba (bij Berséba) afstromen. Haar oppervlakte is golfachtig en bijna vrij van rotsen, waarom men er een rijke korenbouw vindt. In deze vinden wij de in 15: 12; 25: 2 vermelde plaats Karmel. Ongeveer 25 minuten meer zuidelijk ligt op een kegelvormige berg, die zich allengs 2-300 voeten boven Karmel verheft en op zijn top een mooi uitzicht geeft, de stad Maon, thans Maïn; hier schijnt de hoge vlakte op te houden, het terrein daalt naar het zuidoosten hoe langer hoe meer tot een dieper gelegen tafelland af. Dit is het in vs.24 genoemde "vlakke veld aan de rechterhand van de wildernis"..

2) Hier vinden wij, hoe God als zijn machtige beschermer hem bewaarde. De Heere gaf hem niet over in Sauls hand, zoals deze zich dwaselijk had verbeeld, ofschoon God hem klaarblijkelijk had verlaten en zichtbaar met David was, zodat Saul met zijn gehele macht en met al zijn boosaardigheid niets tegen hem vermocht..

Dit is een algemene opmerking, om tot inleiding te dienen voor de volgende mededelingen van de plannen van Saul om David in zijn macht te krijgen..

God, niet de Heere, omdat de schrijver hier denkt aan het Hoge Wezen, Wiens toezicht over alles gaat, Die alles bestuurt en de draden van ieder levenslot in Zijn hand houdt..

II. Vs.15-28. In de woestijn Zif komt Jonathan tot David; hij versterkt hem door zijn toespraak voor het verdere lijden, dat hem wacht en vernieuwt zijn verbond van vriendschap met hem. Nieuwe vervolgingen laten dan ook niet lang op zich wachten. De Zifieten toch hebben nauwelijks bemerkt, dat David zich in hun nabijheid ophoudt, of zij geven de koning bericht van zijn verblijf. Hij antwoordt hun, dat zij nog nauwkeuriger naar de schuilplaats van David zullen onderzoeken en jaagt hem in de woestijn van Maon, waarheen hij intussen gegaan is, met zijn manschappen, na. Hier is het reeds zo ver, dat David, op een rots, door zijn vervolgers omringd, hem in handen moet vallen, toen plotseling de boodschap komt, dat de Filistijnen in het land gevallen zijn en Saul nu met de verdere vervolging moet ophouden. 15. Toen David zag, toen hij door uitgezonden verspieters of door boden die Jonathan hem

zond, vernam dat Saul met de schare, die hij gewoonlijk rondom zich had, uitgetrokken was om zijn ziel te zoeken, om hem om het leven te brengen, was David in de woestijn Zif en wel in een woud, 1) in het zich daar bevindend dichte geboomte, waarin hij zich verborgen hield.

1) Van dit woud is geen spoor meer aanwezig; het land heeft sinds eeuwen door de verwoestende hand van de mensen zijn sieraad van bomen verloren.

16. Toen maakte zich Jonathan, de zoon van Saul, op en hij ging van Gibeon tot David in het woud; en hij versterkte zijn (David's) hand in God; 1) hij versterkte hem door hem te wijzen op de goddelijke hulp en bewaring bij al de vervolgingen, die hij nog zou moeten lijden.

1) Hieruit blijkt, dat het niet is geweest een gewone vriendschap of een wereldse, maar een die gefundeerd was in de vrees van God. Laten wij dan hieruit leren, dat al onze vriendschap moet beginnen met de Heere, in Hem voortgezet worden en in Hem eindigen, opdat wij niet weer in alle ijdelheden mogen vervallen. Want iedere vriendschap, die op wereldse gronden steunt, is onzeker en onstandvastig, en leidt zeer dikwijls tot vernietiging van alle recht en billijkheid. Des te ijveriger is het verbond van Jonathan met David op te merken, die hij wel troost in zijn meest bewogen en ellendige toestand, maar zo, dat hij zich onthoudt van alle ongeoorloofde middelen.

Jonathan openbaart zich hier als een standvastige, als een godvruchtige, als een zichzelf verloochende vriend. David is hem lief, omdat hij het door God uitverkoren vat is om straks op de troon te zitten en Israël te verlossen van alle zijn vijanden. Jonathan heeft een blik mogen werpen in het voornemen van God met David. Hij heeft in genade geleerd, Gods wegen goed te keuren en daarom is het hem ook nu een voorrecht, om David's hand te sterken. Jonathan verstaat het, een ander uitnemender te achten dan zichzelf.

18. En die beiden maakten een verbond voor het aangezicht van de HEERE, zij vernieuwden het reeds gesloten vriendschapsverbond (20: 16, 42vv.); en David bleef in het woud, maar Jonathan ging naar zijn huis, naar Gibeon.

Door David's roemrijke overwinning (17) trad Jonathan, die vroeger als overwinnaar door het volk zeer geprezen was, geheel in de schaduw; hij verloor zelfs door David zijn hoop op de koningskroon; toch zag hij met een oog vol vreugde de daden van David en zijn toenemende roem. Was hij zelf niet geroepen tot een redder van het volk, het was hem genoeg dat er verlossing zou komen. Moeten wij ons voor zo'n deelnemende vreugde niet schamen? Moet de Heere ons niet dikwijls toevoegen: "Is uw oog daarom boos, omdat Ik goed ben?" Want wanneer wij ook de uitbreiding van het rijk van God liefhebben, zo is het ons toch leed, dat de Heere andere knechten dan ons voortrekt..

De betrekking tussen Jonathan en David is in waarheid een vriendschap zonder gelijke, die door geen uit de beroemde vriendschapsbanden van de Griekse oudheid geëvenaard wordt. Jonathans recht op de kroon van Israël rust op zijn geboorte, en door zijn dapperheid heeft hij sinds lang de liefde van het gehele volk verworven (14: 45). David, die pas afgekomen is, is veel meer de natuurlijke mededinger van de erfgenaam dan van de bezitter van de troon, want

in het gehele gedrag van David ligt niet het minste, dat door een streven naar de kroon kan verklaard worden. Wat een ongewone graad van zelfverloochening was reeds nodig, wanneer Jonathan de man, die zijn gehele toekomst in gevaar bracht en ondermijnde, zou kunnen dulden! En hij had hem lief als zijn eigen hart en deze liefde behield hij, toen David in ellende gekomen was, hoewel Jonathan juist gedurende de vervolging, die over David kwam, steeds meer overtuigd werd dat juist deze David en geen ander de toekomstige koning van Israël was, en hoewel Jonathan de toorn van zijn hartstochtelijke vader om de wil van David's vriendschap op zich laadt en zelfs zijn leven in gevaar stelt (20: 30vv.), zoekt hij David in de woestijn en hangt wenende aan zijn hals. Inderdaad zo'n vriendschap kan alleen groeien en gedijen op een grond, waarop de natuurlijke zelfzucht geheel en al gedood is, die door een bovennatuurlijke kracht vruchtbaar gemaakt wordt. Het verhaal geeft ook daaromtrent voldoende oplossing; het stelt het verbond tussen Jonathan en David voor als een verbond in de Heere en voor de Heere, en wijst met deze naam op een levensbron, die van de hemel vlucht, en al het menselijke reinigt en heiligt. Het is zeker, Jonathan schittert hier in het licht van de onvergankelijke glans van de liefde, zoals die aan de koningshoven niet gemakkelijk voor de tweede maal gevonden zal worden; maar evenmin zou een ander als David zo'n liefde opgewekt en bevredigd hebben. Wij verwonderen ons, dat Jonathans liefde zijn gehele recht als erfgenaam van de troon tot zwijgen brengt; zou het ons minder verwonderen, dat David zijn van God beloofde toekomst, die reeds haar stralen op dit ogenblik laat lichten, zó geheel vergeet, dat hij ondanks Jonathans vriendschap zich gewillig beneden hem stelt (20: 7vv.)? Dit is geen kunstige bescheidenheid, waarin David zich voor een ogenblik kleedt, zo lang als hem nog geen macht ten dienste staat, maar het is die ootmoed, die de andere zijde van zijn onvoorwaardelijk vertrouwen is, dat de HEERE zelf, die hem van de schaapskudden tot de troon geroepen heeft, hem door openbare daadzaken in het bezit van zijn waardigheid zou plaatsen, zonder dat hij het nodig had, iets als een door tot zich te trekken, wat hem volgens de bestaande orde van zaken nog niet toekwam.

Deze was de laatste maal, dat zij elkaar zagen, en geen van beiden vermoedde dit.

20. Nu dan, o koning! kom spoedig af tot ons naar al de begeerte van uw ziel, naar wij weten dat die reeds lang bij u was, om David meester te worden; en het komt ons toe, wij achten het onze plicht en onze eer, hem over te geven in de hand van de koning.

Zoals bij vs.14 werd opgemerkt is de Tell Zif een alleen staande afgeknotte heuvel van ongeveer 100 voet hoogte; van zijn top, die een waar panorama verschaft, hadden de Zifieten een voortreffelijk overzicht over David's zwerftochten in de woestijn en konden het zeer goed waarnemen, hoe hij zich in de verte op de heuvel Hachila aan de zuidzijde van hun stad vertoonde; zij zenden nu in haast tot Saul en verraden die de schuilplaats van zijn vijand. Later, als David zich voor de tweede maal in die streek ophield, beginnen de Zifieten nog eens zo'n verraad (26: 1vv.). Hoe David, toen hij zich zo verraden en verkocht zag midden onder hen, die zijn stamgenoten en zijn toekomstige onderdanen waren, zijn toevlucht tot de Heere genomen heeft, meldt hij in de 54ste Psalm.

22. Gaat toch heen naar uw stad en bereidt de zaak nog meer, dat gij weet en beziet zijn plaats, waar zijn gang is, waar hij zich gewoonlijk ophoudt, en wie hem daar gezien heeft, 1)

opdat gij u niet door valse geruchten laat misleiden en ik, wanneer ik kom, hem toch niet meester worde: want hij²⁾ (men) heeft tot mij gezegd, dat hij zeer of, zeker listig pleegt te handelen, en die op hem letten weet te misleiden.

1) Niet aanstonds volgt Saul de Zifieten, maar geeft hun bevel, om de schreden van David goed na te gaan, opdat zij weten mogen, waar hij zich schuil houdt. Tweeërlei doel heeft hij daarmee. Allereerst is hij dan, meent hij, beter bekend met de verblijfplaats van de man, die hij zoekt, en vervolgens heeft hij tijd, om rustig een leger te verzamelen, om David te vervolgen..

2) Dit heeft misschien een van de hovelingen, toen Saul naar hem vroeg (22: 6vv.) geantwoord, om zijn onwetendheid en die van anderen te verontschuldigen..

Hij, beter men, tenzij men mag aannemen, dat Saul op een persoon wijst, maar dit blijkt uit de grondtekst niet..

24. Toen maakten zij zich op, en zij gingen van Gibeon weer huiswaarts naar Zif voor het aangezicht van Saul, om op de door hem bevolen wijze alles voor een vervolging van David gereed te maken. David nu en zijn zeshonderd mannen waren, omdat zij zich daar niet meer veilig achtten, intussen van de heuvel Hachila heengegaan, en hielden zich 2 uur meer zuidwaarts op, in de woestijn van Maon, 1) in het vlakke veld, aan de rechterhand, d.i. in het zuiden (Ge 13: 9) van de wildernis, in het bij vs.14 beschreven tafelland.

1) Maon, nu Ma'in, ligt ongeveer 3 3/4 uur zuidoostelijk van Hebron en is van daaruit zichtbaar. Volgens Robinson is de rotssteen, waarvan in het volgende vers sprake is, de kegelvormige berg van Ma'in, wiens top bezet is met ruïnen, waarschijnlijk overblijfselen van een kasteel..

25. Saul en zijn mannen gingen ook, na bericht van de Zifieten ontvangen te hebben, om te zoeken. Dat de koning hem op het spoor was, werd David geboodschapt, die van die rotssteen, de kegelvormige berg waarop de stad Maon lag, afgegaan was, en hij bleef in de woestijn van Maon, omdat hij zich daar veiliger achtte. Toen Saul dat hoorde, door de Zifieten, die van hun heuvel tot voorbij Maon konden zien, jaagde hij David na in de woestijn van Maon.

26. En Saul ging aan deze zijde van de berg en David en zijn mannen aan de andere zijde van de berg. Het geschiedde nu, dat zich David in grote angst haastte, om te ontgaan van het aangezicht van Saul, en daarom op de top van de berg vluchtte, waar hij hoopte zich te kunnen verdedigen; en Saul en zijn mannen omsingelden David en zijn mannen, om die te grijpen 1) en had hen gemakkelijk door honger kunnen dwingen zich over te geven.

1) Wel terdege is hier de Goddelijke Voorzienigheid op te merken. Want naar menselijke berekening was aan de redding van David te wanhopen en was het met zijn leven gedaan. Maar God had hem onderworpen aan een menigte van verschillende onheilen, opdat hij onder Zijn hand bescherming zou vinden. Want, bid ik u, wat belette, dat David in de hand van Saul

viel, die daar aankwam met een zeer talrijk leger, terwijl hij slechts zeshonderd man om zich heen had? Wat vermochten zo weinigen tegen zo'n menigte? David bereidde zich ook niet tot de strijd, maar stelde zijn hoop op behoud, op de schuilplaats en in de vlucht. Het zou echter blijken, dat Gods hand David beschermde en Saul verblindde, wat David op verschillende plaatsen erkent, terwijl hij bekende, dat hem geen andere hoop op behoud overbleef, dan in de schaduw van God. Waarom wij moeten letten op de hoge Voorzienigheid Gods, die zorgt voor het heil van de Zijnen en voor de Zijnen waakt, of zij slapen of zorgeloos handelen. Want bijvoorbeeld, David heeft wel enige manier gevolgd om te ontsnappen, waar gezegd wordt, dat hij aan de ene zijde van de berg was, terwijl Saul aan de andere zijde met zijn soldaten was, zodat altijd de ene aan ene andere zijde was als de ander; maar terwijl het leger van Saul zo talrijk was, kon hij de gehele berg omgeven en voor David de weg sluiten en hem insluiten tussen de bergpassen. David nu in menselijke dingen enige bescherming zoekende, kon voor het tegenwoordige niets anders dan zich in de spelonk verschuilen en door de donkerheid daarvan zijn leven beschermen. Zo was hij als uit het gezelschap van de levenden uitgestoten, waarom, als God hem uit zoveel gevaar heeft uitgerukt, Hij hem niet slechts van één dood, maar van zeshonderd doden heeft bevrijdt..

27. Maar daar kwam door een wonderbare zorg van God, die David in zijn nood aanriep (Psalm 54), een bode tot Saul, zeggende: Haast u en kom, want de Filistijnen zijn in het land gevallen. 1)

1) Zo zorgt God voor de Zijnen. Zo ervaart Saul het ook weer, dat de Heere machtiger is dan hij. In plaats dat het hem tot boete en berouw brengt, dient het tot verharding, zodat we al spoedig lezen, dat hij weer zijn vervolgingen voortzet..

28. Toen stopte Saul David na te jagen, hij gaf voor ditmaal de vervolging op en hij trok de Filistijnen tegemoet: daarom noemde men die plaats, waar Saul en David door het tussenbeide treden van God van elkaar gescheiden waren: Sela Machlekôth (= rots van de ontkoming). 1)

1) David was gered en wel op het laatste moment. Dit slaat voor de Heere nooit te laat, om ook daarin nog degenen, die op Hem vertrouwen, het bewijs te leveren, dat zijn woord: "Ik zal u niet begeven noch verlaten," Ja en Amen is. De plaats, waar de gelukkige wending geschiedde, heette sinds die tijd "rots van de ontkoming". Waar zal een vriend van God gevonden worden, op wiens levensweg niet meer dan één plaats die naam waardig is?

HOOFDSTUK 24.

DAVID SPAART SAUL IN DE SPELONK.

I. Vs.1-23. Terwijl Saul met de Filistijnen strijdt, trekt David met zijn manschappen naar de hoogten van Engedi terug; ook daar vervolgt hem de koning, die opnieuw zijn ondergang zocht, nadat hij weer zijn handen vrij gekregen had; ditmaal raakte hij zelf in de macht van de vervolgte. Op zijn tocht in die streken ging namelijk Saul van de weg af, om in een ter zijde gelegen spelonk een ogenblik uit te rusten; deze is dezelfde spelonk, in het achterste gedeelte waarvan David zich met zijn zeshonderd mannen ophield. Deze zetten hem aan, het gunstig ogenblik waar te nemen en zich van zijn tegenstander te ontslaan; hij wijst echter zo'n raad met beslistheid af, terwijl hij er zich mee vergenoegt van de rok van Saul een slip te snijden. Met die slip in de hand gaat hij tot de koning, toen deze de spelonk weer verlaten heeft, en spreekt hem zo overtuigend en gevoelig toe, dat deze in tranen uitbarst, zijn onrecht belijdt, en nadat hij degene, die eens in zijn plaats koning zou worden, om het sparen van zijn geslacht gebeden heeft, alle verdere vervolging staakt. David blijft intussen in de woestijn, wetende, dat het uur van zijn verlossing nog niet gekomen is, en bereidt zich op verdere tegenstand voor.

1. En David, de gevaarlijke plaats op de rots in de woestijn Maon na het vertrek van Saul verlatende, trok, van daar op, zes of zeven uur noordoostelijk naar de westelijke zijde van de Dode Zee, en hij bleef in de vestingen, op de hoogten van de bergen van Engedi (1 Samuel 23: 14).

Aan alle zijden is de landstreek aldaar vol spelonken, die David met zijn volk zich tot nut kon maken tot schuilplaatsen tegen Sauls verdere vervolgingen, wanneer Saul uit de strijd tegen de Filistijnen zou terugkeren. Het is ook een groot, ontzag verwekkend gebergte, waarop thans slechts enige herders wonen, die geen huizen hebben, maar zich met hun vee in de spelonken van de rotsen ophouden; misschien rekende hij er dus op, dat Saul weinig lust zou hebben, hem ook tot hiertoe na te zitten, in deze moeilijke en gevaarlijke engten, waar men de zee 1500 voet diep onder zich heeft en het pad niet zelden onder de steilste hoeken aan loodrechte wanden heenloopt. Daarin vergiste hij zich echter zeer..

3. Toen nam Saul, 1) wie de bezwaren en gevaren van de wegen aldaar wel bekend waren, drieduizend uitgelezen mannen uit geheel Israël, en hij trok heen om David en zijn mannen te zoeken boven op de rotsstenen van de steenbokken,

2) waar slechts steenbokken verblijf houden, zo weinig vreesde hij in zijn vervolgingswoede voor de moeilijkste en gevaarlijkste plaatsen.

1) Bij het naderen van Saul vluchtte David, zoals uit het volgende vers blijkt, met zijn 600 mannen in een grote diepe spelonk; hoezeer hem daar het hart bang geweest is, dat zijn schuilplaats aan Saul bekend zou worden, wijst Psalm 142 aan. Maar ziet, niet weer een groot uitwendig gevaar was het, dat hem bedreigde, maar een inwendig, veel groter gevaar, namelijk de verzoeking, om zich aan de gezalfde van de Heere te vergrijpen, en met één slag aan al zijn tegenwoordige ellende een einde te maken! Maar die om hulp tot God geschreid

had tegen hen, die hem op de weg, die hij bewandelde, hinderlagen legden (Psalm 142: 4), die was nu ook op zijn hoede, dat hij niet in de netten van de helse jager raakte..

2) Nog altijd huizen daar, volgens Robinson, de berggeiten. Wij zien, dat geen tocht Saul te zwaar is, om David te vangen. Zo is hij niet alleen onder de macht van de boze Geest, maar hij dient hem ook vrijwillig, ja, is zijn gewillig werktuig geworden. De strijd van Saul tegen David wordt hoe langer hoe meer de strijd van het rijk van de wereld en van de duisternis tegen het koninkrijk van God..

4. En hij (Saul) kwam tot de schaapskooien 1) aan de weg (Nu 32: 19), waar een grote en ruime spelonk was, met ingangen aan de zijde, evenals die bij Khureitoun (1 Samuel 22: 1); en Saul ging daarin, om zijn voeten te dekken, 2) zich een ogenblik door de slaap te verkwikken. David nu en zijn mannen zaten aan de zijden van de spelonk. 3)

1) Zo kwamen wij na een uur rijden bij de ruïnen van een dorp, dat een sterkte gevormd schijnt te hebben, en om-Nahous wordt genoemd of ook el-Chareitoun, aan de bovenrand van een Wady gelegen, die naar het dorp Wadi-Chareitoun genoemd is. Iets woester en ongenaakbaarder dan deze vallei kan men zich bijna niet voorstellen. Rotsachtige, loodrechte bergkransen zijn de kanten van deze engte, vele honderden hoeken boven elkaar oprijzend. Steen op steen, klip op klip, zonder enig teken van bewoonbaarheid of geschiktheid voor enig verblijf, dan dat van steenbokken. Versta ik de Heilige Schrift wel, dan is Chareitoun de plaats, waar "de schaapskooien aan de weg waren"..

2) Saul vermoeid door de strijd tegen de Filistijnen en zijn vervolgen van David zocht hier een koele plaats op het heetst van de dag om uit te rusten (Richteren 3: 24). Een andere verklaring is, dat deze woorden zouden betekenen: het verrichten van een behoefte, waarbij de Oosterling de lange tabberd over de voeten hing..

3) In het Hebreeuws Jarkathee Ham'arah, eigenlijk aan de uiterste zijde van de spelonk, d.i. aan de achterste zijde, zodat Saul David niet kon zien, maar David hem wel..

5. Toen zij hun vervolger zo geheel in hun macht zagen, zeiden de mannen van David tot hem: Zie de dag, de dag is gekomen, waarop de HEERE tot u zegt (waarvan de Heere tot u gesproken heeft): Zie, Ik geef uw vijand in uw hand, en gij zult hem doen, zoals het goed zal zijn in uw ogen. 1) En David, die er niet aan dacht te doen, wat zijn mannen hem aanraadden, maar toch een bewijs wilde bezitten, hoe Saul geheel en al in zijn macht was geweest, stond op, en sloop neer de plaats, waar de koning zijn Meil of mantel (18: 4) ter zijde gelegd had en sneed stilletjes een slip van Sauls mantel.

1) Het is wel mogelijk, dat de Heere door een profeet, bijv. Gad (22: 5) aan David zijn verlossing en Sauls ondergang heeft laten bekendmaken, maar dan is het zeker met andere woorden geweest, dan de mannen hier weergeven. Zij verdraaien die naar hun wens, zoals de aard van de verzoeker is, dat hij de woorden van God mystificeert, d.i. aan deze een geheel andere mening onderschuift, dan bedoeld is (Genesis 3: 1 MATTHEUS.4: 6). Intussen is het veel waarschijnlijker, dat de sprekenden de goddelijke leiding zelf, waardoor Saul in David's

macht gekomen was, als een goddelijke wenk verklaren, om die gelegenheid waar te nemen, ten einde van de doodsvijand verlost te worden, als wilden zij zeggen: "Zie deze is de dag, waarop de Heere duidelijk en verstaanbaar genoeg tot u spreekt: "Zie Ik heb uw vijand in uw handen gegeven, dat gij met hem doet, wat u behaagt"..

Saul sluimert in. Hij slaapt. Zijn slaap is vast in dit middaguur en na de vermoeiende tocht door het gebergte. Mogelijk droomt hij nog van David te vervolgen, van David te vinden, van hem met eigen hand de kop te kloven, met eigen spies aan een van de rotswanden te spietsen. En inmiddels is hij in David's hand. Het was toen, dat de mannen van David tot hem zeiden: "Zie de dag, waarop de Heere tot u zegt: "Zie Ik geef uw vijand in uw hand, en gij zult hem doen, zoals het goed zal zijn in uw ogen". Wat een verzoeking, en hoe bedrieglijk is de vorm, waarin deze verzoeking voor hem optreedt! Zie daar, onder het bereik van zijn zwaard de vervolger, die hem naar het leven staat, wie geen list te laag, geen verraad te walgelijk is, zo het hem tot het bereiken van dit zijn doel nader brengen kan, die zijn leven aan de bereiking van dit doel schijnt gewijd te hebben, en naar alle menselijke berekening ook wel eindigen zal met het een dezer dagen te bereiken. Hij heeft slechts te ontwaken, en op de inval te komen, dat de gehate David een spelonk als deze tot zijn schuilplaats uitgekozen kan hebben, om zijn manschappen samen te roepen en alle uitgangen ervan te gaan opsporen en bezetten. Maar ook deze David heeft slechts één woord te spreken, één wenk te geven....en een enkele slag met het zwaard maakt door de dood van deze norse dwingeland een einde aan al zijn omzwervingen, al zijn benauwdheden, al zijn doodsgerevaren, en zet de toegezegde koningskroon op datzelfde hoofd, waarboven nu van dag tot dag het zwaard, het dodelijke zwaard van de onrechtvaardigste vervolging hangt. Zie de dag, waarop de Heere tot u zegt "Zie Ik geef uw vijand in uw hand". Inderdaad het liet zich wel horen. Onverwacht, ongedacht maar niet buiten het Godsbestuur was de onrechtvaardige vervolger op eenmaal in de macht van zijn onschuldig slachtoffer gekomen. Wat? hier was de vinger van God, was een duidelijke wenk van de Heere! Was hij, die daar lag te slapen niet de man, die de Heere verworpen had; was hij, die slechts één woord had te spreken en aan dit goddeloos leven was een einde gemaakt, niet de uitverkorene van God? David had niets gedaan, had niets kunnen doen, om de gelegenheid uit te lokken, waarin hij zich thans bevond. De Heere gaf ze hem en scheen niet de Heere zelf door dit te doen, klaarder, nadrukkelijker dan door enige stem van de hemel, dan door enig antwoord van Urien en Thummim tot hem te zeggen: "De dagen van de beproeving van David hebben een einde. De tijd van Mijn lankmoedigheid over Saul is vervuld...." Waarom dan geaarzeld, o David! om de uitvoerder van de oordelen van de HEERE te zijn? Waarom geschroomd de wil van de Heere te verstaan? Zie, het zwaard van Goliath is in de hand van de man, die te Nob de moed had de toonbroden te eten, dat niet dan de priesters waren toegedacht! Sla toe....en neem nu de kroon, die gij weet, dat Ik, de HEERE, voor uw schedel bestemd heb! Aldus verandert zich de satan in een engel van het licht. Aldus poogt hij in het uur van de verzoeking overtredingen van Gods geboden als beschikkingen van Zijn voorzienigheid te doen voorkomen. Wel de man, die zich niet laat betoveren; die zich ook door de vroomste woorden niet belezen laat, daar een weg van God te zien tot zijn verheffing, zijn uitredding, zijn verrijking (...) waar niets is dan een weg God ter beproeving van het gehoorzaam, het deugdzaam, het eerlijk hart! Op deze proef zijn velen bezweken. (N. BEETS).

Wel was het een verzoeking voor David. Want toch hoe mooi was de gelegenheid om zijn vervolger te doden! Maar God hield David's hand terug. Niet door een sluipmoord moest David zich de weg tot de troon banen, maar God zelf zou er hem straks op zetten. Had David aan de verzoeking gehoor gegeven, op menselijke wijze had hij dan de troon voorgoed verloren. Want het volk zou het nooit hebben gedoogd, dat een sluipmoordenaar op de troon had plaats genomen. Het volk had ongetwijfeld Jonathan tot koning uitgeroepen..

6. Maar het geschiedde daarna, dat David's hart hem sloeg, omdat hij de slip van Saul, n.l. van zijn mantel afgesneden had; 1) reeds hierover liet zijn geweten hem verwijten horen; reeds hierin meende hij eniger mate een schending van de Majesteit van de gezalfde te zien.

1) Tantam intelligebat personae illius sanctitudinem (voor zo groot hield hij de onschendbaarheid van zijn persoon).

Laten wij uit dit voorbeeld van David leren dat wij, ofschoon wij in het oog van de mensen rechtvaardige en billijke redenen hebben tot onze verdediging, wij niet daarom in het oog van God van alle schuld ontbloot zijn, omdat wij door onze hartstocht vervoerd gezondigd hebben door de grenzen te overschrijden en de een of andere onbillijke weg zijn gevolgd. En omgekeerd, ofschoon wij door de mensen noch beschuldigd, noch veroordeeld kunnen worden, wij echter het oordeel van God niet kunnen ontvluchten, indien Hij niet naar Zijn oneindige goedheid onze zwakheden duldt en bedekt..

7. En hij zei tot zijn mannen, toen hij met de afgesneden slip tot hen teruggekeerd was: Dat late de HEERE verre van mij zijn, dat ik die zaak, die gij mij geraden hebt, doen zou aan mijn heer, de gezalfde van de HEERE, dat Ik mijn hand tegen hem uitsteken zou: want hij is en blijft toch de gezalfde van de HEERE! al is het ook dat hij mij vervolgt en mijn dood zoekt.

Deze rede van David toont, dat hem geen woord van de Heere is geschonken om met Saul te doen naar zijn welbehagen. Saul is voor hem onaantastbaar, omdat hij de Gezalfde van de Heere is..

De ouden pleegden te zeggen: David heeft hier, toen hij Saul spaarde, een grotere triomf gehad dan toen hij Goliath overwon; want daar overwon hij de toorn van een ander, hier zijn eigen, hoewel die door 600 personen werd aangevuurd..

Zo vergold hij goed voor kwaad aan hem, van wie hij kwaad voor goed ontvangen had, en hierin was hij een afschaduwing van Christus, die Zijn vervolgers spaarde, en een voorbeeld voor allen, die Christenen genoemd worden..

"Dat late de Heere verre van mij zijn." Zo sprak diezelfde David niet, toen hij die kroon mocht dragen, waarnaar hij geenszins een voorbarige hand had willen uitstrekken; zo sprak hij niet in een andere uur van de verzoeking, als de schoonheid van een vrouw hem een valstrik spreidde, die zelfs zijn godsvrucht, helaas, niet vermocht te verbreken. Een bewijs, hoe andere omstandigheden andere verzoeking met zich brengen, en dat elke nieuwe verzoeking een nieuw gevaar is, ook voor de beproefdste deugd, zodat geen hoogmoed en

valse gerustheid, maar ootmoedigheid en gedurige vrees te pas komt. Ontbreke het daaraan niemand van ons, en redde ons in het uur van de verzoeking, de duidelijke stem van het geweten in het kloppende hart, de alles afdoende gedachte aan het nadrukkelijk Godsgebod, en het nederig opzien tot Hem, die wij voelen, dat ons sterken en wapenen moet tegen elke verleiding, die tot ons en die in ons opkomt!

8. En David scheidde 1) zijn mannen met woorden, hij bracht hen door zijn redenen van het voornemen af om zelf te volvoeren, waartoe zij hem gedrongen hadden, en liet hun niet toe dat zij opstonden tegen Saul. En Saul maakte zich op uit de spelonk, nadat hij uit zijn slaap was ontwaakt, en ging op de weg.

1) In het Hebreeuws Wajeschasa' bedabrim. Eigenlijk, hij weerhield hen met woorden, zodat hij hen niet toestond, noch aan hun raad gehoor gaf om Saul te doden..

De betekenis is, dat hij zich als het ware tussen Saul en zijn mannen in plaatste.

12. Zie toch, mijn vader! zo noem ik u met kinderlijke eerbied, omdat gij toch mijn koning en heer zijt, ja zie de slip van uw mantel in mijn hand: want als ik de slip van uw mantels afgesneden heb, zo heb ik u niet gedood; beken en zie, dat er in mijn hand geen kwaad, noch overtreding is, en ik tegen u niet gezondigd heb; nochtans jaagt 1) gij mijn ziel, dat gij ze wegneemt.

1) Gij zoekt mijn leven met zo'n vurige begeerte, zoals een jager het wild gedierte in bossen en op bergen, door struiken en ongebaande wegen nazit om het te vangen en te doden.

13. De HEERE zal richten tussen mij en tussen u door de uitslag van deze vervolgingen, wie van ons recht en wie onrecht had, en de HEERE zal mij wreken aan u, 1) maarmijn hand zal niet tegen u zijn. 2)

1) De rechtvaardigheid van God is de toevlucht en de troost van verdrukte onschuld. Wanneer mensen ons onrecht doen, God zal ons recht doen op de grote dag..

Alsof hij zeggen wilde: Ik neem de toevlucht tot God, mijn Beschermers en Verdedigers; ik leg getuigenis af van mijn onschuld; ik heb altijd uw voordeel en nut gezocht, gij weet dit wel; uw ogen zijn getuige maar gij hebt mij onredelijk als een schuldige vervolgd. Maar niet mij alleen, maar God zelf hebt gij gewraakt, die eenmaal echter een wreker zal zijn tot uw zeer grote ontsteltenis, omdat gij geen rekening houdt met mijn onschuld, en mijn oprechtheid en trouw. Gij daarom, indien gij wijs zijt en niet de grootste verwarring op uw hoofd wilt doen komen, onthoud u van dergelijke vijandelijkheden en wijk af van deze vleiers. Wij leren hieruit, dat wij onze onschuld en zuiverheid mogen beschermen en voor onze vijanden verdedigen, terwijl wij hun dit kunnen aantonen en hen ervan beschuldigen. Want waar de Heilige Schrift ons beveelt de beledigingen geduldig te verdragen, dan wil zij echter niet dat wij de vijanden en goddelozen vleien, of hen gelegenheid geven om op ons te woeden..

Saul heeft een enkele reden om David te vervolgen. David weet zich onschuldig tegenover Saul, de Gezalfde van de Heere. Daarom kan hij gerust zijn zaak in de hand van de Heere stellen, en dit hier tegen de koning uitspreken..

2) Vergelijk 1 Petrus .2: 23..

14. Zoals het spreekwoord van de ouden zegt: Van de goddelozen komt goddeloosheid voort.1) Indien ik zo boos ware, zou ik u gedood hebben. Goddelozen wreken zichzelf; maar mijn hand zal niet tegen u zijn.

1) De Grieken zeggen: kakou korakov kakon won (van een boze raaf komt een boos ei). Vergelijk MATTHEUS.: 16vv...

Hiermee wil David zeggen dat, indien hij een goddeloze was geweest, iemand die niet de Heere vreesde, geen ontzag had voor Zijn verordeningen, hij zich had gewroken door hem te doden. Maar juist, omdat hij de Heere vreesde, daarom had hij de wraak overgegeven in de hand van de Heere, vertrouwend, dat Hij eenmaal zou rechten tussen hem en de koning. David doet hier een beroep op Sauls geweten..

15. En wanneer gij deze verzekering niet gelooft, bedenk dan: Naar wie is de koning van Israël uitgegaan? Wie jaagt gij na met zoveel moeite en zo grote macht? naar een dode hond! naar een enige vlo! Moet gij bij enig nadenken niet zelf zeggen, dat ik tegenover u, de koning van Israël, zo machteloos ben als tegenover ieder mens een dode hond, een enige vlo, en dat het waarlijk beneden u is, mij zo na te jagen (26: 20; 2 Samuel .9: 7; 16: 9

16. Maar de HEERE zal, wanneer gij ondanks mijn bede voortgaat mij zo onrechtvaardig en dwaas te vervolgen, zijn tot Rechter en Hij zal richten tussen mij en tussen u en zien daarin en twisten mijn twist en richten mij van uw hand.

Wat dunkt u, indien David aan de taal van de verleiding, indien hij aan de eerste opwelling van een lang verongelijkt gemoed had gehoor gegeven, indien hij de stem van zijn geweten door valse redeneringen over de weg en de wil van God had gesmoord en hij aan Saul gedaan had, zoals Saul zo lang en zo dikwijls had getracht aan David te doen; indien hij van deze rots een redevoering had gehouden voor de drieduizend uitgelezenen van Sauls krijgsmacht; indien zij hem waren toegevallen, en de bazuin blazende door het gehele land van Juda hadden uitgeroepen: "David is koning te Engedi?" Indien Juda en Benjamin, indien de twaalf stammen van Israël hem waren toegevloeid en hem de bloedige kroon op het hoofd gedrukt hadden, zou zijn hart daarbij een vreugde hebben kunnen smaken, die enigszins te vergelijken zou geweest zijn bij het zalig gevoel van het hart, waarmee hij, van het welbehagen van de Heere bewust, niet zonder nieuw gevaar, maar met fiere moed, tot de door hem gespaarde koning de woorden spreken mocht, die wij hebben gehoord? (N. BEETS).

18. En hij zei tot David, nadat hij zijn gevoel weer enigszins meester geworden was: Gij zijt rechtvaardiger dan ik; want gij hebt mij goed vergolden, en ik heb u kwaad vergolden. 1)

1) Saul erkent openhartig David's oprechtheid en zijn eigen ongerechtigheid. Nu volbracht God dat woord, waarop hij David had doen hopen, n.l. dat Hij Zijn gerechtigheid zou doen voortkomen als het licht (Psalm 37: 6). Zij, die zorg dragen om een goede geweten te behouden, mogen het veilig aan Hem overlaten, om dit in het openbaar te doen blijken. Deze schone belijdenis was genoeg, om David's onschuld te bewijzen. Zijn vijanden zelf rechtten zich zelf, maar zij was niet genoeg tot betoog, dat Saul een ware boetvaardige was. Hij had behoren te zeggen: gij zijt rechtvaardig, maar ik ben goddeloos, maar het uiterste, wat hij bekennen wilde was: gij zijt rechtvaardiger dan ik. Onboetvaardige mensen gaan zelden verder in hun schuldbekentenis; ze willen wel toestemmen, dat zij niet zo goed zijn als sommige anderen, en dat er gevonden worden, die beter en rechtvaardiger zijn, dan wij, maar dat is het al..

Saul is op dit ogenblik oprecht. De trouw en liefde van David heeft voor dit ogenblik de boze Geest als het ware in hem overwonnen. Hij is op dit ogenblik niet zonder indrukken, dat hij verkeerd heeft gehandeld, door David te vervolgen, en dat David een ander is dan hij. Maar, helaas! die indrukken zijn straks weer voorbij. Zij vertederen zijn hart niet, maar maken het harder. Het ijzer in het vuur week geworden, wordt straks harder dan te voren. Zo ging het ook met Israël's eerste koning..

20. Welk ander mens zou in uw omstandigheden gedaan hebben zoals gij? Wanneer iemand zijn vijand, die hem ten dode vervolgt, gevonden heeft, zodat hij de gelegenheid had zich te wreken, zal hij hem op een goede weg laten gaan?

1) De HEERE nu vergelde u het goede voor deze dag, dat gij mij heden gemaakt hebt, 2) het goede, dat gij mij op deze dag gedaan hebt.

1) Deze belijdenis van Saul schijnt naar de mening van de mensen David niet veel geholpen te hebben, en toch was zij niet geheel nutteloos. Want al heeft David van haar niet veel nut bekomen, toch heeft God Saul daardoor willen veroordelen en door zijn eigen woord en vonnis een zwaarder oordeel op zijn hoofd willen doen komen..

2) Zonder twijfel ondervond hij in die betere opwellingen, die in deze ogenblikken hem vervulden, nogmaals een krachtig zoeken van de goddelijke genade. Maar erkende hij die als zodanig en meldt de geschiedenis, dat hij zich thans van zijn goddeloos leven bewust geworden is, voor het aangezicht van God over zichzelf de staf heeft gebroken, de genade en vergeving van de Heere gezocht heeft, Hem om kracht tot heiligmaking aangeroepen heeft? Wij lezen van dat alles niets. Hij kon denken, dat hij reeds met de openlijke belijdenis, dat David rechtvaardiger dan hij was, God en mensen had genoeg gedaan en een voldoende bewijs van ootmoed gegeven had. Van elk beter gevoel was hij nog niet beroofd, maar het werd hem steeds gemakkelijker edele indrukken spoedig weer meester te worden. Ook bij de meest verwerpelijke karakters openbaart zich niet zelden iets, dat onmiskenbaar edel en goed is. Reeds een verdrinking, waarin de deugd verheerlijkt wordt, die op het toneel wordt voorgesteld, doet hen tranen storten, terwijl zij thuis gekomen zich als woesterikken tegen vrouw en kind gedragen en tot alle boze dingen in staat zijn. Zo kunnen wij ook aan Sauls gevoel ternauwernood enige zedelijke waarde toekennen. Spoedig genoeg zal hij over de

vernedering voor David, waartoe hij zich voor een ogenblik liet meeslepen, berouw hebben. De zwakheid, die hij getoond heeft, zal de arme David moeten boeten.

Wie deze geschiedenis in zijn hart schrijft, die zal de zalige kunst leren, elke nood naar het hart van God te overwinnen. Van waar komen onze meeste bekommernissen, de meeste moeilijke uren, dagen en weken? Niet van de vijanden! Veeleer van hen, die onze naasten en onze vrienden zijn. Die tezamen moesten arbeiden en strijden en overwinnen en zich in de Heere moesten verheugen, veroorzaken, elkaar wederkerig in het geheim en in het openbaar moeilijkheden en leggen elkaar ondraaglijke lasten op, de broeder aan de broeder, de zuster aan de zuster, de kinderen aan de ouders, de vader aan de zoon, de man aan de vrouw en de vrouw aan de man. De gevallen, dat de een onschuldig is als David, zijn zeldzaam; het meest hebben beiden schuld. Moet dat onder ons zo voortgaan? Is er tegen zo'n ongeluk geen middel? Mijn vriend! geeft God aan u gelegenheid om aan uw tegenzin, uw geraaktheid, uw verlangen naar het nadeel van een ander te voldoen, hen in een bijtende scherpe rede een houw of tenminste een steek te geven, zo overwin, al wordt gij door valse vrienden tot wraak aangezet, de natuurlijke maar zondige gevoelens van de bitterheid door verschonende zachtmoedigheid. Geeft gij ook aan die eerste slechts weinig toe, zo zult gij het met smart ondervinden, dat gij uw hart, in plaats van u van de last te ontheffen, slechts tot kwellende onrust en uw geweten tot vreselijke kloppingen brengt. Maar vraagt gij: hoe kan ik voor bitterheid mijn naaste zachtheid bewijzen? Hebt gij niet gehoord, wat David zegt: "Ik zal mijn hand niet uitsteken tegen mijn heer, want hij is de gezalfde van de Heere?" Zie slechts in uw naaste de gezalfde van God, de in de naam van de Drie-enige God gedoopte, degene om wie Christus gestorven is. Gij zult de strijd tot diezelfde verschonende liefde doorstrijden, die zo wonderlijk uit het woord van Paulus (Rom.14: 15) spreekt: "Indien uw broeder omwille van de spijs bedroefd wordt, zo wandelt gij niet meer naar liefde. Verderft die niet met uw spijs, waarvoor Christus gestorven is."

22. Zo zweer mij dan nu bij de HEERE, zo gij mijn nageslacht na mij zult uitroeien, zoals gewoonlijk een nieuw vorstengeslacht met het voorgaande doet, om zich van de heerschappij te verzekeren (1 Koningen .15: 28vv.; 16: 11vv.; 2 Koningen .10 dat gij mijn naam niet zult uitdelgen van mijn vaders huis; 1) maar mijn kinderen zult weldoen!

1) Men moet er zien wel over verwonderen en evenwel verbaasd erover staan, dat Saul hier David door een eed gebonden heeft, die hij echter niet met rust kon laten, in de woestijn, waar hij als balling verkeerde, uit zijn vaderhuis verdreven, zwervende, honger en dorst, koude en winter doorstaande en bij alle mensen gehaat. Wie nu kan dit met elkaar rijmen, dat Saul David vervolgt en echter toch van hem een eed vergt? Uit dit voorbeeld blijkt, hoe de ongelovigen en goddelozen geslingerd worden, zodat zij nergens rust kunnen vinden en nergens vaste voet kunnen krijgen. In dit loon belooft God aan de verachters van Zijn wet en de verachters van Zijn Majesteit, dat het zonder twijfel zal geschieden, dat zij als voor hun eigen schaduw zullen vrezen en nergens veilig zijn, en hun leven doorbrengen als hangende aan een zijden draad, en door stormen en vlooden geteisterd worden, waarvan ons een voorbeeld in Saul voor ogen gesteld wordt..

Christenen, die het voorbeeld van David en van de Meerdere van David voor ogen hebben; Christenen, die zich dagelijks zien voor ogen gesteld het kruis van Hem die, als Hij gescholden werd, niet weer schold, en als Hij leed niet dreigde, maar gaf het over aan hem, die rechtvaardig oordeelt, zouden nog dikwijls kunnen vergeten de les van de apostel te betrachten: "Wreekt uzelf niet, beminden, maar geeft de toorn plaats, want daar is geschreven: "Mij komt de wrake toe; Ik zal het vergelden, spreekt de Heere?" Zij zouden zich nog dikwijls de vreugde kunnen weigeren, die ene meer dan menselijke, die ene goddelijke vreugde is, een vreugde, die men inderdaad met God en diens Christus gemeen heeft: het kwaad te overwinnen door het goed? Zouden zij dan wel waarlijk christenen zijn? Zou in hun zondig gemoed dan wel waarlijk reeds het menselijk kwaad door het goddelijk goed overwonnen zijn geworden? Ach, dat het geloof in Zijn liefde reeds ons aller liefde en een zodanige liefde was, die naar Zijn woord en voorbeeld zich zegenend, weldoend, biddend ook tot onze vijanden uitstrekt! (N. BEETS).

Saul doet David hier zweren, dat als hij eenmaal koning zal zijn, hij zijn geslacht niet zal uitroeien. Als een smekeling nadert hij zijn vermeende vijand. Hij erkent, dat aan het besluit van God niets te veranderen valt, dat zijn geslacht niet erfelijk op de troon zal zitten en dat David in zijn plaats zal komen. Waar hij zich echter machteloos voelt tegenover de raad van God, daar vraagt hij toch nog een dienst van David, ja, eigenlijk maakt hij gebruik van zijn koninklijke macht om zijn onderhorige tot iets te verplichten. Ook hieruit blijkt, dat Sauls berouw niet van de echte stempel is, dat zijn vertrouwen op God is geweken, omdat hij niet aan Hem zijn noden en wensen bekend maakt..

HOOFDSTUK 25.

SAMUELS DOOD. NABALS DWAASHEID. VOORZICHTIGHEID VAN ABIGAIL. DAVID NEEMT HAAR TOT ZIJN VROUW.

I. Vs.1-13. Na een korte opmerking over de dood en de begrafenis van Samuel, die in deze tijd stierf, volgt op de geschiedenis van David's edelmoedigheid ten opzichte van Saul een andere, die ons toont dat die edelmoedigheid van David niet voortkwam uit een week hart, maar een vrucht van Gods Geest was, die zijn van nature hartstochtelijk temperament beheerste en heiligde. Op zijn tochten door het zuidelijk gedeelte van Palestina toch verneemt David, dat een zeer rijk veebezitter van Maon, Nabal genaamd, te Karmel bij gelegenheid van het scheren van zijn schapen feest hield. Van alle levensbehoeften voor zich en de zijnen ontbloot, zendt David enige knechten tot de man om hem geluk te wensen en hem te vragen om hulp, zich beroepende op de bescherming, die zijn kudde genoten hadden. De harde en gierige Nabal zendt de boden met smaad en hoon weg. David's hartstocht ontbrandt, zodat hij met 400 man op weg gaat om bloedig wraak te nemen.

1. En a) Samuel stierf in die tijd, toen David met zijn mannen op de bergen van Juda's woestijn ronddwaalde, ongeveer in het jaar 1057 v. Chr., dus in de ouderdom van 88 jaar; en geheel Israël in zijn oudsten en hoofdliden vergaderde zich in de woonplaats van de grote profeet, en zij bedreven over hem, op die wijze als hun vaders over Aäron en Mozes rouw gedragen hadden (Num.20: 29 Deuteronomium 34: 8), en zij begroeven 1) hem in zijn huis te Rama 2) in de bij zijn huis gemaakte groeve. En David, die als hij zich niet als een vluchteling had moeten verborgen houden, zeker aanwezig geweest zou zijn, vond in zijn verblijfplaats geen toereikende levensmiddelen meer; hij maakte zich op en trok naar de woestijn Paran, 3) daarheen waar het voordeligst deel van deze woestijn (Nu 13: 1) aan het gebergte van Juda grenst.

a) 1 Samuel .28: 3

1) Een groot man was gestorven, groot en sterk in het geloof, groot en sterk in ootmoed en zelfverloochening, een man vol liefde tot koning en vaderland, vol droefheid over de gevallen koning en de ellende van zijn rijk, een held van God, een muur rondom zijn volk. Deze was de man, die zij ten grave brachten. Te Rama, waar hij het levenslicht aanschouwde, daar rust ook zijn gebeente. Maar zijn ziel moest op Gods bevel zelfs na de dood nog eens verschijnen om ontzaglijk ernstige woorden aan de diep gevallen Saul bekend te maken (28: 16vv.). De mond van de profeet, die zo krachtig gedurende het leven getuigde, mocht zelfs in de dood niet zwijgen..

Van een grafteken, in steen en erts gehouwen, lezen wij niets. Konden wij voor hem een gedenkteken plaatsen, zo moest op de voorzijde staan een biddende vrouw in de tempel en aan haar voeten het woord: "Ga heen in vrede, de God van Israël geve u uw bede, die gij van Hem gebeden hebt!" Aan de andere zijde plaatste ik een Eben-Haëzer, en daarboven het woord: "Tot hiertoe heeft de Heere geholpen!".

2) Graven legde men anders buiten de steden op het vrije veld aan; slechts koningen en profeten mochten in de steden bijgezet worden. Gewoonlijk waren de graven in holen of grotten, het liefst in schaduwrijke omgeving, onder bomen en in tuinen, of door de natuur gevormd, zoals er in Palestina vele zijn, of meermalen kunstig voor dit doel uitgegraven of in rotsen gehouwen; ook waren er, die loodrecht in de grond gemaakt waren; soms legde men graven op bergen aan. Voor de armen waren algemene begraafplaatsen. Voornamelijk wegens de sjakals, die zeer begerig naar vlees zijn, sloot men de graven met deuren of grote stenen. In de maand Adar (maart), na de regentijd, werden zij in de periode na de ballingschap van buiten opnieuw gewit, om de voorbijtrekkende vreemdelingen, die in grote menigte tot het Paasfeest kwamen, tegen aanraking die onrein maakte (Num.19: 16), te waarschuwen (MATTHEUS.23: 27). De graven van de profeten en van andere heilige personen zocht men in de tijd na de ballingschap vlijtig op, herstelde de vervallene en versierde ze (MATTHEUS.23: 29), als een bewijs van hoogachting en dankbaarheid, hetgeen ook bij de oude Grieken niet onbekend was, en nog heden in het Oosten gewoonte is..

3) Nu was het laatste weggefallen, wat Saul nog kon bedwingen, een troost en hulp voor David. Hij voelde nu, dat het gevaar groter dan ooit was, en ging buiten de grenzen van het land; thans was het, dat hij in Kedars tenten woonde. (Psalm 120: 5)..

Hiermee wilde David niet tonen, dat hij meer op Samuel dan op God vertrouwd had. Maar hij wist het, dat Saul nog altijd dezelfde was, dat de indrukken weer voorbij waren, en waar de laatste band die Saul nog aan zijn verleden bond, door de dood van Samuel was verbroken, daar zocht hij in de middelijke weg zijn toevlucht buiten de grenzen van Juda, om voor het ogenblik van de vervolging van de koning bevrijd te zijn. Bovendien zal gebrek aan levensmiddelen hem tevens gedwongen hebben, om naar de woestijn van Paran te trekken..

2. En er was een man te Maon (= woonplaats), aan de westzijde van het gebergte van Juda (1 Samuel 23: 14), en zijn bedrijf, zijn vee, was te Karmel (= vruchtbaar veld), ongeveer ½ uur noordwestelijk van daar; en die man was zeer groot van vermogen, en hij had drieduizend schapen en duizend geiten (Job 1: 3) en hij was, toen David wegens gebrek aan levensmiddelen de woestijn van Juda had verlaten en zich naar de woestijn van Paran gewend had, in het scheren van zijn schapen te Karmel, 1) bij welke gelegenheid grote maaltijden werden aangericht (Genesis31: 19; 38: 12).

1) Wij hebben hier niet te denken aan het gebergte Karmel, maar aan het tegenwoordige Kurmul, dat ongeveer een half uur van Maon verwijderd lag, op het gebergte van Juda, waar v.d. Velde nog een kasteel vond en dat de bewoners Kasr-el birheh (het kasteel van de vijver) noemen. Maon lag op een heuvel, nu Tel-Main geheten..

3. En de naam van de man, waarmee hij door het volk bij wijze van bespotting genoemd werd, was Nabal (= dwaas, vs.25), en de naam van zijn vrouw Abigaïl (= vreugde van mijn vader, niet te verwisselen met David's halfzuster, 1 Samuel 16: 10; en de vrouw was goed van verstand, dus het tegenovergestelde van haar man, en schoon van gedaante, evenals Rebekka, bij wie ook schoonheid en verstand verenigd waren; maar de man was hard en boos van daden, 1) en hij was een Kalebiet, 2) hij stamde van die Kaleb af, die mede onder de

Israëlitische verspieters geweest was en zijn erfdeel in en bij Hebronontving (Num.13: 2vv. Joz.14: 6vv.).

1) God geeft dikwijls aan een goddeloos mens grote rijkdommen en aan een dwaze man een verstandige vrouw.

Rijkdommen zijn dikwijls zegeningen, die God aan Nabals geeft, aan wie Hij noch wijsheid noch genade schenkt..

2) Het woord in de grondtekst kan ook anders gepunctueerd worden en wordt door de Septuaginta verklaard: "een honds mens", door anderen: "een mens naar zijn hart", d.i. een eigenzinnig mens, die slechts naar willekeur en hartstocht handelt..

6. En zult zo zeggen tot die welvarende: 1) Vrede zij u, en uw huis zij vrede, en alles, wat gij hebt, zij vrede!

1) In het Hebreeuws Lèchai. Door onze Statenvertalers weergegeven door, tot die welvarende. Omdat het echter met het volgende door het woordje en verbonden wordt, moet het wel een soort van groet zijn en zoveel betekenen als: Heil u! Calvijn volgt de vertaling van: mijn broeder, u zij vrede!.

7. En nu, ik heb gehoord, dat gij scheerders hebt en het vreugdemaal gereed maakt, waarbij men allen, die diensten bewezen, onthaalt; nu de herders, die gij hebt, zijn toen zij hun kudde in de woestijn Maon en te Karmel weidden, bij ons geweest; wij hebben hun geen smaad aangedaan door iets van uw vee te roven en zij hebben ook niets gemist al de dagen dat zij te Karmel geweest zijn, want wij hebben de kudde tegen de roofzuchtige Arabieren, die in de woestijn ten zuiden zijn, beschermd.

7. En nu, ik heb gehoord, dat gij scheerders hebt en het vreugdemaal gereed maakt, waarbij men allen, die diensten bewezen, onthaalt; nu de herders, die gij hebt, zijn toen zij hun kudde in de woestijn Maon en te Karmel weidden, bij ons geweest; wij hebben hun geen smaad aangedaan door iets van uw vee te roven en zij hebben ook niets gemist al de dagen dat zij te Karmel geweest zijn, want wij hebben de kudde tegen de roofzuchtige Arabieren, die in de woestijn ten zuiden zijn, beschermd.

8. Vraag het uw jongelingen, uw eigen herders, of het niet zo is en zij zullen het u te kennen geven, hoeveel diensten wij bewezen hebben. Laat dan, als dank voor deze vriendschap en hulp, deze jongelingen die ik gezonden heb om u geluk te wensen (vs.5vv.) genade vinden in uw ogen; neem hen welwillend bij u op, want wij zijn op een goede dag gekomen, op een dag waarop gij vreugde geniet en dus zeker bereid zult zijn hen, die in nood zijn, van uw overvloed iets mee te delen; geef toch, dit is mijn bede, uw knechten, van wie hier enkelen voor u staan, en uw zoon David, hetgeen uw hand vinden zal; wat gij geven wilt zij aan uw mildheid overgelaten.

"Bij zo'n feest", merkt Robinson op, "in de nabijheid van een stad of van een dorp, zou zelfs in de huidige tijd een Arabisch sjeik uit de naburige woestijn nauwelijks nalaten, om in eigen persoon of door boden zichzelf in herinnering te brengen en zijn boodschap zou, wat vorm en inhoud betreft, slechts een echo van die van David zijn." In deze stap van David ligt dus niets aanstotelijks. Hij maakt, terwijl hij met zijn manschappen gebrek lijdt, van een gunstige gelegenheid gebruik, omdat het naar een gewoonte was, om gaven te vragen, evenals dit bij verschillende volken is, bij inwijdingen van kerken, bruiloften enz.; noodlijdenden en armen af te wijzen, was een hardheid, die ieders gevoel opwekte. Het laatste dient ten minste enigermate tot verontschuldiging van David wanneer hij later (vs.13) aan Nabal zich wreken wil, hoewel het natuurlijk zijn gedrag geenszins rechtvaardigt..

10. En Nabal antwoordde de knechten van David met smadelijke woorden, waarachter hij zijn gierigheid probeerde te verbergen en zei: Wie is David, en wie is de zoon van Isaï? Ik ken die mens niet en weet niet, wat ik hem te danken heb. Er zijn heden vele knechten, die zich afscheuren, elk van zijn heer, 1) en als landlopers rond dwalen.

1) Eigenlijk maakt Nabal hier David uit voor een vrijbouter, die van door leeft, nu hij aan zijn wettige heer de gehoorzaamheid heeft opgezegd. Om zijn eigen gierigheid te verbergen en te bedekken, onteert hij de man, die hem in zijn herders reeds zoveel diensten heeft bewezen..

Hiermee doelt Nabal op David's vlucht voor Saul en op de stand van die mannen, die hem vergezellen (22: 1). Over het karakter, dat hij hier openbaart, zie Sirach 20: 21 21: 28.

11. Zou ik dan mijn brood en mijn water 1) en mijn geslacht vlees nemen, dat ik voor mijn scheerders geslacht heb, en zou ik het de mannen geven, die ik niet weet van waar zij zijn?

1) Men herinnere zich hierbij hoe hoog goed drinkbaar water in het Oosten geschat wordt, waar men hieraan groot gebrek heeft (Ru 2: 9)..

13. David dan, die in hevige toorn ontstoken was, zei 1) tot zijn zeshonderd (23: 13) mannen: Een ieder gorde zijn zwaard aan, opdat wij Nabal laten voelen, wat een smaad hij ons heeft aangedaan! Toen gordde een ieder zijn zwaard aan, en David gordde 2) ook zijn zwaard aan zonder in de hitte van zijn boosheid eraan te denken, hoe onwaardig, hij zich door deze wraakzucht gedroeg, en zij (de krijgslieden) trokken op achter David naar de landstreek van Karmel, omtrent vierhonderd man, en daar bleven er tweehonderd bij het gereedschap in de woestijn achter.

1) Voorzeker schijnt het wel, dat David zichzelf vergeet, de man van wiens wonderlijke dingen wij vroeger hebben vernomen, toen hij tegen Saul niet de hand wilde uitsteken, ofschoon het wel scheen, dat deze in zijn hand door God was gegeven om hem gemakkelijk te kunnen doden. Hier nu was hij verre van zichzelf gelijk. Want waarom liep hij tot de wapenen? Waarom besloot hij, door zo grote boosheid opgezet, om het huis van Nabal uit te roeien, omdat hij zelf later zegt, dat hij niet één had willen overlaten van wie tot Nabal in betrekking stond, niemand die mannelijk was? Voorwaar, deze twee zaken zijn zeer met elkaar in strijd en heeft David grote lof verdiend door Saul te sparen, waar hij tegen Nabal

zich opmaakt, is hij zeer te berispen, doordat hij plaats gaf aan zijn hevige hartstochten. Maar men moet wel in acht nemen, dat Saul voor David een heilig persoon was, zodat het, omdat hij de gezalfde van de Heere was, aan David niet vrijstond zijn hand tegen hem uit te steken, omdat hij zich toch tegen zijn soldaten met de wapens kon beschermen en verdedigen. Want ofschoon hij door de zalving van Samuel tot koning was aangewezen, zo was hij nog niet in het bezit van het rijk en was het hem niet geoorloofd iets te ondernemen om de kroon te verkrijgen, wat David zeer goed wist. Daarom, ofschoon Hij de gezalfde van de Heere was en wist dat zijn nakomelingen hem zouden opvolgen, en dat dit voortdurend zo zou zijn, toch heeft hij Saul bij zijn waardigheid bewaard, van wie hij wist, dat de gunst van God in zijn opzicht nog niet geheel was uitgeblust, en aan wie hij niet geweigerd heeft de ere te geven en zich tot aan zijn dood toe te onderwerpen.

Deze menslievendheid van David tegenover zijn vijand, steunde daarom op een zeer bijzondere reden en op een buitengewoon privilege, omdat David hem had te eren als door God tot de koninklijke waardigheid verheven. Bij Nabal was echter de toestand geheel anders. Want ofschoon David nog niet in het bezit van de regering was gekomen, was hij toch tot koning aangewezen. Zodat, wie die keuze van God niet erkende, noch zich aan hem onderwierp, naar verdienste als opstandeling tegen God zelf was te straffen. Mozes, de Egyptenaar dodende, was nog wel niet tot het hoofd en de leider van het volk verklaard en tot degene, die het Israëlitisch volk uit Egypte's slavernij zou bevrijden, maar zoals Stefanus zegt, was hij zich toch wel van zijn roeping bewust. Zo ook, David wist, dat hem door God de macht was gegeven, om de goddeloosheid en ondankbaarheid te beteugelen, en de lasterlijke woorden, die hij tegen de koning, door God aangewezen, uitspuwde en de lasteringen, die hij op David als op een vrijbouter onrechtvaardig en vals had geworpen, te straffen; dit, zeg ik, wist David, maar daarom was hij toch van een verkeerde hartstocht te beschuldigen, omdat het overbodig en nutteloos was, ofschoon hij niet is te veroordelen, als iemand, die als privaat persoon, de aangedane belediging wil wreken, want de toestand van David is wel degelijk te onderscheiden van die van de bijzondere personen..

Hoe begrijpelijk de verontwaardiging van David ook was, toch is zij niet goed te keuren. De Heere heeft er echter voor gezorgd, dat zijn knecht van bloedvergieten vrij bleef. Hij zelf heeft de zaak voor zijn knecht terecht en beslecht..

2) O Heere, zo zou men hier wel mogen zeggen, wat is het menselijk hart? Dezelfde, die het hart sloeg, toen hij van de rok van zijn vijand slechts een slip had afgesneden, die door zijn vrienden tot hoon en wraak werd opgezet, in zijn kalmte en zachtmoedigheid niet te bewegen was, die door een enkel woord en door zijn tegenwoordigheid 600 bloeddorstige mannen zo in toom gehouden had, dat zij zelfs niet waagden een vreemd in de woestijn rondlopend schaap te nemen (vs.7,15), diezelfde laat, als een dwaas man hem zijn bede niet geeft, zijn toorn zo ontzettend uitbreken, dat hij alle heerschappij over zichzelf verliest, dat hij met het zwaard in de hand aan het hoofd van 400 gewapenden een geheel, onschuldig huis wil uitroeien, omdat het hoofd hem beledigd heeft. O, wat is het menselijk hart! Hoe zullen wij zo'n toorn verklaren bij de man, die in de spelonk te Engedi even grote zelfbeheersing als tederheid van geweten getoond heeft? Het antwoord is niet moeilijk te vinden. Van Saul wist David sedert lange tijd, dat hij zijn doodvijand was, dat hij van hem niets te wachten had, dan

haat en vervolging, en kwaad voor goed; hij wist tevens, dat zijn vervolger de onaantastbare gezalfde van de Heere was; daarom droeg hij tegenover deze zijn ziel in zijn hand, was vol voorzichtigheid en waakzaamheid en was op alles voorbereid. Dat is tegenover Nabal alles anders. Hij rekende vast op een goed gevolg van zijn bede, wachtte niet anders dan dienst voor dienst, vriendelijkheid voor vriendelijkheid; hij was geheel zeker, waakte niet, vermoedde niet, dat een verzoeking op hem loeren kon. Toen kwam plotseling het onverwacht, inderdaad zeer honend en stuitend antwoord, en Davids hart, omdat het zorgeloos was, en niet met poort en grendels gesloten, liet zijn oude mens in een brede, vreselijke stroom tevoorschijn treden, en dit te meer, naarmate tevoren langer de oude begeerte door krachtige dammen teruggehouden was. Roepen zulke voorbeelden ons niet in de oren: "Behoed uw hart boven alles, want daaruit zijn de uitgangen van het leven (Spreuken 4: 23)! Wat ik u zeg, dat zeg ik allen: "Waakt" (Mark.13: 37)..

Zeker had hij noch gebeden, noch door de Urim en Tummim de Heere ondervraagd. Volbracht hij wat zijn toorn hem ingaf en het lag niet aan hem, wanneer het alleen bij een voornemen bleef zo had hij aan zijn eigen eer en zijn eigen zaak de doodsteek gegeven. Hij stond dan voor God en de gehele wereld gebrandmerkt als een man, over wie niet alleen zijn vijanden triomfeerden, maar die ook door zijn vrienden, als Israëls kroon onwaardig, moest verlaten worden, en voor wie niet anders overbleef, dan als een vluchteling met het Kaïnsmerk aan het voorhoofd, opnieuw en nu voor altijd, in enig heidens land om bescherming te bedelen. Wat een afgrond, die wij hem hier zien tegemoet snellen! Maar Hij zal Zijn oog daarop laten rusten, die het overal met de Zijn oneindig beter meent, dan zij met zichzelf, en die Zijn knechten en dienstmaagden niet alleen redding beloofd heeft uit gevaren, die mensen hun bereiden, maar ook uit die, welke uit de verzoeken van de machten van de duisternis en de aanlokselen van eigen vlees en bloed voortkomen. Had David zijn besluit genomen, ook de Heere over hem.

II. Vs.14-38. Abigaïl, door een jongeling van haar man van het voorgevallene onderricht, gaat met rijke geschenken voor David op weg om zijn toorn te stillen; zij ontmoet hem op een bedekte weg en weet nu op zo meesterlijke wijze tot zijn hart te spreken, dat hij in haar tegemoetkomen, de genadige bewaring van de Heere voor een zware zonde erkent en aanstonds van zijn voornemen afziet. Op het bericht, welk gevaar hem bedreigd had en waartoe zijn vrouw zich genoodzaakt had gezien, wordt Nabal door een beroerte getroffen en tien dagen daarna nog eens, zodat hij stierf.

14. Maar een jongeling uit de jongelingen, die van de behandeling van Davids boden zeer nadelige gevolgen voor het gehele huis verwachtte, boodschapte het aan Abigaïl, de vrouw van Nabal, omdat deze niet bij het voorgevallene (vs.9vv.) aanwezig geweest was, zeggende: Zie, David heeft boden gezonden uit de woestijn om onze heer te zegenen, om hem geluk te wensen bij het feest en om een gave te vragen, maar hij is tegen hen uitgevaren, 1) en heeft hen teruggewezen, zonder het geringste in te willigen. 2)

1) Duidelijk komt hier uit, de grote achting, die deze jongeling voor David had, tegenover de geringe achting, die hij had voor zijn heer. Uit hetgeen nu volgt, uit het gunstig getuigenis, dat hij van David geeft, blijkt wel, dat David zijn leger onder strenge krijgstoet hield. Hij zelf

boog voor het gezag van Gods wet en waar hij dit zelf deed, daar kon hij ook zijn soldaten onder de tucht houden. Wie zelf niet bukt voor Gods Woord, verwondere zich niet, dat ook zijn eigen gezag weinig betekent..

2) Deze jongelingen waren wijzer en beter dan hun heer. "Niemand is uitgesloten van de deugd, allen hebben toegang tot haar, zij nodigt allen, vrijen en dienstbaren, koningen en slaven. Zij verkiest geenszins dit of dat huis, of deze of die bezittingen; zij is met de persoon zelf tevreden."

22. Zo doe God aan alle de vijanden van David 1) wat ik aan hem doen zal, en zo doe Hij daartoe, indien ik van allen, die hij (Nabal) heeft, tot morgen over laat die aan de wand pist! tot de laatste man toe zal ik verdelgen.

1) De Griekse, Syrische en Arabische vertaling hebben: "Zo doe God aan David", hetgeen waarschijnlijk de ware lezing is. David wil hier zeggen, dat zo waarlijk God alle vijanden van David zal verderven, zo waar zal ook niemand van Nabals kinderen in leven blijven, wat mannelijk is. De laatste woorden toch is een Oosterse uitdrukking voor: al wat mannelijk is..

23. Toen nu Abigaïl David zag, haastte zij zich, en kwam van de ezel af, en zij viel voor het aangezicht van David op haar aangezicht, en zij boog zich ter aarde¹) (Ruth 2: 10).

1) Loopt David, door onrecht op onrecht verbitterd, gevaar om zijn ziel te bezondigen en zijn eigen rechter te zijn, de onwraakbare stem van de geschiedenis doet ons hier opmerken, dat er een God is die Zijn gunstgenoot weerhoudt van een daad, die in blinde overijling gepleegd hem in de gevolgen tot schande en smart zou gestrekt hebben. De Heere laat niet toe, dat David Nabal zal straffen; Hij zelf zal de zaak van zijn gunstgenoot uitwijzen, en de Heere doet dit op een wijze, die in de uitkomst Davids levensgeluk tegelijkertijd verhoogt en bevestigt. (L. DE GEER).

24. En zij viel aan zijn voeten en zei: Och, mijn heer! van mij zij de misdaad, 1) zie hetgeen, waardoor gij beledigd zijt, aan alsof ik het u aangedaan had en laat toch uw dienstmaagd voor uw oren spreken, wat zij tot verontschuldiging inbrengen kan en hoor de woorden van uw dienstmaagd, 2) opdat ik uw ontstoken gemoed tot kalmte brenge.

1) Eigenlijk staat er: Op mij, mijn heer, de schuld..

2) Zij neemt de schuld op zich, omdat zij hoopt, dat David zich aan haar niet wreken zal..

Wat wist zij naar het hart van David te spreken, hoe geheel paste haar rede aan haar vrouwelijke stand. Ik ken geen voorbeeld van welsprekendheid, dat dit overtreft..

De grootste redenaar zou moeilijk een drangreden, waarvan zij zich niet bediend heeft, kunnen aanvoeren, of die op voordeliger wijze of met meer innemende woorden, dan zij deed, kunnen voordragen..

25. Mijn heer stelle toch zijn hart niet aan deze Belials-man, deze ondeugende man, aan Nabal, hij geve geen acht op hetgeen hij gedaan heeft; want, zoals zijnnaam is (vs.3 25.3), zo is hij, zijn naam is Nabal, en dwaasheid is bij hem, hij kan niet anders dan zich dwaas gedragen, zodat een wijs man het beneden zich achten moet op zijn woorden en daden acht te geven; en ik, uw dienstmaagd, heb de jongelingen van mijn heer niet gezien, die gij gezonden hebt (vs.5vv.), anders zouden zij met een beter antwoord gekomen zijn.

1) De betekenis van het woord "Nabal" is moeilijk in onze taal uit te drukken: dwaasheid, kwaadaardigheid en slechtheid, zijn de hoofddenkbeelden daarin opgesloten; misschien zou men er het naast aankomen door dus te vertalen: "Zijn naam is Narrig en narrigheid is bij hem." (v.d.PALM).

Abigaïl heeft niet zo met haar man gehandeld, dat zij hem veracht heeft, maar zijn dwaasheid heeft zij bij David niet ontveinsd. Maar zo moest het ook. Want indien zij beproefd had Nabal en zijn zaken te verontschuldigen bij David, zou zij hem meer tot toorn hebben opgewekt, die zij nu met vleierende woorden moest vertederen. Waar zij daarom erkent, dat haar man dwaas was en aan zijn naam beantwoordde, daaruit volgt nog niet, dat zij gewoon was om hem te belasteren, maar gedreven door de noodzakelijkheid, heeft zij de dwaasheid van haar man erkend. Want uit alles blijkt, dat zij een vrouw was van groot vernuft en dat zij met de grootste voorzichtigheid met haar man heeft verkeerd. Waaruit wij groot nut kunnen trekken, indien wij dit voorbeeld tot ons voordeel weten te gebruiken..

Het zou niet mogelijk zijn geweest de man te sparen; de enige verontschuldiging van deze daad lag in het karakter van Nabal. Menskundige trek! waardoor Abigaïl toont het rechtmatige in Davids verontwaardiging te willen erkennen. (L. DE GEER).

26. En nu mijn heer, zo waarachtig als de HEERE leeft en uw ziel leeft (20: 3), het is de HEERE, die over u als Zijn uitverkorene waakt en u voor verkeerdheden bewaart, die u verhinderd heeft te komen met bloedstorting, 1) dat uw hand u zou verlossen, u recht zou verschaffen. De Heere zal u wreken (Deuteronomium 32: 35); en nu, dat als Nabal, wiens ondergang ik voorzie, worden uw vijanden, Saul en zijn oorblazers en die tegen mijn heer kwaad zoeken! 2)

1) Volgens een andere vertaling "in bloed," namelijk: in bloedschuld..

2) Ten tweede duidt zij aan, dat God de wreker is van de bozen, waar zij de wens uitspreekt, dat alle vijanden van David dwazen als Nabal mogen worden, waarbij tot recht verstand van haar woorden men bedenken moet, dat naar de oudtestamentische voorstelling, dwaasheid een correlaat van goddeloosheid is, die noodzakelijk Gods straf met zich brengt..

27. En nu, wat het uw jongelingen aangedane onrecht betreft, ik wil het weer goedmaken; dit, wat deze ezels dragen, is de zegen (Genesis33: 11), die uw dienstmaagd mijn heere toegebracht heeft; dat hij gegeven

1) worde aan de jongelingen, die de voetstappen van mijn heer nawandelen, opdat ook zij tevreden gesteld worden.

1) Met fijne en echt vrouwelijke tact biedt Abigaïl de geschenken niet David aan, maar aan zijn soldaten. Zij blijft de nederige dienstmaagd, die wel aan zijn knechten, maar niet aan David zelf een geschenk durft aan te bieden..

Daarvoor staat hij als toekomstig koning te hoog. Wat zij hem zal aanbieden, zijn niet geschenken van rozijnen, maar zegeningen van God, die betrekking hebben op zijn toekomstige regering. De kostbaarste tijdelijke en geestelijke zegeningen wenst zij de toekomstige koning toe. In zekeren zin wordt zij profetes..

28. Vergeef toch aan uw dienstmaagd de overtreding van haar dwaze man, die zij op zich genomen heeft, want de HEERE zal zeker mijn heer, die Hij tot vorst over Zijn erfdeel gekozen heeft, een bestendig huis maken 1) (2 Samuel .7: 8vv.), omdat mijn heer de oorlogen van de HEERE voert en omdat God u tot een werktuig tegen Zijn vijanden gebruikt, zult gij toch de goede zaak niet door eigen wraak bevleken, en te meer verwacht ik, dat gij uw voornemen zult opgeven, omdat geen kwaad bij u gevonden is van uw eerste dagen af tot nu.

1) Met de naam van huis wordt in de Hebreeuwse taal alles omvat, wat tot het tijdelijk leven behoort. Zo wordt gezegd, dat het huis van iemand gebouwd wordt, wanneer hij voorspoed geniet, met vrouw en kinderen een rustig leven leidt, door de vijanden niet wordt verontrust, maar zich veilig voelt. Zo zegt Abigaïl, dat zij ervan overtuigd is, dat God David een huis zal bereiden. Van waar nu anders die overtuiging, dan ten gevolge van de goddelijke belofte, waaraan zij reeds geloof schonk en waarvan zij de vervulling verwachtte. Ten opzichte van zijn godsvrucht had hij zoveel duidelijke bewijzen gegeven, dat zij bereid was zich aan die regering te onderwerpen, hoewel deze echter nog naar de meningen van de mensen niet aanwezig was..

29. Wanneer een mens opstaan zal om u te vervolgen en om uw ziel te zoeken, zoals Saul thans doet, zo zal de ziel van mijn heer ingebonden zijn in het bundeltje van de levenden bij de HEERE, uw God; 1) Hij zal u bescherming wetente geven, die Zijn uitverkorenen wel uit elke strijd kan redden; maar de ziel van uw vijanden zal Hij slingeren uit het midden van de holte van de slinger. Hij zal hen als iets, dat men als nietswaardig van zich werpt, in de holte van de slinger (1 Samuel 17: 49) ronddraaien, totdat Hij hen eindelijk wegslingert.

1) Deze gelijkenis is genomen van zaken van waarde die men in een bundel bond, opdat zij niet beschadigd zouden worden. De woorden hebben wel niet in de eerste plaats betrekking op het eeuwige leven bij God in de hemel, maar op de zekere bewaring van de vromen op deze aarde in de genade en gemeenschap van de Heere; maar wie reeds in dit leven zo geborgen is, dat geen vijand hem schade kan aandoen, of zijn leven wegnemen, die zal de Heere ook hij de tijdelijke dood niet laten verloren gaan, maar in het eeuwige leven opnemen..

Ofschoon wij hier een vrouw horen spreken, zo is toch deze uitspraak, alsof zij door Gods Geest zelf is voortgebracht, op te vatten, waarvan zij het orgaan en het instrument was..

2) Zoals het eerste (in het bundeltje van de levenden ingebonden zijn) het beeld is van volkomen rust, zo geeft het laatste (geslingerd worden uit het midden van de holte van de slinger) de hoogste onrust en het dreigendst gevaar te kennen, waarbij ieder ogenblik alles op het spel staat..

30. En het zal geschieden, als de HEERE mijn heer naar al het goede doen zal, dat Hij door Zijn profeet over u gesproken heeft, en Hij u gebieden zal, Zijn belofte aan u vervullen zal, een voorganger te zijn over Israël 1) (2 Samuel .5: 2),

1) Op bewonderenswaardige wijze wijst zij er David op, dat hij de Heere, zijn God te prijzen had, nog op het juiste uur teruggehouden te zijn (vs.26), en herinnert zij hem, dat hij nog geen voorganger of koning is en dus ook geen rechter over de boosdoeners..

31. Zo zal dit u, mijn heer, niet zijn tot wankeling, noch aanstoot van het hart, gij zult geen knagende worm daarover voelen, te weten dat gij bloed zonder oorzaak vergoten zou hebben, 1) en dat mijn heer zichzelf verlost zou hebben (vs.26); en als de HEERE mijn heere weldoen zal en in zijn regering zegenen, te meer, omdat gij u voor een zo zware schuld bewaard hebt, zo zult gij uw dienstmaagd gedenken, 2)haar dankbaar zijn voor haar vermaning om het voornemen van wraak telaten varen.

1) Abigail bewaart deze beweegreden tot het laatst, als de meest vermogende bij mensen als David. Menigeen deed in drift, wat hij duizendmaal nooit gedaan wenste..

Zij waarschuwt hem, hoe de volvoering van zijn voornemen later een voorwendsel zou kunnen wezen om hem de kroon te onthouden indien men mocht menen een tweede Saul in hem te erkennen die, ten koste van Israëlitisch bloed, zich door zijn driften liet beheersen. (L. DE GEER).

David erkent later, dat de Heere door haar deze woorden gesproken heeft, en dat Hij haar als een middel heeft willen gebruiken om zijn knecht in deze voor struikelen te bewaren. Abigail komt hier vooral uit als een vrouw, die waarlijk in de wetten van de Heere ervaren is, maar ook als een, die door de genade van God die wet heeft leren binden op de tafel van haar hart..

2) Hoe lief moet de Heere Zijn knecht David gehad hebben, dat Hij zo'n bestrafster op zijn zondenweg tegenover hem stelle, zo vol wijsheid, zachtheid, ootmoed, ernst, waarheid, liefde! Wij leren hier het woord (Job 5: 17) nazeggen: "Zie, gelukzalig is de mens, die God straft." Zullen wij niet in het bewust zijn van onze zwakheid dag en nacht van harte tot God roepen: "Laat mij niet heengaan in de dwalingen van mijn wegen; zend mij Uw bestraffer tegen en o Heere, wanneer het mogelijk is, zo'n bestraffer, als Gij tot Uw knecht David zond! Maar wanneer ik in de gehele Bijbel geen tweede geschiedenis weet te noemen, waarin ons zo duidelijk en liefelijk, als in de woorden van Abigail geleerd wordt, in ware wijsheid, waarheid en liefde te bestraffen, zo ken ik ook geen tweede die, zoals Davids later gedrag (vs.32vv.), ons aanwijst, op welke wijze wij de bestraffing uit de mond van een mens moeten aannemen. Het eerste woord, dat de bestrafte liet horen was een innige, dankbare lof aan de genade van de Heere, die juist in de bestraffing zich hem zo heerlijk geopenbaard had; het tweede een

blijde zegen over het menselijk werktuig van de goddelijke kastijding. Hij wachtte later niet meer, totdat de bestraffing tot hem kwam; omdat hij beide, haar noodzakelijkheid en haar zegen ondervonden had, bracht hij later zijn zoon van Salomo onder de hand van Nathan, die scherpe roede in de hand van God, en vroeg hij voor zichzelf om bestraffing in die schone woorden die van zijn godzalig leven zo luide getuigen (Psalm 141: 5): "De rechtvaardige sla mij, het zal weldadigheid zijn, en hij bestraffe mij; het zal olie op het hoofd zijn, het zal mijn hoofd niet breken." De wijze, waarop iemand de bestraffing aanneemt, openbaart in hoeverre hij een man naar het hart van God is..

Abigaïl openbaart van haar zijde een rijpheid van geloofsleven, die zij slechts door de omgang met profeten verkregen kon hebben. Van de werkzaamheden van Elia en Elisa wordt uitdrukkelijk vermeld, dat de vromen zich op bepaalde tijden om de profeten verzamelen; wat verhindert ons, iets dergelijks bij Samuel aan te nemen? Het ontbreken van bepaalde getuigenissen wordt voldoende daardoor verklaard, dat slechts korte berichten, en deze nog slechts bij bijzondere gelegenheden, over de invloed van Samuel op Israël gegeven zijn..

Uit haar vermoedelijke bekendheid met Samuel en uit diens omgang, zal zij ook bekend zijn geworden met het feit, dat David tot koning over Israël gezalfd was..

32. Toen 1) zei David tot Abigaïl: Gezegend zij de HEERE, de God van Israël, die, in vaderlijke zorg voor mij, u op deze dag mij tegemoet gezonden heeft, om dit kwaad te voorkomen,

1) Een wijs bestraffer, iemand, die zijn naaste wel getrouw, maar tevens wel voorzichtig op de meest bekwame tijd en op de gevoegelijke wijze bestraft, bij een horend oor, die naar de bestraffing luistert en zich daardoor laat onderwijzen tot verbetering, is een gouden oorsiersel en een halssieraad van het fijnste goud, deze is hem zo aangenaam en hij stelt een zo hoge prijs daarop, alsof hem een edelgesteente in de oren, of een kostelijk sieraad om de hals werd gehangen (Spreuken 25: 12). Zo'n wijze, als Salomo hier beschrijft, was Abigaïl en zo'n horend oor was hier David, die aan haar bestraffing niet alleen een gehoorzame aandacht verleende tot zijn verbetering, maar ook zijn blijdschap en dankbaarheid hierover betuigde, volgens zijn bestendige regel (Psalm 141: 5). Nooit was een bestraffing met meer trouw en voorzichtigheid gedaan en beter ontvangen dan deze..

33. En gezegend zij uw raad, uw wijze en verstandige toespraak, en gezegend zijt gij, dat gij mij op deze dag geweerd hebt, te komen tot bloedvergieten, 1) dat mijn hand mij verlost zou hebben (vs.26)!

1) In het Hebreeuws Mibbo bedamim. Letterlijk: van te komen met bloedstorting, maar dan ook in de betekenis van: het vervallen in bloedschuld. Ook in het Arabisch komt deze woordschikking voor. Zo wordt er ook gezegd, b.v. in Psalm 71: 16: Ik zal komen met de daden van de Heere, d.w.z. ik zal komen en de daden van de Heere vermelden..

Men weet, dat het steeds een van de innige begeerten van David was, om bevrijd te blijven en verlost te worden van bloedschulden, en dan kan men zich wel voorstellen, hoe hij God

ervoor heeft gedankt, dat Hij hem Abigaïl op zijn weg heeft doen ontmoeten, om hem van deze bloedschuld te bevrijden..

34. Want voorzeker, het is zo waarachtig als de HEERE, de God van Israël, leeft, die mij door u verhinderd heeft, van u kwaad te doen, en u, die geen schuld aan de misdaad van uw man hebt, te doden dat, ten ware, dat gij u gehaast hadden mij tegemoet gekomen waart, zo ware van Nabal niemand, die aan de wand pist, over gebleven tot het morgenlicht; ik had mij daartoe door een eed 1) verbonden.

1) Een eed in een onrechtvaardige zaak heeft geen verbindende kracht; veeleer zondigt de mens dubbel, wanneer hij die nakomt; de eed moet in zo'n geval als zonde worden beleden en de daad nagelaten (Vergelijk Joz.9: 21).

36. Toen nu Abigaïl, bij haar terugkeren naar Karmel, tot Nabal kwam, ziet, zo had hij gedurende haar afwezigheid, naar de wijze van de dronkaards (2 Samuel .13: 23), een maaltijd in zijn huis aangericht als de maaltijd van een koning in heerlijkheid en overvloed van spijs en drank, terwijl hij de behoeftigen niet had meegedeeld (Luk.16: 19), en het hart van Nabal was vrolijk op deze dag, en hij was zeer dronken; 1)daarom gaf zij hem met niet één woord van het voorgevallene, klein noch groot (20: 2) te kennen, tot aan het morgenlicht, omdat zij met hem in zo'n toestand toch niet spreken kon.

1) Er is geen zekerder bewijs, dat iemand dwaas is, noch een zekerder weg, om het weinige verstand, dat men heeft, te vernietigen, dan dronkenschap..

Ach! Abigail heeft vele zusters in haar lijden!.

37. Het geschiedde nu in de morgen, toen de wijn van Nabal gegaan was, toen hij zijn dronkenschap uitgeslapen had (1: 14), zo gaf hem zijn vrouw die woorden te kennen, zij stelde hem het groot gevaar voor, waarin zij verkeerd hadden (vs.21vv. 25.21) en wat zij gedaan had. Toen bestierf zijn hart in het binnenste van hem, en hij werd als een steen.

1) Zowel de schrik over het gevaar, waarin hij zich bevonden had, als de ergernis over de handelwijze van zijn vrouw ontzette hem zozeer, dat hij aanstonds door een beroerte getroffen werd en geen lid bewegen kon.

1) Zo zijn de kinderen van de wereld: wanneer het hun welgaat, willen zij iedereen met voeten treden, loopt hun echter iets tegen, zo zijn zij vol vrees en angst (Jer.17: 9)..

Dikwijls is het gericht op de drempel, wanneer dronkenschap en zwelgerij op de lippen is..

38. En het geschiedde na ongeveer tien dagen, gedurende welke hij bewusteloos gelegen had, zo sloeg de HEERE Nabal, dat hij stierf; maakte een einde aan zijn leven.

Het is recht bij God, dat zij, die zonder genade leven, ook zonder vertroosting sterven, en daar is niets beters te verwachten voor een, die in zijn zonde blijft volharden..

III. Vs.39-44. Als David Nabals dood verneemt, prijst hij de Heere, die zijn smaad aan deze man gewroken en hem van vergelding teruggehouden heeft. Hij zendt daarop boden naar Abigaïl, opdat zij voor hem haar hand vragen, en neemt haar tot vrouw. Reeds vroeger had hij Ahinoam van Jizreël gehuwd; daarentegen had Saul aanstonds na zijn vlucht Michal, zijn eerste vrouw, genomen en aan een ander gegeven.

39. Toen David hoorde, dat Nabal dood was, zo zei hij ten aanhoren van zijn metgezellen: Gezegend zij de HEERE, die de twist van mijn smaad getwist heeft van de hand van Nabal, en heeft mij, Zijn knecht, onthouden, teruggehouden van het kwade, van de wraak en van het bloedvergieten, en dat de HEERE het kwaad van Nabal op zijn hoofd heeft doen terugkeren!

1) En David zond heen, toen de tijd van rouw voorbij was, en liet met Abigaïl spreken, dat hij haar zich tot vrouw nam, 2) opdat zij altijd zo'n bewaakster, als een tweede geweten, voor hem zou zijn.

1) David was niet blijde over de dood van Nabal als zodanig, maar hierover verheugde hij zich, dat God zijn rechtszaak had uitgericht, door hem te wreken op Nabal om de smaad hem aangedaan en in de tweede plaats hierover, dat niet hij, maar God zelf Nabal had doen sterven, zodat hij van bloedschuld was vrij gebleven. Wij herkennen hier weer de man naar Gods hart, de man, die begeerde teder te leven voor Zijn God..

2) Het stond David vrij, haar tot vrouw te nemen, omdat Michal, Sauls dochter hem was ontnomen en aan een ander gegeven, ofschoon hij haar naderhand terug kreeg, zoals wij later zullen zien. Daarom, omdat zij hem als vrouw was ontnomen en met een ander hoereerde, omdat deze niet volgens het recht haar man kon zijn, kon David Abigaïl tot vrouw nemen. Wat niet verwonderlijk is, dat hij haar tot vrouw voor zich begeerde, omdat hij haar als een verstandige en in deugden uitblinkende vrouw had leren kennen. En wel is de manier, die hij volgde, lofwaardig, n.l. dat hij niet zelf tot haar ging om haar tot vrouw te nemen, maar door boden haar voorstellen deed omtrent een huwelijk, omdat het anders de schijn had kunnen hebben, dat hij haar had gevraagd, steunende op zijn gezag, of dat hij haar met geweld had weggevoerd..

Ongetwijfeld heeft David Abigaïl tot vrouw genomen, omdat hij getroffen werd door haar schrandereheid en voorzichtigheid, maar bovenal, omdat hij in haar zag een vrome en godvrezende echtgenote, die hem op zijn moeitevolle loopbaan tot grote steun kon zijn. Wij hebben niet te denken, dat dit aanstonds na de dood van Nabal plaats had, maar ongetwijfeld enige tijd daarna. Zo spoedig echter David haar ten huwelijk laat vragen, was zij aanstonds bereid om te gaan, niet vragende of hij haar kon onderhouden. Ook niet opziende tegen de gevaren, die aan David's toestand waren verbonden..

41. Toen stond zij op, zonder enige bedenking het voorstel aannemende en hierin de vervulling van haar eigen woord tot David: Gij zult uw dienstmaagd gedenken, (vs.31) ziende, en zij neigde zich met het aangezicht ter aarde voor de boden, die als plaatsbekleders van hun heer voor haar stonden, en zij zei: Ziet, uw dienstmaagd zij tot een dienares om de voeten van de knechten van mijn heer te wassen 1) (Ge 18: 4).

1) Dit is wel in de eerste plaats naar de wijze van de Oosterlingen gesproken, die bij betuigingen van beleefdheid zeer onderdanige woorden bezigen; toch ligt in deze woorden meer dan enkel beleefdheid, want zij acht zich niet waardig de vrouw te worden van een zo grote held, Israël's toekomstige koning; zij is bereid met hem in zijn ellende te gaan, die hij nog eerst moet dulden..

43. Ook nam David (hij had zich vroeger, toen hij zich vluchtende voor Saul in de woestijn Zif (23: 14vv.) bevond, tot vrouw genomen) Ahinoam (= broeder van de schoonheid) van Jizreël in het gebergte van Juda (Joz.15: 56); alzo waren ook die beiden hem tot vrouwen. 1) Over zijn kinderen bij deze beide vrouwen, zoals over zijn overige vrouwen, zie 2 Samuel .3: 2vv.; 1 Kronieken 3: 1vv..

1) Hoewel David hier inging tegen de verordeningen van God, zo heeft hij het toch niet gedaan uit vleselijke gezindheid, maar meer dan hoogstwaarschijnlijk om politieke redenen om n.l. meer invloed te verkrijgen en voorname families aan zich, door zijn huwelijk, te verbinden..

David hoopte door dit dubbel huwelijk meer invloed te verkrijgen bij zijn eigen stam, nu hij die verloren had in die van Benjamin door het wegnemen van Michal.

44. Want Saul had zijn dochter Michal, de vrouw van David (18: 10vv.; 19: 12vv.), als deze, volgens 20: 24vv. gevluht was om hem alle aanspraak op de troon te ontnemen, gegeven aan Palti, (= verlossing door de HEERE), de zoon van Laïs (= leeuw), die van Gallim (= fonteinen) was, een plaats tussen Gibea en Jeruzalem (Jes.10: 30); na zijn troonsbestijging liet David haar door Isboseth, Sauls zoon, aan zich teruggeven (2 Samuel .3: 14vv.).

De Heilige Schrift bevat een zo rijke volheid van vrouwelijke karakters en wel van zo bepaald en scherp getekende karakters, dat het gehele heidendom niet eens een gelijk getal van uitstekende vrouwen hier tegenover kan plaatsen, veel minder vrouwen die met deze, wat de karakteristiek betreft, vergeleken kunnen worden. Er is geen richting, geen toestand, geen betrekking in het vrouwelijke leven, die niet door enige vrouwelijke persoonlijkheid van de Heilige Schrift als in een beeld voorgesteld wordt. Niet het minst betekende van deze voorbeelden stelt ons de betrekking van de drie eerste vrouwen van David voor ogen. Michals huwelijk berust aan de ene zijde op menselijke boosheid (van de zijde van Saul), aan de andere zijde op onnadenkende natuurlijke liefde (van de zijde van Michal). Niet dat wij hiermee de natuurlijke liefde willen veroordelen, maar haar onbezonnenheid, die zonder zich om iets te bekommeren, alleen zichzelf, alleen het bereiken van haar doel, alleen de bevrediging van haar wensen in het oog heeft, maakt haar verwerpelijk. Michal mocht de haat van haar vader tegen David niet achteloos voorbijzien, veel minder deze haat, zoals het schijnt, tot bereiking van haar bedoelingen aanwenden. Slechts onder één voorwaarde had zij die mogen voorbijzien, dat bij haar erkenning van David's geestelijke betekenis, verstaan van zijn roeping geweest ware, dat zij David's roeping had kunnen begrijpen. Daarvan vinden wij geen spoor, zij is veel meer in Sauls huis de tegenovergestelde van Jonathan en bemint in David alleen de mooie man en de dappere en gevierde krijgsman, maar niet de held van God. Dit onderscheid tussen Jonathan en Michal komt onmiskenbaar in 19 op de voorgrond:

Jonathan treedt de bloeddorstige Saul met moed en beslistheid tegemoet; dat is het gevolg daarvan, dat hij David's roeping kent, dat is het gevolg van goddelijke liefde. Michal redt David wel, maar in plaats van moedig voor de onschuld van haar man te strijden, redt zij hem daardoor, dat zij hem laat vluchten en zichzelf, door een dubbele noodleugen, en wel bovendien zo, dat zij haar man op verkeerde wijze voorstelt. Zo handelt de bloot natuurlijke liefde, die altijd in haar eigenlijk beginsel zelfzuchtig is. Michal grijpt naar iets hogers, verkrijgt het hogere, eigent zich dit uiterlijk toe, zonder het zich innerlijk te willen toe-eigenen. Deze onzuivere grond van het ontstaan en het voortduren van de verbintenis straft nu God daardoor, dat zij aan een ander tot vrouw gegeven wordt. Deze man was haar gelijk en bij hem vond zij werkelijk wederliefde, zoals het verhaal (2 Samuel .3: 13-16) bewijst, dat men niet zonder medegevoel lezen kan. Nadat zij na Sauls dood aan deze man door dwang is ontnomen en door Abner aan David teruggegeven is, openbaart zich geheel het Sauls-karakter in haar; zij hoont David om zijn godsdienst (2 Samuel .6: 15,20) en ergert zich aan zijn roeping; zij wordt zijn vijandin om zijn roeping, evenals haar vader, en daarmee ook vijandin van God. Als een juiste dochter van Saul was het alleen om natuurlijke neiging en uiterlijke eer te doen, en de levende God en Heere was haar nog goed genoeg om die neiging te bevredigen en haar aan die eer te helpen.

Van Ahinoam wordt ons bijna niets verteld, zo min als van zo vele andere vrouwen uit het Oude Testament; maar juist de omstandigheid, dat niets van haar bericht wordt, dient daartoe, om de verhouding van Michal tot David duidelijker in het licht te stellen. Zij is een persoonlijkheid van een meer ondergeschikte natuur, die op die lagere plaats blijven wil. Zij grijpt niet naar het hogere als Michal, en blijft daarom ook voor vele verzoeken en nadelen bewaard, die Michal troffen. Mogen wij uit haar naam (= haar broeder is Noam of bevalligheid) en meer nog uit de naam van haar zoon een gevolgtrekking maken, dan is zij een aanvallige, nederige eenvoudige, trouwe vrouw geweest in tegenstelling tot de zelfzuchtige, hartstochtelijke, onware en tenslotte vijandige Michal.

Weer anders is Abigaïl, de vrouw, die naar de geest bij David behoorde, wier geest vooral in vs.29 zich openbaart. Zij vormt een dadelijke tegenstelling met Michal. Bij Michal onverschilligheid omtrent de roeping van de begeerde man met de vermetelheid bij de grootste ongelijkheid hem gelijk te willen zijn; bij Abigaïl erkenning van de roeping van de man die zij niet gezocht heeft, aan wiens verkrijging zelfs geen gedachte is geweest, en die dan ondanks die voorhandene gelijkvormigheid naar de geest, toch tegenover hem een dienstmaagd kan zijn (vs.41). De afdrukken van deze typen zijn ook voor een minder scherp oog niet moeilijk te vinden; moeilijker schijnt het de verhouding van de vrouw tot de man af te meten naar de maatstaf ons hier gegeven. Vrouw, ga met de man die naar de geest veel betekent, die gij bemint, ook innerlijk, ga met hem onvoorwaardelijk, of wanneer gij dat niet kunt, zo blijf op nederige grond en blijf weg van een man, die in het rijk van God een aanzienlijke plaats inneemt; anders loopt gij gevaar om te komen als een leugenares of huichelaarster, of zelfs als een tegenstandster. Een Ahinoam past bij elke man, al stijgt die geestelijk ook nog zo hoog; zulke ondergeschikte personen hebben, ook wanneer zij het geestelijk standpunt van de man niet begrijpen, juist in haar ondergeschiktheid, die geen aanspraken maakt, een betekenis. Wel de vrouw, die een Abigaïl is, en wel de man van geestelijke, christelijke rijkdom, die een Abigaïl vindt..

HOOFDSTUK 26.

DAVID NEEMT SAULS SPIES EN WATERFLES.

I. Vs.1-12. Aanstonds na zijn verbintenis met Abigaïl, trekt David met zijn manschappen naar de woestijn Zif, omdat hij niet langer in de woestijn Paran kan blijven, omdat deze geen levensmiddelen aanbiedt. In de woestijn Zif hoopte hij nu tegen een verraad van de bewoners veiliger dan vroeger (28: 19vv.) te zijn, omdat thans nog een tweede vrouw uit die streek zich in zijn gemeenschap bevindt. Intussen heeft hij zich bedrogen. De Zifieten komen ook nu tot Gibe'a en verraden aan Saul het oponthoud van de door hem vervolgde vluchteling. Toen nu Saul zich met 3000 uitgelezen mannen gelegerd had ter zijde van de heuvel Hachila, die aan de zuidzijde van de woestijn ligt, sluipt David gedurende de nacht met een van zijn helden, zijn neef Abisai, in het vijandelijk leger en haalt van daar de spies en de waterfles van Saul als een bewijs, hoe de koning in zijn macht geweest was, zonder dat hij de gelegenheid had waargenomen, om zich van zijn tegenstander te ontdoen.

1. De Zifieten nu, toen zij bemerkten, dat David zich weer, evenals vroeger, met zijn 600 manschappen in hun nabijheid ophield, kwamen tot Saul te Gibe'a, zijn residentie, zeggende omdat zij hem behulpzaam wilden zijn David in zijn macht te brengen: Houdt David zich niet opnieuw verborgen op de heuvel van Hachila, die tegen het zuiden ligt voor aan de wildernis?1) Zo kome nu de koning, en wij willen hem overleveren in de handen van de koning (23: 19vv.).

1) Hoewel Saul beloofd had, David niet meer te vervolgen, laat hij zich toch weer door de Zifieten verleiden, om aan zijn wraakzucht te voldoen. Wij zien hieruit, hoe ongeheiligde harten spoedig de goede indrukken verliezen. De goede indrukken bij Saul waren gelijk aan een vroeg opkomende dauw, of aan een morgenwolk.

2. Toen maakte Saul zich op, geheel vergetende, wat hij bij zijn laatste vervolging beloofd had (24: 17vv.), en trok naar de woestijn Zif, en met hem drieduizend man, uitgelezenen van Israë'l, 1) die een soort van lijfwacht vormden, die hij voor kleinere gevechten uitgekozen had uit alle krijgslieden (13: 2; 24: 2); het doel van deze tocht was om David te zoeken in de woestijn Zif.

1) Wij worden hier bevestigd in het feit, dat Saul een lijfwacht, of een soort staand leger had van 3000 man die ieder ogenblik gereed stonden, om hem op zijn krijgstochten te vergezellen. Dat hij echter zoveel man meenam tegen David, die slechts omringd was met 600 man, gunt ons een blik in zijn ongelovige toestand. Hij is ervan overtuigd, dat God met David is, dat deze door de Heere wordt gezegend en beschermd en daarom zal hij menselijke macht stellen tegenover de hulp van God. Zo wordt eigenlijk zijn vervolgen van David een zich steeds drierster verzetten tegen de besluiten van God..

6. Toen antwoordde David, die op de gedachte kwam om weer een bewijs te halen, dat Saul in zijn macht geweest was, en sprak tot Achimelech (= broeder van de koning), de Hethiet, en

tot Abisai (= vader van de giften), de zoon van zijn stiefzuster Zeruja (= droefenissen), de broeder van Joab (= de HEERE vader; "1 Samuel 16: 10), zeggende: Wie zal met mij tot Saul in het leger afgaan. Toen zei Abisai, dadelijk tot het waagstuk bereid: Ik zal met u afgaan.

Voor de eerste maal worden hier enige namen van hen, die bij David waren (22: 23; 23: 13), genoemd. Van deze beiden komt Achimelech verder niet meer voor, zodat wij niets naders van hem kunnen zeggen. Een Hethiet heet hij zonder twijfel in dezelfde zin als Uria (2 Samuel .11: 3). Abisai was een zoon van David's zuster, een broeder niet alleen van Joab, maar ook van Asahel (1 Kronieken 2: 16); in vereniging met Joab doodde hij later (2 Samuel .3: 26vv.) Abner uit wraak, omdat die hun broeder Asahel doorstoken had (2 Samuel .2: 18vv.). Onder David's helden (2 Samuel .23: 8vv.) behoorde hij met Benaja tot de tweede rang. Van zijn heldendaden zullen wij ten tijde van David's regering nog meermalen vernemen (2 Samuel .10: 10vv.; 18: 1vv.; 20: 6vv.; 21: 6vv.; 1 Kronieken 18: 12vv. Hij was zowel wraakzuchtig (2 Samuel .16: 9) als dapper en daardoor voor David, evenals zijn broeder Joab, een last (2 Samuel .3: 29)..

8. Toen zei Abisai, 1) die bedacht wat van de mensen en niet wat Godes was (MATTHEUS.16: 23) tot David: God heeft heden uw vijand in uw hand besloten (24: 5); laat mij toch hem nu met de spies ineens ter aarde slaan, en ik zal het zo diep en dodelijk doen dat hij aanstonds sterft en ik het hem niet ten tweeden male behoef te doen.

1) Abisai zette David aan, om Saul te doden, niet wel door de hand van David zelf, maar door zijn eigen, die hij aanbiedt met de woorden: God heeft heden uw vijand in uw hand besloten, enz. waarmee hij vraagt om hem een dodelijke wond toe te brengen, waarvan Saul niet weer zou opkomen. Maar David weerhoudt Abisai met dezelfde woorden, waarmee hij te voren zijn soldaten heeft tegengehouden om Saul te doden, toen deze hem daartoe aanzetten, toen hij in de spelonk was gekomen. Vervolgens bevestigt hij de zaak met een eed. Laten wij hier het geduld van David goed in ogenschouw nemen, dat noodzakelijk is om zich tot algehele gehoorzaamheid aan God te schikken, wanneer men zijn hartstochten zo kan beheersen. Want hier wordt niet gehandeld over beledigingen, die vroeger zijn aangedaan, maar over een tegenwoordig gevaar, omdat hij, zoals een vogeltje, overvallen, hier- en daarheen gejaagd en in een strik schijnt te zijn gelopen. En ofschoon hij vroeger gepoogd heeft het hart van die man te buigen en Saul zelfs zijn schuld had erkend, heeft hij het echter niet kunnen buigen, ja, bleef, het een eeuwige haat koesteren en was het onverzoenlijk. Kortom, ofschoon een zo grote vrees en eerbied David bij zijn plicht had gehouden, en afgehouden van wraak te nemen over zo vele beledigingen, waar hij door Saul onredelijk werd geplaagd, toch scheen hem nu een rechtvaardige gelegenheid gegeven te worden om Saul te doden, omdat diens haat niet verzoend scheen te kunnen worden en hij David geen rust wilde geven, zelfs niet een ogenblik, zodat hij terecht voor zichzelf nu scheen te kunnen zorgen door Saul te doden, en het in ieder geval beter was een zo onverzoenlijke vijand uit de weg te ruimen dan zo dikwijls in gevaar te verkeren. Een rechtvaardige reden daarom had hij, naar het oordeel van de mensen doordat hij voor zichzelf en zijn belangen had te zorgen door Saul te doden. Het is niet twijfelachtig, of een verzoeking heeft David overvallen. Want wanneer de redenen mooi schijnen, naarmate de mensen wel geneigd zijn om zich te wreken en hopen, dat zij bij God en mensen voor onschuldig worden gehouden en hun handen gemakkelijk in onschuld kunnen

wassen, veroorloven zij zich alles en laten de vrije teugel aan de begeerten van hun ziel. Maar een tegenovergesteld voorbeeld wordt ons in David voor ogen gesteld, die niet door de verzoeking is overwonnen, noch door mooi schijnende redenen van die aard overwonnen heeft kunnen worden. En daarom is dit voorbeeld des te ernstiger door ons na te volgen..

9. David daarentegen, door hetgeen Abigaïl hem voorgehouden had (25: 24vv. 25.24) nog temeer in zijn hart bevestigd (Hebr.13: 9) om 's Heren tijd en uur af te wachten, zei tot Abisaï: Verderf hem niet (22: 2 en "De 29: 9); want wie heeft zijn hand aan de gezalfde van de HEERE geslagen en is onschuldig, ongestraft gebleven? 1)

1) David geeft hier weer het voorbeeld om niet alleen de goeden, maar ook de kwaden te eren, omdat ook hij gelooft, dat er geen macht is dan van God. Wie daarom tegen de Overheid opstaat, op de wijze zoals het ongeloof dit voorstelt, zondigt tegen God en stelt zich tegen Zijn verordeningen..

10. Verder zei David: Zo waarachtig als de HEERE leeft! wij zullen ons niet wreken; maar de HEERE zal hem slaan, hem door een plotselinge dood evenals Nabal wegnemen (25: 37vv.), of zijn dag zal komen, dat hij op gewone wijze zal sterven, of hij zal in een strijd trekken, dat hij omkome 1) (31: 1vv.).

1) Wij zien hier David weer kalm temidden van de woedende baren. Hij gelooft in de belofte van God. Hij weet, dat de Heere Zijn belofte zal vervullen. Hij gelooft en daarom kan hij wachten. In de oefenschool van het geloof heeft ook voor David het wachten zo'n grote betekenis. En daarom zal hij op de weg van de Heere niet vooruit lopen. De Heere zal te Zijner tijd hem bevrijden van het drijven van deze goddeloze. Niet zichzelf zal hij wreken, maar hij laat ook nu de wraak aan God over. Hij zal niet zondig ingrijpen in de Raad van de Allerhoogste..

Wel was op dit ogenblik de koord op de boog van het geloof sterk gespannen. Is het te verwonderen, dat hij straks weer een geheel andere gestalte vertoont? De gestalte van een moedeloze! De koord had juist door haar sterke spanning veel verloren van haar veerkracht..

11. De HEERE late het verre van mij zijn, dat ik mijn hand sla aan de gezalfde van de HEERE om mij vroeger, dan Hij het doet, hulp en verlossing te verschaffen! zo neem toch nu de spies, die aan zijn hoofdeinde is, en de waterfles en laat ons gaan; want meer dan een teken, dat wij daar geweest zijn en dat wij hadden kunnen doen, waarvan men ons beschuldigt, hebben wij niet nodig.

O, hoeveel gekroonde hoofden moesten vallen om veel geringere redenen! en toch zei men, dat het welgedaan was. Hiernaar moge men afmeten, van wat een hoge en heilige gezindheid hij was, die de bestemming had, de hemelse glans van het koningschap zo helder en vlekkeloos te laten schitteren, als slechts door een op de aarde geboren mogelijk is..

12. Zo nam David door Abisaï de spies 1) en de waterfles van Sauls hoofdeinde, en zij gingen tezamen heen; en er was niemand van de mannen van Saul, die het zag en niemand, die het

merkte ook niemand, die ontwaakte, want zij sliepen allen, want er was een diepe slaap 2) van de HEERE op hen gevallen; de Heere die David's voornemen wilde doen slagen, hield hen in slaap.

1) Ziet nog eens onze David aan, hoe hij daar met de spies van Saul, het zinnebeeld van zijn heerschappij, wegtrekt. Op dit ogenblik is hij ons een verschijning van symbolische betekenis. Onbewust voorspelt hij zijn eigen toekomst, omdat hij als de vooruitgeworpen schaduw van het beeld, waarin wij hem eens zullen zien, voor ons staat..

Sauls spies, die hij bij zich had tot verdediging, en zijn waterfles, die hij had tot verfrissing, waren beiden van hem genomen, toen hij sliep. Zo verliezen wij onze kracht en ons genot, wanneer wij niet waken..

2) Ook: "Ge 2: 21" en "Ge 15: 12".

Hieruit blijkt dat de Heere het voornemen van David begunstigde..

II. Vs.13-25. Van de tegenovergestelde berg roept nu David naar het leger van Saul, wekt de veldoverste Abner door zijn schreeuwen uit de slaap, en berispt hem wegens zijn nalatigheid, dat hij zijn heer zo slecht bewaakt heeft, dat iemand tot deze zo dicht had kunnen doordringen. Saul, eveneens ontwakende, en de berisping mede aanhorende, herkent David's stem, is door zijn edelmoedigheid bewogen, omdat hij nu voor de tweede maal zijn leven gespaard heeft en nodigt hem tot zich te komen. Maar David weet, wat hij van de koning te verwachten heeft, spreekt ernstig tot zijn geweten en trekt dan verder, terwijl Saul naar Gibeon terugkeert.

13. Toen David aan de andere zijde gekomen was, zo stond hij op de hoogte van de berg, van waar hij te voren Sauls leger bespied had (vs.5). Hij bleef van verre, zodat er een grote plaats, waarschijnlijk een beekdal, tussen hen was, 1) want hij durfde thans niet als vroeger (24: 9vv.) in de nabijheid van Saul komen, omdat deze zijn krijgslieden rondom zich had en op verzoening bij hem niet meer kon gerekend worden.

1) David's geloof maakt hem niet zorgeloos. Hij weet, dat de Heere hem verlossen zou van de hand van Saul, maar hij weet ook, dat hij zich niet roekeloos in de nabijheid mag wagen van zo'n machtige vijand..

16. Deze zaak, die gij gedaan hebt, namelijk dat gij uw post zo slecht hebt waargenomen, is niet goed; zo waarachtig als de HEERE leeft, gij zijt kinderen van de dood, gij hebt van rechtswege de dood verdiend, gij die over uw heer, de gezalfde van de HEERE, geen wacht gehouden hebt! En nu, zie, waar de spies van de koning is, en de waterfles, die aan zijn hoofdeinde was; overtuig u, dat deze zijn weggenomen en daaruit, hoe slecht gij gewaakt hebt.

De tot Abner gerichte verwijten, die Saul eveneens moest horen, moesten de koning het hart bewegen en bewijzen, dat David een getrouwer beschermer van zijn leven was, dan zelfs zijn voornaamste en meest toegenegen dienaar; deze uitwerking hadden zij ook werkelijk..

17. Saul nu kende de stem van David, die hij gedurende de nacht of bij het aanbreken van de morgenstond nog niet zien kon, en zei, voordat nog Abner op de verwijten iets kon antwoorden: Is dit uw stem, mijn zoon David? David zei: Ja, het is mijn stem, mijn heer koning! 1)

1) Ook hier weer en in het volgende vers, waar David zich Sauls dienaar of knecht noemt, blijkt dat hij, niettegenstaande al wat Saul hem misdaan had, hem de verschuldigde eerbied en achting niet onthoudt..

19. En nu, mijn heer de koning horen 1) toch naar de woorden van zijn knecht. Indien u de HEERE naar zijn wonderbaar en onbegrijpelijk gericht (2 Samuel 24: 1) tegen mij aanport, laat Hem het spijsoffer reiken, 2) breng een Hem welgevallig offer, opdat Zijn toorn verzoend worde (Genesis8: 21), en de boze geest van u wijk; maar, indien het mensenkinderen zijn, die door valse verdachtmaking steeds weer onkruid tussen de tarwe zaaien, nadat gij u van mijn onschuld reeds overtuigd hebt, zo zijn zij vervloekt voor het aangezicht van de HEERE, omdat zij mij heden verstoten, dat ik niet mag vastgehecht blijven in het erfdeel van de HEERE, zeggende: Ga heen, die andere goden. 3) Zij zijn vervloekt, die het zo ver gebracht hebben, dat ik niet langer in het land, onder het volk van God, kan blijven, maar ik mij tot een heidens volk moet wenden, waar mij de middelen zijn afgesneden, om de Heere, naar de door Hem voorgeschreven wijze, te dienen.

1) Horen toch, ook hier in de zin van, neem toch acht. David gebruikt deze inleiding, om nog eens Saul al het gewichtige op het hart te drukken en al het zondige van zijn vervolgen. Letterlijk staat er: Hoor toch, bid ik u..

2) De zin is deze: Saul moge Gods toorn door het brengen van een God welgevallig offer verzoenen. Welk offer echter God welgevallig is, dat leert Psalm 51: 18,19 en het is wel niet toevallig, dat David voor offer het woord gebruikt (Mincha), dat in de offerwetten de technische uitdrukking is van het onbloedige offer, hetgeen de heiliging van het leven in goede werken afbeeldt..

Hiermee houdt David Saul het ernstige van het geval voor. In beide gevallen is het zonde voor Saul, hetzij hij het doet onder toelating van God tot straf voor zijn zonde, hetzij de mensen hem aanzetten. Is het echter een straf van God, dan vermaant hij hem, om de zonde te verzoenen door belijdenis van schuld en het brengen van een offer, waarmee hij belijdt de zonde te zullen laten. Ook hier weer toont David in geestelijk opzicht verre de meerdere te zijn van Saul, door hem nog als op het laatste uur te vermanen om afstand te doen van zijn boze wegen..

3) Het is nu wel zeker, dat David's vijanden die woorden wel niet hebben gebezigd, maar David let hier meer op de daad, dan op de woorden. Zo ook, God oordeelt niet naar de uiterlijke daad, maar naar de innerlijke overlegging van het hart..

Hiermee klaagt David, dat hij door Saul verwijderd wordt gehouden van de plaats, waar God alleen kan gediend worden naar de eisen van Zijn wet, en het is dus net alsof hij, door uit zijn vaderland verbannen te zijn, gedwongen wordt om de afgodendienst van de vreemde volken nu te volgen. Hoewel David bij zich had de priester met de Efod, toch verlangde zijn hart naar het ogenblik, wanneer hij tot de tent der samenkomst kon gaan om daar de Heere te aanbidden..

20. En nu, mijn bloed valle niet op de aarde van voor 1) het aangezicht van de HEERE: dring niet verder door, dat ik in een vreemd land moet ontkomen, ver van de plaats, waar de Heere Zijn aangezicht openbaart; want de koning van Israël is uitgegaan om een enkele vlo te zoeken, zoals men een veldhoen op de bergen najaagt; het is evenmin met uw waardigheid als koning van Israël overeenkomstig, dat gij mij ten dode vervolgt, zoals iemand zijn leven lang een enkele vlo najaagt (24: 15), of een jager met alle geweld een op de bergen gevluht veldhoen vangen wil.

1) In het Hebreeuws Minnèged phenee Jahweh, d.w.z. verwijderd van het aangezicht van de Heere. De bedoeling is, buiten het beloofde land, het land waarin de Heere Zijn tabernakel heeft..

Het woud Chereth (22: 5), een berg in de woestijn en het bos van Zif (23: 14vv.), de heuvel Hachila (23: 19), de woestijn Maon (28: 24vv.), Sela Machlekoth (23: 28), de woestijn Engedi (24: 2), de rotssteen van de steenbokken (24: 3) waarschijnlijk zelfs de ver afgelegen woestijn Paran (25: 1): dat zijn de woeste verblijfplaatsen, waar de toekomstige koning van Israël zijn hof moest houden. David nu is niet verwijfd en de aan zo'n zwervend leven verbonden ongemakken konden voor hem op zichzelf niet veel betekenen; maar hij heeft bij al zijn leeuwenmoed een zeer gevoelig, zacht hart; hem is noch ruwe ongevoeligheid, noch avontuurlijke lichtvaardigheid eigen, zodat al deze uiterlijke smarten en gevaren hem niet gevoelloos lieten. Hoe minder het uiterlijke van deze ontberingen en gevaren de hoge moed van David konden schokken, des te dieper werd zijn ziel gewond door de daarin verborgen angel. Deze was de menselijke boosheid en valsheid, die de ziel van deze vervolging was. De heilige toorn en de diepe smart over deze openbaring van de menselijke verdorvenheid grijpen David zo hevig aan, dat zijn gehele gemoedsleven in oproer gebracht is en alleen door de hoogste kracht, namelijk de godsdienst, stil gemaakt kon worden. Zijn Psalmen openbaren ons zijn binnenste, dat wij zonder deze dichterlijke belijdenissen nooit geheel zouden kunnen doorzien, want het is de vraag of het woord van Lessing: "het leven van een dichter zijn zijn gedichten," nog wel ergens anders zo bevestigd wordt, als bij David's Psalmen, omdat overigens het lied niet gemakkelijk een zo onmiddellijk getuigenis van het leven is, als de Psalmen, die om zo te zeggen met de wortels in de geestelijke en lichamelijke grond van hun oorsprong gegroeid zijn..

De meest duidelijke uitdrukking van die gevoelens, die David's hart bewogen bij hetgeen hij op deze plaats uitspreekt is de 7de Psalm, waarvan het ontstaan op deze periode van zijn leven wijst. Dat in dit opschrift van deze Psalm; "over de woorden van Cusch (= moor), de zoon van Jemini," Saul zelf wegens zijn zwart, onverbeterlijk karakter te verstaan is, zoals Luther meent, durven wij niet aannemen, omdat David overal om de waardigheid van de koning hem als de gezalfde van de Heere eerde..

21. Toen zei Saul, die een diepe indruk door David's woorden ontvangen had: Ik heb gezondigd, keer weer, mijn zoon David, naar mijn hof; want ik zal u geen kwaad meer doen, voordat mijn ziel, ter vergelding dat mijn leven deze dag dierbaar in uw ogen geweest is, omdat gij het hebt gespaard; zie, ik heb dwaas gedaan, en ik heb zeer grotelijks gedwaald, dat ik u, alsof gij mijn grootste tegenstander waart, vervolgd heb.

Er is geen zondaar zo verstokt, of God zendt hem nu en dan een verlichtende bliksemstraal toe, die al zijn dwaling aanwijst. Maar ach! wanneer zij door zo'n goddelijke drang opgewekt worden zo is het slechts voor enkele ogenblikken; en nauwelijks is zo'n gemoedsbeweging voorbij, of zij komen aanstonds weer in hun vroeger leven en vergeten weer alles wat zij beloofd hadden.

Saul betuigt het zonder een traan. Tot een: "Ik heb dwaas gedaan, ik heb gezondigd," komt nog wel de meest verworpene, wanneer hij zich van een misdaad tegen een mens overtuigd ziet, in wie hij plotseling zijn weldoener en redder erkent. Veel kouder is echter reeds deze belijdenis, dan de vorige, die wij te Engedi van zijn lippen vernamen; zijn verharding is weer een aanmerkelijke schrede meer tot de rijpheid gekomen..

23. De HEERE dan vergelde aan een ieder 1) zijn gerechtigheid en zijn trouw. Dat ik deze in waarheid betoond heb mag ik getuigen; want de HEERE had u heden in mijn hand gegeven, maar ik heb mijn hand niet willen uitsteken naar de Gezalfde van de HEERE. 2)

1) In het Hebreeuws Laïsch... ascher, d.i. Aan de man (...) wie. David wil hier zeggen: Mij zal de Heere vergelden Zijn gerechtigheid en Zijn trouw, m.a.w. hij verwacht van Saul niets meer. Hij maakt geen staat op de belofte van de koning, maar hij verwacht van de Heere de vergelding van het loon, van het genadeloon, dat de Heere aan zijn dienstknecht niet zal onthouden, door hem (wat hij in het volgende vers uitspreekt) te behoeden en te beschermen, en te verlossen uit alle nood. David spreekt hier uit, dat hij met een goed geweten in deze zaak voor zijn God staat..

2) Saul moest het weten, dat hij, juist omdat hij de Gezalfde van de Heere was, door God tot koning gezalfd, van David niets had te duchten..

25. Toen zei Saul tot David: Gezegend zijt gij, mijn zoon David! omdat gij mij in het leven behouden hebt. Gij zult het ja gewis doen, wat gij ondernomen hebt, en gij zult ook gewis de overhand hebben 1) en tot het koninkrijk na mij komen, want de Heere is met u (24: 21). Toen ging David, nadat hij met de woorden in vs.23vv. afscheid van Saul genomen had, op zijn

weg tot zijn 600 mannen terug, en Saul, die met de hem afgeperste erkenning van David's edelmoedigheid afscheid had genomen, keerde terug naar zijn plaats 2) naar Gibeon (vs.2).

1) Hieruit blijkt geen waar berouw, maar het is een verklaring, dat hij, of hij het wil dulden of niet, moet bekennen, dat de Heere met David is. In de grond van de zaak spreekt hier opstand uit tegen de beschikkingen van God..

2) Evenals David en Jonathan na de ontmoeting in 23: 16vv. elkaar niet gezien hebben, zo was deze ontmoeting van David en Saul de laatste. Saul kwam nu spoedig tot zijn einde en reeds een jaar en vier maanden (27: 7 ; vgl. Job 33: 29,30) daarna was de tijd gekomen, dat hij voor David plaats moest maken..

HOOFDSTUK 27.

DAVID TE ZIKLAG.

I. Vs.1-7. David, vreemde nog tenslotte in de handen van Saul te vallen, verlaat met de zijnen het vaderland en begeeft zich tot de koning van de Filistijnen, tot Achis van Gath; van hem ontvangt hij op zijn bedde een eigen stad tot woonplaats, namelijk Ziklag in het zuiden van Juda. Hij vertoeft 1 jaar en 4 maanden in het land van de Filistijnen.

1. David nu zei, hoewel hij voor het ogenblik van het najagen door zijn vervolger weer vrij geworden was (26: 25), in zijn hart, omdat hij de veranderlijkheid van de koning en de invloed, die de lasteraars op hem uitoefenden, kende: Nu zal ik nog een van de dagen door Sauls hand omkomen, 1) wanneer ik langer in het land blijf; mij is niet beter, dan dat ik haastig ontkom in het land van de Filistijnen opdat Saul van mij de hoop verlieze, om mij meer te zoeken in het gehele gebied van Israël, zo zal ik ontkomen uit zijn hand, 2) want de Filistijnen, die steeds in strijd met Israël zijn, zullen mij aan hem niet uitleveren.

1) Er is groter gevaar, wanneer onze vijanden vriendelijk zijn en zich schijnbaar met ons verzoend hebben, dan wanneer zij openlijk tegen ons opstaan..

Is dit diezelfde man, die nog kort tevoren de spies en waterfles uit Sauls tent heeft gehaald? Het is dezelfde man, maar waar wij hem toen zagen op de hoogte van het geloof, daar aanschouwen wij hem hier als verzonken in de moerassen van twijfel en kleingeloof. David in zijn grootheid en kleinheid is voor ons een beeld van de gelovige, hetzij de genade hem ondersteunt, hetzij deze haar gevoelige invloeden niet doet ervaren..

2) Hieruit blijkt deels, hoe de godvruchtigsten zelfs aan grote zwakheden onderworpen zijn, en hoe nodig het is, dat men Gods genade en Zijn bescherming en hulp dagelijks, ja, gedurig zoekt; deels, hoe God hierdoor Zijn eigen raad volbrengen wilde in David af te trekken van de Israëlieten, opdat Saul met hen zou vallen, door de hand van de Filistijnen, zonder dat men David iets kon verwijten, vermits hij op die tijd afwezig was en in ballingschap..

2. Toen maakte zich David op, zonder vooraf door de hogepriester of een profeet (22: 5) God om raad te vragen, en hij ging door, hij en de zeshonderd mannen, die bij hem waren, tot Achis, de zoon van Maach (= verdrukking) of Maächa (1 Koningen .2: 39), de koning van Gath, dezelfde, tot wie hij reeds vroeger zijn toevlucht genomen had (21: 10), want sedert die tijd waren er 8 jaar verlopen, en Achis was toen reeds geneigd geweest, hem bij zich te behouden, hadden zijn hovelingen hem niet opgezet.

Het was niets anders, dan het ontvluchten van zijn kruis, dat David tot deze stap bewoog, hij was dat dag en nacht rusteloos voortgezet omzwerven moe en verlangde naar meer rustige en stille dagen. Dit ontvluchten van zijn kruis ontstond weer uit gebrek aan vertrouwen op de Heere en uit kleingeloof; zijn geloof was niet te vergelijken met de helderen glans van de dag, maar slechts met het morgenlicht, dat nog met duisternis vermengd is. En welke trouwe navolgers heeft David aan ons in het ontvluchten en schuwen van het kruis? Ieder mens is een

tegenzin tegen kruis en lijden aangeboren; hij wil slechts altijd genieten, zich verheugen, overvloed hebben en gelukkig zijn, en meent, dat dit alleen "leven" kan heten. Komen dan dagen, die aan vlees en bloed niet bevallen, zo zoekt hij de last af te schudden en zijn macht te bestrijden; of, wanneer dit onmogelijk is, die tenminste te ontvluchten. Dwaze mensen! het kruis is een genade van God en gij werpt God Zijn gave voor de voeten en wilt haar niet? Het kruis komt van de hemel en leidt naar de hemel en gij wilt liever met uw denken en genieten op aarde blijven? Het kruis weet u overal te vinden, het gaat u na, waar gij ook gaat, ook over bergen en rivieren en zeeën: geen plaats is zo ver, waar het u niet bereiken kan; en gij beeldt u in, het te kunnen ontvluchten? O vlucht niet, staat stil voor de Heere: ge vlucht slechts van kleiner in groter lijden en uit uiterlijke nood in innerlijke verzoeking.

Wij kunnen met zeggen, dat David tegen de duidelijke aanwijzing van de Heere heeft gehandeld, toen hij opnieuw naar Gath uitweek. Zijn handelwijze bleef eigenmachtig en was de vrucht van ongelooft en gemis aan geloofsvertrouwen..

3. En David bleef 1) bij Achis die hem gastvrij in zijn hoofdstad opnam, te Gath, hij en zijn mannen, een ieder met zijn huis, met zijn familie; David met zijn beide vrouwen (25: 42vv.) Ahinoam, de Jizreëlische, en Abigail de vrouw van Nabal, de Karmelitische.

1) Waar hier gezegd wordt, dat David blijft bij Achis te Gath, hij zelf en zijn mannen, zijn huis en zijn twee vrouwen, daaruit blijkt tevens de verwonderlijke genade van God, die de harten van de Filistijnen gebogen heeft, opdat zij David en de zijnen vriendelijk zouden ontvangen. Het is toch niet waarschijnlijk, dat zij vergeten hadden, het lied, dat door de meisjes en de vrouwen was gezongen: dat Saul zijn duizenden, maar David zijn tienduizenden had verslagen, en genoeg hadden zij het kunnen weten, welke verliezen David hun had toegebracht. En daarom kon het niet anders, of zij hadden zware grieven tegen hem en hem liever duizend zwaarden op de keel gezet. Waarom wij moeten erkennen, dat het een daad is van de Goddelijke Voorzienigheid, dat David bij die mensen genade heeft gevonden, die alle liever vreselijk tegen hem hadden gewoed. Maar dit doet de Heilige Schrift dikwijls uitkomen, dat God de harten van de mensen buigt naar Zijn wil, en wel die van de goddelozen, en alzo de toorn van de leeuwen zo breekt, dat zij in lammeren worden veranderd niet wel zo, dat zij voor altijd hun natuur veranderen, maar meer, dat Hij hun woede en toorn tegen de Zijnen tempert en bedwingt..

5. En David zei tot Achis, nadat hij enige tijd met de zijnen te Gath vertoeft had, en zich daar hoe langer hoe meer benauwd voelde, het meest, omdat hij zijn godsdienst niet ongestoord kon uitoefenen (26: 19), deels ook, omdat de medevorsten van Achis hem met wantrouwende ogen aanzagen (29: 3vv.): Indien ik nu genade in uw ogen gevonden heb, men geve mij een plaats in een van de kleinere steden van het land, dat ik daar woon: want waarom zou uw knecht in de koninklijke stad bij u wonen, 1) hoe kan ik, die uw knecht ben, als een tweede koning naast u hier blijven?

1) Om Achis gemakkelijk te kunnen bewegen, aan zijn wens te voldoen, stelt David het voor, dat het is om het belang van de koning zelf. Dit was natuurlijk ook zo. Het was voor Achis eerder een last dan een genot David met 600 man bij zich te hebben. David verbergt echter

het ware doel. Het was hem te eng in Gath. Hij kon er de Heere niet dienen, zoals hij dit wenste en moest ieder ogenblik vrezen, dat de gezindheid van de koning ten ongunste zou veranderen, op aanblazen van zijn hovelingen. Want al was Achis hem gunstig, de hovelingen niet, zoals duidelijk genoeg blijkt uit het vervolg van de geschiedenis. Woonde David nu in een besloten stad, dan kon hij op tegenweer bedacht zijn en zich met de zijnen tegen een onverhoedse aanval verdedigen. Ook nu neigt God het hart van de koning, om Zijn knecht ter wille te zijn..

6. Toen gaf hem Achis, die misschien vreesde, dat zijn koninklijk aanzien zou lijden, als David langer bij hem bleef, op die dag Ziklag, 1) (= uitstorting van een fontein); daarom, ten gevolge van deze schenking, is Ziklag van de koningen van Juda geweest tot op deze dag.

1) Ziklag lag in het westelijk gedeelte van het zuiden van het land van de Filistijnen: nauwkeuriger is de ligging niet te bepalen (Joz.15: 31). Oorspronkelijk behoorde zij tot de stam Simeon (Joz.19: 5). De Filistijnen hadden haar kort geleden veroverd, nu was zij door de bewoners verlaten. Deze stad ontving David niet slechts als woonplaats, maar als een blijvend bezit, omdat Achis die held aan zich wilde verbinden..

7. Het getal nu van de dagen, die David in het land van de Filistijnen woonde, tot hij na Sauls dood naar Hebron verhuisde en daar koning over Juda werd (2 Samuel .2: 1vv.), was één jaar en vier maanden.

Gedurende deze tijd liepen altijd meerdere dappere en aanzienlijke mannen uit de verschillende stammen van Israël tot hem over, zelfs van Sauls bloedverwanten, zoals ons in 1 Kronieken 12 vermeld wordt. Zijn leger werd daar hoe langer hoe meer een eigenlijk leger van God (1 Kronieken 12: 22). Wat werkelijk een Israëlitisch hart had maakte zich van het onder Saul steeds zeker geworden staatslichaam los en nam de toevlucht tot David. Terwijl toch het gehele volksbestaan van Israël dreigde teniet te gaan door uiterlijke en innerlijke vijanden, droeg David de kracht van het volksbewustzijn zo krachtig en rein in zich, dat men mocht vertrouwen, dat hij de vervallen gemeente zou herstellen en tot een nieuwe trap van grootheid en heerlijkheid zou verheffen..

II. Vs.8-12. Van Ziklag onderneemt David met zijn mannen verschillende strijdtogten tegen de volksstammen, die tegen Israël vijandig zijn en aan het zuiden van Kanaän grenzen; hij maakt rijke buit. Tegen Achis houdt hij zich, alsof hij tegen zijn eigen stamgenoten en hun bondgenoten streed om vertrouwen en gunst bij de koning te verwerven. Opdat deze niet door vluchtelingen de ware stand van zaken vernemen zou, doodt hij mannen en vrouwen onder de beoorloogde volken, een ieder, die hem in handen valt.

8. David nu trok van Ziklag op met zijn mannen naar de in het zuiden aan Palestina grenzende woestijn, en zij overvielen de Gesurieten (Joz.13: 2), niet te verwisselen met zij, die in het noordoosten van Palestina (Deuteronomium 8: 14 Joz.12: 5; 13: 11,13) wonen, en tegen de Girzieten, waarschijnlijk dezelfde als de in 2 Makk.13: 24 genoemde Gerrenen, bewoners van de stad Gerra, tussen Rhinocolura en Pelusium, en tegen de Amalekieten, die bij de vernietiging van Amalek door Saul (15: 7) nog overgebleven waren, (want deze zijn van ouds

geweest de inwoners van het land), omdat gij gaat naar Sur en tot aan Egypte: deze volken woonden in de landstreken, die aan de weg naar Sur tot aan Egypte grensden en hadden misschien volgens hun plunderzieke aard een inval gedaan in het aan David onderworpen gebied.

9. En David sloeg dat land, en liet om wijze redenen (vs.11vv.), van degenen, die in zijn handen vielen, noch man noch vrouw leven; ook nam hij van de kudden van deze bedoeïenen de schapen en runderen, en de ezels en kamelen en kleren 1) als buit, en keerde terug naar het land van de Filistijnen en kwam tot Achis om de koning van alles bericht te geven, vóórdat hij door anderen daarvan vernam, en wist de zaak zo om te keren, dat Achis zou menen, dat de uit Israël verbannene werkelijk een vijand van zijn volk was geworden en de Filistijnen hielp om het te beoorlogen. Hem lag er toch veel aan gelegen, dat Achis hem vertrouwde, opdat deze hem niet weer uit zijn land zou verdrijven en hij opnieuw aan de vervolgingen van Saul zou blootstaan.

1) Dat David een verdelgingsstrijd voerde tegen de stammen, die in vs.8 worden opgesomd, is om het doel, dat hij daarmee had (vs.11), beide uit een godsdienstig en een zedelijk oogpunt, ten eerste te veroordelen. Men zie evenwel niet voorbij, dat deze volken onder de ban lagen..

Al wordt het ons niet meegedeeld, toch mogen wij het ervoor houden, dat deze nomadenvolken Israël dikwijls benauwd hadden, en dat daarom David hen strafte, omdat zij ook onder de ban van God lagen. Dat hij het echter doet voorkomen, dat hij tegen Israël gestreden heeft, is zeer verkeerd, èn met de waarheid, èn daarom met de vrees voor God in strijd..

10. Dergelijke tochten ondernam hij ook verder en hij bracht aan Achis geschenken van de buit. Toen Achis, die gewoon was uit David's mond, zo dikwijls hij kwam, bericht van een onderneming te ontvangen, dan zei: Waar zijt gij heden ingevallen? zo zei David gewoonlijk, als de eerste maal (vs.8vv.): Tegen het zuiden van Juda (Joz.15: 21-32 vgl. 19: 1-9) en tegen het zuiden van het tot deze stam behorende geslacht van de Jerahmeëlieten, nakomelingen van Jerahmeël (= hij zal barmhartigheid van God verkrijgen) de eerstgeboren zoon van Hezron (1 Kronieken 2: 9, 25vv. vgl. "2 Samuel 7: 1), en tegen het zuiden van de Kenieten, 1) de bondgenoten van Juda (1 Samuel .15: 6).

1) Dat David, door Achis ondervraagd vanwaar hij de buit heeft gehaald, antwoordt uit het zuiden van Juda, daarom is hij te veroordelen, welke schuld echter God hem vergeven heeft, terwijl het voor Hem geen verhindering is geweest om hem Zijne genade te schenken. Laten wij hieruit leren dat, ofschoon wij aan het een of andere zwak zijn lijdende, en wij niet zo volmaakt zijn, als wij moesten zijn, God echter op ons neerziet en zich over ons ontfermt, maar laten wij ondertussen ons ervoor wachten, David zodanig na te volgen, zoals vele mensen wel gewoon zijn, hun gebreken met diens voorbeeld te dekken, zeggende: God heeft ook wel de zondigende David gedragen, waarom zou Hij dan met ons onredelijker handelen? En daaruit nemen zij gelegenheid om aan hun ondeugden toe te geven. Laten wij veeleer erkennen, hoe groot de zwakheid van de mensen is, die overeenkomstig hun krachten, hun ijver op de deugden richten, en niettemin echter in vele zeer dikwijls te kort komen. David nu

heeft nooit zo'n ongebreideld verlangen gekoesterd, dat hij begeerde van de gehoorzaamheid aan God ontslagen te zijn, maar daarentegen heeft hij zich met alle ijver daarop toegelegd. Ondertussen is hij echter in zo grote moeilijkheid gebracht, dat hij niet vermocht staande te blijven. Indien nu dit gebeurde met zo groot een man, die in zoveel dingen helder uitblonk, wat, bid ik u, kan dan ons armen niet overkomen?.

12. En Achis, door die berichten misleid, geloofde David, zeggende: Hij heeft zich ten ene maal, volkomen, stinkende, gehaat gemaakt bij zijn volk, in Israël, omdat hij het zo veel schade doet, daarom zal hij, omdat hij nooit in zijn vaderland kan terugkeren of men zou hem ombrengen, eeuwig mij tot een knecht tot een vazal zijn, wiens krijgsmansmoed en kennis mij te pas zullen komen.

Hoezeer David door zijn vlucht naar de Filistijnen uit kleiner lijden in groter, uit uiterlijke nood in innerlijke verzoeking raakte (1 Samuel 27: 2), blijkt hier duidelijk; hij moest tegenover Achis een valse rol spelen om zijn gunst te blijven genieten. "Zo gebeurt het, dat edele mensen door zelfverblindende dingen doen, waarvan men zeggen moet: "het is onbegrijpelijk, hoe zij dit met hun geweten kunnen overeenbrengen!" En toch doen wij op onze beurt zulke dingen, al is het niet op zo grote schaal als David. Maar het was niet de rechte, koninklijke weg, het waren kromme wegen, die David wel met God, maar God niet met David wilde bewandelen..

Ware hij in Juda gebleven (volgens het bevel van de Heere in 22: 5), dat alles was niet gebeurd. Omdat hij uit vrees voor lijden eigen wegen koos en uit de school van de Heere wilde lopen, kwam hij onder de aartsvijanden van zijn volk in het grootste gedrang, en wist hij zich niet anders te redden, dan door dubbelzinnige antwoorden, door veinzerij en onoprechtheid; had hij nu zijn kwaad niet erger gemaakt? In Juda had hij slechts een vijand, Saul, onder het volk echter enkel vrienden; hier wordt hij met de zijnen door enkel vijanden bespied. In Juda was hij slechts in gevaar, het met één te bederven; hier daarentegen kon hij, o zo makkelijk, zich allen tot vijanden maken. In Juda hield hij zijn geweten rein en zijn geloof vrij; te Ziklag daarentegen zweefde hij in bestendige verzoeking en in strijd tussen de liefde tot zijn volk en de dankbaarheid aan Achis, die hem reddend en beschermend had opgenomen. En wat zou het eindelijk worden, wanneer een nieuwe strijd tussen Israël en de Filistijnen uitbrak, zoals dit zo goed mogelijk en bij de haat van beide volken tegen elkaar zeer waarschijnlijk was? Wat daarvan worden kon zal de verdere geschiedenis ons leren (29: 1vv.). De wonderbaar genadige leidingen van God hebben echter David's hart niet verhard tot zonde, en Saul de vrees ontnomen (1 Samuel 14: 46), maar integendeel door de ontferming van zijn God, die hem in zijn zwakheid droeg, is hij gekastijd, en dit heeft die haat tegen de leugen, dat verlangen naar waarheid in hem opgewekt, dat wij zo dikwijls uit zijn mond horen (Psalm 32: 2; 51: 8; 63: 12; 139: 23vv.; 1 Kronieken 29: 17). Daarom kon nu ook de tijd spoedig komen, dat er aan zijn lijden een einde en hij werkelijk in het bezit van de koningskroon kwam. Omdat wij hier aan de drempel van deze gebeurtenissen staan, letten wij op het onderscheid tussen die beide eerste koningen van Israël, om te zien welk onderscheid er is tussen de rechtvaardige en de goddeloze, tussen hem die God dient en hem die Hem niet dient (Mal.3: 18). "Saul was wel goed begonnen, en het stond aan hem, naar de mens gesproken, zijn roeping en verkiezing vast te maken, maar Saul deed het niet, zijn regering

lijkt op een bloem, die zich spoedig opent en, door de vorst geraakt, begint te verwelken, totdat zij eindelijk geheel versterft. Evenals zijn naam (de geëiste) zijn gehele geschiedenis bevat (deze koning was niet door Gods genade geschonken, het volk had hem afgeperst) zo is het ook bij David het geval. Zijn naam is "de geliefde", want hij is de man naar Gods hart, de koning door Gods genade, die de Heere eerst heeft opgevoed en door een lange school tot heerser gevormd." Wanneer zo Sauls koningschap van begin af aan op menselijk ongeduld en eigen werk rust, evenals de geboorte van Ismaël ten gevolge van menselijke zwakheid was (Genesis16), en het deze oorsprong niet verloochende, maar zijn onreine natuur steeds meer ontwikkelde, totdat het eindelijk vernietigd werd, terwijl het koninkrijk van David dat van de belofte is en aan Izaak gelijk, de zoon van de vrije (Genesis21), zo behoeven wij ons niet te verwonderen, dat David door Saul vervolgd is evenals in zijn tijd de naar het vlees geboren vervolgde degene, die naar de Geest geboren was (Gal.4: 21vv.). Er zijn enige zaken in de geschiedenis van het rijk van God, die zich gedurig herhalen en herhalen moeten..

Wat een menigte van zonden is het gevolg van het ongeloof! Wanneer wij de van God ontvangen weldaden vergeten en Zijn genadige beloften, wij zullen vervuld worden met wanhopige vrees en dien ten gevolge genoodzaakt worden verlagende middelen aan te grijpen om uit onze ellende te komen. Zijn zij er niet, die in angstige bezorgdheid voor hun eigen behoud en dat van hun betrekkingen, zeer schadelijke verbintenissen met godsdienstlozen gemaakt hebben, en zo van de ene ongerijmdheid tot de andere zijn voortgegaan? Niets kan ons zozeer bevestigen in godvruchtige gevoelens en daden en ons voor ongevallen bewaren, als een vast, onwankelbaar vertrouwen op de beloften van God in Christus Jezus..

HOOFDSTUK 28.

SAUL ZOEKT RAAD BIJ DE WAARZEGSTER TE ENDOR.

I. Vs.1,2. Tegen het einde van David's oponthoud in het land van de Filistijnen komt hij in grote moeilijkheid. De Filistijnen rusten zich uit tot de strijd tegen Israël en Achis roept hem op om zich met zijn manschappen bij het leger aan te sluiten. David weet zich slechts door een dubbelzinnig antwoord uit zijn verlegenheid te redden, hetgeen Achis echter, als uitdrukking van bijzondere dienstvaardigheid aanneemt, die hij met des te groter vertrouwen belonen wil.

1. En het geschiedde in die dagen, waarvan in 27: 7, sprake was, d.i. ongeveer in het jaar 1055 v. Chr., toen de Filistijnen hun legers vergaderden tot de strijd, die de vijf vorsten gezamenlijk wilden ondernemen, om tegen Israël te strijden, zoals zij daar nooit mee opgehouden hebben, zolang zij macht hadden (2 Samuel .21: 15vv.; 1 Kronieken 18: 1), zo zei Achis tot David, voor wie hij, naar zijn gedrag tot hiertoe, meende dat zo'n strijd zeer welkom zou zijn, om zich wegens zijn verdrijving te wreken: Gij zult zeker weten (weet voorzeker) dat gij met mij in het leger zult uittrekken, gij en uw mannen.

Het antwoord, dat David geeft, is dubbelzinnig, in de goede zin van het woord. Hij belooft daarmee volstrekt niet, dat hij Achis zal bijstaan, maar durft hem ook niets weigeren. Ongetwijfeld heeft hij hoop, dat de Heere, zijn God, nog wel de wegen zo zal leiden, dat Achis hem naar huis zal zenden. Wij mogen in geen geval vaststellen, dat David ook maar één ogenblik eraan gedacht heeft om tegen zijn volk te gaan strijden..

2. Toen zei David, die nu óf tegen zijn eigen volk moest uittrekken óf zijn gastvriend beledigen en zich aan verjaging blootstellen, met dubbelzinnige woorden, tot Achis: Aldus of, bij die gelegenheid zult gij weten, wat uw knecht doen zal. 1) En Achis, die deze woorden zo verklaarde, alsof daarin onvoorwaardelijke trouw werd toegezegd, en alsof David zich verheugde zijn koninklijke weldoener dankbaarheid te kunnen bewijzen, zei tot David: Daarom, omdat gij mij zo getrouw zijt, wil ik u ook mijn volle vertrouwen schenken, en zal ik u, wanneer deze strijd geëindigd zal zijn, tot bewaarder van mijn hoofd, tot overste van mijn lijfwacht, zetten, alle dagen, voor mijn gehele leven.

1) Een antwoord wordt geëist. Wat zal hij antwoorden? Weigeren, en zo op eens het masker afwerpen, dat hij zestien maanden gedragen heeft? de genoten gastvrijheid met ondank belonen, het vertrouwen, dat hij eerst getracht heeft te verdienen van zich stoten, en zich als een vriend van Israël openbaren, omdat hij, als vijand van Israël maanden lang genoten heeft, wat hij genoot? Weigeren en dit met geen ander gevolg dan om de 600 mannen, die hun lot aan het zijne verbonden hebben, dan om Ahinoam, de Israëlitische, en Abigaïl, de Karmelitische, de geliefden, voor zijn ogen te zien slachten, en zelf de dood van een verrader te sterven? Of toestemmen, en inderdaad het zwaard aangorden, om in de gelederen van Israël's oudste en bitterste vijanden op te trekken tegen zijn broeders, tegen zijn vlees en been; om, ja het ellendig leven te redden, maar eer en goede naam en gewetensrust voor altijd, altijd te verbeuren? Beklagen wij de ongelukkige; maar bidden wij God, dat het ons nimmer

gebeuren moge door eigen schuld in een dergelijke toestand te geraken. Bidden wij God, in nood of druk, hoe hoog zij gaan mogen, bewaard te blijven voor dat wantrouwen op Zijn almachtige hulp en bescherming, toegezegd aan hen, die wandelen voor Zijn aangezicht en oprecht zijn wantrouwen, waarbij alleen men ertoe komen kan, om die hulp en bescherming te zoeken op wegen van verkeerdheid, wegen van list en bedrog, wegen in één woord, waarop wij niet schijnen, wat wij zijn..

David zal zich in zijn radeloosheid op God verlaten en Hem zonder twijfel ernstig aangeroepen hebben, om hem op de ene of andere wijze uit dit doolhof te redden; hij werd hierin ook verhoord, omdat Achis hem later, wegens het wantrouwen van de overige vorsten van de Filistijnen, uit het leger wegzond (29).

II. Vs.3-25. De voorgenomen krijgstoet van de Filistijnen tegen Israël heeft David in een pijnlijke toestand gebracht; deze brengt de koning Saul, als hij van het gebergte Gilboa het leger van de vijanden ziet, tot wanhoop. In de angst, die hem aangrijpt, weet hij niet anders te doen om de uitslag van de strijd vooraf te vernemen, dan tot een middel de toevlucht te nemen, dat vroeger door hem streng verboden was. Door God en Zijn Woord geheel verlaten, wendt hij zich tot een waarzegster te Endor, en wil dat zij door haar bezweringskunsten Samuel uit het graf laat opkomen. Terwijl deze haar bezweringskunsten begint, verschijnt, zoals hij meent, Samuëls geest werkelijk en verkondigt deze aan de verworpen koning zijn lot, dat hem op de volgende dag treffen zal. Van schrik en lichamelijke uitputting valt Saul in zwijm ter aarde. Door vele aanmaningen laat hij zich bewegen een door de vrouw in haast toebeide spijze aan te nemen, waarop hij zich vervolgens met zijn gevolg naar het leger van Israël terug begeeft.

3. Samuel nu, zo moet tot goed begrip van het volgende nog eens opgemerkt worden, was ongeveer twee jaar vóór de nu volgende geschiedenis (25: 1) gestorven, en geheel Israël had rouw over hem bedreven, en zij hadden hem begraven te Rama, te weten in zijn stad. En Saul had, hetgeen vroeger niet meegedeeld is, maar hier tot goed begrip eveneens moet vermeld worden, in zijn betere jaren (1 Samuel 14: 48) uit het land weggedaan de waarzeggers en de duivelskünstenaars, om zich, overeenkomstig de toenmalige toestand van zijn hart (14: 46), door uitvoering van het gebod (Ex.22: 18 Lev.20: 27 Deuteronomium 18: 9vv.) van de Heere zeer ijverig in de dienst van de HEERE te betonen.

Deze beide geschiedkundige mededelingen worden hier gedaan, om helder de zonde, die Saul straks begaan zal, te doen uitkomen, maar ook om tot juiste verklaring te dienen van het feit, dat God Saul niet meer antwoordde door de profeten. Samuel toch was gestorven, zodat hij hem niet meer om raad kon vragen.

6. En Saul vroeg in zijn angst de HEERE, door de bij de tabernakel te Gibeon (22: 19) fungerende priester (2 Samuel .8: 17; 1 Kronieken 16: 39vv.), die hij bij zich in het leger had (vgl. 14: 3, 18, 36vv.); maar de HEERE, die hem nu geheel verworpen had, antwoordde hem niet 1) door enig middel, waardoor Hij aan Zijn volk Zijn wil gewoon was bekend te maken, noch door dromen, noch door de Uriem, 2)noch door de Profeten; hij ontving dus volstrekt geen antwoord (Spreeken 1: 24vv.).

1) Waarom antwoordde de Heere Saul niet? Wegens zijn goddeloosheid, waardoor hij zich zozeer van God had losgerukt, dat hij geheel onwaardig geworden was, nog bij God genade te vinden. En inderdaad, zo vaak de onreinen zich in geveinsdheid tot God keren, om door het gebed iets van Hem te verkrijgen, is het evenzo, alsof men om iemand te roepen, eerst uren ver van hem wegliep, om op zo'n afstand zijn stem tot die persoon te verheffen..

2) Door de Uriem kon hij geen antwoord ontvangen, omdat deze door de priester Abjathar was meegenomen; Saul had dus door zijn eigen zonde, de moord van de priesters, dit raadplegen onmogelijk gemaakt..

Wij weten, dat Abjathar tot David was gevlucht met de Efod, waarin de Uriem en Tummim verborgen waren. Wij weten echter ook uit de latere geschiedenissen, dat te Gibeon de dienst van de tabernakel was. Welnu, het is meer dan hoogstwaarschijnlijk, dat voor de aldaar dienstdoende priester een nieuwe Efod is gemaakt, en dat ook de Uriem en Tummim zijn nagemaakt. Wel zag Saul zich, door de moord op Achimelech, van de echte Uriem beroofd, maar in dat gebrek was betrekkelijk voorzien. De Heere antwoordde hem echter niet, op geen enkele wijze, omdat de maat van zijn ongerechtigheid vol was. Ontzettend woord, wat ons hier wordt opgetekend, dat de Heere hem op geen enkele wijze meer antwoordde. Hij was van God verlaten..

7. Toen zei Saul tot zijn knechten: 1) Zoekt mij een vrouw, die een waarzeggende geest heeft, die de kunst verstaat gestorvenen te laten opkomen en door deze de toekomst te voorspellen, dat ik tot haar ga, en door haar onderzoek. 2) Zijn knechten nu zeiden tot hem: Ziet, te Endor, aan de noordzijde van de kleine Hermon (Joz.17: 11), is een vrouw, die een waarzeggende geest heeft.

1) Het was, alsof bij in wanhoop sprak: "Wil God niet helpen, zo helpe de duivel."

"Het bijgeloof is een natuurlijke zoon van het ongeloof," en de voorbeelden zijn bij duizenden voorhanden, dat lichtzinnige en snode spotters sidderden als het donker was, bij graven, bij een lijkst, en in tijden, dat zij hogere troost nodig hadden, zich in de armen van het domste bijgeloof wierpen. Voltaire geraakte steeds in angst, wanneer hij een raaf aan zijn linkerkant zag opvliegen, en de uit de geschiedenis van de Franse revolutie bekende Hertog van Orleans (Egalité) liet zich zijn toekomst door een oude vrouw uit koffiedik voorspellen..

2) Over het onderscheid tussen waarzegging (divinatorische magie) en toverij in engere zin (operatieve magie), "Ex 7: 9". Het ligt voor de hand, dat niet minder hij een zware misdaad bedrijft, die door het gebruiken van heilige kentekenen en woorden hemelse krachten aan zich dienstbaar zoekt te maken, zoals bij het maken van een kruis en het spreken van zegeningen geschiedt, dan hij, die door geheimvolle formules en gebruiken zich dadelijk met satanische machten in verbintenis stelt. Wie het eerste doet, wil toch God dwingen, dat Hij als het ware zijn hogere krachten overgeeft, en de door Hem aan het menselijk weten en kennen gestelde grenzen doorbreekt en opheft, naar de wil van hem, die die tekenen en woorden gebruikt. Omdat nu echter God zich nooit laat dwingen en heilige tekenen en woorden wel genademiddelen van Hem, maar nooit dwangmiddelen tegen Hem zijn, zo komt, wat op deze

wijze in enkele gevallen werkelijk verkregen wordt, niet van boven, van de Vader van de lichten, maar het komt van onderen, uit de afgrond van de hel, waarin ontelbare machten van de duisternis loeren en zich al te graag in de dienst van iemand stellen, die door lasterlijk bespotten van de naam van God zich aan zijn invloed prijs geeft. Het eigenlijke doel van de toverij is toch dit, met ontvluchten van de boete en van het daaruit voortkomend gebed van het geloof, van een door God opgelegde straf, van een kruis vrij te worden, of zich een door God onthouden goed te verschaffen. De natuurlijke mens komt toveren veel beter voor, dan boete doen en in het geloof bidden en dragen; en satan, in zo verre hij de mens door zijn hulp in onboetvaardigheid kan houden, en voor zo ver hem nog na zijn val uit de hemel (Openbaring .11: 7vv.) kracht is gelaten, om op aarde en in de elementen van de wereld te werken (Ex.8: 18), laat zich door de kinderen van het ongeloof, die de liefde tot de waarheid niet hebben aangenomen (2 Thessalonicenzen.2: 9vv.) gebruiken; want door het wegnemen van zo'n kruis en het schenken van enige schijngoederen doet hij winst voor zijn rijk (Hand.13: 8). Maar ook, waar de tovenarij met bewustheid door de hulp van satanische machten plaatsheeft, is het duivelbannen slechts schijnbaar een dwingen, dat men met geheimvolle formules en gebruiken over hem uitoefent, want de duivel gehoorzaamt vrijwillig; de mens heeft hem niet, maar hij de mens in zijn macht, en hij weet zijn recht en zijn macht te doen gelden. Wat de divinatorische magie of waarzeggerij betreft, wij kunnen deze onderscheiden in waarzeggerij door het woord, en waarzeggerij door tekenen, waartussen de droomuitlegging en het orakel in het midden staan. Van de waarzeggerij door het woord komt hier de necromantie, of het vragen van de doden, de dodenbezweering in aanmerking. De Hebreeuwse uitdrukking baalath oob (bezitster van een gestorven geest) doelt op de voorstelling, dat de ziel van de gestorvene, die men bezweert, in de dodenbezweerder vaart en nu als waarzeggende geest uit hem spreekt. Voornamelijk schijnen vrouwen de necromantie beoefend te hebben. De bezweering van de gestorvenen gebeurde door toverspreuken, gewoonlijk, hoewel niet altijd, op de graven van hen, die men wilde oproepen (Jes.54: 4); de voorgewende uitspraken van deze kwamen fluisterend of zuchtend uit de aarde (Jes.29: 4), waarom men vermoedt, dat de dodenbezweerders niets anders dan bedriegers geweest zijn, die buikspreken, zoals dan ook bij de Grieken bijzondere vrouwen zich op het buikspreken toelagden. De Septuaginta heeft dan ook het Hebreeuwse woord baalath-oob vertaald door buikspreekster. Men kan er niets tegen zeggen, wanneer men ook op deze plaats aan zo'n buikspreekende bedriegster denkt, die met haar bezweringsformules zich de schijn wist te geven, alsof zij enige gestorven ziel uit het dodenrijk te voorschijn kon roepen, en die nu door haar kunst geholpen haar orakelspreuken zo gaf, alsof zij uit de aarde voortkwamen; bij zo'n opvatting moet men echter vasthouden, wat een gruwel zowel de dodenbezweerder zelf bedreef, als ook hij, die hem kwam raad vragen, en hoe beide daardoor duivelendienst bedreven..

8. En Saul, die zich eigenlijk nog schaamde over hetgeen hij wilde doen, verstellde zich, maakte zich onkenbaar, en trok andere kleren aan, en ging heen naar het 2 of 3 uur verwijderde Endor, en twee mannen gingen met hem, en zij kwamen 's nachts tot de vrouw, en hij zei: Voorzeg mij toch door de waarzeggende geest, en doe mij door uw bezweringskunsten uit het dodenrijk opkomen, die ik tot u zeggen zal, 1) opdat hij mij op mijn vragen antwoordde.

1) Laten wij toch dit voorbeeld des te ijveriger ons tot nut maken, wat God door de Schrift heeft willen laten zeggen, opdat waar wij zien, dat Saul de boosdoeners, zoals God had bevolen, heeft gestraft en vervolgens toch tot de waarzeggerij de toevlucht heeft genomen en zich aan de duivel heeft onderworpen, wij zouden leren het kwade te vluchten en te veroordelen, zowel in onszelf als in anderen, zonder enige aanmerking des persoons, en niet van de rechte weg van Gods Woord afwijken. Want het is niet genoeg, goed begonnen te zijn, indien wij niet tot het einde toe volharden..

10. Saul nu zwoer 1) haar bij de HEERE, zonder te zeggen wie hij was, zeggende: Zo waarachtig als de HEERE leeft, indien u een straf om deze zaak zal overkomen! Ik zal het aan niemand verraden, wanneer gij mij deze dienst bewijst.

1) Hieruit zien wij, hoe diep Saul gezonken is, dat hij de hoogheilige Naam van God durft te gebruiken in deze zaak. Want toch, hij roept hier de wraak van God in, indien hij deze vrouw zou doden, terwijl diezelfde God juist bevolen had, zulke vrouwen uit te roeien. Deze eed hier, op zo'n plaats en ten behoeve van zo'n vrouw, was in de hoogste mate heiligschennis. Zijn oordeel werd er door verzwaard..

11. Toen zei de vrouw, na die verzekering tot zijn dienst bereid: Wie zal ik u doen opkomen? En hij zei: Doe mij Samuel opkomen. Daarop begon zij haar voorbereidingen tot de bezwering, waartoe volgens de gebruiken van haar stand vóór alles behoorde, dat zij zich in een toestand van demonische geestvervoering bracht, 1) in een toestand van clairvoyance, opdat zij zoveel mogelijk aan het verlangen van de koning zou voldoen.

1) De bezweerders openbaarden steeds bij de uitoefening van hun kunst een toestand van bezetenheid, omdat zij in krampachtige trekkingen vervielen en door zweten en worstelen de hevigste inspanning te kennen gaven, waaraan zij zich moesten onderwerpen, om hun werk te volbrengen. Deze toestand mogen zij gehuicheld, en door kunstgrepen teweeggebracht hebben, tovenaars, die later tot Christus bekeerd zijn, hebben verklaard, dat die toestand ook dikwijls werkelijk en zonder veinzerij over hen is gekomen, zoals Roon in zijn "Volkenkunde" zegt: door het worstelen tegen het gevoel van innerlijke pijnlijke benauwdheid en van uiterlijke afhankelijkheid van een overmachtige vijand. Zo hebben wij ook hier omtrent de vrouw te denken, die daardoor tot een helderziende werd (vs.12)..

De Statenvertalers in de kanttekeningen (1 Samuel 28: 11) delen evenals Luther in de opvatting van de kerkvaders, die menen, dat Samuëls verschijning door demonische kracht was teweeggebracht, en het voor een spooksel van de duivel verklaarden. Nadat echter reeds Theodoretus (bisschop van Cyrus in Syrië, overl.457 n. Chr.) verklaard had, dat de gestorven profeet werkelijk opgekomen was, niet door de kunsten van de tovenaars, maar ten gevolge van de goddelijke almacht, en Dächsel (predikant te Teichnitz in Saksen) deze opvatting uitvoerig in zijne Biblia hebraica accentuata ontwikkeld en verdedigd heeft, is deze eenstemmig door de nieuwere gelovige Schriftverklaarders aangenomen. Deze komt dan ook (zoals men meent) alleen met de eenvoudige zin van onzen tekst overeen, en is ook de mening van de Septuaginta (volgens haar bijvoeging bij 1 Kronieken 10: 13: "de profeet Samuel antwoordde hem) en van de schrijver van het boek Jezus Sirach (46: 20 Wij hebben dus hier

een werken van God bij de waarzegster, overeenkomstig hetgeen de Heere aan Bileam doet (Num.23: 4,16): God verhinderde diens voornemen en dwong hem te spreken, zoals de Heere het wilde. De vrouw zou zonder twijfel Saul misleid hebben, en hem het een en ander op zijn vragen geantwoord hebben, wanneer zij naar haar eigen wil had kunnen doen; maar God wil niet dat Saul misleid wordt; hij wil dat deze een duidelijk en open antwoord ontvangt, zoals het hem gegeven wordt; Hij wil, dat dezelfde profeet, die hem in zijn leven zijn vonnis heeft bekend gemaakt, het ook na zijn dood bevestigt; daarom laat Hij hem uit de aarde terugkeren, evenals voor een ander doel en op een andere wijze het geval is met Mozes en Elia (MATTHEUS.17: 1vv.), en met de heiligen, die na de opstanding van Christus uit de graven gingen en aan velen verschenen zijn (MATTHEUS.27: 52vv.). Zo is dan daar gebeurd wat God spreekt (Ezechiël.14: 4vv.): "Iedere man uit het huis van Israël, die de drekgoden in zijn hart opzet en de aanstoot van zijn ongerechtigheid recht voor zijn aangezicht stelt, en komt tot de profeet, Ik, de Heere, zal hem, als hij komt, antwoorden naar de menigte van zijn drekgoden." Uitdrukkelijk stelt dan ook de Schrift, dat Samuel, en niet de duivel, niet een spooksel, niet de vrouw met Saul gesproken heeft; de rede is dan ook van zo'n goddelijke inhoud, dat nooit een geest van de duivel zo zou gesproken hebben; in dat geval zouden wij toch moeten aannemen, dat de Heere de geest van de duivel genoodzaakt hebben de waarheid te zeggen..

Deze geschiedenis is ene zeer moeilijke. Wij vinden hierboven de mening van zeer vele uitleggers vooral van de jongste tijd. Wordt het opkomen van Samuel door velen verklaard als een wonder van Gods Almacht, anderen, die ook vaststellen de werkelijke verschijning van die profeet van de Heere, stellen het meer als onder de toelating van de Heere. Zo schrijft o.a. Hoedemaker: "Door God verworpen, aan zichzelf overgelaten, door een nameloze smart overmeesterd, is Saul de vertwijfeling nabij en neemt zijn toevlucht tot de tovenares te Endor, die onder de toelating van God Samuel doet opkomen, om hem het oordeel aan te kondigen, dat reeds de volgende dag over hem staat te komen. Dat Samuel zelf opkwam, blijkt uit de verbazing van de vrouw, alsmede uit de inhoud van zijn rede. Onze oude theologen, met name Calvijn, Maestricht e.a., denken er geheel anders over. Calvijn zegt o.a.: "dat het blijkt, dat het een openbaring van de duivel is geweest, en waardoor zij over de verborgen dingen kon oordelen." Maestricht tekent aan: "Dat nu Samuel door de tovenares zou opgeroepen zijn geweest, weerleggen vele stukken. Want die door de tovenares opgeroepen zijnde verschenen is, is geweest onder de macht van de tovenares, maar niet Samuel. Uitgezonden zijnde van God, zou hij niet klagen, dat hij gestoord werd van de tovenares, zoals Mozes niet klaagt (MATTHEUS.17: 3). Ook zou de ware Samuel, door te gehoorzamen, de toverkracht van de tovenares niet goedgekeurd hebben. Noch ook toegelaten hebben, dat hij werd aangebeden door Saul. Ik doe er bij: aan wie God niet heeft willen antwoorden, noch door een gezicht, noch door een profeet, noch door de Uriem en Tummim, dat ook aan die de Profeet Samuel niet heeft willen antwoorden. Daarom moeten die dingen, die hier verhaald worden, aan een duivels spooksel toegekend worden, die goddeloos liegende Samuel te zijn, voorwendde, dat Saul daags daarna tot hem neerdalen zou." Hoe onze Statenvertalers erover denken, is reeds in de vorige aantekening gezegd. Wij voor ons verenigen ons in beginsel met laatstgenoemden, en beschouwen deze gehele geschiedenis als een werking van demonische machten. De opmerking van Maestricht, dat de profeet van de Heere niet zou antwoorden aan Saul, waar de Heere hem niet antwoordde, is zeer klemmend. De grote moeilijkheid zit hem in het met

luide stem roepen van de vrouw. Maar wij stellen ons de zaak zo voor; Door de demonische werking, onder de toelating van God, heeft de vrouw in een toestand van helderziendheid, een gestalte gezien, die veel op Samuel geleek, maar in diezelfde toestand heeft zij ook Saul herkend. Het roepen van haar en het herkennen van Saul staat niet onmiddellijk met elkaar in verband, maar zijn beide gevolgen van een en dezelfde oorzaak. De vrouw weet nu tevens zeer goed wat Saul gedaan heeft. Een verborgen wrok koestert zij tegen de koning, omwille van wie zij altijd tersluiks haar beroep heeft moeten uitoefenen, die het altijd op haar leven heeft toegelegd. Ongetwijfeld heeft zij de gangen van Saul zoveel mogelijk nagespeurd. Dientengevolge wist zij, dat hij door Israël's God verworpen was. Van zijn strijd met David is zij niet onkundig gebleven. Welnu, nu diezelfde gehate koning tot haar is gekomen als smekeling, niet meer als gebieder, maar als knecht, nu zal zij zich aan hem wreken. Zij ziet op zijn gelaat zijn vrees en twijfel. Aan zijn houding en aan zijn gehele persoon ziet zij, hoe hij geheel ontmoedigd is. Welnu, beter kan zij zich niet wreken, dan door hem een treurig uiteinde te voorspellen, door hem te zeggen, dat hij niet overwinnaar, maar overwonnen zal zijn. Dan zal haar wraak voltooid zijn, terwijl zij het wel berekent, dat een koning, die aldus de strijd aanvangt, eigenlijk al overwonnen is, al eer hij begint. Zij zegt dan ook niet; dat het Samuel is, maar de koning zegt het haar. Hoewel hij de gestalte niet ziet, zo is het hem toch in zijn verhitte toestand, alsof het Samuel was..

Hier komen de zeer moeilijke vragen voor over de gestorven zielen, zowel wat hun verblijfplaats als wat hun toestand betreft, tot op de opstanding van het lichaam. Daarover kunnen wij eerst bij de behandeling van de voornaamste plaatsen van het Nieuwe Testament handelen. Voor heden slechts dit: allereerst, dat in de oudste boeken van het Heilige Schrift de Scheool (Statenvert. "het graf"; Genesis 37: 35 "de hel" Psalm 16: 10) het dodenrijk in het algemeen omvat, en doelt op een gemeenschappelijke verzamelplaats van de gestorvenen, zowel van vromen als van goddelozen, en dus van de overzijde van het graf wordt gesproken, zonder de plaats van de zaligheid en van de verdoemenis bepaald te onderscheiden. Daarom zegt ook in vs.19 Samuel tot Saul: "morgen zult gij en uw zonen bij mij zijn." Vervolgens merken wij hierop, dat niet weinige theologen zich de zielen in de toestand tussen dood en opstanding denken, niet als zonder lichaam, maar in een tussentoestand, de zogenaamde prima stola, een omkleedsel van de fijnste stof. Zo zegt Origenes: "De ziel wordt na de dood met een lichaam overkleed, dat gelijkvormig is aan het vorige aardse lichaam; zij behoudt dit tot de dag van de opstanding." Over deze voorstelling kunnen wij nog niets beslissen, evenmin als over de vraag, of wij ons de Engelen met een zeker lichaam begaafd moeten denken of niet (1 Samuel 16: 14); de voor ons liggende plaats schijnt echter de mening te begunstigen (vs.14), of men moet aannemen, dat Samuëls ziel, evenals de Engelen, die aan Abraham, Gideon, Manoach enz. verschenen, haar menselijke gedaante en kleding slechts voor deze verschijning aangenomen heeft..

15. En Samuel n.l. die hij voor Samuel hield, zei tot Saul: Waarom hebt gij mij onrustig gemaakt, mij in de rust van de dood (Jes.57: 2) gestoord, mij doen opkomen uit de plaats van de gestorvenen, om mijn woord te horen, dat gij bij mijn leven reeds genoeg vernomen hebt? Toen zei Saul: Ik ben zeer beangstigd, want de Filistijnen strijden tegen mij en God is van mij geweken, antwoordt mij niet meer, noch door de dienst van de profeten, noch door dromen

(vs.5vv.); daarom heb ik u geroepen, dat gij mij te kennen geeft, wat ik doen zal, om uit mijn nood te komen.

Omdat de levende profeten niet antwoordden, meende hij, dat hij een gestorvene moest laten roepen (*Electere si nequeo superos, Acheronta movebo*), alsof een gestorvene minder van God afhing, dan de levende, of tegen Gods wil iets kon antwoorden door de kracht van de bezwering van een waarzegster. Toen hij echter bemerkte, dat God zijn vijand geworden was, had hij veel meer moeten vrezen Hem niet nog meer te vertoornen door misdaad tegen zijn geboden, maar de angst en het bijgeloof verhinderden elk verstandig overleg..

18. Zoals gij, (omdat gij) naar de stem van de HEERE niet gehoord hebt, en de hitte van Zijn toorn niet uitgericht hebt tegen Amalek 1) (15: 18,19); daarom heeft u de HEERE deze zaak 2) gedaan op deze dag.

1) Inderdaad was die overtreding van het goddelijk bevel van de zijde van Saul een openlijke verwerping en een opstaan tegen Gods koningschap over Israël, zodat de Heere, wanneer Hij nog verder Koning in Israël wilde zijn, die daad met verwerping van de opstandeling moest straffen..

En niet alleen om deze zonde, maar omdat, zoals in Adams zonde alle overige zonden, als in een zaadkorrel, gelegen waren, zo ook in deze eerste snode afval de kiemen lagen van alle overige misdrijven tegen David en tegen de priesters te Nob..

2) Met deze zaak wordt bedoeld, alles waarover Saul geklaagd heeft. En de oorlog, en zijn vrees, en zijn niet meer geantwoord worden door de Heere..

19. En de HEERE zal ook Israël, dat gij door uw ongerechtigheid mede in het ongeluk gestort hebt, met u in de hand van de Filistijnen geven, en morgen, binnen zeer korte tijd, zult gij en uw zonen bij mij in het rijk van de doden zijn; 1) ook zal de HEERE de ellende van het door u verdorven volk voleindigen en het leger van Israël in de hand van de Filistijnen geven (31),

1) Er zijn sommigen, die menen, dat hier van de hel wordt gesproken. Dit kan echter niet, omdat in alle geval Jonathan een gelovig man was. Wat hier aan Saul wordt voorspeld is, dat hij de volgende dag met zijn zonen in de slag zou sneuvelen..

20. Toen hij dit gehoord had, viel Saul haastig ter aarde, zo lang als hij was, als van schrik verpletterd, terwijl hij tot heden geknield gelegen had (vs.14), en hij vreesde zeer vanwege de woorden van Samuel, ook was er geen kracht in hem, want hij had bij zijn inwendige gejaagdheid de gehele vorige dag en de gehele nacht geen brood gegeten.

1) Wat de vrouw nu verder doet, is gevolg van een vermenging van vrees en vrouwelijk medelijden. De vrees spreekt duidelijk uit de eerste woorden. Zij vreest, dat het op haar verhaald zal worden, dat zij nu ontdekt is, indien de koning daar als een machteloze blijft liggen, en dat alzo haar leven ermee gemoeid is. Vervolgens heeft zij enig medelijden met de man, die zij door haar woorden zo heeft verschrikt. Zij wil enigszins weer goed maken, door

haar goedwillige dienst, wat zij, meent zij, bedorven heeft, maar ook wenst zij de man zo spoedig mogelijk uit haar tent, Saul met de twee mannen, opdat deze geschiedenis voor haar geen wrange vruchten bare. Daarom haast zij zich, om een kalf te slachten en koeken te bakken. Zij bereikt haar doel, zodat spoedig daarop Saul met zijn metgezellen haar verblijf verlaten..

25. En zij bracht ze voor Saul en voor zijn knechten, en zij aten; daarna stonden zij op, en gingen weg in dezelfde nacht, 1) weer naar Gilboa terug.

1) Indien er bij Saul nog een grein godsvrucht was geweest, zou hij naar de legerplaats teruggesnel en na het volk bijeengeroepen te hebben, het tot boete hebben vermaand, met heen wijzing naar het mededogen van die God, die nooit de berouwhebbende van Zich weert. Maar dat alles verzuimt hij, en ofschoon hij ten eerste moest vrezen, begint hij de strijd. Laten wij daaruit leren, ons nader tot God te wenden, wanneer Hij met zware straffen dreigt. Ja, ofschoon er geen hoop op redding meer schijnt over te zijn, maar de uiterste veroordeling schijnt te dreigen, laten wij hierom niet ontmoedigd zijn, maar laten wij hopen op het heil, dat wordt voorgesteld aan allen, die waarlijk berouw hebben, en laten wij allen op dit voorbeeld wijzen, opdat wij ter geschikter tijd Gods hulp mogen ervaren, en eindelijk Hem danken voor al zijne weldaden en Zijn Naam groot maken met enige lofliederen..

Geen boete, geen smart over zijn zonde, geen droefheid over zijn zonen en het lot van zijn volk, geen smeken om erbarmen kwam meer over Sauls lippen; in stomme wanhoop liep hij in zijn verderf, dat hem reeds de volgende dag (31) overkomen zou. "De zonde, voleindigd zijnde, baart de dood" (Jak.1: 15)..

HOOFDSTUK 29.

DAVID WORDT DOOR DE FILISTIJNEN TERUGGEZONDEN.

I. Vs.1-11. Wij worden thans weer verplaatst in het begin van de krijgstoct, toen de vorsten van de Filistijnen het voornemen hadden van hun verzamelplaats te vertrekken. Wij ontmoeten David onder hen, die met zijn mannen de achterhoede van Achis' leger uitmaakt. Door Gods genadige leiding, die hem wil redden uit het gevaar om tegen zijn eigen volk te moeten strijden, gebeurt het, dat de overige vorsten met wantrouwen tegen David vervuld, op zijn verwijdering bij Achis aandringen, waarop hij dan door deze naar Ziklag teruggezonden wordt.

1. De Filistijnen nu, om na het meegedeelde in 28: 3-25 weer terug te komen op hetgeen in het vorige hoofdstuk vs. 1 en 2 bericht is, hadden al hun legers, die uit de contingenten van de vijf vorsten bestonden, vergaderd te Afek, het tegenwoordige el Fuleh, enigszins ten westen van Sunem gelegen, niet te verwisselen met andere plaatsen met deze naam (1 Samuel 4: 2); en de Israëlieten, de krijgslieden, die Saul samengebracht had (vs.4), legerden zich bij de fontein, die bij Jizreël is, bij de tegenwoordige Ain Dschalud 1) (Jud 7: 1"en "Jud 7: 4).

1) De naam betekent: "Goliathsbron, waarschijnlijk zo genoemd, omdat men, ten onrechte, het ervoor hield dat David daar met Goliath gestreden had (17)..

2. En de vorsten van de Filistijnen trokken daarheen met honderden en met duizenden, verdeeld in troepen van die grootte, maar David en zijn mannen, wier getal nu ver over de 600 bedroeg (1 Samuel 27: 7), trokken met Achis in de achterhoede, 1) vormden achter Achis, die het laatste geplaatst was, de achterhoede.

1) Zouden wij waarlijk moeten geloven, dat David het verschrikkelijk besluit genomen had zijn rol tot het einde toe vol te houden, en als een goed Filistijn tegen Israël op te trekken? Daar is niets in David's vorig leven, dat ons noodzaakt, dat ons vergunt dit zwart vermoeden te koesteren. Wat dan? Zou het voornemen bij hem hebben vastgestaan om, omdat hem de moed had ontbroken, zich vóór de strijd aan Achis te openbaren, in de hitte van de strijd te tonen, wie hij eigenlijk was, en óf het slagveld te verlaten, óf wel de zijde te kiezen van broeders, die hij slechts door de nood gedrongen, verlaten had? Ook dit vermoeden van een eerloze daad zouden wij zo graag van een hoofd weren, hetgeen wij, ondanks vele verkeerdheden en gebreken, niet kunnen nalaten lief te hebben. Neen! op de bodem van dit hart lag toch de vrees voor God, de liefde voor zijn volk, en elk edel gevoel van plicht en eer. Niet ongeoorloofd zal het zijn ons voor te stellen, dat David in dit uiterst moeilijk en hachelijk ogenblik best geoordeeld heeft, op hoop tegen hoop, naar een of andere uitkomst uit te zien, en daarbij, hoezeer dan ook door eigen schuld in dit dodelijk gedrang gekomen, het hart tot God zal hebben opgeheven, "zijn Helper in de tijd van de benauwdheid." Ach! wat zou er van ons worden, indien de toevlucht tot Deze niet openstond, dan in die noden alleen, waarin wij geheel onschuldig, zonder enig toedoen van onze zondige dwaasheid gekomen waren?.

3. Toen zij zo gezamenlijk op weg waren, zeiden de overige oversten van de Filistijnen 1) tot Achis: Wat zullen deze Hebreëen, 2) die gij meegenomen hebt, en op wier trouw wij ons geenszins kunnen verlaten? Zo zei Achis tot de oversten van de Filistijnen: Is deze niet David, de knecht van Saul, de koning van Israël, die deze dagen of deze jaren (die jaar en dag) bij mij geweest is (27: 7), en ik heb in hem niets gevonden, dat bij mij enige verdenking zou kunnen opwekken, integendeel hij heeft zijn trouw door vele bewijzen gestaafd (27: 8vv.) van die dag af, dat hij afgefallen is van zijn vroegere heer, tot deze dag toe?

1) Onder deze hebben wij te verstaan de vier overige vorsten van de andere vier steden van de Filistijnen..

2) Het was niet zonder reden, dat zij deze met wantrouwen aanzagen, omdat het vroeger bij Gibeab-Benjamins gebeurd was, dat een Israëlitische afdeling, die zich bij het leger van de Filistijnen aangesloten had, plotseling gedurende de slag van hun vanen tot de Israëlitische stamgenoten overging (1 Samuel .14: 21)..

4. Maar de oversten van de Filistijnen werden zeer toornig op hem, dat hij zo bijgelovig was, en de oversten van de Filistijnen zeiden tot hem: a) Doe de man terugkeren, dat hij tot zijn plaats terugkere, waar gij hem besteld hebt, tot Ziklag, en dat hij niet met ons trekt naar de vlakte van Jizreël in de strijd, opdat hij ons niet tot een tegenstander (Hebreeuws satan), zie Job 1: 6) worde in de strijd, niet te midden van de strijd de wapens tegen ons kere: want waarmee zou deze zich bij zijn heer aangenaam maken? Is het niet met de hoofden van deze mannen? Waardoor zou hij de verloren gunst bij Saul beter kunnen terugwinnen, dan wanneer hij door verraad onze manschappen in zijn handen speelde?

a) 1 Kronieken 12: 18

5. Zeker zal hij de gunstige gelegenheid niet ongebruikt laten voorbijgaan, omdat hij toch slechts door de nood gedwongen zich aan onze zijde bevindt, terwijl hij vroeger onze gevaarlijkste tegenstander was. Is dit niet die David, van wie zij in de rei elkaar antwoordden (18: 6vv.), zeggende: Saul heeft zijn duizenden geslagen, maar David zijn tienduizenden?

In het kriegsverbond, dat de Filistijnse vorsten onderling hadden (Jos 13: 2), schijnt, volgens de volgorde te oordelen, waarin de 5 steden (Joz.13: 13) genoemd worden, sinds de tijd van de intocht van de kinderen van Israël uit Kanaän tot aan Simsons dood de vorst van Gaza de voorrang bezeten te hebben (Richteren 16: 1, 21); ten tijde van Samuel daarentegen had door de een of andere omstandigheid, misschien ten gevolge van het onheil, dat Simson bij zijn vrijwillige dood onder de Filistijnen in die stad teweegbracht (Richteren 16: 23vv.), Asdod de bovenhand bekomen (1 Samuel .5: 1; 6: 17). Gedurende de regering van Saul speelt nog Gath onder de 3 steden een zo veel betekende rol, dat zijn vorst de koningstitel had, totdat hij later, door David overwonnen, een vazal van Israël werd (1 Kronieken 18: 2; 2 Samuel .15: 18vv.; 2 Kronieken 11: 8 en uit de rij van het Filistijns verbond verdween (Amos 1: 6vv.). De strijd om de voorrang is van die tijd af tussen Gaza en Askelon (Jer.25: 20 Zef.2: 4 Zach.9: 5vv.); Ekron heeft daarentegen steeds de minste plaats ingenomen..

6. Toen riep Achis, die aan zijn medevorsten moest toegeven, David en zei tot hem: Het is zo waarachtig als de HEERE, uw God, leeft, 1) dat gij oprecht zijt, en uw uitgang en uw ingang met mij in het leger, de gehele wijze, waarop gij u ten opzichte van mij en van de Filistijnen gedegen hebt, is goed in mijn ogen, 2) want ik heb geen kwaad bij u gevonden, dat enige argwaan zou kunnen opwekken van die dag af, dat gij tot mij zijt gekomen, tot deze dag toe; maar gij zijt niet aangenaam in de ogen van de overige vorsten van mijn volk; zij wantrouwen u en willen dat ik u uit de strijd laat trekken.

1) Achis zweert hier bij de God van Israël, niet omdat hij in die God gelooft, maar om David van de oprechtheid van zijn verzekering te overtuigen..

2) Hoe moeten deze woorden David ten diepste geroerd hebben, waar hij bij zichzelf weet, dat hij zeer ontrouw met Achis heeft gehandeld!.

8. Toen zei David, verheugd in zijn hart over deze uitkomst, maar toch die vreugd verstandig verbergende, tot Achis: Maar wat heb ik gedaan? of wat hebt gij in uw knecht gevonden, van die dag af, dat ik voor uw aangezicht geweest ben tot deze dag toe, dat ik niet zal gaan en strijden tegen de vijanden van mijn heer, de koning?

Ook deze woorden zijn dubbelzinnig (28: 2), omdat onder de koning, die David zijn heer noemt, even zo goed de koning Saul (zie vs.3), als de koning Achis kan verstaan worden..

Ach, wanneer de mens eens is afgeweken van de weg van de waarheid en oprechtheid, dan is het zeer zwaar weer geheel terug te keren; want "dat is juist de vloek van de boosheid, dat zij voorttelende altijd nieuw kwaad moet baren."

David houdt nog altijd zijn rol van veinzen vol, om niet te laten blijken, dat hij er innerlijk over verheugd is, dat hij op deze wijze gespaard wordt mee te moeten trekken. Wij kunnen en mogen veronderstellen, dat hij nooit zich tegen zijn eigen volk had gesteld, maar veeleer aan de zijde van Saul zich had geschaard. Hij was dan echter een verrader geworden in de ogen van Achis en de Filistijnen. Wij zien hieruit, hoe gevaarlijk het is, om de rechte wegen van God te verlaten en zich te neigen tot zijn eigen kromme wegen..

10. Nu dan, maak u, omdat het heden reeds te laat is om de reis te aanvaarden, morgen vroeg op met de knechten van uw heer die met u gekomen zijn, met de mannen die gij aanvoert en onder wie er nog velen zijn, die hun vorige heer, Saul, aanhangen en zich gemakkelijk aan zijn zijde zouden kunnen plaatsen; en als gij u morgen vroeg opgemaakt zult hebben, en het u licht geworden is, zo gaat heen. 1)

1) Wij merken hier weer de hand van God op, die David vasthoudt en niet aan zichzelf overlaat. Want het was God, die het zo leidde, dat David gespaard bleef te moeten strijden in de gelederen van de vijand, maar ook, die David zo spoedig mogelijk gelegenheid gaf om de Amalekiten na te jagen, en zo zijn vrouwen en kinderen terug te krijgen. David ondervond ook hier weer, dat Gods Voorzienigheid over alles gaat (Psalm 77: 11). Het schijnt, dat Achis David 's avonds, of in de nacht tot zich geroepen heeft. Wellicht dat de stemming van de

Filistijnen een zeer vijandige was. Hij geeft hem ten minste de raad, om zo spoedig het licht wordt en zij kunnen zien, op te trekken en weg te gaan, opdat dan hun terugtocht door de overige Filistijnen niet of zo weinig mogelijk zou worden opgemerkt..

11. Toen maakte zich David vroeg op, hij en zijn mannen, dat zij 's morgens weggingen, om terug te keren in het land van de Filistijnen, 1) naar Ziklag; de Filistijnen daarentegen trokken op naar Jizreël, naar de vlakte met die naam (De 27: 3), en legerden zich bij Afek (vs.1) en Sunem (28: 4), waarop dan enige tijd later de in 31 vertelde slag voorviel; in de nacht te voren ging Saul naar de waarzegster te Endor (28: 3vv.).

1) God redt ons, ook als wij verkeerd handelen en door eigen schuld in verlegenheid komen. Trouwens als God enkel met ons deed naar ons geloof, het zou er slecht met ons uitzien..

Wanneer iemand zo onverwacht en onverdiend bewaard werd voor een schande en schade, die hij zich door eigen dwaasheid berokkend zag, ik mag de zodanige wel vragen: wat hebt gij toen gedaan? Zijt gij op de knieën gevallen om de lankmoedige liefde van God te danken, wiens almachtige hand in dezen redding had aangebracht? En hebt gij, bij de ondervinding van deze liefde, des te dieper uw zondige dwaasheid ingezien, des te oprechter haar betreurd en verfoeid? Dit althans betaamde u. Maar bij velen ging het anders, en was het dan wonder, indien de Heere, die met alle beproevingen en alle weldaden een zedelijk en heilig doel heeft, bij zo'n gemoedsbestaan de vreugde van de uitredding temperde door een ernstige kastijding van Zijn hand? Het moet ons smarten het gedrag van David in het gelukkig ogenblik van zijn bevrijding niet zo onberispelijk te vinden, als wij hadden gewenst. Hij deed er zeker wel aan, dat hij zijn vreugde voor Achis niet te kennen gaf; maar niets belette hem, om het hem gegeven afscheid met innerlijke dank aan God, stilzwijgend aan te nemen, en voorts terstond met waardigheid te vertrekken..

HOOFDSTUK 30.

DAVID OVERWINT DE AMALEKIETEN EN DEELT DE BUIT UIT.

II. Vs.1-31. Toen David na een tocht van drie dagen te Ziklag aankwam, vond hij de stad verbrand en de vrouwen en kinderen evenals alle have weggevoerd. Gedurende zijn afwezigheid hadden de Amalekieten een inval gedaan en zich gewroken wegens hetgeen hun David vroeger gedaan had. Toen kwam hij in grote benauwdheid, want zijn volk wierp alle schuld van het ongeluk op hem en wilde hem stenigen. Nu sterkte hij zich in de Heere, Zijn God, ontving door de hogepriester de goddelijke goedkeuring van zijn voornemen, zette de Amalekieten na, ontving bericht van hun verblijfplaats door een knecht, die uitgeput op de weg werd gevonden en door hen ziek was achtergelaten; hij sloeg de vijanden zo geheel, dat hij met veel buit naar huis kon terugkeren. Daarvan zendt hij geschenken aan de oudsten van die plaatsen in Juda, bij wie hij gedurende de tijd van zijn vervolging ondersteuning gevonden had.

1. Het geschiedde nu, toen David en zijn mannen de derde dag, 1) nadat Achis hen naar huis had laten gaan, te Ziklag kwamen, dat intussen de Amalekieten de tijd van zijn afwezigheid zich tot nut gemaakt hadden, om zich te wreken over hetgeen hij hun aangedaan had (27: 8vv.) en in het zuiden, van de zuidzijde van het Joodse land, waar zij woonden, en te Ziklag ingevallen waren, en Ziklag, dat zij gemakkelijk konden innemen, omdat het van mannen ontbloot was, geslagen, en deze met vuur verbrand hadden.

1) De derde dag, wil niet zeggen, nadat zij uit Ziklag vertrokken waren, maar nadat zij van Achis waren gegaan. De tocht had toch over Gath plaatsgehad, en voordat al de legers van de Filistijnse vorsten verenigd waren, moesten er minstens 2 à 3 dagen voorbijgaan. Uit de aard van de zaak ging de terugtocht ook niet zo spoedig, omdat David met zijn mannen reeds een tocht van 3 dagen achter de rug hadden..

2. En dat zij de vrouwen en de kinderen, die daarin waren

1) gevangen weggevoerd hadden, met alle overigen, die daar waren; maar zij hadden niemand doodgeslagen 2) van de kleinste tot de grootste; maar zij hadden ze allen als gevangenen weggevoerd, om ze tot lijfeigenen te maken, en waren huns wegs gegaan.

1) In het Hebreeuws Ascher bah, die daarin waren, d.w.z. allen, die daarin woonden. Zij hadden uit weerwraak over de verliezen die David hun berokkend had, de gehele stad leeggeplunderd. God had er echter voor gezorgd, dat niemand door hen van het leven was beroofd. Het is duidelijk, dat God hiermee aan David heeft willen leren, hoe grote zonde het wantrouwen op Zijn macht was. David had gemeend in Ziklag veilig te zijn, en nu toonde God hem, dat er slechts één ogenblik voor nodig is om hem van alles wat hij bezit, te laten beroven..

2) Hoe meer het te verwonderen is, dat zij niemand gedood hadden, omdat toch David vroeger bij hen man noch vrouw had laten leven (27: 9,11), des te meer moet men hierbij Gods bijzondere Voorzienigheid prijzen, die aan hun wraak grenzen stelde. Hij wilde David

wel kastijden wegens zijn dwaasheid, dat hij in plaats van in het land van Juda te blijven, zich tot Achis gewend had, maar hem niet aan de dood overgeven (Psalm 118: 18; 1 Kor.10: 13 1Co 10.13) Gij, o Heere! straft ons zondaars met medelijden, en slaat ons niet al te hard, ja, eindelijk neemt Gij onze schuld weg en werpt die in de zee..

Zo kan God ons iets ontnemen, en het op een andere plaats ongeschonden voor ons bewaren om het ons later terug te geven. Vertróosten wij er ons mee, als dierbare panden ons ontvallen. Het geloof moet ze geborgen en behouden weten bij God en ze van Hem terug verwachten, al moeten wij wenen, omdat wij niet weten, wanneer dit gebeuren zal..

5. David's beide vrouwen, 1) die hij mede in het land van de Filistijnen genomen had (27: 3), waren ook gevangen weggevoerd, Ahinóam, de Jizreëlitische, en Abigaïl, de vrouw van Nabal, de Karmeliet (25: 42).

1) Wie weet, hoe groot een aandeel de liefde voor deze vrouwen gehad heeft in het lafhartig besluit (27: 1). Hoe groot een aandeel zij gehad had in dat bestendig veinzen waarvoor, een jaar en vier maanden lang, veiligheid en rust met deze vrouwen in het midden van Israël's vijanden gekocht waren, en thans: weggevoerd, verloren, misschien gedood, op hetzelfde uur, waarin hij genoodzaakt was door zijn aanwezigheid in het Filistijnse leger, als Achis' welbeminde bondgenoot en bewaarder van zijn hoofd, aan de langdurige veinzerij de kroon op te zetten (29)!.

6. En David werd zeer bang, want bij dit grote verdriet over zijn eigen verlies raakte hij nog in een bijzondere nood, het volk sprak van hem te stenigen, want de zielen van het gehele volk waren verbitterd 1) op hem, die mende schuld van al dit ongeluk gaf, een ieder over zijn zonen en over zijn dochters, zoals de mens, wanneer hij in nood is, graag daarin bevrediging zoekt, dat hij aan een ander verwijten kan doen; maar David sterkte zich in de HEERE, zijn God; 2) hij antwoordde op die onrechtvaardige beschuldigingen niet, maar zocht troost en hulp in het gebed.

1) "Had gij dit gedaan, dat nagelaten; had gij zo en zo gehandeld," zegt menigeen later, aan wie het te voren evenmin in de gedachte gekomen was, dat men dit doen en dat laten moest.

En het was misschien dit volk geweest, waarmee hij menigmaal zijn geweten gepaaid had, als hij zich wijs maakte, dat hij de stappen, die hij deed op de kromme wegen van de onoprechtheid en van de leugens, niet zozeer deed omwille van zichzelf en van zijn vrouwen, als wel omwille van die zeshonderd mannen, die om zijnentwil en voor zijn zaak hun zielen en de zielen van hun vrouwen en kinderen gezet hadden in hun hand!.

2) David zal zich niet beklagen in deze jammer, hij zal niet mopperen tegen zijn God, zoals zijn volk moppert tegen hem; hij voelt, dat hij meer dan dit verdiend heeft, dat de hand van de Heere hem rechtvaardig kastijdt; maar het gevoelende, maar het erkennende, voelt hij ook de hand van de liefde in de kastijding, en deze gevoelende, heft hij zijn neergebogen schedel op. Die God, die hem tuchtigt, is zijn God, in Wie hij zich sterken zal. Zo gaat het, waar, ondanks alle afdwalingen en grove verkeerdheden, de vrees van de Heere op de bodem van het hart

ligt. Zo lang zij niet geheel gesmoord is, komt zij altijd weer boven, en althans onder de aanrakingen van de liefde van de Heere, of van een toorn, die ook liefde is, en zich als liefde weet te doen waarden door een hart, dat zij eenmaal heeft weten te winnen.

David bad, ziet, dat is het enige en juiste middel, om de ziel te versterken. Geen nood, ja geen zonde mag te groot zijn, om ons van God af te houden; alles moet ons tot Hem drijven. David bad. Zeker kon dit thans niet gebeuren door in de binnenkamer te gaan, of door een lang gebed uit te spreken; maar dat behoefde ook niet. Een enkel woord is voldoende, desnoods een enkele verheffing van hart, een enkele opslag van de ogen, een enkele kniebuiging, een moed grijpen in God. Als het innerlijk maar goed is, dan zal het uiterlijke vanzelf goed zijn. Hij stortte zijn hart voor de Heere uit, deed belijdenis van zijn zonden, en vroeg om vergeving en uitredding. Dit versterkte hem. Hij voelde de kracht van God, uitstromende in zijn ziel. Trouwens in de benauwdheid opent God Zich voor de gelovige, zoals de vrijstad zich opent voor de doodslager, die de bloedwreker achter zich heeft, en zoals de rots zich opent in haar spleten en kloven, voor de duif, die het onweer wil ontvluchten. Ja God opent zich voor ons, en wij kunnen in God gaan en getroost worden. O mochten dan ook wij, wanneer onze ziel mat wordt, nergens versterking en verbergung zoeken en vinden dan in God. Ja wij moeten tegen alle moedbenemingen aan tot Hem doordringen. Het gebed staat dikwijls gelijk met het beklimmen van een steile berg, van de top waarvan een menigte vijanden ons beschieten, om ons het opklimmen te beletten. Dan kost het moeite de berg op te gaan, maar toch moeten wij doordringen en doordringende zullen wij opklimmen. Wanneer wij slechts in het gebed zijn, dan is de grote moeite om in het gebed te komen overwonnen, en wij zullen al worstelende verder komen, en tenslotte volkomen overwinnen..

Het begint vaak met de Kerk en het volk van God ten goede te schikken, wanneer dit het minst gedacht wordt en wanneer het daarmee geheel hopeloos schijnt gesteld te zijn..

Een verschrikkelijk ogenblik voor David. Van alles beroofd, ja, zelfs zijn leven niet zeker. Het was wel om David te leren, zichzelf geheel te ontvallen en het ijdele en nietige van eigen steunsels in te zien. Maar ook een ogenblik, waarin de genade van God zich weer zo heerlijk openbaarde. Toen alles hem begaf, werd David weer klein en gering en nietig in eigen ogen, maar mocht ook weer de toevlucht nemen tot zijn Verbondsgod om van Hem alle heil en redding te verwachten. Wonderlijk, terwijl hij op dit ogenblik als de dood en ondergang nabij scheen, werd op Gilboa het pleit beslecht, dat de troon voor hem open kwam, door de nederlaag, die Saul leed..

8. Toen vroeg David de HEERE door de hogepriester zeggende: Zal ik deze bende van de Amalekieten achterna jagen? Zal ik ze achterhalen? En Hij zei hem door de mond van Abjathar: Jaag na, want gij zult gewis achterhalen; en gij zult gewis verlossen (vs.18vv.).

Was David niet een krijgsman en sprak het dan niet vanzelf, dat hij zijn vijanden moest najagen? moest hij dit nog vragen? Ja, hij moest dit nog vragen, want hij wilde ze niet najagen zonder God, zonder vrucht. De Heere antwoordde David. Hoe liefelijk, niet waar? De ongelovigen zeggen, dat God niet antwoordt op het gebed. Nu, ongelooft en hopeloosheid is dan ook een en dezelfde zaak. Wij voelen ons door zo'n verzekering van de Schrift versterkt

en verkwikt. God hoort het gebed, en Hij antwoordt op het gebed. Wij hebben wel geen antwoord als David door de Efod, maar God is aan geen uiterlijke middelen gebonden, Hij kan op allerlei wijzen ons Zijn antwoorden geven. De Efod hing op de borst van de priester: het zij voor ons een aanwijzing, dat God Zijn antwoorden ons in het gebed geeft..

Allereerst zien wij, dat God het verlot geeft, om de vijanden te vervolgen. Vervolgens, dat hij de belofte van overwinning ontvangt. Hieruit mogen wij leren, ijverig naar de wil van God onderzoek te doen, indachtig aan onze zwakheid en krachteloosheid in alle onze plannen, opdat wat we ondernemen, steunt op de ware gehoorzaamheid aan God. Vervolgens, dat wij letten op de belofte, omtrent een gelukkige uitkomst, zonder welke wij niet dan traag zouden kunnen voortgaan en zonder welke wij de moed zouden opgeven, verstoken van de kracht van God. Verder behoren wij wachtende te zijn op het ontvangen van de bevelen, en in het vervullen ervan. Want, wanneer God iets heeft beloofd en bevolen heeft, dan zal het beslist gebeuren en moeten wij het met een vast vertrouwen geloven. Want David, gesteund door de belofte van God, heeft nooit zijn hoop opgegeven, noch heeft de Heere hem ooit teleurgesteld, en daarom, laten ook wij in ware nederigheid en in waar geloof tot Hem de toevlucht nemen, en van Hem hulp verwachten, en hopen dat God ons nooit zal teleurstellen..

Juist in die dagen werd het onderscheid gezien tussen de rechtvaardige en de goddeloze, het kind van God en het kind van de wereld. Beiden, Saul en David, verkeren in levensgevaar, beiden is het zeer bang. Maar als de een zich wendt tot God, dan begeeft zich de ander tot de toverij. Waar de een zich werpt in de armen van het geloof, daar werpt zich de ander in de armen van het bijgeloof. En waar van de een gezegd wordt, dat God hem niet meer antwoordde, daar wordt het van de ander tot roem van Gods genade opgetekend, dat de Heere hem de belofte van volkomen redding schenkt..

9. David dan ging heen naar de in het zuiden van Palestina gelegen woestijn, hij en de zeshonderd mannen, die bij hem waren, en als zij kwamen aan de beek Besor (De 8: 10) zo bleven de overigen, namelijk de 200 mannen, die niet mee overtrokken (vs.10), staan.

Nu zij Gods antwoord ontvangen hadden, nu niet gerust en geslapen, maar, hoe vermoeid zij ook waren, terstond op mars! Zo is het ook in het geestelijke. Men moet zeker zijn van de uitslag, men moet zeker zijn van de zaligheid en toch er om strijden; niet zo, zoals de ongelovigen menen, dat iemand. die zeker is, zegt: "nu moet het vanzelf komen," en dan stil zitten nee! wie zeker is van de uitkomst, strijdt om de uitkomst te verkrijgen..

10. En David vervolgde hen, hij en die vierhonderd mannen; en tweehonderd mannen bleven staan, die ten gevolge van de haastige tocht van drie dagen (vs.1) zo moe waren, dat zij over de beek Besor 1) niet konden gaan. 2)

1) De gewone opvatting, dat de beek Bosor de tegenwoordige Wady Scheria is, laat zich slechts dan vasthouden, wanneer men Ziklag in de landstreek van Tell el Hasy, 1/4 uur ten zuiden van Eglon plaatst; omdat wij integendeel aangenomen hebben, dat de laatste plaats in het zuidelijkste deel van Palestina gelegen heeft, zo zal wellicht Besor een neventak van de Wady el Arisch of van de beek van Egypte zijn..

2) Omdat Ziklag bij David's terugkeer afgebrand was, zo vonden zij natuurlijk ook geen levensmiddelen daar meer en moesten, zonder zich van de nodige levensmiddelen te kunnen voorzien, op weg begeven ter vervolging van de vijand..

Zij moesten daar teren van hetgeen zij nog bij zich hadden..

13. Daarna zei David tot hem, omdat hij hem aanstonds aan zijn kleding voor een knecht herkende: Wiens zijt gij? en vanwaar zijt gij? Toen zei de Egyptische jongen: 1) Ik ben de knecht van een Amalekitische man, en mijn heer heeft mij verlaten hier in de woestijn, omdat ik vóór drie dagen, toen de Amalekieten door deze landstreek kwamen, ziek geworden ben. 2)

1) Juist de meedogenloze heer van de gevonden slaaf was in de middelijke weg de ondergang van geheel de Amalekitische bende. Het was ook een bijzondere beschikking van God, dat de gevonden gids een Egyptisch man was, die David sparen kon, en dat hij, die zich aan hem bekend maakte, als de moordenaar van Saul, een Amalekiet was, die hij bovendien het leven niet had mogen sparen. Wellicht werd op hetzelfde ogenblik, dat David zich sterkte in de Heere, zijn God, de Egyptische zieke slaaf, door zijn meester van de kameel geworpen..

Tot welke volksstam behoort gij?.

2) In het Hebreeuws wajomer naar Mitsraï. Door de Statenvertaling vertaald met: Toen zei de Egyptische jongen. Beter is echter te vertalen: En hij zei: Een Egyptische jongen ben ik, knecht van enz. Dan wordt de vraag beantwoord, die David doet, als hij onderzoek doet naar zijn volksstam en naar zijn meester..

Hier is op te merken, dat het niet bij geval was, dat David die Egyptische jongeling op zijn weg ontmoette, maar dat dit gebeurde in de weg van Gods Voorzienigheid. Waaruit wij mogen opmaken, dat ons niets overkomt zonder de wil en buiten de plannen van God. Want, ofschoon wij wel zeggen, dat iets toevallig is, waar ons iets goeds of kwaads ontmoet, toch moet men vaststellen, dat het is door de bijzondere goedheid of naar de plannen van God, wat ons slechts als toevallig voorkomt..

15. Toen zei David tot hem: Zou gij mij wel heen afleiden tot deze bende? mij de plaats kunnen aanwijzen waar zij zich nu ophouden? Hij dan zei: Zweer mij bij God, dat gij mij niet zult doden, 1) en dat gij mij niet zult overleveren in de hand van mijn heer! Zo zal ik U tot deze bende afleiden.

1) Het was een gewoonte berichtgevers, wanneer men zich van hen bediend had, uit de weg te ruimen om niet door hen bemoeilijkt of verraden te worden..

16. En hij leidde hem af, nadat de gevraagde eed gegeven was, en ziet, zij (de Amalekieten) lagen verstrooid over de gehele aarde, over de gehele omtrek, waar zij rust genomen hadden, etende, en drinkende, en dansende, om al de grotebuit, die zij genomen hadden uit het land van de Filistijnen, van de Cherethieten (vs.14), en uit het land van Juda, 1) geen overval vermoedende.

1) De verwoesting is de zondaar dan het meest nabij, wanneer zij roepen: vrede, vrede, en geen gevaar, en de boze dag van verre stillen. Ook is er niets, hetgeen onze geestelijke vijanden zoveel voordeel over ons geeft, dan de wellust en het inwilligen van de vleselijke begeerlijkheden..

17. En David sloeg hen, hoewel zij zich hardnekkig verweerden, en zij machtiger waren dan de Israëlieten, die door de lange tocht afgemat waren, van de avondschemering tot aan de avond van de volgende dag, en er ontkwam niet één man van hen, behalve vierhonderd jongemannen, die de Amalekieten bij zich hadden, en die op kamelen, dromedarissen (Jud 6: 5) reden en vluchtten. 1)

1) Zoals deze vermaken hier een droevig einde namen, zo nemen zij te allen tijde een droevig einde, door de dood, die zulke mensen verrast..

Uit deze overwinning van David blijkt, dat het zo waar is, dat het God niet te moeilijk is de overwinning te schenken met een kleine macht tegen een onnoemelijk grote menigte van vijanden. Wat toch hier zo duidelijk is in David, die met slechts vierhonderd man zoveel duizenden van Amalekieten verslaat, zodat slechts vierhonderd overblijven en zich door de vlucht redden, en in een tijdsbestek van 24 uur de overwinning over zoveel vijanden behaald heeft en een zo groot verlies aan de vijanden heeft bezorgd. Voorzeker, God zelf schijnt wel de verslagen vijanden tot buit te hebben prijsgegeven en aan David en zijn soldaten de tafel te hebben toebedeeld en tot spijs en drank te hebben aangehouden, zodat God zelf deze zaak op vreselijke wijze heeft uitgericht. Laten wij weer hieruit leren, dat wij niet de moed hoeven te verliezen, ofschoon naar onze mening onze krachten ontoereikend zijn om de vijanden te weerstaan, en om niet te wanhopen aan de hulp van God, van Wie het zeker is, dat Hij een ontelbare menigte van vijanden alleen door Zijn kracht, of door de adem van Zijn mond kan vernietigen, wanneer het schijnt, dat het ons aan alle kracht ontbreekt. God nu wil, dat wij zo zwak en krachteloos zijn, dat wij alle aanmatiging laten varen en, bevreesd door de menigte van de tegenwoordige gevaren, tot Hem met vurige gebeden de toevlucht leren nemen, opdat Hij aan ons dat vervult, wat de Heere door de profeet zegt, dat de overwinning niet bezorgd wordt door wagens en paarden maar door de hulp van God, die Zijn knecht bestuurt, en over zijn vijanden doet triomferen..

Het is wel opmerkelijk, dat op hetzelfde ogenblik, of in dezelfde dagen, waarop Saul omkomt, omdat hij geweigerd heeft, de ban aan Amalek geheel te volvoeren, David, zijn door God uitverkoren opvolger, juist doet, wat hij geweigerd heeft, n.l. de Amalekieten verdelgen. Voorts, dat het een zware strijd voor hem is geweest, want deze duurde toch volle 24 uur, en dat, terwijl zijn leger slechts bestond uit vierhonderd vermoeide krijgslieden. Wel een bewijs, dat aan de ene zijde de Amalekieten door de Heere ten dode waren opgeschreven, en aan de andere zijde David op bijzondere wijze door God werd gesterkt en geholpen..

19. En onder hen werd niet gemist van de kleinste tot de grootste, en tot aan de zonen en dochters; en van de buit ook tot alles, wat zij van hen genomen hadden: David bracht het allemaal weer.

In dezelfde tijd, dat David dit alles terugbracht, verloor Saul

alles in de bloedige slag op het gebergte Gilboa (2 Samuel 1: 1vv.); daarmee was David's lijden, dat hij ten gevolge van de vervolging leed, geëindigd. Heil aan allen, die van David leren, stil te zijn en te hopen en in ootmoed te dragen; hun lijden zal eindelijk in zalige vreugde veranderd worden. Er zijn drie trappen in het kruis dragen. De benedenste is die, wanneer men het kruis gedwongen op zich neemt, zoals Simon van Cyrene, en het met zuchten en tranen de Heere nadraagt, om er hoe eerder hoe liever van verlost te worden. Hoger staan zij, die het gewillig op zich nemen en geduldig dragen, en het aan God overlaten, wanneer en hoe Hij hen wil bevrijden, hoewel zij altijd nog met vlees en bloed te strijden hebben. Het hoogst staan zij, die niet alleen gewillig hun kruis opnemen en dragen, maar het ook liefhebben als een genade van God, als een teken van Hem toe te behoren, als een eer, een schat en een roem van de kinderen van God. De eersten staan nog onder het kruis, de tweeden strijden met het kruis, de derden overwinnen het. De laatsten zijn de beste Christenen, want God heeft de blijmoedige drager, evenals de blijmoedige gever lief.

Als God bij een zaak is, dan is zij veilig, al is zij midden onder de vijand..

De Voorzienigheid had het zo beschikt, dat de Amalekieten alles, hetgeen zij genomen hadden, zorgvuldig bewaarden, met oogmerk om het voor hen zelf te behouden, maar inderdaad bewaarden zij het voor de rechte eigenaar, dat er niet het allermiste van al het hun werd gemist, omdat zij zich hadden voorgesteld, dat alles verloren was. Zo doet God dikwijls veel meer voor ons, dan wij door een ongelovige vrees van Hem durfden verwachten..

20. David nam ook al de schapen en de runderen, die de Amalekieten toebehoord hadden; zij (David's knechten) dreven ze voor datzelfde vee, voor hun eigen weer heroverd vee heen, en zeiden, om de roem van deze heerlijke redding uitte spreken: Dit is David's buit. 1)

1) En zijn er, die menen, dat dit het refrein is geweest van een zegezing, die de krijgslieden hebben aangeheven, om de belangrijke overwinning, die zij hebben behaald, te verheerlijken. Is dit zo, dan blijkt daaruit wel, hoe zij daardoor hebben trachten goed te maken, dat zij een ogenblik zelfs eraan gedacht hebben David te stenigen, omdat Ziklag was verbrand..

21. Als David tot de tweehonderd mannen kwam, die zo moe waren geweest, dat zij David niet hadden kunnen navolgen, en die zij aan de beek Besor hadden laten blijven (vs.9vv.); die gingen David tegemoet, en het volk, dat bij hem was, tegemoet om hem met zijn overwinning geluk te wensen; en David trad tot het volk, tot die tweehonderd, en hij vroeg hen naar de welstand

1) (Ruth 2: 4).

1) Naar iemands welstand vragen is hetzelfde als iemand vriendelijk begroeten. Wij kunnen het ons wel voorstellen, dat er in David's hart een overvloedige blijdschap is geweest, dat hij vrolijk was in de Heere, en daarom kan hij ook niet anders dan vriendelijk zijn jegens de mensen. Zij hadden niet meegedaan en toch behandelt David hen als zijn helpers, wetende dat het eigenlijk de Heere was, die hem uit zo grote nood en dood had verlost..

22. Toen antwoordde een ieder boos en Belialsman 1) onder de mannen, die met David gegaan waren, en zij zeiden omtrent de verdeling van de buit: Omdat zij met ons niet getrokken zijn, zullen wij hun van de buit, die Wij gered (geroofd) hebben, niet geven; maar aan een ieder van deze tweehonderd zijn vrouw en zijn kinderen, laat hen die heenleiden en weggaan.

1) Wanneer er onder David's troepen niet van een of twee, maar van vele bozen sprake is, laten wij daaruit erkennen, dat God om de Zijnen te oefenen toelaat, dat dikwijls, ja bijna altijd, de goeden met de slechten vermengd zijn. Vele kwaden zijn er onder David's troepen geweest, en toch was David door de heilige zalving tot koning bestemd, en een voorbeeld van onze Heere Jezus Christus, en voerde hij een rechtvaardige zaak uit, maar onder de vierhonderd soldaten, die onder hem dienden, werden er vele slechten en bozen gevonden. Waaruit wij leren, dat de Kerk niet daarom is te veroordelen, indien zij hier op aarde niet zo kan gereinigd worden, dat het kaf altijd nog met het koren vermengd blijft. Ik beken wel, dat de gebreken te veroordelen zijn en aan de roeping van de personen niet beantwoorden. Maar toch, indien aan David de slechtheid van zijn soldaten moest worden toegerekend, zou die zaak, die God goedkeurt, veroordeeld moeten worden. Ik beken wel, dat David, indien hij de boosheid van de zijnen had begunstigd en in de slechtheid van de zijnen had toegestemd, hij niet minder schuldig zou zijn, dan zijzelf, maar wanneer hij, naar zijn vermogen, die verbiedt en weigert te doen, wat zij willen, laten wij dan erkennen, dat hij niet schuldig staat aan de zonde, die hij niet heeft goedgekeurd en die hij naar zijn vermogen onderdrukt. Niet anders moet men beslissen, omtrent de Christelijke Kerk, indien wij in haar de hypocrieten met de kinderen van God vermengd zien. Sommigen boos, anderen overgegeven aan gierigheid, anderen vol bedrog en list, anderen begerig naar wraak, anderen wraakgierig en weer anderen met de naam van God hun boosheid bedekkende, opdat dit ons niets nieuws of ongewoons toeschijne, alsof niet in alle eeuwen dit van de kerk had gegolden. Niettemin echter moeten wij alle moeite aanwenden, dat dergelijke ongestalten uit de vergaderingen van de gelovigen worden weggedaan en de Kerk van God gezuiverd worde, opdat niet, door onze nalatigheid in het onderdrukken van de gebreken, zij eerder worde een vergaderbak voor zwijnen, dan een tempel van God, en ondertussen daarmee geduld oefenen, wat we niet kunnen verbeteren. Het is toch een ongeneeslijke ziekte, wanneer slechten met de kinderen van God vermengd worden. Laten wij ons echter vermanen, om ons tot God in de gebeden te wenden, dat Hij ons het bederf van Zijn Kerk niet toerekene, en wel zo, dat Zijn straf niet worde gelegd zowel op hen, die zich toeleggen op recht en zuiverheid van zeden als op de slechte en goddeloze mensen. Wanneer echter het de toestand van de Kerk is, dat men vele hypocrieten moet dulden, daaruit volgt echter niet, dat men de teugels slap mag laten hangen..

De Belialsmannen rekenen naar zich toe; men moet altijd van zich afrekenen..

23. Maar David zei, zich tegenover deze liefdeloze rede met vriendelijkheid, maar toch met beslistheid stellende: Zo zult gij niet doen, mijn broeders! met hetgeen ons de HEERE gegeven heeft, en niet door onze eigen hand verkregen is, en hij heeft ons bewaard, dat niemand van ons het leven verloor, en heeft de bende van rovers, die tegen ons kwam, in onze hand gegeven.1)

1) Zij schreven de overwinning aan zichzelf toe, hij schreef haar toe aan de Heere. Nu is het begrijpelijk, dat als men iets door eigen werkzaamheid meent verkregen te hebben, men het onrecht vindt, dat mensen, die er niets aan gedaan hebben; gelijkgesteld zouden worden met hen, die alles gedaan hebben; maar is het van de Heere, dan ligt het niet aan iemands lopen en werken, maar aan Gods genade, en dan staan zij, die niet kunnen, gelijk met hen die wel kunnen..

24. Wie zou toch u in deze zaak, die gij voorhebt (vs.22), horen; 1) wie, die niet ondankbaar aan de Heere wil zijn? Want zoals het deel van hen is, die in de strijd mee getrokken zijn, also zal ook, zoals het reeds door onze vaders en bij de verdeling van de buit van de Midianieten gebeurd is (Num.31: 25vv.), het deel van hen zijn, die bij het gereedschap gebleven zijn; zij zullen gelijkelijk delen.

1) David wil hiermee zeggen, dat niet alleen niemand deze zaak, die zij voorstellen, zou prijzen, maar dat integendeel deze daad algemene afkeuring en veroordeling zou vinden. De mannen van Belial worden door David overtuigd, zodat zij geen enkel bezwaar meer hebben, om ook de anderen te laten delen in de buit. Wij kunnen en mogen hieruit opmaken, dat David de stiptste orde en gehoorzaamheid onder zijn soldaten had. Hij zelf boog voor het Woord van zijn God, en nu ondervond hij het ook, dat dezen evenzeer gehoorzaamd worden door hun onderhorigen..

26. Toen nu David te Ziklag kwam, zo zond hij tot de oudsten van Juda, zijn vrienden, die bij de vervolging door Saul vriendschap bewezen hadden, van de buit, die hemzelf ten deel gevallen was, zeggende door hen, die de geschenken brachten: Ziet, daar is een zegen, een geschenk, voor u van de buit van de vijanden van de HEERE, 1) die wij hun ontnomen hebben.

1) Het zenden van deze geschenken kon daartoe bijdragen, dat de oudsten van de steden hem genegen werden en bevorderden, dat hij als koning werd erkend, na een onmiddellijk hierop volgende dood van Saul. Enkele van deze plaatsen zullen ook wellicht door de Amalekieten geplunderd zijn, omdat deze ook in het zuiden van Juda waren ingevallen..

31. En tot die te Hebron (Joz.10: 3), en tot al de oudsten van die plaatsen, waar David (in de tijd van 22-26) gewandeld had, hij en zijn mannen. 1)

1) David wilde die mensen, die hem liefde bewezen hadden, toen hij nog een vluchteling voor Saul was, wederliefde bewijzen en van het zijne meedelen; maar hij wilde ook zijn vrienden te vriend houden. Nooit zag hij de middelijke weg voorbij, terwijl de boodschap (vs.26) die hij daarbij zond, hem geheel op de achtergrond stelde en God de eer gaf..

HOOFDSTUK 31.

SAULS LAATSTE STRIJD TEGEN DE FILISTIJNEN, WAARIN HIJ ZICHZELF DOORSTEEKT.

I. Vs.1-13. Van David en zijn ondervindingen keert het verhaal tot de Filistijnen en Saul terug. De eersten, door de kinderen van Israël in leger bij Sunem aangevallen, op de morgen na de nacht, waarin Saul bij de waarzegster geweest is, slaan de laatsten op de vlucht en richten een grote slachting onder hen aan. Saul met zijn drie zonen komt zelf in grote nood op het gebergte van Gilboa; zijn zonen vallen; hij weet niet meer wat te doen; in zijn wanhoop verlangt hij van zijn wapendrager, dat deze hem doorsteekt; hij doet dit zelf, omdat deze het weigert. De volgende dag vinden de Filistijnen zijn lijk en de lijken van zijn zonen bij het uitplunderen van de verslagenen; zij houwen de hoofden af en trekken hun de wapens uit, die zij vervolgens als zegetekenen in hun land rondzenden, en daarop in hun afgodstempels als geschenken neerleggen. De aan de stadsmuren van Beth-Sean genagelde lijken worden daarna door de Jabesieten weggehaald, en wat het vlees betreft verbrand; de beenderen worden onder de Terebinth bij hun stad begraven. Vergelijk 1 Kronieken 10.

1. De Filistijnen dan, van wie wij in 28: 1vv. zagen, hoe zij hun legers verzamelden, in 29: 1vv. hoe zij naar Afek in de vlakte van Jizreël trokken, in 28: 3vv., hoe hun leger door Saul in Sunem van Gilboa af met vrees bespied werd, streden tegen Israël, terwijl David de in 30 meegedeelde krijgstoet ondernam; en de mannen van Israël vluchtten voor het aangezicht van de Filistijnen en er vielen vele verslagen op het gebergte Gilboa, 1) waarheen zij na het verliezen van de slag terug vluchtten.

1) Het hoofd-treffen had plaats in de vlakte van Jizreël, maar waar nu de zege was aan de zijde van de Filistijnen, daar vluchtte het overschot naar het gebergte van Gilboa..

2. En de Filistijnen hielden dicht op Saul en zijn zonen; zij drongen voornamelijk op deze aan, om hen meester te worden, en de Filistijnen sloegen Jonathan, en Abinadab, en Malchi-sua, de zonen van Saul, die met de vader in de strijd getrokken waren, terwijl de vierde zoon Esbaäl of Isboseth thuis was gebleven, of bij de veldheer Abner was, die met hem over de Jordaan ontkwam.

Van twee andere zonen van Saul, Armoni en Mefiboseth, die hem zijn bijvrouw Rizpa (2 Samuel .3: 7vv.) baarde, is noch hier noch in 14: 49 sprake, maar pas in 2 Samuel .21: 8vv. ; waarschijnlijk waren deze toen nog zeer jong..

3. En de strijd werd zwaar tegen Saul, die de Filistijnen in het bijzonder zochten, en de mannen, die met de boog schieten, troffen hem aan, 1) en hij vreesde zeer voor de schutters, 2) omdat hij bemerkte, dat hij hen niet meer kon ontkomen.

1) In het Hebreeuws Wajimtsäüchoe, d.i. bereikten hem. De boogschutters, nadat zijn zonen gedood waren, vervolgden nu ook Saul en hadden hem eindelijk omringd, zodat van geen ontkomen meer sprake was. De LXX vertalen: zij verwondden hem in het onderlijf. De

Vulgata: hij werd hevig verwond door de boogschutters. Deze vertalingen deugen echter niet, omdat Saul de kracht dan niet meer zou gehad hebben, om zichzelf te doden..

2) God had Saul met geduld verdragen, maar eindelijk moest Hij hem naar Zijn rechtvaardig oordeel bezoeken met de verdiende straf, ofschoon het wel scheen, dat hem straffeloosheid voor zijn ongerechtigheden beloofd was, vanwege het taal geduld van God, zolang David door verschillende beproevingen was geoefend en God hem scheen te vergeten. Maar door de daad zelf openbaart God, dat Zijn geduld de straf niet opheft, die slechts uitgesteld werd om vervolgens te zwaarder te treffen. Zo ook was het oordeel van God over Saul zwaarder, naarmate het geduld groter was geweest. En David kwam eindelijk tot de hem beloofde regering, na langdurige beproeving. Zijn hoop daarop was niet tevergeefs geweest, en daarom was zijn glorie des te meer in het oog vallend, naarmate zijn beproeving groter was geweest..

4. Toen zei Saul tot zijn wapendrager: Trek uw zwaard uit, en doorsteek mij daarmee, dat misschien deze onbesnedenen, de Filistijnen (17: 26), niet komen en mij doorsteken, en met mij de spot drijven,

1) noch mijn lijk tentoonstellen (Jud 9: 54). Maar zijn wapendrager wilde niet, want hij vreesde zeer zijn hand te leggen aan zijn heer, de gezalfde van de Heere (24: 7; 26: 9,23; 2 Samuel .1: 14). Toen nam Saul het zwaard, en viel daarin, stortte zichzelf daarin.

1) In welk gevaar wij ons ook bevinden, laten wij de toevlucht nemen als onder de vleugels van God en tot Hem met voortdurende gebeden ons wenden, opdat Hij zelf ons regere en in tegenspoeden ons schenke een onoverwinnelijk geduld, opdat Hij altijd onze begeerte breidele, en wel zo, dat wij tegen Zijn wil niets ondernemen, maar wij ons altijd aan Hem onderwerpen..

Hij ziet de dood naderen, en zijn grootste zorg is, dat zijn lichaam niet in de handen van de Filistijnen valle, maar hij draagt geen zorg, om zijn ziel te bevelen in de hand van God, Die haar gegeven had. Zoals hij geleefd had, stierf hij ook, n.l. hoogmoedig en ijverzuchtig, en een verschrikking zijnde voor zichzelf en voor allen, die bij hem waren..

Jonathan stierf door de hand van zijn vijanden. Saul door zijn eigen. Saul stierf als een mens, die geen vrees voor, maar ook geen hoop meer had op God. Hij stierf, niet als een krijgsman, maar als een lafaard. Al zijn roem was nu weg, ook voor de wereld. Zo ontving hij het loon van een zondaar. Beginnende met de Geest, eindigde hij op ontzettende wijze in het vlees..

5. Toen zijn wapendrager zag, dat Saul dood was, zo viel hij ook in zijn zwaard en stierf met hem, in verkeerd begrepen trouw jegens zijn koning.

Die tegen Gods gebod Agag gespaard had, spaarde nu zichzelf niet, ook tegen Gods gebod; hij had zich geheel verkocht, om kwaad te doen.

De zelfmoord voert uit de wanhoop eerst in de ware volkomen wanhoop; want deze is eerst daar, waar de mens tot het bewustzijn komt, dat hij ook door zelfmoord de gewenste

vernietiging van zijn persoonlijk bestaan niet bereikt, dat hij een onsterfelijke ziel heeft en deze van God gescheiden is. De meeste zedenleraars vatten de zelfmoord op als werkelijk tegen het lichaam gericht; de zelfmoordenaar wil echter niet alleen uit de aardse ellende zich bevrijden, hij wil zijn bestaan geheel vernietigen. De Christen kan nooit in het geval komen, door zelfmoord aan een zwaar lijden of een zware verzoeking te ontkomen. Wanneer in de tijden van de vervolging van de Oude kerk enige gevallen voorkomen, dat Christelijke vrouwen en maagden, om een geweldadige schending te ontkomen, zichzelf doodden, en dit door de tijdgenoten geprezen werd, zo was dit, evenals het in 2 Makk.14: 41vv. meegedeelde geval, een zedelijke dwaling. Deze werd door Augustinus beslist gelaakt, omdat de kuisheid niet in het lichaam, maar in het hart rust, en het hart ook bij ondergaan geweld, rein kan blijven (Deuteronomium 22: 26). De vraag of iemand zich aan een ongeneeslijke ziekte, bijv. hondsdelheid, door zelfmoord onttrekken mag, is voor de Christen beslist ontkennend te beantwoorden. De Christen wacht in ootmoedige onderwerping, wat God hem toezendt, en vol vertrouwen, dat het tot zijn waarachtig heil zal dienen; wat hij niet door rechtmatige middelen kan afwenden, dat ziet hij als Gods wil aan, en hij kan zich de bevrijding van het aardse leven niet laten kopen door misdadig ingrijpen in Gods bestuur, want God heeft het aan Zich gehouden, de dood te bepalen..

Hebt gij ooit gehoord van stormen, die het hart teisteren, wanneer oude en nieuwe gedachten elkaar bestrijden en verdringen, wanneer de nijd knaagt, de toorn woedt, de driften drijven, de hartstochten opbruisen? Hoe donker en benauwd is het, wanneer de herinneringen aan de uren van onze zonden, het hels heldere bewustzijn van werken van de duisternis als dreigende bakens op het rusteloze heden indringen! Hoe donker en benauwd, wanneer te midden van die vreselijke gestalten, de vertegenwoordigers van een bezoedeld en verwoest leven, de vloek zich als een grijnzend schrikbeeld verheft, en de bedrukte door zijn gewicht dreigt te verpletteren! Bij mij laat Sauls levensgeschiedenis steeds een indruk van huivering achter, zoals hij van het ogenblik, waarop Samuel tot hem zei: "omdat gij het woord van de Heere verworpen hebt, heeft Hij u verworpen", (15: 23,26) geen rust, geen vrede, en in vrede, in oorlog, op de troon geen geluk meer heeft. Argwaan, wantrouwen, haat, vijandschap, tegen de trouwste dienaar, de edelste zoon, bestormen als zoveel vijanden zijn wrevelig hart en verwoesten zijn levensgeluk. In de menigte van zijn dienaars, in de kracht van zijn helden, in de bloei van zijn verheven geslacht, in de gehoorzaamheid van het volk, die sieraden en voorrechten van zijn kroon, vindt hij vreugde noch vertroosting meer. Geen liefde van de gehate, geen beminnelijkheid in de vervolgte, geen trouw, geen bede, geen weemoedige klacht, geen verheffende Psalm van de onschuldige is in staat zijn haat te bezweren, zijn woede te beteugelen. Hij verlaat steeds weer zijn troon; jaagt hem bloeddorstig met de wapens na; leidt zoals het roofdier van de woestijn, om zijnentwil een zwervend en ongestadig leven in Juda's wildernissen; in één woord, hij voelt zich rampzalig. Soms dringt nog een zonnestraal van de hemel door tot het eertijds geopend hart, en doet de ijskorst, die het omgeeft, een ogenblik smelten. Dan erkent hij zijn dwaasheid, bekent zijn boosheid, heeft schaamte, berouw en tranen, bewondert en bemint David, voorspelt hem de heerschappij, en beveelt zijn kinderen in diens barmhartigheid aan, ijdele bloesems! Het zijn de sombere nagalmen, de laatste opflikkingen van het menselijke, van het goddelijke, dat in de diepte van de zonde verdwijnt. Alles is tevergeefs. Onmachtig worstelt hij tegen de stromen van de afgrond, en wordt meegesleurd. Saul benijdt weer, haat, woedt en vervolgt weer, peinst weer

op verraad, koestert moordplannen tegen de held, de redder van koning en volk. En rampspoed en toorn volgen hem op de hielen. De hemel boven zijn hoofd wordt steeds meer donker, de aarde voor zijn voet onveilig. Onweerswolken pakken zich samen. De vijand dreigt, meer dan ooit te voren; zijn hoogmoed kent geen vrees, zijn trots is van de zege verzekerd. Saul ziet die legerbenden, en de held, gewoon te overwinnen, beeft. God heeft hem verlaten, de hel drijft hem voort. Hij zoekt de tovenares van Endor, ziet de man van God (?) en hoort een bevestiging van zijn voorgevoel. De mannen van Israël vluchten voor de Filistijnen, en vallen verslagen op het gebergte Gilboa. En de Filistijnen houden dicht op Saul en zijn zonen aan, en slaan Jonathan, en Abinadab en Malchi-sua, de zonen van Saul; en de strijd wordt zwaar tegen Saul, en de boogschutters benauwen hem. Toen zei hij tot zijn wapendrager: "Trek uw zwaard uit, en doorsteek mij, dat niet misschien de onbesnedenen komen, en met mij de spot drijven." Maar zijn wapendrager wilde niet, want hij vreesde zeer. Toen nam Saul het zwaard en viel daarin. Dat is de vloek. Saul heeft een sterkere dan hij tegen zich; God heeft hem verworpen; de hemel, de aarde, de hel, niemand, niets kon hem redden. In een ogenblik wordt zijn geluk, zijn zegen, zijn leven, zijn eeuwige toekomst vernietigd, en alles verheft zich tegen hem, ja voorwaar de vloek van de Heere drukt zwaar."

6. Zo stierf Saul, en zijn drie zonen, en zijn wapendrager, ook al zijn mannen, 1) allen, die van zijn geslacht en van zijn huis aan de strijd hadden deelgenomen, op dezelfde dag tegelijk.

1) Al zijn mannen, in het Boek der kronieken staat: geheel zijn huis. Het laatste verklaart het eerste. Allen die tot zijn huis in betrekking stonden en met hem in het leger waren opgetrokken, vielen in de slag, zowel bloedverwanten als dienstmannen..

7. Toen de mannen van Israël, die aan deze zijde van het dal, ten westen van de vlakte van Israël, waren, en die aan deze zijde van de Jordaan waren, die tussen het gebergte van Gilboa en de westelijke Jordaanoever woonden, zagen, dat de mannen van Israël gevlucht waren, en tevens vernamen, dat Saul en zijn zonen dood waren, zo verlieten zij de steden van dit gehele rondom de strijdplaats gelegen gebied, en zij vluchtten. Toen kwamen de Filistijnen en woonden daarin, zodat het gehele noordelijke gedeelte van het land in hun handen viel, en nog slechts alleen Judea en Perea aan de overzijde van de Jordaan aan de Israëlieten toebehoorden.

10. En zij legden na deze triomftocht zijn wapens en die van zijn zonen in het huis van Astharoth, in de tempel van hun godin Astarte of Atargatis (Deuteronomium 16: 21 "Jud 16: 24) ten geschenke (1 Samuel 17: 54; 21: 9) neer, terwijl zij aan hun afgod Dagon de schedels van de verslagenen wijdden, en die aan zijn tempel hechtten (1 Kronieken 10: 10); en zijn lichaam hechtten zij met de overige onthoofde lijken tot smaad en hoon aan de muur te Beth-Aan 1)

1) Beth-Aan of Beth-Sean (= huis van de rust), thans Beisan, ligt aan het einde van de vlakte van Jizreël, naar de zijde van de Jordaan, op ongeveer 2 uur afstand; hoewel in het gebied van de stam Issaschar gelegen, werd het toch aan de stam van Manasse toegedeeld (Joz.17: 11,16), door deze echter niet in bezit genomen (Richteren 1: 27), Na de ballingschap ontving het de naam van Scythopolis, d.i. Scythenstad, omdat ten tijde van koning Jozua Scythen (2

Koningen .22 en 23), die door Palestina naar Egypte trokken, zich daar vestigden (); daarom worden ook in Col.3: 11 naast Grieken en Joden de Scythen in het bijzonder genoemd, omdat nakomelingen van deze in Palestina zelf woonden. Nog in de 4de en 5de eeuw na Christus was Beth-Sean een prachtige stad en een zetel van een Christelijke bisschop, terwijl ook Basilides en Cyrillus daar geboren zijn, thans is het slechts een dorp van 70-80 huizen; de ongeveer 300 inwoners worden als een arm, fanatiek en roofachtig volk beschreven..

12. Zo maakten zich, uit dankbaarheid voor de hun vroeger door Saul bewezen weldaad (11), op alle strijdbare mannen, en gingen de gehele nacht, de 3-4 mijl lange weg, en zij namen, nog gedurende de nacht, om door de Filistijnen, die het land bezet hielden, niet gehinderd te worden, het lichaam van Saul, en de lichamen van zijn zonen, van de muur te Beth-Aan; en zij kwamen te Jabes, en brandden ze aldaar, 1) omdat wegens de verminking geen gewone begraving meer kon gebeuren.

1) Overigens was het geen gewoonte in Israël, de lijken te verbranden, zoals Tacitus hist. V.5, ten onrechte bericht; dit gebeurde alleen bij zware misdadigers (Lev.20: 14,21: 9); hier echter, evenals ook Amos 6: 11 gebeurde het in geval van nood..

Dit verbranden had alleen betrekking op het vlees en niet op het gehele lijk. Het vlees werd tot op de beenderen afgebrand en daarna werden de beenderen begraven onder het geboomte te Jabes..

13. En zij namen hun beenderen, waarvan het vlees was afgebrand, en begroeven ze onder het geboomte te Jabes, een nog ten tijde, dat dit geschreven werd te Jabes zich bevindende Tamarisk, en zij vastten, diep bedroefd over het smartelijk einde van de koning, zeven dagen.

Later liet David de beenderen van daar halen en met die van andere familieleden van Sauls huis te Zela in de stam van Benjamin bijzetten (2 Samuel .21: 11vv.)..

In deze smadelijke ondergang van Saul openbaart zich het gericht van God over zijn verharding. De liefde echter, die de burgers van Jabes aan de lijken van Saul en zijn zonen bewezen, gold niet de van God verworpenen, maar de met de Geest van de HEERE gezalfde koning, en was een daadwerkelijke veroordeling, niet van het goddelijk gericht, dat op Saul was gevallen, maar van de wreedheid van de vijanden van Israël en van zijn gezalfde..

Is het niet opmerkelijk, dat God David op hetzelfde ogenblik, dat Saul op het gebergte van Gilboa verslagen werd, en alzo de troon voor David leeg stond, hem in zo'n angst en benauwdheid vallen liet (1 Samuel .30: 6)? Ja, in hetzelfde ogenblik, waarin David graag zijn koningschap zou hebben willen geven voor de redding uit dat levensgevaar, werd hem de grootste beschikt. Alvorens God het koninkrijk aan David gaf, en wel op het punt, dat Hij het hem geven zou; moest hij nog één beproeving, één droefheid doorstaan, en wel de zwaarste, die hij tot nu toe ondervonden had. Dat waren de barensweeën van zijn verlossing. Wij zien het, God houdt tweërlei rekening met de zijnen: allereerst: van hun ongeloof. David had gezondigd. Daarom stond er voor Gilboa een Ziklag. Te Ziklag werd de rekening van het ongeloof gesloten, te Gilboa werd de rekening van het geloof voortgezet, want het geloof

behoudt altijd de overhand. Daarentegen sloot God op Gilboa de rekening van het ongeloof met Saul voor deze tijd, zonder dat er een rekening van het geloof met hem bestond..

Dit Boek begon met de geboorte van Samuel en het eindigt met de begrafenis van Saul, en uit vergelijking van het een met het ander, kunnen wij leren aan de ere, die van God is, de rang te geven boven de eer, waarover de wereld de beschikking heeft, of beweert te hebben..

Samuel en Saul, hoe weinig verschil in hun beide namen en toch hoe oneindig veel verschil, wat hun leven, hun sterven en hun verwachting voor de eeuwigheid betreft!.